

PRESA NOASTRA

NR. 8 (219) 1974

DIN SUMAR:

Ziua presei române

- TELEGRAMA UNIUNII ZIARIȘTILOR
ADRESATĂ TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU
- ADUNAREA FESTIVĂ DIN CAPITALĂ
- DEZBATEREA ÎN PRESĂ
A DOCUMENTELOR CONGRESULUI AL XI-LEA AL P.C.R.

Tribuna presei județene

- REFLECTAREA MULTILATERALĂ A POLITICII PARTIDULUI
ÎN ZIARUL LOCAL

Din activitatea Uniunii ziaristilor

- PRESA ȘI PERFECȚIONAREA COOPERĂRII INTERUZINALE

Studii și cercetări de presă

- EXIGENȚE ACTUALE ALE PUBLICISTICII TEHNICO-ȘTIINȚIFICE
- REALIZAREA CONCEPTULUI DE COMBATIVITATE ÎN REVISTA „FEMEIA”

Documentar ziaristic internațional

- INTERVIU CU UN REPORTER SPECIAL DE LA „NEW YORK TIMES”

Tribuna de la care conducerea de partid și de stat, în frunte cu secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și un mare număr de delegații din alte țări, au salutat sutele de mii de oameni ai muncii participanți entuziași la marea demonstrație.

Treizeci de ani de la Eliberarea României de sub dominația fascistă, treizeci de ani de la victorioasa insurecție națională armată antifascistă și antiimperialistă din August 1944, treizeci de ani în care poporul nostru unit strâns în jurul Partidului Comunist Român, a străbătut un drum istoric ridicând România de la situația de țară înapoiată — semicolonială, cu structuri stagnante și o orinduire exploatoare burghezo-moșierească, asupritoare și indolentă — la situația de țară pe deplin liberă și independentă, în plină înflorire socialistă multilaterală în toate domeniile de activitate ce caracterizează progresul social-istoric contemporan.

Jubileul celor 30 de ani de luptă și muncă, a fost sărbătorit de întreaga suflare românească, în fiecare oraș, în fiecare așezare — adevărată manifestare a unității de interese, de voință și acțiune a întregului nostru popor de a-și continua istoria în viitor prin îndeplinirea mărețului Program al Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Că și în întreaga țară, sub semnul acesta s-a desfășurat tradiționala paradă militară și demonstrație a oamenilor muncii din Capitală, ale cărei imagini le prezentăm în acest număr.

Copiii, pionierii — viitorul patriei — aduc omagiul recunoștinței noastre, celui mai bun și mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Anul XIX
Nr. 8 (219)
AUGUST 1974

PRESA NOASTRĂ

CUPRINS

ZIUA PRESEI ROMÂNE

- Telegrama adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului **Nicolae Ceaușescu** de către Uniunea ziaristilor din R. S. România (pag. 1)
- Telegrama Secretariatului General al O.I.Z. trimisă Uniunii ziaristilor cu prilejul celei de-a 30-a aniversări a Eliberării României (pag. 2)
- Adunarea festivă din Capitală (pag. 2)
- Cuvîntul tovarășului **Octavian Paler** (pag. 3)

IN INTIMPINAREA ISTORICULUI EVENIMENT

Reflectarea dezbaterii de masă a documentelor Congresului al XI-lea în paginile presei județene (Răspund redacțiile: „Clopotul” — Botoșani, „Înainte” — Dolj, „Dobrogea nouă”, „Dîmbovița”, „Flacăra Iașului”, „Gazeta Gorjului”, „Viața nouă” — Galați, „Steagul roșu” — Ilfov (pag. 7)

Lector univ. **Dumitru Popa**: Prezent și perspectivă în învățămîntul ziaristic (pag. 13)

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR

Milena Comarnescu: Presa și perfecționarea cooperării interuzinale (pag. 19) Oaspeți de peste hotare (pag. 17)

TRIBUNA PRESEI JUDEȚENE

Tiberiu Morocz: Reflectarea multilaterală a politicii partidului în ziarul local (pag. 27)

CRONICA PUBLICISTICII

V. Bîrlădeanu: Trecutul vorbește prezentului cu glasul viitorului (pag. 30)

Dan Mutașcu: Portret-robot al gazetarului și scriitorului Eugen Barbu (pag. 31)

STUDII ȘI CERCETĂRI DE PRESĂ

Constanța Niculescu: Realizarea conceptului de combativitate în revista „Femeia” (pag. 32)

Dorel Dorian: Condiția ziaristului și exigențele formative actuale în publicistica tehnico-științifică (pag. 35)

CUM SRIEM

Dr. Luiza Seche: Abstracte verbale — nume de acțiuni cu valoare privativă în stilul publicistic (pag. 40)

DOCUMENTAR ZIARISTIC INTERNAȚIONAL

Neagu Udriou: Interviu cu **Caldwin Hill**, reporter special la „New York Times” (pag. 43)

CADRAN

Consumerismul și presa (pag. 6); O nouă și interesantă carte despre ziaristi; Principalii exportatori de hîrtie pentru ziare — Finlanda și Suedia — își reduc producția; Penuria de hîrtie și alte elemente de criză în presa franceză (pag. 45)

REDACTOR ȘEF:

Petre Constantinescu

ÎN COLEGIUL DE REDACȚIE:

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretar general de redacție), **C. N. Constantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni**

Abonamentele pentru străinătate se fac prin „ROMPRESFILATELIA” — Serviciul Import-Export Presă — București — Calea Griviței 64—66, POB 348

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

București, Calea Victoriei nr. 163

Telefon: 50 77 15

CONTENTS

ROMANIAN PRESS DAY

- Telegram to Romanian Communist Party Central Committee, to **Nicolae Ceaușescu**, by Journalists' Union of the Socialist Republic of Romania (page 1)
- Bucharest Festive Meeting (page 2)
- Telegram from Secretariate-General of I.O.J. to Romanian Journalists' Union on the 30th Liberation Anniversary of Romania
- Speech by **Octavian Paler**

IN MEETING THE HISTORICAL EVENT

- County Press features mass discussion of Eleventh Party Congress documents (Respondent editorial boards: "Clopotul" — Botoșani, "Inainte" — Dolj, "Dobrogea nouă", "Dimbovița", "Flacăra Iașului", "Gazeta Gorjului", "Viața nouă" — Galați, "Steagul roșu" — Ilfov) (page 7)
- Univ. Lecturer **Dumitru Popa**: Present and Future Activities of Journalistic Training (page 13)

ACTIVITIES OF THE JOURNALISTS' UNION

- Milena Comarnescu**: The Press and Improvement of Inter-Factory Cooperation (page 19)
- Foreign Guests (page 17)

TRIBUNE OF THE COUNTY PRESS

- Tiberiu Morocs**: Multilaterally Featuring the Party Policy in the Local Newspaper (page 27)

JOURNALIST'S CHRONICLE

- V. Birlădeanu**: Past Talks to Present by the Voice of the Future (page 30)
- Dan Mutășcu**: Robot-Portrait of **Eugen Barbu**, the Journalist and Writer (page 31)

PRESS STUDIES AND RESEARCHES

- Constanța Niculescu**: Review "Femeia" — Militancy in Action (page 32)
- Dorel Dorian**: Journalist's Condition and Current Professional Demands of Technico-Scientific Journalism (page 35)

HOW WE WRITE

- Dr. Luiza Seche**: Verbal Abstracts — Names with Privative Value for Actions in Journalistic Styles (page 40)

INTERNATIONAL DOCUMENTARY

- Neagu Udroi**: An Interview with **Caldwin Hill**, Special Reporter of the New York Times (page 43)

ON THE SCREEN

- Consumerism and the Press (page 6); A New and Interesting Book on Journalists; Major Newsprint Exporters — Finland and Sweden — Slow Down Production; Paper Scarcity and other Crisis Items in the French Press (page 45)

EDITOR-IN-CHIEF :

Petre Constantinescu

EDITORIAL BOARD :

Const. Antip, **Antal Albert**, **Valentin Câmpeanu** (Subeditor), **C. N. Constantiniu**, **Ion Felea**, **Nestor Ignat**, **Vasile Iosipescu**, **Nicolae Moraru**, **Octavian Paler**, **Alexandru Popescu**, **Ilie Rădulescu**, **A. N. Trestieni**.

Subscriptions from foreign countries should be addressed to **ROMSPRESFILATELIA**, Press Import-Export Department, — Bucharest — Calea Griviței No. 64—66, P.O.B. 848

EDITORIAL OFFICE & Administrative Dept. :

Bucharest, Calea Victoriei No. 163

Telephone : 50 77 15

SOMMAIRE

LE JOUR DE LA PRESSE ROUMAINE

- Le télégramme adressé au Comité Central du Parti Communiste Roumain, au camarade **Nicolae Ceaușescu**, par l'Union des journalistes de la R.S. de Roumanie (page 1)
- L'assemblée solennelle de la Capitale (page 2)
- Le télégramme du Secrétariat Général de la O.I.J., envoyé à l'Union des Journalistes de Roumanie, lors du 30-e anniversaire de la libération de Roumanie
- Allocution du camarade **Octavian Paler** (page 3)

A LA VEILLE DE L'HISTORIQUE EVENEMENT

- Comment reflète la presse départementale les débats aux rangs des masses des documents du XI-e Congrès du P.C.R. (y répondent les rédactions: „Clopotul" — Botoșani, „Inainte" — Dolj, „Dobrogea nouă", „Dimbovița", „Flacăra Iașului", „Gazeta Gorjului", „Viața nouă" — Galați, „Steagul roșu" — Ilfov) (page 7)
- Chargé de cours universitaires **Dumitru Popa**: Présent et perspectives dans l'enseignement journalistique (page 13)

ASPECTS DE L'ACTIVITÉ DE L'UNION DES JOURNALISTES

- Milena Comarnescu**: La presse et le perfectionnement de la coopération entre les usines (page 19)
- Hôtes de l'étranger (page 17)

LA TRIBUNE DE LA PRESSE DÉPARTEMENTALE

- Tiberiu Morocz**: Reflets multilatéraux de la politique du parti dans le journal local (page 27)

LA CHRONIQUE DU JOURNALISME

- V. Birlădeanu**: Le passé parle au présent par la voix de l'avenir (page 30)
- Dan Mutășcu**: Portrait-robot du journaliste et de l'écrivain **Eugen Barbu** (page 31)

ETUDES ET RECHERCHES DE PRESSE

- Constanța Niculescu**: Réalisation de la notion de combativité dans les pages de la revue „Femeia" (page 32)
- Dorel Dorian**: La condition du journaliste et les actuelles exigences de formation pour les publications à caractère technico-scientifique (page 35)

COMMENT ECRIVONS-NOUS?

- Dr. Luiza Seche**: Abstracts verbaux — noms d'actions à valeur privative dans le style journalistique (page 40)

DOCUMENTAIRE JOURNALISTIQUE INTERNATIONAL

- Neagu Udroi**: Une interview avec **Caldwin Hill**, reporter spécial à „New York Times" (page 43)

CADRAN

- Le „consumerisme" et la presse (page 6): Un nouvel et intéressant livre sur les journalistes; Les principaux exportateurs de papiers pour journaux — la Finlande et la Suède — réduisent leur production; La pénurie de papier et autres éléments de crise dans la presse française (page 45)

RÉDACTEUR EN CHEF :

Petre Constantinescu

DANS LE COLLÈGE DE RÉDACTION :

Const. Antip, **Antal Albert**, **Valentin Câmpeanu** (secrétaire général de rédaction) **C. N. Constantiniu**, **Ion Felea**, **Nestor Ignat**, **Vasile Iosipescu**, **Nicolae Moraru**, **Octavian Paler**, **Alexandru Popescu**, **Ilie Rădulescu**, **Al. N. Trestieni**.

Les abonnements pour l'étranger: s'adresser à „ROMPRESFILATELIA" Service IMPORTATION-EXPORTATION PRESSE, Bucarest, calea Griviței no. 64—66, P.O.B. — box 848

RÉDACTION ET ADMINISTRATION :

Bucarest, Calea Victoriei no. 163, téléphone 50 77 15

INHALT

TAG DER RUMÄNISCHEN PRESSE

- Telegramm des Journalistenverbands der SR Rumänien an das Zentralkomitee der Rumänischen Kommunistischen Partei, an Genossen **Nicolae Ceaușescu** (S. 1)
- Festversammlung in der Hauptstadt (S. 2)
- Telegramm des IOJ-Generalsekretariats an den Journalistenverband anlässlich des 30. Jahrestags der Befreiung Rumäniens
- Ansprache des Genossen **Octavian Paler** (S. 3)

VOR DEM HISTORISCHEN EREIGNIS

- Massendebatte der Dokumente des XI. Parteitags in den Seiten der Kreispresse: „**Clopotul**“ — Botoșani, „**Înainte**“ — Dolj, „**Dobrogea Nouă**“, „**Dimbovița**“, „**Flacăra Iașului**“, „**Gazeta Gorjului**“, „**Viața nouă**“ — Galați, „**Steagul roșu**“ — Ilfov (S. 7)
- Universitätslektor **Dumitru Popa**: Gegenwart und Perspektive im Journalistik-Unterricht (S. 13)

AUS DER TÄTIGKEIT DES JOURNALISTENVERBANDES

- Milena Comarnescu**: Die Presse und die Perfektionierung der zwischenbetrieblichen Kooperation (S. 19)
- Auslandsgäste (S. 17)

TRIBÜNE DER KREIS-PRESSE

- Tiberiu Morocz**: Vielseitige Widerspiegelung der Parteipolitik in der lokalen Zeitung (S. 27)

CHRONIK DER PUBLIZISTIK

- V. Birlădeanu**: Die Vergangenheit spricht zur Gegenwart mit der Stimme der Zukunft (S. 30)
- Dan Mutașcu**: Roboterporträt des Journalisten **Eugen Barbu** (S. 31)

PRESSESTUDIEN UND -FORSCHUNGEN

- Constanța Niculescu**: Realisierung des Konzepts der Kompatibilität in der Zeitschrift „**Femeia**“ (S. 32)
- Dorel Dorian**: Der Status des Journalisten und die gegenwärtigen formativen Exigenzen in der technisch-wissenschaftlichen-Publizistik (S. 35)

WIE SCHREIBEN WIR

- Dr. **Luiza Seche**: Verbale Abstrakte — Aktionsnennwörter mit privativem Wert im publizistischen Stil (S. 40)

INTERNATIONALE JOURNALISTISCHE DOKUMENTATION

- Neagu Udroui**: Interview mit **Caldvin Hill**, Sonderberichterstatter der „**New York Times**“ (S. 43)

QUADRANT

- Konsumerismus und Presse (S. 6); Ein neues, interessantes Buch über Journalisten: Hauptexporteure von Zeitungspapier — Finnland und Schweden — senken ihre Produktion; Der Papiermangel und andere Krisenelemente in der französischen Presse (S. 45)

CHEFREDAKTEUR :

Petre Constantinescu

IM REDAKTIONSKOLLEGIUM :

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (Generalsekretär der Redaktion), C. N. Constantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni

---

Abonnements fürs Ausland durch „**ROMPRESFILATELIA**“
— AMT FÜR PRESSE-IMPORT-EXPORT, Bukarest — Calea

Griviței Nr. 64—66, Postfach 848
REDAKTION UND VERWALTUNG :
Bukarest, Calea Victoriei Nr. 163
Tel. 50 77 15

Participanții la Adunarea festivă ce a avut loc cu prilejul Zilei presei române — 15 august — la Casa ziariștilor din Capitală, au adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, Președintele Republicii Socialiste România, următoarea telegramă :

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Mult stimate și iubite tovarăse Nicolae Ceaușescu,

De Ziua Presei Române, sărbătorită conform tradiției la 15 august 1974, când se împlinesc 43 de ani de la apariția „Scînteii”, noi, ziariștii din Republica Socialistă România, ne îndreptăm gândurile către dumneavoastră, adresându-vă un cald și vibrant omagiu.

Presa noastră, în diversitatea mijloacelor ei de exprimare — scrisă, vorbită sau în imagini — a avut întotdeauna în persoana dumneavoastră un neobosit îndrumător, un profund și ardent animator, reușind astfel să-și îndeplinească cu succes sarcinile trasate de partid în scopul mobilizării continue a poporului nostru la îndeplinirea sarcinilor făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate în patria noastră și înaintarea cu pași fermi către societatea comunistă.

Conștienți de importantul rol care revine tuturor mijloacelor de comunicare în masă, sîntem pătrunși de ideea slujirii înaltelor comanda-mente ce stau în fața presei, îndeosebi acum, după elaborarea Proiectului de Program al partidului și a Proiectului de Directive ce vor fi adoptate de cel de-al XI-lea Congres al P.C.R. Vom face totul, neprecupețindu-ne talentul și forța de muncă, pentru ca aceste documente cu adevărat istorice să fie larg difuzate și explicate în rîndurile maselor. Presa noastră va pune coloanele sale la dispoziția oamenilor muncii, astfel ca documentele Congresului să fie dezbătute de întregul nostru popor.

Vom depune toate eforturile pentru a oglindi la adevărata ei tensiune marea întrecere socialistă în care se află cuprinse toate colectivele de muncă din țara noastră, pentru a întâmpina, așa cum știe eroica noastră clasă muncitoare, Congresul al XI-lea al P.C.R. și a îndeplini actualul cincinal înainte de termen.

Vom contribui prin toate mijloacele de care dispun presa noastră, radioul, televiziunea, pentru aplicarea în viața de fiecare zi a codului eticii și echității socialiste — adevărată platformă morală a constructorilor unei societăți noi și a unui om nou în țara noastră.

Prin tot ceea ce vom scrie, vom populariza politica internă și externă a Partidului Comunist Român — organizatorul și îndeplinitorul tuturor victoriilor poporului nostru.

Cu aceste gânduri și cu aceste angajamente pe care, rostindu-le în fața dv., le rostim în fața partidului și a întregului nostru popor, ne adresăm astăzi dumneavoastră încercînd încă o dată bucuria de a aparține cu trup și suflet celor mai nobile idealuri ale României — idealurile comunismului.

**PARTICIPANȚII LA ADUNAREA FESTIVĂ
CU PRILEJUL ZILEI PRESEI ROMÂNE**

ZIUA PRESEI ROMÂNE

ADUNAREA FESTIVĂ DIN CAPITALĂ

Tradiționala zi a Presei Române — 15 August — a fost sărbătorită și în acest an în cadrul unor adunări festive ale lucrătorilor din presă.

Miercuri 14 august la Casa ziariștilor din Capitală a avut loc o adunare festivă consacrată Zilei Presei Române și celei de-a 43-a aniversări a ziarului „Scînteia”.

Au participat redactori, colaboratori și corespondenți ai presei centrale, radioteleviziunii și agenției române de presă — Agerpres.

Adunarea a fost deschisă de **Alexandru Ionescu**, redactorul șef al ziarului „Scînteia”. Despre semnificația acestei sărbători a vorbit **Octavian Paler**, redactorul șef al ziarului „România liberă”.

În încheierea adunării a fost adoptată o telegramă adresată C.C. al P.C.R., tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, pe care o publicăm pe prima pagină din acest număr al revistei.

*

Cu prilejul Zilei Presei Române au avut loc adunări festive asemănătoare, precum și manifestări cultural-artistice la toate filialele Uniunii ziariștilor din țară, la care au participat un mare număr de ziariști, corespondenți și colaboratori ai presei cotidiene și periodice din țară.

TELEGRAMĂ

UNIUNII ZIARIȘTILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Cu prilejul celei de a 30-a aniversări a Eliberării României de sub dominația fascistă — sărbătoare națională a întregului popor român — și a Zilei presei române, Secretariatul general al O.I.Z., în numele întregii noastre organizații, vă transmite un călduros salut însoțit de cele mai bune și prietenești urări de succese în munca dumneavoastră pusă în slujba intereselor poporului român și a României Socialiste.

Cei treizeci de ani care au trecut de la istorica zi de 23 August 1944, au însemnat tot atîția ani de succese, care au permis dezvoltarea rapidă economică, socială și politică a României pe o treaptă ce-i permite să privească cu încredere viitorul.

Dorim să folosim acest prilej pentru a transmite, în numele celor peste 150 000 de ziariști, membri ai organizației noastre, întregului popor român și conducătorilor acestuia, urări de noi și mari victorii pe calea deschisă de 23 August 1944.

De asemenea, felicitînd cu prilejul mării sărbători a României pe toți ziariștii români, le dorim sănătate și muncă rodnică alături de toți confracții care și-au angajat pana în slujba progresului, democrației și păcii în lume.

Întregii prese din Republica Socialistă România îi dorim tot mai multe reușite și succese.

Ne exprimăm și de această dată convingerea că Uniunea ziariștilor din România va continua să-și aducă aportul său valoros la dezvoltarea activității Organizației Internaționale a Ziariștilor a cărei membră este.

Secretariatul General al Organizației
Internaționale a Ziariștilor

CUVÎNTUL TOVARĂȘULUI

OCTAVIAN PALER

Stimați colegi,

Acum, cînd celebrăm Ziua Presei, se simt în aer steagurile care vor flutura în dimineața de 23 August, la cea de-a treizecea aniversare a eliberării țării, și cele care vor flutura în dimineața de 25 noiembrie deasupra sălii unde va începe cel de-al XI-lea Congres al Partidului. Sub aura acestor evenimente, conștiința noastră ne îndeamnă la firești recapitulări. Iată, se împlinesc patruzeci și trei de ani de la apariția, în adîncă ilegalitate, a primului număr al „Scînteii“, moment care, după cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, „a jucat un rol important în ridicarea combativității și eficacității presei revoluționare și comuniste din România“. Știm cu ce jertfe și în ce condiții aspre erau tipărite acele exemplare mici cît o inimă și mari cît o țară în tipografiile ilegale, pîndite de ochii brutali ai Siguranței. Ele erau luminate însă de credința ireductibilă în victoria revoluției. Și însuși faptul că sărbătorim Ziua Presei la aniversarea primului număr al „Scînteii“ înseamnă un omagiu și un simbol. Se cuvine să adăugăm un adevăr la care niciodată nu vom fi meditat deajuns, gîndindu-ne la temeiurile profesiei noastre, la ceea ce îi dă sens și orgoliu. Înainte de a deveni pagină de istorie, drumul străbătut în aceste decenii a fost pagină de ziar. O istorie frămîntată și eroică a fost scrisă mai întîi în articole ale presei comuniste din țara noastră în tradițiile căreia aflăm atîtea dovezi emoționante de spirit militant, de cutezanță revoluționară, de neșovăitoare încredere în viitor. Dacă nîu mă înșel, un prestigios scriitor francez propunea să vedem în gazetar „un istoric al clipei“. Definiție seducătoare, dacă n-ar fi sugestia de goană fără orizont. Unicul orgoliu accesibil unui asemenea cronicar ar fi unul efemer și fragil. Dar conștiința ziaristului e și ea însetată de durată. Și este, fără îndoială, pentru noi ziaristii comuniști din România un motiv de satisfacție să descoperim cum articolele febrile, scrise sub gravitația unei anume clipe, n-au suferit deloc sancțiunea timpului dacă au știut să descifreze în miezul fierbinte al clipei ceea ce urma să devină istorie. Și e foarte tonic pentru noi gîndul că sîntem chemați să depunem mărturie despre o epocă în care pasiunea construcției și conștiința perspectivei sînttribute ale unui întreg popor, liber și stăpîn pe soarta sa. Edificăm o societate atașată structural valorilor durabile și de aceea însuși scrisul nostru are dreptul să rivnească la certitudini greu de imaginat de anxietățile societăților crepusculare.

Gazetăria este pentru noi nu o simplă profesie,

ci un mod de a fi activiști ai partidului. Și fiind activiști ai partidului, ne simțim activiști ai adevărului istoric, ai adevărului clasei care s-a ridicat la revoluție înscriind pe drapelul său de luptă aspirațiile cele mai înalte ce-au animat vreodată cugetele acestei țări. De aceea noi vedem în conducerea presei de către partid însuși sensul activității noastre. Activitate care ne rezervă satisfacția de a fi nu numai martori, ci și participanți. Aș adăuga chiar că una din trăsăturile definitorii ale presei noastre este ceea ce aș numi sentimentul participării. Căci ne este străină indiferența față de evenimentele despre care scriem. Ochiul nostru nu se îndreaptă rece și neutru spre faptele din jur. Nu sîntem arhivari nepăsători de întîmplări și evenimente. Și, de altfel, ce conștiință adevărată poate năzui la trista și imposibila glorie a imponderabilității? Fără îndoială, nu există certitudini fără opțiuni. În ce ne privește, ne-am declarat deschis, limpede și definitiv opțiunile. Ele se numesc România socialistă, Partidul Comunist Român, viitorul comunist al patriei. Ele se numesc spiritul nou, creator, promovat în întreaga noastră viață politică și socială de Congresele al IX-lea și al X-lea ale Partidului. Acest spirit dinamic și fertil, al cărui strălucit promotor este, după cum se știe, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a deschis și presei noastre teritorii noi de reflecție și de acțiune. El ne-a stimulat să identificăm și să înlăturăm din munca noastră ce e vetust, rutinier, oxidat de formalism, pentru a fi disponibili să sesizăm ce e nou și semnificativ acolo unde viața e cea mai fierbinte și unde fiecare cuvînt trebuie să vibreze. Ne-a îndemnat să realizăm o propagandă eficientă care să nu escamoteze prin abstracțiuni schematice și tautologii facile nevoia de a gîndi propriu și convingător. Ne-a învățat că o muncă adevărată e o muncă concretă care înfruntă dificultățile și găsește soluții, opunîndu-se lenei de a gîndi și de a simți. Ne-a învățat ce frumoasă metaforă este sistemul energetic național în care se strîng toate eforturile de a produce lumină. Căci în atara acestei solidarități nimeni dintre noi nu mai valorează nimic. Istoria merge înainte și fără cei care n-o înțeleg, dar e cu atît mai fericită situația cînd te simți racordat direct la efortul general care plămădește destinul unei țări. România trăiește azi în efervescenta marilor creații colective. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate reprezintă o operă care depășește prin semnificații generația chemată s-o construiască. Niciodată n-a existat atîta viitor ca în prezentul nostru. Dezvoltarea furtunoasă a economiei se însoțește cu prefacerea cadrului social și cu desăvîrșirea personalității umane. Iar noi, ziaristii, nu cunoaștem datorie mai mare decît aceea de a propaga ideile partidului, de a sluji o politică emanată din popor și restituită poporului, de a mobiliza energiile întregii națiuni în opera de accelerare a progresului multilateral al țării. Iată ce dă autoritate și prestigiu presei noastre, îngăduindu-i să vorbească în numele opiniei publice și s-o exprime, ferind-o de servituți egoiste și meschine. De aici își trage puterea scrisul nostru, din această responsabilitate care are nu conturul umbrei proprii, ci conturul patriei. Ce mîndrie mai mare își poate dori un ziarist decît să fie capabil să comunice în scrisul său demnitatea și adevărul unui asemenea efort colectiv? Dar dinamismul dezvoltării impune presei sarcini la fel de dinamice. Pentru a nu ne trezi în ariergarda acestei bătălii cu timpul, tre-

buie să nu ne mulțumim a contabiliza reușitele scăpând din vedere că exigențele cărora publicistica trebuie să le facă față au sporit odată cu nivelul de dezvoltare a societății noastre. Partidul ne învață să ne judecăm activitatea tocmai în acest spirit dialectic. Avem, desigur, destule motive de satisfacție în momentele de bilanț, însă și destule datorii de recunoscut. „Presa noastră, aprecia tovarășul Ceaușescu la Congresul al X-lea al Partidului, a făcut progrese vizibile în lărgirea ariei de preocupări, în tratarea mai combativă, mai dinamică și convingătoare a diferitelor aspecte ale construcției socialiste, a vieții materiale și spirituale a poporului. Continuând eforturile pe această linie, adăuga secretarul general al partidului, ziarele centrale și locale mai au încă multe de făcut pentru a elimina din activitatea lor superficialitatea și formalismul, pentru a pătrunde adânc în miezul realităților, exercitând energic rolul de exponent al opiniei publice înaintate, atât în dezvoltarea lipsurilor și neajunsurilor, cât și în generalizarea experienței avansate a construcției socialismului“. Aflăm aici, sintetizate, întrebările principale cărora trebuie să le răspundem pentru a ști în ce măsură ne-am îndeplinit mandatul încredințat de partid. Și refuzându-ne automulțumirile euforice și stagnante, vom afla în luciditatea critică premisele perfecționării în continuare a activității noastre. Căci încă nu putem declara că scrisul nostru s-a scuturat total de formalism. Căci „pentru a pătrunde adânc în miezul realităților“, trebuie să dăm mai multă ascuțime scrisului nostru, să investigăm mai complex faptele și să le

interpretăm cu mai multă forță și strălucire, înlăturând tot ceea ce mai constituie clișeu comod, apatic și străin de curajul de a gândi, substituind uneori vieții. Și aceasta cu atât mai mult cu cât politica partidului nostru este o lecție istorică de analiză curajoasă și profundă a realității și de interpretare creatoare. Important este ca noi însine să învățăm tot ceea ce trebuie învățat dintr-o astfel de lecție. Orientările date presei de către tovarășul Ceaușescu ne sînt de un neprețuit ajutor în atingerea acestui țel. Fiecare dintre noi aspiră să corespundă modelului de gazetar comunist pe care secretarul general al Partidului Comunist Român l-a formulat în urmă cu trei ani în mesajul adresat ziarului „Scinteia“: „Gazetarul comunist trebuie să fie un om cu o concepție înaintată, cu o temeinică pregătire ideologică marxist-leninistă, în stare să înțeleagă marile transformări revoluționare din lume, să fie strîns legat de masele populare, să servească prin întreaga sa activitate interesele clasei muncitoare, ale întregului popor, cauza partidului, a socialismului și comunismului, deoarece numai astfel va putea realiza cu succes misiunea sa de a milita neobosit pentru înlăturarea politicii interne și externe a partidului“.

În ultimii ani au fost luate, după cum se știe, un șir de măsuri însemnate pentru aplicarea orientărilor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale, au fost aduse îmbunătățiri importante formelor de organizare și conținutului presei. Se cuvine să amintim aici și adoptarea Legii presei de către Marea Adunare Națională care statuează cu

claritate rolul și locul activității noastre în viața socială. Acest rol avem datorită să-l onorăm, mobilizând întreaga noastră pasiune politică și competență profesională. Mi se pare demn de relevat că însăși perfecționarea democrației noastre sociale este, în unele aspecte ale ei, indisolubil legată de modul cum presa îndeplinește indicația conducerii partidului de a exercita energic rolul de exponent al opiniei publice înaintate. Aceasta înseamnă că încurajarea inițiativei valoroase și deposedarea mentalităților retrograde, birocratice de orice justificare, de orice alibi, este nu numai un drept, ci și o datorie. Aceasta înseamnă că promovarea noului nu este o treabă facultativă, ci datoria de a fi permanent consecvenți cu adevărul general al țării care a făcut din opțiunea noului în confruntarea cu vechiul o politică de stat. Aceasta înseamnă că schimbul fertil de idei, de experiență valoroasă trebuie să acționeze permanent în coloanele presei noastre ca un oxigen binefăcător, consolidând, în rândurile cititorilor, o opinie de masă împotriva tuturor formelor, disimulate sau nu, în care se mai manifestă inerția și indiferența, ajutând la explorarea tuturor resurselor de progres ale societății și la activizarea lor. Aceasta înseamnă că niciodată într-o țară ca a noastră unde elogiul muncii, al creației și responsabilitatea socială sînt criterii fundamentale, iar umanismul o politică de stat, nu vom fi epuizat mijloacele pentru a omagia cum se cuvine efortul, preocuparea de a fi util societății, ieșirea din egoismul steril și larvar. Nimic din ceea ce este de folos țării, construcției socialiste multilateral dezvoltate, aplicării consecvente a principiilor eticii și echității socialiste nu trebuie să ne fie străin. Spre cinstea presei noastre, ea slujește cu fermă convingere politica Partidului Comunist Român și deci interesele fundamentale ale poporului, ale patriei socialiste. Dar nu cred că greșesc afirmînd că în practica profesională n-am găsit totdeauna cele mai inspirate moduri de a exprima convingător ceea ce aveam de spus. Și nu întîmplător revine acest termen, **convingător**, de cîte ori sînt formulate exigențele pe care trebuie să le satisfacă publicistica noastră. Pentru că, știm cu toții, nu se poate concepe o bună propagandă care se dezinteresează de finalitatea ei. În fond, ea devine propagandă bună tocmai prin finalitate și nu prin intenții. Cu alte cuvinte, și în cazul nostru, e necesară o muncă rentabilă, și nu fac decît să reiau o idee în care cred adînc adăugînd că această inefabilă rentabilitate morală constituie un criteriu esențial în judecarea modului cum ne îndeplinim sarcina de activiști în presă.

Stimați colegi,

Mi se pare normal să vorbim mai mult decît de obicei despre istorie într-un an în care se împlinesc treizeci de ani de la eliberarea țării și se va desfășura cel de-al XI-lea Congres al Partidului. Ziarele, emisiunile de radio și de televiziune oglindesc în aceste zile vasta acțiune de bilanț și de dezbateri a perspectivelor. În fond, istoria se precipită în jurul nostru. Știm în ce ritm impresionant s-au înălțat atîtea valori, familiare acum peisajului românesc, în locuri dezolate altădată de singurătate. Știm în ce ritm impetuos, care nu poate lăsa indiferent pe nici un om cu dragoste de țară, se propune dezvoltarea în continuare a României pentru a concentra la maximum timpul ce trebuie recuperat. E unul din acele fericite momente de echilibru în care amintirile se întil-

nesc cu visurile, se luminează și se consolidează reciproc. Ne pregătim să prezentăm cum se cuvine această istorie vie pe care, iată, o putem surprinde aproape tactil. Avem și noi, gazetarii în această mare istorie a țării propriile noastre amintiri și visuri. Dezvoltînd tot ceea ce am făcut bun, vom căuta să fim demni de timpul și de patria socialistă căreia îi aparținem. Iată legămîntul solemn pe care îl reînnoim la adunarea noastră festivă.

Căci, între altele, asemenea momente de bilanț și de scrutare a perspectivei au darul să lumineze în noi ceea ce este esențial. Iar faptul că aparținem cu toate fibrele noastre acestui timp și acestei patrii, că urmăm și vom urma cu fidelitate Partidul care a dat demnitate și un grandios program de construcție țării, că facem din exigențele adresate presei de către tovarășul Nicolae Ceaușescu suprema noastră datorie profesională reprezintă adevăruri esențiale ale gazetarilor români.

CONSUMERISMUL

ȘI PRESA

„Consumerismul“ este o mișcare de mase care, de la apărarea intereselor consumatorului și-a extins sfera activității și în domeniul îmbunătățirii a ceea ce se numește azi, în general, „calitatea vieții“, cetățenilor. Pionierul acestei mișcări a fost avocatul american Ralph Nader, despre acțiunile căruia revista noastră a avut prilejul să scrie într-unul din numerele trecute.

Revista „Consumers-Reports“ organul asociației „Consumers-Union“ a fost creat încă în 1936. Abia în deceniile următoare această revistă s-a introdus în mase, în 1960 atingând un tiraj de un milion de exemplare. Cam în aceeași perioadă Ralph Nader a publicat cartea „Fără securitate la orice viteză“ prin care critica un tip de Chevrolet scos de General Motors, pe atunci. Această carte a avut un răsunet uriaș în masele consumatoare din S.U.A. și revista „Consumers Report“ și-a ridicat tirajul la 2 milioane exemplare.

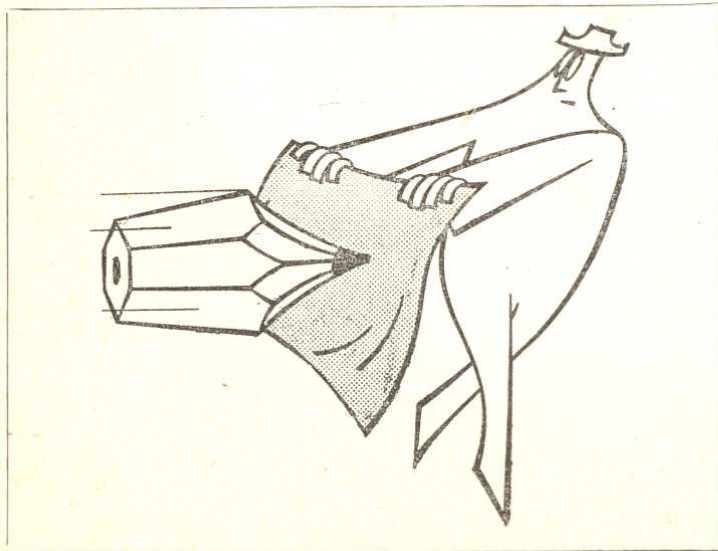
Altă revistă americană „Journal of Consumer Affairs“ a deschis o anchetă în anul 1960 asupra naturii consumerismului. Majoritatea conducătorilor de întreprinderi au răspuns că această mișcare este de natură politică, în timp ce promotorii ei, inclusiv sindicatele ce o ajutau, o proclamau ca o mișcare prin excelență apolitică. Totuși Nader a dat o definiție mișcării consumeriste, care scoate în evidență caracterul ei politic. Conform acesteia consumerismul este mișcarea care urmărește :

— democratizarea gestiunii marilor întreprinderi favorizând **reprezentarea consumatorilor** în consiliile de administrație ;

— întărirea acțiunii anti-trust, salvagardarea întreprinderilor mici și mijlocii independente și combaterea abuzurilor celor mici și puternice ;

— redefinirea obiectivelor de dezvoltare și priorități în utilizarea resurselor pentru spitale, instituții colective, măsuri de preservare și restaurare a mediului ambiant.

În Anglia mișcarea consumeristă se bazează pe așa-zisele „Birouri oficiale de consultație civică“ și

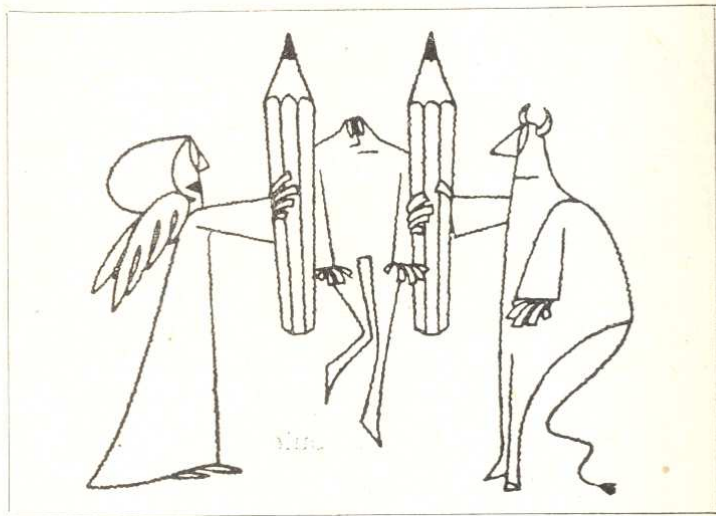

„Centre de sprijinire a consumatorului“, amplasate în diferite orașe.

În Franța, diferite organisme centrale se ocupă de elaborarea normelor de exercitare a reclamei comerciale și supraveghează respectarea lor.

În Japonia există o mișcare consumeristă foarte dinamică, sprijinită de puternicele organizații feminine. Metodele de luptă sînt foarte drastice, pînă la lansarea de produse similare pe piață, care să concureze produsele prea scumpe sau de proastă calitate, și să descurajeze pe întreprinzătorii ce nesocotesc interesele vitale ale consumatorilor.

Mișcarea consumeristă se sprijină pe organe de presă puternice și în Europa. De pildă în Anglia, Asociația consumatorilor care numără 1 150 000 membri editează revista „Which“, care are 600 000 abonați și care întreprinde 4—5 anchete lunar cu privire la produsele alimentare. Sute de mii de cititori consultă revistele „Motoring Which“ și „Money

Which“ care se ocupă de testarea aparatelor electromenajere ce sînt lansate pe piață cu o reclamă deșănțată, adesea necorespunzătoare cu calitatea produselor.

În Franța apar revistele „Consommateur-actualité“ și „50 millions consommateurs“ în tiraje lunare de 150 000 exemplare. Uniunea federală a consumatorilor editează revista trimestrială „Que choisir“ (100 000 exemplare).

În Berlinul de Vest apare, în 200 000 exemplare, revista „Test“, în care institutul de cercetări comparative publică 2—3 anchete lunar, în legătură cu produsele alimentare și cele de uz casnic.

În Belgia apare revista „Test-Achats“ cu un tiraj de peste 130 000 exemplare.

În Olanda, ca organ al asociației „Nederlandse Consumenten Bond“ apare ziarul „Consumenten Gids“ (200 000 exemplare tiraj). Altă asociație „Consumenten Contact Organ“ luptă printr-un buletin lunar și prin acțiuni împotriva creșterii prețurilor la produse de consum.

Uniunea luxemburgheză a consumatorilor editează revista „De Konsument“.

Asociațiile consumatorilor din occident se bazează în lupta lor pe sindicate și în general pe forțele progresiste în frunte cu partidele comuniste. Organele de presă ale acestora și alte publicații sînt un mijloc foarte eficient prin care consumatorii din țările capitaliste combat tendințele marilor concurnuri de a le vinde produse și servicii de proastă calitate, la prețuri exagerate. Mișcarea consumeristă a apărut ca un mijloc eficient al maselor consumatoare de a se apăra de abuzurile specifice „societății de consum“ occidentale.

REFLECTAREA DEZBATERII DE MASĂ A DOCUMENTELOR CONGRESULUI AL XI-LEA ÎN PAGINILE PRESEI JUDEȚENE

„CLOPOTUL“ BOTOȘANI

Pornind de la faptul că popularizarea și însușirea documentelor Congresului al XI-lea al partidului nu poate și nu trebuie limitată între două date din calendar, noi acționăm ca tot ceea ce se publică în „Clopotul“ să fie străbătut de spiritul acestor documente. Pe de altă parte, număr de număr avem o prezență distinctă, manifestă a acestor documente în gazetă. Preocupările noastre pe această linie au următoarea structură :

1. Articole susținând ideile de bază din documentele Congresului al XI-lea, circumscrise conținutului tezelor și obiectivelor generale, dar și cu o puternică argumentație locală, relevând sarcinile și preocupările organizațiilor de partid din județul Botoșani. Asemenea articole sînt, de regulă, semnate de cadre cu munci de răspundere din conducerea județului, a municipiului Botoșani și orașelor Dorohoi, Săveni și Darabani.

2. Grafice care prezintă succesele obținute în actualul cincinal și perspectivele deschise de programul și Directivele Congresului al XI-lea dezvoltării diferitelor domenii ale vieții economico-sociale. Prezentăm, prin alternanță, de la un număr la altul indicatori care privesc țara sau județul.

3. Analize — dar nu numai analize — în sprijinul realizării cincinalului înainte de termen, ca o

premisă a trecerii la îndeplinirea în bune condiții a obiectivelor cincinalului următor.

4. Am consacrat o rubrică specială „În sprijinul învățămîntului politico-ideologic și economic de masă“ în care tratăm sintetic ideile de bază din temele ce premerg calendaristic dezbaterile din cursurile de partid organizate în județ. Asemenea materiale sînt elaborate de cei mai buni lectori ai Comitetului județean de partid. Grafice adecvate le slujesc.

Spunem la început că de fapt prin tot ceea ce publicăm susținem ideile din documentele Congresului al XI-lea. Aceasta presupune ca documentele să fie foarte bine însușite de către redactori. Pentru a le cunoaște, învățămîntul politico-ideologic organizat în redacție — la care participă toți lucrătorii — are la bază studiul aprofundat al documentelor. În fiecare lună testăm prin chestionare, pe care le completează redactorii, nivelul, măsura în care sînt însușite diferite probleme teoretice și orientăm, în raport cu răspunsurile, tematica pregătirii.

Pe de altă parte sîntem noi înșine propagandiști. Absolut toți redactorii sînt repartizați ca activiști ai secției de propagandă a comitetului județean de partid în cîte o comună, în sprijinul organizațiilor de partid, pentru a da ajutor în munca politico-educativă de însușire și aplicare a prevederilor acestor documente. De asemenea, redactorii își dau concursul la elaborarea unor broșuri și altor tipărituri editate pe plan local în același scop.

Cu alte cuvinte, împletim activitatea publicistică cu cea practică de popularizare și transpunere în viață a documentelor Congresului al XI-lea al partidului.

ION MAXIMIUC,
redactorul șef al gazetei
„Clopotul“-Botoșani

„ÎNAINTE“ DOLJ

Proiectele documentelor programatice pentru Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român au găsit un puternic ecou și în rîndul lucrătorilor redacției noastre. Imediat după publicarea în presă a Proiectului de Directive și, mai apoi, a Proiectului de Program au fost organizate cîteva dezbateri în grup și studierea individuală a respectivelor documente. Cu aceste prilejuri s-a inițiat un plan special de acțiune care a fost definitivat în prima ședință de colegiu și dat spre orientare fiecărui șef de secție și responsabil de rubrică. În planul acesta am înscris temele și problemele fundamentale reieșite din Proiectul de Program și din Proiectul de Directive, din Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru cel de-al XI-lea Congres, am prevăzut colaborările mai deosebite, am stabilit nominal cine să le scrie și, aproximativ, succesiunea și ritmul publicării lor în coloanele ziarului.

Tot în planul despre care este vorba am prevăzut și rubricile speciale, principalele acțiuni și pagini consacrate dezbaterii documentelor, popularizării lor. Conform acestei planificări stabilite atît în planul trimestrial dar îndeosebi în planul special consacrat dezbaterii și popularizării largi a acestor documente, o deosebită atenție am acordat rubricilor cotidiene, cu apariție intermitentă „**Sub semnul Congresului al XI-lea**“ și „**Cinstim Congresul Partidului**“, sub care am publicat și publicăm, în continuare, din zi în zi mai intens și pe spațiu mai larg, știri, informații, anchete, reportaje, portrete ale fruntașilor în producție și grafice — toate referitoare la succesele deosebite obținute în întrecerea socialistă pentru realizarea cincinalului înainte de termen, popularizării principalelor prevederi și a indicatorilor fundamentali privind dezvoltarea economico-socială în perspectivă a țării și a județului nostru.

Respectînd prevederile planului nostru special, în cadrul noilor rubrici „**Documentele programatice pe masa de lucru**“, „**Programul partidului — programul întregii țări**“, publicăm articole proprii, mese rotunde, anchete și mai ales colaborări semnate de specialiști, de cele mai diverse categorii de oameni ai muncii și însoțite de fotografii semnificative. Abordăm o temă sau alta nu numai din cadrul Proiectului de Program, ci și din Proiectul de Directive sau din Tezele C.C. al P.C.R. pentru cel de-al XI-lea Congres. Pînă în prezent am publicat deja numai la susmenționatele rubrici, peste 50 de colaborări, grafice și fotografii. Totodată au fost elaborate și publicate un număr de opt pagini speciale, cîte 1—2 sau chiar 3 pe săptămîină. Dintre acestea amintim îndeosebi pe cele apărute sub genericul: „**Programul certitudinii înaintării noastre spre comunism**“, „**Omul în viziunea programului Partidului Comunist Român**“, „**Partidul Comunist Român — promotorul consecvent al dezvoltării democrației noastre socialiste**“, „**Craiova la sfîrșitul**

deceniului“, „**Crezul scriitorului: viața și munca făuritorilor României socialiste**“, etc.

Puțin cam neglijate pe nedrept după 23 August, rubricile „**File de istorie**“ și „**Omagii doljene**“ inițiate în întîmpinarea evenimentului încă în luna februarie a.c. în conformitate cu planul special al Comitetului județean de partid privind intensificarea activității ideologico-politice și cultural-educative de masă în întîmpinarea marilor evenimente ale anului, și-au reluat apariția periodică. Ele popularizează acum episoade, petrecute pe meleagurile noastre, ale luptelor revoluționare ale poporului condus de partid pentru o viață mai bună, pentru libertate și dreptate socială precum și principalele manifestări politice, cultural-artistice și educative ce au loc în întîmpinarea Congresului în satele și orașele doljene. Desigur, am prezentat numai o parte din acțiunea noastră. Pe măsură ce se apropie ziua deschiderii lucrărilor Congresului al XI-lea al P.C.R., colectivul nostru intensifică activitatea publicistică, dedicată istoricului eveniment, se străduiește să ridice calitatea întregii sale munci.

MIHAI STĂNESCU
redactorul șef al ziarului
„Înainte“-Dolj

„DOBROGEA NOUĂ“

Ca militanți pe tărîmul presei, ca ziariști comuniști, noi facem prin excelență o muncă politică, plinar angajată, în spiritul politicii interne și externe a partidului. Politica partidului, măsurile și hotărîrile sale sînt momentele cheie care direcționează și orientează activitatea noastră publicistică. În oricare comunicat, dat publicității după o ședință a Comitetului Executiv, găsim idei capitale pentru dezvoltarea vieții economice și sociale a țării noastre, iar datoria noastră, a lucrătorilor din presa de partid, este ca imediat, în ziarul de a doua zi, să dezvoltăm ideile cuprinse în acel document, explicîndu-le maselor largi și militînd pentru înfăptuirea lor.

Cu totul deosebit se pune problema acum, cînd ne aflăm în preajma deschiderii marelui forum comunist, Congresul al XI-lea al partidului, în această perioadă plină de efervescență creatoare, în care proiectele de Program și Directive, însuflețesc masele cele mai largi. Aceste documente istorice, de o valoare inestimabilă, atît teoretică cît și practică, sînt o inepuizabilă sursă de idei pentru întreaga publicistică românească.

Cum folosim noi ideile cuprinse în aceste documente? Ce acțiuni am întreprins pînă acum, cu ce modalități publicistice ne propunem să abordăm ampla dezbateră a proiectelor de Program și Directive? După o primă etapă, în care am publicat scrisori sosite la redacție, de adeziune la documentele congresului, sau reportaje, comentarii și interviuri despre hotărîrea oamenilor muncii de a da viață mărețelor idei cuprinse în aceste documente, ziarul și-a deschis larg coloanele unui tot mai mare număr de colaboratori dornici să-și spună cuvîntul, în spiritul democrației noastre socialiste. În aceeași idee, am deschis, o rubrică în pagina întii a ziarului, în care publicăm articole de ecouri și adeziune, scurte relatări despre dezbateri care au loc în organizații de partid și colective de oameni ai muncii, reportaje și comentarii despre mo-

dul cum este întâmpinat, prin muncă și rezultate deosebite apropiatul Congres al partidului, în toate unitățile și localitățile județului. Un alt spațiu, cu caracter de rubrică permanentă, l-am dedicat dezbaterilor teoretice, pe marginea documentelor, în pagina a doua a ziarului, avînd grijă să-l valorificăm grafic în așa fel încît el să apară în prim-planul interesului vizual al cititorului. La această a doua rubrică, pe care ne gîndim să o continuăm și după Congres, am și publicat un ciclu de materiale, într-o suită sistematică de teme, semnate de personalități politice și științifice, de oameni de cultură și artă din județ.

Ampla dezbateră publică a proiectelor de Program, Directive și Teze ale C.C. al P.C.R., constituie un minunat prilej prin care presa poate milita, cu forțe sporite, pentru pătrunderea ideilor mobilizatoare ale partidului în rîndul celor mai largi mase de cititori. De o mare importanță pentru noi, lucrătorii din presa de partid, este priceperea, arta de a ști să valorificăm publicistic ideile cuprinse în aceste documente, investigînd realitatea politico-socială și nu de a ne mulțumi cu simpla repetare a unor alinate și citate. Iată de ce am socotit necesar ca, în planul tematic despre care vorbeam, să cuprindem idei și zone noi de activitate publicistică, în ordinea logică în care ele ne sînt expuse în documentele celui de-al XI-lea Congres al partidului. Ne propunem, de asemenea, să organizăm dezbateri, cu participarea celor mai largi categorii de oameni ai muncii, în care vom insista pe înțelesul pe care-l dau oamenii marilor idei cuprinse în această Cartă a partidului referitoare, bunăoară, la transformarea muncii agricole într-o variantă a muncii industriale sau pe tema, de o și mai mare importanță teoretică și practică, a constituirii poporului unic muncitor, în perspectiva viitorului comunist al României. Este în intenția noastră să publicăm, totodată, un ciclu de întrebări și răspunsuri, urmărind sublinierea semnificațiilor majore ale documentelor, într-un stil accesibil tuturor cititorilor noștri.

Sîntem siguri că acționînd pentru popularizarea documentelor Congresului al XI-lea, pentru reflectarea amplă a dezbaterii și însușirii lor de către masele de oameni ai muncii, presa, și, în particular, ziarul nostru, va deveni o și mai amplă tribună politică a partidului, consecvent militantă pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și a celei comuniste, pe pămîntul patriei noastre.

SIMION TAVITIAN
redactor șef adjunct
la ziarul „Dobrogea nouă“

„DÎMBOVIȚA“

Popularizarea în coloanele presei a documentelor ce vor fi supuse dezbaterii și aprobării celui de-al XI-lea Congres al partidului constituie o preocupare de seamă a colectivului redacției ziarului „Dîmbovița“. Pe baza unui plan elaborat după apariția documentelor în presă, au fost publicate materiale de diferite genuri — comentarii, articole de analiză, ecouri, însemnări în care am încercat să explicăm ideile și sarcinile cuprinse în cele 3 documente — Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al partidului, Proiectul de Program și

Tezele Congresului. Am avut în vedere ca popularizarea și dezbaterea acestor documente să se facă și în strînsă legătură cu sarcinile ce revin unităților de muncă și de viață din județul nostru. În fiecare număr de ziar am rezervat cîte 2—3 pagini pentru a publica articole referitoare la documentele Congresului. Tratarea ideilor cuprinse în documente s-a făcut în mai multe moduri. Astfel, articolele care s-au referit la sarcinile cuprinse în Proiectul de Directive au fost grupate la rubrica: „**Proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al P.C.R. în dezbateră publică**“. Autorii lor, de regulă conducători de unități economice, ai unor organe de sinteză, activiști de partid, reliefînd importanța prevederilor din Directive, s-au referit pe larg la sarcinile concrete pe care le au de îndeplinit oamenii muncii din județ. Articolele au insistat asupra necesității și importanței creșterii productivității muncii, calificării și folosirii raționale a forței de muncă, economisirea materiilor prime și a materialelor, sporirea eficienței economice. De asemenea, unele articole au avut ca temă dezvoltarea și modernizarea agriculturii, cu accent pe ramurile specifice județului; altele s-au referit la aspectele sistematizării localităților, la rolul școlii în formarea cadrelor etc. Pentru ca articolele să fie cît mai convingătoare, unele au fost însoțite de grafice care au arătat dinamica dezvoltării unor ramuri industriale, a creșterii productivității muncii și a numărului de muncitori ce vor trebui calificați în următorul cincinal.

Alte materiale au fost grupate la rubrica „**Programul partidului — programul întregului popor**“ și au avut ca tematică problemele activității ideologice, promovarea principiilor eticii și echității socialiste, dezvoltarea și perfecționarea democrației socialiste etc.

Pornind de la indicațiile conducerii partidului ca dezbateră documentelor Congresului să constituie un prilej de analiză a posibilităților de valorificare a rezervelor umane și materiale, colectivul redacțional a urmărit ca majoritatea articolelor și mai ales cele referitoare la activitatea curentă, să trateze problemele prin această prismă. De aceea, în coloanele ziarului întîlnim și alte rubrici cum sînt: „**Documentele Congresului în dezbateră organizațiilor de partid**“ și „**În cinstea Congresului al XI-lea al partidului**“. În primul caz am grupat articolele care au oglindit dezbaterile din adunările și conferințele de dare de seamă și alegeri, iar la a doua rubrică am publicat informații, reportaje despre angajamentele luate de oamenii muncii în cinstea Congresului. În articolele dedicate dezbaterilor din adunările și conferințele de partid s-a insistat îndeosebi asupra responsabilității comunistilor privind îndeplinirea sarcinilor, adîncirea democrației de partid, creșterea rolului organizațiilor de partid în conducerea vieții economice și sociale etc. La rubrica „**În cinstea Congresului al XI-lea al partidului**“ au fost publicate articole despre realizările obținute în industria și agricultura județului, avînd ca idee centrală îndeplinirea actualului cincinal înainte de termen. Evidențiez în acest sens articolele: „Peste 2 000 șarje de oțel la Tîrgoviște“, „Un avans de 3 luni și jumătate“, „În contul cincinalului următor“, „La cotele anului 1975“, „Suplimentar 32 milioane Kw/h energie electrică“ etc.

În ideea de a îmbina sarcinile curente cu cele de perspectivă, ziarul „Dîmbovița“, împreună cu organizația de partid de la I.O.A. Tîrgoviște, a declanșat o amplă acțiune în domeniul calificării forței de muncă. Ea se intitulează: Angajamentul co-

munistului Gheorghe Rus de la Oțelăria electrică nr. 1: „În fiecare semestru, doi tineri calificați; în cincinalul următor, douăzeci!” Această inițiativă are în vedere faptul că în următorul cincinal județul Dîmbovița are nevoie, anual, de 10 000 muncitori calificați. Astfel urmărim ca ziarul să constituie, așa cum îi este și menirea, o adevărată tribună de explicare a problematicii cuprinse în aceste documente, cât și un instrument de mobilizare a maselor la traducerea lor în viață.

NICOLAE MARIN

secretar general de redacție
al gazetei „Dîmbovița“

„FLACĂRA IAȘULUI“

Ca instrument activ și eficace în lupta pentru transformarea revoluționară a societății, pentru transpunerea în viață a politicii partidului și statului, presa reprezintă o puternică forță socială, cu o mare capacitate de influențare și un puternic rol mobilizator și organizator. În concordanță cu sarcinile revenite presei și în urma adoptării programului ideologic al partidului, de către Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, apreciem că și ziarul județean „Flacăra Iașului“ s-a ocupat mai stăruitor și mai competent de problemele activității ideologico-educative, au crescut frecvența și nivelul articolelor consacrate explicării politicii partidului, dezbaterilor ideologice, sprijinirii activității organizațiilor de partid, muncii politice de masă în multiplele ei forme, educației economice, cultivării patriotismului și internaționalismului, organizării vieții în conformitate cu normele eticii și echității socialiste. În acest context, o susținută campanie de presă desfășoară ziarul în această perioadă premergătoare Congresului al XI-lea al partidului, inițind și publicind cu regularitate anumite rubrici și pagini speciale. Acționind pe baza unor planuri tematice, cum sînt cele privind popularizarea și dezbaterii proiectelor de Program și Directive, colectivul redacțional, sub îndrumarea permanentă a Comitetului județean Iași al P.C.R. a urmărit îndeosebi aplicarea principalelor prevederi ale documentelor și, concomitent, înregistrarea opiniilor, sugestiilor oamenilor muncii în legătură cu proiectele, supuse dezbaterii publice. Respectînd ordinea apariției în presă, o să ne referim mai întîi la popularizarea Proiectului de Directive. Sub genericul: „Realitățile de mîine ale patriei noastre“ a apărut o suită de articole, reportaje și grafice prin care erau prezentate aspecte dintre cele mai variate cum sînt cele referitoare la gospodărirea materiilor prime, energiei și fondurilor fixe, dezvoltarea transporturilor și telecomunicațiilor, gospodărirea apelor și protecția mediului ambiant, dezvoltarea economico-socială a județelor și sistematizarea teritorială etc. O seamă de alte obiective economico-sociale ale proiectului de Directive au constituit „materia primă“ a unor pagini speciale, apărute în întîmpinarea aniversării a 30 de ani de la Eliberare. Așa sînt paginile speciale intitulate: „Industria ieșeană la ora unui bilanț cu care ne mîndrim și a unei perspective însuflețitoare“, „Bunăstarea poporului, țelul suprem al politicii partidului“, „Satul ieșean urcă ferm treptele civilizației socialiste“, „Școala ieșeană pe treptele marilor împliniri“ și altele. Publicarea proiectului de Program a constituit punctul de plecare

în organizarea unor alte acțiuni menite să popularizeze larg acest document, de inestimabilă valoare teoretică și practică, în rîndurile tuturor categoriilor de cititori. Cîteva direcții spre care redacția și-a îndreptat atenția au fost: comentariile publicistice privind conținutul și căile de înlăptuire a programului partidului, articolele teoretice, semnate de cadre de partid, cercetători, cadre didactice universitare, care să trateze probleme de tactică și strategie a partidului nostru în opera de construire a noii societăți; scrisori cuprinzînd observații și propuneri de la comuniști și alți oameni ai muncii pe marginea prevederilor proiectului Programului, reportaje și articole de la plenaryle de partid cu activul și adunările organizațiilor de bază, precum și de la conferințele organizațiilor de partid în cadrul cărora au dezbătut proiectele documentelor pentru Congres. Astfel de materiale au apărut periodic în coloanele ziarului sub genericele: „Documentele pentru Congresul al XI-lea al P.C.R. — oglinda viitorului luminos al patriei“ sau „Proiectele documentelor pentru Congresul al XI-lea — viu dezbătute, unanim aprobate“. În ce privește articolele teoretice au apărut deja o suită de colaborări cum sînt cele cu temele: „Creșterea rolului conducător al partidului în societatea socialistă multilateral dezvoltată“, „Națiunea în socialism“, „Frontul Uniunii Socialiste, organism politic reprezentativ al coeziunii societății noastre“.

Timpul pînă la Congres constituie pentru colectivul ziarului „Flacăra Iașului“ prilej de dezvoltare a acțiunilor inițiate, de oglindire tot mai susținută atît a manifestărilor ce sînt organizate în întîmpinarea acestui măreț eveniment din viața poporului și partidului nostru, a succeselor obținute în îndeplinirea înainte de termen a actualului cincinal, cît și a prezentării chipului omului nou care construiește societatea socialistă. Continuăm să publicăm pagini speciale, pe domeniile cele mai importante ale prezentului și viitorului patriei noastre, reportaje sub genericul „Meleaguri ieșene“, portrete-interviuri și însemnări despre comunistii delegați la cel mai înalt forum al partidului, precum și articole teoretice și materiale ce oglindesc intensă viață de organizație ce se desfășoară pretutindeni în județ, în aceste zile, premergătoare Congresului. În tot ceea ce facem sîntem călăuziți de prevederea din proiectul de Program al partidului, potrivit căreia „Presa și Radioteleviziunea trebuie să promoveze neabătut, permanent, concepția înaintată a partidului despre lume și viață, să combată cu fermitate concepțiile străine, idealiste, retrograde, să răspîndească cunoștințele științifice despre natură și societate; să militeze consecvent pentru înlăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, să acționeze pentru generalizarea experienței înaintate, să analizeze în spirit critic, de înaltă principialitate comunistă, activitatea socială, să dezvăluie cu curaj lipsurile și să militeze pentru lichidarea lor“.

ALICE OUATU

șef de secție la ziarul
„Flacăra Iașului“

„GAZETA GORJULUI“

Apariția documentelor pregătitoare ale Congresului al XI-lea al P.C.R. au pus în fața colectivului redacției „Gazeta Gorjului“ sarcina inițierii unor

rubrici noi, a unor acțiuni prin care ne-am propus dezvoltarea, în scopul însușirii profunde și organice de către toți cititorii a ideilor cuprinse în Programul, Directivele și Tezele Congresului precum și în cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Astfel în fiecare număr, pe pagina I sînt inserate reportaje, note prin care se evidențiază realizările obținute de colectivele de muncă ale întreprinderilor, șantierelor, exploatărilor forestiere. De curînd am lansat rubrica „Raportează Congresului” în care cuprindem și înfăptuirile din agricultură, cooperăția meșteșugărească și alte domenii. Atenție principală acordăm producției de lignit, în totalul extracției de cărbune, sector cu ponderea cea mai mare în economia județului, inițiativă a ziarului cu titlu permanent : „Pentru însă 5 000 000 tone lignit”. Această cifră reprezintă creșterea extracției de cărbune în Gorj pentru 1975, comparativ cu 1974. De subliniat că proiectele Programului partidului și Directivele Congresului al XI-lea rezervă producției extractive de la Rovinari (exploatări la zi) și Motru o dezvoltare fără precedent, pînă în 1980 Gorjul devenind principalul furnizor de energie primară în producerea curentului electric în centrale mari. Altă inițiativă a ziarului : „Nici o întîrziere în startul celor 660 MW” — este axată pe realizarea stadiilor fizice la montajul celor două blocuri termo-energetice de cîte 330 MW prevăzute a intra în funcțiune la Rogojelu în 1975. Astfel, Gorjul va deveni și un important producător de energie electrică în sistemul energetic național. „Gazeta Gorjului” urmărește și mersul lucrărilor de construcții montaj la Termocentrala Turceni (2640 MW) și Complexul hidrotehnic și energetic Cerna-Motru-Tismana, obiective mari ale viitorului cincinal.

OCTAVIAN UNGUREANU

Secretar general de redacție la
„Gazeta Gorjului”.

„VIAȚA NOUĂ” GALAȚI

Documentele apropiatului forum al comuniștilor, destinate, prin amploarea, profunzimea și urmările lor să caracterizeze conținutul istoric al timpului nostru, constituie repere cardinale ale activității politice, economice, social-culturale ale județului Galați. Chemată, asemenea întregii prese românești să pună în valoare potențialul de gîndire și creație al colectivelor de muncă prin însușirea Programului, a Directivelor și Tezelor celui de-al XI-lea Congres al partidului, pentru mai buna îndeplinire a comandamentelor economice și educative, gazeta „Viața nouă” își descoperă noi resurse propagandistice. Înțelegem că ne aflăm în fața unor răspunderi și exigențe sporite care se exprimă în primul rînd, în importante creșteri de conținut, calitative pe care le putem obține prin reflectarea în coloanele ziarului nostru a celor mai largi, mai diverse și mai competente experiențe sociale, a celor mai reprezentativi colaboratori : muncitori, țărani, intelectuali, activiști etc. Astfel, sub titlurile rubricilor : „Să asigurăm proiectelor Documentelor celui de-al XI-lea Congres al P.C.R. o însușire temeinică, o dezbaterie vie, creatoare”, „În dezbaterea întregii națiuni : Programul viitorului comunist al patriei”, „Nețărîmura dragoste pentru partid și țară, angajare totală, încredere deplină în destinele comunis-

te ale patriei”, activiști de partid, cadre de răspundere din economia și viața social-culturală a localităților gălățene au relevat multitudinea de alinamente noi, teoretice și practice, care constituie acest tezaur politic și ideologic al partidului, tratate concret prin prisma dezvoltării socialiste multilaterale a județului Galați, pentru îndeplinirea sarcinilor de plan, a angajamentelor asumate de colectivele de oameni ai muncii. Un larg ecou pozitiv în rîndul cititorilor l-au avut articolele „Creșterea rolului conducător al partidului — un proces legic, firesc”, „O impetuoasă dezvoltare economică a țării, a județului nostru”, „O perspectivă înfloritoare a agriculturii noastre socialiste”, „Școala — factor principal de educare și formare a tinerei generații”, „Jaloane ale muncii, ale izbuzilor noastre de mîine”, Experiențe remarcabile s-au evidențiat în cadrul relatărilor de la adunările organizațiilor de partid („O activitate politică concretă”, „Oțelarii comuniști și-au analizat activitatea cu exigență”) unde au fost subliniate prezența dinamică a comuniștilor în întreaga viață economică și socială a județului, sensul mobilizator al documentelor de partid dezbătute, efectele social-economice ale noilor dimensiuni ale industriei, prefacerile pozitive survenite în compoziția socială și profesională a populației, creșterea conștiinței revoluționare comuniste și formarea unui om cu o personalitate multilaterală. Coloanele gazetei sînt deschise oamenilor muncii, purtătorilor ideilor novatoare în economie și cultură, cadrelor de răspundere, tuturor educatorilor generației care va trăi în climatul politic, economic, social prefigurată științific, cu clarviziune științifică de către partid.

„Mărturisim că găsim în noi resurse educaționale pe care Programul partidului ni le descifrează cu limpezime : atitudine demnă, critică, înțeleaptă, de comuniști, de părinți ai viitorului” — nota, într-un număr recent, primarul comunei Tudor Vladimirescu. Reanalizîndu-și capacitățile colectivului nostru redacțional se străduiește ca în planul modalităților de expresie gazetărească să răspundă înaltelor sarcini ale acestui timp cu rodnicie sporită. Sîntem în măsură însă să recunoaștem că descoperim încă resurse publicistice neexplorate. Aplicarea în viață a Programului partidului înseamnă pentru noi, gazetarii, un amplu apel la dezvoltarea inițiativei, a cutezanței și dăruirii comuniste, pentru perfecționarea muncii noastre redacționale.

VIRGIL TIGĂNUȘ

redactor la gazeta
„Viața nouă”-Galați

„STEAGUL ROȘU” ILFOV

Dezbateră tezelor de importanță istorică cuprinse în documentele celui de al XI-lea Congres al partidului ocupă locul central în paginile săptămînalului „Steagul roșu”-Ilfov. Pe baza unui plan tematic ce cuprinde perioada premergătoare marelui eveniment, redacția și-a propus organizarea unor rubrici noi, inițierea unor acțiuni cu durată mai lungă și alte forme publicistice cu forță de penetrație în rîndurile cititorilor, toate urmărind o dezbateră fructuoasă a ideilor din Programul, Directivele și Tezele partidului, din cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În funcție de realitățile concrete ale județului nostru am acordat atenție prioritară problemelor care preocupă organizațiile de partid și de stat pentru a asigura, în unitățile și localitățile în care activează, încă de pe acum, o temelie solidă înfăptuirilor luminoase prefigurate în documentele ce vor fi supuse aprobării Congresului.

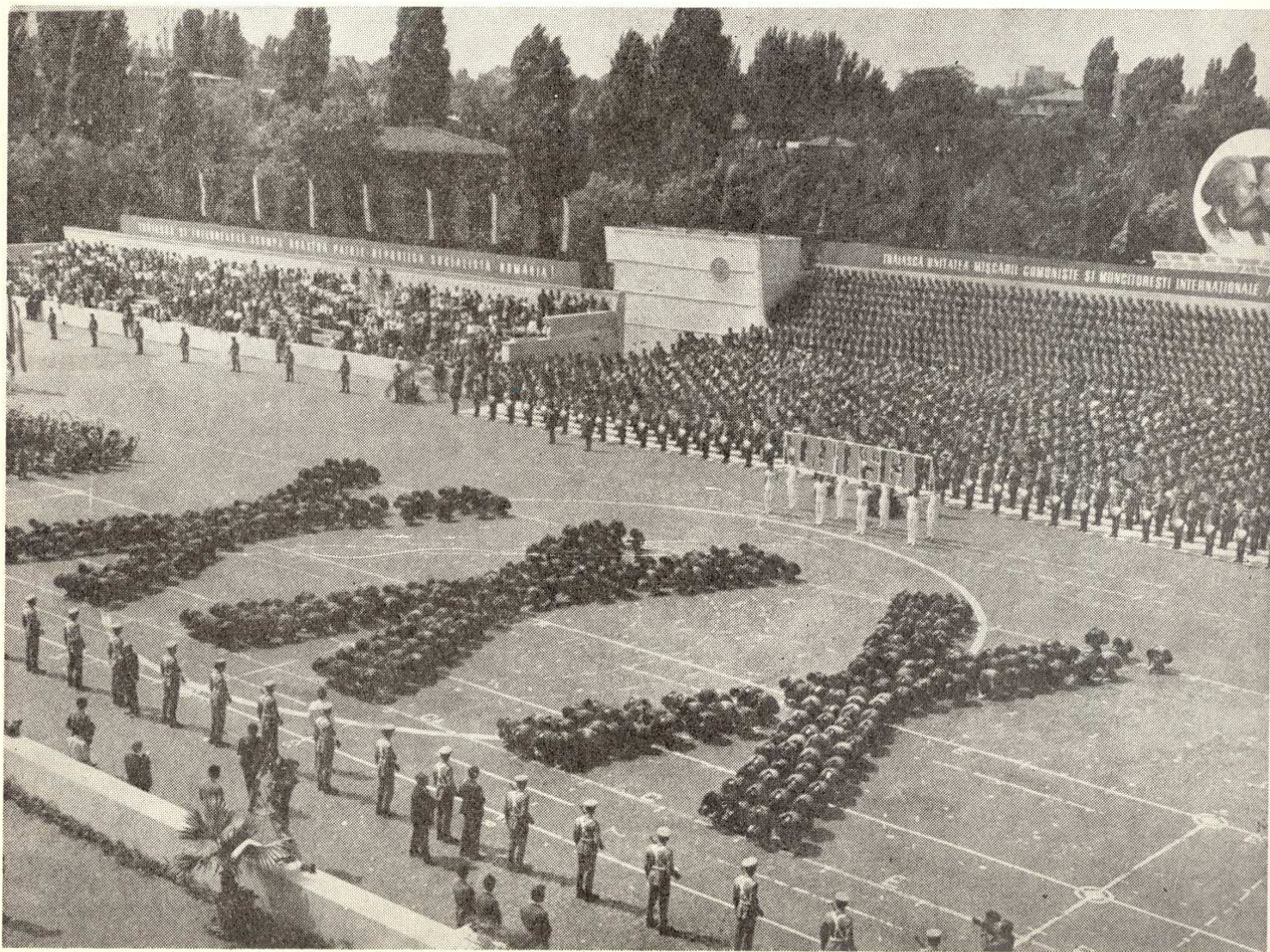
Sub genericul „Opțiuni pentru om, pentru bunăstarea lui“ au fost publicate și se află în curs de publicare, sub semnătura unor cadre de specialiști din județ, opinii asupra următoarelor probleme majore : raportul dintre fondul de dezvoltare și fondul de consum, repartizarea rațională a forțelor de producție, pregătirea și perfecționarea cadrelor pentru viitorul cincinal ; folosirea eficientă a fondului financiar ; necesitatea dezvoltării intensive a agriculturii în sectoarele cerealier, legumicol și zootehnic, extinderea irigațiilor, reducerea cheltuielilor de producție în agricultură. Un alt grup de articole a abordat tematica creșterii rolului conducător al organizațiilor de partid, perfecționarea activității organelor locale de stat. Un capitol distinct al activității redacției l-a constituit și îl constituie problemele ideologice, ale muncii politice, ale educării și integrării în muncă a tineretului etc. Aceste teme, dezbătute în cadrul unor mese rotunde, în articole și interviuri, în strânsă legătură cu acțiunile și inițiativele întreprinse pe plan local pentru a face temeinic cunoscute tezele teoretice și practice din documente.

Pentru a oglindi în paginile gazetei amploarea activității politice de masă, economice și social-culturale, generată de forța ideilor din Programul și Directivele partidului, redacția a inițiat rubrica : „Programul partidului în conștiința și faptele noastre de muncă“. Sub acest titlu sînt publicate reportaje și convorbiri cu cadre de răspundere, cu secretari de partid, cu președinți de sindicat prin care se ilustrează ecoul produs în conștiința oamenilor și mai ales faptele de muncă cu care cei ce muncesc întîmpină Congresul. O altă rubrică intitulată : „Viitorul începe azi“ cuprinde materiale în care autorii, pornind de la un anumit obiectiv cuprins în Program și în Directive, prezintă măsurile pe care unitățile economice le întreprind pentru a apropia viitorul de zilele noastre. Concret este vorba de acele obiective de ordin calitativ ale activității economice ce pot fi pregătite și în bună măsură realizate încă de pe acum. În fiecare număr al gazetei noastre sînt analizate dezbaterile care au loc în adunările de dare de seamă și alegeri de partid, urmărindu-se popularizarea experienței valoroase, combaterea tendințelor de cocoloșire a lipsurilor.

Paralel cu aceasta, redacția acordă atenție mobilizării oamenilor muncii din județ la realizarea sarcinilor actualului cincinal, argumentînd că în acest fel se creează temelie solidă a realizărilor viitoare.

FL. MATEESCU
redactor la ziarul
„Steagul roșu“-Ilfov

23 August 1974, București, Piața Aviatorilor

PREZENT ȘI PERSPECTIVĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ZIARISTIC*

Lector univ. DUMITRU POPA

Profesia de ziarist este o stare de deplină angajare într-un continuu proces evolutiv. Permanentă implicare a publicistului în momentele semnificative ale realității, în viața social-politică a țării, a lumii și a epocii în care trăiește, atrage după sine, în mod firesc, continua adaptare a mijloacelor de exprimare — de comunicare — la exigențele momentului. Este relevant faptul că explozia tehnologică a adus după sine, așa cum se știe, o a doua explozie — cea informațională. Iar aceasta, la rândul ei, a pus în cauză nu numai mijloacele tradiționale de comunicare, ci și modalitățile adecvate de realizare publicistică. Cu alte cuvinte, profesia de ziarist a trebuit să se sesizeze din oficiu în fața noii realități, să găsească formele, stilul, limbajul, genurile cele mai potrivite pentru a întreține legătura obiectiv necesară între lumea evenimentelor și publicul larg. Pentru a atinge asemenea performanțe profesionale, ziaristul este pus în situația de a estima periodic propriile posibilități, de a se adapta noilor condiții de lucru, **pentru a fi mereu pe aceeași frecvență cu realitatea în devenire.** Cu aceeași acuitate se pune și problema formării viitorilor zariști, astfel încât, prin pregătirea lor, să corespundă mutațiilor ce au loc în domeniul în care vor activa.

Aceasta este aria largă de preocupări a materialelor cuprinse în volumul de care ne ocupăm în aceste rânduri.

*) Despre volumul „Dezvoltarea mijloacelor de comunicare și noile tendințe în formarea zariștilor“, — care cuprinde materialele Colocviului internațional cu această temă organizat de Comisia profesională a O.I.Z., în colaborare cu UNESCO, la Centrul internațional al O.I.Z. pentru formarea zariștilor, Budapesta, 18—22 iunie 1973, editat în limba franceză de INTERPRESS-Budapest, 1974.

L'ORGANISATION INTERNATIONALE DES JOURNALISTES
LA COMMISSION PROFESSIONNELLE

DEVELOPPEMENT DES MOYENS DE COMMUNICATION ET NOUVELLES TENDANCES DANS LA FORMATION DES JOURNALISTES

Le Colloque international organisé par la Commission professionnelle de l'Organisation internationale des journalistes, en collaboration avec l'Unesco, au Centre international de l'O. I. J. pour la formation des journalistes.

HONGRIE

Budapest, du 18 au 22 juin 1973

Editeur — INTERPRESS Budapest

Deosebita actualitate a problemei a reunit acum mai bine de un an la masa dezbaterilor peste 40 de profesori din 16 țări, specialiști în formarea zariștilor, reprezentanți ai unor instituții de învățămînt și de cercetare ziaristică, membri ai unor organizații internaționale specializate, printre care președintele O.I.Z., — J. M. Hermann, reprezentantul UNESCO — H. Topuz, președintele Comisiei profesionale a O.I.Z., președintele Uniunii zariștilor din România și decanul Facultății de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu“ — Nestor Ignat, care a prezidat lucrările colocviului, decanul Facultății de ziaristică din Moscova — I. Zarsurski, directorul CIESPAL din Quito — G. Cordoba, directorul Școlii, superioare de ziaristică din Lille — R. Hennart și mulți alții.

Întîlnirea a avut ca principal scop abordarea mutațiilor ce se produc în conținutul programelor de formare și de perfecționare publicistică; **în ce măsură modernizarea mijloacelor de comunicare de masă impune o modificare a actualelor sisteme și metode de formare a zariștilor.**

Apreciind marea actualitate a temei puse în discuție, în cuvîntul său inaugural, **J. M. Hermann**, președintele O.I.Z., a subliniat între altele, necesitatea de a se acorda o atenție deosebită aspectelor politice, cu implicații directe asupra libertății de opinie, consecințe ale fuziunilor tot mai frecvente în presa occidentală de azi, referindu-se, pe de altă parte, la preocupările O.I.Z. pentru statuarea unor norme de etică profesională, care să asigure actului publicistic veridicitate și autentică valoare umanitară.

O pondere însemnată în cadrul lucrărilor colocviului au avut-o schimburile de vederi asupra modalităților de formare și perfecționare a zariștilor, aspect ce și-a găsit o largă reflectare în cuprinsul

volumului la care ne referim. Majoritatea participanților la dezbateri au prezentat formele concrete de pregătire și perfecționare din propriile țări, în funcție de necesitățile și condițiile existente. Ca o caracteristică generală a intervențiilor prezentate, s-a vădit utilitatea adaptării programelor de învățămînt la noile cerințe, paralel cu organizarea unui sistem permanent de perfecționare a cadrelor ce lucrează deja în presă. Spicuiam câteva opinii din comunicările publicate în acest volum :

Profesorul **R. Hennart**, relevînd concepția existentă în Franța privind perfecționarea ziariștilor, aprecia ca o măsură oportună și necesară adoptarea legii prin care s-au reglementat aspectele practice ale „formării continue“ a ziariștilor francezi, cum se stipulează expres în actul normativ respectiv. Se prevede, printre altele, o „taxă de formare“, un „concediu de pregătire“, altul decît cel obișnuit, organizarea propriu-zisă a cursurilor etc.

Profesorul **I. Zasurski** s-a referit la influența revoluției tehnice și științifice asupra învățămîntului ziaristic, subliniind cîteva elemente fundamentale de care, după opinia sa, trebuie să se țină seama, în prezent, în procesul de pregătire profesională. Acestea ar fi : cultura generală, economică, socială, cunoașterea legilor fundamentale ale evoluției societății ; formația filologică, cu accent pe corecta folosire a limbii, cunoașterea teoriei presei, a funcțiilor și rolului acesteia ; specializarea pe diferite mijloace de comunicare de masă ; specializarea pe diferite sectoare ale vieții politice și sociale ; cunoașterea mijloacelor specifice ale exercitării meseriei de ziarist și corecta aplicare a lor.

Reprezentantul UNESCO, **H. Topuz**, s-a referit pe larg la problemele specifice ce se pun în țările recent eliberate, unde formarea ziariștilor, răspîndirea ziarului pe o arie cît mai largă ridică o serie de aspecte ce-și așteaptă, în unele cazuri, rezolvări mai eficiente.

Experiența și soluțiile practice adoptate în țara noastră au prezentat un real interes, reglementările și structurile organizatorice precise, destinate formării și perfecționării continue a ziariștilor noștri fiind apreciate ca reușite certe.

În numeroase intervenții — între care ale profesorului canadian **Dallas W. Smythe**, profesorilor **Radics Vilmos**, **Aladár Ritter** de la Centrul Internațional al O.I.Z. din Budapesta, englezului **D. G. H. Rowlands** — s-a subliniat ideea potrivit căreia transmiterea știrilor și imaginilor, tehnica imprimării propriu-zise, — vor aduce elemente noi în procesul de pregătire a viitorilor gazetari. Tehnica nouă, radioul și televiziunea vor obliga ziarul la modificări atît în ce privește formatul, cît și stilul, limbajul, numărul de pagini etc. Aceasta presupune ca ziaristul să cunoască tehnicile noi care aduc îmbunătățiri substanțiale, inclusiv graficii ziarului.

În intervenția sa prof. **Dallas W. Smythe** a evidențiat consecințele ce pot decurge în viitor în urma comunicării prin sateliți, pentru realizarea comunicării între popoare și continente, pentru o mai reală și promptă cunoaștere a lumii în care trăim, dar și în direcția aplicării principiilor relațiilor între state, folosirii sateliților exclusiv în scopuri pașnice etc.

Alte comunicări printre care cele ale prof. dr. **Tomo Martelanc** din Ljubliana, **Anne Philip** (Franța), **Olah Janos**, directorul Centrului de învățămînt ziaristic ungar, aduc în discuție un ansamblu de probleme ale învățămîntului de presă, începînd cu recrutarea viitorilor gazetari, pregătirea și perfecționarea cadrelor redacționale și terminînd cu aspecte

legate de educația și pregătirea permanentă profesională, filozofică precum și de atitudinea moral-etică a ziaristului.

Puncte de vedere diferite s-au exprimat numai în legătură cu modul **cum** să se realizeze această pregătire.

Problema deosebit de actuală — cea a perfecționării gazetarilor — a fost prezentă în multe dintre intervențiile participanților, inserate, de asemenea, în culegerea a cărei apariție o semnalăm.

Astfel în cuvîntul lor, decanul Facultății de ziaristică din Moscova, prof. dr. **Jassen Zasurski**, dr. **Zbigniev Tempski** din Polonia, **Claude Michot** (Franța), **Pál Gabor** secretarul general ad interim al Asociației ziariștilor maghiari, prof. **Emil Dusiska** din Leipzig, prof. **Rolf Meyer** din München, prof. **Philip Panayotov** din Sofia, conf. univ. **George Ionescu**, șeful catedrei de teoria și practica presei de la Academia „Ștefan Gheorghiu“ au prezentat modalitățile de realizare a pregătirii și perfecționării în țările lor, faptul că reciclarea — concepută ca o perfecționare continuă — va trebui să constituie în viața gazetarului în anii următori un capitol important conceput ca un proces complex, de cunoaștere care să cuprindă sectoarele majore ale gândirii și creației umane în strînsă legătură cu munca practică desfășurată de fiecare cursant.

Referitor la pregătirea postuniversitară a ziaristului au fost inserate intervențiile reprezentanților Facultății de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu“ din București.

DEZVOLTAREA MIJLOACELOR DE COMUNICARE ȘI NOILE TENDINȚE ÎN FORMAREA ZIARIȘTILOR*

Nu este prea îndepărtată vremea cînd adepții numeroși ai părerii : „Ziaristul se naște, nu se formează“ puneau sub semnul îndoielii utilitatea învățămîntului ziaristic de orice fel. Și dacă astăzi acceptăm toți prima parte a acestei formule, înțelegînd prin aceasta obligativitatea talentului, a vocației, prea puțini mai sînt cei care să nu recunoască necesitatea celei mai serioase pregătiri profesionale a ziariștilor, a organizării temeinice a învățămîntului de presă. Dezbaterile dedicate în ultimii 10—15 ani acestei teme sau altora asemănătoare s-au ocupat de modalitățile îmbunătățirii învățămîntului ziaristic și, nu o dată, de interferența progreselor uimitoare ale tehnicii comunicării de masă cu activitatea presei scrise și audio-vizuale, cu munca gazetarului și cu pregătirea profesională a

* Sub acest titlu publicăm versiunea în limba română a cuvîntărilor la deschiderea și la închiderea lucrărilor Colocviului, rostite de prof. univ. **Nestor Ignat**, președintele Comisiei profesionale a O.I.Z., președintele Uniunii ziariștilor din R. S. România, decanul Facultății de ziaristică de la Academia „Ștefan Gheorghiu“, cuprinse în volumul cu titlul de mai sus, apărut în limba franceză.

ziariștilor. Sintem bucuroși să regăsim aici mulți dintre inițiatorii, organizatorii sau participanții la aceste valoroase dezbateri ale problemelor celor mai importante ale presei contemporane și vrem să-i asigurăm că întâlnirea noastră de astăzi e concepută în spiritul valorificării acestor inițiative mai vechi, că ne reamintim ideile pe care discuțiile le-au scos la iveală, multe interesante și astăzi, că dorim să le rediscutăm în condițiile actuale și să le ducem mai departe.

La Congresul de la Havana al O.I.Z., comisia noastră a propus și a înscris în rezoluția cu privire la problemele profesionale, adoptată de forul suprem al O.I.Z., o manifestare largă, în colaborare cu UNESCO, chemată să pună în discuție schimbările determinate în exercitarea profesiei noastre de către progresele mijloacelor de comunicare de masă, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane. Ne-am gândit atunci, firește, și la tema acestui prim colocviu și la altele înrudite, mai exact, ne-am gândit la o temă de reflecție și discuție mereu actuală într-o epocă de transformări atât de rapide și profunde. Această rapidă evoluție a lucrurilor este pusă în evidență, mi se pare, și de modul în care a fost formulată, din capul locului, principala problemă a colocviului de față: „Modernizarea mijloacelor de comunicare de masă impune oare o schimbare a sistemelor și metodelor de pregătire a ziariștilor?”.

Este vorba, deci, în primul rând, nu de simpla influență a acestor mijloace, indiscutabilă astăzi și încă de multă vreme, ci de ceva în plus: am ajuns să ne punem întrebarea dacă înseși sistemele și metodele de învățămînt n-ar trebui revizuite, cu alte cuvinte, dacă nu se conturează necesitatea unui alt soi de învățămînt ziaristic, mai corespunzător cerințelor prezentului și, mai ales, ale viitorului. Fără să impietăm asupra desfășurării discuțiilor și asupra concluziilor colocviului nostru, cred că se poate răspunde de pe acum la întrebarea de mai sus și anume, în același timp, prin „da” și prin „nu”.

DA, fiindcă învățămîntul de presă, chiar mai mult decît alte forme de învățămînt, nu se poate să nu sufere transformări adînci, calitative, în împrejurările de astăzi, în care presa a început să fie făcută tot mai altfel decît înainte iar radio-televiziunea a ajuns să-și cucerească un loc predominant.

NU, dacă ținem seama că zone foarte întinse ale globului nu sînt încă atinse de aceste schimbări, că în înseși țările care ocupă în prezent un loc de avangardă în această privință înlocuirea tehnicilor vechi de către cele noi nu se poate face brusc și că, dimpotrivă, ele coexistă și chiar se împletesc o bună bucată de vreme, că structurile învățămîntului de presă, pe lângă sensibilitatea sporită la schimbări au totodată — ca produse și ai altor factori, mai constanți, a căror influență nu e deloc neglijabilă — o stabilitate necesară și binefăcătoare pentru procesul de instruire. Oricum, un lucru mi se pare clar și general acceptat sau acceptabil: ca instrument de pregătire a ziariștilor de mîine, indiferent de locul pe care o școală sau alta va fi dispusă, obligată sau în stare să-l acorde în programele ei acestor schimbări, învățămîntul de presă actual este chemat să-i formeze pe viitorii ziariști în spiritul receptivității față de nou și să-i înzestreze cu acele cunoștințe și metode care să le permită o adaptare rapidă, eficientă și continuă la cerințele mereu crescînde impuse de progresul tehnico-științific.

Iată de ce, mi se pare că organizatorii colocviului nu au procedat rău stabilind, în lumina ideii centrale, cîteva subteme menite — așa cum se poate vedea din programele pe care le-ați primit — să ne permită un schimb substanțial de experiență și de idei cu privire la aspectele esențiale ale învățămîntului ziaristic contemporan, și, aș spune, să ne ajute astfel să nu zăbovim pe tărîmul ispititor al speculației științifico-fantastice, ceea ce nu înseamnă nicidecum o limitare a discuției noastre, ci doar precizarea cîtorva jaloane în dezbateră a unei teme al cărui interes îl recunoaștem cu toții. Tocmai de aceea mi-aș îngădui să sugerez și alte puncte de pus în discuție, implicate — mi se pare — în programul colocviului, dar a căror formulare explicită ar fi utilă abordării de ansamblu, cît mai complete, a problemei care ne preocupă.

Sînt bine cunoscute întrebările pe care Harold D. Lasswell — reluînd o formulă a vechii retorici — și le pune pentru a descrie convenabil o „acțiune de comunicare”: cine, ce spune, prin ce mijloc, cui, cu ce efect? Firește, cercetarea științifică a comunicării de masă, cum observa însuși Lasswell, tinde să se centreze asupra uneia sau alteia din aceste întrebări, să studieze cu precădere un factor sau altul. Mi se pare însă că o discuție cum e cea de față, examinînd implicații importante pentru învățămîntul de presă în ansamblu, nu poate să se rezume la cercetarea influenței noilor canale și perfecționări ale tehnicilor comunicării de masă, oricît de importante ar fi acestea. Gînditori fecunzi în studiul mijloacelor de comunicare colectivă, cum e Mc Luhan, au ajuns totuși uneori, datorită limitării de acest fel, la generalizări grăbite și la prognoze nejustificate de evoluția reală a procesului comunicării de masă.

Cum am putea apoi înțelege înseși progresele tehnicilor comunicării de masă fără să le încadrăm în revoluția tehnico-științifică a vremii noastre? Și apoi, nu este oare evidentă influența exercitată asupra pregătirii ziariștilor, de către societățile contemporane, de transformările radicale petrecute într-unele din ele, de diversificarea acestor societăți ca și de procesele de apropiere a nivelurilor lor de dezvoltare?

Progresul tehnicilor electronice de comunicare colectivă capătă la rîndul lui o semnificație deosebită în prezent, cînd se fac pași imoortanți înainte în statornicirea în Europa a unor relații noi, bazate pe egalitate între țări, pe respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne ale statelor, dezvoltarea schimburilor economice, culturale, științifico-tehnice reciproc avantajoase, rezolvarea litigiilor pe calea tratativelor. Pe de altă parte, ca profesori în învățămîntul ziaristic și cercetători pe tărîmul unei științe care — oricum am numi-o — are un caracter interdisciplinar, unind, de pildă, preocupările sociologului cu ale specialistului în științe politice, n-am putea să uităm că nu numai tehnica și științele naturii înregistrează progrese uimitoare ci și științele sociale, științele umane în general. În România, de exemplu, acordăm în învățămîntul ziaristic un loc însemnat filozofiei, materialismului dialectic și istoric. Chiar și acei cercetători contemporani, din alte țări, care nu îmărtășesc concepția filozofică la care ne-am referit, nu pot să nu recunoască rolul istoric și valoarea metodologică actuală a ideilor marxiste. Ziaristul de astăzi și, mai ales, ziaristul de mîine, nu este de conceput fără o cunoaștere serioasă, uneori chiar ca specialist, al teoriei pentru orientarea sa generală, a organizării știin-

țifice a producției, a ciberneticii și aplicațiilor ei, a calculatoarelor și folosirii lor, inclusiv în tehnicile tipăririi ziarelor, a informaticii, a sociologiei și a metodelor moderne de cercetare a realității sociale, a sociologiei mijloacelor de comunicare de masă și a multor altor discipline. Cine ar putea uita apoi aplicațiile atât de importante ale matematicii moderne, a structurilor, în domeniul științelor sociale? M-am referit la toate coordonatele de mai sus nu pentru că mi-aș imagina că ele ar trebui discutate aici pe larg: n-o îngăduie nici tema, n-o permite nici timpul de care dispunem. Am vrut doar să încerc trasarea unui contur, oricât de vag ar fi, al vastității problemei care ne preocupă, și să subliniez necesitatea de a continua dezbaterile acestea și cu alte prilejuri. Totodată m-am străduit să arăt că — după părerea mea — relația atât de importantă dintre progresele tehnicilor comunicării de masă și învățămîntul ziaristic nu poate fi înțeleasă pe deplin fără a o încadra în constelația tuturor factorilor — eu m-am referit doar la cîțiva — care determină procesul învățămîntului ziaristic, structurile, ritmul de dezvoltare, metodele folosite, perspectivele lui.

Profilul uman, trăsăturile morale ale ziaristului ne interesează desigur în cel mai înalt grad. Principala influență pe care o pot exercita noile instrumente de comunicare electronice este aceea de a îngădui gazetarilor — în cadrul constelației factorilor determinanți la care ne-am referit — posibilități mult sporite de a-și îndeplini mai rapid, mai exact, mai fidel, mai convingător înaltele responsabilități ce le revin față de societate, față de progresul și pacea omenirii. Trăim într-un secol de vertiginoasă dezvoltare a științei și tehnicii, de ultraspecializare, de imensă acumulare de date de tot soiul (nu întotdeauna semnificative), de proliferare a bibliografiilor dincolo de puterea de cuprindere a spiritului uman, de sporire neconținută a cantității de informații, a vitezei de transmitere și a posibilităților de difuzare a acestora, care-l fac pe omul de azi efectiv contemporan cu aproape tot ce se întîmplă pe întreaga planetă, înecînd însă, cîteodată, în acest flux neostoit, sensurile mai profunde ale evenimentelor, ideile călăuzitoare. Se nasc totodată, ca o contrapondere și ca rezultat al acestorași descoperiri ale științei, aflată în plină expansiune, tendințe sintetizatoare: sînt umplute spațiile goale dintre vechile discipline prin crearea unor științe noi, interdisciplinare, este dominat, cu ajutorul calculatoarelor, gigantul stoc de date în continuă creștere. Se deschide astfel perspectiva, chiar în condițiile ritmurilor actuale și viitoare, de a dobîndi tot mai mult răgazul necesar afirmării unor nobile facultăți ale spiritului uman, cum sînt reflectia, pătrunderea în esența lucrurilor.

Cultura umanistă, indisolubil legată de dezvoltarea multilaterală a omului, de afirmarea personalității recîstigă teren, nu împotriva componentei științifico-tehnice a culturii actuale, ceea ce ar fi cu siguranță absurd, ci manifestîndu-și caracterul ei complementar. De aceea, mi se pare că studiul literaturii naționale și mondiale, al artei clasice și moderne nu numai că-și păstrează, dar își și sporește însemnătatea în condițiile modernizării mijloacelor de comunicare de masă și ca o consecință a acesteia.

În definitiv, publicul, oricare și oricît de perfecționat ar fi instrumentul de comunicare pe care-l folosește, primește mesajul prin intermediul modalității de exprimare publicistică fie în cuvinte, fie în imagini. Iar acolo unde exprimarea nu are stil, nici o tehnică electronică nu o poate salva. Bătrîna

maximă a lui Buffon „...le style est l'homme même“, nu mi se pare să-și fi pierdut valabilitatea, iar pentru ca presa, atît cea scrisă cît și aceea audio-vizuală să aibă stil și, implicit, eficiență, e nevoie să ne creștem discipolii în spiritul umanismului. Nu știu în ce măsură colocviul nostru se va putea ocupa de aceste probleme pe care le-aș numi ale PUBLICISTICII (cu toate riscurile legate de numeroasele și diferitele accepțiuni ale acestui cuvînt). Poate că ar merita să se organizeze cîndva o serie de dezbateri dedicate acestei teme, genurilor publicistice actuale, artei publicistului, deosebită de aceea a scriitorului, înrîuririi evidente a perfecționării și înnoirii mijloacelor de comunicare de masă ca și a altor factori asupra stilului concentrat, nervos, dinamic, care este al epocii, încercărilor de a folosi — în condițiile lumii de astăzi — a ceea ce e de preț în retorică, dezvoltării teoriei argumentării.

Firește, la cele cîteva repere la care ne-am referit, unele poate simple preferințe personale, se mai pot adăuga multe altele. Așteptăm cu cel mai viu interes intervențiile participanților la colocviul nostru și sîntem convinși că ele vor aduce o contribuție substanțială la îmbogățirea experienței și cunoștințelor în acest important domeniu.

★

Ne aflăm la sfîrșitul dezbaterii dedicate temei „Dezvoltarea mijloacelor de comunicare și noi tendințe în formarea ziaristilor“. Nu-mi propun și nici nu cred că ar fi cu putință să vă prezint o încheiere a discuțiilor noastre care să poarte titlul pretențios de „concluzii“ cum, totuși, mi se pare, se prevede în program. Am ascultat și am înregistrat cu interes opiniile tuturor, fiecare dintre noi va trage, desigur, concluziile pe care le crede potrivite, poate nu chiar imediat, întrucît ne aflăm încă mai mult sub imperiul impresiilor, ci după reexaminarea tezelor emise aici și reflectarea în liniște asupra întregii dezbateri.

În loc de concluzii, vreau să vă împărtășesc sentimentul de puternică satisfacție care mă stăpînește la capătul acestor zile de discuție densă, bogată în idei, pasionantă, aș spune. V-am mărturisit aceste simțăminte pentru că — sînt convins — ele exprimă, poate insuficient dar, în esență, pe deplin adevărat, tonalitatea afectivă a colocviului nostru, starea noastră de spirit după o muncă făcută bine, cu înaltă competență și din toată inima, într-o atmosferă de conlucrare și respect mutual, de deplină colegialitate.

În loc de concluzii v-aș cere totodată îngăduința de a vă supune cîteva observații care, sper, vor căpăta adeziunea dv. Colocviul nostru confirmă încă odată că influența modernizării tehnicilor comunicării asupra presei este vizibilă pretutindeni și, prin urmare, și asupra învățămîntului ziaristic. În același timp, acest proces de modernizare a presei și învățămîntului de presă se desfășoară — așa cum a reieșit și din intervențiile la colocviu — într-o mare diversitate de condiții sociale și naționale, ceea ce, firește, marchează puternic unele aspecte ale conținutului și metodelor, precum și ritmul de dezvoltare al diferitelor forme de învățămînt ziaristic. Cu toate aceste diferențieri, dintre care unele sînt structurale, altele temporare, este neîndoielnic efortul general de asimilare nu numai a tehnicilor noi dar și a tot ce e de valoare în gîndirea filozofică, în științele sociale în general, în știință și tehnică și bineînțeles, în domeniul strict profesional: în publicistică, în organizarea științifică a ac-

tivității redacțiilor și a radio-televiziunii, în culegerea și transmiterea informațiilor, în documentare. Nu mai puțin vădită este și tendința de a scurta timpul de asimilare al acestor noutăți din ce în ce mai indispensabile unei prese moderne, eficiente și de a merge chiar, în învățămîntul ziaristic, cu un pas sau doi înaintea introducerii efective a noilor procedee în practica presei.

O confirmare unanimă, se poate spune, a căpătat perfecționarea neconținută a ziaristilor, cu toată varietatea de forme care e folosită în prezent: reciclarea ca mijlocul cel mai eficient de a răspunde progreselor vertiginoase ale științei și tehnicii, de a nu rămîne în urmă, ceea ce în materie de presă ar fi echivalent cu pierderea funcțiilor esențiale. Se înțelege, nu e necesar și nici nu e posibil să se stabilească un „model“ al ziaristului, valabil ca obiectiv ideal pentru toate școlile de ziaristică, dar nu e mai puțin adevărat că, în privința unora din trăsăturile esențiale ale ziaristului de azi și de mâine, în orice condiții ar lucra el, s-a stabilit un consens tacit în decursul dezbaterii noastre. Marx numea presa „ochiul mereu treaz“. Acest „mereu treaz“ nu se referă, mi se pare, numai la dificultăți reale ale profesiei noastre ci — în primul rînd — la mărirea ei. Pentru ca presa să fie cu adevărat așa e nevoie ca ziaristul să vadă mai mult, mai repede, infinit mai repede, să pătrundă mai adînc în realitate, să descopere laturile esențiale ale fenomenelor noi, să judece pe baza solidă a faptelor, a intereselor generale, în fine, să fie capabil să le comunice cu promptitudine, convingător. Vom saluta întotdeauna cu entuziasm ivirea unor noi talente publicistice, înțelegem și valoarea unor amatori de talent, dar ziaristul de azi, cu atît mai mult cel de mâine, trebuie să fie un profesionist bine pregătit, stăpîn pe cunoștințele fundamentale, pe metodele de lucru cele mai perfecționate, receptiv față de nou, capabil de progrese; cred că se poate spune că în prezent cultura științifico-tehnică și cea umanistă devin tot mai mult o parte integrantă a însăși pregătirii profesionale ziaristice.

Dacă și în profesia noastră este reală necesitatea unei formații științifice, a cunoașterii aplicațiilor matematicii, a elementelor de logică, așa cum pe bună dreptate au subliniat unii vorbitori, mi se pare că în complexitatea crescîndă a vieții contemporane, pe lîngă însușirea acestui „esprit de géométrie“ este cel puțin la fel de utilă cultivarea „spiritului de finețe“.

„Dar în „l'esprit de finesse“ — cum spunea Pascal — principiile sînt la îndemîna oricui și clare pentru oricine. Nu ai de ce să-ți bați capul și să te frămînti ca să le înțelegi; nu este vorba decît să ai ochi bun. Dar trebuie să-l ai bun, căci regulile sînt atît de mlădioase și în așa mare număr, că este aproape cu neputință să nu-ți scape vreuna. Or, omisiunea uneia singură duce la eroare. Deci trebuie să ai mai întîi ochiul foarte limpede, ca să vezi toate principiile, și apoi mintea dreaptă spre a nu judeca fals pe principii cunoscute“.¹

Dintre trăsăturile ziaristului de azi și de mâine la care ne-am referit adineaori nu poate să lipsească, desigur, nici aceea care dă sens și noblețe profesiei de ziarist: însușirea încă de pe băncile școlii și practicarea consecventă a unei înalte și ireproșabile etici profesionale. În condițiile unei lumi în care coexistența pașnică între sisteme social-politice diferite nu înlătură desigur contradicțiile

sociale structurale și nici deosebirile ideologice, în condițiile unor progrese însemnate înregistrate pe calea rezolvării diferendelor în mod pașnic, prin tratative, a elaborării în comun a unor prevederi menite să creeze un climat de securitate și de concurență largă în Europa, apariția unor instrumente tot mai puternice de informare și influențare a opiniei publice pune în fața școlilor de ziaristi sarcina educării mai intense a acestor viitori purtători de cuvînt ai opiniei publice în vederea folosirii tehnicilor impresionante ale secolului al XX-lea în spiritul progresului social, al păcii și cooperării între popoare, al informării obiective, al cultivării adevărului, al respectului față de legile scrise și nescrise ale relațiilor internaționale bazate pe egalitate, pe garantarea independenței și suveranității, pe dreptul fiecărui popor de a-și hotări singur soarta, pe neamestecul în treburile interne ale altora, pe o colaborare multilaterală, reciproc avantajoasă.

Mi se pare, de asemenea, semnificativ faptul că, deși nu au lipsit opinii separate, în general s-a conturat clar teza că structurile actuale ale învățămîntului ziaristic nu sînt depășite, subliniindu-se totodată necesitatea unei deschideri permanente față de înnoirile atît de rapide din acest domeniu.

În încheiere, este poate inutil să mai spun că aceste cîteva remarci nu pot menționa nici măcar principalele idei exprimate la colocviu și că fiecare dintre dumneavoastră — de data aceasta vreau într-adevăr să tragem împreună o concluzie, de ordin practic, a colocviului — va avea, sper, în curînd prilejul să-și regăsească ideile și propunerile într-un volum a cărui editare, sînt convins, va stîrni interesul meritat în cercurile ziaristice din țările noastre și chiar în rîndurile unui public mult mai larg.

Vă mulțumim tuturor, dragi prieteni, pentru spiritul în care ați înțeles să dezbateți aceste probleme profesionale la invitația Comisiei profesionale a O.I.Z. și a UNESCO. Acest spirit ne îndeamnă pe noi și, cred, și pe dv., la continuarea și amplificarea unui dialog care s-a dovedit atît de fructuos pentru presă și pentru învățămîntul ziaristic.

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

În luna august, conform Protocoalelor de colaborare și schimburi interredacționale dintre Uniunea ziaristilor din Republica Socialistă România și Uniunile de ziaristi din Republica Populară Bulgaria și Republica Cuba, au fost oaspeți ai țării noastre, efectuînd vizite de documentare și informare:

— O delegație de ziaristi economiști din Republica Populară Bulgaria din care au făcut parte: Kosta Andreev, redactor șef al ziarului „Trud“—Sofia și Todor Kovyomdjev, redactor la „Zemledeske Zname“.

— O delegație din Republica Cuba alcătuită din ziaristii: Aldo Isdeon de Valle, membru în colegiul de redacție la „Gramma“ și Jorge Pera Pons, redactor la revista „Moncado“.

De asemenea, în perioada 22—25 august, ne-a vizitat țara, pentru a participa la cea de a XXX-a aniversare a eliberării patriei o delegație oficială a O.I.Z., alcătuită din Leopoldo Vargas, secretar al O.I.Z. și Holy Milos, șeful coordonării la O.I.Z.

¹Blaise Pascal, Scrieri alese. Ed. Științifică, București, 1967, pag. 67.

SONDAJELE

DE OPINIE

ȘI PRESA

Sondajul este un mijloc de informare, strict necesar ziaristului. Sondajul reprezintă un număr mare de interviuri, o anchetă de proporții ample.

O definiție succintă dar semnificativă în ce privește relația sa cu presa și radioteleviziunea a fost furnizată de specialistul Frederic Bon. Sondajul este, după părerea lui Bon „fiul presei de mare tiraj și al radiodifuziunii. Este semnificativ că el a văzut lumina zilei în 1936, moment în care o societate în criză își căuta cu greu un nou echilibru.

Există două mijloace pentru a descoperi opinia de masă a populației asupra unei probleme: referendumul, care presupune interogarea tuturor cetățenilor și sondajul care se adresează unui număr limitat de persoane. Sondajul oferă asupra referendumului avantajul economicității și rapidității. Presa, radioul și televiziunea, în general organele mass-mediei, folosesc cu multă eficiență sondarea opiniei publice asupra gusturilor, părerilor și nevoilor oamenilor. O.R.T.F. (Radioteleviziunea franceză) primește zilnic 1200 scrisori de la telespectatori, care-i comunică părerea asupra emisiunilor televizate. În Marea Britanie sondarea se face altfel: (British Broadcasting Corporation) întrebă zilnic 250 telespectatori la domiciliu, asupra părerii ce o au despre calitatea programelor sale. La fel se petrec lucrurile și cu posturile de radio și televiziune din alte țări. Și radio-televiziunea română dispune de un Oficiu de sondare a părerilor radioascultătorilor și telespectatorilor.

În Franța I.F.O.P. (Institutul Francez de Opinie publică) și S.O.F.R.E.S. (Societatea Franceză de studii și sondaje), în America (Institutele George Gallup și Louis Harris) au realizat din sondajele lor cifre mari de afaceri. Realegerea lui Roosvelt, la timpul său, îndepărtarea lui Nixon, alegerea în Franța ca președinte a lui Valery Giscard d'Estaing au fost precedate de sondaje de opinie, care le-au prezis cu precizie matematică.

În Franța există, conform datelor publicate de revista „Stratégies“, 299 societăți de studii, din care 269 numai la Paris și în regiunea pariziană. Publicul francez completează zilnic 3 000—4 000 chestionare, adică jumătate milion pe an.

Sondajele pot determina apariția unui produs cu anumite calități și funcționalități (Renault 5, de pildă) sau pot provoca înlăturarea de pe piață a altui produs. Ralph Nader, de pildă, în urma unor sondaje, a alungat de pe piață un timp de automobil produs de General Motors și numeroase sortimente de conserve, neigienic preparate.

INSEE (Institutul francez de statistică și studii economice) a publicat în martie 1973 rezultatul unui sondaj întreprins între 15 ianuarie și 5 februarie 1973 asupra intențiilor de cumpărare ale cetățenilor. El a interogat un eșantion de 8612 menajuri, reprezentativ pentru populația franceză. Sondajul a scos la iveală îngrijorarea și pesimismul cetățenilor cu privire la bugetul lor financiar și viitorul acestuia. Ceea ce rezultă este o scădere

serioasă a puterii de cumpărare a menajurilor franceze.

INSEE a întreprins sondaje pe lângă 2200 conducători de întreprinderi, asupra problemelor de conducere economică a întreprinderilor. În legătură cu vacanțele salariaților un alt sondaj, a evidențiat faptul că jumătate din numărul locuitorilor Franței, nu-și pot permite un concediu în localități balneo-climaterice ci rămân acasă pe tot timpul vacanței lor.

În anul 1970 mai multe ziare franceze au sondat opinia asupra rolului bărbatului în cumpărarea celor necesare gospodăriei. Analizând 1981 interviuri s-a constatat că ideea, răspândită de altfel, că bărbatul nu are un rol însemnat în facerea cumpărăturilor necesare menajurilor, este eronată, nu corespunde realității.

Sondajul în materie economică este de mare însemnătate și publicarea rezultatelor sale trebuie făcută cu spirit de răspundere. Ministerul economiei și finanțelor francez publică, de pildă, periodic, previziunile sale în materie de prețuri și evoluția lor; dar numai pe acelea optimiste pentru ca piața să fie influențată în mod pozitiv, pe baza ideii că statul trebuie să influențeze în bine evoluția economiei iar publicarea rezultatelor negative ale unui sondaj poate fi și dăunătoare echilibrului pieței.

Arta de a organiza și conduce un sondaj nu este apanajul institutelor de specialitate. Ea trebuie să fie însușită și de gazetari. Ziarele sînt cele care pot publica anchete și sondaje mai largi sau mai restrînse, iar prin rezultatele acestora pot influența formarea curentelor de opinie publică.

„GAZETA DEL POPOLO“ ȘI-A ÎNCETAT APARIȚIA

Cotidianul „Gazeta del Popolo“, care apare la Torino și Roma, una din cele mai vechi publicații italiene, și-a încetat apariția la începutul lunii august, ca urmare a hotărîrii luate de editorul său Alberto Caprotti. Această gazetă a fost timp de peste o sută de ani, o publicație independentă, de tradiții laice și liberale. În 1953 ziarul a fost preluat de Partidul Democrat-creștin iar din martie a.c. a fost vîndut editorului Caprotti.

Hotărîrea editorului a fost motivată prin situația financiară precară a ziarului, care se accentuase mult în 1974, înregistrînd un deficit de 4 miliarde lire în acest an. Ziarele italiene au comentat în mod nefavorabil hotărîrea editorului Caprotti iar Federația presei italiene a protestat vehement împotriva acestei hotărîri, care pune capăt apariției unui ziar de prestigiu. Ziarul „Corriere della Sera“, într-un număr recent, arată că editorul Caprotti a luat cu o săptămîină în urmă hotărîrea de a rechema pe corespondenții din străinătate ai ziarului, fără a informa pe directorul ziarului, Giorgio Vecchioto și nu l-a informat în prealabil nici despre hotărîrea gravă ce urma s-o ia.

Un protest hotărît au adresat editorului și muncitorii poligrafi care tipăreau această gazetă.

Problema dispariției cotidianului „Gazeta del Popolo“ a produs o vie emoție în rîndurile opiniei publice italiene.

VIZITE DE DOCUMENTARE
ȘI SCHIMB DE EXPERIENȚĂ
PE TEMA

PRESA ȘI PERFEȚIONAREA COOPERĂRII INTERUZINALE

Continuând șirul de acțiuni care au ca scop dezbaterea „la fața locului“, a problemelor actuale și de perspectivă din diverse domenii ale economiei, a căror prezentare, în coloanele ziarelor, la radio și televiziune, constituie o îndatorire morală și, în același timp, o sarcină profesională de mare răspundere a presei, Uniunea ziaristilor — Clubul ziaristilor economiști și Filialele Argeș și Brașov ale Uniunii ziaristilor au organizat, în colaborare cu Ministerul construcțiilor de mașini grele, între 2—4 august, a.c. o vizită colectivă de documentare urmată de o consfătuire privind perfecționarea cooperării interuzinale în fabricația de autovehicule, tractoare și mașini agricole și modalitățile publicistice pentru sprijinirea realizării acestei sarcini economice. Au participat 50 de ziaristi din presa centrală, de la radio și televiziune precum și de la ziarele locale din județele: Arad, Argeș, Brașov, Brăila, Cluj, Dâmbovița, Dolj, Galați, Sibiu.

În prima zi, gazetarii economiști au vizitat Uzina de autoturisme „Dacia“ unde s-au întâlnit cu directorul general al uzinei, ing. Dumitru Mihai, căruia i-au adresat întrebări privind aspecte ale cooperării, rezolvarea unor probleme sociale, forța de muncă feminină etc.

În răspunsurile sale, interlocutorul s-a referit la unele deficiențe ale cooperării, provenite din relațiile cu fabricile furnizoare ale unor elemente componente ale autoturismului „Dacia“, care nu livrează în termen sau nu respectă parametrii calitativi.

Un al doilea popas a fost făcut la Uzina de automobile de teren „Aro“ din Cîmpulung-Muscel. Și aici a avut loc o interesantă discuție cu directorul

general al uzinei Naghi Victor care, după ce a făcut un scurt istoric al uzinei s-a referit la preocupările colectivului său pentru realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate, punând accent pe importanța unor bune relații de intercooperare — ca o condiție a îndeplinirii sarcinilor de plan.

Vizita la cea de a treia întreprindere — „Tractorul“-Brașov — a prilejuit de asemenea gazetarilor o discuție cu factori de răspundere ai uzinei din care s-a desprins, printre altele, importanța deosebită pe care presa în general trebuie să o acorde aspectelor complexe ale cooperării interuzinale, de aceasta depinzînd în mare măsură realizarea ritmică și la nivel calitativ superior a sarcinilor ce revin întreprinderilor.

După această „documentare“, în cea de a treia zi a început consfătuirea, deschisă de **Petre Drăgulea**, președintele Filialei Brașov a Uniunii ziaristilor, redactorul șef al ziarului local „Drum nou“, care a adresat participanților un salut de bun venit la Brașov.

La consfătuire au luat parte reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat, membri ai conducerei Ministerului industriei constructoare de mașini grele și ai celor două centrale brașovene C.I.A.T. și C.I.T.M.A.

Cuvîntul introductiv a fost rostit de **Pavel Aron**, secretar cu problemele economice al Comitetului județean Brașov al P.C.R., care a spus printre altele :

„Sîntem deosebit de bucuroși să salutăm inițiativa luată de Uniunea ziaristilor, de a organiza în colaborare cu M.I.C.M.G. și filialele Uniunii zia-

Ziaristii participanți la vizita de documentare, în timpul consfătuirii organizate în scopul realizării unui schimb de experiență privitor la modalitățile publicistice prin care presa contribuie la perfecționarea relațiilor de cooperare dintre întreprinderi.

riștilor din Argeș și Brașov, o asemenea importanță **consfătuire**, menită să contribuie la perfecționarea relațiilor dintre întreprinderi în domeniul cooperării și specializării în producție.

Aceasta, cu atât mai mult, cu cât se desfășoară în județul nostru, care se numără printre puternicele centre industriale ale țării, cu vechi tradiții și o bogată experiență în construcții de mașini și prelucrarea materialelor, ramură unde cooperarea și specializarea producției ocupă un loc din ce în ce mai important, în introducerea progresului tehnic, creșterea producției și productivității muncii și reducerea prețului de cost.

Apoi din însărcinarea Biroului comitetului județean de partid, vorbitorul a adus un călduros salut participanților la această consfătuire, urind succes deplin lucrărilor, și exprimându-și convingerea că din concluziile ce vor rezulta vor beneficia, din plin, presa de partid și de specialitate și în primul rînd unitățile economice.

În continuare tovarășul Pavel Aron s-a referit la cîteva aspecte legate de cooperarea în producție, de preocupările în acest domeniu.

Pornind de la faptul că din totalul producției industriale a județului aproape 62% îl reprezintă industria construcțiilor de mașini și a prelucrării materialelor, aceasta deținînd cca. 15% din producția acestei ramuri pe întreaga economie, Comitetul județean de partid a acordat o atenție deosebită adîncirii specializării și extinderii cooperării în realizarea unor produse de mare complexitate, destinate atît pieții interne cît și exportului. De altfel, în acest sens, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „**Pentru a realiza importantul program pe care acest sector îl are de îndeplinit în cadrul planului cincinal actual și pentru a face ca ramura construcțiilor de mașini să realizeze produse de înaltă tehnicitate, atît pentru înzestrarea economiei naționale cu mașini și utilaje, cu producții la nivel mondial, cît și pentru realizarea prevederilor mari la export, este necesar să lichidăm cît mai repede fărâmițarea din acest sector și să asigurăm o bună profilare și specializare a producției**”.

În acest context, în ultimii ani, cooperarea în producție a cunoscut o largă extindere, la majoritatea întreprinderilor constructoare de mașini și mai ales la fabricația tractoarelor și autocamioanelor, unde ponderea cooperării reprezintă 50—60% din valoarea produselor finite.

În industria constructoare de autovehicule și tractoare fabricația produselor se realizează în serii mari și mijlocii, iar piesele și subansamblele componente se execută pe linii tehnologice specializate, organizate în flux. Avînd un grad ridicat de specializare, întreprinderile respective execută prin efort propriu numai o parte din piesele, subansamblele și agregatele necesare realizării produselor fabricate, restul elementelor asigurîndu-se prin relații de cooperare și colaborare cu alte întreprinderi atît din ramura industriei constructoare de mașini cît și din alte ramuri cum sînt metalurgia, electrotehnica, chimia ș.a. Rezultă că dezvoltarea continuă a relațiilor de cooperare este o consecință necesară a adîncirii specializării industriei în general și reprezintă un indicator al perfecționării organizării și al creșterii eficienței economice în industrie.

Amploarea pe care o cunoaște cooperarea în producție este demonstrată de faptul că numai întreprinderea de autocamioane colaborează pentru rea-

lizarea produsului final cu 79 de întreprinderi, iar întreprinderea de tractoare cu 50 de întreprinderi.

Activitatea de cooperare se realizează și prin aceea că întreprinderile din județul Brașov sînt furnizoare de piese turnate din fontă și oțel, de piese forjate, cît și de subansamble, pentru numeroase întreprinderi din țară. O particularitate a relațiilor de cooperare o constituie faptul că unele din aceste piese turnate și forjate se reîntorc la întreprinderile furnizoare sub formă de repere finite sau subansamble. Din aceste exemple rezultă complexitatea și multitudinea problemelor pe care le ridică cooperarea în producție. De aceea, comitetul județean de partid a urmărit ca dezvoltarea întreprinderilor să se realizeze în condițiile adîncirii cooperării și specializării în producție, care să asigure cerințele mereu sporite de piese, subansamble, repere cu înalt grad de tehnicitate. Totodată, s-a preocupat ca programele stabilite în acest scop să se materializeze cît mai operativ și în condiții de eficiență economică ridicată.

Cu toate măsurile luate, se știe că în desfășurarea cooperării în producție există încă o serie de neajunsuri, de carențe, cu implicații în îndeplinirea ritmică a planului de producție, uneori nerealizîndu-se produse de mare importanță pentru economia națională. Cauzele acestor stări de lucruri se datoresc, în principal :

— dimensionării necorespunzătoare a unor capacități de producție, încă din faza de STE, datorită unei aprofundări insuficiente a nivelului cantitativ și calitativ al unor produse (în prezent există lipsă de capacitate, în special, la sectoarele primare) :

— necorelării termenelor de asimilare a unor repere și subansamble din planurile tehnice ale întreprinderilor colaboratoare cu întreprinderea coordonatoare ;

— modificării frecvente a graficelor de cooperare lunare, ca urmare a schimbării sortimentelor fabricate, de multe ori, datorită unei insuficiente fundamentări a planului de producție în raport cu cerințele pieții ;

— nerespectării graficelor de livrare încheiate ca urmare a unor lipsuri, neajunsuri în aprovizionarea tehnico-materială, în folosirea capacităților de producție în asigurarea forței de muncă și în respectarea tehnologiilor de fabricație etc.

Toate acestea au determinat comitetul județean de partid să întreprindă o serie de acțiuni menite să îmbunătățească situația. Printre acestea : ședințele consiliilor de coordonare ținute la I.A. Bv. și I. T. Bv., cu participarea conducerilor unor ministere și a factorilor de decizie din întreprinderile colaboratoare, întîlnirile de lucru ținute la comitetul județean sau la centralele industriale, ajutorul tehnic acordat de către întreprinderile coordonatoare unităților furnizoare prin transferul unor utilaje, mașini, execuția de S.D.V.-uri, trimiterea de specialiști, urmărirea zilnică, la Consiliul județean de control muncitoresc a unor repere și subansamble din cooperare, intervenții operative la organele județene de partid în raza cărora se găsesc întreprinderile furnizoare și altele.

Comitetul județean de partid a orientat activitatea organelor și organizațiilor de partid, consiliilor și comitetelor oamenilor muncii, pentru reînnoirea și diversificarea continuă a producției și în mod deosebit de tractoare, autocamioane, rulmenți, echipament electric pentru auto și tractoare, aparataj de bord, transmisii hidromecanice, accesorii de mașini unelte, scule așchietoare etc. existînd programe

speciale de asimilare la nivelul fiecărei întreprinderi, iar în unele cazuri chiar pe produse.

Cresterea producției în următorul cincinal cu un ritm anual de cca. 80%, necesită sporirea preocupărilor pentru realizarea unor produse cu un înalt grad de tehnicitate și deci și dezvoltarea și îmbunătățirea relațiilor de cooperare în producție.

În încheiere, vorbitorul a arătat că incontestabil, un rol important în acest domeniu revine și presei de partid; ziarele județene au inserat în mod repetat probleme și aspecte importante ale cooperării, dar uneori materialele publicate se refereau la situații deja consumate și mai puțin la probleme ce trebuie să anticipeze anumite stări de lucruri necorespunzătoare ce se conturau în domeniul cooperării în producție. De aceea intervențiile presei trebuie să se dovedească de fiecare dată eficiente și să contribuie la îmbunătățirea continuă a relațiilor de cooperare dintre întreprinderi.

A luat cuvîntul apoi **Ioan Fătăceanu**, adjunct al ministrului industriei constructoare de mașini grele, care a făcut un larg tur de orizont asupra problemelor ce stau în fața industriei constructoare de mașini, oprindu-se asupra acelorora în a căror rezolvare presa ar putea aduce o contribuție sporită.

În continuare, **Dan Mateescu** („Scînteia”) a prezentat referatul „**Specializarea și cooperarea în producție, în industria construcțiilor de mașini, în paginile ziarului „Scînteia”**”, în introducerea căruia — după ce a remarcat utilitatea acestei consfătuiri pe o temă a cărei importanță a fost relevată de nenumărate ori în documentele de partid și de stat, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a subliniat faptul că specializarea și cooperarea în producție sînt factori de bază pentru dezvoltarea rapidă a industriei socialiste, pentru creșterea producției, a gradului de tehnicitate a acesteia, pentru reducerea costurilor de fabricație — s-a referit la rezultatele obținute în acest domeniu și la contribuția presei, îndeosebi a ziarului „Scînteia”.

Este un adevăr binecunoscut că specializarea și cooperarea în producție prezintă o mare diversitate de probleme, iar de felul în care sînt sau nu rezolvate aceste probleme depinde, în foarte mare măsură, obținerea sau nu a rezultatelor pozitive așteptate. Acestui scop — deci soluționării problemelor specializării și cooperării în producție — îi slujește și presa de specialitate, prin prezentarea experienței înaintate, în vederea generalizării ei, dar și prin semnalarea eventualelor neajunsuri ce se pot manifesta la un moment dat. Pentru a-și îndeplini sarcinile specifice ce-i revin în acest domeniu, pentru ziarist, esențial, înainte de orice, este o documentare amănunțită, realizată prin discuții cu specialiștii, cu oamenii din producție, cu cît mai mulți oameni din producție. Numai astfel ziaristii vor putea să aducă în coloanele ziarului neajunsurile reale cu care cei din producție se confruntă, succesele înregistrate, să evidențieze opiniile, sugestiile, propunerile lucrătorilor din producție — pentru ca o situație critică, la un moment dat, să se redreseze în cel mai scurt timp posibil, pentru ca o reușită, o experiență înaintată să se generalizeze cu rapiditate.

În continuare, referentul a arătat că dintre articolele publicate în „Scînteia”, cele care au avut o mai largă audiență au fost tocmai acelea care au avut la bază realitățile din producție și au redat convingător aceste realități. Dar nu este suficient să stăpînești bine problemele tratate deși aceasta are o mare importanță. În ultimă instanță,

ecoul materialului, accesibilitatea lui în rîndul maselor largi de cititori sînt determinate de alegerea celei mai adecvate modalități publicistice, de exprimare. Aici intervine, desigur, un element calitativ — anume originalitatea în tratarea problemelor, originalitate care variază de la gazetar la gazetar, în funcție de personalitatea, temperamentul, înclinațiile și, mai ales, **competența** fiecăruia.

Articolele referitoare la specializarea și cooperarea în producție în industria construcțiilor de mașini, publicate în ziarul „Scînteia” pot fi grupate în cîteva categorii. Mai întîi, este vorba de articolele de fond, editoriale, articole de politică economică, în care în general, se urmărește argumentarea ideii potrivit căreia, dincolo de aspectele lor pur tehnice, specializarea și cooperarea în producție ridică la grad de principiu respectarea eticii relațiilor de producție specifice întreprinderilor socialiste. Asemenea articole cum au fost: „Industria socialistă — un vast angrenaj de unități”; „Legea sincronizării mecanismului productiv se numește cooperare” sau „Cooperarea interuzinală asigură ritmicitatea producției. Cum o pregătiți?”, pot fi considerate ca articole bazate pe ample analize, pline de idei, profunde.

Apoi, interviurile, articolele cu adresă precisă, realizate cu factori de răspundere din ministere, centrale industriale și, uneori chiar din întreprinderi, în care prin întrebări absolut „la obiect” s-a urmărit evidențierea rezultatelor favorabile înregistrate în specializarea și cooperarea în producție, dar și a dificultăților încă neînlăturate. Din această categorie fac parte și anchetele economice. Investigarea „pînă la rădăcină” a felului în care s-au obținut succesele sau, dimpotrivă, a cauzelor de fond care determină persistența unor greutăți în acest domeniu, găsirea unor măsuri concrete de redresare operativă — iată rolul acestor articole. Articolele cum au fost „Cine încurcă și cine trebuie să descurce „ițele” colaborării și cooperării interuzinale” sau „Prezența pe piața internațională depinde de toți factorii cooperării interuzinale” care, la vremea lor, au avut o largă rezonanță.

În fine, formula publicistică care la „Scînteia” este denumită „apel-răspuns” (este vorba de publicarea unor apeluri-scrisori deschise) adresate de colectivul unei întreprinderi colectivului alteia sau altor întreprinderi colaboratoare, care, la un moment dat, nu își respectă obligațiile asumate prin contract; în zilele următoare, în ziar este inserat răspunsul colectivului întreprinderii vizate, răspuns care aproape în toate cazurile a fost favorabil, a constituit soluționarea problemei semnalate. Un singur exemplu este edificator: „Apelul constructorilor și inginerilor de la întreprinderea de țevi „Republica” din Capitală” a fost urmat chiar a doua zi de răspunsul siderurgiștilor bucureșteni în care se spunea: „Livrările de țevi vor decurge potrivit graficului”.

Reușitele atestă că nici un efort nu este prea mare pentru a realiza materiale cît mai originale, citibile, cu largă audiență în rîndul cititorilor. Eforturi care trebuie, în continuare, și mai mult intensificate cu atît mai mult cu cît specializarea și cooperarea în producție au extrem de multe fațete, iar sarcinile puse de partid în aceste domenii sînt deosebit de mari, deosebit de importante. Faptul că Directivele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român prevăd în mod expres necesitatea asigurării perfecționării proceselor de cooperare și specializare în producție, stabilind direcțiile prin-

cipale de acțiune pentru îndeplinirea acestui obiectiv — indică limpede cât de mare trebuie să fie atenția care se impune să o acorde presa acestor probleme, tratării lor aprofundate, urmărind cu consecvență finalitatea, eficiența.

În încheierea referatului s-a arătat că în programul de lucru al ziarului „Scînteia“ a fost prevăzută menținerea actualităților modalități publicistice, dar în viitor se va pune un accent mult mai mare pe formula „apel-răspuns“, formulă care s-a dovedit a avea întotdeauna rezultate favorabile. Totodată, secția economică va asigura o mai mare continuitate în abordarea unuia și aceluiași aspect al problemelor, pentru ca articolele respective să aibă o finalitate sporită.

În referatul său „Contribuția ziarului „Drum nou“ la perfecționarea cooperării interuzinale printr-o largă gamă tematică și publicistică“, ing. Ștefan Bănaru a arătat că: în semestrul II al anului trecut ziarul „Drum nou“ a inaugurat rubrica „La orizont — producția anului viitor“ în care, folosind forme gazetărești diverse, dar în special analiza economică, ancheta, masa rotundă și interviul a dezbătut preocupările organelor și organizațiilor de partid, ale consiliilor și comitetelor oamenilor muncii din întreprinderi pentru pregătirea producției anului 1974. Un loc deosebit în această rubrică l-au avut problemele încheierii contractelor economice, în primul rînd în ramura construcțiilor de mașini, fără a se neglija, se înțelege, și celelalte domenii de activitate industrială, avînd în vedere existența în județul Brașov a aproape 60 de întreprinderi republicane de diverse profile. În articolele publicate a fost prezentată experiența pozitivă dobîndită de unele colective în domeniul încheierii contractelor economice, acțiunile întreprinse pe filiera centrală — întreprindere — furnizor, în vederea contractării necesarului de piese și subansamble în timp util. De asemenea au fost dezbătute într-un ascuțit spirit critic, aspectele negative din această activitate, rămîinerile în urmă în perfectarea contractelor economice. Pentru a da cât mai multă profunzime acestor materiale, ele au fost realizate nu numai de redactori dar au fost semănate și de factori de răspundere din întreprinderi, directori generali și alte cadre de conducere, secretari ai comitetelor și organizațiilor de partid, de maiștri și muncitori. De asemenea, redacția și-a asigurat colaborarea unor activiști din cadrul Consiliului județean de control muncitoresc al activității economice și sociale, precum și a unor conducători ai organelor de sinteză.

Vorbind despre eficiența acestei rubrici referențial a precizat că datorită popularizării aspectelor pozitive din activitatea de încheiere a contractelor, semnalării cu insistență a unor aspecte negative, — uneori revenind după un timp în cadrul rubricii „Drum nou“ „reveniri la semnalele critice“ la aceeași unitate economică, s-a observat o îmbunătățire a acestei activități, astfel că la 1 ianuarie 1974 au existat puține situații în județ în care întreprinderile, și în primul rînd, Întreprinderea de autocamioane și „Tractorul“, să nu aibe asigurate pe bază de contract de cooperare piesele și subansamblele necesare desfășurării normale a proceselor de producție.

Paralel cu dezbaterile problemelor încheierii contractelor economice, în paginile ziarului au fost oglindite și aspecte legate de cooperarea interuzinală și în ceea ce privește respectarea termenelor contractuale și ale parametrilor tehnici prevăzuți pentru piesele și subansamblele livrate de furnizori.

Aceste preocupări s-au materializat în câteva rubrici din care mai interesante și eficiente au fost cele intitulate „Drum nou“ în anchetă la întreprinderea...“ și „Telefonul 22098 pe recepție“. În prima dintre ele s-au publicat anchete realizate la diverse întreprinderi furnizoare care, din cauze organizatorice, nu reușeau să-și respecte prevederile contractuale. Ele au vizat în special câteva unități din județ precum I.M.A. și I.M.A.I.A. Codlea, „Electroprecizie“ Săcele, Combinatul chimic și I.I. Locală Făgăraș, I.I.L. „Metalochim“ Brașov etc., care prin specificul producției lor contribuie cu unele repere la realizarea tractoarelor și autocamioanelor. Pe lângă experiența pozitivă a unor colective din întreprinderile furnizoare, ziarul a criticat și restanțele înregistrate în livrarea unor repere sau calitatea necorespunzătoare a altora. De exemplu în articolul „Drum nou în anchetă la Întreprinderea de autocamioane“ în care au fost semnalate și rămîinerile în urmă în livrarea alternatoarelor și demaroarelor de către „Electroprecizie“ Săcele. Un alt raid întreprins la G.I.I.L. a abordat și relațiile de cooperare între acest grup de întreprinderi și „Tractorul“, scoțindu-se în evidență atît lipsurile furnizorului în producția de jenți, cît și ale beneficiarului, aflat, la rîndul său în culpă — în postura de furnizor care trebuie să livreze G.I.I.L. unele materiale.

O a doua rubrică care merită să fie amintită este cea intitulată „Telefonul 22098 pe recepție“. Realizată sub forma unor interviuri-fulger cu factorii de răspundere, politici și administrativi ai întreprinderilor și secțiilor de producție legate prin relații de cooperare, rubrica a pus față în față opiniile asupra nerealizării unor prevederi din contracte, punînd pe cei vinovați în postura de a preconiza unele măsuri operative pentru îmbunătățirea situației, de a se angaja ca într-un termen scurt să recupereze restanțele sau să îmbunătățească calitatea reperelor. De pildă, după ce G.I.I.L., I.M.M.R. și „Metrom“ au fost criticate în cadrul rubricii amintite pentru nelivrarea unor piese și subansamble pentru „Hidromecanica“, s-a observat în scurt timp o ameliorare a relațiilor de cooperare.

În ceea ce privește respectarea contractelor, ziarul nu s-a mărginit la cele două rubrici. De pildă a publicat frecvent nota, cuprinsă în rubricile „Telex“ și apoi „Argus“, colaborări ale factorilor de răspundere din diferite domenii, precum și răspunsurile întreprinderilor vizate, sub genericul „Factorii de decizie răspund“.

Un fapt pozitiv a fost urmărirea pe o perioadă mai îndelungată, de către ziar, a unor aspecte legate de cooperare, printr-un număr de 2—3 sau chiar mai multe articole pe aceeași temă, pînă în momentul cînd cooperarea a intrat pe un făgaș bun.

Referindu-se la proiectele de viitor ale redacției, vorbitorul a arătat că se intenționează în primul rînd publicarea cu frecvență sporită în ziar a diverselor rubrici, deja bine conturate, (de pildă „La orizont — producția anului viitor“ sau, „Drum nou“ în anchetă la întreprinderea...“) în care să fie abordate atît problema încheierii contractelor economice de cooperare interuzinală, cît și urmărirea respectării lor, din punct de vedere cantitativ și calitativ, precum și abordarea unor rubrici noi, dintre care una destinată exclusiv cooperării și intitulată „Tribuna cooperării interuzinale“. La această rubrică vor fi publicate interviuri cu factori de răspundere, dar și cu muncitori și maiștri din întreprinderile beneficiare și furnizoare, mese rotunde în care cele două părți vor fi puse „față

în față“, scrisori ale organizațiilor de partid și comitetelor oamenilor muncii din întreprinderile beneficiare adresate organizațiilor și comitetelor similare din unitățile furnizoare, precum și răspunsurile acestora din urmă, raiduri-anchetă în întreprinderile furnizoare în care redactorii ziarului vor fi însoțiți de specialiști ai beneficiarilor, răspunsuri ale centralelor și ministerelor la sesizări, precum și ale beneficiarilor care au posibilitatea să ajute furnizorii în îndeplinirea planului de cooperare. O atenție deosebită se va acorda serialului de articole, publicate câteva zile la rând, în care se va da cuvîn-

Pe tărîm publicistic concretizarea acestor esențiale desiderate presupune căutări fecunde, imaginație și pricepere, conectare organică la pulsul și realitățile concrete ale vieții economice și de organizație. Înțelegerea faptului că întărirea rolului de forță politică conducătoare a partidului înseamnă creșterea răspunderii fiecărui comunist, a fiecărui activist al partidului, a cadrelor conducătoare pentru îndeplinirea neabătută a liniei generale a partidului, a îndatoririlor ce le revin. Secretul reușitei acțiunii publicistice dedicată acestei tematici trebuie aflat de fiecare colectiv redacțional în parte.

La întreprinderea „Tractorul“-Brașov ziaristii s-au întâlnit „pe teren“ cu muncitori și cadre de conducere, cu care au discutat unele aspecte concrete curente ale intercooperării industriale în producția de tractoare și piese de schimb.

tul beneficiarilor cooperării, furnizorilor, centralelor care tutelează aceste întreprinderi, altor unități sau instituții ce influențează într-un fel sau altul problemele cooperării, serialul urmînd a se termina printr-un articol de sinteză în care, pe lîngă concluzii, să fie prezentate și măsurile preconizate și eventual rezultatele ce s-au obținut deja. De asemenea pe lîngă semnalele critice ale rubricii „Argus“, în coloanele ziarului se va publica pentru a nu neglija genul scurt — o mică rubrică intitulată „Furnizori condiționali — furnizori în... vorbe“ în care, după sistemul „față în față“ vor fi inserate scurte note privind aspecte ale cooperării.

În încheiere, S. Bănanu și-a exprimat părerea că pentru o oglindire exhaustivă a problemelor cooperării este necesară solicitarea sprijinului colegilor de la alte ziare județene, pentru a realiza analize sau interviuri la unele întreprinderi ori centrale ce-și au sediul în județele respective pe o problematică a cooperării, care să fie publicate în ziarul „Drum nou“.

Despre „Creșterea rolului organizației de partid în conducerea politică a muncii din centrale și întreprinderi industriale și abordarea acestei teme în presa locală“ a prezentat un referat Emil David de la „Tribuna Sibiului“. Pornind de la ideea că a aborda această temă înseamnă de fapt a îmbrățișa toată gama de probleme de prioritate pe care organizațiile de partid, comuniștii, toți oamenii muncii sînt chemați să le soluționeze și nu oricum, ci în consens cu exigențele și aspirațiile cuprinse în Programul partidului și în Proiectul de Directive privind dezvoltarea economico-socială a țării în perspectiva viitorului cincinal și mai departe, vorbitorul a arătat că o problematică atît de densă conferă evident organizațiilor de partid sarcini și atribuții complexe, de mare răspundere.

În ce privește ziarul „Tribuna Sibiului“ ar fi riscantă afirmația că colectivul ziarului ar fi găsit soluțiile optime.

Vorbind de deosebit de bogatul portofoliu de probleme și sarcini ale organizațiilor comuniștilor din întreprinderi, care trebuie sondate sistematic de gazetari — printre care una se dovedește a fi extrem de actuală și de necesară, ținînd seama de angajamentul întregii noastre națiuni de a devansa sarcinile cincinalului: mobilizarea tuturor oamenilor muncii la atingerea obiectivelor economice, stimularea entuziasmului, creativității, hărniciei tuturor celor prezenți pe frontul fierbinte al construcției socialiste — referentul a arătat că în acel perimetru problematic se nasc cele mai arzătoare priorități, cele mai frumoase performanțe, se călesc cele mai tenace voințe, se ascut caractere, se desfășoară drame și se împlinesc satisfacții inegalabile. De aceea, acest domeniu al muncii, experienței, dăruirii colective este cel mai bogat material faptic, de viață și de el ziaristii trebuie să se apropie cu conștiința limpede, lucidă a cronicarului unor vremi de aur în istoria devenirii noastre. În privința experiențelor inițiativelor organizațiilor de partid în această competiție a muncii, ziarul sibian și-a făcut o obișnuință din a le revela și impulsiona generalizarea lor prin prezentarea celor mai importante acțiuni ale organizațiilor de partid. Genericul „Ați lansat o inițiativă! Cum o traduceți în fapt?“ a devenit obișnuit căutat, citit. Întrucît aceste acțiuni proliferază la un moment dat nejustificat, suprapunîndu-și intențiile și domeniile, redacția a trecut la o selectare riguroasă, critică a inițiativelor lansate încercînd o departajare a ceea ce este realmente valoros în aceste acțiuni. Acțiunea a avut ecou, secția de propagandă a comitetului județean de partid analizînd ulterior aceeași problemă și recomandînd reducerea numărului iniția-

tivelor. S-a ajuns la un număr mai mic, dar au rămas cele mai reușite, cele mai mobilizatoare, specifice muncii dintr-un loc sau altul, preocupărilor curente ale organizației de partid.

În același domeniu problematic — al mobilizării inițiativei și entuziasmului oamenilor muncii în realizarea obiectivelor economice — redacția a lansat o altă rubrică permanentă: „Economisirea — semn al înțelepciunii colective!“. Pornind de la sarcinile organizațiilor de partid pe această linie, în această rubrică a fost relevat sistematic modul în care ele s-au situat în fruntea acțiunilor de economisire. Rubrica s-a transformat într-o tribună a specialiștilor în care s-au dezbătut din cele mai diverse unghiuri avantajele centralelor termice de zonă și posibilitățile trecerii la acest sistem economic de încălzire în principalele orașe ale județului. Satisfacția de a vedea dezbaterile publicistică încununată de succes, consiliul popular județean consacrându-i un foarte concret plan de măsuri, a însemnat certitudinea unei reușite.

Problemă de însemnătate majoră, ținând mai ales seama de gradul înalt de industrializare a județului — asigurarea și pregătirea forței de muncă potrivit nevoilor imediate și de perspectivă — se situează în primul eșalon al preocupărilor organizațiilor de partid din întreprinderi. „Cadrele — cum le recrutăm, cum le pregătim, cum le folosim“ — rubrica ce a încercat să acopere acest domeniu, a adus în dezbateri modul cum se explorează sursa cea mai însemnată, care a rămas în județ — forța de muncă feminină — implicațiile sociale ale feminizării forței de muncă în sectoare socotite pînă nu de mult „monopol“ absolut al bărbaților.

Anchetele din unități cu excelente rezultate în această privință — I.P.A. Sibiu, „Automecanica“ Mediaș ș.a. — au reușit să constituie pentru toate celelalte colective un îndemn de a se depăși reticentele și prejudecățile, un îndrumar practic de mare folos.

Înceind trecerea în revistă a domeniilor în care sarcinile prioritare ale organizațiilor de partid s-au împletit cu preocupările redacției sibiene de a le afla o rezolvare publicistică cât mai eficace, referentul a ridicat și problema tratării investițiilor în ziarul sibian.

„Investiții — ritm și calitate la cote maxime“ — rubrică săptămînală ce s-a plasat în cele mai grele, mai mari șantiere ale județului. Redactori ai ziarului au transmis zile de-a rîndul de pe imensa platformă industrială a Copșei Mici. Implicat direct în problematica vastă a muncii de șantier, redactorul s-a transformat într-un factor activ al șantierului; transferul permanent de informații, de probleme pe care l-a făcut zilnic între constructori, montori, beneficiari i-a oferit satisfacția unui lucru util și necesar. „Experiența“ Copșa Mică, revelațiile în foarte multe privințe, a dovedit că eficacitatea investigațiilor și a cuvîntului scris ține de priceperea cu care gazetarii se vor feri de realitățile prefabricate, de soluțiile „din afară“. Aceasta este în fond și cerința esențială care însoțește activitatea fiecărei organizații de partid, în afirmarea și întărirea rolului lor conducător în întreaga viață economică și paralelismul stabilit în acest mod cu acțiunea gazetărească nu este cituși de puțin întîmplător, a afirmat în încheierea referatului său E. David.

În referatul „Colaborarea și realizarea unor acțiuni comune în presă privind susținerea reușitei cooperării“ Gh. Măcăneață de la „Secera și ciocanul“ — Argeș a arătat printre altele că desfășura-

rea optimă a cooperării influențează pozitiv ritmicitatea aprovizionării tehnico-materiale și a procesului de fabricație, influențează creșterea productivității muncii, a eficienței economice în ansamblu. Și invers, orice întrerupere survenită, la un moment dat, într-o întreprindere declanșează dereglări într-un lanț de întreprinderi colaboratoare, irosindu-se importante valori materiale prin ne folosirea ritmică, la capacitate, a forței de muncă, a mașinilor și utilajelor, a spațiilor productive. Autoturismele „Dacia“, de exemplu, se fabrică la Uzina din Pitești, dar, în realitate, la producerea lor participă 48 de unități. În aceeași situație se află și întreprinderea mecanică Muscel.

În ceea ce privește experiența ziarului „Secera și ciocanul“ în perfecționarea relațiilor de cooperare, în soluționarea unor probleme dificile, rubrica „Ritmicitatea producției sub observația zilnică“ înlesnind cunoașterea situației în fiecare unitate și-a adus o contribuție importantă. De asemenea, în cadrul rubricii „Priviți produsele dumneavoastră cu ochii beneficiarului“ redacția a solicitat în scris dar în multe cazuri redactorii s-au deplasat la fața locului în diverse întreprinderi din țară pentru a primi răspunsuri concrete la diverse probleme ridicate de calitatea produselor.

Filiala Argeș a Uniunii ziaristilor a organizat nu de mult la Pitești o întîlnire pe tema perfecționării relațiilor de colaborare în industria de prelucrare a lemnului. Cu acest prilej au fost invitați redactori șefi și șefii secțiilor economice din redacțiile județene pe a căror rază de acțiune activează întreprinderi care colaborează cu Combinatul de prelucrare a lemnului din Pitești, cu care prilej conducerea unității, comitetul de partid au prezentat concret — a fost organizată și o expoziție în acest scop — situația colaborării.

Atît ziarului, dar mai ales combinatului piteștean i-a folosit acest schimb de experiență, această punere de acord în tratarea problemelor de colaborare, în realizarea unor forme de conlucrare între redacții. În baza acestor relații, ziarul „Secera și ciocanul“ a fost solicitat de Arad în problema stofelor livrate de „Argeșana“, și la rîndul său a colaborat cu ziarul din Cluj în problema pieselor de schimb pentru războaiele de țesut ale „Argeșenei“.

Referindu-se în continuare la greutățile întîmpinate de întreprinderea de autoturisme Pitești căreia din cauza funcționării defectuoase a relațiilor de cooperare îi lipsesc piese ce se fabrică la diverse întreprinderi din Săcele, Sibiu, București, vorbitorul a arătat că redacția „Secera și ciocanul“ a încercat să dea o mîină de ajutor în soluționarea acestor greutăți, dar unele redacții au manifestat rețineri nejustificate, venind chiar cu scuze pentru furnizorii în cauză, transformîndu-se de fapt în apărătorii acestora. De aceea se impune să înțelegem cu toată claritatea și înțelegerea să se transforme în convingere, că nici o acțiune de a noastră nu poate și nu are caracter **strict local**, că în fond ea vizează de fapt un **interes național**. Cum altfel poate fi considerat faptul că o uzină de talia celei de autoturisme din Pitești nu-și poate face planul, nu poate raporta producția realizată ca marfă vandabilă din cauza unor banale scrumiere, sau cum poate fi interpretată situația în care se află la unele poziții Combinatul de articole tehnice din cauciuc față de Tractorul sau de „Steagul roșu“, cărorora nu le livrează nici ritmic și nici în condițiile de calitate cerute, tot niște repere banale (e vorba de garnituri).

S-ar putea replica, desigur, că nu intră în atribuțiile ziarelor județene preocuparea pentru soluționarea unor probleme litigioase între întreprinderi, pentru rezolvarea unor probleme de livrare sporadică, neritmică, de punere la punct a unor probleme de tehnologie. La prima vedere așa s-ar părea că stau lucrurile, dar gândindu-ne la condiția noastră de ziariști comuniști, de activiști de partid, confruntându-ne cu sarcinile trasate nouă de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, rezultă clar că sîntem datori să ne simțim răspunzători de toate aceste probleme, să ne mobilizăm toate eforturile și toată pricepera profesională pentru bunul mers al activității economice.

Se impune să abandonăm spiritul local, să gândim și să acționăm într-o perspectivă mai largă, să vedem problemele cu toate implicațiile lor la nivelul economiei naționale. Avem datoria să realizăm în permanență o mai bună conlucrare între redacții, o colaborare permanentă.

În ceea ce privește asemenea acțiuni, este neîndoielnic că ele sînt deosebit de utile dar — și-a exprimat părerea referentul — în rezolvarea problemelor ce ne frămîntă nu este neapărat nevoie să așteptăm asemenea consfătuiri. Efectul unor asemenea acțiuni va fi cu atît mai mare cu cît mai repede noi înșine vom ieși din cadrul îngust al înțelegerii locale a problemelor, vom face din problemele întreprinderilor, ale economiei județului propriile noastre probleme, propriile noastre îndatoriri.

Principalele cauze ale dereglărilor care se mai produc în acțiunea de cooperare rămîn indisciplina, neajunsurile organizatorice, optica îngustă și concepția „concesiilor reciproce“ ale unor conducători de unități — pe seama economiei naționale — în cazul nerespectării prevederilor contractuale (beneficiarii nu aplică întotdeauna sancțiuni, penalizări cînd furnizorii sînt în culpă, așa cum îi obligă legea contractelor economice). Iată, deci, o largă gamă de probleme care așteaptă intervenția promptă a presei. Iată un cîmp nelimitat de colaborare între ziarele județene pentru perfecționarea continuă a relațiilor de cooperare interuzinală, sub multiplele lor unghiuri: cantitate, calitate, termene de livrare etc. Se impune realizarea unor sondaje aprofundate în întreprinderi, solicitarea opiniei a cît mai multor muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri, economiști, a organizațiilor de partid și promovarea punctelor lor de vedere, fără o liimitare la acelea exprimate de „virfuri“, de cadrele de conducere tehnico-administrativă. Prin folosirea unei arii variate de genuri gazetărești (anchete economice, mese rotunde, scrisori individuale sau colective, răspunsuri la aceste scrisori etc.) viu comentate și temeinic argumentate, se poate realiza un dialog interesant, o comunicare directă între colectivele întreprinderilor colaboratoare.

În încheiere Gh. Măcăneață a arătat că în felul acesta n-ar fi lipsit de interes, ba dimpotrivă, ar fi foarte util, dacă presa centrală ar veni în întîmpinarea înlesnirii unui dialog în paginile sale între ziarele județene — punînd față în față articole scurte publicate de acestea pe o temă comună. Bineînțeles cu o notă a redacției în care să atenționeze centrala sau ministerul. Astfel s-ar putea realiza acțiuni conjugate între presa județeană și presa centrală, care vor determina o opinie de masă mai puternică împotriva oricăror deficiențe de cooperare, stimulînd din partea oamenilor muncii propuneri și sugestii valoroase pentru rezolvarea unor

probleme stringente, de interes general și asigurînd o mai mare eficacitate intervenției presei, contribuției sale la progresul rapid al economiei noastre socialiste.

Inginerul **Marian Dumitrescu**, de la „România liberă“ a prezentat referatul: „**În centrul atenției presei — omul ca factor hotărîtor în realizarea cooperării**“.

După cîteva considerații de ordin general despre necesitatea unanim recunoscută a cooperării și colaborării economice, astăzi cînd — din motive de eficiență, din motive legate de complexitatea tot mai mare a produselor — nimeni nu-și mai poate permite să-și facă singur tot ceea ce are nevoie, referentul a prezentat, pe baza unui sondaj efectuat, cîteva concluzii privind influența pe care o poate avea factorul uman asupra desfășurării cooperării interuzinale. Elementele caracteristice pentru structura eșantionului pe baza căruia a fost efectuat sondajul au fost: **A — Pregătirea profesională**: (ingineri — 20; economiști — 10; alte specialități — 3; tehnicieni — 8; muncitori — 9). **B Funcția** (cadre de conducere — administrative și de partid — din uzine — 18; cadre de conducere din centrale — 10; personal cu funcții operative: muncitori, tehnicieni, ingineri etc. — 22). **C. Vechimea în producție** (pînă la 5 ani — 3; între 6—10 ani — 10; între 11—15 ani — 11; între 16—20 ani — 16; peste 20 de ani — 10) **D. Ramura industrială în care lucrează** (construcții de mașini — 9; economia forestieră și industria materialelor de construcții — 3).

În continuare referatul prezintă răspunsurile la cele 4 întrebări ale sondajului:

1. În ce măsură considerați că poate influența factorul-om colaborarea și cooperarea interuzinală?

„Cine răsfoiește minutele, notele, procesele-verbale și alte asemenea acte, întocmite ori de cîte ori lucrurile nu merg bine între două unități în domeniul cooperării și colaborării, va găsi fără îndoială justificări de tot felul: nu s-a putut procura un anumit material sau o piesă, lipsă de capacitate — pe ansamblul uzinei sau în anumite locuri din fluxul tehnologic — defecțiuni neprevăzute la un utilaj cheie, lipsa de forță de muncă și alte multe asemenea motive. Toate aparent obiective, de necontestat. Dacă însă se analizează în profunzime fiecare caz, se constată că, de cele mai multe ori, doar în 2—3 cazuri din 10, explicațiile stau într-adevăr în picioare. În restul situațiilor, se dovedește că existau posibilități la îndemîna oamenilor, colectivului respectiv, forurilor tutelare, să ia măsurile adecvate pentru ca relațiile de colaborare să decurgă în bune condiții. Iată de ce consider că factorul-om poate influența în proporție de 70—80 la sută îndeplinirea corectă a obligațiilor în acest domeniu“ (Al. Necula, director general al Centralei de motoare și material electro-tehnic).

Această opinie este împărtășită de majoritatea celor chestionați, 39 dintre ei apreciînd că factorul-om este capabil să determine într-o proporție de peste 50 la sută rezultatele colaborării interuzinale. Doar 6 dintre persoanele întrebate au fost de părere că rolul principal revine condițiilor tehnico-materiale, afirmînd că „dacă acestea nu sînt asigurate, omul nu are ce face“. (N. A. — Dar în fond, tot oamenii sînt aceia care asigură respectivele condiții tehnico-materiale).

Următoarele întrebări și-au propus să investească în ce mod, concret, poate influența factorul

uman bunul mers al relațiilor de colaborare și cooperare. Deci, mai întâi :

2. Ce rol acordați creșterii calificării și perfecționării pregătirii profesionale a oamenilor, în îmbunătățirea relațiilor de colaborare și cooperare ?

„Am să vă dau un exemplu din Centrala noastră, și anume, al pieselor turnate pentru mașinile-unelte pe care le fabricăm, piese executate la alte unități. O serie din batiurile pe care le primim prezintă defecțiuni de turnare, defecte care apar din păcate după ce s-a irosit o mare cantitate de muncă pentru prelucrarea lor. Este evident că acționându-se pentru ridicarea calificării și perfecționării pregătirii profesionale a muncitorilor din turnătorii devine posibilă evitarea multora din greutățile pe care le întâmpinăm“ (Cornel Ionescu, inginer din serviciul cooperare și specializare al Centralei industriale de mașini-unelte mecanică fină și scule).

Majoritatea celor chestionați au considerat ca un element de primă importanță creșterea calificării și perfecționarea pregătirii profesionale. 38 dintre aceștia apreciază că factorul respectiv influențează decisiv calitatea produselor furnizate colaboratorilor, iar 25 consideră că pot ajuta în bună măsură și la satisfacerea necesităților cantitative, prin sporirea productivității muncii. „Iată, de exemplu, policalificarea, tot o formă de creștere a pregătirii ne-a permis, nu o dată, să rezolvăm greutățile pe care le avem în uzină pentru executarea unei comenzi sau alteia“. (N. Ionescu, muncitor la „23 August“ — București). „Nu numai pentru personalul direct productiv — muncitori, maiștri, ingineri din secții — este importantă acumularea unui bagaj bogat de cunoștințe profesionale. Un om care lucrează la aprovizionare, de exemplu, dacă este bine pregătit poate să ajute substanțial la eliminarea greutăților din activitatea de colaborare și cooperare, întrucât este capabil să se orienteze rapid, să acționeze operativ pentru înlocuirea unor piese sau materiale care lipsesc, cu altele similare“. (N. Ștefănescu, „Policolor“).

3. Care este aportul pe care îl poate aduce creșterea responsabilității la fiecare loc de muncă ?

„Relațiile de producție socialiste, dubla calitate de proprietari și producători — și bineînțeles de beneficiari direcți — ne obligă pe fiecare să privim problemele de colaborare și cooperare nu numai prin prisma intereselor personale sau ale unității unde lucrăm ci mult mai larg, la nivelul întregii economii naționale. Fiecare întreprindere este pe de o parte furnizoare de piese, subansamble, produse sau materiale pentru alții dar, este și beneficiară a activității altora. Dacă vom privi lucrurile în mod egoist „să facem planul, noi“ s-ar putea ca pentru moment rezultatele să pară bune. Dar dacă vor judeca la fel și colaboratorii noștri, este limpede că într-un viitor apropiat, ne va fi imposibil să ne îndeplinim sarcinile, pentru că nu vom primi de la aceștia, ceea ce avem nevoie pentru producția noastră. Pierdem noi, pierde și economia. Iată de ce cred, că multe neajunsuri care mai există în cadrul relațiilor interuzinale se vor putea elimina dacă fiecare, la locul lui de muncă, va înțelege acest adevăr, i-aș spune elementar. Și iată de ce consider ca absolut necesară întărirea procesului de educație, de creșterea responsabilității, a conștiinței“ (D. Mușat, maistru, secretarul comitetului de partid la Uzina de pompe — București). Inginerul Cornel Ionescu, ne dădea de altfel, și un exemplu concret : „la un moment dat, s-au ivit greutăți cu piesele turnate la Roman pentru mașinile de rectificat care se fabrică la „Unirea“-Cluj. Discuțiile

purtate de la om la om, cu muncitorii și maiștrii de la turnătorii din Roman, au avut un efect pozitiv, determinând o îmbunătățire a situației existente“. Toți cei chestionați au apreciat că un aport deosebit de mare pentru buna desfășurare a colaborărilor, îl poate aduce intensificarea procesului de educație socialistă, de creșterea responsabilității și conștiinței, acțiune care trebuie să preocupe în mod deosebit fiecare organizație de partid, pe fiecare comunist.

4. Ce alte elemente condiționează aportul pe care factorul uman îl poate aduce în activitatea de colaborare și cooperare ?

Un număr de 38 de persoane au menționat importanța preocupărilor pentru recrutarea și pregătirea forței de muncă, iar 32 dintre aceștia, au subliniat necesitatea luării unor măsuri corespunzătoare pentru integrarea cât mai rapidă și mai ușoară a noilor angajați în colectivul întreprinderii. 18 dintre cei chestionați, sînt de părere că o grijă mai susținută din partea conducerii unităților pentru satisfacerea unor nevoi ale oamenilor care lucrează acolo — cămine pentru cei din alte localități, creșe pentru cei cu copii, o cantină bună, condiții de muncă corespunzătoare etc. — va conduce la o întărire a colectivului, la eliminarea fluctuațiilor de personal care provoacă de multe ori greutăți în respectarea obligațiilor contractuale.

În concluzie referentul a arătat că există o unanimitate de păreri în ceea ce privește influența factorului uman în desfășurarea activității de colaborare și cooperare între întreprinderi. Desigur că în funcție de specificul fiecărei unități, de problemele concrete care există într-un colectiv sau altul, modul în care acționează factorul-om poate diferi. În orice caz trebuie să menționăm că majoritatea celor chestionați acordă o deosebită importanță procesului de educație, de creștere a responsabilității, a conștiinței fiecărui om din colectivul de muncă respectiv.

Referatele prezentate au constituit o bază de ample discuții la care au participat atît cadre de conducere de la uzinele „Tractorul“ și „Dacia“ invitați la consfătuire, cît și gazetarii prezenți.

În încheiere a luat cuvîntul **Ioan Stănculescu**, secretarul Uniunii ziaristilor, care după ce a apreciat consfătuirea ca un larg schimb de opinii cu privire la rolul presei și al gazetarilor în realizarea unor mai bune relații de cooperare între uzine în fabricația de autovehicule, tractoare și mașini agricole, s-a oprit asupra unui larg evantai de probleme care vor trebui în viitor să stea în atenția presei și gazetarilor.

*

A repeta ceea ce fiecare dintre cei care au luat cuvîntul a afirmat referitor la utilitatea acestei acțiuni mi se pare inutil și pleonastic. De aceea, încheind relatarea acestei de a doua acțiuni organizată de Uniunea ziaristilor — clubul ziaristilor economiști — relatare care a încercat să ofere posibilitatea și celor care nu au participat la acțiune să cunoască principalele puncte de vedere exprimate de referenți — nu putem decît să ne exprimăm dorința, care desigur a stat și în intenția organizatorilor, ca rezultatele acestor vizite de documentare și consfătuiri să se materializeze cît mai curînd în articole publicate în presa centrală, la radio și televiziune ca și în presa județeană care să aibă eficiență, deci să contribuie la rezolvarea deficiențelor existente încă în cooperarea interuzinală.

MILENA COMARNESCU

REFLECTAREA MULTILATERALĂ A POLITICII PARTIDULUI ÎN ZIARUL LOCAL

de TIBERIU MOROCZ

secretar general de redacție
la ziarul „Vörös Lobogó” ARAD

Folosirea judicioasă a spațiului ziarului este o cerință de stringentă actualitate, cauzată de multiplele sarcini ce stau în fața presei, de necesitatea de cuprindere a tuturor domeniilor de activitate, de diversitatea categoriilor de cititori.

Trecerea în luna mai a.c. a ziarului nostru de la apariția cotidiană la apariția săptămînală ne-a obligat la o folosire și mai rațională a fiecărei pagini. Prin restructurarea acestora am căutat ca principalele probleme să fie prezentate în fiecare număr de ziar, iar în decurs de o lună (patru numere) să cuprindem toate sferele de activitate. Astfel s-a elaborat un nou plan robot pentru patru numere de ziar pe care îl anexez. Din acest plan reiese profilarea paginilor pe următoarele probleme: pagina I: fond, pe o temă politică actuală, reportaj sau anchetă economică (industrie, agricultură, comerț — alternativ) sau socială, cu accent pe probleme de etică; pagina II: alternativ „pentru noi femeile”, „ocrotirea sănătății”, „transporturi”, „pe teme de circulație”, „modernizarea și întreținerea drumurilor”, „opinii”, „cutia de scrisori”; pagina III — alternativ: industrie, agricultură, investiții, activitate comercială, aprovizionare, deservire; pagina IV: literatură și artă, activitatea culturală de masă; pagina V — alternativ: viața de partid, activitatea organizațiilor de masă, a consiliilor populare, gospodărire comunală; pagina VI — alternativ: probleme de tineret, activitatea instructiv-educativă, teme sociale, teme juridice; pagina VII: informații, și alternativ, știință și caleidoscop; pagina VIII: viața internațională și rubrica sportivă.

În acest fel avem posibilitatea de a cuprinde, într-o formă mai ordonată, diferitele aspecte ale vieții politice, economice, sociale, culturale, sportive din județul nostru, precum și evenimentele pe plan național și internațional. Profilarea paginilor a reprezentat și un ajutor pentru cititori, care știu ce pot găsi în fiecare pagină și în care număr al ziarului regăsesc rubrica preferată. Formatul mic obligă la articole scurte și reducerea proporțională a suprafeței fiecărui titlu, ceea ce mărește capacitatea de cuprindere tematică a ziarului, asigură calitatea paginilor, permite o mai mare flexibilitate.

Putem constata că profilarea paginilor a avut un rezultat pozitiv și în întărirea disciplinei de plan. Fiecare redactor știe precis de ce domenii răspunde, de spațiul de care dispune, ce materiale trebuie să realizeze pentru fiecare număr și că acestea nu pot fi înlocuite cu altele decât în cazuri cu totul speciale. Acest lucru oferă criteriul de apreciere mult mai obiective ale activității oamenilor, care chiar și singuri pot măsura rezultatele muncii lor, bucurându-se de satisfacția muncii sau corectându-se prin procese interne autocritice. Atragerea tuturor redactorilor la activitatea de concepție, la elaborarea planurilor tematice de perspectivă, săptămînale pe numere, stimulează inițiativa, afirmarea personalității lor. Se asigură totodată și munca în perspectivă: cunoscînd pe o perioadă mai lungă sarcinile ce le stau în față, redactorii pe teren se documentează în același timp pentru mai multe materiale.

*

La stabilirea optimă a structurii ziarului trebuie ținut cont de sarcinile ce stau în etapa respectivă în fața organului pe care îl reprezintă, de structura și cerințele cititorilor săi. Viața ridică continuu noi și noi probleme. Astfel nici structura ziarului nu poate fi stabilită odată pentru totdeauna. Aceasta trebuie să fie adaptată în fiecare perioadă la sarcinile și cerințele cele mai actuale. Acest lucru nu

se poate realiza fără o bună cunoaștere a politicii partidului, a vieții, a cerințelor și așteptărilor din partea cititorilor, fără a fi receptiv la tot ceea ce este nou. Redacția noastră folosește o serie de metode pentru cunoașterea opiniei și a propunerilor cititorilor săi: consfătuiri cu cititorii, studierea atentă a scrisorilor ce sosesc în redacție, mese rotunde, contacte personale etc. Pe lângă aceste metode „clasice”, subsemnatul, cu consultarea laboratorului de sociologie al Universității din Timișoara, am întreprins o testare a cititorilor ziarului pentru a cunoaște și mai bine structura, opiniile și cerințele acestora. În cele ce urmează mă voi referi, pe scurt, la tehnica desfășurării și la concluziile ce se desprind din acest test.

Punctul de plecare l-a constituit stabilirea scopului urmărit: cunoașterea structurii cititorilor, opiniile generale ale acestora despre ziar, precum și despre articolele scrise pe diferite teme, precum și a propunerilor lor în vederea îmbunătățirii în continuare a conținutului. A fost elaborat un chestionar care conținea următoarele întrebări: Date personale: 1. vîrsta; 2. sexul; 3. studii; 4. ocupația; 5. apartenența politică; 6. domiciliul (oraș sau sat); 7. dacă este abonat la ziar; 8. citește ziarul zilnic sau sporadic; 9. dacă citește și alte persoane ziarul dv.; 10. dacă da, citiți? Întrebări: 1. dacă în general sinteți mulțumit cu ziarul? 2. Ce citiți cu plăcere în ziar? 3. Care sînt redactorii dumneavoastră preferați? 4. Cu materialele care vă interesează sinteți mulțumit? Cu conținutul lor, cu felul în care sînt scrise, cu frecvența apariției lor; 5. Despre ce ați mai vrea să citiți în coloanele ziarului „Vörös Lobogó”? 6. Vă satisfac informațiile ce apar? 7. Ce obiecții aveți față de informațiile oferite de ziar? 8. În general ce observații și propuneri aveți privind gazeta? La cele mai multe întrebări s-a cerut a se răspunde prin: **da** parțial sau **nu**. Chestionarul s-a tipărit în 1 000 exemplare, în ziar, a fost expedit la fiecare al zecelea cititor solicitîndu-l să-l completeze și să-l trimită prin poștă pe adresa redacției. S-au primit 260 de chestionare completate, ceea ce înseamnă 26% din totalul celor expediate.

A urmat faza de prelucrare a acestora la care m-am folosit de un cod și de fișe (pentru fiecare chestionar cite una). Codificarea răspunsurilor permitea ca în rubricile de pe fișe să fie trecute doar

numere și litere în cele mai multe cazuri iar ulterior fișele să fie grupate de atâtea ori la câte întrebări s-a căutat răspuns.

*

În urma centralizării datelor privind structura cititorilor au reieșit următoarele : Pe grupe de vîrstă cei 260 de cititori se divizează astfel : între 11—15 ani — 4, între 16—20 ani — 10, între 21—25 ani — 6, între 26—30 ani — 12, între 36—40 ani — 10, între 41—45 ani — 17, între 46—50 ani — 18, între 51—55 ani — 18, între 56—60 ani — 19, între 61—65 ani — 29, între 66—70 ani — 34, între 71—75 ani — 25, între 76—80 ani — 24 iar peste 81 ani — 11 cititori. Patru cititori n-au răspuns la această întrebare. Se constată că între vîrsta de 1—30 ani sînt 32 de cititori, ceea ce reprezintă 12,30%, între 31—50 ani — 64 cititori (24,61%) și peste 50 de ani — 160 cititori (61,55%) deci majoritatea lor are o etate mai înaintată. Din totalul celor care au completat chestionarul 175 sînt bărbați (67,31%) și 85 femei (32,69%).

În ceea ce privește diviziunea pe ani de studii terminate, ea se prezintă astfel : între 1—4 clase 16 cititori (6,15%), între 5—8 clase — 165 cititori (63,84%), cu școala medie terminată — 50 cititori (19,23%), cu școala tehnică superioară sau institut pedagogic de 3 ani — 7 cititori (2,69%), iar cu studii superioare — 18 cititori (6,92%). N-au răspuns la această întrebare 3 persoane (1,15%). Reiese că marea majoritate a cititorilor dispune de o pregătire generală.

Sînt interesante și datele cu privire la împărțirea celor întrebați pe profesioni : 41 muncitori (15,76%), 14 membri c.a.p. (5,38%), 9 muncitori agricoli (3,46%), 5 tehnicieni (1,92%), nici un inginer, 7 învățători sau profesori (2,69%), 2 medici (0,76%), 6 casnice (2,30%), 36 cu alte ocupații (din care 9 elevi, un economist și un jurist) (13,84%) și 137 pensionari (52,69%) deci mai mult de jumătate. Compoziția în ceea ce privește apartenența politică în general este bună : 89 membri de partid (34,23%), 20 uteciști (7,69%), 2 pionieri (0,76%) și 149 fără de partid (57,30%).

175 de cititori (68,46%) au domiciliul în municipiul Arad, 7 la orașe (2,69%) și 75 la sate (28,80%). La prima vedere se constată numărul redus al cititorilor în cele opt orașe ale județului. Din cei 242 abonați (93,08%) și 18 care cumpără cu bucată ziarul (6,92%), 255 (98,08%) îl citește zilnic, 5 (1,92%) sporadic. Cele 260 de ziare sînt lecturate de 942 persoane (membrii de familie, rude, cunoscuți etc.), ceea ce înseamnă că fiecare exemplar ajunge la 3—4 persoane.

23 de abonați au exprimat unele reclamații privind difuzarea ziarului : 15 primesc cu întârziere ziarul, 5 nu primesc fiecare număr, iar 3 primesc tîrziu și neregulat. Pentru a cîștiga un număr mai mare de cititori, trebuie să scriem mai mult despre problemele urbelor și să cerem de la organele de difuzare a presei să distribuie ziarul în orele de dimineață, în special în municipiul Arad, unde abonații în cele mai multe cazuri îl primesc abia după masă.

*

Ordinea preferințelor articolelor scrise pe diferite teme se prezintă astfel : 1. politice, sociale, educative (127), 2. informare (90), 3. sport (87), 4. literatură, artă, cultură de masă (63), 5. politică externă (53), 6. sfaturi juridice, medicale, pentru femei etc. (38), 7. știință și tehnică (34), 8. agricole (18),

9. industrie, investiții, aprovizionare și deservire (13), 10. activitatea instructiv-educativă a tineretului (12), 11. gospodărire comunală, dezvoltarea orașelor și a comunelor (10). Cu toate că în chestionar nu figura o întrebare separată în acest sens, mulți dintre cei întrebați au ținut să specifice și rubricile și genurile gazetărești preferate : faptul divers („Cu ochii deschși“) (52), De ici — de colo (29), Miliția informează (7), reportaje (7), note de drum (6), critici (5), anchete (3) etc. Stabilirea și mai exactă a articolelor scrise pe diferite teme și a genurilor cele mai solicitate a slujit-o și întrebarea ajutătoare privind redactorii preferați. Din studierea răspunsurilor la această întrebare s-a ajuns la următoarea ordine : 1. redactorul sportiv (51), 2. cultural (40), 3. social (36), 4. reporterul special (30), 5. publicistul comentator (26) etc.

La întrebarea dacă cu materialele care-i interesează sînt mulțumiți s-au primit următoarele răspunsuri : cu conținutul acestora 175 sînt mulțumiți (67,30%), 59 parțial (22,69%), 9 nu (3,48%), 17 persoane nu au răspuns (6,53%) ; cu felul în care sînt scrise : 188 au răspuns afirmativ (72,30%), negativ 9 (3,48%), iar 32 numai parțial sînt satisfăcuți (12,30%), n-au răspuns 31 de persoane (11,92%) ; cu frecvența apariției lor 131 sînt mulțumiți (50,38%), parțial 52 (20%), nu 39 (15%), iar 38 nu și-au exprimat părerea (14,61%). La întrebarea dacă informațiile care apar satisfac au răspuns afirmativ 167 de persoane (64,23%), negativ 5 (1,92%), parțial sînt mulțumiți 31 (31,15%), s-au abținut 7 (2,69%). În legătură cu rubrica informații au mai fost exprimate următoarele obiecții și propuneri : se scrie cu lux de amănunte despre unele lucruri neesențiale, iar despre evenimente importante se scrie puțin și nu o dată cu întârziere ; să se publice mai multe informații, mai detaliate, operativ și interesant. Se cer știri critice, comentate.

Multitudinea de propuneri primite la întrebarea „Despre ce ați mai vrea să citiți în coloanele ziarului „Vörös Lobogó“ ? constituie un izvor nesecat de teme pentru fiecare rubrică a gazetei. S-a propus ca ziarul nostru să se ocupe de următoarele probleme, pe domenii : politic, social, educativ : dezvoltarea socială a țării noastre, familia, cronica evenimentelor interne ale săptămînii, despre pensionari, criticarea bișnițarilor, a favoritismului, prețuirea membrilor de partid, procese inutite, cetățeanul la ghișeu, apărarea avutului obștesc, etc. ; industrie : dezvoltarea uzinelor, munca conștientă, disciplina în muncă etc. ; agricultură, sfaturi privind legumicultura, pomicultura și viticultura, lucrări de îmbunătățiri funciare, viața țăranilor, rezultatele c.a.p.-urilor, cultivarea cerealelor, avantajele oferite de contractări etc. ; cultură ; cărți noi, tradiții culturale, prezentarea unor opere de artă, poezii, cercul literar Toth Arpád etc. ; educarea tineretului : sfaturi pedagogice pentru școlari, distracția tinerilor, îndrumarea profesională, ce se cuvine și ce nu se cuvine etc. ; gospodărire comunală : curățenia străzilor, despre cartierele măr-ginașe, dezvoltarea județului și a municipiului Arad, problemele satului, transportul în comun etc. ; aprovizionare și deservire : produse noi, produse deficitare, calitatea pîinii, aprovizionarea cu aragaz, anchete în unitățile comerciale și în piețele orașelor, deservire, prestări de servicii etc. ; informare : știri din țară, rezultatele extragerilor loto, pronoexpres și CEC, noul mers al autobuzelor, schimbarea stațiilor de autobuze și tramvaie, întreruperea curentului electric, discuri noi, spectacolele teatrelor din alte județe, programul manifestărilor culturale, casa de ajutor reciproc a pensionarilor, formații

muzicale ; sport : numele celor clasați pe primele trei locuri, sportul de peste hotare, popice, turism, campionatul mondial de fotbal etc. ; sfaturi : medicale, casnice, juridice, popularizarea și explicarea legilor ; politica externă : revista presei străine, cronică evenimentelor internaționale, cooperare internațională, etc. ; știință și tehnică : electrotehnică, comete, O.Z.N., istorie, arheologie, economie, medicină, oameni de știință etc. Este deosebit de interesantă solicitarea de către un mare număr de cititori a unor genuri literare și gazetărești : romane în foileton (despre mari personalități istorice, științifico-fantastice etc.), știri de la miliție și de la tribunal, scrieri umoristice și satirice, note de călătorie, reportaje, critici, anchete, articole de fond, portrete etc.

*

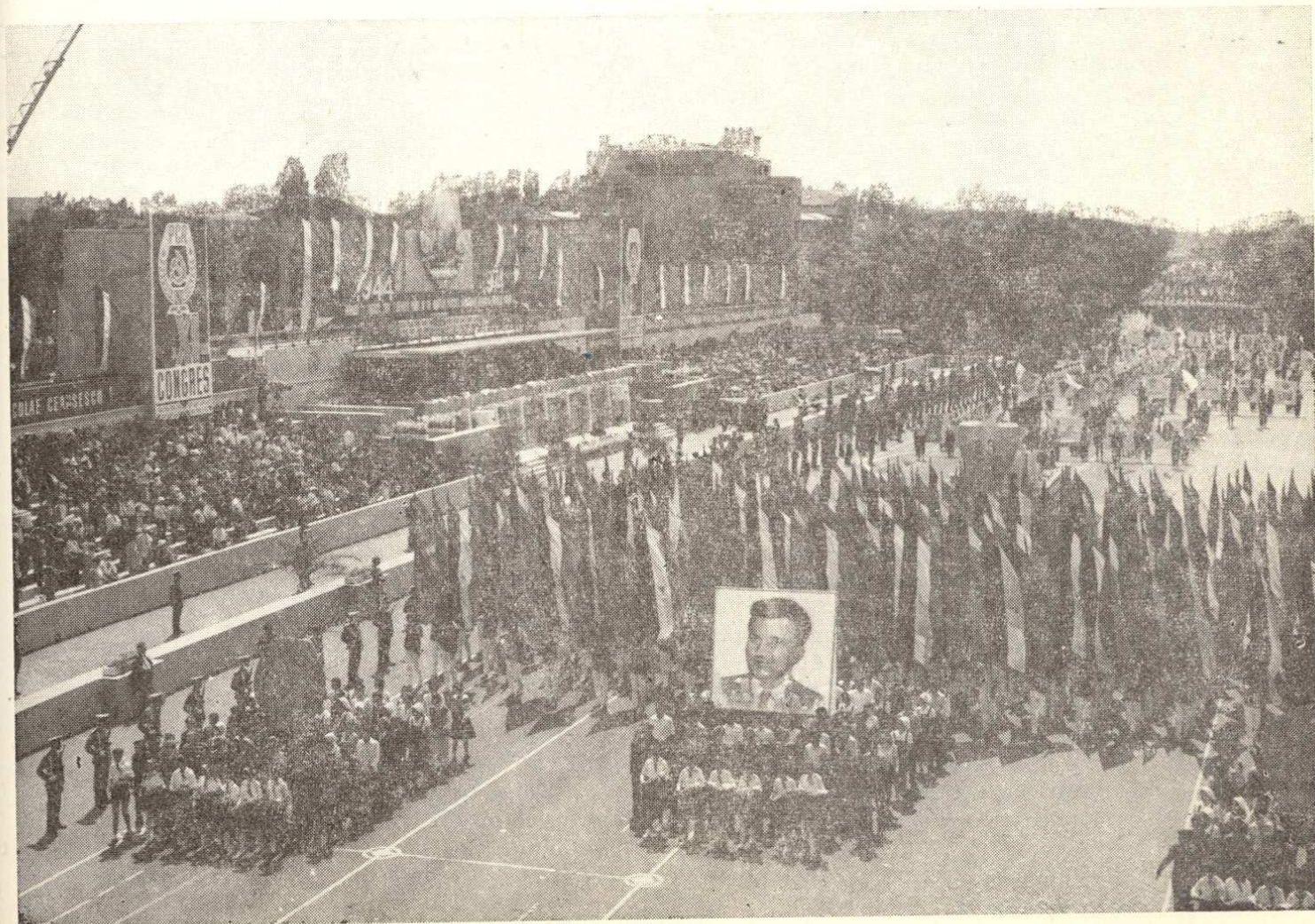
O bogăție de învățăminte pot fi desprinse și din păreri generale despre ziarul nostru precum și din sugestiile privind îmbunătățirea în continuare a conținutului său. În cele ce urmează voi reda, foarte sumar, aceste opinii : Gazeta „în ultima vreme a progresat foarte mult...”, „...îndeplinește menirea pe care o are și caută să satisfacă cele mai diverse cerințe”. „Găsesc tot ceea ce mă interesează în „Vörös Lobogó”, care are „un conținut bogat și un limbaj literar”. „Îmi place formatul ziarului, așezarea materialelor”, „Iubesc foarte mult gazeta”, „il citesc cu plăcere”, „Ziarul pentru mine este o necesitate, n-aș putea să-mi închipui viața fără el”, „Gazeta este o părticică a vieții mele”, „Conținutul său este bogat, dar ar putea să fie și mai bogat”. Aspectul grafic „este bun, dar ar putea să fie și mai bun” — iată câteva din aprecierile făcute.

Redăm câteva și din obiecțiile și sugestiile exprimate : Unele articole sînt seci, plictisitoare. Se întîmplă uneori ca documentarea ziaristului să fie superficială. Să se stea de vorbă de fiecare dată și cu muncitorii. Materialele critice sînt prea prudente. Uneori exagerăm în laude și sîntem blînzi în critică. Deseori folosim un ton didactic. Deranjează continuările de pe pagina întîii. Să fim mai obiectivi. Să scriem cu curaj și deschis. Să publicăm mai multe articole critice în special în ce privește gospodărirea comunală, ordinea și curățenia. Să criticăm și oficialitățile locale. Să publicăm articole scurte, cu un conținut bogat, scrise interesant, cu spirit și cu învățăminte. „Să se scrie inteligent despre toate, ca și omul simplu să înțeleagă și să învețe.

Să publicăm mai multe materiale din țară. Să scriem mai mult despre evenimentele importante ale istoriei patriei noastre. Să redăm exemple despre colaborarea frățească a oamenilor muncii de diferite naționalități. În ce privește aspectul grafic s-a propus publicarea unor clișee de mai bună calitate, a desenelor, folosirea unor litere mai mari, tipărirea în două culori a ziarului.

Mai mulți cititori au exprimat mulțumiri pentru consultarea lor, pentru „atenția” și „încrederea” manifestată față de ei. Iar noi, slujitorii condeiului de la redacția „Vörös Lobogó”, la rîndul nostru căutăm să valorificăm acest prețios ajutor primit din partea cititorilor noștri în vederea îmbunătățirii în continuare a structurii, a conținutului și aspectului grafic al ziarului, fiind conștienți de faptul că numai astfel putem să facem față multiplelor sarcini de mare răspundere puse de partid.

23 August 1974, București, Piața Aviatorilor

TRECUTUL VORBEȘTE PREZENTULUI CU GLASUL VIITORULUI

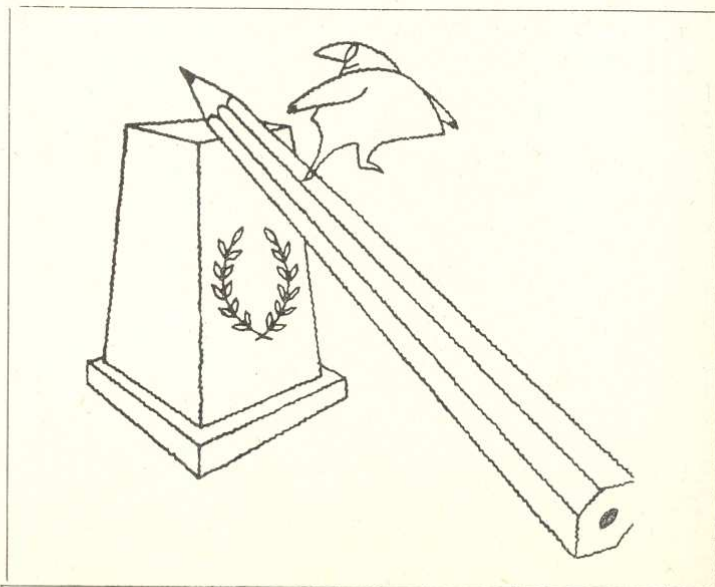
de V. BÎRLĂDEANU

Sentimentul pe care l-am încercat citind această carte — „De vorbă cu trecutul...” de Mihail Cruceanu (Editura Minerva) — este al participării la un viu dialog între retrospectivă și perspectivă pe fundalul omniprezent al zilei de azi. Autorul cărții — unul dintre poeții de marcă ai cercului simbolist ce fusese polarizat, la începutul secolului, în jurul revistei moderniste „Viața nouă” a lui Ovid Densusșianu, iar mai târziu militant înflăcărat pentru cauza clasei muncitoare și participant activ al congresului de întemeiere a partidului comunist din 1921 — nu așterne pe hîrtie numai niște simple memorii, niște înșiruri de imagini ale trecutului, ci, la drept vorbind, interoghează trecutul în numele prezentului și al viitorului.

Această pasionantă „chestionare” a timpului scurs din perspectiva zilelor de azi și de mîine se soldează cu prețioase mărturii referitoare nu numai la epocile istorice străbătute de autor, dar și — în deosebi, — la stările de spirit, la problemele de conștiință, la frămîntările și zbuciumele care l-au adus pe Mihail Cruceanu în situația de a se angaja consecvent în lupta pentru cauza celor mulți. „Eu nu eram decît un tînăr scriitor — scrie autorul în capitolul semnificativ intitulat „De la literatură la politică”, în care zugrăvește procesul adînc de clarificare lăuntrică prin care a trecut spre sfîrșitul primului război mondial, la auzul veștilor cu privire la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie — cu două volume de versuri tipărite și alte colaborări pe la reviste literare, în care îmi arătăm simțirea legată de frămîntările tinereții, de dragoste, adică de acea categorie de oameni din care făceam și eu parte. Mai eram și un profesor începător, a cărui simțire se potrivea cu vîpaia inimilor, destul de crude, ale elevilor mei. Dar ce legătură aveau toate acestea cu uriașa frămîntare a unei omeniri întregi? E adevărat că frămîntările se răsfrîngeau și asupra poporului nostru. Era vor-

ba de oameni care trăiau împreună cu mine, care își duceau viața plină de nevoi, de muncă aspră, de suferințe hrănite cu nădejdi, măcinați de ele fără încetare și îndurîndu-le fără să dea înapoi, ca niște adevărați eroi, eroi necunoscuți, meniți să rămîină veșnic necunoscuți. Dar acolo, în mijloacelor, se găsea inepuizabila energie de viață a poporului care făurește viitorul...”

Un loc important ocupă, cum e și firesc, în economia volumului evenimentul ce a definit sensul biografiei de militant a lui Mihail Cruceanu: congresul în care s-au pus bazele partidului de tip nou în țara noastră, Partidul Comunist Român. „Era limpede că aveam nevoie de un alt partid și de alți conducători” — această frază-cheie exprimă pregnant întreaga atmosferă ce domnea în mișca-

rea muncitorească la sfârșitul primului război mondial, după greva generală și, mai ales, după sîngeroasa represiune de la 13 decembrie 1918, din Piața Teatrului Național. Simțămîntul acesta al necesității imperioase a unei înnoiri radicale determină cristalizarea unei noi concepții despre rolul revoluționar al partidului clasei muncitoare în viața societății, concepție aflată în profundă concordanță cu maturizarea muncitorimii românești, cu înverșunarea luptelor de clasă în România postbelică.

Numeroase detalii subtile și pregnante subliniază atmosfera incandescentă în care s-a pregătit și s-a desfășurat Congresul, toate purtînd amprenta unei înfiorate emoții, care sugerează însăși încărcătura afectivă a acelor clipe memorabile. Osmoza dintre trecut, prezent și viitor capătă o dimensiune impresionantă în asemenea pasaje: „Cînd s-a dat rezultatul votului, anunțîndu-se că o imensă majoritate votase pentru afiliere, o emoție nestăpînită cuprinse pe delegați. Oamenii ieșiseră din bănci, își strîngeau mîinile cu entuziasm, se îmbrățișau cu căldură în fața acestui eveniment, la care ne așteptam cu toții și care, totuși, ne stăpînea puternic simțirea prin solemnitatea lui. Simțeam oare că viitorul are să prefacă acest act politic într-un act istoric? N-aș putea spune. Noi l-am îndeplinit stăpîniți de necesitatea luptei în care eram prinși...“.

Pagini de înaltă tensiune emoțională sînt închinade de autor procesului din Dealul Spirii, Congresului al II-lea al P.C.R. și altor momente de seamă din istoria partidului nostru: în tot cursul acestor evocări Mihail Cruceanu izbutește, prin măiestria publicistică a relatării, să ne transmită propriile sale simțămînte la această sinceră și luminoasă confruntare cu zilele apuse, să ne facă a ne simți nu numai martori, dar și participanți ai hotărîtoarelor evenimente ce alcătuiesc canavaua cărții. Concluzia amintirilor sale politice are o caracteristică rezonanță în acest an jubiliar al marelui bilanț și al decisivelor propulsii spre viitorul comunist al patriei: „Nu e de mirare că puterea materială și morală la care a ajuns republica noastră ne așează în lume în rîndul celor mai apreciate națiuni, mai ales pentru contribuția noastră la întărirea păcii, sub o îndrumare continuă a stegarului ei, partidul...“.

O atenție evidentă — și pe deplin firească — acordă poetul Mihail Cruceanu lumii literare, mai ales din primele decenii ale secolului. Întîlnim remarcabile portrete ale unor figuri de seamă ale literaturii noastre din perioada eflorescenței curentelor noi ce aveau să revigoreze viața literară — un Ovid Densușianu, un Alexandru Macedonski, un Ion Minulescu, un N. D. Cocea, un Alexandru Teodor Stamatiad și atîția alții, care trăiau cu generoasă intensitate frămîntările făuririi unei noi arte a cuvîntului. Revistele și ceneclurile vremii — între care cel din jurul „Vieții noi“ conduse de Densușianu ocupă locul central —, sălile de conferințe și cafenelele literare sînt descrise nu cu rigoare (și răceală) documentară, ci cu o adîncă înțelegere a unei întregi perioade istorice, cu dragoste și venerație pentru una dintre importantele epoci creatoare din istoria literaturii noastre contemporane.

Reușita cărții „De vorbă cu trecutul...“ constă în meșteșugita împletire a artei poetului cu acuitatea evocatoare a memorialistului, asupra tuturor planînd însă pasiunea consecventă și entuziastă a militantului pentru o cauză înaltă și nobilă, a cărei izbîndă autorul a avut fericirea s-o vadă, s-o trăiască, s-o glorifice.

PORTRET - ROBOT AL GAZETARULUI ȘI SCRITORULUI EUGEN BARBU

Dacă portretul-robot permite reconstituirea liniilor mari, caracteristice fizionomiei unei persoane, atunci cel puțin metaforic poate fi acceptat în cazul de față tocmai fiindcă este vorba de relevarea trăsăturilor originale ale unei personalități neobișnuite a literaturii și gazetăriei noastre contemporane.

Eugen Barbu (n. 1924) căruiu îi este dedicat volumul antologic **Eugen Barbu văzut de...** (Ed. Eminescu, 1974, antologie, note, indice bibliografic și „cuvînt înainte“ — meritoriu — de Emil Manu) este o asemenea personalitate neobișnuită, accentuată pe care, în cartea destul de voluminoasă de care ne ocupăm, încearcă, și nu o dată reușesc, să-l descifreze buni comentatori de literatură, și mari publiciști totodată, din generații diferite, precum: **Perpessicius, Șerban Cioculescu, Al. Piru, Virgil Ardeleanu, Nicolae Manolescu, Nicolae Dragoș ș.a.**

Cartea de care vorbim nu este o simplă însumare de texte ci o reunire de argumente în favoarea plurivalenței preocupărilor literare și gazetărești ale unuia dintre cei mai importanți creatori români contemporani, Eugen Barbu: romancier, nuvelist, poet, dramaturg, critic de poezie, gazetar (cu nerv polemic de marcă argheziană), traducător, comentator de sport, reporter-artist, scenarist de film.

Eugen Barbu văzut de... este interesantă mai ales prin partea de „mărturisiri literare și etice“ a lui Eugen Barbu, aceea, deloc tranșantă, vie, colorată, de o anume combativitate bine tratată stilistic care ne dezvăluie o premieră a genului (în cazul acestor cărți desigur), un „Eugen Barbu par-lui-même“, gest artistic și moral ce emoționează.

O lipsă a unei asemenea cărți încercînd să fixeze trăsăturile, cu slab coeficient de fascinație, ale unei atari controversate personalități ar fi aceea că nu s-au introdus în sumar și paginile (nu puține) de negare mioapă a creației celui ce a semnat: **Groapa, Principele, Facerea Lumii, Să nu-ți faci prăvălie cu scară.**

Altfel cartea e nu numai utilă ci și interesantă, incitantă.

Eugen Barbu văzut de... e un volum destul de complet despre un scriitor care impune, care intrigă, care știe să refuze stilul sterp al conveniențelor, despre un scriitor burzului, veșnic la pîndă și neconcesiv ca o mare; adică e o carte despre un scriitor adevărat.

DAN MUTAȘCU

REALIZAREA CONCEPTULUI DE COMBATIVITATE ÎN REVISTA „FEMEIA“

de CONSTANȚA NICULESCU

secretar general de redacție la revista „Femeia“

În tratarea subiectului enunțat trebuie, cred, să încep cu o afirmație: spiritul combativ al presei este o necesitate, o realitate, el derivă în mod direct din caracterul de partid al presei, care prin mijloace specifice acționează pentru înfăptuirea politicii partidului, pentru transpunerea în viață a programului edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, elaborat de Partidul Comunist Român. Orice încercare de a pune în discuție necesitatea, oportunitatea, caracterul obligatoriu sau nu al combativității oricărei publicații, începând cu cele pentru copii și terminând cu revistele teoretice, mi se pare gratuită, nu poate duce decât la speculații verbale sterile, inutile.

Este adevărat, există în lume publicații care se autodefinesc neutre, independente, fără culoare, neangajate, dar la o lectură atentă reiese limpede orientarea lor politică mai mult sau mai puțin deghizată.

În condițiile social-istorice actuale ale construirii societății socialiste multilateral dezvoltate conceptul de combativitate capătă noi valori și nuanțe, acțiunea sa se manifestă pe planuri multiple, în toate sferile activității politice, economice, sociale, în cultură și artă, în tot ceea ce cuprinde sfera conștiinței sociale.

„Ținând seama de cerințele etapei actuale a construcției socialiste, de marile obiective care stau în fața partidului și poporului în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — este necesar să se ia măsuri pentru ridicarea nivelului combativității revoluționare și a spiritului militant, partinic al întregii activități politice, ideologice și de educație comunistă a maselor desfășurate de organele și organizațiile de partid, obștești, de organisme de stat, de instituțiile de propagandă, ideologice și cultural-artistice...“¹.

Milioanele de femei din țara noastră, care constituie 51 la sută din populația țării și aproape 45 la sută din populația ocupată în economia națională, au adus și aduc o contribuție substanțială în toate

„Un rol de mare importanță în activitatea ideologică-politică, educativă îl au presa și radioteleviziunea, care trebuie să promoveze neabătut, permanent, concepția înaintată a partidului despre lume și viață, să combată cu fermitate concepțiile străine, idealiste, retrograde, să răspundească cunoștințele științifice despre natură și societate; ele trebuie să militeze consecvent pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, să ajute la cunoașterea și înțelegerea ei, să contribuie la unirea eforturilor maselor largi populare în vederea înfăptuirii programului de dezvoltare multilaterală a patriei“.

(Din Proiectul de program al Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism pag. 134—135)

marile realizări din economie, știință, din toate domeniile de activitate.

O cerință calitativ nouă exprimată în Hotărîrea Plenarei din 18—19 iunie 1973 este atragerea femeilor în ramurile moderne ale industriei, în electrotehnică, electronică, mecanică fină, chimie etc. în ramurile purtătoare de progres tehnic, deci în ramuri și meserii netraditionale feminine, care presupun o calificare superioară, un grad ridicat de cultură pe de o parte, iar pe de altă parte învingerea reținerilor și prejudecăților care mai persistă la cadre de conducere din economie cu privire la capacitatea femeilor de a face față particularităților unor asemenea meserii ca și a neîncrederii, a rezervelor pe care le manifestă, încă, un număr de femei față de propriile posibilități.

Această amplă problemă constituie un subiect de adîncă reflecție pentru redacția noastră în vederea stabilirii temelor și modalităților care să urmărească nu numai reflectarea măsurilor luate ci, mai ales, modul în care acestea sînt duse la îndeplinire, ce se întreprinde la nivelul forurilor centrale de decizie pentru aplicarea Hotărîrii, cunoscut fiind faptul că toate aceste importante măsuri nu se îndeplinesc de la sine, în mod automat. Concomitent cu un ciclu de interviuri apărute sub marginalul „Ce măsuri vă propuneți pentru traducerea în viață a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. cu privire la creșterea rolului femeii în viața economică, politică și socială a țării“, la care au răspuns miniștri, conducători de organizații, departamente și instituții centrale, în care au fost expuse intențiile și liniile generale ale ministerelor respective, revista a întreprins anchete, dezbateri, în care a urmărit cum se îndeplinesc în fapt indicațiile respective, care sînt punctele critice și verigile în care trebuia intervenit, a scos la iveală cauzele unor nereguli și greutăți, a venit cu propuneri pentru înlăturarea lor. Redacția a acționat în această privință pornind de la concepția că a fi combativ înseamnă a cunoaște foarte bine problema de care te ocupi, a veni cu argumente convingătoare, cu propuneri și soluții, înseamnă a urmări și a ține mereu trează în paginile revistei atenția asupra temei respective.

Astfel au fost abordate aspecte privind calificarea femeii muncitoare, preocuparea pentru a

1) Documentele Partidului Comunist Român. Activitatea politico-ideologică. Ed. Politică, 1972, pag. 118.

crea condiții femeilor în vederea promovării lor în funcții de maiștri, șefi de echipă, în general în posturi de conducere, mai ales în întreprinderile cu pondere feminină. Au fost publicate articole critice, care au scos în evidență delăsarea unor directori de întreprinderi și de centrale, lipsa unui plan de perspectivă privind ridicarea calificării și promovării femeilor. În același timp, prin paginile sale, revista „Femeia” a popularizat experiențele pozitive, măsurile eficiente întreprinse de către factorii de decizie locali. Putem cita în acest sens, convorbirea cu primul secretar al Comitetului Județean de partid Caraș-Severin, județ în care s-a aplicat un amplu plan de măsuri în vederea îndeplinirii hotărârii din iunie 1973. Pentru a urmări eficiența redacția a mers pe urmele materialelor publicate, a revenit asupra aspectelor noi. Astfel, după aproape un an de la publicarea convorbirii mai sus amintite, în care erau stabilite premisele unor măsuri am publicat reportajul „Reșițencele preiau cu brio profesii masculine” demonstrând consecvența și realismul cu care au fost aplicate în practică măsurile preconizate. Tot pe această linie se înscriu ancheta „Ergonomie la feminin?” cu un pronunțat caracter critic, precum și ancheta „Locul nostru în proiecte” care revine asupra lipsei de consecvență în proiectarea și adaptarea unor mașini și utilaje potrivit caracteristicilor bio-fiziologice și antropometrice ale femeii, precum și multe alte materiale.

Considerând ca o sarcină de bază a revistei mobilizarea maselor de femei la realizarea programului de dezvoltare economică elaborat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională ale P.C.R., revista „Femeia” a consacrat rubrici și pagini speciale reflectării participării femeii la îndeplinirea cincinalului înainte de termen. Rubrica permanentă „Cronica feminină a întrecerii socialiste”, departe de a fi o înșiruire de fapte și aspecte de muncă, departe deci de a avea un caracter pur relativ a devenit o rubrică cu un pronunțat caracter politic combativ.

Într-un cuvânt am promovat **spiritul critic** în strînsă legătură cu sarcinile propagandei de partid privind creșterea răspunderii față de muncă, nu numai ca o problemă strict individuală ci raportată la interesele întregii societăți.

Consider că accepțiunea conceptului de combativitate în general, și în particular în condițiile actualei etape de dezvoltare a țării noastre are un pronunțat **caracter constructiv**. Criticînd unele mentalități retrograde și atitudini reprobabile am dat acestor materiale un caracter concret, fără a exagera proporțiile fenomenelor respective, care altfel, ar fi putut duce la concluzii negativiste. În același timp am oferit cititorilor numeroase și convingătoare exemple de atitudini înaintate față de muncă. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu trebuie să „...**pornim de la faptul că numai printr-o analiză temeinică a activității, numai trăgînd învățăminte corespunzătoare atît din ceea ce este bun cît și din ceea ce este negativ putem găsi căile pentru lichidarea lipsurilor și înlăturarea greșelilor, pentru desfășurarea în condiții cît mai bune a întregii activității**”².

Pentru presă, a-și exercita funcțiile social-politice înseamnă a cultiva marile valori spirituale ale socialismului, a înarma oamenii muncii (în cazul revistei noastre masele de femei) cu conștiința ne-

cesară îndeplinirii misiunii lor revoluționare, dezvoltării și consolidării cuceririlor dobîndite în anii revoluției și construcției socialiste. Pe primul plan se situează, deci, pătrunderea adîncă în mase a ideologiei partidului nostru, formarea convingerilor și deprinderilor care să asigure aplicarea în viață a acestei politici.

„**Trebuie să ne îndeplinim sarcina noastră permanentă de publiciști — spunea Lenin — aceea de a scrie istoria contemporaneității și de a ne strădui să o scriem în așa fel, încît descrierea realității să aducă un ajutor, pe măsura puterilor, participanților direcți la mișcare și proletarilor-eroi acolo, la locul acțiunii — de a o scrie în așa fel, încît să contribuim la lărgirea mișcării, la alegerea conștientă a mijloacelor, procedurilor și metodelor de luptă în stare să dea cele mai mari și mai trainice rezultate, cu cea mai mică cheltuire de forțe**”³.

O preocupare centrală a revistei „Femeia” — care are înscris sub frontispiciu caracterul de revistă social-politică — este aceea de a desfășura o susținută activitate propagandistică pentru popularizarea liniei politice a partidului, a documentelor de partid, a lucrărilor și cuvîntărilor secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui activitate și gîndire creatoare, spirit revoluționar și existență sînt un strălucit exemplu de militantism și combativitate comunistă.

Ne-am străduit să imprimăm articolelor de propagandă, editorialelor politice și dezbaterilor claritate ideologică, putere de convingere, bogăție de idei, argumentare științifică, asigurînd în același timp accesibilitatea lor, ținînd seama de caracterul eterogen al publicului nostru cititor și de faptul că eficiența materialelor politice este determinată nu numai de ținuta lor teoretică ci și de gradul de accesibilitate, de puterea de penetrație în conștiința cititoarelor. Experiența noastră a demonstrat cu putere că ancorarea revistei în problemele majore ale societății a asigurat întotdeauna succesul ei în rîndul cititoarelor, preocupate de înțelegerea sensului faptelor și evenimentelor pe care le trăiesc.

În materialele de propagandă am pornit de la ideea să prezentăm diferitele aspecte ale realității, luptei și muncii, ca procese în a căror desfășurare se pot ivi dificultăți, piedici, de a căror existență trebuie făcute conștiente masele, cititorii, opinia publică.

Tot în ceea ce privește combativitatea articolului de propagandă aș vrea să subliniez că ea nu se realizează prin recurgerea la sentințe, la etichetări: o reală combativitate poate să rezulte numai din forța argumentului, atît de ordin teoretic cît și de ordin faptic.

O problematică de permanentă actualitate a revistei „Femeia” izvorită din hotărîrile Congresului al X-lea, ale Conferinței Naționale și din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973 se referă la creșterea rolului femeii în viața politică și socială a țării.

Sub titluri „Femeia în conducerea societății”, „Deficiențe, ritmuri lente în promovarea femeii”, „Cînd și unde vă spuneți opinia” și prin multe alte dezbateri, anchete și reportaje redacția a **analizat critic** cum se îndeplinesc prevederile Hotărîrii. Nu am urmărit o simplă contabilizare a rezultatelor: cîte femei au mai fost alese într-un județ sau altul ci seriozitatea, latura calitativă a promovării femeilor pe criteriul competenței politice și profesionale. Au

2) Din Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cu activul de partid și de stat din centralele industriale și întreprinderi. „Scînteia”, 3 iulie 1974.

3) V. I. Lenin. Opere. vol. 8. Ed. de stat pentru literatură politică — București, 1958, pag. 90.

fost criticate fenomenele de formalism care și în acest caz duc la rezultate contrarii, la compromiterea însăși a ideii de promovare. Redacția a **criticat cu fermitate manifestările de formalism** din activitatea comitetelor oamenilor muncii, ale consiliilor de conducere, în care, uneori femeile alese erau simple spectatoare neexercitându-și drepturile și îndatoririle proprii democrației socialiste.

Un larg domeniu de afirmare a combativității revistei s-a manifestat în tratarea problemelor de familie, de educare a tineretului și copiilor, în cultul muncii, al dragostei și datoriei față de patrie. În acest domeniu au fost larg folosite **sondajele de opinii, anchete de caz** care au adus sau au valorificat în paginile revistei păreri cititorilor. **Confruntările de opinii** s-au dovedit o modalitate vie, convingătoare, cu mare audiență la publicul cititor.

O latură importantă a combativității presei o constituie contribuția sa la formarea omului nou.

În acest spirit revista „Femeia“ a acordat și acordă atenție deosebită promovării codului moral-etic al societății noastre socialiste.

O întreagă suită de materiale sub marginalul „Norme de viață, norme de etică socialistă“ au dezbătut teoretic și faptic valorile morale ale societății socialiste, trăsăturile omului nou, cerințele exprimate de Proiectul de norme elaborat de Conferința Națională a Partidului. Educația patriotică constituie o constantă a tematicii revistei, pe care ne străduim să o abordăm sub toate aspectele sale, dar în strânsă legătură cu atitudinea și faptele omului subordonate și închinare intereselor patriei. Am încercat să evităm și să înlăturăm vechi carențe, stilul declarativ, frazele generale — și să trezim sau să intensificăm reacțiile proprii ale cititorului față de evocarea evenimentelor, faptelor istoriei; față de prezentarea marilor realizări care sporesc bogățiile patriei, nivelul de civilizație, să declanșăm **spiritul de răspundere și de datorie** față de propria activitate, în ideea că patriotismul se construiește pe fapte și pe realități. Raportînd la acest deziderat **atitudinea față de muncă** spre exemplu, criticarea neajunsurilor și manifestărilor de chiul, indisciplina, delăsare capătă o greutate mult mai mare, puterea de convingere a unor astfel de materiale, este, credem, mult mai mare. Am atacat frontal, — uneori întîmpinînd rezistență din partea unor foruri locale — abuzurile, lipsa de corectitudine și neprincipialitatea în relațiile de muncă. Din numeroasele exemple, îl aleg pe cel mai semnificativ. „Cazul Eugenia Mihăilă“ muncitoare din orașul Gh. Gheorghiu-Dej căreia i s-a desfăcut abuziv contractul de muncă. Redacția nu s-a limitat numai la publicarea anchetei propriu-zise ci a revenit, a insistat, a urmărit timp de doi ani odiseea acestei femei, fiindu-i tot timpul sprijin, ajutînd-o să reintre, în final, în drepturile ei. Acest mod de **urmărire consecventă și finalizare eficientă** a materialelor publicate este o vie dovadă de combativitate, duce la creșterea încrederii cititorilor în spiritul de dreptate care triumfă în societatea noastră, sporește prestigiul revistei. Aș dori să mai subliniez că un ecou puternic îl au articolele și reportajele, scrisorile deschise, în care cititorul este pus în situația să judece, să participe, să ia atitudinea față de faptele puse în discuție. **Caracterul concret al criticii** prin revistă stîrnește întotdeauna un ecou pozitiv, cu condiția să se bazeze pe fapte reale, pe argumente imbatabile.

Deși profilul și spațiul revistei nu permite preocuparea sistematică, pentru critica literară și de artă, ea nu a ignorat valorile culturale majore, in-

tervenind cu anchete, articole, note critice cu privire la unele producții literare cu un slab conținut sau care sînt dăunătoare procesului de educație, a dezbătut printr-o amplă anchetă intitulată „Eroină în viață, figurantă în artă“, modul nesatisfăcător în care este oglindit chipul femeii, participantă activă la viața țării, în proză, dramaturgie, artă plastică.

Consider că trebuie să perseverăm pentru a impune revistei noastre, în continuare, un caracter critic, combativ mai pronunțat în spiritul cerințelor repetate, adresate presei de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Citeva considerații cu privire la viitor

1. Stabilirea în continuare a direcțiilor de acțiune ale revistei, în vederea sublinierii caracterului combativ încă din conceperea planului tematic, a problematicii de bază a revistei pe o perioadă dată în concordanță cu indicațiile din documentele congresului al XI-lea al partidului. Aceasta presupune o cunoaștere și mai temeinică a realităților, de desprinderea esențialului de neesențial, a generalului de particular. În același timp, trebuie să dăm dovadă de mobilitate în urmărirea și aplicarea planului tematic, sporindu-ne receptivitatea față de nou, de fiecare tendință sau mutație în manifestarea unui fenomen sau a altuia, pentru a răspunde cu promptitudine cerințelor societății.

2. Asigurarea în continuare a caracterului tot mai ofensiv a materialelor de propagandă, prin poziția fermă, combativă față de fenomenele puse în discuție.

3. Stimularea opiniilor cititorilor, prin publicarea opiniilor, sesizărilor; solicitarea părerilor lor prin sondaje, chestionare, scrisori deschise, prin consfătuiri; stimularea opiniilor critice ale cititorilor față de revistă.

4. Asigurarea unei bogate palete publicistice, a unei mari varietăți de genuri gazetărești. Combativitatea nu înseamnă numai ton grav, nu se realizează numai prin editorial, articol de propagandă sau anchetă socială. Este necesar să promovăm în mai mare măsură genuri specifice, cu mare audiență la public, care, în același timp, colorează peisajul publicistic al revistei: pamfletul, foiletonul (părăsit în mod nejustificat), schița satirică, caricatura etc. Titlul sugestiv, machetarea de asemenea manieră încît să scoată în evidență un anume material, căruia intenționăm să-i acordăm greutatea cea mai mare în număr, pot contribui la efectul publicistic scontat.

Am lăsat la urmă, dar de fapt se situează pe primul plan al cerințelor, necesitatea de a ne preocupa permanent de pregătirea politico-ideologică și profesională a redactorilor, a fiecăruia dintre noi — condiție esențială pentru realizarea unei publicații cu un bogat conținut de idei, militante, eficiente, cu un înalt grad de combativitate. „**Gazetarul comunist** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — **trebuie să fie un om cu o concepție înaintată, cu o temeinică pregătire ideologică marxist-leninistă, în stare să înțeleagă marile transformări revoluționare din lume, să fie strîns legat de masele populare, să servească prin întreaga sa activitate interesele clasei muncitoare, ale întregului popor, cauza partidului, a socialismului și comunismului, deoarece numai astfel el va putea realiza cu succes misiunea sa de a milita neobosit pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului**“⁴.

4) Documente ale Partidului Comunist Român. Activitatea ideologică și politico-educativă. Ed. Politică, 1972, pag. 219.

CONDIȚIA ZIARISTULUI ȘI EXIGENȚELE FORMATIVE ACTUALE ÎN PUBLICISTICA TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ

de DOREL DORIAN

SOLILOCVIU PRIN EXCELENȚĂ AUTOCRITIC

Să ne imaginăm, fără premeditări speciale, întrebările unui „alterego“, tentat să intre cât mai direct în subiect.

— Ce te determină să scrii despre... ? De ce tocmai acum ? Ce vrei să demonstrezi (să comunici) și cui ?

— În ce măsură ești pregătit să o faci... ? Crezi că ai descifrat sensurile reale și ultime ale informației, raportînd-o la..., interpretînd-o critic ?

— Cum și cînd ai obținut materialul informativ ? În ce măsură consideri sursa — temeinică, promptă, veridică ?

— Argumentația ți se pare, în sfîrșit, suficient de convingătoare ?

Șirul întrebărilor-test la care ar fi nimerit să ne răspundem noi înșine, în deplină sinceritate înainte de a fi așternut pe hîrtie fie și primul rînd al viitorului nostru articol, ar putea continua... Dar important nu ni se pare a fi numărul întrebărilor, cît unghiul (perspectiva) din care aceste întrebări capătă semnificația lor maximă. În acest sens se impun cu și mai multă acuitate :

— Cît s-ar obține suplimentar — inclusiv beneficiul moral — știindu-se că...

— Cum s-ar capta mai rapid interesul cititorului, creîndu-se — dacă e cazul — un veritabil curent de opinie în favoarea **noului** existent în viitorul (eventualul) nostru articol ?

Evident, întrebările ar fi pur teoretice (și de beneficiu retoric) :

— dacă societatea contemporană n-ar fi angajată, în mod decisiv, într-o profundă revoluție tehnico-științifică ;

— dacă n-am asista, vizibil și pentru neinițiați, la transformarea științei dintr-un sistem static de cunoștințe într-o forță nemijlocită de producție a societății ;

— dacă acest proces n-ar fi girat de o „explozie informațională“ (o dublare a cunoștințelor științifice la fiecare 10—12 ani) ;

— dacă repercusiunile non-informării sau ale subinformării n-ar fi atît de grave : afectînd nu un singur caz, un individ izolat, ci o colectivitate, nu un sector îngust, ci întreaga viață economică, social-politică a unor colectivități ;

— și dacă n-am avea în vedere, element de interpretare de primă importanță, implicațiile politico-filozofice ale actualei revoluții tehnico-științifice.

Pe drept cuvînt, într-o formulare de excepțională sinteză teoretică :

„Avalanșa neîntreruptă a descoperirilor științei moderne vine să confirme zi de zi — dacă aceasta mai era necesar — adevărul despre materialitatea lumii, despre dialectica dezvoltării societății, despre acțiunea legilor obiective care guvernează atît schimbările din natură, cît și viața socială a umanității. Noile cuceriri științifice relevă, de asemenea, cu deplină claritate, în societate ca și în natură, în toate sferile existenței materiale și spirituale, o amplă și neîntreruptă confruntare între vechi și nou, ce se manifestă ca o lege generală fundamentală a dezvoltării dialectice a lumii. Această constatare științifică esențială situează în mod obiectiv pe savanți, pe cercetători — ca pionieri ai cunoașterii — de partea noului care exprimă cerințele imperioase ale mersului înainte, împotriva vechiului care frînează evoluția societății, împlinirea cerințelor arzătoare ale progresului. Înțelegînd procesul dialectic al dezvoltării, oamenii de știință nu pot să nu-și dea seama cu deplină luciditate de suferințele și daunele pe care le aduc omului încercările forțelor retrograde de a se opune noului, și, în același timp, de neputința acestor forțe de a opri mersul înainte al lumii, de a se pune de-a curmezișul legilor obiective ale istoriei“¹.

De aici și sensul considerațiilor pe care ni le propunem privitoare la condiția profesional-politică a ziaristului specializat în problemele științei și tehnicii și la exigențele sporite ale cititorului — beneficiarul nostru colectiv — față de presa angajată virtual în răspîndirea cunoștințelor științifice despre lume și societate.

UNIVERSUL INFORMAȚIONAL ÎN EXPANSIUNE. IMPLICAȚII, LIMITE, RĂSPUNDERI

Pe parcursul a numai patru decenii, cît ar putea să dureze, teoretic vorbind, activitatea unui ziarist de profil „tehnico-științific“, volumul cunoștințelor științifice ale societății în care acest ziarist trăiește — și, implicit, sfera problemelor pe care presa științifico-tehnică s-ar cuveni să le abordeze — cunoaște patru dublări succesive : altfel spus crește de 16 ori !

Dar ce înseamnă „a aborda“ o problemă ? Cum îți poți asuma responsabilitatea unei informări obiective, a unei dezbateri critice, a unui act publicistic competent, de ținută, altfel decît **înțelegînd exact** evenimentul, procesul, fenomenul etc., în an-

1. Nicolae Ceaușescu, Mesaj adresat participanților la cel de-al IV-lea Congres internațional de logică, metodologie și filozofia științei.

sambu problematica prin excelență nouă pe care considerăm necesar (decisiv) s-o dezbatem? Cum altfel decât raportînd-o la coordonatele unei interpretări filozofice materialist-dialectice? Și cum altfel decât urmărind, cu bună și justificată premeditare politică, efectul (implicațiile posibile în timp) ale acestui act publicistic, „beneficiul la cititori“?

În 1963, cunoscutul scientist Derek J. de Solla Price afirma că, în cadrul oricărei definiții rezonabile a omului de știință², 80 pînă la 90 la sută din toți oamenii de știință, care au trăit vreodată, ne sînt practic contemporani. Afirmația avea în vedere creșterea exponențială a științei și, nu întîmplător, se bucură și azi de o subliniată punere în valoare. Numai că în 1974, considerînd dezvoltarea neîntreruptă a științei (și panta reală, a acestei curbe exponențiale), afirmația implică un serios corectiv: **96 la sută** din toți savanții care au trăit vreodată ne sînt... contemporani!

Altfel spus: imensa majoritate a cuceririlor științei s-a produs și se produce direct sub ochii noștri! Cunoștințele științifico-tehnice cu care operează un specialist în vîrstă de 40 de ani sînt acumulate de regulă — consecință firească — după terminarea studiilor inițiale de specialitate. Dar, imposibil de acumulat, fie și pe parcursul neîntreruptei sale profesionalizări, în afara unor studii-cadru de specialitate.

Să ne închipuim că pregătirea ziaristului specializat în problemele științei s-ar plasa într-o zonă de excepție? Nu este întru totul valabilă și pentru acest ziarist **condiția pregătirii inițiale, specifice** și pentru a se justifica profesional — acceptarea exigențelor acumulării neîntrerupte, pe tot parcursul exercitării profesiei?

Și mai semnificativ însă:

De la studiile oarecum **generale** despre importanța și caracterul revoluției tehnico-științifice care mai apăreau în urmă cu 10—15 ani, s-a trecut, cu deplină justificare faptică, chiar și în domeniul literaturii de popularizare, la **prezentarea concretă** a direcțiilor de desfășurare a acestei revoluții, a mutațiilor pe care le determină într-un sector științific sau altul, a implicațiilor care decurg la nivelul economiei, al vieții și practicii sociale, al dezvoltării umane.

De la sine înțeles, nici în publicațiile de cea mai largă popularizare nu se mai poate scrie azi „la forma generală“ și ar fi greu de imaginat un ziarist, fie și scientist de excepție, în stare să prezinte toate aceste mutații contemporane ivite pe tărîmul științei și tehnicii, altfel decât întîrziînd asupra lor, interpretîndu-le critic și descoperind modul optim de consemnare în coloanele presei. Ceea ce presupune din nou o pregătire inițială, specifică, în stare să faciliteze înțelegerea celor mai recente evoluții.

Explozia informațională și așa numita „expansiune a universului informațional“ obligă și ea la interpretări, reprezentări și explicitări publicistice de exersată competență. S-a depășit momentul cînd ziaristul mai confunda informația la zi, știrea de cîteva rînduri, cu accepția științifică a informației din unghiul unei teorii matematice. Știm astăzi cît se poate de bine că informația la care se referă explozia informațională, este în esență „un nume pentru conținutul a ceea ce se schimbă odată cu lumea exterioară, pe măsură ce ne adaptăm la aceasta din urmă și o facem să realizeze, simultan, consecințele

acestei adaptări... Nevoia și complexitățile vieții moderne după cum demonstrează Norbert Wiener³, fac să crească cererile privind acest proces de informație mai mult decît oricînd... **A trăi efectiv înseamnă a trăi cu informație adecvată“**...

În contextul acestei demonstrate explozii informaționale — chiar dacă ar fi de presupus în viitor o încetinire a ritmului actual de înnoire științifică și o trecere spre zona oarecum aplatizată a curbei informaționale — **problema selectării informației esențiale și a transmiterii ei corecte** rămîne o problemă fundamentală a presei tehnico-științifice.

S-ar cuveni să discutăm, poate, și despre noțiunea tot mai frecvent întîlnită în presa de specialitate (delimitînd un tip uman în virtuală devenire) „omul informatizat“; despre consecințele inerente ale introducerii pe scară largă a calculatoarelor (cu rata de dublare la circa 2—3 ani); despre primele semne ale lumii viitorului (după unii și ale șocului pe care-l va provoca acest viitor în acțiune). Spațiul nu ne îngăduie însă decît două concluzii, de importanță hotărîtoare în estimarea noilor exigențe la care încearcă să răspundă „din mers“ publicistica tehnico-științifică:

a) Progresul științific intrinsec, precum și interesul fiecărei țări în a folosi la maximum, în mod creator, realizările cercetării, în a utiliza optim potențialul științific și tehnic propriu, a fondului național de inteligență, au transformat treptat domeniul întregi ale științei în veritabile „industrii științifice“.

Se poate afirma cu deplină justificare că zăcămintul cel mai de preț al unei țări, în actuala etapă, îl constituie „aurul cenușiu“, zăcămintul de inteligență.

Nu avem datoria de a contribui — și prin intermediul publicisticii — la **valorificarea sa superioară**?

b) Previzibil și îngăduind estimări absolut riguroase, procesul conturează premisele unui veritabil model de creștere, bazat în principal, în contextul specific al fiecărei țări, pe factori intensivi, calitativi:

— ridicarea productivității muncii, pe baza automatizării producției, a organizării și conducerii științifice a economiei la toate nivelurile;

— dezvoltarea unor ramuri industriale — cu un timp scurt de amortizare a investițiilor — bazate pe înnoiri și perfecționări tehnologice;

— crearea unui sistem educațional și informațional modern — prin folosirea ordinatorului și mijloacelor audio-vizuale, prin dezvoltarea mijloacelor moderne ale comunicației de masă.

Este locul în care contribuția publicistului specializat — conștient de **implicațiile, limitele și răspunderile** actualului moment tehnico-științific — devine hotărîtoare.

CRITERII ȘI OPȚIUNI ÎN CONFIGURAREA UNEI TEMATICI CORESPUNZÎND EXIGENȚELOR ACTUALE

Trăim un moment în care amplele mutații determinate de revoluția tehnico-științifică contemporană „fac posibilă o mai bună înțelegere a diferitelor fenomene și legități, modifică o serie de concepte și adevăruri considerate pînă nu de mult imuabile“⁴.

3 Norbert Wiener, „Cibernetică sau reglaj și comunicație la animale și mașini“, 1948.

4. Nicolae Ceaușescu. Expunere la deschiderea colocviului privind problemele științei conducerii societății, martie 1972.

Prin prezentarea complexă a acestor mutații putem contribui la reafirmarea convingătoare a adevărului despre materialitatea lumii, despre dialectica dezvoltării sociale, despre acțiunea legilor obiective care reglementează întreaga dezvoltare umană.

Orientările fundamentale în dezvoltarea României se înscriu pe traiectoria unor posibilități estimate lucid, a imperativelor care decurg din înseși cuceririle științei și tehnicii. În ansamblu, liniile directoare ale acestei orientări demonstrează pregnant că, prin dezvoltarea multilaterală și echilibrată pe care o prefigurează planurile noastre de stat, se urmărește obținerea unor structuri economice optime — inclusiv a unor structuri sociale și profesionale corespunzătoare — condiționate riguros de condițiile și posibilitățile obiective ale economiei românești, de perspectivele pe care le creează diviziunea mondială a muncii.

De aici, imperativul unei tematici corespunzând înlăturării acestor orientări fundamentale în dezvoltarea României, a unei dezbateri la obiect, angajând sarcinile imediate, precise, ale aplicării în economie a celor mai noi (eficiente) cuceriri ale științei și tehnicii.

Pledoaria pentru perfecționarea tehnologică la nivelul unității direct productive reclamă, din acest punct de vedere, o cuprindere, o tematică și o tratare de cea mai înaltă exigență.

Pentru cititorul nostru reprezentativ, — omul muncii — mijloacele de comunicare în masă au încetat de mult să se manifeste ca un mijloc neangajat, fără ideal și fără personalitate. Pentru acest nou cititor, mijloacele de comunicare reprezintă modul lui propriu de a-și dezbate problemele, de a-și apropia semnificația și valoarea noilor cuceriri, neîngăduind științei — la orice grad de abstractizare s-ar ridica — să evolueze spre o cunoaștere și afirmare ermetică, fără responsabilități civice, militante, cu o perspectivă riscat asocială.

Față de aceste exigențe justificate, tematica publicațiilor angajate în răspîndirea cunoștințelor științifico-tehnice trebuie să încorporeze o categorie aparte de materiale, **cu caracter formativ**, vizînd obiective de perspectivă, strategice, de stimulare a gândirii cititorului, de sporire a capacității lui de înțelegere și interpretare, de formare a unei opinii active, critice, angajată față de eveniment și soluție.

Evident, nu ne propunem să epuizăm criteriile (mult mai multe ca număr, definitorii pentru un moment sau altul) și nici opțiunile tematice determinate în ultimă instanță de profilul concret — mai mult sau mai puțin specializat — al unor publicații.

Esențială însă, atît pentru o anume opțiune cît și pentru capacitatea publicistică de a răspunde opțiunii, ni se pare a fi **condiția politică** a ziaristului specializat, **discernămîntul și maturitatea sa profesională** care — fără să excludem rolul experienței și al practicii — fac parte din zestrea sa inițială.

Orice rabat la această condiționare politică se va traduce final în eșec profesional.

SPECIFICUL PRESEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE ȘI CONDIȚIA — FAVORIZANTĂ PROFESIONAL — A FORMAȚIEI FUNDAMENTAL (INIȚIAL) ȘTIINȚIFICE A ZIARISTULUI SPECIALIZAT

Noutatea și elementul, prin excelență spectacular, proprii unui eveniment științific implică —

pentru a fi puse corespunzător în valoare — dincolo de prezentarea interesantă, exactă (minus, vai, regretabile explicitări tehnice) o înțelegere cu totul particulară din partea ziaristului; am spune o **o participare argumentat... afectivă**. Mai exact chiar, o receptivitate aparte pentru sensurile mai puțin evidente ale fenomenului, o receptivitate exersată față de ceea ce se demonstrează a fi **nou** și un simț al implicațiilor acestui **nou** în timp.

Formația științifică a ziaristului și, în cel mai bun sens, cultura sa științifică — de aici și începutul pledoariei noastre — se vor dovedi, într-un asemenea caz, decisive.

Din unghiul unei profesionalizări exigente și a unui profil prin excelență solicitant — tehnico-științific — **a scrie despre...** (nu-i inutil s-o reafirmăm) poate însemna deci, simultan :

● a descifra sensurile evenimentului tehnico-științific (a fi pregătit — și nu după ureche — întru a-l descifra) ;

● a-ți explica consecvent afirmația (deci a o argumenta convingător, fără a o mai încifra în termeni dificili și uimiri gratuite) ;

● a capta interesul cititorului și a crea, în sfîrșit — nu printr-un singur articol, firește, nici într-o singură zi — un curent de opinie și un climat receptiv față de problemele actuale ale științei și tehnicii.

Pregătirea științifică și, din nou, **cultura științifică a ziaristului**, exclud, în egală măsură, regretabilul exces tehnicist care respinge de atîtea ori cititorul. Exclud, de asemenea, grandilocvența, care se substituie, din incompetență, argumentului și evită — ceea ce nu-i puțin — fetișizarea cifrei în dauna sublinierii efortului uman creator.

Nu devine nimeni ziarist, se înțelege, numai pentru că se apropie de această dificilă și prestigioasă profesie cu o pregătire fundamental științifică. Dar o cultură științifică **potențează** incontestabil o vocație verificată de publicist și — de ce nu ? — de popularizator. Evitînd simplificările arbitrare, ne vom grăbi să adăugăm imediat că actul publicistic la care ne referim, depășește azi simțitor obiectivul — cîndva prioritar — al popularizării noilor cuceriri științifice.

Modernizarea produselor și a tehnologiilor, aplicarea promptă în economie a rezultatelor cercetării științifice, scurtarea datelor de execuție ca și atingerea cît mai rapidă a parametrilor proiectați solicită azi, deopotrivă, competența ziaristului specializat în problemele științei și tehnicii. Îndemnului bine intenționat și semnului de exclamare li se substituie argumentația riguroasă, analitică, fără drept de apel. Dincolo de caz și situație, se recomandă astfel **un sistem de interpretare critică, un stil profund științific**. Și extrapolînd această implicare a ziaristului în diversele sectoare care reclamă azi valorificarea pleneră a potențialului creator și a competenței fecunde :

Programul de ridicare a țării la nivelul socializării multilateral dezvoltat și de înaintare a României spre comunism — adoptat de Congresul al XI-lea al Partidului — nu se constituie oare — păstrînd toate proporțiile — într-un program tematic fără egal pentru publicistica tehnico-științifică ?

EXERCITIUL NEÎNTRERUPTEI PROFESIONALIZĂRI

Publicistica tehnico-științifică, prin ea însăși, prin diversitatea și complexitatea solicitărilor, se

constituie, cert, într-un neîntrerupt exercițiu de profesionalizare. Nu ne referim însă, aici, la acest exercițiu prin excelență aplicativ, ci la condiția profesionalizării prin studiu organizat, sistematic. Concretizînd :

Nu ar fi justificat să studiem — chiar dacă articolul pentru predarea în curs nu ne-ar obliga la o astfel de documentare — mutațiile care intervin într-un domeniu sau altul al științei, direcțiile desfășurării revoluției tehnico-științifice sau problemele modelării macro-economice ? Profesionalizarea însă — și aceasta ar fi ideea exactă a exercițiului pe care-l propunem aici — ar trebui să vizeze, în primul rînd, **dobîndirea acelei competențe politico-economice** în stare să dubleze (și să potențeze) competența tehnico-științifică, pe care o considerăm, evident, ca o condiție sine qua non a exercitării profesiei. Pentru că nu există problemă tehnico-științifică de stringentă actualitate a cărei dezbateră competentă să nu reclame interpretarea corectă a diverselor implicații economice (opțiuni, exigențe, angajări), care decurg din înseși datele (și variantele de soluționare) ale acelei probleme. Înnoirea tehnologică reclamă și ea, dincolo de aspectul tehnic al înnoirii, **o înțelegere economico-socială a procesului**. Ca să nu mai amintim și faptul că tratarea complexă a problemei transformă, deseori, un material tehnico-științific, relativ arid, într-un material deosebit de activ tocmai prin implicațiile sale.

Cum scriem, deci, se dovedește a fi nu numai **o problemă de informare, de rigoare analitică, de angajare responsabilă** în dezbateră, ci și — înainte și după toate acestea — **o problemă de neîntreruptă calificare publicistică, de studiu sistematic, de exercițiu fecund de profesionalizare**.

Și renunțînd la teoretizări :

Cum vom trata, bunăoară, prevederea, cu repercusiuni decisive pentru întreaga noastră economie, de a înnoi într-o proporție decisivă, pînă în 1980, atît produsele cît și tehnologiile cheie ale industriei noastre ? Importanța acestei prevederi o cunoaștem cu toții, un anume spectaculos rezidă în însuși acest efort de înnoire a producției, iar implicațiile sale în economie, comerț exterior, în angrenarea României în sfera comerțului mondial le întrevădem. Problema este alta : vom aborda ca de atîtea ori doi-trei specialiști, conducători de institute de cercetări și proiectări sau directori generali de centrale industriale, pentru a consemna, cu ghilimelele de rigoare opinia lor sau, informați exact asupra produselor supuse modernizării și asupra efortului tehnologic pe care-l implică, vom urmări activ, critic cînd e nevoie, realizarea acestei sarcini de plan ?

Mai exact, oare nu-i cazul să medităm asupra menirii ziaristului tehnico-științific și din acest punct de vedere : al reflectării competente, analitice, stimulative a tuturor acelor activități care pot conduce la aceste modernizări ?

Există — îngăduiți-ne și un al doilea exemplu — o serie de planuri de dezvoltare prioritară și vom menționa, problema fiind de o evidentă notorietate, planurile prioritare privind obținerea materiilor prime. Să ne mulțumim doar cu un interviu, sentențios prin însăși funcția și atribuția celui solicitat, sau, dimpotrivă, analizînd planurile propriuzise, intrînd în mecanismul lor interior, să creăm în jurul lor curentul necesar de opinie ?

Întîlnirea dintre specialist și reporterul nepregătit pentru acest dificil dialog se soldează cu sute de

cvadrați iroșiți și cu plictis. Ca o consecință firească sporește inapetența publicului pentru fenomenul tehnico-științific, o anume pasivitate, o lipsă de interes pentru pătrunderea fenomenelor considerate dificile sau acceptarea tezei tehnico-științifice fără aprofundare și comentariu.

Simpla intercalare a unor întrebări, cel mai adesea simpliste (șablon), nu transformă articolul în dialog și nu-l dinamizează. Soluția, singura soluție realistă și logică, ar fi aceea a expunerii unui punct de vedere profesionalizat critic, cu evidență obiectiv (rezultat din interpretarea unui număr larg de opinii), interesant ca dezbateră atît pentru specialist, cît și pentru publicul larg.

„Mesele rotunde“ pe care le organizăm cu în-deajuns de mare frecvență nu au nici ele, așa cum știm, audiența pe care o scontăm. (Sondajele întreprinse de noi au demonstrat, deseori, că aceste „mese rotunde“ au fost urmărite de un cerc restrîns de specialiști). Paginile globale, exhaustive par să aibă o soartă similară. (Problema eficienței lor ar justifica și ea un sondaj ceva mai sistematic). Din păcate, însă, am pășit pe terenul unor afirmații care ar putea să angajeze practica unora sau altora dintre publicațiile noastre, pe cînd intenția noastră rămîne pledoaria pentru o mereu mai înaltă profesionalizare și pentru **asigurarea unei concordanțe între temă și competența pe care o implică dezbateră ei, între temă și modalitate publicistică, între temă și marea eficiență (audiență) pe care o reclamă și o merită**.

VOCAȚIA DE INTERPRET INSPIRAT A INFORMAȚIEI DE PURĂ SPECIALITATE

Ne gîndim la articolele regretatului profesor Gr. Moisil, atît de dificile în esență și atît de inteligibile, totuși. Dar numai inteligibile ? Ceea ce le asigură prin excelență succesul era acel sentiment ciudat al cititorului de a fi refăcut, odată cu autorul, etapele unui act de meditație, de a fi devenit, într-un anume sens, coasociat la concluzia finală.

Spectacolul științei moderne, spectacol de cert senzațional, ar trebui să se bucure de același succes de public. Și izbutește, atunci cînd afirmația de pură specialitate își găsește o interpretare inspirată. În limbaj curent, atunci cînd competența (erudiția) este dublată de talent, măiestrie, chemare reală spre presă.

Vocația sau lipsa de vocație a autorului ar părea să explice astfel argumentația febrilă, pasionantă, prin excelență convingătoare și, dimpotrivă, plictisul, cenușiul, lîncezeala unor articole interzise de la prima frază a lecturii. Să nu încercăm însă și o analiză mai atentă ? Să nu recunoaștem deschis că ceea ce provoacă monotonia este, cel mai frecvent, modul plat de expunere, lipsa de conflict interior, a tratării, absența contraargumentului critic ?

Cuceririle științei, prin excelență o luptă între vechi și nou, își pierd total priza la cititor atunci cînd devin lecții banale despre... Conformismul exprimării nu reclamă în aceste cazuri participarea și nu incită — ceea ce-i și mai grav — la meditație, nu trezește curiozitatea, nu-i formează cititorului un mod de a gîndi.

Decît un articol prost scris, mai bine — după cum bine se spune — mai puțin un articol !

Dincolo de vocație, deci, spiritul dinamic al științei nu trebuie să fie prezent și atunci cînd scriem — publiciști fiind — despre știință ?

Prognozele psiho-sociale, prospectivarea, lumea de mâine și mult discutatul „șoc al viitorului“ reprezintă prin ele însele tot atâtea teme fascinante. Pentru a nu le compromite însă va trebui să le încredințăm publiciștilor buni. Dar cealaltă? Putem risca, sincer vorbind, ca tocmai temele dificile, aride, să le tratăm oricum?

Și atunci — pentru a trage toate concluziile: n-ar trebui să includem în condiția funciară a ziaristului tehnico-științific vocația de interpret inspirat al afirmației de pură specialitate? Absența ei — de necompensat prin nimic — nu împieteașă prin plictis, monotonie și totală lipsă de audiență asupra rostului fundamental al presei?

CURAJUL ABORDĂRII ZONELOR CONSIDERATE „FIERBINȚI“

Curajul la care ne referim încorporează ca element decisiv competența, exercițiul meditației, spiritul critic, exprimarea fără rezerve a unui punct de vedere pe care-l considerăm întemeiat, corect.

Zonele „fierbinți“, zonele în curs de explorare, zonele care obligă încă la confruntări de esență, științifice, nu pot alarma niciodată un publicist obișnuit cu dezbatere, prin excelență fertile, nu le întâlnim prea des în coloanele presei. Domeniile controversate, care presupun o documentare temeinică, sînt evitate și ele. Aspectele aparent „nevralgice“ sînt ocolite, — fapt semnalat deseori în dezbaterile noastre profesionale — din dubioasa intenție... de a nu greși. Ceea ce-i și mai rău o anume lene spirituală se mulțumește cu enunțarea problemelor, pentru a rămîne apoi la suprafața lor. Incompetența este denumită, și mai ciudat... prudență. Iar adevărurile absolut generale, substituite unui răspuns concret, ne sînt oferite uneori cu aerul unor ultrasavant descoperiri.

Despre pericolul real al fetișizării tehnicismului, despre riscul și mai evident al unor simplificări în tratarea problemelor mari ale științei, despre aplatarea interesului științific ca rezultat al avalanșei de senzațional etc. — teme care s-ar cere de bună seamă tratate — nu avem prilejul de a citi prea des.

Cauzele le-am amintit mai sus. Ceea ce dorim să relevăm aici este faptul că non-abordarea premeditată a domeniilor controversate, a aspectelor așa-zis „nevralgice“, a zonelor „fierbinți“ nu-i compatibilă cu condiția însăși a ziaristului tehnico-științific. Și încă, din aceleași considerente de „trais ușor“ publicistic :

Scriem despre diverse inovări dar nu despre mecanismul complex al inovării, care ar reclama aprioric un studiu aprofundat. Solicităm, în sfîrșit, opțiuni foarte exacte într-un domeniu sau altul, dar ne decidem mai greu să dezbaterem actul gîndirii creatoare.

Nu e momentul să reflectăm asupra consecințelor pe care le provoacă absența unor astfel de materiale? Și de ce să nu recunoaștem că non-abordarea zonelor dificile, fierbinți, eufemistic spus, nu ne sporește prestigiul, nu ne confirmă propriul statut moral.

EFICIENȚA ACTULUI PUBLICISTIC RAPORTATĂ LA RANDAMENTUL INTREGULUI CIRCUIT „SURSA — BENEFICIAR“

La un capăt al acestui circuit se află, ipotetic vorbind, cercetătorul, omul de știință, cel care ne va furniza datele inițiale. Numai că și acest cerce-

tător pe care l-am plasat la începutul circuitului informațional va trebui și el să se documenteze. Or, așa cum demonstrează François Kertesș în „Energie nucléaire“, în condițiile actualei „explozii“ de publicații științifico-tehnice (și, implicit, în condițiile unei veritabile „explozii informaționale“) problema documentării cercetătorului (tehnicianului etc.) — a informării sale exacte, rapide, eficiente implică, la modul optim, crearea unor centre specializate în obținerea, înregistrarea și selectarea corespunzătoare a informației. Altminteri, riscul unor păgubitoare irosiri de timp, forță de studiu și investiții în realizarea unor lucrări... demult realizate nu va mai putea fi evitat.

Admițînd existența unui astfel de centru, randamentul efortului său de informare ar fi, să presupunem, îndeajuns de mare : circa 0,9 (ceea ce ar însemna că cercetătorul a obținut în jurul a 90 la sută din informația maxim necesară și disponibilă.

Publicistul care va apela la rîndul lui, pentru documentare, la ajutorul acestui cercetător — în măsura în care prin pregătirea sa anterioară publicistul este apt (și interesat) să preia cea mai mare parte a informației pe care o deține (și o poate transmite) cercetătorul — va atinge și el un randament de informare de circa 0,9.

Publicistul însă, redactînd informația, n-o va putea expune nici el integral, randamentul acestei informări (față de ceea ce deține ca material documentar) fiind în caz optim tot de ordinul lui 0,9.

Cititorul, admițînd că pregătirea sa anterioară l-ar recomanda pentru o preluare satisfăcătoare a mesajului, ar beneficia de informația încorporată în articol cu același randament maxim : 0,9.

Randamentul final al întregului lanț „sursă-beneficiar“ (produsul tuturor randamentelor) va fi în acest caz fericit de 0,65.

Să medităm însă asupra riscului ca, pe parcursul circuitului, un singur randament să fie de numai 0,5 și, implicit, asupra micșorării întregului randament (ca produs) la circa 0,36. Cu alte cuvinte, o documentare necorespunzătoare a ziaristului (cu randament 0,5) sau o redactare necorespunzătoare a articolului (randament similar 0,5) poate micșora simțitor eficiența actului publicistic.

Condiția ziaristului — condiția unei bune pregătiri științifice, a unei documentări exemplare și a unei transpuneri publicistice optime — influențează în mod hotărîtor sensul și valoarea mesajului pe care-l va primi beneficiarul nostru colectiv, cititorul.

Cine ești, deci, cit ești de pregătit și în ce măsură ești realmente ziarist, dumneata, cel care-ți asumi această uriașă responsabilitate ?

Profesorul Weinberg sublinia în cunoscutul său raport că rolul informaticienilor în știință ar fi, într-o anumită măsură, analog cu cel al specialiștilor care acționau cu mii de ani în urmă ecluzele marelui sistem de irigare al vechiului Pakistan. Fertilitatea cîmpiilor depindea de competența lor... Specialiștii în informare ai epocii noastre acționează ecluzele nu mai puțin decisive ale științei și ale tehnologiei.

Să medităm asupra acestei meniri excepționale a informaticienilor. Să medităm și asupra condiției ziaristului. Și să ne întrebăm la sfîrșit, considerînd dificultățile, complexitatea și angajarea, prin excelență, politică, partinică, a profesiei noastre, dacă n-ar trebui să încredințăm tiparului fiecare articol cu o responsabilitate egală cel puțin cu aceea a unui deschizător de ecluze.

ABSTRACTE VERBALE

nume de acțiune cu valoare privativă în stilul publicistic

de dr. LUIZA SECHE

O mare parte a substantivelor din limba română, în special, dintre cele cuprinse în fondul principal de cuvinte, provin, gata formate, fie din limba latină, fie din limba slavă, fie din altă limbă. Foarte multe substantive însă sînt create pe teren românesc, numărul acestor formații — în continuă creștere — contribuind, într-o largă măsură, la îmbogățirea vocabularului. După cum se știe, îmbogățirea lexicului se poate face prin mijloace interne (derivare, compunere, schimbarea categoriei gramaticale) și prin mijloace externe (adoptarea unor cuvinte străine). Recurgerea la împrumuturi lexicale străine este favorizată și, uneori determinată, de o serie de factori ca: vecinătatea geografică, conviețuirea a două sau trei populații care vorbesc limbi diferite (bilingvism sau trilingvism), existența unor relații de ordin economic, politic și cultural etc. Cel mai important procedeu intern de îmbogățire a tezaurului lexical este derivarea. În mecanismul ei de formare se impune să existe un element stabil — rădăcina, — la care se adaugă diferite particule formative numite afixe. După poziția pe care o ocupă față de rădăcină, afixele pot fi plasate înaintea ei, și atunci avem de a face cu prefixe, sau pot fi atașate la sfîrșitul radicalului, în care caz vorbim de sufixe.

În limba română, prefixele au numai valoare lexicală¹; sînt elemente cu care se alcătuiesc cuvinte noi, fie exclusiv cu ajutorul lor (**încrede**, **desface**, **răscruce**, **reveni** < **în-** + **crede**, **des-** + **face**, **răs-** + **cruce**, **re-** + **veni**), fie cu adăugarea simultană a unor sufixe, în derivate parasintetice (**inflori** < **în-** + **floare** + **-i**). Există însă situații în care valoarea unor prefixe este foarte apropiată de valoarea unor elemente gramaticale. De exemplu, prefixe ca: **arhi-**, **extra-**, **hiper-**, **stră-**, **ultra-**, **super-** etc. formează adjective cu valoare de superlativ (**arhiplin**, **extraplat**, **hipersensibil**, **străvechi**, **ultraeleganț**, **superfin** etc.). În cadrul derivării cu sufixe, reținem pentru analiza noastră categoria numelor provenite din verbe care desemnează acțiunea, așa-numitele abstracte verbale. Numele de ac-

țiune ocupă, în lexicul limbii române, un loc important², conferit, pe de-o parte, de numărul mare de formații de acest tip, pe de altă parte, de varietatea mijloacelor de formare a lor. Sub categoria numelor de acțiune se grupează orice substantiv care denumește acțiunea propriu-zisă, mișcarea, procesul, procedeu, operația, tratamentul etc. (de exemplu, **coasere** „acțiunea de a coase”, **șlefuire** „operația prin care se șlefuieste”, **creștere** „procesul de a crește”, **odihnire** „stare de odihnă”, **iradiere** „emitere de radiații de lumină, de căldură etc. în toate direcțiile”, **înmănunchere** „faptul de a înmănunchea” etc.) și care, de obicei, se formează de la verbe. Există o strînsă legătură între verb și substantivul- nume de acțiune derivat, determinată de realizarea directă a termenului nou: la tema respectivului verb se atașează sufixul specific: **-re** (**-are**, **-ficare**, **-izare**, **-ere**, **-ire**): **dezvoltare**-**calificare**, **traumatizare**, **conducere**, **sosire**.

Nu întotdeauna avem certitudinea că infinitivul scurt a precedat infinitivul lung și nu invers. Există situații în care numele de acțiune, exprimat prin infinitivul lung, nici nu are o temă verbală în românește, ca, de pildă, **eșapare** (după fr. **échappement**), **granitizare** (după fr. **granitisation**, germ. **Granitisation**), **optimizare** (cf. rom. **optim**) etc. De foarte multe ori, de la aceste substantive se formează apoi verbele corespunzătoare (**optimiza**). Alături de valoarea fundamentală de nume de acțiune, substantivele cu formă de infinitiv lung capătă și alte sensuri, mai mult sau mai puțin concretizate, dintre care cel mai frecvent este acela de rezultat al acțiunii verbului, după care, în ordine, urmează diverse nuanțe semantice suplimentare ca: locul unde se petrece acțiunea (**fisurare** „loc prin care se produce o fisură”), timpul cînd se desfășoară acțiunea (**însereare** „perioada cînd se înserează”), însușire (**omenire** „omenie, bunătate”), obiectul sau mijlocul cu care se execută acțiunea sau obiectul care suferă acțiunea (**conducere** „organ de cîrmuire politică sau ad-

ministrativă”) etc. Aceste valori sau nuanțe semantice sînt, de regulă, derivate de la sensul de acțiune, granița dintre ele fiind, uneori, extrem de greu, dacă nu chiar imposibil, de trasat, distincția clară putîndu-se face, de cele mai multe ori, numai în contexte, prin procedeu substituirii termenului respectiv cu un echivalent semantic.

În rîndurile de mai jos, ne propunem să urmărim, să definim și să ilustrăm un tip de abstracte verbale, infinitive lungi, nume de acțiune, derivate cu prefixul **de-** (**des-**, **dez-**), care au creat un sector bine conturat în lexicul nostru contemporan, cu valori semantice specializate³ și cu circulație foarte mare în limbajul tehnic și, relativ frecvente, în stilul publicistic, îndeosebi în compartimentul social-politic. În formațiile lexicale pe care le înfățișăm predomină sensul, ideea de negare, de excludere, de suprimare (**decolonizare**, **demilitarizare**, **denazificare**, **depoluare**, **devalorizare**, **dezumanizare** ș.a.). Uneori, aceste derivate intră în concurență cu termeni derivați cu prefixul **di-** (**deformare**-**diformare**), amîndouă, deopotrivă de îndreptățite, dacă ținem seama de faptul că și unul și celălalt provin din limba franceză (**deformer** — **diformer**); în exemplul nostru însă, recomandabilă este numai varianta **deformare**. Deoarece înțelesul obișnuit al acestui prefix se confundă cu cel al lui **des-** (**dez-**) moștenit, întîlnim numeroase cuvinte noi cu aspect dublu: **despersonalizare**-**depersonalizare**, **dezdemilitarizare**-**demilitarizare**, **dezdemobilizare**-**demobilizare** etc. Forma cu **dez-** apare, de obicei, în vorbirea populară. Tendința este să se prefere **de-**, care are o mai mare forță expresivă. Cînd însă noțiunea aparține în întregime fondului moștenit, autohton, varianta cu **de-** pare imposibilă: **descaragializare**, dar, niciodată, **decaragializare**. Grație mării sale expresivități, **de-** (**des-**, **dez-**) se bucură de largă răspîndire, sensul lui de bază concentrîndu-se în jurul ideii de „eliminare, opoziție, antagonism”.

Prefixul **de-** (**des-**, **dez-**), atașat la tema verbală, formează substantive, adjective și verbe cu valoare privativă, și exprimă excluderea, înlăturarea, desființarea etc. Deși — după cum am spus — fenomenul are cea mai mare prolificitate în dome-

1 — Vezi Luiza Seche, **Prefixele și elementele de compunere în Dicționarul limbii române (DLR)**, în „Limba română”, nr. 1/1974, p. 73—78.

2 — Vezi Elena Carabulea și Magdalena Popescu-Marin, **Exprimarea numelui de acțiune prin substantive cu formă de infinitiv lung și de suspin**, în „Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română”, vol. al IV-lea, București, 1967, p. 277—320.

3 — Vezi Luiza Seche, **Valori specializate ale unor negative în limba română actuală**, în „Presa noastră”, nr. 1/1974, p. 37—40.

niul tehnicii, pentru demonstrația noastră, reținem numai secțiunea politico-socială a stilului publicistic, unde el este foarte bine reprezentat și unde valorile semantice ale respectivilor termeni s-au sistematizat, particularizându-și și cristalizându-și semnificațiile.

Așa cum am procedat și cu alte prilejuri, tot în paginile „Presei noastre”, atunci când am avut în vedere prezentarea unor serii lexicale pentru a căror explicare și interpretare nu se impunea — cu necesitate — o ierarhizare tematică, am înregistrat întregul material cercetat în ordine strict alfabetică. În acest fel, cuvintele supuse discuției pot fi mai ușor, mai simplu, mai direct și mai operativ urmărite, definite și ilustrate cu exemple. Mai menționăm că, pentru a reliefa mai bine caracterul privativ al formațiilor derivate cu prefixul **de-** (**des-**, **dez-**), pe lângă etimologie și definiția propriu-zisă, am notat și valorile semantice ale termenilor cu care acestea intră în opoziție, precizarea antagonistă, opozabilă, constituind, astfel, un precis și prețios element de definire.

DECARTELIZARE (după fr.; opusul lui **cartelare** sau **cartelizare** „reuniune a unor întreprinderi într-un cartel, în cadrul căruia, întreprinderile participante stabilesc prețurile și condițiile de vânzare, termenele de plată, cantitatea de mărfuri ce urmează să o producă fiecare — cota de producție — și își împart piețele de desfacere, păstrându-și însă fiecare independența de producție și desfacere”) Desființare a unui cartel și a sistemului care a stat la baza constituirii lui. **Conferința de la Potsdam a trasat liniile directoare ale organizării politice a Germaniei pe baza principiilor demilitarizării, denazificării și democratizării. D.P.**⁴

DECOLONIZARE (după fr.; opusul lui **colonizare** „transformarea în colonie a unui teritoriu sau a unei țări”) Înlăturare a regimului colonial; acordare a independenței popoarelor din colonii. Noțiunea desemnează un proces social, politic și economic obiectiv al epocii contemporane, care constă în destrămarea sistemului colonial al imperialismului și cucerirea independenței și suveranității de fostele colonii, sub loviturile mișcării de eliberare națională, în condițiile crizei generale a capitalismului. **La Brazzaville au luat sfârșit lucrările reuniunii la nivel înalt a statelor din Africa centrală și răsăriteană, consacrată problemelor decolonizării pe continent. S. 9964/1974, 5/4. Poporul portughez câștigă lupta pentru libertate, transformări democratice și decolonizare. ib. 6/5. — Decoloniiza vb.; decolonizat, -ă adj.**

DEFLAȚIE (după fr.; opusul lui **inflație** „existența în circulație a unei cantități excedentare de semne bănești, care determină deprecierea banilor de hîrtie față de aur”) Retrageră din circulație a surplusului de bani de hîrtie, pentru a se putea combate inflația. Este vorba de o micșorare a cantității monedelor de hîrtie aflate în circulație, în perioada inflației, înfăptuită de guvernele din țările capitaliste cu scopul de a se redresa cursul activității economico-financiare, de a reface echilibrul balanței de plăți. Cf. M.D. ENC.

DEMILITARIZARE (după fr.; opusul lui **militarizare** „subordonare, caracteristică politicii agresive a țărilor imperialiste, a unor întreprinderi, teritorii etc., unui regim militar — uneori direct armatei — și folosirea lor în scopuri militare”) Desființare totală sau parțială, pe un anumit teritoriu, în general, în urma unei convenții internaționale, a forțelor armate, armamentului, instalațiilor militare industriei de armament. Este vorba de un regim juridic aplicat unui teritoriu, stabilit în urma încheierii unui tratat internațional, în temeiul căruia, pe teritoriul în cauză, sînt distruse toate fortificațiile și instalațiile militare și nu sînt menținute forțe armate sau armamente de nici un fel. Demilitarizarea poate fi parțială, cînd cuprinde numai o anumită zonă din teritoriul unui stat, sau totală, cînd afectează întreg teritoriul statului. În istoria relațiilor internaționale se cunosc numeroase exemple în care, mai ales în urma unui război, unele state au fost obligate să ia măsuri de demilitarizare totală sau parțială. **Acordul de la Potsdam din 1945 prevede demilitarizarea totală a Germaniei. D.E.T. — Demilitariza vb.; demilitarizat, -ă adj.**

DEMINARE (după fr.; opusul lui **minare** „plantare de mine pe un teren sau într-o apă”) Acțiunea de a îndepărta sau de a face inofensive minele dintr-un baraj de mine. **Președintele organizației guvernamentale pentru redeschiderea Canalului Suez a anunțat că, în martie 1975, canalul va fi pus la dispoziția navelor comerciale internaționale. El a precizat că operațiunile de deminare vor fi terminate la sfârșitul lunii noiembrie anul acesta. S. 9964/1974, 6/1.**

DEMOBILIZARE (după fr. și rus.; opusul lui **mobilizare** „antrenare și stimulare a unei colectivități la o acțiune de interes general”) Slăbire a combativității, tenacității, perseverenței cuiva antrenat într-o acțiune pozitivă, de interes colectiv. Ne referim, prin urmare, numai la semnificația figurată, desprinsă din sensul fundamental de „trecere a forțelor armate de la starea de mobilizare la starea de pace.” **Demobilizarea populației; — Demobiliza vb.; demobilizat, -ă adj.**

DENAZIFICARE (după fr.; opusul lui **nazificare**; cf. **nazism** < germ. nazi = na [țional-so] zi- [alist]) „doctrină politică a fascismului german, fondată de Hitler, imediat după primul război mondial; ideologia oficială a Germaniei hitleriste, bazată pe teoria neștiințifică a superiorității rasei ariene, al cărei reprezentant „pur” ar fi poporul german; doctrină antiumană și iraționalistă, care încearcă să justifice violența rasismului, crimele de genocid, războaiele de cotropire”) Acțiunea de desființare a nazismului german și a urmărilor lui din viața socială, politică și economică a Ger-

maniei, potrivit unui complex de măsuri prevăzute în hotărârile Conferinței de la Berlin din 1945 și în actele legislative adoptate pentru aplicarea acestora de către Comisia aliată de control din Germania. **Denazificarea este un complex de măsuri stabilite de Puterile Aliate (U.R.S.S., Anglia, Franța, S.U.A.), la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, pentru a elimina nazismul din viața politică, socială și economică a Germaniei. M.D. ENC. — Denazifica vb.; denazificat, -ă, adj.**

DENUCLEARIZARE (des- + **nuclearizare**; opusul lui **nuclearizare**, ne-atestat de nici un dicționar; cf. **nuclear** „referitor la nucleu atomic”) Complex de măsuri care prevăd interzicerea, pe baza unui tratat internațional, a producerii, depozitării, instalării armelor nucleare într-un spațiu, într-un teritoriu, într-o zonă, într-o țară sau într-un grup de țări. **Au fost făcute propuneri pentru denuclearizarea nordului Europei, a Africii și a continentului latino-american. Două înțelegeri de acest fel au fost realizate pînă în prezent: Tratatul încheiat la Washington, la 1 decembrie 1959, care stabilește neutralizarea, demilitarizarea și denuclearizarea continentului Antarctic și Tratatul pentru interzicerea armelor nucleare în America Latină, încheiat la Mexico-City, la 14 februarie 1967. M.D.D. Miniștrii prezenti la Cairo și-au exprimat sprijinul față de propunerile Iranului privind transformarea Orientului Apropiat într-o zonă denuclearizată. S. 9964/1974, 6/2. — Denucleariza vb.; denuclearizat, -ă adj.**

DEPERSONALIZARE (după fr.; opusul lui **personalizare** „individualizare”; cf. **despersonalizare** „pierdere a personalității, lipsă de personalitate”) Simptom caracterizat prin dispariția conștiinței proprii persoane. Verbul a **de(s)personaliza** și adjectivul **de(s)personalizat, -ă** circulă, frecvent, în psihologie. În general, noțiunea este mai puțin specifică limbajului politic și mai mult celui psihosocial. Cf. M.D. ENC. — **Depersonaliza vb.; depersonalizat, -ă adj.**

DEPOLITIZARE (după fr.; opusul lui **politizare** „orientare a ceva sau a cuiva, în sens politic, acordare a unui caracter politic unui lucru, unei situații, unei acțiuni etc.”) Teză și poziție teoretică nemarxistă, frecventă în literatura politică și sociologică, potrivit căreia, în stadiul actual de dezvoltare a societății, instituțiile și organizațiile sociale își pierd sensul de clasă, conținutul politic. Cf. D.P. — **Depolitiza vb.; depolitizat, -ă adj.**

DEPOLUARE (după fr.; opusul lui **poluare** „impurificare a atmosferei cu particule, cu gaze sau cu vapori, produse artificial, sau a apelor naturale de suprafață sau subterane cu ape menajere, industriale etc.”) Complex de măsuri care au drept scop combaterea și reducerea poluării mediului înconjurător. — **Depolua vb.; depoluat, -ă adj.**

DEREGLARE (după fr.; opusul lui **reglare** „ansamblu de operații efectuate cu ajutorul a diferite măsuri și dispozitive în vederea realizării unui obiectiv, fixat de mai înainte; stabilire a unei reglementări”) Ieșire din regimul normal, din funcționarea normală; abatere de la regulă; defecțare, deranjare. **Dereglarea pieții mondiale. — Deregla vb.; dereglat, -ă adj.**

4 — Exemplele ilustrative au fost excerptate, în general, din presă; la citarea lor au fost folosite următoarele sigle: C = Contemporanul; D.P. = Dicționar politic, 1974; D.E.T. = Dicționar de etică pentru tineret, 1969; L. = Lumea; M.D.D. = Mic dicționar diplomatic român, 1967; M.D. ENC. = Mic dicționar enciclopedic, 1972; R.L. = România liberă; R.P. = Revista de pedagogie; S = Scinteia.

DESCENTRALIZARE (după fr.; opusul lui **centralizare** „proces de unire a mai multor unități economice, a mai multor organe locale etc.”) Acor-dare a independenței administrative unor organe locale ale administrației de stat. Conceptul se referă la acțiunea de trecere în competența organelor locale a unor atribuții de conducere care înainte reveneau organelor centrale. Într-un sens mai restrâns, prin **descentralizare**, se înțelege principiul de organizare și de concentrare a statului, întemeiat pe o largă autonomie administrativ-funcțională a organelor locale. Cf. M.D.ENC. — **Descentraliza** vb.; **descentralizat**, -ă adj.

DESFIINȚAREA (BLOCURILOR) (**des-** + (în) **ființare**; opusul lui **înființare** „alcătuire, întemeiere, creare”) Măsură necesară pe linia dezarmării militare, reprezentând o cerință intrinsecă a procesului de destindere internațională, de asigurare a securității și păcii în lume și care vizează încetarea existenței blocurilor militare din lume, inclusiv N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia, împiedicarea creării oricăror blocuri militare. — **Desființa** vb.; **desființat**, -ă adj.

DESOLIDARIZARE (după fr.; opusul lui **solidarizare** „solidaritate cu cineva sau cu ceva, unire într-o acțiune”) Despărțire, separare, în ceea ce privește atitudinea, de o persoană, de un grup, de o acțiune, de o concepție etc., renunțare la adeziune și la fapte solide care cu cineva. Cf. M.D.ENC. — **Desolidariza** vb.; **desolidarizat**, -ă adj.

DEVALORIZARE (după fr.; opusul lui **valorizare** „conferire sau recunoaștere a unei mărimi în bani, cost, preț al unei mărfi, al unui cec, al unei acțiuni etc.”) Măsură de reducere oficială a valorii monedei naționale în raport cu aurul sau față de valoarea altei țări; scădere a conținutului în aur al unității bănești. În Europa occidentală, furtuna provocată de criza energetică, intervenind într-o situație deja deteriorată de precedentă cursă a inflației și a devalorizării, a provocat noi prăbușiri și noi regrupări. L. 32/1974, 26/2 — **Devaloriza** vb.; **devalorizat**, -ă adj.

DESOLIDARIZARE (după fr.; opusul lui **scolarizare** „acțiunea” de a școlariza, de a încadra sau de a înscrie la școală”) Renunțare la școală, la instruirea prin intermediul școlii. În literatura pedagogică occidentală apar glasuri din ce în ce mai insistente care susțin că trebuie terminat cu această evlavie față de școală, că societatea omenească, pentru a ieși din criză, trebuie să nege total această înstituție care este școala, să se „descolarizeze” ajungându-se la o concluzie obscurantistă. R. P. 2/1974, 112. Educația și falsa teorie a „descolarizării” sociale. **Deșcolarizarea** va provoca transformări radicale în viața socială, în condiția omului și va pune în evidență valoarea educația oamenilor. ib. 113. Cuvântul nu este atestat în nici o lucrare lexicografică românească. — **Deșcolariza** vb.; **deșcolarizat**, -ă adj.

DEZALIENARE (după fr.; opusul lui **alienare** „noțiune care desemnează diferite fenomene de dezumanizare, caracteristice societății bazate pe proprietatea privată și, îndeosebi, societății capitaliste; transformarea produselor activității omenești, inclusiv a relațiilor și a instituțiilor sociale în forțe reificate, asemenea unor lucruri, străine și ostile omului; depersonali-

zarea oamenilor, izolarea indivizilor unii de alții și a individului de societate, denaturarea relațiilor personale prin puterea banilor, a rangurilor sociale, reprezentarea deformată a realității etc.; înstrăinare”) **Combatere** susținută, sistematică și perseverentă, a alienării; concepție progresistă, revoluționară, respingând morală și filozofia individualistă, promovează colectivismul, principiul dezvoltării neîngrădite, armonioase și multilaterale a individului și personalității umane, ca parte inseparabilă a luptei pentru dezalienarea și deplina emancipare a omului, prin trecerea revoluționară a societății de la capitalism la socialism. — **Dezaliena** vb.; **dezalienat**, -ă adj.

DEZANGAJARE (MILITARĂ) (după fr.; opusul lui **angajare** „antrenare într-o acțiune, încadrare într-o anumită conjunctură și subordonare la o anumită direcție”) Măsură menită să separe concret, fizic, forțele armate ale unor state sau ale unor grupări de state opuse, micșorând astfel riscul continuării unor incidente și conflicte armate. Conferința hotărăște crearea grupului de lucru militar egipteano-israelian pentru a discuta dezangajarea forțelor de-a lungul Canalului Suez. L. 32/1974, 28/3. — **Dezangaja** vb.; **dezangajat**, -ă adj.

DEZANTROPOMORFIZARE (după fr.; opusul lui **antropomorfizare**, cf. **antromorfism** „concepție care atribuie însușiri omenești unor lucruri, ființe sau procese din natură”) Variantă a teoriei dezideologizării o constituie antiumanismul teoretic, elaborat de filozoful francez Louis Anthusser, care, subapreciind posibilitățile teoretice ale conceptului de ideologie din operele structuraliștilor și al relativismului lui K. Marx, opinează, în așa-zisul interes al asigurării unei cercetări și cunoașteri sociologice „pur științifice”, pentru **dezantropomorfizarea** și **dezmanizarea** gândirii teoretice, în spiritul rigorismului științific manifestat de Karl Mannheim. — **Dezantropomorfiza** vb.; **dezantropomorfizat**, -ă adj.

DEZARMARE (după fr.; opusul lui **înarmare** „înzestrare cu arme, pregătire de luptă”) Complex de măsuri, întreprinse de state, de comun acord, a căror transpunere în fapt urmează să ducă la lichidarea sau la limitarea armamentelor și a forțelor armate ale statelor, inclusiv a armelor de exterminare în masă. Sînt examinate probleme privind securitatea europeană, dezarmarea, situația din Orientul Apropiat. R. L. 9283/1974, 6/3. — **Dezarma** vb.; **dezarmat**, -ă, adj.

DEZIDEOLOGIZARE (după fr.; opusul lui **ideologizare**, cf. **ideologie**; „ansamblul ideilor și concepțiilor care exprimă, într-o formă teoretică, sistematizată, interesele și aspirațiile unei clase sociale sau ale unei pături sociale determinate de condițiile obiective ale existenței acestora”) Teză și poziție teoretică nemarxistă, potrivit căreia una dintre caracteristicile esențiale ale timpurilor noastre ar fi dispariția aspectului ideologic al manifestării și conducerii vieții sociale. Cf. D.P. — **Dezideologiza** vb.; **dezideologizat**, -ă adj.

DEZINFORMARE (**des** + **informare**; opusul lui **informare** „încunoștințare, înștiințare”) Informare, deliberat eronată, incorectă, incompletă, tendențios

deformată, prin exagerare sau prin diminuare, asupra anumitor evenimente, măsuri, decizii etc., adresată, fie cetățenilor, fie organelor de conducere superioară, de către diferite organe de execuție. — **Dezinforma** vb.; **dezinformat**, -ă adj.

DEZMEMBRARE (după fr.; cf. **membru** „persoană care face parte dintr-o asociație, dintr-o organizație socială, politică sau culturală, dintr-o alianță etc.”) Decompunere, desfacere, fărâmițare, desființare. Una dintre modalitățile de încetare a existenței unui stat și de eventuală formare de noi state. De exemplu, după primul război mondial, Imperiul austro-ungar s-a dezmembrat în mai multe state. Dezmembrarea statului poate să se efectueze și prin alipirea diferitelor sale părți componente la alte state (împărțirea Poloniei, în secolul al XVIII-lea, între Rusia, Austria și Prusia). **Integritatea teritorială** — principiu de bază al dreptului internațional, care obligă statele să se abțină de la orice acțiune de natură să ducă la dezmembrarea teritorială a unui stat, interzice pătrunderea cu forța pe teritoriul altui stat, ocuparea acestuia etc. M.D.D. — **Dezmembra** vb.; **dezmembrat**, -ă adj.

DEZNAȚIONALIZARE (după fr.; opusul lui **naționalizare** „trecere cu sau fără plată, a mijloacelor de producție sau a altor bunuri din proprietatea particulară în proprietatea statului”) Pierdere de către un grup etnic a particularităților naționale: a) politică prin care se urmărește ca un popor sau o populație să-și piardă caracterul național (tradiții, aspirații, limbă etc.); b) (în lumea capitalistă) retrocedare către proprietarii anteriori a unor întreprinderi sau a unor bunuri ce fuseseră naționalizate. Cf. M.D.ENC. — **Deznaționaliza** vb.; **deznaționalizat**, -ă adj.

DEZUMANIZARE (după fr.; opusul lui **umanizare** „proces psiho-social de apropiere de oameni, de societate etc. prin trăsături și sentimente umane”) Pierdere a unor calități importante ale omului care țin de esența sa, lipsa unor condiții care să permită afirmarea calităților umane și care duc la abrutizarea sa. **Socialismul, înălțurind exploatarea și îmbogățind viața materială, morală și spirituală a oamenilor, creează condițiile lichidării cauzelor care generează dezumanizarea, instaurind treptat o morală caracterizată prin cele mai înalte atribuți umane.** D.E.T. — **Dezumaniza** vb.; **dezumanizat**, -ă adj.

Fără a avea pretenția că am epulzat lista substantivelor abstracte verbale — infinitive lungi — cu valoare privativă folosite în limbajul social-politic, dar avînd grijă să le menționăm pe cele mai reprezentative și mai uzuale, putem afirma, în concluzie, că fenomenul despre care am vorbit mai sus, în afară de faptul că atestă o tendință bine conturată în limba română contemporană, relevă și marea productivitate a prefixului **de-** (**des-** **dez-**), marea ușurință și rapiditate cu care sînt creați noii termeni, funcționalitatea și caracterul de sistem al procedeeului, evidentă economicitate (într-o singură unitate lexicală este enunțată o situație mai mult sau mai puțin complicată), precum și marea lor claritate și expresivitate.

INTERVIU CU CALDWIN HILL*

reporter special la „New York Times“

— Știu că ați lucrat ani de zile la Associated Press, mi s-a vorbit mult despre activitatea dv. de corespondent de război. Știu că prin hublourile unui bombardier ați urmărit debarcarea în Normandia, realizând una din primele imagini tipografice ale „Zilei Z“. Ce faceți acum, domnule Hill?

— Demult, încă din anii războiului, la scurtă vreme după eliberarea Parisului, am schimbat legitimația de corespondent de agenție cu cea a ziarului „New York Times“. Știți asta. Ceea ce vă interesează este, dacă înțeleg bine, domeniul pe care îl acopăr în calitatea mea de reporter național. Mă ocup de reflectarea în imaginile ziarului a aspectelor legate de protecția mediului înconjurător. O asemenea rubrică nu exista, și așa zice că nici măcar tematica în sine nu era băgată în seamă, pînă prin 1965 cînd a avut loc ceea ce noi am numi revoluția mediului înconjurător în S.U.A. și în lume. Rațiunea apariției unor astfel de preocupări a fost determinată de intensificarea studiilor pe plan național, în toată lumea, în privința poluării apei, aerului, a mediului în general. Publicul a început să se intereseze din ce în ce mai mult de aceste aspecte, au apărut o seamă de documente ale Congresului care suscitau interesul și în mod nemijlocit presa a căutat să răspundă acestui interes. Cred că două lucruri au impulsivat în plan general acest efort de concentrare a atenției asupra problemelor de mediu înconjurător. Primul a fost descoperirea unor noi surse petroliere, cînd oamenii și-au dat seama că abuzînd de resursele naturale putem provoca o serioasă dezechilibrare dacă vom neglija aspectele legate de protecția naturii în care trăim. Al doilea element l-a constituit aselenizarea din 1969. Toată lumea a putut vedea Pămîntul în adevărata lui dimensiune, cît de limitat este, a realizat cît de atenți trebuie să fim cu el, cu noi înșine.

— De ce v-ați hotărît pentru „New York Times“?

— În Statele Unite el reprezintă o tentație extraordinară, o tentație neobișnuită, este ceea ce se numește în basseball „marea ligă“. Cine nu-și dorește asta? De vreme ce toată lumea citește „New York Times“...

— Cum vă explicați această atracție?

— Dacă ești balerin și vrei să fii un balerin foarte bun, te gîndești bineînțeles la baletul din Leningrad, la cel mai bun din lume.

*) Dl. Caldwin Hill s-a născut în statul Massachusetts, în anul 1914. A absolvit cursurile Universității Harvard. A activat un timp în calitate de corespondent special al agenției „Associated Press“ în Europa. De peste trei decenii este redactor al ziarului „New York Times“ unde îndeplinește în prezent funcția de reporter special pentru problemele mediului înconjurător.

— Ce calități fac din „Times“... „baletul“ cel mai bine cotate?

— Cineva are în această privință o expresie: „noi muncim dublu în raport cu alții“...

— Nu totdeauna cînd muncești mult, fie și dublu, obții și rezultate foarte bune...

— Și aici trebuie să înțelegem că lucrurile evoluează probabil întocmai ca la ruletă: în fiecare zi este un nou sistem de joc. La fiecare 24 de ore aduni știrile, le așezi pe masă și încerci să le faci tuturora loc în ziar. Fiecare zi presupune o nouă combinație a evenimentelor. Uneori o știre ocupă o coloană, a doua zi aceeași știre poate fi regăsită sub forma unui simplu paragraf. Cînd președintele Nixon și-a anunțat demisia, am consacrat evenimentului 18 pagini și orice altă informație nelegată de aceasta nu avea prea mare succes să fie publicată. În holul clădirii noastre din New York este scrisă o frază: „în fiecare zi — un nou început!“

— Dar nu în fiecare zi avem lucruri care să ne îngăduie „un nou început“...

— Prin asta se deosebește „New York Times“ de celelalte ziare. În Minnesota, ziarele de acolo își spun lor, în primul rînd, ce ar fi interesant pentru oamenii din acel oraș, din statul respectiv. Așa trebuie să faci de fapt oricine. Așa facem și noi. Ne gîndim la ce ar fi potrivit pentru cititorii de a doua zi. Încercăm însă să redăm o imagine completă a tot ce se întîmplă într-o zi în țară, în lume. Bineînțeles, e imposibil să acoperi totul, de aici și dificultatea procesului de selecție. Un editor are în față 20 de articole pe teme diferite și n-are loc decît pentru zece. O.K. ! Care? Pentru care din ele oamenii ar fi interesați, cel mai interesați? Intervine o judecată, evident subiectivă, de vreme ce toți editorii acționează în selecție aplicînd fiecare propria concepție. Procesul selecției este ca o dezbateri parlamentară, dacă vreți, zece spun una, trei sînt împotriva... Un alt factor e competiția cu ceilalți. În selecție intervine, automat, o chestiune: eu nu dau această informație dar dacă o dă altcineva? Cu ani în urmă concurența avea loc între ziare. La Boston, în vremea copilăriei mele erau opt cotidiene. Acum sînt numai patru. Majoritatea orașelor au cîte două — unul de dimineață, celălalt de seară. De cînd televiziunea a căpătat proporțiile actuale disputa se desfășoară direct pe acest front: presă scrisă-televiziune. Se pune și mai acut problema: nu public eu, poate să mi-o ia altcineva înainte. Este și o zicală care, aplicată la presă, ar suna cam așa: „publicul citește cu picioarele“. Tu, editorul, trebuie să ai în vedere că cititorul va prefera să alerge cît mai puțin în căutarea informației. Străduiește-te prin urmare să-l cîștigi convingîndu-l că e de ajuns pentru el să-ți cumpere ziarul tău și va găsi în el tot ce dorește. Convinge-l că ai grijă de picioarele lui...

— Credeți că ziarul va supraviețui în această dispută cu televiziunea?

— Categorie! Fiecare din parteneri aruncă în luptă arme diferite, conform funcțiilor lor diferite. Radioul acționează auditiv, televiziunea acționează vizual în vreme ce ziarul se exprimă în scris. Programul de știri la cele trei stații de televiziune americane durează 30 de minute, timp în care poți rosti 3 000 de cuvinte, cam patru coloane din „New York Times“. Or, noi tipărim în fiecare noapte 200 de coloane...

— **Eu m-aș referi cu precădere la elementul calitativ.**

— Va trebui să admitem, și nu vom fi singurii, că televiziunea are la rîndul ei destule limite. Cronike, prietenul meu de la televiziunea americană, unul dintre cei mai reputați redactori de televiziune din Statele Unite, este primul care admite că programele de știri la ei sînt limitate ca posibilități de informare a telespectatorului mai ales sub aspectul imaginii. Televizorul face lucruri pe care ziarul nu le poate face — aici nu e un dubiu. Reversul există însă și el : prin televizor poți căpăta imagini despre un anumit eveniment dar ziarul îți poate comunica date, fapte, evenimente pe care dincolo nu ai cum să le reflectezi prin mijloace specifice sau, oricum, nu altfel decît pe calea informării obișnuite.

— **Să revenim la „New York Times“. Se spune despre dv., am auzit nu odată acest lucru, că vă datorăți succesul de public nu în ultimul rînd avantajului de a apare în cel mai puternic centru financiar al țării.**

— New York-ul nu este neapărat cel mai mare oraș pentru că întîmplător, este și centrul financiar al Statelor Unite.

— **Să presupunem că ați apare în Minnesota...**

— Eu gîndesc că n-ar fi nicio diferență în ce privește concepția de a face acest ziar. Nu poziția geografică îți dictează aici ci propria ta filozofie de lucru. Gîndești un lucru ca pentru provincie, nu vei reuși, firește, să scoți decît o publicație de provincie. Și invers. Iată un exemplu din Anglia — unde „Financial Guardian“, deși tipărit la Manchester, în „provincie“ se dovedește a fi unul din cele mai reputate publicații din Marea Britanie.

— **După opinia dv., domnule Hill, ce-ți trebuie să poți aspira la titlul de ziar reputat, foarte bun ?**

— O echipă de ziaristi foarte buni, desigur.

— **Apropo, cum își selecționează „New York Times“ ziaristii ?**

— Fiind un ziar așa de mare și atît de căutat, este în stare, vă dați seama, să apeleze la condeie dintre cele mai apreciate, din întreaga țară. Politica lui este de fapt dusă chiar în acest sens : orice lucrător al său a început să facă gazetărie în altă parte. Părerea mea este că în condițiile acestui ziar ar fi extrem de dificil, aproape imposibil, să pornești de jos și să ajungi în vîrfurile piramidei.

— **Ce calități se cer aspiranților la cartea de identitate a ziarului ?**

— În principiu nimic deosebit față de ce ți se cere oriunde în gazetărie.

— **Adică ?**

— Să fii în stare să scrii exact și complet despre un lucru, să dovedești o înțelegere sub toate aspectele a evenimentului la care te referi. Trebuie să te consideri totdeauna un reprezentant al cititorilor tăi. Avem două milioane de cititori și trebuie să încerc, substituindu-mă lor, să relatez evenimentele așa cum ar vedea ei lucrurile. Firește că este extrem de complicat de făcut așa-ceva. Trebuie să fi selectiv. Trebuie să înțelegi însă că nu ești decît un mesager al tuturor, să ai mereu în vedere că cititorul căruia i te adresezi este foarte complex, să scrii pentru persoane diferite — albi, negri sau galbeni, de religii diferite, de nivel economic diferit,

de nivel de înțelegere diferit. Tu să știi asta și să scrii în consecință.

— **Cum cunoașteți părerile propriilor cititori ?**

— Dacă scrii ceva rău auzi foarte repede. Priamești scrisori, ți se dau telefoane, editorii se grăbesc la rîndul lor să te ia de guler. Nu este deloc plăcut. Cînd scriu ceva mă gîndesc că ceea ce scriu trebuie să fie tot așa de exact ca și cum aș depune mărturie la tribunal, cu toate limitele ce le impune faptul că lucrezi sub presiunea timpului. Mai greșești uneori o literă la numele cuiva, mai apare o eroare în statistici chiar, dar trebuie să te lupti pentru a evita orice greșeală oricît de lipsită de importanță ar fi.

— **Datoria de a fi exact, deci.**

— În 1960 realizam corespondențe despre Jocurile Olimpice de iarnă în California. Pe timpul acela relatam despre sport. Utilizasem undeva un cuvînt pentru „elegant“ care însemna și „fals“. Editorul mi-a telefonat de la 3 000 de mile pentru a mă întreba : acesta este într-adevăr cuvîntul potrivit ? M-am uitat în dicționar, am discutat despre sinonime timp de zece minute și am încheiat prin a recunoaște că termenul ales de mine era de neînlocuit...

— **Cum vă stabiliți punctul de vedere într-o situație complet nouă, nemaiîntîlnită ?**

— Mai ales în ultimii ani sînt des întrebate despre felul meu de a înțelege și de a practica gazetăria și întrebarea dv., este una din întrebările frecvente. Răspund invariabil jucîndu-mă : eu n-am nici-un punct de vedere. Felul meu de a vedea lucrurile se aseamănă cu al oricărui chirurg care operează pe cineva, să zicem, de ficat. La el nu contează dacă pacientul conduce un Ford sau un Fiat, dacă știe sau nu să-și asorteze cravatele, el trebuie să abordeze chestiunea din punct de vedere strict profesional. Gazetăria este la rîndul ei un proces clinic. Asta nu însemnează că nu poți suporta niște influențe care corectează relatarea. Una, esențială, aș sublinia eu, se află vizavi de cadrul general în care te plasezi, în care îți desfășori activitatea. Statele Unite este o țară capitalistă. Fiecare din noi împărtășim această filozofie. Ceea ce nu înseamnă că automat dăm de-o parte ce aparține altora. La noi, la „New York Times“ cel puțin, există această preocupare de a face loc în coloanele ziarului atît lucrurilor bune cît și celor mai puțin bune. Dacă altcineva are niște realizări bune, mai bune ca ale tale, chiar, ar fi o prostie să nu le bagi în seamă, doar sub motivul că nu sînt ale tale.

— **Cînd și în ce condiții vă declarați mulțumit de articolele pe care le scrieți ?**

— Niciodată !

— ...

— În prima săptămînă de lucru ca ziarist, la Boston, mi s-a repartizat sarcina scrierii de necroloage. După două zile m-am dus la editor cu o mină speriată și l-am întrebat : spune-mi, cînd ai de gînd să mă scutești de așa-ceva ? Cînd voi începe cu adevărat să scriu și eu despre lucruri cu adevărat interesante ? Răspunsul a fost cam de felul acesta : „Aici totul este interesant. Cînd vei scrie cel mai reușit necrolog publicat vreodată în ziarul nostru vino și-ți dau slujba mea !“ Atîta timp cît nu reușești cel mai bun lucru posibil în sectorul pe care îl acoperi, indiferent de mărimea lui, n-ai suficiente argumente să te declari mulțumit.

interviu realizat de NEAGU UDROIU

O NOUĂ ȘI INTERESANTĂ CARTE DESPRE ZIARIȘTI

Sub titlul „Le journalisme“ (gazetăria) a apărut de curînd în editura pariziană Denoël o carte scrisă de unul din redactorii șefi ai agenției France Presse, Marc Paillet, ziarist cu state vechi de trei decenii în presa franceză.

Această lucrare nu e un manual, nici o culegere de anecdote mai mult sau mai puțin plăcute, ca marea majoritate a cărților despre presă, ci un adevărat studiu. Autorul face o analiză a muncii de presă, a gazetăriei în toate articulațiile ei profesionale și instituționale.

Cartea lui Paillet este unică prin efort științific și prin documentarea temeinică pe care se bazează. Cele trei elemente care stau la baza eseului lui Paillet sînt funcțiile, structurile și sistemele de informare. Autorul lucrării descrie lumea gazetărească, prezintă regulile și statutul acestei profesii, atît de puțin cunoscută în realitate, evidențiază dificultățile pe care gazetarul le întîmpină în desfășurarea activității lui.

Cartea are meritul de a sublinia pericolul ce pîn-dește pe gazetarul din Occident de a edulcora evenimentul, realitatea. El combate stilul „neuroleptic“ în tratarea realității, care prin efectul său sedativ asupra nevoilor cititorilor, contribuie la dezinformarea publicului, prin poleirea realității, în conformitate cu interesele claselor stăpînitoare.

Cartea tratează toate genurile de informații de presă, — pentru ziare sau pentru mijloacele audio-vizuale ale mass-media.

În ce privește pe gazetar, Paillet e de părere că acesta trebuie să fie foarte sensibil în perceperea fenomenului social. El „trebuie să presimtă oceanul, privind la apa care îi curge „printre degete“ ; iată cît de sugestiv definește autorul cărții, flerul și receptivitatea cu care trebuie să fie dotat un ziarist.

Într-un număr recent al ziarului „Le monde“, cronicarul Pierre Viansson-Pouté arăta că această lucrare face onoare unei profesii ignorate și prost înțelese încă, dar care constituie cea mai importantă trăsătură de unire între oameni.

PRINCIPALII EXPORTATORI DE HIRTIE PENTRU ZIARE —FINLANDA ȘI SUECIA— ÎȘI REDUC PRODUCȚIA

În primele 7 luni ale acestui an prețul hîrtiei s-a scumpit în Franța cu 70% și nimic nu lasă să se prevadă o creștere a ofertei. Dimpotrivă, urmînd

exemplul țarilor petroliere, principalii producători scandinavi de pastă de celuloză, vor să-și cruțe pădurile. Suedia, de pildă, nu va ridica producția sa de pastă în viitorii cinci ani decît cu 4%, iar Finlanda, prima exportatoare de hîrtie de ziar din Europa, își va reduce producția cu 5—10%, astfel încît țările din Europa de vest vor trebui să conteze pe propriile lor resurse, să intensifice împăduririle și să recupereze hîrtia veche.

PENURIA DE HÎRTIE ȘI ALTE ELEMENTE DE CRIZĂ ÎN PRESA FRANCEZĂ

În toate țările dezvoltate se remarcă, în presă, un fenomen general : în timp ce numărul ziarelor scade, numărul de cititori rămîne constant, cu toată creșterea populației. Aceasta se datorește crizei mondiale a hîrtiei. Între 1939 și 1949 titlurile în presa cotidiană din Paris au scăzut la jumătate. Între 1949—1969, disparițiile și aparițiile de noi ziare s-au echilibrat. Tirajul global al presei franceze nu s-a modificat în ultimii 30 de ani, cu toate că populația Franței a trecut de la 42 la 50 milioane locuitori. Dar situațiile statistice sînt uneori înșelătoare. De pildă în cazul presei pariziene cotidiene deși numărul de ziare naționale a rămas constant, situația economică și financiară a publicațiilor mici s-a degradat în mod grav. A crescut concentrarea presei : în provincie numeroase ziare sînt conduse din același centru administrativ ; chiar serviciile tehnice și uneori și redacțiile devin comune pentru mai multe ziare.

Difuzarea presei este o problemă spinoasă și tot mai scumpă.

O altă dificultate constă în faptul că o treime din ziarele puse în vînzare, nu-și găsesc cumpărători. Sînt și ziare mari la care procentul returelor e considerabil : la „Le monde“ acest procent este de cca. 21%.

Pentru a face față greutăților financiare ziarele franceze au ridicat prețul de vînzare. Într-un singur an, cotidienele au trecut de la prețul de 70 la 80 centime (noiembrie 1973), de la 80 la 90 centime (în mai 1974) și de la 90 centime la 1 franc (în august 1974). Urcarea cu 40% a prețului de vînzare se justifică chiar și numai prin prețul hîrtiei, care s-a ridicat cu 70%.

Celelalte cheltuieli ale ziarelor au urmat, de aproape, procentul inflației, adică circa 16%.

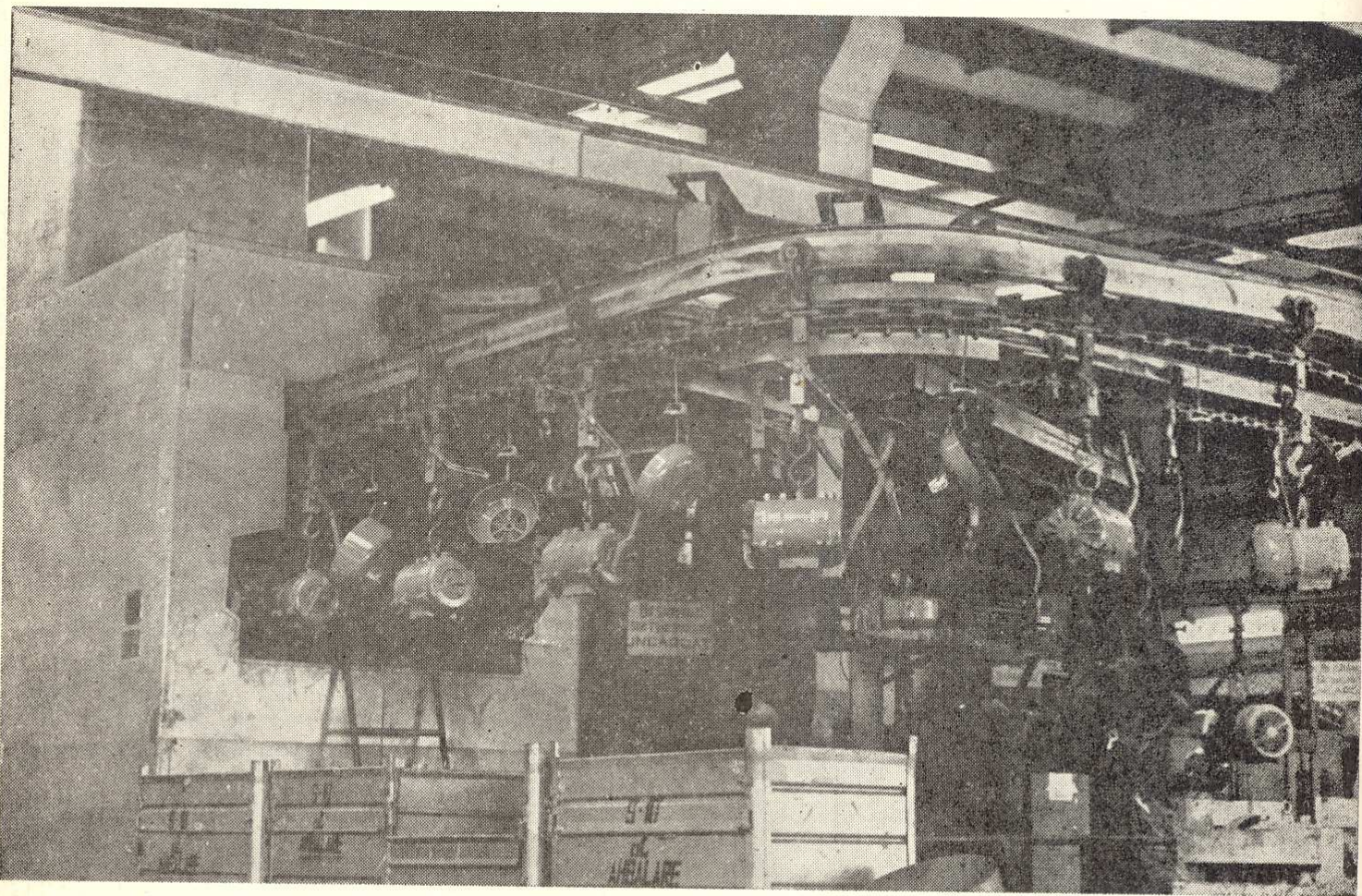
Astfel cheltuielile generale ale unui organ de presă francez au crescut cu 30%, dar prețul de vînzare a sporit cu 40% și chiar 50% pentru că publicitatea a adus, în această perioadă, rețete reduse, în continuă scădere. Descreșterea veniturilor din publicitate, combinată cu reducerea tirajului, duce la dispariția ziarelor, așa cum a fost cazul cu ziarul „Combat“, al cărui gol e resimțit puternic.

O întreprindere cu faimă

Cine oare, chiar dotat fiind cu imaginația cea mai prodigioasă, ar putea să-și închipuie că întreprinderea „ELECTROMOTOR“-Timișoara, adevărată citadelă a industriei electrotehnice românești de astăzi, aureolată de o faimă autentică și binemeritată atât în țară cât și pe meridianele globului, a fost la obârșie un modest atelier? Documente atinse de patina vremii, atestă înființarea, cam

se produc motoare electrice de putere redusă și... sirene. Așa se face că la 11 iunie 1948, când întreprinderea trecea în patrimoniul poporului, aici pot fi numărați în total un număr de 153 de salariați, dintre care 2—3 ingineri, 5 tehnicieni, 75 de calfe, 65 muncitori necalificați.

Se poate spune că marea uzină de pe malurile Begăi, începîndu-și existența de la cota zero, este

în țară și pe meridianele lumii ELECTROMOTOR TIMIȘOARA

prin 1899, deci acum trei sferturi de secol a unei rudimentare turnătorii în locul pe care avea să se înalțe, ca o minune a vremurilor noastre, marea uzină timișoreană.

Cu puțin înainte de împlinirea unei jumătăți de veac de existență, fostul modest atelier se va numi pompos „Industria fierului“ S.A. (fabrică de mașini și turnătorie de fontă) și va produce utilaj de morărit, valțuri, prese pentru ulei. Capacitatea maximă : 50—60 mașini de morărit într-un an. „Marea“ societate anonimă, fuzionează apoi cu „Britania“ unde

în întregime o creație a socialismului.

Cifrele exclud orice comparație directă între trecut și prezent dar ele rămîn mărturii grăitoare pentru spectaculoasa evoluție și transformare marcate în întreaga economie românească, denumită în străinătate cu formula sugestivă „miracolul românesc“.

Locul atelierelor insalubre de altă dată îl ocupă halele moderne, spațioase, inundate de lumină : o uzină concepută și echipată cu tot ce e mai nou în tehnica mondială de specialitate.

Pînă la naționalizare, produsele realizate aici puteau fi numărate pe degetele unei singure miini, în timp ce astăzi se realizează peste 250. În 1948 se realiza o producție totală de 3 milioane de lei, iar astăzi, detașamentul celor aproape 4 000 de oameni ai muncii de la această uzină, produce bunuri a căror valoare atinge sute de milioane lei.

O treime din întreaga producție națională de motoare electrice este asigurată astăzi de ELECTROMOTOR, ceea ce îi definește locul și importanța deosebită în sistemul economiei noastre naționale.

Pînă la sfîrșitul acestui an va ieși pe porțile uzinei motorul cu nr. 1.210.000.

O preocupare permanentă și cu rezultate remarcabile a harnicului colectiv timișorean, este aceea de a asimila și realiza în serie produse cu parametri tehnici și funcționali superiori produselor realizate în țări cu tradiție în industria electrotehnică. Un succes de senzație, o mărturie elocventă a ingeniozității tehnicii românești, trebuie considerate noile tipuri de motoare de gabaritul 225 mm, care printre alte elemente caracteristice, superioare produselor similare aflate în fabricație la alte întreprinderi, au avantajul că sînt cu circa 120 kg. per Kw mai ușoare și cu un preț de cost diminuat cu 3 000 lei.

În „palmaresul“ întreprinderii ELECTROMOTOR se înscriu la loc de cinste **servomotorul ferorezonant** și **elementul amplicon** realizate într-o concepție îndrăznească de talentatul colectiv de cercetători condus de conf. dr. inginer Dan Teodorescu și care au fost încununat cu medalii de aur la expozițiile internaționale de invenții de la Viena, Oberhausen și Köln.

Din lunga și variata listă de produse garantate pentru calitățile lor superioare de marca ELECTROMOTOR vom aminti doar cîteva :

- Motoarele electrice asincrone de diferite puteri și tipuri
- Echipament electric auto și tractor
- Un variat sortiment de micromotoare
- Mașini și aparate electrice de uz casnic
- Echipament minier
- Motoare pentru locomotive electrice
- Instalații pentru climatizare.

Printre cele mai noi realizări se înscrie motorul electric liniar utilizabil în tracțiune și la instalațiile de ridicat, de o construcție simplă și robustă, fără părți supuse uzurii, cu funcționare silențioasă și lipsită de vibrații.

Produsele întreprinderii ELECTROMOTOR s-au bucurat de succes cu prilejul prezentării lor la târgurile internaționale de la Hanovra, Poznan, Marsilia, Utrecht, Budapesta, Bogota, Damasc, Viena, Milano, Helsinki, Djakarta, Sidney, Bilbao, Izmir și altele.

Motoarele fabricate la Electromotor-Timișoara pot fi găsite în fabricile și uzinele din R.D.G., U.R.S.S., Cehoslovacia, Polonia, Franța, Spania, Iran, Italia, Israel, Austria, R.F.G., Liban, Siria, Malaesia, Thailanda.

Făcîndu-și o datorie de onoare din îndeplinirea riguroasă a sarcinilor trasate de partid, vrednicul colectiv de la ELECTROMOTOR s-a angajat plener în efortul general pentru realizarea cincinalului înainte de termen. Astfel, încă de la 1 octombrie 1974, întreprinderea ELECTROMOTOR, devansînd

calendarul, a început să lucreze în contul lunii martie 1975, consemnînd totodată un spor, peste plan, la producția marfă, în valoare de aproape 30 milioane lei și un plus de mărfuri pentru export în valoare de 5 milioane lei valută. De asemenea, față de anul 1973, în anul acesta s-a obținut o reducere a prețului de cost cu peste 30 de lei la mia de lei cheltuieli.

Hotărit să cinstească prin fapte deosebite istoricul eveniment pe care-l marchează în viața poporului român cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, muncitorii, tehnicienii, inginerii, toți lucrătorii uzinei ELECTROMOTOR din Timișoara sînt hotărîți ca prin continua îmbunătățire a calității și a diversificării produselor realizate de ei la nivelul exigențelor pieții mondiale, să aducă noi străluciri faimei de care se bucură în țară și în străinătate ELECTROMOTOR-TIMIȘOARA.

„ELECTROMOTOR“

BD. REPUBLICII Nr. 21

TIMIȘOARA

Telefoane : 13856 ; DIRECTIA : 15326

Telex : 013223

Întreprinderea Viei și Vinurilor — Vrancea

Un sfert de veac de rodnică activitate

Înființată în anul 1949 la Focșani, Întreprinderea Viei și Vinurilor-Vrancea a cunoscut într-un sfert de secol o dezvoltare impetuoasă ce poate fi ilustrată prin câteva date semnificative. Începuturile au fost modeste, activitatea constând îndeosebi în corectări de vinuri și rachiuri din sectorul individual. În anul 1951, agenția s-a transformat în întreprindere industrială. Primele utilaje au fost cele de vinificație, (diverse prese de capacitate redusă) care treptat au fost înlocuite cu prese de mare capacitate „Titan” ce prelucra 7—8 vagoane de struguri în 24 de ore. Întreprinderea a fost dotată, de asemenea, cu distilerii moderne pentru prelucrarea drojdiilor, tescovinei și marcurilor provenite din sectorul cooperatist.

Gama sortimentelor a crescut odată cu dezvoltarea întreprinderii ajungând ca astăzi, pe lângă renumitele vinuri de Odobești, Panciu, Cotești, Timboești să se producă și o gamă foarte variată de băuturi alcoolice: coniacurile Vrancea, Tomis și Triumf, vermururile albe și roșii, rachiul muscat, diferite rachiuri industriale, rom, vodcă etc.

Produsele întreprinderii sînt căutate și la export. Vinurile Vrancea sînt exportate în Uniunea Sovietică, R. D. Germană, R. S. Cehoslovacă, Austria, Republica Federală Germană, Danemarca și altele.

La concursurile internaționale, vinurile produse aci au fost apreciate de juriu primind numeroase distincții, medalii de aur și argint la Montpellier, Ljubljana, Buda-pesta ș.a. Muscatul Ottonel de Cotești

este campionul medaliaților, cîștigînd cel mai mare număr de medalii și întrunind sufragiile unanime ale celor mai exigenți conoscători.

Față de început, producția globală a Întreprinderii Viei și Vinurilor Vrancea a crescut de trei ori, ajungînd în acest an la peste 600 milioane lei. În prezent, cu cele 27 de centre de vinificare, două distilerii, fabricile de coniac, vermut și vin pumos, Întreprinderea Viei și Vinurilor

Vrancea este cea mai mare din cadrul centralei respective. În anul 1973, pentru excelențele rezultate obținute i s-a decernat „Drapelul roșu” de întreprindere fruntașă pe ramură.

În cadrul cincinalului următor, la Focșani, se vor construi noi unități industriale, iar capacitatea de depozitare se va extinde cu 1000 de vagoane. Volumul investițiilor alocate va fi dublu față de cincinalul care se încheie.

СОДЕРЖАНИЕ

ДЕНЬ РУМЫНСКОЙ ПЕЧАТИ

- Телеграмма, направленная Центральному Комитету Румынской коммунистической партии, товарищу Николае Чаушеску Союзом журналистов Румынии (стр. 1).
- Торжественное собрание в столице (стр. 2)
- Телеграмма Генерального Секретариата МОЖ, направленная Союзу журналистов по случаю 30-ой годовщины Освобождения Румынии
- Выступление товарища **Октавиана Палера** (стр. 3)

НАВСТРЕЧУ ИСТОРИЧЕСКОМУ СОБЫТИЮ

Отражение массового обсуждения документов XI Съезда на страницах уездных газет (Отвечают редакции газет: „Колокол” — Ботошань, „Вперед” — Долж, „Новая Добруджа”, „Дымбовица”, „Пламя Ясс”, „Газета Горжа”, „Новая жизнь” — Галац, „Красное знамя” — Ильфов (стр. 7). Лектор **Думитру Попа**: Настоящее и перспективы в журналистском образовании (стр. 13)

ИЗ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СОЮЗА ЖУРНАЛИСТОВ

Милена Комарнеску: Печать и совершенствование кооперирования между заводами (стр. 19)
Зарубежные гости (стр. 17)

Трибуна уездной печати

Тибериу Мороч: Многостороннее отражение политики партии в местной газете (стр. 27)

ХРОНИКА ПУБЛИЦИСТИКИ

В. Бырлядину: Прошлое говорит настоящему голосом будущего (стр. 30)
Дан Мутаску: Портрет-робот журналиста и писателя Эуджена Барбу (стр. 31)

НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В ОБЛАСТИ ПЕЧАТИ

Констанца Никулеску: Осуществление понятия боеспособности в журнале „Женщина” (стр. 32)
Дорел Дорьян: Положение журналиста и актуальные требования формы в научно-технической публицистике (стр. 35)

КАК МЫ ПИШЕМ

Доктор Луиза Сече: Глагольные абстракции — наименования действий отрицательного значения в публицистическом стиле (стр. 40)

МЕЖДУНАРОДНАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КАРТОТЕКА

Нягу Удрою: Интервью со специальным репортером газеты „Нью-Йорк таймс” **Калдуином Хиллом** (стр. 43)

КАДР

Потребление и печать (стр. 6); Новая и интересная книга о журналистах; Главные экспортеры газетной бумаги — Финляндия и Швеция — сокращают свое производство; Кризис бумаги и другие элементы кризиса в французской печати (стр. 45)

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

Петре КонстантINESCU

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Конст. Антип, Антал Алберт, Валентин Кымпяну (ответственный секретарь редакции), К. Н. Константиу, Ион Феля, Нестор Игнат, Василе Иосипеску, Николае Морару, Октавиан Палер, Александру Попеску, Илие Рэдулеску, Ал. Н. Трестиень

Абоннементы для заграницы:

„ROMPRESFILATELIA” — Serviciul Import-Export Presă — București — Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — Box 848

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ:
BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI Nr. 163
ТЕЛЕФОН: 50.77.15

SOMARIO

EL DIA DE LA PRENSA RUMANA

- El telegrama dirigido al Comité Central del Partido Comunista Rumano, al compañero **Nicolae Ceaușescu**, por la Union de los Periodistas de la R.S. Rumanía (pag. 1)
- La Asamblea festiva de la Capital (pag. 2)
- El telegrama de la Secretario general de la O.I.P., enviada a la Union de los periodistas con oportunidad del 30-a aniversario de la Liberacion de Rumanía
- Alocucion del compañero **Octavian Paler** (pag. 3)

ACOGIENDO EL HISTORICO ACONTECIMIENTO

Como reflejan las paginas de la prensa departamental los debates de los documentos del undecimo Congreso, en las filas de las masas. Contestan las redacciones de: „Clopotul” — Botoșani; „Inainte” — Dolj; „Dobrogea nouă” — Constanța; „Dimbovița”, „Flacăra Iașului”, „Gazeta Gorjului”; „Viața nouă” — Galați; „Steagul roșu” — Ilfov (pag. 7)

Lector universitario **Dumitru Popa**: Presente y perspectiva en la enseñanza periodistica (pag. 13)

ASPECTOS DEL ACTIVIDAD DE LA UNION DE LOS PERIODISTAS

Milena Comarnescu: La prensa y el perfeccionamiento de la cooperacion inter-usinal (pag. 19)
Huespedes del extranjero (pag. 17)

LA TRIBUNA DE LA PRENSA DEPARTAMENTAL

Tiberiu Morocz: El reflejo multilateral de la politica del partido en el diario local (pag. 27)

LA CRONICA DEL PERIODISMO

Victor Birlădeanu: El pasado habla al presente por la voz del futuro (pag. 30)
Dan Mutascu: Retrato-robot del periodista y del escritor **Eugen Barbu** (pag. 31)

ESTUDIOS E INVESTIGACIONES DE PRENSA

Constanța Niculescu: Realizacion del concepto de combatividad en las paginas de la revista „Femeia” (pag. 32)
Dorel Dorian: La condicion del periodista y los exigencias formativas actuales en el periodismo a caracter tecnico-cientifico (pag. 35)

¿COMO ESCRIBIMOS ?

Dr. Luiza Sache: Abstractos verbales — nombres de acciones con valor privativa en el estilo periodistico (pag. 40)

DOCUMENTARIO PERIODISTICO INTERNACIONAL

Neagu Udriou: Una entrevista con **Caldwin Hill**, repórter especial a „New York Times” (pag. 43)

CUADRANTE

El “consumerismo” y la prensa (pag. 6); Un nuevo e interesante libro sobre los periodistas; Los principales exportadores de papel para diarios — Finlandia y Suecia — reducen su produccion; La penuria de papel y otras elementos de crisis en la prensa francesa (pag. 45)

JEFE REDACTOR:

Petre Constantinescu

EN EL COLEGIO DE REDACCION:

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretario general de redacción), C. N. Constantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni.

Las suscripciones para el extranjero — por el intermedio de „ROMPRESFILATELIA”, Oficio IMPORTACION-EXPORTACION DE PRENSA, Bucarest, calea Griviței, nr. 64—66 P.O.B. box 848.

REDACCION Y ADMINISTRACION: Bucarest, cl. Victoriei 163, fono 50.77.15

UNIUNEA JUDEȚEANĂ A COOPERATIVELOR MEȘTEȘUGĂREȘTI GALAȚI

● ADRESE UTILE ●

Unitățile cooperatiei meșteșugărești din județul Galați vă stau la dispoziție cu următoarele servicii:

ÎNTREȚINEREA AUTOTURISMULUI

— Galați, str. Combinatului nr. 2, telefon 31547

— Tecuci, str. 23 August telefon 1767

PENTRU ELEGANȚA ȚINUTEI DUMNEAVOASTRĂ VESTIMENTARE apelați cu încredere la serviciile CASEI DE MODE din GALAȚI, Str. Traian nr. 6.

— REPARAREA SAU CĂLCATUL COSTUMULUI

GALAȚI — Str. Republicii Nr. 24
Str. Saturn nr. 1 (Complex Țiglina I)

TECUCI — Str. Unirii nr. 9

— REPARAȚII RADIO

GALAȚI — Str. Traian nr. 17 (Complex Mazepa)

Str. Traian nr. 1 (Complex Țiglina I)

— REPARAREA ÎNCĂLȚĂMINTEI

GALAȚI — Str. Brăilei Nr. 6
Str. Saturn nr. 1

TECUCI — Str. Unirii nr. 7

— REPARAȚII CEASURI

GALAȚI — Str. Traian Nr. 17 (complex Mazepa)

Str. Saturn nr. 1 (Complex Țiglina I)

— SPĂLAT ȘI CURĂȚAT CHIMIC LENJERIE CORP

GALAȚI — Str. 1 Mai nr. 2 Bloc Albatros

— O TUNSOARE SAU O

COAFURĂ MODERNĂ

GALAȚI — Str. Republicii nr. 24
Str. Saturn nr. 1 (complex Țiglina I)

TECUCI — Str. Unirii nr. 9

— MAGAZINE DE ARTIZANAT ȘI ARTĂ POPULARĂ

GALAȚI — B-dul Republicii nr. 18
TECUCI — Str. Unirii nr. 51

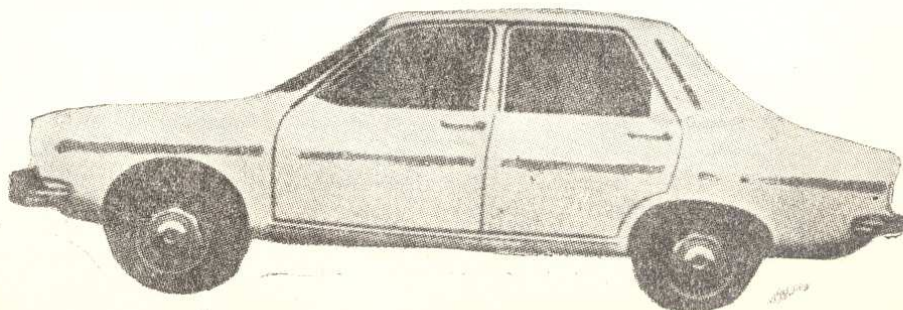
SOLICITAȚI CU ÎNCREDERE SERVICIILE ACESTOR UNITĂȚI CARE PRIN PERSONAL CALIFICAT ASIGURĂ O SERVIRE EXEMPLARĂ.

MEREU LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ VĂ RUGĂM SĂ NE COMUNICAȚI SUGESTIILE DV. PREȚIOASE PE ADRESA:

U.J.C.M. Str. TRAIAN Nr. 69 GALAȚI, Telefon: 12451—12452—12453—13390.

AUTO SERVICE

Toate riscurile drumului sînt eliminate dacă verificați mașina dv. prin stațiile auto-service ale cooperatiei meșteșugărești.

MINISTERUL CONSTRUCTIILOR INDUSTRIALE

CENTRALA DE MECANIZARE PENTRU CONSTRUCTII INDUSTRIALE BUCUREȘTI

INTREPRINDEREA „6 MARTIE” TIMIȘOARA

Calea Circumvoluțiunii nr. 8 — 12

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

VIBRATORUL ELECTRIC DE INTERIOR CU MOTOR INGLOBAT VEI 71 CU CONVERTIZOR DE FRECVENȚĂ

Un utilaj de înaltă tehnicitate deosebit de productiv. Avantajul net față de vibratoarele cu ax flexibil îl constituie fiabilitatea sa mult mai ridicată.

Caracteristici tehnice :

- puterea : 1000 W.
- tensiunea de alimentare 42 V, 200 Hz.
- frecvența vibrațiilor : 12 000 l/min.
- amplitudinea vibrațiilor : max. 0,9 mm.
- forța perturbatoare : 350 daH.
- diametrul buteliei : $\varnothing 71$ mm.

Pentru alimentarea vibratoarelor întreprinderea produce și convertizorul de frecvență care furnizează tensiunea de 42 V. cu frecvență mărită : 200 Hz.

Pentru informații suplimentare adresați-vă la întreprinderea „6 Martie”, serviciul defacere. Telefon : 34223 — 34238 — 34234

Telex : 013243

Adresa telegrafică : „6 Martie”

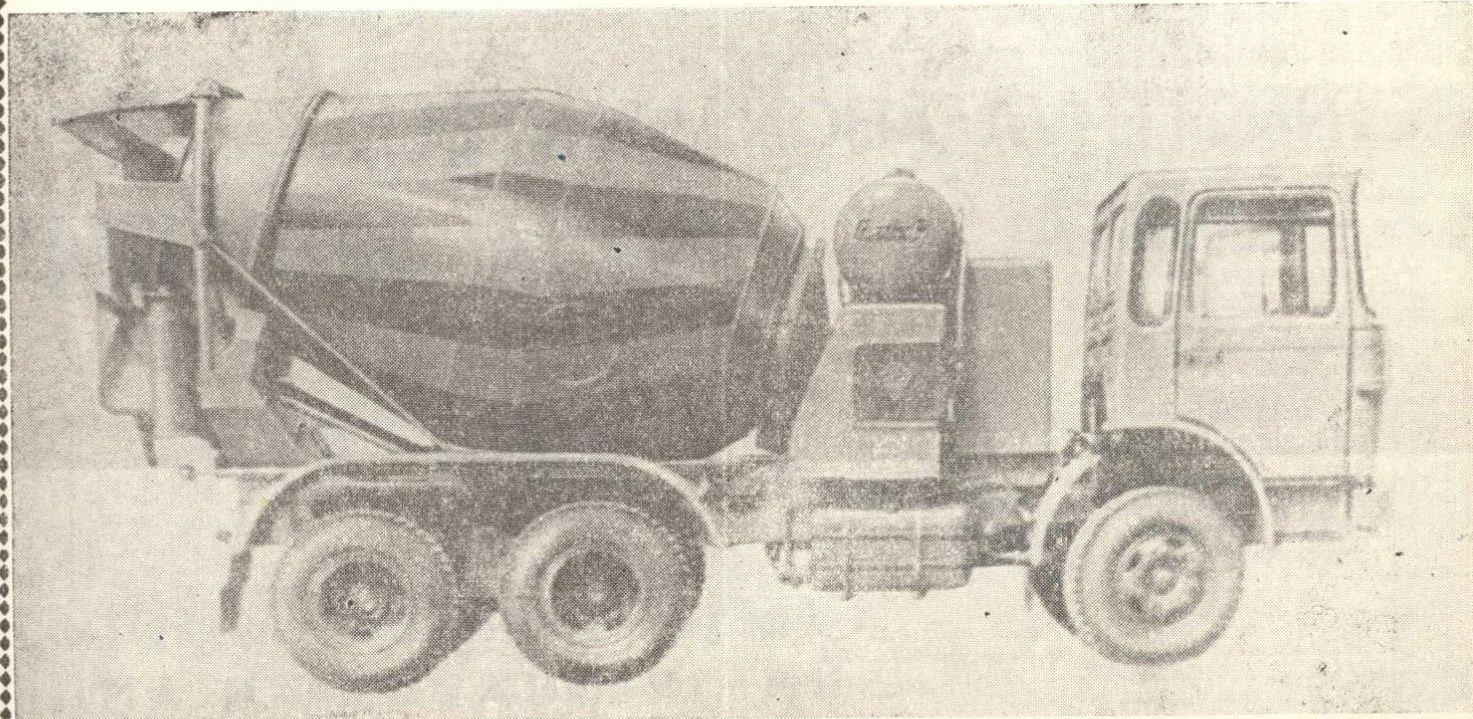
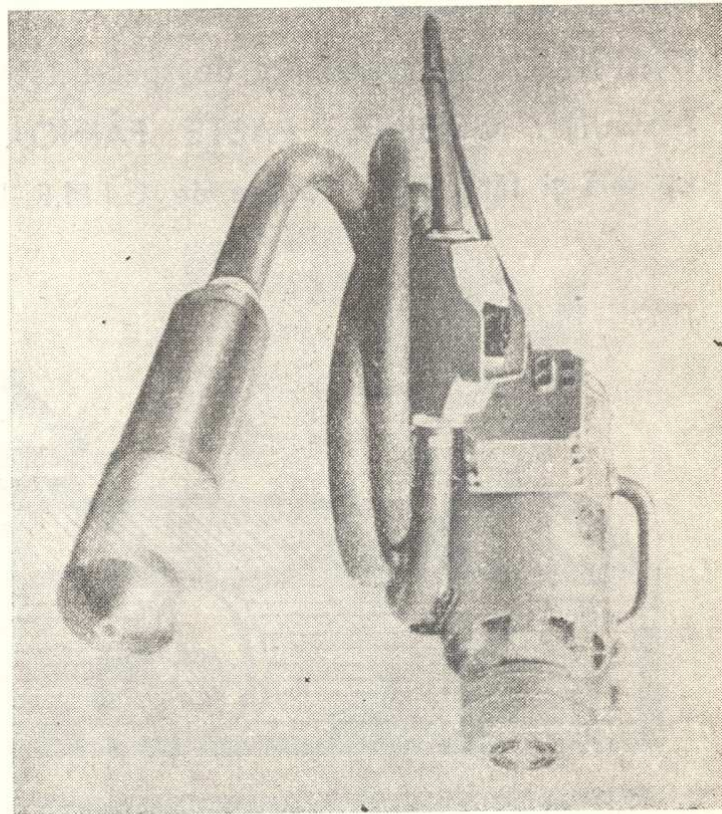
Căsuța poștală nr. 154

AUTOBETONIERA DE 6 mc.

un mijloc economic de transport și preparare a betoanelor. Utilajul poate funcționa atât ca automalaxor cât și ca autobetonieră, pentru acest din urmă caz, având prevăzută instalație proprie de apă cu posibilitate de dozare a apei.

Caracteristici tehnice principale :

- capacitate utilă a automalaxorului — 6 m³
- capacitate utilă ca autobetonieră — 5,5 m³
- capacitatea rezervorului de apă — 540 l
- înălțimea pilniei de alimentare — 3480 mm
- turația tobei de malaxare : max. — 13,5 rot/m

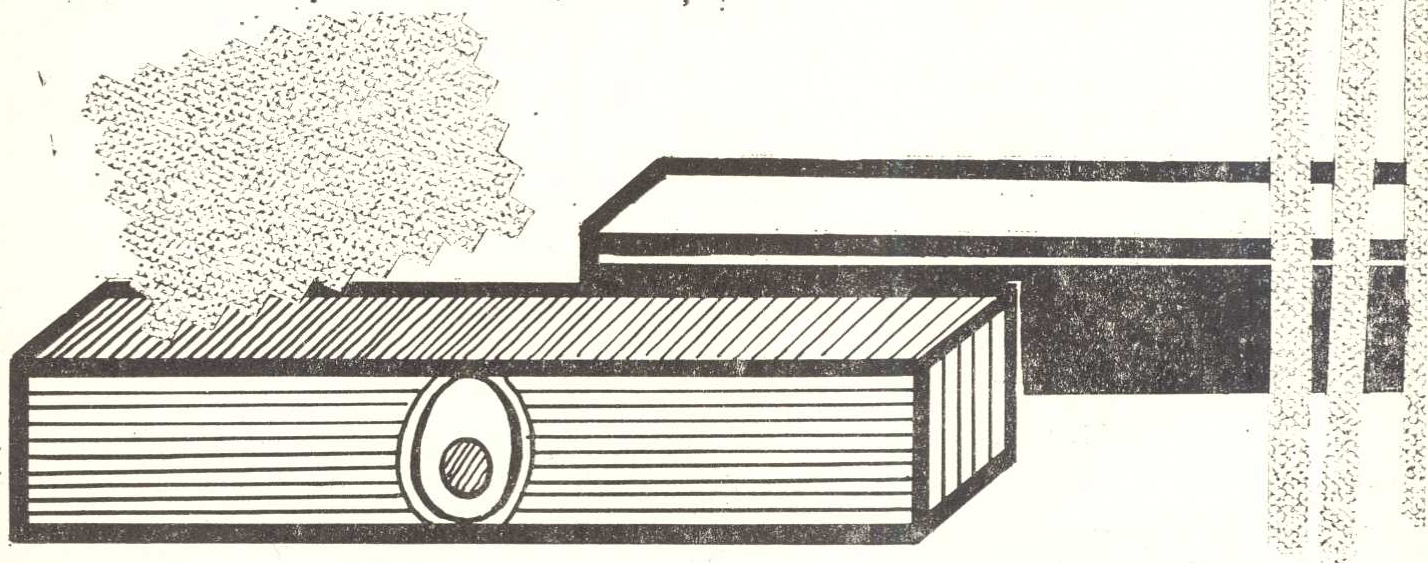

*****
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE MORĂRIT ȘI PANIFICAȚIE IAȘI
VĂ OFERĂ:

Un bogat sortiment de produse de panificație cu calități superioare recunoscute
Consumați și dv. produsele Complexului industrial de morărit și panificație Iași
și vă veți convinge că C.I.M.P. IAȘI este o marcă a
calității superioare.

SOLICITAȚI la magazinele de specialitate:
BISCUȚI, GRISINE, PASTE FĂINOASE
cu ouă și fără ouă, produse de C.I.M.P.-Iași

*****
ATENȚIUNE!

REÎNNOIȚI-VĂ ABONAMENTELE

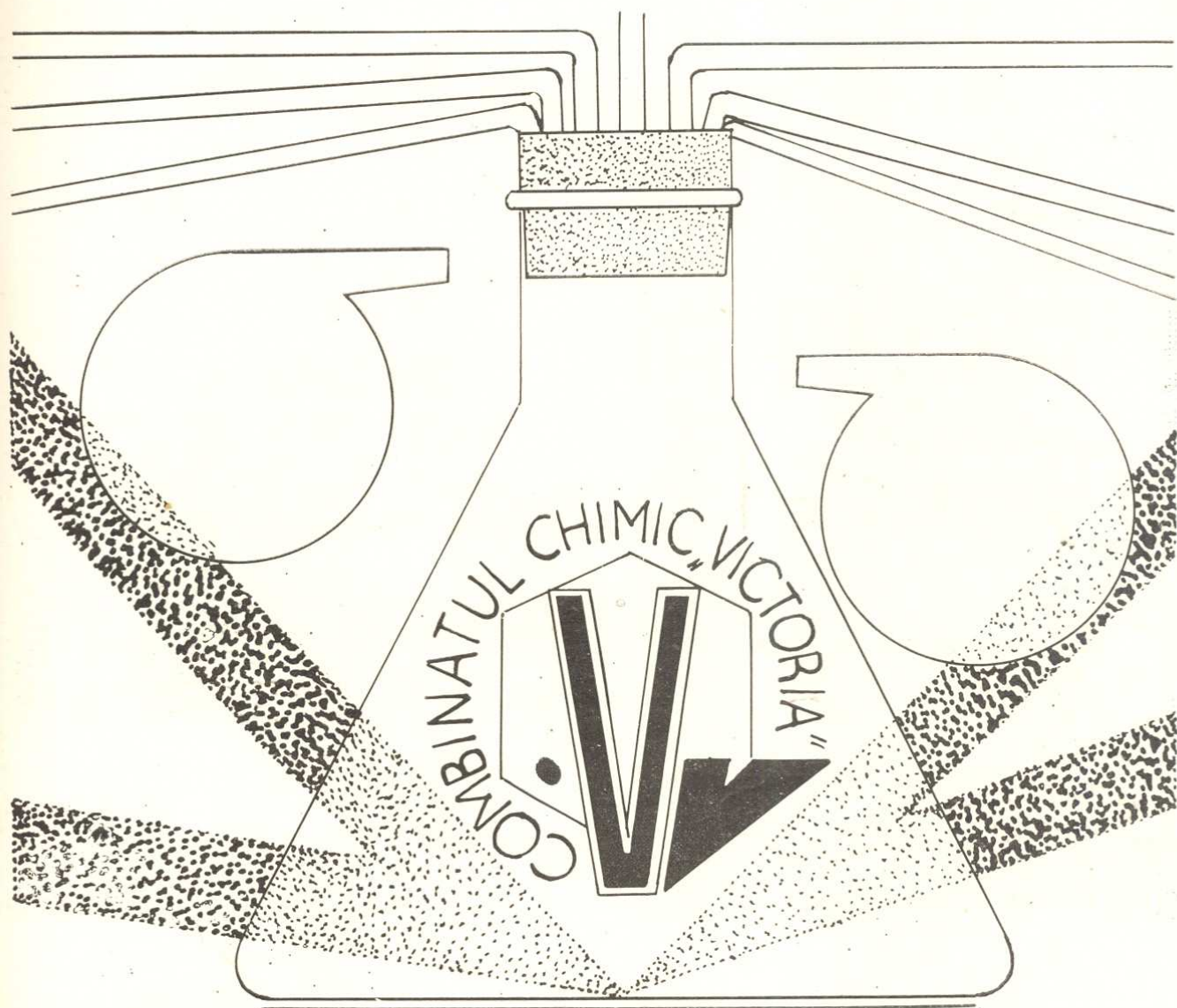
LA REVISTA

„PRESA NOASTRĂ”

Abonamentele se fac și direct la
administrația revistei „Presa noastră”
București, Calea Victoriei
Nr. 163, sector 1, cont B.N.R. 496.214
Filiala Sectorului 1 București —
UNIUNEA ZIARIȘTILOR.

PE ANUL 1975

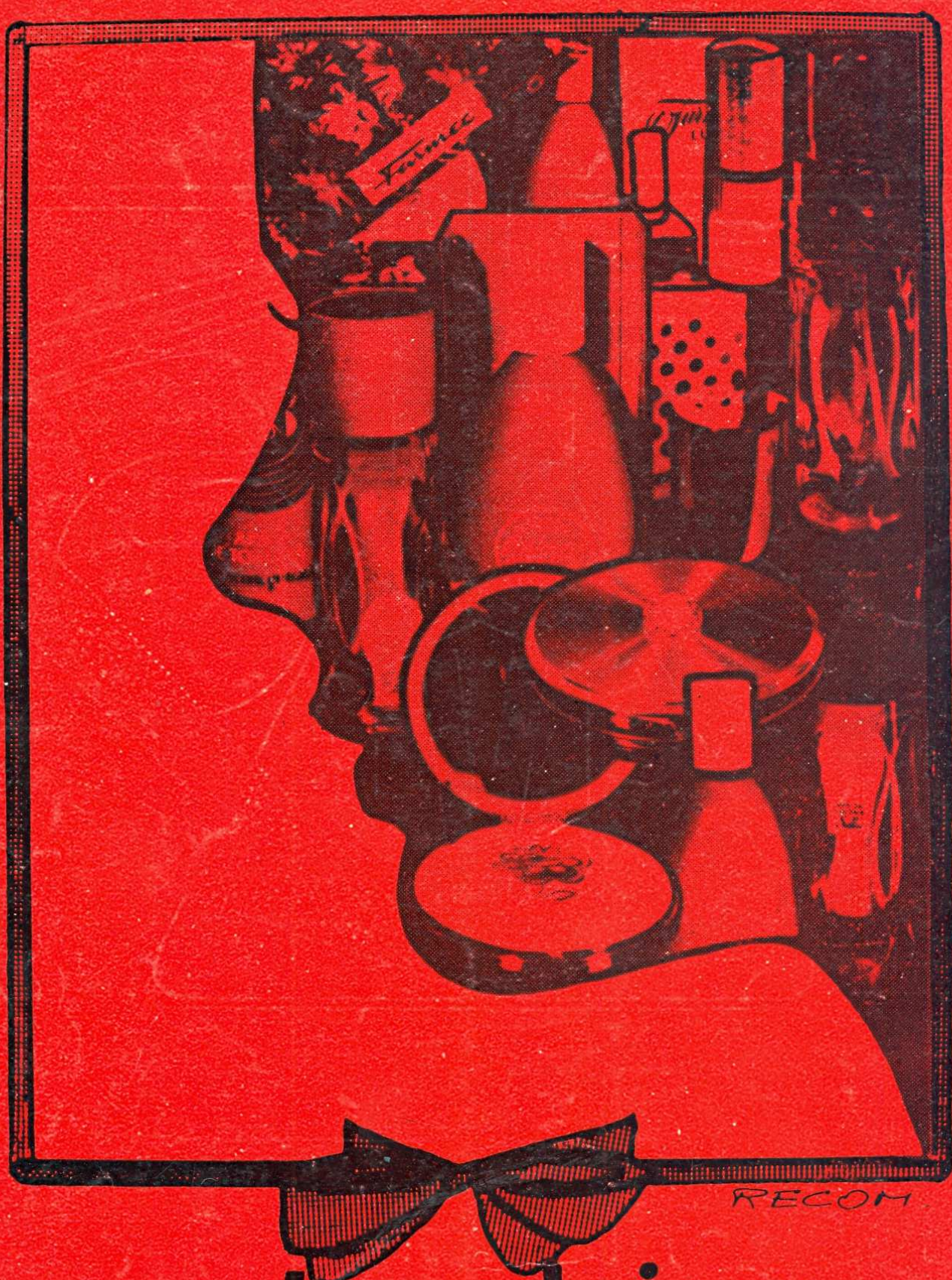
**PREȚUL UNUI ABONAMENT
INDIVIDUAL PE UN AN
ESTE DE NUMAI 60 LEI.**

COMBINATUL CHIMIC „VICTORIA” PRODUCE:

Metanol-formaldehidă tehnică 29% și 37% — Hexametilen-tetramină tehnică și farmaceutică — Adezivi ureoformaldehidici — Rășini ureoformaldehidice modificate — Schimbători de ioni — Amoniac comprimat și amoniac soluție — Sulfite de sodiu tehnic — Bicarbonat de amoniu alimentar — Hidrat de hidrazină — Nitroceluloză alcoolizată și pigmentată pentru lacuri — Acid sulfuric pentru acumulatori.

Prelucrări de mase plastice.

decembrie

LUNA CADOURILOR

VIZITIND MAGAZINELE DE SPECIALITATE PUTEȚI ALEGE CADOUL PREFERAT, CARE POATE FI :

- parfumul de toaletă „Miraj” — cu miros distinct, discret și foarte persistent. Prețul 32 lei flaconul
- apă de colonie „EVA 1001” — cu miros conceput pe nuanțe de rășinoase. Prețul 32 lei flaconul
- apă de colonie „EVA 1002” — cu miros conceput pe nuanțe de roze stilizate. Prețul de 26 lei flaconul
- apă de colonie „Romaria” — cu miros floral stilizat, distinct și persistent. Prețul 29.50 lei flaconul.

PRESA NOASTRA

NR. 9-12 (220-223) 1974

„Presa, radioul și televiziunea, toate mijloacele de informare în masă trebuie să desfășoare în viitor o activitate mai susținută pentru unirea eforturilor întregului popor în direcția îndeplinirii Programului și Directivelor. Este necesar să se imprime acestor mijloace de informare mai multă fermitate, un spirit mai combativ, militant, de intransigență față de lipsuri, de promovare a noului în toate domeniile de activitate. Ele trebuie să asigure informarea largă a oamenilor muncii privind activitatea internă și internațională a partidului și statului nostru, cunoașterea de către toți cetățenii a politicii de pace și colaborare promovate de partid. Trebuie să se pună, de asemenea, un mai mare accent pe programele cultural-educative cu conținut militant, revoluționar, care să promoveze principiile ideologice ale partidului nostru, etica și echitatea socialistă, să combată mentalitățile înapoiate. Este necesară dezvoltarea și în acest domeniu a muncii colective, realizarea unei îndrumări unitare a întregii activități de către organele de partid, care poartă răspunderea nemijlocită pentru buna desfășurare a activității radioului, televiziunii, presei, a întregii activități de educare socialistă”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Raportul C.C. al P.C.R.
la Congresul al XI-lea
al partidului)

PRESA NOASTRĂ

Anul XIX
Nr. 9—12
(220—223)
1974

CUPRINS

CONGRESUL AL XI-LEA AL P.C.R. și SARCINILE PRESEI

- Telegrama Comitetului Uniunii ziarștilor adresată tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu prilejul realegerii sale în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român (pag. 1)
- EDITORIAL : Inițiativă, acțiune, creație (pag. 3)

DOSAR CONGRES

- Cuvântarea tovarășului **Ștefan Voicu** (pag. 6)
- Cuvântarea tovarășului **Alexandru Ionescu** (pag. 8)
- Cuvântarea tovarășului **Anton Breitenhofer** (pag. 10)
- Codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste (pag. 13)

ANCHETA NOASTRĂ

Ce întreprinde organizația dumneavoastră de partid în sprijinul activității politico-profesionale a comuniștilor, a tuturor lucrătorilor din unitățile de presă din raza ei de activitate, pentru îndeplinirea la cel mai înalt nivel a sarcinilor trasate presei de cel de-al XI-lea Congres al partidului. Răspund : **Victor Stamate** (Comitetul de partid Presă-Edituri) și **I. Barna** (Comitetul de partid de la Radioteleviziune) (pag. 15)

ACTIVITATEA UNIUNII ZIARIȘTILOR ÎN LUMINA DOCUMENTELOR CONGRESULUI

- Nestor Ignat** : La nivelul noilor cerințe (pag. 17)
- Nicolae Simionescu** : Clubul ziarștilor economiști (pag. 18)
- Nicolae Dragoș** : Clubul ziarștilor de literatură și artă (pag. 19)
- Adrian Dohotaru** : Clubul tinerilor ziarști (pag. 20)
- Eugen Florescu** : Educarea tineretului în spirit comunist (pag. 21)
- Documentele Congresului partidului pe masa de lucru a ziarștilor-fotoreportaj (pag. 22)
- De la redacțiile presei județene : **Adeziune entuziastă, angajare comunistă** (pag. 24) Semnează : **Crăciun Bontă** (Arad), **G. Stănculescu** (Argeș), **Ion Arcaș** (Cluj), **Dumitru Mândroi** (Constanța) **Mihai Stănescu** (Dolj), **Ion Gh. Cenușă** (Galați), **Mihai Dumitriu** (Iași), **Ineze Gábor** (Mureș), **M. I. Lövensohn-Puiu** (Prahova), **M. Ivanovici** (Timiș)

ZIUA REPUBLICII

Ion Pavelescu : Ideea de republică în presa românească (pag. 34)

PE TEME POLITICO-PROFESIONALE

Dinu Popescu : Presa, factor principal de propagandă și educație comunistă a maselor (pag. 37)

CONTENTS

MANIFESTĂRI INTERNAȚIONALE

- Colocviul ziariștilor pe problemele populației (pag. 49)
- Ziua solidarității internaționale a ziariștilor (pag. 53)
- Sesiunea Prezidiului O.I.Z. (Ulan-Bator, septembrie 1974) (pag. 55)
- Întâlnirea de la București a reprezentanților Uniunilor de ziariști și ai presei militare din țări socialiste (pag. 59)

DIN EXPERIENȚA PRESEI JUDEȚENE

Ion Paranici : Realizarea funcției formative a ziarului „Zori noi” — Suceava (pag. 61)

FILE DE ISTORIE

Mihnea Gheorghiu, George Ivașcu, Octav Livezeanu, George Macovescu, Rađu Popescu, Ștefan Voicu : Tradiții militante ale presei românești interbelice (pag. 67)
George Ivașcu : Zaharia Stancu (pag. 74)

CRONICA PUBLICISTICII

Ion Mihail Popescu : Grigore Preoteasa, texte social-politice (pag. 76)
Dr. **Ion Babici** : Pagini remarcabile despre publicistica militantă (pag. 78)
V. B. : Omul, realitate statornică a reportajului (pag. 80)

STUDII ȘI CERCETĂRI DE PRESĂ

Conf. univ. **George Ionescu** : Sesiune de comunicări la Academia „Ștefan Gheorghiu” pe tema „Factorul om în dezvoltarea României socialiste” (pag. 81)
Lucian Avramescu : Forța de percuție a genului scurt (pag. 83)
— Aniversări : „Flacăra roșie” — Arad (pag. 82) ; „Steaua roșie” și „Vörös Zászló” — Mureș (pag. 88), „Drumul socialismului” — Hunedoara (pag. 105)
Victor Birlădeanu : Reportajul, expresie a publicisticii noastre comuniste (pag. 89)
Virgiliu Bulmeza : Fotografia, artă și document (pag. 95)

RETROSPECTIVE

Mircea Deac : Mihail Gion, caricatură și grafică militantă din deceniile IV-VIII (pag. 106)

CUM SCRIM

Dr. **Luiza Seche** : Viitorul și expresia lui lingvistică (pag. 109)

DOCUMENTAR ZIARISTIC INTERNAȚIONAL

Neagu Udroi : Două interviuri în Hawaii (pag. 111)
— Tirajul nu aduce fericirea nici în Anglia (pag. 58)
— Italia : Ziare în pericol (pag. 116)
— Oaspeți de peste hotare (pag. 43, 57)
Desene de **Mihail Gion** și **Octavian Bour**

REDACTOR ȘEF :

Petre Constantinescu

ÎN COLEGIUL DE REDACȚIE :

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretar general de redacție), C. N. Constantiniu, Ion Felca, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni

Abonamentele pentru străinătate se fac prin „ROMPRESFILATELIA” — Serviciul Import-Export Presă — București — Calea Griviței 64—66, POB 848

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
București, Calea Victoriei nr. 163
Telefon : 50 77 15

THE ELEVENTH CONGRESS OF THE R.C.P. AND TASKS OF THE PRESS

- Telegram by Journalists' Union Committee to **Nicolae Ceaușescu** on his re-election to the office of General Secretary of the Romanian Communist Party (page 1)
- EDITORIAL : Initiative, Action, Creativeness (page 3)

CONGRESS RECORD

- Speech by **Ștefan Voicu** (page 6)
- Speech by **Alexandru Ionescu** (page 8)
- Speech by **Anton Breitenhofer** (page 10)
- Code of Principles and Norms of Communists' Work and Life, of Socialist Ethics and Equity (page 13)

OUR INQUIRY

How does your Party organization support the political and professional activity of communists, of all Press workers of the units within its radius, for the best fulfilment of the tasks set to the Press by the Eleventh Party Congress. Respondents : **Victor Stamate** (for the Press and Publishing Houses' Party Committee) and **I. Barna** (for the Radio-Television's Party Committee). (page 15)

ACTIVITY OF THE JOURNALISTS' UNION IN THE LIGHT OF THE CONGRESS DOCUMENTS

Nestor Ignat : Equal to the New Requirements (page 17)
Nicolae Simionescu : Economic Journalists' Club (page 18)
Nicolae Dragoș : Literature and Art Journalists' Club (page 19)
Adrian Dohotaru : Young Journalists' Club (page 20)
Eugen Florescu : Educating Youth in a Communist Spirit (page 21)
— The Party Congress Documents on the Journalists' Desks A Photoreport (page 22)
From County Press Editorial Boards : **Enthusiastic Adhesion, Communist Commitment** (page 24). Signatures : **Crăciun Bonta** (Arad), **G. Stănculescu** (Argeș), **Ion Arcaș** (Cluj), **Dumitru Mândroiu** (Constanța), **Mihai Stănescu** (Dolj), **Ion G. Cenușă** (Galați), **Mihai Dumitriu** (Jassy), **Incze Gábor** (Mureș), **M. I. Lövensohn-Puiu** (Prahova), **M. Iovanovici** (Timiș).

REPUBLIC DAY

Ion Pavelescu : The Republic Idea in the Romanian Press (page 34)

POLITICAL AND PROFESSIONAL SUBJECTS

Dinu Popescu : The Press, a Chief Factor of Mass Propaganda and Communist Education (pag. 37)
Colonel dr. **Oliver Lustig** : The Press and Educating Youth for the Defence of the Homeland (page 44)

INTERNATIONAL EVENTS

- An Encounter of Journalists on Population Issues (page 49)
- International Solidarity Day of Journalists (page 53)
- I.O.J. Presidium Session (Ulan Bator, September 1974) (page 55)
- Bucharest Meeting of Representatives of the Journalists' Unions and Army Press of Socialist Countries (page 59)

FROM COUNTY PRESS EXPERIENCE

Ion Paranici : Accomplishment of Formative Function by the „Zori noi” Newspaper of Suceava (page 61)

Mihnea Gheorghiu, George Ivaşcu, Octav Livezeanu, George Macovescu, Radu Popescu, Ştefan Voicu : Militant Traditions of the Romanian Inter-War Press (page 67)
George Ivaşcu : Zaharia Stancu (page 74)

JOURNALIST'S CHRONICLE

Ion Mihail Popescu : Grigore Preoteasa — Socio-Political Texts (page 76)
Dr. Ion Babici : Remarkable Pages on Militant Journalism (page 78)
V. B. : Man, this Permanent Reality in Reportage (page 80)

PRESS STUDIES AND RESEARCHES

University Lecturer **George Ionescu** : Session of Papers at the „Ştefan Gheorghiu“ Academy on „The Man-Factor in the Development of Socialist Romania (page 81)
Lucian Avramescu : Percussion Power of the Short-Item Genre (page 83)
 -- Anniversaries : „Flacăra Roşie“ of Arad (page 82) ; „Steaua roşie“ and „Vörös Zászló“ of Mureş (pag. 88) ; „Drumul socialismului“ of Hunedoara (page 105)
Victor Birlădeanu : The Reportage, an Expression of Our Communist Journalism (page 89)
Virgiliu Bulmeza : Photography, an Art and Document (page 95)

RETROSPECTIVES

Mircea Deac : Mihail Gion, Cartoon and Militant Graphic Art (page 106)

HOW WE WRITE

Dr. Luiza Seche : The Future and Its Linguistic Expression (page 109)

INTERNATIONAL DOCUMENTARY

Neagu Udroui : Two Interviews in Hawaii (page 111)
 — Large Circulation Is No Blessing In England Either (page 58)
 — Italy : Newspapers in Danger (page 116)
 — Foreign Guests (pages 43, 57)
 Drawings by **Mihail Gion** and **Octavian Bour**

EDITOR-IN-CHIEF :

Petre Constantinescu

EDITORIAL BOARD :

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (Subeditor), C. N. Constantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, A. N. Trestieni.

Subscriptions from foreign countries should be addressed to ROMSPRESFILATELIA, Press Import-Export Department, — Bucharest — Calea Griviţei No. 64—66, P.O.B. 848

EDITORIAL OFFICE & Administrative Dept. :

Bucharest, Calea Victoriei No. 163
 Telephone : 50 77 15

SOMMAIRE

LE XI-ÈME CONGRES DU P.C.R. ET LES TÂCHES DE LA PRESSE

— Le télégramme du Comité de l'Union des journalistes adressé au camarade **Nicolae Ceauşescu**, lors de sa réélection aux fonctions de secrétaire général du Parti Communiste Roumain (page 1)

EDITORIAL

— Initiatives, action, création (page 3)

LE DOSSIER DU CONGRES

— Allocution du camarade **Ştefan Voicu** (page 6)
 — Allocution du camarade **Alexandru Ionescu** (page 8)
 — Allocution du camarade **Anton Breitenhofer** (page 10)
 — Le code des principes et des normes du travail et de la vie des communistes, de l'éthique et de l'équité socialistes (page 13)

NOTRE ENQUETE

Comment agit votre organisation de parti à l'appui de l'activité politico-professionnelle des communistes, de tous les travailleurs des unités de presse de son réseau d'action pour la réalisation au plus haut niveau des tâches assignées à la presse par le XI-e Congrès du Parti. Y répondent : **Victor Stamate** (le Comité de parti Presse-éditions) et **I. Barna** (le Comité de parti de la Radiotélévision) (page 15).

L'ACTIVITE DE L'UNION DES JOURNALISTES A LA LUMIERE DES DOCUMENTS DU CONGRES

Nestor Ignat : Au niveau des nouvelles exigences (page 17)
Nicolae Simionescu : Le Club des journalistes économistes (page 18)
Nicolae Dragoş : Le Club des journalistes de littérature et d'art (page 19)
Adrian Dohotaru : Le Club des jeunes journalistes (page 20)
Eugen Florescu : L'éducation de la jeunesse dans l'esprit communiste (page 21)
 — Les documents du Congrès du Parti sur la table de travail des journalistes — photoreportage (page 22)
 — On a reçu des rédactions de la presse départementale : „Adhésion enthousiaste, engagement communiste“ (page 24) Signent : **Craciun Bonta** (Arad), **G. Stanculescu** (Arad), **Ion Arcaş** (Cluj), **Dumitru Mândroiu** (Constantza), **Mihai Stănescu** (Dolj), **Ion Gh. Cenuşă** (Galatz), **Mihai Dumitriu** (Jassy), **Inceze Gabor** (Mureş), **M. I. Lövensohn-Puiu** (Prahova), **M. Iovanovici** (Timiş).

LA FETE DE LA REPUBLIQUE

Ion Pavelescu : L'idée de république dans la presse roumaine (page 34)

EN MARGE DE THEMES POLITICO-PROFESSIONNELS

Dinu Popescu : La presse, facteur principal de propagande et d'éducation communiste des masses (page 37)
Dr. colonel Oliver Lustig : La presse et l'éducation de la jeunesse pour la défense de la patrie (page 44)

(Le sommaire continue à verso)

- Le colloque des journalistes sur les problèmes de la population (page 49)
- Le jour de la solidarité internationale des journalistes (page 53)
- La session du Présidium de la O.I.Z. (Oulan-Bator, septembre 1974) (page 55)
- La rencontre de Bucarest des représentants des Unions des journalistes et de la presse militaire de plusieurs pays socialistes (page 59)

DE L'EXPERIENCE DE LA PRESSE DEPARTEMENTALE

Ion Paranici : La réalisation de la fonction formative du journal „Zori Noi“ du Suceava (page 61).

PAGES D'HISTOIRE

Mihnea Gheorghiu, George Ivaşcu, Octav Livezeanu, George Macovescu, Radu Popescu, Ştefan Voicu : Traditions militantes de la presse roumaine d'entre les deux guerres (page 67) **George Ivaşcu** : Zaharia Stancu (page 74)

LA CHRONIQUE DU JOURNALISME

Ion Mihail Popescu : Grigore Preoteasa — textes sociopolitiques (page 76)
Dr. Ion Babici : Pages remarquables sur le journalisme militant (page 78)
V. B. : L'homme — réalité durable et constante du reportage (page 80)

ETUDES ET RECHERCHES DE PRESSE

Maître de conférences **George Ionescu** : Session de communications à l'Académie „Ştefan Gheorghiu“ : „Le facteur HOMME dans le développement de la Roumanie socialiste“ (page 81).
Lucian Avramescu : La force de percution du genre court (page 83)
 — Anniversaires : „Flacăra Roşie“ — Arad (page 82) ; „Steaua Roşie“ et „Vörös Zászló“ — Mureş (page 88) ; „Drumul Socialismului“ — Hunedoara (page 105).
Victor Birlădeanu : Le reportage, expression de notre journalisme communiste (page 89)
Virgiliu Bulmeza : La photographie — art et document (page 95)

RETROSPECTIVES

Mircea Deac : Mihail Gion, caricature et graphique militante dans les IV—VIII décennies (page 106)

COMMENT ECRIVONS-NOUS ?

Dr. Luiza Seche : L'avenir et son expression dans la linguistique (page 109)

DOCUMENTAIRE JOURNALISTIQUE INTERNATIONAL

Neagu Udroi : Deux interviews à Hawaii (page 111)
 — Le tirage ne rapporte pas le bonheur ni même en Angleterre (page 58)
 — Italie : Des journaux en danger (page 116)
 — Hôtes de l'étranger (page 43 ; page 57)
 Dessins de **Mihail Gion** et **Octavian Bour**

RÉDACTEUR EN CHEF :

Petre Constantinescu

DANS LE COLLÈGE DE RÉDACTION :

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secrétaire général de rédaction) C. N. Constantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni.

Les abonnements pour l'étranger : s'adresser à „ROMPRES-FILATELIA“ Service IMPORTATION-EXPORTATION PRESSE, Bucarest, calea Griviței no. 64—66, P.O.B. — box 848

RÉDACTION ET ADMINISTRATION :

Bucarest, Calea Victoriei no. 163, téléphone 50 77 15

INHALT

DER XI. PARTEITAG DER RKP UND DIE AUFGABEN DER PRESSE

— Telegramm des Komitees des Journalistenverbands an Genossen **Nicolae Ceauşescu** anlässlich seiner Wiederwahl zum Generalsekretär der Rumänischen Kommunistischen Partei (S. 1)

LEITARTIKEL

— Initiative, Aktion, Schaffen (S. 3)

KONGRESS-DOSSIER

- Rede des Genossen **Ştefan Voicu** (S. 6)
- Rede des Genossen **Alexandru Ionescu** (S. 9)
- Rede des Genossen **Anton Breitenhofer** (S. 10)
- Prinzipien und Normen der Arbeit und des Lebens der Kommunisten, der sozialistischen Ethik und Rechtlichkeit (S. 13)
- Unsere Umfrage : Was unternimmt Ihre Parteiorganisation zur Unterstützung der politisch-beruflichen Tätigkeiten ihres Aktivitätsbereichs für die Erfüllung auf höchstem Niveau der vom XI. Parteitag der RKP für die Presse vorgezeichneten Aufgaben. Es antworten : **Victor Stamate** (Parteikomitee Presse — Verlage) und **I. Barna** (Parteikomitee des Rundfunks und Fernsehens) (S. 15)

DIE TÄTIGKEIT DES JOURNALISTENVERBANDS IM LICHT DER PARTEITAGSDOKUMENTE

- Nestor Ignat** : Auf dem Niveau der neuen Erfordernisse (S. 17)
Nicolae Simionescu : Der Klub der Wirtschaftsjournalisten (S. 18)
Nicolae Dragoş : Der Klub der Journalisten für Literatur und Kunst (S. 19)
Adrian Dohotaru : Der Klub der jungen Journalisten (S. 20)
Eugen Florescu : Die Erziehung der Jugend in kommunistischem Geist (S. 21)
 — Die Parteitagsdokumente auf dem Arbeitstisch der Journalisten — Fotoreportage (S. 22)
 — Von den Redaktionen der Kreispresse : Begeisterte Zustimmung, kommunistisches Engagement (S. 24). Unterschrieben : **Crăciun Bonta** (Arad), **G. Stănculescu** (Argeş), **Ion Arcaş** (Cluj), **Dumitru Mândroiu** (Constanţa), **Mihai Stănescu** (Dolj), **Ion Gh. Cenuşă** (Galaţi), **Mihai Dumitriu** (Iaşi), **Ince Gábor** (Mureş), **M. I. Lövensohn-Puiu** (Prahova), **M. Iovanovici** (Timiş)

DER TAG DER REPUBLIK

Ion Pavelescu : Die Idee der Republik in der rumänischen Presse (S. 34)

ZU POLITISCH-BERUFLICHEN THEMEN

- Dinu Popescu** : Die Presse, vorrangiger Faktor für Propaganda und kommunistische Erziehung der Massen (S. 37)
Dr. Oberst Oliver Lustig : Die Presse und die Erziehung der Jugend für die Verteidigung des Vaterlandes (S. 44)

INTERNATIONALE VERANSTALTUNGEN

- Kolloquium der Journalisten zu Bevölkerungsfragen (S. 49)
- Tag der internationalen Solidarität der Journalisten (S. 53)
- Tagung des IJO-Präsidiiums (Oulan-Bator, September 1974) (S. 55)
- Die Bukarest Begegnung der Vertreter der Journalistenverbände und der Militärpresse aus den sozialistischen Ländern (S. 59)

Ion Paranici: Die Realisierung der formativen Funktion der Zeitung „Zori noi“ — Suceava (S. 61)

СОДЕРЖАНИЕ

BLÄTTER DER GESCHICHTE

Mihnea Gheorghiu, George Ivaşcu, Octav Livezeanu, George Macovescu, Radu Popescu, Ştefan Voicu: Militante Traditionen der rumänischen Presse zwischen den beiden Weltkriegen (S. 67)

George Ivaşcu: Zaharia Stancu (S. 74)

CHRONIK DER PUBLIZISTIK

Ion Mihail Popescu: Grigore Preoteasa, sozial-politische Texte (S. 76)

Dr. Ion Babici: Hervorragende Seiten über die militante Publizistik (S. 78)

V. B.: Der Mensch, die dauerhafte Realität der Reportage (S. 80)

PRESSE-STUDIEN UND -FORSCHUNGEN

Univ.-Doz. George Ionescu: Tagung an der Akademie „Ştefan Gheorghiu“ mit Mitteilungen zum Thema: der Faktor Mensch in der Entwicklung des sozialistischen Rumäniens (S. 81)

Lucian Avramescu: Die Perkussionskraft des Kurzgenres (S. 83)

— Jahrestage: „Flacăra roşie“ — Arad (S. 82); „Steaua roşie“ und „Vörös Zászló“ — Mureş (S. 88), „Drumul socialismului“ — Hunedoara (S. 105)

Victor Birlădeanu: Die Reportage, Ausdruck unserer kommunistischen Publizistik (S. 89)

Virgil Bulmeza: Die Fotografie, Kunst und Dokument (S. 95)

RETROSPEKTIVEN

Mircea Deac: Mihail Gion, militante Karikatur und Graphik im IV.—VIII. Jahrzehnt (S. 106)

WIE SCHREIBEN WIR

Dr. Luiza Seche: Die Zukunft und ihr linguistischer Ausdruck (S. 109)

INTERNATIONALE JOURNALISTISCHE DOKUMENTATION

Neagu Udroui: Zwei Interviews in Hawaii (S. 111)

— Die Auflage bringt auch in England kein Glück (S. 53)

— Italien: Zeitungen in Gefahr (S. 116)

— Auslandsgäste (S. 43, 57)

Zeichnungen von Mihail Gion und Octavian Bour

CHEFREDAKTEUR:

Petre Constantinescu

IM REDAKTIONSKOLLEGIUM:

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (Generalsekretär der Redaktion), C. N. Constantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat, Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni

Abonnements fürs Ausland durch „ROMPRESFILATELIA“ — AMT FÜR PRESSE-IMPORT-EXPORT, Bukarest — Calea Griviţei Nr. 64—66, Postfach 848

REDAKTION UND VERWALTUNG:

Bukarest, Calea Victoriei Nr. 163

Tel. 50 77 15

XI СЪЕЗД РКИ И ЗАДАЧИ ПЕЧАТИ

— Телеграмма Комитета Союза журналистов товарищу Николае Чаушеску по случаю его переизбрания генеральным секретарем Румынской коммунистической партии (стр. 1)

— Передовая статья: Инициатива, действие, творчество (стр. 3)

— Выступление товарища Штефана Войку (стр. 6)

— Выступление товарища Александра Ионеску (стр. 8)

— Выступление товарища Антона Брейтенхофера (стр. 10)

— Принципы и нормы жизни и труда коммунистов, социалистической этики и справедливости (стр. 13)

НАША АНКЕТА

Что предпринимает ваша партийная организация в поддержку профессионально-политической деятельности коммунистов, всех работников печатных учреждений, входящих в сферу ее деятельности, в целях выполнения на высшем уровне задач, поставленных перед печатью XI съездом партии. Отвечают: Виктор Стамате (Партийный комитет Печати-Издательств) и И. Барна (Партийный комитет Радиотелевидения) (стр. 15).

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СОЮЗА ЖУРНАЛИСТОВ В СВЕТЕ ДОКУМЕНТОВ СЪЕЗДА

Нестор Игнат: На уровне новых требований (стр. 17)

Николае СимIONESКУ: Клуб журналистов-экономистов (стр. 18)

Николае Драгом: Клуб журналистов в области литературы и искусства (стр. 19)

Адриан Дохотару: Клуб молодых журналистов (стр. 20)

Эджен Флосреку: Воспитание молодежи в коммунистическом духе (стр. 21)

— Документы Съезда партии обсуждаются журналистами — Фоторепортаж (стр. 22)

— От редакций уездных газет: Воодушевленное одобрение, коммунистическое обязательство (стр. 24) Отвечают: Крэчун Бонта: (Арад), Г. Стэнкулеску (Арджеш), Ион Аркан (Клуж), Думитру Мындру (Констанца), Михай Стэнеску (Долж), Ион Г. Чепуца (Галац), Михай Думитриу (Ясы), Ииче Габор (Муреш), М. И. Левенсон-Шуйу (Прахова), М. Иованович (Тимиш)

— От редакций уездных газет: Воодушевленное одобрение, коммунистическое обязательство (стр. 24) Отвечают: Крэчун Бонта: (Арад), Г. Стэнкулеску (Арджеш), Ион Аркан (Клуж), Думитру Мындру (Констанца), Михай Стэнеску (Долж), Ион Г. Чепуца (Галац), Михай Думитриу (Ясы), Ииче Габор (Муреш), М. И. Левенсон-Шуйу (Прахова), М. Иованович (Тимиш)

ДЕНЬ РЕСПУБЛИКИ

Ион Павелеску: Понятие о республике в румынской печати (стр. 34)

НА ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКИЕ ТЕМЫ

Дину Попеску: Печать, главный фактор коммунистической пропаганды и воспитания масс (стр. 37)

Доктор полковник Оливер Лустиг: Печать и воспитание молодежи для защиты родины (стр. 44)

МЕЖДУНАРОДНЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ

— Коллоквиум журналистов по вопросам населения (стр. 43)

— День международной солидарности журналистов (стр. 53)

— Сессия Президиума МОЖ (Улан-Уатор, сентябрь 1974) (стр. 55)

— Бухарестская встреча представителей Союзов журналистов и военной печати социалистических стран (стр. 59)

ИЗ ОПЫТА УЕЗДНОЙ ПЕЧАТИ

Ион Паранич: Осуществление формирующей функции газеты „Новая зоря“ (Сучава) (стр. 61)

(Продолжение содержания на следующей странице)

Михия Георгиу, Джордже Ивашку, Октав Ливезяну, Джордже Маковеску, Радун Попеску, Штефан Войку: Боевые традиции румынской межвоенной печати (стр. 67)
Джордже Ивашку: Захария Станку (стр. 74)

ПУБЛИЦИСТИЧЕСКАЯ ХРОНИКА

Ион Михаил Попеску: Григоре Преотияса, социально-политические тексты (стр. 76)
Доктор Ион Бабич: Выдающиеся страницы о боевой публицистике (стр. 78)
В.Б.: Человек, постоянная реальность репортажа (стр. 80)

ТРУДЫ И ИССЛЕДОВАНИЯ ПЕЧАТИ

Доцент Джордже Попеску: Сессия научных сообщений в Академии имени Штефана Георгиу: Фактор человек в развитии социалистической Румынии (стр. 81)
Лучиан Аврамеску: Сила проникновения короткого жанра (стр. 83)
— Годовщины: „Красное пламя” — Арад (стр. 82); „Красная звезда” и „Вереш засло” — Муреш (стр. 88), „Путь социализма” — Хунедоара (стр. 105)
Виктор Бырлядиу: Репортаж, выражение нашей коммунистической публицистики (стр. 89)
Вирджилиу Булмеца: Фотография, искусство и документ (стр. 95)

РЕТРОСПЕКТИВА

Мирча Деак: Михаил Джон, карикатура и боевая графика IV—VIII десятилетий (стр. 106)

КАК НИШЕМ

Доктор Луиза Секе: Будущее и его лингвистическое выражение (стр. 109)

МЕЖДУНАРОДНАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ БАРТОТЕКА

Нягу Удрою: Два интервью на Гавайских островах (стр. 111)
— Тираж не приносит счастья ни в Англии (стр. 58)
— Италия: Газеты в опасности (стр. 116)
— Зарубежные гости (стр. 43, 57)
Рисунки Михаила Джона и Октавиана Боура

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

Петре Константинеску

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Конст. Антип, Антал Алберт, Валентин Кымпяну (ответственный секретарь редакции), К. Н. Константину, Ион Феля, Нестор Игнат, Василе Иосипеску, Николае Морару, Октавиан Палер, Александру Попеску, Илие Радулеску, Ал. Н. Трестиень

Абоннементы для заграницы:

„ROMPRESFILATELIA”—Serviciul Import-Export Presă — București — Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — Box 848

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ:
BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI Nr. 163
ТЕЛЕФОН: 50.77.15

SUMARIO

EL XI-o CONGRESO DEL P.C.R. Y LAS TAREAS DE LA PRENSA

— El telegrama del Comité de la Unión de los Periodistas dirigido al compañero Nicolae Ceaușescu con motivo de su reelección en la función de secretario general del Partido Comunista Rumano (pag 1)

EDITORIAL

— Iniciativas, acciones, creación (pag. 3)

LA CARPETA DEL CONGRESO

— Discurso del compañero Ștefan Voicu (pag. 6)
— Discurso del compañero Alexandru Ionescu (pag. 8)
— Discurso del compañero Anton Breitenhofer (pag. 10)
— El código de los principios y de las normas del trabajo y de la vida de los comunistas, de la ética y de la equidad socialista (pag. 13)

NUESTRA ENCUESTA

¿Cómo acciona su organización de partido al apoyo de la actividad político-profesional de los comunistas, de todos los que trabajan en las unidades de prensa de su radio de actividad para cumplir al más alto nivel con las tareas asignadas a la prensa por el XI-o Congreso del partido? Contestan: Victor Stamate, del Comité de partido prensa-editoriales, y I. Barna, del Comité de partido de la Radio-televisión rumana (pag. 15)

EL ACTIVIDAD DE LA UNION DE LOS PERIODISTAS EN LA LUZ DE LOS DOCUMENTOS DEL CONGRESO

Nestor Ignat: Al nivel de las nuevas exigencias (pag. 17)
Nicolae Simionescu: El Club de los periodistas economistas (pag. 18)
Nicolae Dragoș: El Club de los periodistas de literatura y arte (pag. 19)
Adrian Dohotaru: El Club de los jóvenes periodistas (pag. 20)
Eugen Florescu: La educación de los jóvenes en el espíritu comunista (pag. 21)
— Los documentos del Congreso del partido en la mesa de trabajo de los periodistas — fotoreportaje (pag. 22)
— Recibimos de la parte de las redacciones de la prensa departamental: „Adesión entusiasta, empeño comunista” (pag. 24). Firman: Crăciun Bonta (Arad), G. Stănculescu (Argeș), Ion Arcaș (Cluj), Dumitru Mândroiu (Constanța), Mihai Stănescu (Dolj), Ion Gh. Cenușa (Galați) Mihai Dumitriu (Iași), Incze Gábor (Mureș), M. I. Lövensohn-Puiu (Prahova), M. Iovanovici (Timiș).

LA FIESTA DE LA REPÚBLICA

Ion Pavelescu: La idea de república en la prensa rumana (pag. 34)

EN MARGEN DE TEMAS POLITICO-PROFESIONALES

Dinu Popescu: La prensa, factor principal de propaganda y educación comunista de las masas (pag. 37)
Dr. colonel Oliver Lustig: La prensa y la educación de la juventud para defender la patria (pag. 44)

(el sumario sigue al verso de la página)

MANIFESTACIONES INTERNACIONALES

- El coloquio de los periodistas sobre los problemas de la población (pag. 49)
- El día de la solidaridad internacional de los periodistas (pag. 53)
- La sesión del Presidio de la O.I.Z., tenida a Ulan-Bator, en septiembre de 1974 (pag. 55)
- La reunión de Bucarest de los representantes de las Uniones de los periodistas y de la prensa militar de más países socialistas (pag. 59)

DE LA EXPERIENCIA DE LA PRENSA DEPARTAMENTAL

Ion Paranci : La realización de la función formativa del periódico „Zori Noi“, de la ciudad de Suceava (pag. 61)

PAGINAS DE HISTORIA

Mihnea Gheorghiu, George Ivaşcu, Octav Livezeanu, George Macovescu, Radu Popescu, Ştefan Voicu : Tradiciones militantes de la prensa rumana interbélica (pag. 67)
George Ivaşcu : Zaharia Stancu (pag. 74)

CRONICA DEL PERIODISMO

Ion Mihail Popescu : Grigore Preoteasa — textos socio-políticos (pag. 76)
Dr. Ion Babici : Páginas memorables sobre el periodismo militante (pag. 78)
V. B. : El hombre — realidad durable y constante del reportage (pag. 80)

ESTUDIOS E INVESTIGACIONES DE PRENSA

Conf. univ. George Ionescu : Sesión de comunicaciones a la Academia „Ştefan Gheorghiu“ : El factor HOMBRE en el desarrollo de la Rumania socialista (pag. 81)
Lucian Avramescu : La fuerza percutante del género corto (pag. 83)
— Fiestas y cumpleaños : „Flacăra Roşie“ — Arad (pag. 82), „Steaua Roşie“ y Vörös Zászló“ — Mureş (pag. 88), „Drumul Socialismului“ — Hunedoara (pag. 105)
Victor Birlădeanu : El reportage — expresión de nuestro periodismo comunista (pag. 89)
Virgiliu Bulmeza : La fotografía, como arte y documento a la vez. (pag. 95)

RETROSPECTIVAS

Mircea Deac : Mihail Gion — caricatura y gráfica militante de los IV—VIII decenios (pag. 106)

¿ COMO ESCRIBIMOS ?

Dr. Luiza Seche : El futuro y su expresión en la lingüística (pag. 109)

DOCUMENTAL PERIODISTICO INTERNACIONAL

Neagu Udroi : Dos entrevistas en Hawaii (pag. 111)
— La tirada no trae la felicidad ni siquiera en Inglaterra (pag. 58)
— Italia : Periódicos en peligro (pag. 116)
— Huéspedes del extranjero (pag. 43—57)
Dibujos de **Mihail Gion** y **Octavian Bour**

JEFE REDACTOR :

Petre Constantinescu

EN EL COLEGIO DE REDACCIÓN :

Const. Antip, Antal Albert, Valentin Câmpeanu (secretario general de redacción), C. N. Constantiniu, Ion Felea, Nestor Ignat Vasile Iosipescu, Nicolae Moraru, Octavian Paler, Alexandru Popescu, Ilie Rădulescu, Al. N. Trestieni.

Las suscripciones para el extranjero — por el intermedio de “ROMPRESFILATELIA”, Oficio IMPORTACIÓN-EXPORTACIÓN DE PRENSA. Bucarest, calea Griviţei, nr. 64—66 P.O.B. box 848.

REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN : Bucarest, cl. Victoriei 163, fono 50.77.15

La încheierea lucrărilor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român și cu prilejul realegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului, Comitetul Uniunii ziaristilor din țara noastră a adresat următoarea telegramă :

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu,

La încheierea lucrărilor celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, ziaristii din întreaga țară exprimă, cu toată convingerea lor comunistă, deplina adeziune față de istoricele documente ale Congresului și, totodată, îndreptățita lor satisfacție față de alegerea dumneavoastră în înalta funcție de secretar general al partidului, pe care ați îndeplinit-o și pînă acum cu înaltă cinstire și cu binemeritata autoritate pe plan național și internațional.

Magistralul Raport prezentat de dumneavoastră, Programul și celelalte documente adoptate întăresc încrederea în justetea politicii marxist-leniniste a Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare fermă a României spre comunism, de promovare a unor legături între popoare, partide și țări — ghidate de comandamentele demnității, independenței, suveranității și justiției, de imperativele luptei pentru asigurarea păcii în întreaga lume, pentru întronarea unei noi ordini economice și politice mondiale.

Deciziile Congresului dau întregului nostru popor garanția că România socialistă, călăuzită cu clarviziune și fermitate de partidul comunistilor, liberă și stăpînă pe destinele ei, fidelă opțiunilor sale fundamentale, își va aduce și de acum înainte contribuția la întărirea puterii de atracție și înmîsurare a ideilor socialismului și comunismului, la accelerarea mersului înainte al forțelor păcii și progresului, la democratizarea vieții internaționale, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte.

Cu hotărîrile Congresului pe masa lor de lucru, avînd mereu în mintea și cugetele lor prețioasele indicații ale conducerii partidului, ale dumneavoastră personal, ziaristii din întreaga țară, fără deosebire de naționalitate, vor milita, și mai departe, fără a-și precupeți eforturile, pentru transpunerea în viață a acestei politici, pe toate coordonatele ei majore ce vizează întărirea și dezvoltarea orînduirii socialiste în Republica Socialistă România.

Pentru lucrătorii din presă, de la radio și televiziune, constituie un puternic îndemn și o călăuză sigură sarcina — subliniată la Congres — de a se desfășura o activitate mai susținută pentru unirea eforturilor întregului popor în direcția înfăptuirii Programului și Directivelor, de a se imprima tuturor mijloacelor de informare de masă mai multă substanță de idei și un puternic caracter militant, de a se promova mai

susținut noul în toate domeniile de activitate, folosindu-se în acest scop mijloacele publicistice de cea mai largă eficiență și audiență în mase.

Gazetarii din întreaga țară, conștienți de marea responsabilitate pe care le-o impune calitatea lor de activiști de partid, țin să vă asigure, iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, de abnegația și devotamentul lor față de patrie, partid și popor, să exprime hotărârea lor neclintită de a lupta cu toate forțele pentru transpunerea în viață a politicii interne și externe a partidului, pentru promovarea înaltelor idealuri de umanitate, de etică și echitate socialistă, care caracterizează obiectivele noii etape de dezvoltare a patriei noastre.

Vă dorim din toată inima multă sănătate și putere de muncă spre binele și fericirea poporului, spre triumful nobilei cauze a socialismului și comunismului pentru care v-ați închinat întreaga dumneavoastră existență.

**COMITETUL UNIUNII ZIARIȘTILOR
DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA**

În atmosfera de puternic entuziasm generată de lucrările și hotărârile Congresului, după ședința de închidere, mulțimea însuflețită salută din toată inima prin vii aclamații pe tovarășul Nicolae Ceaușescu

INIȚIATIVĂ, ACȚIUNE, CREAȚIE

În istoria glorioasă a partidului s-a scris un capitol nou: Congresul al XI-lea. Hotărârile sale de excepțională însemnătate au deschis perspectiva măreață de ridicare a României la nivelul statelor avansate din punct de vedere economic, de făurire a unei civilizații materiale și spirituale înfloritoare prin edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea treptată spre comunism.

Adoptînd primul Program al P.C.R., forumul suprem al partidului a dat tuturor comunistilor, întregului popor o cartă ideologică, teoretică și politică care precizează cu extremă rigurozitate științifică direcțiile principale de acțiune, sarcinile concrete ce se cer îndeplinite în fiecare compartiment al vieții economice și sociale. Tocmai în imbinarea caracterului său de document teoretic cu specificul unui plan de acțiune rezidă izvorul valorii inestimabile a Programului.

Pe temelia realizărilor de azi Programul conturează imaginea societății socialiste multilateral dezvoltate, ca o societate în care se va asigura creșterea puternică a forțelor de producție și amplasarea lor rațională pe întreg teritoriul țării, egalizarea nivelului de dezvoltare a țării noastre cu țările socialiste avansate din punct de vedere economic, apropierea României de țările industriale dezvoltate ale lumii; dezvoltarea învățămîntului și științei; perfecționarea continuă a conducerii și organizării activității economico-sociale; adîncirea democrației socialiste prin lărgirea și perfecționarea

cadrelor organizatorice de participare activă și efectivă a maselor la conducerea societății; intensificarea și perfecționarea activității politice, ideologice și educative de formare a omului nou, de afirmare în viață a principiilor eticii și echității socialiste; creșterea și mai accentuată a rolului clasei muncitoare în întreaga viață socială; o și mai mare apropiere între clasele și categoriile sociale, ceea ce va întări coeziunea lor, asigurînd omogenizarea și întărirea unității întregului popor; creșterea nivelului general de bunăstare și civilizație. Programul arată, de asemenea, că în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate se va accentua tot mai mult realizarea unor trăsături proprii societății comuniste, se va îndeplini o strînsă împletire a caracteristicilor treptei inferioare și superioare a comunismului. Niciodată partidul, poporul nostru nu au avut un program de o asemenea anvergură în măsură să stimuleze entuziasmul întregului popor spre astfel de țeluri mărețe ca acelea înscrise în marea cartă a comunistilor români.

Documentele adoptate de Congres — Programul, Directivele care decurg nemijlocit din Program și reprezintă o materializare pentru o perioadă de timp determinată a prevederilor acestora, Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste exprimă înflăcăratul patriotism propriu întregii politici a Partidului Comunist Român, înaltul devotament cu care slujește interesele clasei muncitoare și ale întregii națiuni,

a hotărîrii cu care își îndeplinește misiunea de a asigura victoria comunismului în România, sporind mereu contribuția concretă a țării noastre la cauza internaționalistă a creșterii forțelor mondiale ale socialismului și la afirmarea superiorității noii orînduiri sociale în fața popoarelor lumii.

Tot ce am realizat pînă acum arată că stă în puterea noastră să realizăm și programul de viitor. Aceasta este principala concluzie a comuniștilor, a întregului popor. La momentul potrivit s-a scris în paginile presei, s-au realizat emisiuni radiofonice și sugestive emisiuni de televiziune despre numeroasele colective de muncă din industrie și agricultură, din instituturile de cercetări și proiectări etc., pentru care ultima zi a Congresului a însemnat și prima zi a realizării sarcinilor ce le revin din documentele adoptate, pentru încheierea cu deplin succes a anului economic și pregătirea producției din 1975 — premise certe ale realizării prevederilor cincinalului înainte de termen. Ziariștii au adus în atenția opiniei publice comuniști aflați în fruntea colegilor lor de muncă exprimîndu-și adevărul deplin față de hotărîrile congresului și acționînd pentru traducerea lor în viață cu deviza „Producția peste plan semnătură pe Program”.

S-a scris și s-a vorbit, s-au prezentat imagini despre deplina satisfacție pe care a dat-o Congresul tuturor comuniștilor, oamenilor muncii prin realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului, în care văd o garanție sigură a îndeplinirii consecvente a tuturor hotărîrilor congresului.

Articolele de ținută au contribuit la explicarea și popularizarea hotărîrilor Congresului, a spiritului de înaltă responsabilitate comunistă, de lucru care au dominat lucrările lui. Această succintă enumerare care nu se vrea cît de cît exhaustivă vrea să releve însă o activitate publicistică care, înaintea, în timpul Congresului și în perioada ce i-a urmat a înregistrat deseori importante progrese de conținut și formă, de prezentare grafică, radiofonică sau telegenică, în abordarea operativă și într-o manieră larg accesibilă a marilor probleme ale actualității politice.

Aceeași atitudine militantă comunistă de înaltă profesionalitate trebuie să-și pună pecetea în continuare pe întreaga activitate a ziariștilor. În paginile presei, în emisiunile de radio și televiziune este firesc ca, acordînd în continuare atenția cuvenită popularizării obiectivelor stabilite de Congres, să se concentreze atenția opiniei publice îndeosebi asupra acțiunilor practice, sarcinilor imediate pe care le ridică traducerea lor în viață clar definite în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 13 decembrie 1974.

Chemarea care străbate în aceste zile întreaga țară și mobilizează toate energiile: **Producții peste plan, nici o restanță, activitatea economică din 1975 temeinic pregătită**, este firesc să capete în continuare un loc prioritar în preocupările presei, la radio și televiziune. Aceste preocupări vor fi cu atît mai fructuoase cu cît popularizarea celor mai valoroase reușite se va îmbina cu o critică fondată a muncii de mîntuială, a lipsei de grijă față de avuțul obștesc sau a slabei preocupări pentru crearea la fiecare loc de muncă a unui climat de înaltă responsabilitate muncitorească față de bunul mers al producției. În acest sens se cere o atenție crescîndă sprijinirii acțiunilor pentru întărirea muncii politice oglindită prin activitatea mai eficientă a agitatorilor, gazetelor de perete și brigăzilor artistice de agitație, concomitent cu integrarea așezămintelor

culturii de masă în activitatea politico-educativă. Fieresc, o atenție deosebită se impune, în fiecare redacție, pentru selectarea celor mai semnificative fapte de viață care urmează să vadă lumina tiparului sau să fie prezentate ascultătorilor programelor de radio ori telespectatorilor, fapte care iradiază într-adevăr forța exemplului înaintat, evitării șablonului și a prezentărilor anoste, repetițiilor care devin supărătoare, lipsei de grijă pentru publicarea unor articole pe dimensiuni rezonabile și pentru varietate tematică.

Congresul al XI-lea a direcționat limpede activitatea publicistică. „Presa, radioul, televiziunea, toate mijloacele de informare în masă — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să desfășoare în viitor o activitate mai susținută pentru unirea eforturilor întregului popor în direcția îndeplinirii Programului și Directivelor. Este necesar să se imprime acestor mijloace de informare mai multă fermitate, un spirit mai combativ, militant, de intransigență față de lipsuri, de promovare a noului în toate domeniile de activitate”.

Ziariștii — militanți devotați ai partidului — vor consacra toată priceperea și puterea lor de muncă realizării acestui program de acțiune. Extragerea din documentele Congresului a sarcinilor specifice pentru profilul fiecărei publicații și pe această bază elaborarea unei tematici și a unor forme de tratare ingenioase, concordante cu conținutul, care să ajute cititorul să se apropie cu interes de problemele abordate, să-l convingă și să îl antreneze la realizarea acestor sarcini, să-i propună căi, experiențe în îndeplinirea sarcinilor ce decurg din hotărîrile Congresului — iată preocupări care se cer tot mai judicioasă finalizare „din mers” odată cu îndeplinirea la înalt nivel a sarcinilor „la zi” pe care partidul le trasează.

O lectură atentă a paginilor ziarelor și revistelor, urmărirea emisiunilor de radio și televiziune atestă că a sporit substanțial spațiul afectat problemelor teoretico-ideologice, integrării normelor eticii și echității socialiste în viața cotidiană. Sarcinile presei și în acest domeniu devin tot mai mari, pentru că cerințele firești se amplifică o dată cu transpunerea tot mai largă în practică a programului ideologic al partidului. Prelegerile „ex cathedra”, opiniile exprimate fără suport de fapte, teoretizările de dragul teoretizărilor care, din păcate, ajung uneori mai departe de sertarele unor redactori, denotă concesii făcute lipsei de meșteșug și insuficientului efort de documentare și gîndire.

Presa salută, cum este și firesc reușitele creatorilor de literatură și artă în opera istorică de educare a omului nou comunist, promovînd umanismul revoluționar al artei. Totodată, în spiritul documentelor Congresului ea este datoare să promoveze o critică militantă, să nu facă loc prezentărilor de complezență, trandafirii, să critice deschis, fără menajamente aspectele negative din viața artistică. Paginile presei, emisiunile de radio și televiziune găzduiesc și trebuie să găzduiască, în continuare, creații valoroase, partinice.

Întregul nostru partid acționează unit pentru transpunerea în viață a hotărîrilor istorice ale Congresului al XI-lea care au inaugurat o nouă epocă în istoria României, pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism. Ziariștii sînt hotărîți să-și îndeplinească cu răspundere comunistă sarcina de partid încredințată.

„PRESA NOASTRĂ”

DOSAR CONGRES

„Este necesar ca uniunile de creație să desfășoare o activitate politico-ideologică mai susținută în rîndul fiecărei categorii de creatori. Să nu uităm că și creatorii de azi au nevoie să fie educați, pentru a se putea ocupa de educarea altora. Aceasta este o necesitate pentru toate domeniile de activitate”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului)

„Trecerea spre comunism va necesita dezvoltarea amplă a culturii, în sfera căreia intră totalitatea cunoștințelor de care dispune la un moment dat societatea, și care sînt determinate de gradul dezvoltării forțelor de producție, a științei și tehnicii, a învățămîntului, literaturii, artei, mijloacelor de informare de masă”.

(Din Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism).

„Un rol de mare importanță în activitatea ideologico-politică, educativă îl au presa și radioteleviziunea, care trebuie să promoveze neabătut, permanent, concepția înaintată a partidului despre lume și viață, să combată cu fermitate concepțiile străine, idealiste, retrograde, să răspîndească cunoștințele științifice despre natură și societate; ele trebuie să militeze consecvent pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, să ajute la cunoașterea și înțelegerea ei, să contribuie la unirea eforturilor maselor largi populare în vederea înfăptuirii programului de dezvoltare multilaterală a patriei.

Presa și radioteleviziunea trebuie să acționeze pentru generalizarea experienței înaintate acumulate în toate sectoarele construcției socialiste, să asigure expunerea largă a părerilor și propunerilor oamenilor muncii, ale tuturor cetățenilor în legătură cu activitatea ce se desfășoară în diferitele sfere ale vieții economico-sociale, cu modul cum se înfăptuiesc hotărârile partidului și statului, cum se respectă legislația socialistă și normele de conviețuire socială. Mijloacele de informare în masă trebuie să devină un puternic stimulent al dezvoltării democrației socialiste, o tribună de afirmare a princi-

piilor eticii și echității socialiste, de perfecționare continuă a activității generale pentru edificarea orinduirii socialiste și comuniste.

Presa și radioteleviziunea, celelalte mijloace de informare și comunicare în masă trebuie să analizeze într-un spirit critic, de înaltă exigență și principialitate comunistă, activitatea socială, să dezvăluie cu curaj lipsurile și neajunsurile, să militeze pentru lichidarea lor și îmbunătățirea întregii activități. Ele trebuie să contribuie la întărirea rolului clasei muncitoare — clasă conducătoare în societatea noastră — a alianței muncitorilor, țăranilor și intelectualilor, a celorlalte forțe sociale, să educe oamenii muncii în spiritul prieteniei și frăției între toți cei ce muncesc, fără deosebire de naționalitate, în vederea întăririi unității întregului popor în jurul partidului.

Întreaga noastră propagandă trebuie să militeze, totodată, pentru dezvoltarea continuă a relațiilor de colaborare și prietenie ale României cu toate țările socialiste, pentru întărirea solidarității Partidului Comunist Român cu partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele antiimperialiste, să contribuie la educarea întregului nostru popor în spiritul internaționalismului proletar, al solidarității cu lupta oamenilor muncii de pretutindeni împotriva imperialismului, colonialismului, neocolonialismului, pentru pace și colaborare între popoare.

Gazetarul, propagandistul comunist trebuie să aibă o concepție înaintată, o temeinică pregătire ideologică marxist-leninistă pentru a putea înțelege în mod just marile transformări revoluționare ce se petrec în lume, să fie strîns legați de masele populare, servind prin întreaga lor activitate interesele clasei muncitoare, ale poporului, cauza partidului, a socialismului și comunismului”.

(Din Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism)

„Congresul stabilește să se acorde și în viitor o atenție deosebită perfecționării continue a muncii politico-ideologice și de propagandă, a creației literar-artistică, a activității culturale, în vederea ridicării conștiinței socialiste a maselor, educării lor în spiritul concepției materialist-dialectice și istorice despre lume și viață, dezvoltării gândirii lor revoluționare marxist-leniniste”.

(Din Rezoluția Congresului al XI-lea al P.C.R.)

Cuvîntarea tovarăşului ŞTEFAN VOICU

REDACTORUL ŞEF AL REVISTEI „ERA SOCIALISTĂ“

**rostită în plenul Congresului
la 27 noiembrie 1974**

Tovarăşi,

Doresc ca de la începutul intervenţiei mele să-mi exprim deplinul acord cu raportul Comitetului Central prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, magistrala analiză cu profundă semnificaţie teoretică a drumului parcurs în ultimii ani şi a noilor sarcini şi probleme de însemnătate istorică ce stau în faţa partidului nostru, a întregului popor muncitor român în această nouă etapă de construcţie socialistă şi comunistă în ţara noastră. Trasînd într-o largă perspectivă obiectivele strategice şi tactice ale partidului pentru deceniile următoare, raportul prezentat de secretarul general al partidului, precum şi Programul partidului — Cartă fundamentală teoretică şi practică a partidului nostru — cum bine o denumeşte tovarăşul Nicolae Ceauşescu, vor sluji ca far călăuzitor în întreaga activitate a partidului nostru, a poporului muncitor în anii următori, constituind, în acelaşi timp, o contribuţie la îmbogăţirea tezaurului marxism-leninismului, un aport constructiv la dezvoltarea gândirii revoluţionare. În raportul tovarăşului Ceauşescu şi în program îşi găseşte reflectare concepţia partidului nostru potrivit căreia fiecare partid are nu numai dreptul, dar şi îndatorirea de a-şi aduce contribuţia la dezvoltarea creatoare a teoriei tocmai prin modul în care înţelege să soluţioneze problemele revoluţiei şi construcţiei socialiste în propria ţară, prin răspunsurile date cerinţei de a aplica adevărurile fundamentale ale socialismului ştiinţific la condiţiile concrete, prin interpretările date principalelor fenomene ale lumii contemporane, ale procesului revoluţionar mondial.

Aşa cum, pe drept cuvînt, se menţionează în Programul partidului, înfăptuirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate presupune creşterea puternică şi rapidă a forţelor de producţie, perfecţionarea continuă a relaţiilor socialiste de producţie, lărgirea şi adîncirea continuă a democraţiei socialiste, şi o dată cu aceasta, ca o condiţie sine qua non, formarea şi dezvoltarea conştiinţei socialiste a tuturor membrilor societăţii.

În această lumină, apare puternic în evidenţă importanţa istorică a tezilor din raportul secretarului nostru general şi din Programul partidului privind îmbunătăţirea activităţii ideologice, ridicarea nivelului general al cunoaşterii şi educarea socialistă a maselor, aşezarea relaţiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii şi echităţii socialiste şi comuniste.

Sub impulsul şi cu imensa contribuţie teoretică personală a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, partidul a întreprins în ultimii ani o amplă activitate pentru

aprofundarea problemelor privind făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate, strategia generală a construcţiei socialiste şi comuniste în condiţiile stadiului României ca ţară socialistă în curs de dezvoltare, naţiunea şi problema naţională, raportul dintre naţional şi internaţional în procesul revoluţiei şi construcţiei socialiste, mutaţiile profunde, procesele şi tendinţele care au loc în lumea contemporană, principiile relaţiilor dintre ţările socialiste, dintre partidele comuniste şi muncitoreşti, dintre statele lumii.

Principiul nostru călăuzitor este conducerea unitară de către partid a întregii vieţi ideologice şi de educare socialistă a maselor. Rezultatele acestei activităţi îşi găsesc expresia în avîntul creator cu care oamenii muncii acţionează pentru înfăptuirea actualului cincinal înainte de termen, în atitudinea înaintată faţă de interesele generale ale societăţii, în încrederea cu care urmează şi participă efectiv la aplicarea politicii generale interne şi externe a partidului. Putem aprecia că ideologia socialistă a triumfat definitiv, ea acţionează ca liant al coeziunii moral-politice a naţiunii şi se află pe poziţii militante, combative faţă de orice forme de manifestare a vechiului în modul de gândire şi de comportare al oamenilor.

Partidul nostru porneşte de la concepţia că marxism-leninismul reprezintă o învăţătură vie, care se înnoieşte continuu, constituind o sinteză profund ştiinţifică a tendinţelor social-politice şi a tuturor valorilor ideologice, teoretice contemporane. Metoda dialectică materialistă nu reprezintă o sumă de cunoştinţe gata încheiate, ci un instrument ce permite să se analizeze critic, realist, fenomenele vieţii sociale, necontenitele şi profundele schimbări calitative care au loc în evoluţia lumii contemporane, în procesul revoluţionar mondial.

Se înţelege de aci că revistei noastre teoretice „Era socialistă“, al cărui redactor-şef sint, Academiei de ştiinţe sociale şi politice, tuturor lucrătorilor de pe frontul ideologic le revine îndatorirea de a manifesta mai multă cutezanţă, spirit novator, interes şi receptivitate în studierea noilor fenomene ce apar în practica construcţiei noastre socialiste, în economie, ştiinţă, cultură, ca şi în viaţa internaţională, în dezvoltarea generală a societăţii. Raportul prezentat de secretarul general al partidului, ca şi Programul partidului ne îndeamnă la o abordare creatoare a problemelor teoretice şi practice de pe poziţiile marxism-leninismului militant. Trebuie să urmăm cu consecvenţă acest îndemn, căci orice închistare în dogme şi tipare prestabilite, în texte care corespundeau altor condiţii ale activităţii revoluţionare, nu pot decît să aducă prejudicii mersului înainte, progresului societăţii.

Nu putem trece aci peste faptul că lucrătorii de pe frontul nostru ideologic încă nu au lichidat neajunsurile criticate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, insuficienta legare a activităţii teoretice de practica socială, de integrarea cu învăţămîntul, lipsa de perseverenţă în a aborda şi a duce la capăt tematica prioritară indicată de plenara din noiembrie 1971 a Comitetului Central, de documentele de partid. Mai apar încă studii şi volume cu alură teoretică în care abundă practicismlingust lipsit de orizont, sau tendinţe livreşti de teoretizare abstractă, de plutire în sferele înalte ale unor concepte şi principii „în sine“, rupte de contextul social.

Este un adevăr indiscutabil că lucrările Congresului nostru duc mai departe opera realizată de Congreşele al IX-lea şi al X-lea care au reprezentat o cotitură în viaţa ideologică a partidului şi a ţării,

căci aceste lucrări ridică noi probleme teoretice și lărgesc mult aria tematică în acest domeniu, ceea ce, fără îndoială, va aduce cu sine o nouă intensificare a muncii de cercetare în științele sociale, a activității în toate sectoarele frontului ideologic.

Este o cerință imperioasă ca lucrătorii frontului nostru ideologic să-și facă simțită prezența activă, combativă în marile dezbateri ale epocii, de a face mai bine cunoscută contribuția creatoare a partidului nostru la clarificarea acutelor probleme ideologice ale contemporaneității, de a afirma în dialog cu alte curente de gândire, spiritul militant, constructiv al ideologiei noastre.

Faptul că istoria noastră revoluționară joacă un rol fecund în spiritualitatea contemporană implică el însuși necesitatea unor contacte complexe, a unui dialog permanent critic cu curentele de gândire actuale. Este firesc ca în desfășurarea acestor contacte să facem o demarcație clară între ideologii anticomuniști exponenți ai cercurilor imperialiste agresive și ideologii nemarxiști cu vederi progresiste, democratice, chiar dacă, în procesul de clarificare, de căutări, aceștia exprimă și unele păreri cu care nu putem fi de acord și trebuie să le combatem. În lupta ideologică trebuie să știm a deosebi pe dușmanii socialismului de cei care, căutând puncte de contact cu noi, parcurg un drum sinuos, confuz, contradictoriu. Atitudinea diferențiată în cadrul luptei ideologice contemporane este azi mai necesară ca oricând, ea putând să contribuie la încurajarea forțelor progresiste din lumea capitalistă, la sprijinirea ideilor avansate, la apropierea acestor gânditori de ideile socialismului științific.

Este evident că dialogul fertil al teoriei marxist-leniniste cu alte curente ideologice nu poate să însemne concesii față de ideologia burgheză, atitudine de toleranță față de anticomunism.

Armonizarea ideologică între socialism și capitalism, bunăvoința față de ideologia anticomunistă sînt străine spiritului de partinitate comunistă. Viața confirmă aprecierea partidului nostru precum

că principala caracteristică a luptei ideologice contemporane o constituie faptul că în ofensivă pentru cucerirea conștiinței maselor, pentru influențarea dezvoltării sociale a popoarelor sînt ideile progresiste, democratice, umaniste, în primul rînd ideile socialismului și comunismului.

În acest spirit vom depune eforturi ca, aplicînd indicațiile și recomandările permanente ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, inspirîndu-ne din clarvăzătoarele teze ale raportului prezentat de secretarul nostru general, din celelalte documente ale Congresului, revista „Era socialistă” să aducă o contribuție cît mai mare la dezbaterile problemelor complexe ale societății noastre și ale lumii contemporane, la educarea socialistă a maselor.

Tovarășii,

În încheiere, țin să subliniez importanța pe care o prezintă pentru activitatea noastră ideologică, la fel și pentru întreaga noastră activitate, în toate domeniile, faptul că, pentru întîia oară în istoria partidului nostru, Congresul acesta ne prezintă un program unitar de perspectivă, pe o perioadă îndelungată, în vederea dezvoltării socialiste a țării și trecerii la comunism.

Mulțumind Conferinței județene de partid Dolj pentru onoarea de a mă fi desemnat delegat la acest Congres istoric, îmi face o deosebită plăcere să-mi îndeplinesc mandatul încredințat de toți comuniștii și oamenii muncii doljeni de a susține propunerea ca tovarășul Nicolae Ceaușescu — eminent conducător de partid și de stat, călit printr-o vastă experiență de peste 40 de ani în lupta revoluționară a clasei noastre muncitoare, a poporului român — să fie reales în funcția de secretar general al partidului. Avem cu toții convingerea fermă că partidul nostru, sub conducerea cutezătoare și deschizătoare de largi perspective a tovarășului Nicolae Ceaușescu, va înainta cu hotărîre pe căile socialismului și comunismului.

Cuvîntarea tovarăşului ALEXANDRU IONESCU

REDACTORUL ŞEF AL ZIARULUI „SCÎNTEIA“

**rostită în cadrul lucrărilor
secţiunii pentru problemele ideologice,
ale activităţii politice, culturale
şi de educaţie socialistă**

Stimaţi tovarăşi,

În dublă calitate — de delegat al organizaţiei judeţene de partid Dîmboviţa şi redactor şef al „Scînteii“ — îmi exprim acordul cu Raportul Comitetului Central, prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cu proiectul de Program, cu celelalte documente supuse dezbaterii Congresului — care alcătuiesc un ansamblu coerent şi unitar, de o mare valoare teoretică şi practică.

Susţin din inimă realegerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu în funcţia de secretar general al partidului — convins că, prin aceasta, Congresul va asigura continuitatea unei politici interne şi externe care şi-a dovedit din plin consistenţa ideologică, eficacitatea practică.

Subscriu la concluziile, la învăţămintele, la sarcinile şi — mi-aş permite să adaug — la angajamentele pe care tovarăşul Cornel Burtică, în referatul introductiv la această şedinţă, le-a desprins

din documentele supuse dezbaterii Congresului pentru cei ce lucrăm în presă, la Radio şi Televiziune, pentru toţi cei ce milităm pe tărîmul propagandei.

Prefigurînd evoluţia viitoare a societăţii româneşti, în contextul prefacerilor revoluţionare ale epocii, documentele Congresului relevă responsabilitatea înaltă a Partidului Comunist Român în îndeplinirea sarcinilor naţionale şi internaţionale, aportul său incontestabil la îmbogăţirea tezaurului gândirii materialist-dialectice. Vedem în aceste documente o chintesenţă a avîntului pe care l-a cunoscut activitatea ideologico-teoretică a partidului în anii din urmă — perioadă ce se dovedeşte a fi cea mai fertilă, nu numai prin succesele obţinute în dezvoltarea economico-socială, ci şi prin nivelul şi intensitatea pe care le-au dobîndit creaţia ideologică şi afirmarea principiilor eticii socialiste.

Ştim cu toţii că dezvoltarea acestei activităţi este nemijlocit legată de aportul esenţial al secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, de contribuţia sa la elaborarea problemelor teoretice ale etapei actuale, de orientările novatoare şi spiritul viu pe care le-a imprimat întregului domeniu al muncii politico-ideologice. Sub impulsul concepţiei, atât de solid şi convingător fundamentată, despre educaţia socialistă ca parte integrantă şi factor esenţial al edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate, activitatea politică-educativă pentru dezvoltarea conştiinţei socialiste a maselor s-a intensificat şi diversificat, şi-a îmbogăţit considerabil conţinutul. Acţionînd în spiritul celei mai autentice fidelităţi faţă de marxism, partidul a împlinit în acest răstimp o operă teoretică vastă, în cadrul căreia au fost supuse unei examinări exigente şi responsabile aspectele principale ale politicii interne şi internaţionale, înlăturîndu-se teze şi aprecieri perimate, elaborîndu-se orientări şi soluţii corespunzătoare noilor realităţi.

Cartă ideologică de bază a partidului nostru — cum l-a definit tovarăşul Ceauşescu — Programul deschide o perspectivă largă şi clară pentru toţi cei care lucrăm în domeniul propagandei, al culturii şi al presei, jalonează o întregă etapă de efort constructiv, constituindu-se ca factor de referinţă şi orientare pentru tot ceea ce înseamnă şi va însemna viaţă ideologică şi culturală în ţara noastră, foarte mulţi ani de aici înainte.

Tovarăși,

Ca organ al Comitetului Central, ca ziar cu un tiraj de 1 200 000 exemplare, riguros călăuzit de exigențele partinității, „Scînteia“ consideră ca primă și fundamentală îndatorire a sa transformarea în conștiință de masă a ideilor partidului, materializarea acestor idei în fapte de muncă, în atitudini de fiecare zi, în opinie publică. Modalitate cotidiană a dialogului dintre partid și popor, înfățișînd întregii națiuni munca plină de abnegație pentru împlinirea politicii partidului, ziarul reflectă, în esență, faptele de viață situate la temeliea unității societății noastre. Prin ziar, fiecărui cetățean îi devin familiare problemele majore ale conducerii țării, i se oferă posibilitatea participării la deciziile de interes național. Tribună deschisă muncitorilor, țărănilor, oamenilor de știință și creatorilor de artă, năzuind la titlul de a fi, așa cum spunea Marx, „conștiința de sine a poporului“ — „Scînteia“, alături de celelalte ziare, de radio și televiziune, se constituie nu numai ca un factor al democrației socialiste, ci și ca o componentă esențială a unității poporului în jurul partidului, a străduinței necentenite pentru întărirea acestei unități.

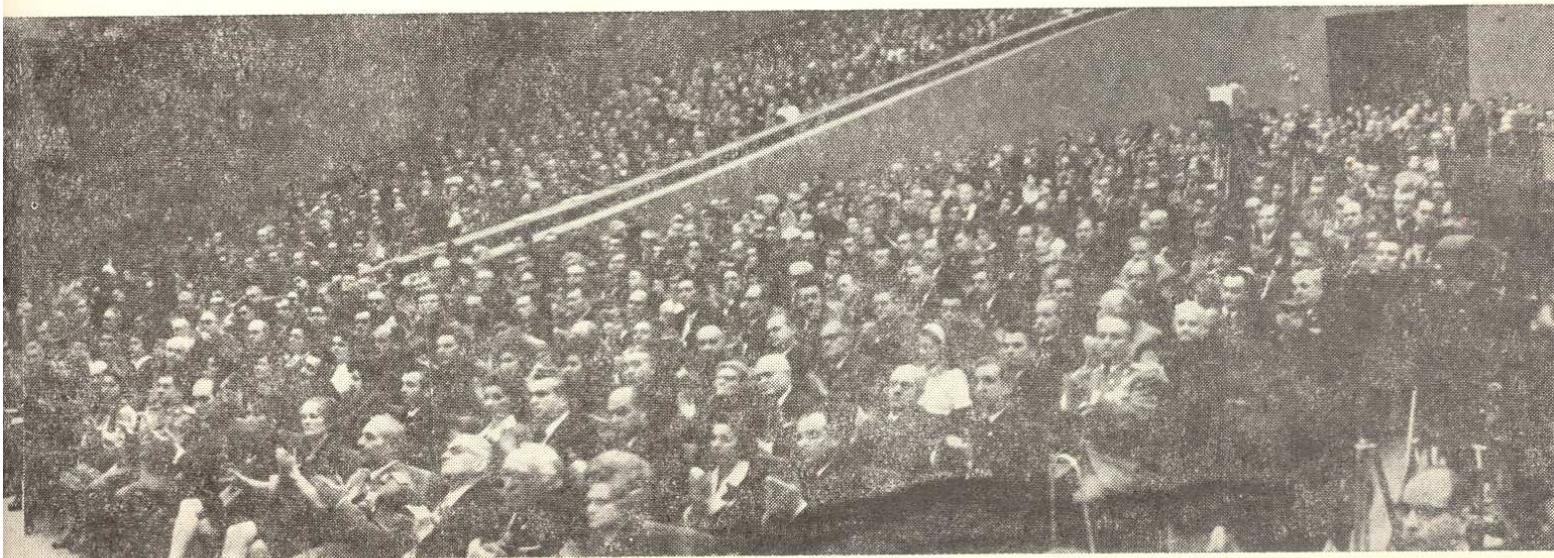
Partidul ne oferă acum un program de acțiune clar și generos. Privit în perspectivă, putem afirma că el va determina schimbări profunde în înfățișarea presei, în tematica, structura, nivelul și eficacitatea politică a fiecărui ziar. Înaltul principiu potrivit căruia, în țara noastră, întreaga presă este presă de partid, își evidențiază acum, mai mult ca oricînd, actualitatea și valabilitatea. Iată de ce — considerînd ca obiectiv necesară diversitatea de profil, de preocupări și de modalități publicistice — nu pot fi de conceput diferențe de orientare, de țel sau de criterii între diferitele eșaloane ale presei. Acesta este pentru noi, ziaristii, unul din înțelesurile majore ale unității de acțiune la care obligă caracterul unitar al programului partidului.

Tovarășul Ceaușescu a subliniat, în repetate rînduri, și ne-a reamintit de la tribuna Congresului, sarcina presei de a promova noul în toate domeniile și, totodată, de a dovedi spirit combativ, militant, intransigent față de lipsuri, de a fi un for al opiniei publice de larg și permanent control, de a contribui la sporirea rolului criticii și autocriticii în viața socială. O experiență îndelungată ne obligă să recunoaștem că nu întotdeauna se dă dovadă de

discernămint și răspundere în exercitarea publică a criticii. Neajunsurile ivite într-un loc sau altul mai sînt tratate, prin diferite reviste și ziare, într-o formă generală, fără o delimitare a faptelor, a semnificațiilor. Avem nevoie de o critică concretă, argumentată, constructivă, sprijinită întotdeauna pe respectarea principiilor politice, etice și profesionale care — potrivit legii presei — guvernează exprimarea cuvîntului public. O critică la care, firește, toți factorii vizați sînt chemați să răspundă prin măsuri de îndreptare, receptivitatea trebuind, la rîndul său, să guverneze reacția față de cuvîntul public. Dar, în profida prevederilor legii, răspunsul unor conducători de instituții și întreprinderi la semnalele presei este încă departe de a se caracteriza prin promptitudine și civism.

Partidul cere mijloacelor de comunicare de masă mai multă eficiență. Între altele, prin mai bună exercitare a funcției lor informative. Se cere mai multă informație în ziare, o informație în stare să influențeze opinia publică, să instruiască, să educe. Nu este — credem — o sarcină dificilă să faci să circule informații cînd nu e nimic de ascuns, cînd trăiești și muncești într-o societate deschisă, bazată pe sinceritate, pe participarea cetățeanului la conducerea celor mai diferite eșaloane ale organizării noastre economice, statale și obștești. Acesta este și spiritul în care legea presei — recent intrată în vigoare — stabilește obligativitatea instituțiilor publice de a informa și asigura accesul la sursele de informare. Dar iată că și aici, datorită unei prea persistente rutine, conlucrarea dintre presă și instituții — din vina ambelor părți — a progresat prea puțin, acumulîndu-se prea multe restanțe, atît în fața legii cît și a opiniei publice.

Partidul cere gazetărilor o cunoaștere mai temeinică a realităților, o marcantă prezență în ziare a corespondențelor semnate de cei ce făuresc bunurile materiale și spirituale. Ni se repetă stăruitor că sursa vie a întregii prese trebuie să fie viața socială, cu care ziaristii sînt datori să se afle într-o continuă și strînsă legătură. Nu gazeta să transfigureze viața, prezentînd-o așa cum apare în închipuirea unor publiciști, ci realitățile vii să fie acelea care să însuflețească paginile tuturor ziarelor noastre.

Din șiragul acestor multiple exigențe de partid se deduc imperativ problemele deontologiei profesiunii de ziarist. La baza înțelegerii și însușirii lor stau documentele supuse dezbaterii, care afirmă puternic ideea că a fi gazetar comunist înseamnă a dovedi o înaltă responsabilitate partinică, spirit militant. Exigențele partidului față de presă conturează profilul ziaristului comunist ca om cult și talentat, cu o concepție înaintată, cu o temeinică pregătire marxist-leninistă, în stare să înțeleagă marile transformări ale epocii, situându-se întotdeauna pe poziții clare, hotărît să servească prin întreaga sa activitate cauza partidului, cele mai nobile idealuri de progres și pace ale omenirii. Aceasta presupune de la fiecare o mai înaltă valoare profesională, mai multă credință, mai multă dăruire, mai mult devotament pentru cauza noastră comună.

Educarea educatorilor ni se pare a fi una dintre ideile fundamentale desprinse din documentele Congresului și tocmai aceasta ne îndreptățește să vedem cheia îmbunătățirii presei noastre în perfecționarea pregătirii politice și ideologice a ziariștilor, în întărirea rolului organizațiilor de partid din redacții, în îmbunătățirea radicală a muncii educative desfășurate în rîndurile publiciștilor, ale tuturor lucrătorilor din presă.

Bogăția de idei precum și fermitatea ideologică a Programului pe care acest Congres îl va da partidului, caracterul său constructiv se vor răsfrînge nemijlocit în întreaga noastră viață politică, spirituală. El este total opus rigidității și schematismului unor perioade de mult depășite, și nu are nimic comun cu spiritul concesiv, tern și echivoc. Fermitatea, intransigența ideologică sînt, în definitiv, caracteristici ale unui climat de veritabilă democrație socialistă, incompatibil cu liberalismul steril. Necesitatea și fermitatea principiilor sînt definitorii pentru o societate ca a noastră — ordinea fiind caracteristică numai unei vieți spirituale superioare.

În acest context, îmi exprim satisfacția de a putea evoca aici spiritul de disciplină civică și profesională de care redacțiile presei noastre de partid au dat neconținut dovadă, îndeplinind cu abnegație misiunea încredințată. Principiul partinității este astăzi pentru redacțiile noastre un principiu sacru. Pentru noi, cei de la „Scînteia“, conducerea de către partid este atît un principiu cît și o practică de fiecare zi, concretizate în îndrumarea nemijlocită pe care o primim din partea conducerii partidului, a tovarășului Ceaușescu personal. Răspunzînd privilegiului de care ne bucurăm, ne vom strădui să întărim prezența „Scînteii“ în viața spirituală a societății noastre, să conferim ziarului calitate noi în propagarea concepției și modului de viață comunist, a Politicii Partidului Comunist Român.

Tovarăși,

Îngăduiți-mi să vă încredințez că partidul are în „Scînteia“ o redacție angajată cu toată puterea de muncă și de gîndire în slujba înfăptuirii luminosului program marxist-leninist, a tuturor hotărîrilor care vor fi adoptate de acest mare Congres.

A milita pentru traducerea în viață a tuturor prevederilor conținute în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. devine, de azi înainte, însăși rațiunea de a fi a colectivului nostru de ziariști comuniști, de ostași ai partidului.

Cuvîntarea tovarășului ANTON BREITENHOFER

REDACTORUL ȘEF AL ZIARULUI „NEUER WEG”

rostită în cadrul lucrărilor
secțiunii pentru problemele ideologice,
ale activității politice, culturale
și de educație socialistă

Stimate tovarășe, stimați tovarăși,

În calitatea mea de delegat al organizației județene de partid Caraș-Severin, al comuniștilor reșițeni, doresc să mă refer la unele teze din directivele și programul partidului supuse dezbaterii celui de-al XI-lea Congres, care indică drumul nostru istoric pentru făurirea unei Români moderne pînă în jurul anului 2 000. Aceasta înseamnă de fapt ridicarea gradului dezvoltării economico-sociale, de civilizație a României la un nivel superior fără precedent în istoria patriei. Ca urmare a dezvoltării în ritm înalt a economiei în cincinalul următor, populația ocupată în industrie va depăși pentru prima dată în istoria țării pe cea ocupată în agricultură. Pentru mine acest fapt este lucrul cel mai concludent în progresul României socialiste.

Pînă în anul 1944 numărul salariaților din țara noastră se cifra doar la cîteva sute de mii, dintre care acela al muncitorilor de înaltă calificare era destul de redus. Această cifră a ajuns în România de astăzi la 6 milioane, iar pînă în 1990 numărul persoanelor ocupate în industrie și în sfera serviciilor va atinge 9,5 milioane. În practică acest fapt va însemna că cea mai mare parte a populației active va lucra în industrie. Istoria timpului nostru ne arată că numai prin creșterea calitativă și cantitativă a forțelor de producție în toate domeniile de activitate poate fi asigurată sporirea continuă a venitului național, pot fi satisfăcute necesitățile materiale și spirituale ale întregului popor.

Pe baza programului și a indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cincinalul următor va deveni cincinalul afirmării cu deosebită putere a revoluției tehnico-științifice în țara noastră. Această orientare de cea mai mare importanță mi-a prilejuit o satisfacție deosebită! Punînd pe același plan cu ritmul de dezvoltare accent și pe calitatea tehnică, ceea ce înseamnă în ultima instanță produse și instalații de înaltă tehnicitate, avem în vedere, înainte de toate, formarea unei mase impresionante de muncitori, tehnicieni și ingineri cu o înaltă calificare și ținută profesională, fără de care o industrie modernă și competitivă nu este de închipuit. Tehnica modernă se va impune deci în toate uzinele țării. Nu numai bogățiile naturale ale subsolului și ale pămîntului hotărâsc astăzi dacă un popor este sărac sau bogat, ci în primul rînd mîinile de aur ale muncitorilor, cunoștințele profesionale ale

inginerilor, ale oamenilor de știință, calificarea și hărnicia hotărăsc în ultimă instanță nivelul de viață și gradul de civilizație ale unui popor.

La biruința acestui program revoluționar, care nu va fi nici ușor, nici simplu de realizat, ne revine nouă, aceluia care muncim în domeniul activității ideologice, politice și al educației o mare răspundere. Presa, radioteleviziunea, literatura și arta au menirea de a propaga și explica cu mijloace specifice căile transformării revoluționare a societății. Presa are datoria să demonstreze justetea căii trase de partid, pentru progresul României, sub a cărui conducere poporul nostru pășește cu hotărâre de 3 decenii. Va trebui să demonstrăm pentru noi dar și pentru alții, care urmăresc cu interes profund dezvoltarea României, superioritatea orânduirii sociale socialiste.

Am în vedere, în acest context, printre altele, și faptul că progresul nostru economic și social, se desfășoară fără crize și zguduirii sociale. Spun acest lucru, deoarece în anii treizeci am fost un timp îndelungat șomer. Sînt fericit că generația tînără de azi nici nu poate să-și imagineze exact ce înseamnă această noțiune. Ceea ce se petrece însă azi în lumea capitalistă, nu este nimic altceva decît o nouă criză, profundă, specifică societății capitaliste. Tocmai din acest motiv consider că este nevoie să insistăm mai mult în propaganda noastră asupra stabilității economice și politice din societatea noastră în care nu mai există clase opuse, unde tuturor cetățenilor le este asigurată participarea activă la viața politică și socială, unde veniturile materiale mereu crescînde sînt rezultatul unei munci cinstitute. Fiecare cetățean poate să privească ziua de mîine fără teamă. Viața și viitorul fiecărui cetățean, al copiilor noștri sînt asigurate prin perspectivele minunate care se deschid României socialiste. Fiecărui om îi este asigurată dezvoltarea liberă a personalității sale umane. Fiecare cetățean are aceleași drepturi și posibilități de muncă, de studii, de afirmare în viața profesională și socială.

O realizare de seamă o constituie unitatea moral-politică a poporului nostru, prietenia frățească între toți oamenii muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — bazată pe stimă reciprocă, pe deplina egalitate în drepturi, bazată pe comunitatea de interese și țeluri, pe hotărîrea comună de a face totul pentru propășirea patriei — România socialistă.

Munca și viața în comun este factorul de bază în opera de făurire a conștiinței umane, munca în comun a fost și este liantul cel mai eficient în procesul de înfrățire a oamenilor muncii, indiferent de naționalitate. Un exemplu strălucit îl oferă experiența de două sute de ani din orașul meu natal, Reșița.

Munca în comun, lupta pentru pîine și libertate, împotriva exploatării i-au unit dintotdeauna pe muncitorii reșițeni, au generat la ei în același timp cu dragostea profundă pentru meleagurile natale, pentru patrie, simțul de clasă și al solidarității internaționaliste. Așa a fost și în perioada ilegalității, așa este mai ales în zilele noastre. Reșița socialistă își datorează marile sale succese nu în ultima instanță acestei pilduitoare conviețuirii între toți locuitorii ei, fără deosebire de naționalitate.

Aceste transformări revoluționare ale societății nu exprimă altceva decît procesul firesc de creștere și maturizare ale întregului nostru popor. Sînt de părere că presa, inclusiv ziarul la care lucrez, ar trebui să insiste mai mult, mai argumentat asupra caracterului profund uman al acestor transformări, să contribuie mai activ la formarea conștiinței socialiste a tineretului, la ridicarea gradului de înțelegere și gîndire științifică, la stimularea spiritului de inițiativă și creație a tineretului.

Mă declar de acord și aprob din toată inima documentele congresului. La locul meu de muncă, ca publicist și scriitor, voi contribui din plin pentru realizarea integrală a acestui program revoluționar al partidului, pentru făurirea unei Românie moderne, unei Românie socialiste, unde tot ce se va face, se află în slujba și în folosul omului.

Salutul și îmbrățișarea celor mai tineri făuritori ai noii istorii a României

PRINCIPIILOR ȘI NORMELOR MUNCII ȘI VIEȚII COMUNIȘTILOR ALE ETICII ȘI ECHITĂȚII SOCIALISTE

Organizînd și conducînd marea operă istorică de făurire a socialismului și comunismului pe pămîntul României, Partidul Comunist Român acordă o atenție primordială făuririi unui om nou, cu o conștiință înaintată și înalte trăsături morale, promovării unor raporturi noi între oameni, afirmării depline în toate sferele vieții sociale a principiilor eticii și echității socialiste. Normele și principiile etice ale societății noastre pornesc de la faptul că în orînduirea socialistă a fost lichidată definitiv exploatarea capitalistă, s-a pus capăt inegalității sociale și naționale; ele se bazează pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, pe principiile de repartitie socialistă, pe egalitate și dreptate socială, pe țelul comun al făuririi bunăstării și fericirii întregului popor.

Aceste înalte norme și principii trebuie să devină codul muncii și vieții, îndrumar de conduită în societate al comuniștilor, al tineretului revoluționar, al tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

1. Datoria fundamentală a membrilor de partid, a membrilor Uniunii Tineretului Comunist este de a servi cu credință cauza partidului și poporului, de a pune tot ce au mai bun, întreaga lor energie, capacitate de muncă și pricepere în slujba înfăptuirii Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Fiecare comunist trebuie să pună mai presus de orice înflorirea materială și spirituală a patriei socialiste, creșterea continuă a gradului de bunăstare și civilizație ale poporului, afirmarea tot mai puternică a națiunii noastre în rîndul națiunilor lumii.

2. Membrii de partid și membrii Uniunii Tineretului Comunist trebuie să-și însușească materialismul dialectic și istoric — concepția revoluționară despre lume și viață a proletariatului, Programul Partidului Comunist Român, care constituie aplicarea creatoare a marxism-leninismului la condițiile concret istorice ale țării noastre și care dă o perspectivă clară luptei pentru edificarea orînduirii socialiste și comuniste în România.

3. Toți comuniștii trebuie să cunoască și să-și însușească politica internă și externă a partidului și

statului, documentele, hotărîrile partidului. Ei sînt datori să fie propagandiști neobosiți ai politicii partidului, să contribuie activ la elaborarea și dezbaterile hotărîrilor de partid și de stat, să lupte cu fermitate și spirit de abnegație pentru traducerea lor în viață.

4. Fiecare comunist este obligat să îndeplinească fără șovăială însărcinările date de partid, să se achite cu înalt spirit de răspundere de toate îndatoririle ce-i revin în funcția ce o îndeplinește, la locul său de muncă, în întreaga sa activitate.

Comunistul trebuie să respecte cu strictețe disciplina de partid — care este aceeași pentru toți membrii partidului, indiferent de poziția pe care o au în societate, de funcțiile și atribuțiile încredințate de partid și de stat. Toți comuniștii trebuie să respecte întocmai normele și regulile muncii de partid, principiile democrației interne și ale conducerii colective — care prevăd discutarea problemelor în cadru organizat și, totodată, asumarea răspunderii nemijlocite pentru ducerea la îndeplinire a măsurilor adoptate.

5. Constituie o îndatorire sacră, de prim ordin a fiecărui comunist, de a apăra ca lumina ochilor unitatea de monolit a partidului — cheazăia îndeplinirii cu succes a menirii istorice a partidului de conducător al națiunii noastre pe calea socialismului și comunismului.

6. Toți comuniștii sînt datori să militeze pentru întărirea continuă a legăturii partidului cu masele, pentru rezolvarea justă a propunerilor și cerințelor oamenilor muncii, pentru unirea eforturilor tuturor celor ce muncesc la lupta pentru înfăptuirea Programului partidului.

7. Membrii partidului, membrii Uniunii Tineretului Comunist, toți oamenii muncii trebuie să manifeste cea mai mare grijă și răspundere pentru dezvoltarea continuă și apărarea proprietății socialiste, de stat și cooperatiste, a avuției noastre naționale — baza ridicării bunăstării întregului popor. Ei trebuie să acționeze pentru gospodărirea cît mai eficientă a mijloacelor și resurselor societății, să lupte împotriva risipei de orice fel, a neglijenței în păs-

trarea și administrarea bunurilor publice, a tuturor manifestărilor de irosire a avutului obștesc.

8. Membrii de partid, membrii Uniunii Tineretului Comunist, toți oamenii muncii au obligația patriotică de a lupta cu toată hotărârea împotriva furtului din avutul obștesc, a delapidării din proprietatea socialistă, a oricăror sustrageri de bunuri din averea națională — acte profund antisociale care lovesc în interesele poporului, ale fiecărui cetățean. Ei trebuie să contribuie la formarea în fiecare unitate, la fiecare loc de muncă, a unei puternice și intransigente opinii de masă împotriva unor asemenea manifestări.

9. Membrii Partidului Comunist Român, ai Uniunii Tineretului Comunist, toți cetățenii trebuie să manifeste o grijă permanentă pentru buna gospodărire a pământului, apelor, pădurilor, a tuturor averii și frumuseților naturale ale patriei, să participe activ la acțiuni de protejare a acestora, să lupte hotărât împotriva degradării mediului ambiant.

10. Pentru fiecare comunist, pentru fiecare cetățean, munca este o datorie fundamentală, de onoare. Fiecare trebuie să dea dovadă de o înaltă conștiință profesională, competență, spirit creator, dăruire și pasiune în muncă; totodată, trebuie să manifeste combativitate și intransigență față de manifestările de indisciplină, superficialitate și lipsă de răspundere în muncă.

11. Membrii Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist au obligația să-și perfecționeze neconținut pregătirea profesională și de specialitate, să-și îmbogățească permanent orizontul cultural-științific.

12. Apărarea patriei, a cuceririlor revoluționare ale poporului reprezintă cea mai înaltă obligație a membrilor Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist, a tuturor cetățenilor țării. Suprema lor îndatorire este de a fi în orice moment gata să apere cu orice sacrificii, chiar cu prețul vieții, integritatea patriei, independența și suveranitatea națională și de stat, realizările socialiste ale poporului român. Orice nesocotire a acestei înalte obligații, orice pactizare cu dușmanul, cu cei ce se dedau la acțiuni sau acte ostile orînduirii noastre socialiste, cu cei ce uneltesc împotriva libertății și independenței patriei, a intereselor vitale ale poporului constituie trădare față de partid și popor, față de națiunea noastră socialistă și se pedepsește conform legilor țării.

13. Toți comuniștii sînt obligați să apere secretul de partid și de stat, să dea în permanență dovadă de înaltă vigilență și combativitate revoluționară. A furniza unor persoane străine informații care constituie secrete de partid și de stat înseamnă a trăda partidul, a trăda țara, a lovi în interesele întregii națiuni; cei care se fac vinovați de asemenea acte trebuie să simtă mînia îndreptățită a poporului.

14. Fiecare comunist are înalta îndatorire de a milita pentru întărirea unității moral-politice a poporului, pentru cimentarea prieteniei frățești dintre toți oamenii muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — de a lupta împotriva oricăror manifestări de naționalism și șovinism, de a acționa în strînsă unitate pentru propășirea patriei comune, Republica Socialistă România.

15. Comuniștii, toți oamenii muncii sînt obligați să cunoască, să popularizeze și să respecte cu cea mai mare strictețe legile țării, să acționeze în spiritul legalității socialiste, să ia poziție hotărâtă față de orice încercare de nesocotire sau încălcare a legilor Republicii Socialiste România.

16. Comuniștii trebuie să militeze în permanență pentru promovarea în întreaga viață socială a principiilor eticii și echității socialiste, a relațiilor de colaborare și întruajutorare tovarășească, de solidaritate, stimă, încredere și respect reciproc. Ei trebuie să fie dușmani neîmpăcați ai individualismului mic-burghez, ai manifestărilor de egoism, de subordonare a intereselor generale unor interese individuale înguste, ai tendințelor de a pretinde de la societate mai mult decît s-ar cuveni pe baza principiilor socialiste de repartiție.

17. Comunistul trebuie să fie cinstit, sincer, principial și corect, să nu tolereze minciuna, falsitatea, ipocrizia, să combată încercările de inducere în eroare a organelor superioare, a tovarășilor de muncă, sustragerea de la răspunderi și îndatoriri.

18. Comuniștii trebuie să acționeze cu toată fermitatea pentru a preveni și a combate orice manifestări de abuz de putere, orice trafic de influență, tendință de folosire în interes propriu și în dauna oamenilor muncii a unor funcții și munci de răspundere încredințate de societate.

19. Toți comuniștii, îndeosebi cei care îndeplinesc funcții de conducere în viața economico-socială, în aparatul de partid și de stat, în organizațiile de masă și obștești, trebuie să militeze, în spiritul principiilor democrației socialiste, pentru crearea unui climat favorabil exprimării și confruntării libere a părerilor, participării largi a maselor la dezbaterea și soluționarea problemelor, la adoptarea hotărîrilor, la elaborarea și înlăptuirea politicii generale a partidului și statului nostru.

20. Comuniștii trebuie să militeze ca în fiecare colectiv să se instaureze un climat favorabil promovării oamenilor în exclusivitate după contribuția proprie la înlăptuirea politicii partidului, la îndeplinirea planului de dezvoltare economico-socială a țării, după comportarea și atitudinea lor politică și morală. Ei trebuie să combată cu hotărîre subiectivismul și arbitrariul în aprecierea și promovarea cadrelor, să ia atitudine fermă împotriva favoritismului, nepotismului, servilismului, a manifestărilor de carierism.

21. Toți comuniștii trebuie să manifeste curaj și inițiativă în lupta pentru promovarea spiritului revoluționar, a noului în producție, în activitatea economică și socială, să acționeze cu hotărîre împotriva inerției, birocratismului, rutinei și conservatorismului, a tot ceea ce este învechit și poate frîna progresul societății noastre socialiste.

22. Spiritul critic și autocritic, combativitatea față de lipsuri și neajunsuri trebuie să caracterizeze pe fiecare membru al partidului, pe fiecare membru al Uniunii Tineretului Comunist. În orice împrejurare, în colectivele de muncă în care lucrează, comuniștii trebuie să promoveze un climat de dezbateri exigentă a lipsurilor, să stimuleze și să creeze condiții pentru formarea și afirmarea unui puternic spirit critic al maselor de oameni ai muncii.

23. Comuniștii trebuie să acționeze pentru ca în fiecare colectiv să se asigure manifestarea liberă a

spiritului de inițiativă al maselor, pentru valorificarea experienței și competenței lor, pentru participarea tuturor oamenilor muncii la conducerea activității întreprinderilor și instituțiilor, pentru dezvoltarea și întărirea democrației muncitorești, socialiste.

24. Membrii Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist trebuie să manifeste cea mai înaltă intransigență împotriva concepțiilor de viață burgheze, a influențelor mentalităților lumii capitaliste. Ei trebuie să combată cu fermitate tendințele de căpătuială, parazitismul, înșelătoria, specula și mita, orice forme de obținere a unor venituri ilicite, de însușire prin abuz sau necinste a roadelor activității altora.

25. Membrii de partid, membrii Uniunii Tineretului Comunist trebuie să combată cu toată hotărârea reminiscențele gândirii și mentalităților retrograde, să lupte împotriva influențelor ideologiei burgheze, a tuturor concepțiilor care propagă ura, violența și disprețul față de om.

26. Comuniștii au datoria politică și morală de a lupta împotriva teoriilor idealiste, a prejudecăților mistice, a superstițiilor, a oricăror manifestări de obscurantism. Ei trebuie să acționeze pentru înțelegerea științifică de către mase a fenomenelor naturii și societății, pentru înarmarea temeinică a oamenilor muncii cu concepția materialist-dialectică despre lume și viață.

27. Fiecărui membru al partidului, fiecărui membru al Uniunii Tineretului Comunist îi revine o înaltă răspundere în întemeierea relațiilor de familie pe principiile moralei socialiste, ale egalității, respectului, afecțiunii și încrederii reciproce între soți, în îndeplinirea rolului ce revine familiei în creșterea și educarea copiilor, în dezvoltarea continuă a națiunii noastre socialiste. Familia trebuie să fie cea dintâi școală în care copiii să învețe, odată cu regulile de comportare în viață și societate, prețuirea muncii, devotamentul față de patrie și popor, față de partid și cauza socialismului.

28. Toți comuniștii — părinți, cadre didactice, activiști ai organizațiilor de masă și obștești — au îndatorirea primordială de a asigura pregătirea tineretului pentru muncă și viață, formarea și educarea noilor generații în spiritul dragostei față de patrie și partid, al glorioaselor tradiții de luptă pentru libertate și dreptate socială ale poporului, ale clasei muncitoare și partidului nostru, în spiritul unei înalte conștiințe revoluționare, al principiilor moralei socialiste și comuniste, al responsabilității față de prezentul și viitorul națiunii noastre socialiste.

29. Membrii partidului și ai Uniunii Tineretului Comunist trebuie să aibă, în toate împrejurările, o conduită politică, morală și profesională care să le asigure un înalt prestigiu în fața maselor. Prin faptele lor, ei trebuie să fie exemple înaintate pentru toți cei în mijlocul cărora trăiesc și muncesc. Unitatea dintre vorbă și faptă trebuie să caracterizeze pe fiecare comunist.

30. Indiferent de poziția pe care o ocupă în societate, comunistul trebuie să dea dovadă de modestie; el trebuie să combată îngîmfarea, aroganța, disprețul față de semeni. Comuniștii care îndeplinesc funcții de răspundere în partid, în viața socială în general, trebuie să-și dobîndească autoritatea printr-o comportare morală și profesională exemplară din

toate punctele de vedere. Fiecare comunist trebuie să contribuie prin conduita sa în viața politică și profesională, în societate și în familie, la întărirea continuă a autorității și prestigiului partidului în mase, la creșterea rolului său conducător în societate.

31. Membrii Partidului Comunist Român și ai Uniunii Tineretului Comunist, toți cetățenii patriei să dea dovadă, în orice împrejurare, de dragoste fierbinte față de patrie, de demnitate și mîndrie națională, precum și de respect față de alte popoare. Ei trebuie să respingă și să condamne cu cea mai mare fermitate atît exclusivismul național, cît și ploconirea în fața străinătății.

32. Toți membrii partidului și ai Uniunii Tineretului Comunist trebuie să militeze, în spiritul internaționalismului proletar, pentru întărirea prieteniei și solidarității partidului nostru cu toate partidele comuniste și muncitorești, să contribuie la dezvoltarea colaborării frățești cu popoarele celorlalte țări socialiste, la întărirea solidarității cu clasa muncitoare, cu toate forțele progresiste, antiimperialiste din lume, cu mișcările de eliberare națională, cu popoarele care și-au cucerit recent independența, cu toți cei care luptă pentru dreptate socială, pentru progres, cu toate popoarele lumii.

33. Membrii partidului, membrii Uniunii Tineretului Comunist trebuie să militeze cu hotărîre pentru lichidarea din viața lumii contemporane a rasismului, colonialismului și neocolonialismului, a politicii imperialiste de dominare și asuprire a altor popoare, de amestec în treburile altor țări, pentru respectarea demnității naționale a fiecărui popor, a dreptului său inalienabil la dezvoltarea liberă și independentă. Fiecare comunist, fiecare cetățean al patriei noastre trebuie să fie luptător înflăcărat pentru afirmarea politicii externe a partidului și statului nostru de promovare a unor relații noi, democratice în viața internațională, a unui climat de destindere, înțelegere și colaborare între națiuni, să-și aducă contribuția la cauza generală a socialismului, progresului și păcii, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

★

Adoptînd codul principiilor și normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, Congresul al XI-lea al partidului își exprimă convingerea că traducerea lor în viață va exercita o puternică influență asupra tuturor membrilor societății noastre, va duce la crearea unui nou umanism, care pune pe primul plan omul și, totodată, îmbină interesele particulare cu cele ale întregii societăți, asigură bunăstarea și fericirea fiecăruia, odată cu a întregului popor. Prin aceasta omul se va ridica pe o treaptă superioară de cunoaștere, va putea participa cu adevărat conștient la activitatea poporului de făurire a propriului său viitor liber.

Membrii Partidului Comunist Român, ai Uniunii Tineretului Comunist, toți cetățenii patriei noastre socialiste trebuie să-și facă din aceste norme o călăuză permanentă în activitatea lor politică și profesională, în viața de fiecare zi, să acționeze cu consecvență și fermitate pentru ca înaltele principii de etică și echitate ale socialismului și comunismului să pătrundă tot mai adînc în toate domeniile vieții sociale, contribuind la crearea omului nou, înaintat al societății noastre, la accelerarea mersului înainte al patriei pe calea civilizației comuniste.

ANCHETA NOASTRĂ CU O ÎNTREBARE

**CE ÎNTREPRINDE ORGANIZAȚIA DUMNEAVOASTRĂ DE
PARTID ÎN SPRIJINUL ACTIVITĂȚII POLITICO-PROFESIO-
NALE A COMUNIȘTILOR, A TUTUROR LUCRĂTORILOR DIN
UNITĂȚILE DE PRESĂ DIN RAZA EI DE ACTIVITATE,
PENTRU ÎNDEPLINIREA LA CEL MAI ÎNALT NIVEL A
SARCINILOR TRASATE PRESEI DE CEL DE-AL XI-LEA
CONGRES AL PARTIDULUI**

RĂSPUND:

COMITETUL DE PARTID PRESĂ—EDITURI

Necesitatea perfecționării pregătirii profesionale a tuturor lucrătorilor din presă și, în primul rând, a gazetarilor, decurge în momentul de față din înseși documentele Congresului al XI-lea, din sarcinile ce revin în mod expres presei din aceste documente.

Îndeplinindu-și funcția sa ideologică și educativă în spiritul prevederilor din Programul partidului, ale Raportului prezentat la Congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu, presa este chemată să oglindească vasta și clocotitoarea acțiune pe care partidul, organele și organizațiile sale o desfășoară în fruntea colectivelor și maselor de oameni ai muncii, să dezbată problemele teoretice pe care le ridică construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, să reflecte vasta activitate internațională a partidului și statului nostru.

Lucrătorii din presă, în frunte cu comuniștii, investiți cu o imensă răspundere în informarea și formarea opiniei publice, ca militanți pe frontul ideologic, sînt chemați la rîndul lor, să facă din paginile ziarelor și revistelor, din rubricile pe care le susțin, o înaltă tribună de afirmare a idealurilor nobile pentru care militează partidul nostru, de a reda puternica efervescență creatoare pe care o cunoaște societatea românească contemporană. Îndeplinirea optimă a acestor sarcini implică în mod logic o preocupare permanentă pentru perfecționarea profesională a ziariștilor. În acest spirit, Comitetul de partid presă și edituri a adoptat, în baza recentei hotărîri a Conferinței sale, un plan de măsuri menit să ridice pe o treaptă superioară activitatea organizațiilor de partid în acest domeniu.

În stabilirea obiectivelor și a sarcinilor s-a ținut seama și de prevederile legii presei, prevederi care stabilesc în mod precis condițiile și criteriile care stau la baza atestării tuturor lucrătorilor cu munci

redacționale. Iată cîteva din obiectivele ce și le-a propus, Comitetul de partid presă și edituri în domeniul perfecționării pregătirii profesionale :

— Cuprinderea tuturor redactorilor la cursurile de reciclare din cadrul Academiei „Ștefan Gheorghiu“ ;

— Un program concret de acțiuni — împreună cu organizațiile de bază și Uniunea ziariștilor — în vederea însușirii limbilor străine, a tehnicii de dactilografiere, stenografiere, a mînuirii aparatului foto și a magnetofonului — condiții profesionale indispensabile atestării ziariștilor ;

— Crearea de „ateliere“ gazetărești în toate redacțiile ;

— Organizarea periodică de întîlniri cu specialiști de limbă și literatură pentru discutarea unor probleme ale limbajului publicistic, întîlniri cu reporteri, comentatori, șefi de rubrici cu o înaltă calificare, în vederea discutării unor aspecte privind tehnica elaborării reportajelor, articolelor ;

— Organizarea de schimburi de experiență între redacții în probleme de documentare, fișier etc.

— În adunările generale va fi analizată periodic activitatea profesională a comuniștilor, punîndu-se în discuție calitatea și eficiența muncii lor, conținutul de idei al articolelor realizate, productivitatea și inițiativele lor. Aceste adunări se vor încheia cu aprecieri și măsuri corespunzătoare pentru îmbunătățirea activității ziariștilor în realizarea sarcinilor profesionale.

În baza acestui plan Comisia profesională a Comitetului de partid presă și edituri a întreprins, începînd din luna noiembrie, o serie de acțiuni menite să stabilească, în funcție de specificul fiecărei redacții, prioritățile în domeniul perfecționării muncii profesionale.

O atenție deosebită a fost acordată sprijinirii conducerii redacțiilor în direcția cuprinderii unui număr cît mai mare de gazetari la cursurile de limbi străine, în organizarea cu mijloace proprii a unor asemenea cursuri.

Sîntem conștienți că rezultatele acțiunilor și preocupărilor Comitetului în această direcție, depind nu numai de modul în care Comisia profesională își va îndeplini sarcinile ce-i revin ci și de gradul de responsabilitate cu care fiecare lucrător din presă va

răspunde obligațiilor și exigențelor tot mai mari în domeniul perfecționării sale profesionale.

Iată, de ce folosim și această cale — coloanele revistei „Presa noastră” — pentru a chema pe toți lucrătorii din presă la un efort constant de ridicare a cunoștințelor și măiestriei profesionale, de înțelegere totală, în spiritul documentelor Congresului al XI-lea, a misiunii lor de gazetari, de militanți ai partidului.

VICTOR STAMATE

responsabilul Comisiei profesionale
a Comitetului de partid presă și edituri

COMITETUL DE PARTID DE LA RADIOTELEVIZIUNE

Se impune ca activitatea — obiectiv necesară — de ridicare a nivelului politic și profesional al lucrătorilor din Radioteleviziune să fie așezată în perspectiva ideii, deosebit de fecunde, teoretic și practic, formulate în Programul partidului, potrivit căreia „gazetarul, propagandistul comunist trebuie să aibă o concepție înaintată, o temeinică pregătire ideologică marxist-leninistă pentru a putea înțelege în mod just noile transformări revoluționare ce se petrec în lume, să fie strâns legați de masele populare, servind prin întreaga lor activitate interesele clasei muncitoare, ale poporului, cauza partidului, a socialismului și comunismului”.

În această perspectivă, munca de educare a fiecărui lucrător din instituția noastră nu poate fi redusă la îmbogățirea orizontului de cunoștințe ci, așa cum se știe, ea presupune și formarea și dezvoltarea continuă a unui mod comunist de gândire, acțiune și comportare. Principiile comunismului, ale eticii și echității, exigențele care călăuzesc procesul formării omului nou, multilateral dezvoltat, trebuie să devină în primul rînd trăsături proprii celor ce desfășoară activitatea educativă, deci și a noastră, a celor care lucrăm în domeniul propagandei prin radio și televiziune, mijloace moderne de comunicare cu o deosebită forță de pătrundere în mase.

O caracteristică de prim ordin a ansamblului muncii în Radioteleviziune o constituie împletirea organică, am spune intimă, a politicului cu profesionalul. Evident, practica a demonstrat că nu a existat și nu poate exista o linie de demarcație între aceste două noțiuni. Aspectele tehnice, de pildă, ale activității de radio și televiziune constituie atribute de formă ale conținutului de idei pe care-l vehiculăm, după cum acest conținut prinde aripi, căpătînd putere de influențare și mobilizare, numai modelat de formele specifice ale expresiei de radio și televiziune. Pornind de la această particularitate a unei munci colective în esență și atât de complexe în desfășurarea sa concretă, muncă în care politicul și profesionalul fac corp comun, Comitetul de partid își desfășoară activitatea propunîndu-și să contribuie la realizarea procesului de educație politico-profesională în aceeași împletire organică de elemente constitutive vii, urmărind totodată păstrarea

identității specifice a măsurilor pe care le inițiază pe linie politică. Iată premise care au făcut pe drept cuvînt ca, bucurîndu-ne de îndrumarea permanentă a conducerii superioare de partid, Comitetul nostru, comuniștii din întreaga organizație să acționeze în mod eficient în domeniul programelor prin accentuarea continuă a caracterului militant, revoluționar al emisiunilor în lumina sarcinilor ce revin Radioteleviziunii din documentele de partid. Orientarea fermă, de pe poziții politice a emisiunilor indiferent de gen și modalități de prezentare, a constituit nota dominantă a programelor de radio și televiziune.

Dat fiind că activitatea de concepere a programelor nu poate fi realizată decît cu cadre de înaltă pregătire politică și profesională, Comitetul de partid, împreună cu conducerea operativă a instituției au adoptat măsuri politico-organizatorice menite să asigure un salt calitativ în domeniile educării și pregătirii lucrătorilor, perfecționarea stilului de muncă al organelor de partid și al conducerilor colective din redacții și direcții, pentru promovarea unui climat de exigență partinică în întreaga activitate de concepere și realizare a programelor de radio și televiziune.

Măsurile la care ne referim s-au concretizat într-un sistem unitar de pregătire conceput într-o perspectivă de 3—4 ani, care să asigure, pe de o parte, continuitatea iar pe de altă parte succesiunea unor trepte calitativ superioare de predare și însușire a cunoștințelor. Din acest sistem fac parte: Universitatea de marxism-leninism, cursurile de reciclare de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, cursurile de perfecționare profesională, cercurile de învățămînt politic și ideologic de masă, cursurile de limbi străine și altele.

Dezbateră documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R. a reprezentat un prilej important de îmbogățire și adîncire a cunoștințelor politice, de jalonare a sarcinilor ce revin diverselor compartimente și fiecărui lucrător, din aceste documente. Dezbateră lor s-a reflectat și în amplificarea responsabilității, în sporirea exigenței colectivelor de realizatori în procesul de concepere și elaborare a emisiunilor de radio și televiziune.

Nu este întîmplător că tocmai în această perioadă au apărut inițiative și idei noi și valoroase sub raport publicistic, care vor sta la baza alcătuirii unei noi structuri de programe, a lansării unor noi cicluri de emisiuni, cu o rezonanță sporită în rîndurile radioascultătorilor și telespectatorilor. Dezbateră pasionantă a universului de idei politice și ideologice creat de lucrările celui de al XI-lea Congres al partidului, de sarcinile direct trasate Radioteleviziunii și presei în documentele adoptate, este abordată diversificat, la nivelul fiecărui compartiment din complexul instituției noastre, cu responsabilitatea de a reține precis cadrul general al politicii partidului și de a materializa totodată această politică în idei de emisiuni și în forme noi de emisiuni, capabile să răspundă prompt și eficient, mobilizator, influențînd pozitiv masele de radioascultători și telespectatori.

Concomitent, prin Cabinetul de științe sociale, au fost inițiate de Comitetul de partid cicluri de expuneri și consultații pe teme decurgînd din sarcinile ce revin instituției din documentele Congresului al XI-lea.

I. BARNA

secretarul Comitetului de partid
de la Radioteleviziune

„Este necesar ca uniunile de creație să desfășoare o activitate politico-ideologică mai susținută în rindul fiecărei categorii de creatori. Să nu uităm că și creatorii de azi au nevoie să fie educați, pentru a se putea ocupa de educația altora. Aceasta este o necesitate pentru toate domeniile de activitate“.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Raportul la cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român)

activitatea uniunii ziariștilor

în lumina documentelor congresului

LA NIVELUL NOILOR CERINȚE

de NESTOR IGNAT

președintele Uniunii ziariștilor
din Republica Socialistă România

Pentru toți gazetarii din România socialistă istoricele documente ale Congresului al XI-lea al P.C.R. reprezintă un vast și atotcuprinzător program de activitate creatoare, o călăuză sigură în acțiune. Au pentru noi o însemnătate deosebită menționarea în Programul partidului a rolului determinant al mijloacelor de informare de masă, alături de alți factori, în dezvoltarea conștiinței socialiste, ca și referirile directe la funcțiile presei, radioului, televiziunii și ale celorlalte mijloace de propagandă, la înalta responsabilitate politico-socială a ziariștilor în noua etapă de dezvoltare istorică a patriei noastre.

Sarcinile concrete actuale ce revin presei se află, desigur, pe agenda de lucru a ziariștilor, sînt prezente în preocupările colaboratorilor și corespondenților fiecărei redacții. Important este acum efortul constant de a se face simțite în toate aceste preocupări dinamismul și forța de convingere pe care partidul, publicul larg le cer și le așteaptă din partea publicisticii noastre comuniste.

Programul partidului subliniază odată mai mult, cu deosebită claritate, ideea de bază pentru noi toți potrivit căreia gazetarul, propagandistul comunist trebuie să aibă o concepție înaintată, o temeinică pregătire ideologică marxist-leninistă spre a putea înțelege în mod just marile transformări revoluționare ce se petrec în lume, să fie strîns legați de masele populare, slujind prin întreaga lor activitate interesele clasei muncitoare, ale poporului, cauza partidului, socialismului și comunismului.

Indicațiile din Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu privind creșterea rolului politico-educativ al organizațiilor de masă, obștești, de creație sînt înalte comandamente care călăuzesc întreaga activitate desfășurată de Uniunea ziariștilor din Republica Socialistă România. Organizație profesională, de creație, făcînd parte din Frontul Unității Socialiste, Uniunea ziariștilor a desfășurat și desfășoară o muncă politico-educativă tot mai susținută, atît la centru — în cluburile sale profesionale specializate, la Casa ziariștilor din București, cît și în filialele județene, în redacțiile locale.

În lumina sarcinilor istorice direcționate de Congresul al XI-lea al partidului, aplicînd neabătut

principiul conducerii presei de către partid, prevederile Legii presei, Uniunea ziariștilor este întru totul conștientă că îi revin noi și însemnate răspunderi politico-ideologice și profesionale.

Este cunoscut că, pe linia studierii teoriei marxist-leniniste, a documentelor de partid și în mod special a deciziilor Congresului, ziariștii din toate instituțiile de presă participă la diferite forme ale învățămîntului politico-ideologic și economic de masă — fie în calitate de cursanți, fie în cea de propagandiști. Aproape toți gazetarii au frecventat cel puțin o formă a învățămîntului ziaristic, au fost sau sînt încadrați în sistemul de reciclare de pe lîngă Facultatea de ziaristică de la Academia „Ștefan Gheorghiu“ și în centre interjudețene.

În aceste condiții, rolul Uniunii ziariștilor, al cluburilor sale profesionale și al filialelor din țară este ca, în strînsă conlucrare cu redacțiile, cu Facultatea de ziaristică, să contribuie pe un plan mai larg și mai cuprinzător la studierea aprofundată a documentelor Congresului, să faciliteze obținerea unui plus de informație utilă în ceea ce privește orientările fundamentale stabilite de Congres, să stimuleze mai mult caracterul combativ, militant în abordarea problemelor de actualitate și de perspectivă, să contribuie prin mijloace vii, interesante, convingătoare — la creșterea eficienței activității ziaristice creatoare.

În scopul ridicării nivelului pregătirii politico-ideologice și profesionale a gazetarilor avem programe bine stabilite. Ne propunem ca, în cadrul cluburilor noastre profesionale și al filialelor județene, să continuăm întîlnirile cu cadre din conducerea de partid și de stat, precum și cu specialiști de înaltă calificare pentru a înlesni o mai bună informare și dezbateri de lucru legate de cele mai diverse aspecte ale problemelor de politică generală și de specialitate. Pe lîngă abordarea unor sarcini de stringentă actualitate, privind îndeosebi realizarea înainte de termen a actualului cincinal, se va acorda o mare atenție manifestărilor cuprinse în ciclul intitulat „România în perspectiva viitorului comunist“, ca și în altele adecvate. De asemenea, printr-o strînsă conlucrare între forțele centrale și cele județene, vor continua întîlnirile și vizitele co-

lective de lucru ale gazetărilor pe plan interjudețean în puncte-cheie ale activității economico-sociale, ca și alte acțiuni politico-profesionale, dintre care unele sînt consemnate în prezentul număr al revistei „Presa noastră“.

În spiritul Programului partidului, al indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu de a dezvolta calitățile ziaristilor — activiști de partid — dezbaterile din cluburi și filiale vor trebui să capete un și mai pronunțat caracter formativ, punînd un deosebit accent asupra promovării normelor muncii și vieții comuniștilor, ale eticii și echității socialiste, care trebuie să stea la baza deontologiei ziaristicii din țara noastră. În același sens ne propunem ca, la Casa ziaristilor din Capitală și pe plan local, să folosim mai eficient posibilitățile existente, să găsim noi modalități de organizare a programelor cultural-educative, imprimîndu-le un și mai pronunțat conținut militant, revoluționar.

Ne vom ocupa, în continuare, cu toată grija de pregătirea multilaterală a tinerilor gazetari, în vederea integrării lor cît mai rapide în munca redacțională, urmărind în mod deosebit îmbunătățirea activității Clubului tinerilor ziaristi și a Ciclului de inițiere sociologică.

Vom acorda o atenție sporită dezbaterilor pe teme profesionale privind modalitățile publicistice optime de abordare a tematicii economice, social-politice, cultural-științifice, căutînd să lărgim și să adîncim aria problemelor privind aspectele concrete de teoria și practica presei, tradițiile înaintate ale ziaristicii românești, limba și stilul în ziare și reviste, la radio și televiziune.

În lumina prevederilor Legii presei, ne vom aduce contribuția la acțiunea de durată de policalificare a ziaristilor, în vederea însușirii tehnicilor moderne de presă (stenodactilografie, mînuirea aparatelor de înregistrare, fotoreportajul etc.), precum și a studiului sistematic al limbilor străine.

Se înțelege, acest program necesită eforturi colective unite, accentuarea caracterului obștesc al activității Uniunii ziaristilor, al organismelor sale din Capitală și din județe, antrenarea unui număr mai mare de gazetari cu inițiativă și cu experiență, animați de dorința de a contribui la ridicarea gradului de pregătire politico-profesională a întregii noastre obște jurnalistice.

Esențial este ca toată activitatea noastră — la care sînt chemate să concure cluburile, filialele județene, redacțiile — să aibă la bază o bogată substanță de idei izvorîte din documentele Congresului, ca în toate acțiunile întreprinse să avem în față înalta îndatorire a presei de a milita pentru însușirea și transpunerea în viață de către mase a politicii interne și externe a Partidului Comunist Român, de a contribui la afirmarea concepției științifice a partidului, de a combate concepțiile obscurantiste, retrograde și antiumaniste, de a participa la formarea omului nou, cultivînd dragostea față de partid și patria socialistă, respectul față de trecutul glorios al clasei muncitoare, față de tradițiile luptelor poporului român pentru dreptate și libertate națională și socială, față de idealurile internaționalismului proletar și ale solidarității active cu lupta oamenilor muncii de pretutindeni împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului.

Documentele Congresului partidului, prevederile lor referitoare la evoluția mondială și participarea activă a partidului și statului nostru pe plan internațional ne impun și pe acest tărîm un bogat program de activitate. Avem în vedere, înainte de toate, organizarea schimburilor de delegații și inter-

redacționale bilaterale de ziaristi, care sînt coordonate de Uniunea noastră și în efectuarea cărora vom accentua și mai mult caracterul de lucru menit să contribuie efectiv la mai buna cunoaștere reciprocă între țări și popoare, în spiritul înaltelor principii care stau la temeliea politicii externe a P.C.R. și a României socialiste, al promovării nobilelor idealuri ale progresului socialismului și păcii, ale făuririi unei lumi mai bune și mai drepte.

Această orientare generală ghidează și relațiile ziaristilor din țara noastră, ale Uniunii noastre cu gazetării și organizațiile similare din țările socialiste frățești, din alte țări ale lumii, prezența noastră activă în Organizația Internațională a Ziaristilor, participarea la acțiunile altor organizații și organisme internaționale cu care conlucram, pe temeiurile egalității, stimei și respectului reciproc.

Astfel, activitatea desfășurată de Uniune și pe tărîm internațional e menită să constituie o parte integrantă a educației socialiste și comuniste a ziaristilor noștri, un îmbold de a-și da în continuare contribuția la promovarea înaltelor idealuri care animă întreaga omenire înaintată.

Așa cum ne-am angajat, în telegrama pe care am adresat-o Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, cu prilejul realegerii sale în înalta funcție de secretar general al partidului, sîntem mîndri să ne considerăm constructori și cronicari, în același timp, ai României socialiste, al promovării nobilelor idealuri care însuflețesc națiunea noastră socialistă în marea operă a înaintării spre comunism.

Mai mult decît un angajament, aceasta este profesiunea noastră de credință.

CLUBUL ZIARIȘTILOR ECONOMIȘTI

În perioada următoare, Clubul ziaristilor economiști de pe lângă Uniunea ziaristilor își va orienta întreaga activitate pornind de la necesitatea cunoașterii și înțelegerii aprofundate a documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R., pentru însușirea deplină a ideilor creatoare ale Programului P.C.R. de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

În concordanță cu îndatorirea ce revine presei noastre de a aborda sarcinile ce decurg din aceste documente, de însemnătate cardinală pentru partidul și poporul nostru, la un cît mai înalt nivel politico-ideologic, cu competență profesională, pe linia celor mai bune tradiții ale spiritului militant al publicisticii românești, Clubul va acționa, în continuare, pentru formarea și dezvoltarea gîndirii economice a gazetărilor, pentru însușirea conceptelor moderne ale teoriei creșterii economice în socialism, reflectate în planurile de dezvoltare economică și socială multilaterală a țării elaborate de partid. Acestui obiectiv trebuie să-i răspundă acțiunile imediate pe care ni le propunem în cadrul ciclului „Economia României în perspectiva construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“ ca și în cel intitulat „Obiectivele principale ale planului cincinal 1976—1980“. Continuînd o tradiție a Clubului nostru, vom invita cadre de conducere din aparatul de partid și de stat pentru a ne prezenta și pentru a discuta împreună cu noi principalele obiective din industrie, agricultură, construcții etc. și semnificațiile lor pentru dezvoltarea societății românești.

Totodată, răspunzînd interesului larg al membrilor Clubului nostru, vom continua organizarea de

CLUBUL ZIARIȘTILOR DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ

întâlniri cu cadre din conducerea unor instituții economice de sinteză și a unor ramuri ale economiei naționale, precum și vizite de lucru în întreprinderi economice, spre a cunoaște mai îndeaproape problemele pe care le ridică îndeplinirea cu succes a sarcinilor de plan, preocupările existente pentru atingerea obiectivelor prevăzute în planurile de dezvoltare economică și socială.

Pornind de la necesitatea încadrării tot mai active a României în circuitul mondial de bunuri materiale și spirituale, se vor organiza întâlniri și discuții consacrate analizării contextului economic mondial actual și incidența acestuia asupra relațiilor economice externe ale României, acțiunile ce se cer întreprinse pentru asigurarea unei eficiențe sporite participării României la viața economică internațională, atât pe planul comerțului exterior, cât și al cooperării economice.

Având în vedere importanța deosebită pe care o prezintă forma publicistică în însușirea conținutului de idei și asigurarea unei eficiențe sporite materialelor publicate, o serie de activități ale clubului vor fi afectate dezbaterilor asupra unor genuri gazetărești specifice, îndeosebi a modalităților de organizare a anchetelor, a investigațiilor, a alegerii eșantionului, a realizării grupajelor, ca și a realizării unor analize factoriale aprofundate a realităților economice — spre a desprinde concluzii utile perfecționării activității practice. De asemenea, se cer discutate unele aspecte privind limba și stilul articolelor economice — urmărind astfel combaterea monotoniei de care suferă încă unele din acestea, asigurarea unei accesibilități și atractivități mai largi articolelor pe teme economice.

În general, în activitatea Clubului, în dezbaterile noastre pe teme profesionale este necesară o preocupare sporită pentru analizarea și generalizarea experiențelor bune ce se referă la rolul presei în calitatea ei de factor de educație economică-cetățenească, de stimulator al inițiativei de masă în domeniul economic, precum și pentru mai buna organizare și difuzare a informației pe teme economice, în raport de cerințele specifice presei, radioului, televiziunii, fiecărui tip de publicație.

NICOLAE SIMIONESCU

Vicepreședinte al Clubului ziariștilor economiști

Numeroase sînt răspunderile ce revin rubricilor culturale ale cotidianelor și revistelor, emisiunilor de radio și televiziune. În Raportul prezentat Congresului al XI-lea al partidului de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniindu-se necesitatea intensificării muncii politico-educative, de formare a omului nou, se apreciază că „literatura și arta sînt părți componente ale conștiinței sociale”, constituind „o expresie a procesului dezvoltării generale a societății”. Conține această înaltă apreciere deopotrivă un îndemn vibrant la îmbogățirea patrimoniului culturii contemporane, precum și expresia maximei exigențe care trebuie să guverneze actul creației.

Din această perspectivă, rubricile de cultură ale presei și Radioteleviziunii pot să-și aducă o contribuție sporită la promovarea creațiilor autentice, a acelor creații ce se constituie în mijloace puternice de formare și educare a omului nou, a acelor creații în care realitatea noastră socială își află întru-chipări viabile, convingătoare. Totodată, preocupate statornic să pună în lumină operele de valoare, cu ecouri emoționale, educative, în conștiință, rubricile de cultură ale publicațiilor pot și trebuie să ia poziție mai hotărît, mai combativ față de lucrările lipsite de valoare, care denaturează realitatea, mistificînd-o, simplificînd-o, ridicînd aspectele nesemnificative în spațiile generalizărilor.

Clubul ziariștilor de literatură și artă de pe lângă Uniunea ziariștilor are în orientările cuprinse în documentele Congresului cu privire la cultură și artă un vast program pentru propria activitate. Din multitudinea obiectivelor de lucru ce se pot desprinde din aceste prețioase orientări, aș semnala două aspecte, care mi se par esențiale.

Mai întii, **necesitatea desfășurării unei activități politico-ideologice mai susținute în rîndul redactorilor rubricilor de cultură.** „Educarea educatorilor” nu este o simplă expresie memorabilă, ci conține în sine un adevăr, un imperativ civic asupra căruia merită să medităm cu toată responsabilitatea. Pentru aceasta considerăm că, în forme specifice, Clubul nostru poate contribui la însușirea de către membrii săi a documentelor de partid, la dezvoltarea unui larg și permanent interes pentru cunoașterea profundă a filozofiei marxiste, pentru asigurarea unui larg orizont de cunoștințe social-politice și filozofice. Organizarea în acest scop a unor dezbateri cu tematică filozofică, politică, socială; inițierea unor activități menite să ajute la informarea operativă a membrilor clubului asupra preocupărilor esențiale din viața cultural-spirituală a lumii; organizarea de întâlniri cu personalități ale vieții noastre culturale, științifice; desfășurarea periodică a unor dezbateri cu caracter etic privind răspunderea ziaristului care se ocupă de cultură, precum și analiza concretă a modului în care rubricile culturale își îndeplinesc cu eficiență misiunea ce le revine în traducerea în viață a sarcinilor stabilite de partid pentru continua afirmare a literaturii și artei — iată obiective concrete de activitate cărora Clubul ziariștilor de literatură și artă își propune să le asigure o realizare optimă.

În al doilea rînd, **dezbaterea unor probleme specifice**, de specialitate, analiza modalităților publicistice folosite, a gradului de expresivitate, a forței de

argumentație, în general inițierea unui **complex de activități menit să ajute la îmbunătățirea pregătirii profesionale a ziariștilor care se ocupă de cultură** vor putea avea, cred, un ecou pozitiv în rîndul acestora.

Călăuziți neabătut de ideile prețioase formulate în Raportul la cel de-al XI-lea Congres al partidului, militînd cu inteligență și convingere pentru ca aceste idei să-și afle echivalențe în creații artistice și lucrări de critică valoroase, redactorii rubricilor culturale ale publicațiilor își vor îndeplini una din răspunderile mari ce le revin: aceea de a sprijini și a duce spre conștiința cititorilor operele în care umanismul revoluționar, optimismul social, viața roasă a poporului, credința sa în ziua comunistă de mâine își află corespondențe valorice remarcabile.

NICOLAE DRAGOȘ

Președintele Clubului ziariștilor de literatură și artă

CLUBUL TINERILOR ZIARIȘTI

Și pentru clubul nostru, al tinerilor ziariști, club cu sarcini precise în educarea gazetarilor proaspăt investiți cu însemnele breslei, documentele Congresului al XI-lea al partidului deschid o nouă etapă de activitate în cadrul căreia ne angajăm să răspundem într-un plan superior îndatoririlor specifice ce ne revin din sarcinile generale ale presei. Valorificînd experiența noastră pozitivă, generalizînd acele manifestări care, prin tematică și conținut, au reflectat în mod eficient sarcinile care revin activității de formare a tinerilor ziariști — în sensul pregătirii lor temeinice în strînsă legătură cu problemele aflate în cea mai stringentă actualitate, în strînsă legătură cu efortul de realizare a politicii partidului — sîntem hotărîți să contribuim activ, prin ceea ce vom întreprinde, la integrarea rapidă a tinerilor gazetari în activitatea redacțională.

În viitoarea etapă ne vom orienta mai atent asupra acelor probleme care se referă direct la pregătirea tinerilor ziariști, în concordanță cu înaltele comandamente afirmate prin documentele Congresului al XI-lea, pentru ca întreaga noastră activitate să răspundă chemării lansate de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la tribuna Congresului tuturor tinerilor acestei țări, participanți activi la opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, dar și beneficiari ai marilor creații realizate prin munca eroică a întregului nostru popor.

Pe primul plan al activității viitoare ne propunem ca, în cadrul serilor noastre de club, să inițiem dezbateri laborioase, cu participarea unor personalități de prestigiu din diverse domenii ale vieții publice, pe marginea documentelor de excepțională însemnătate ale Congresului al XI-lea.

Vom insista în mod special asupra Programului Partidului Comunist Român și asupra Directivelor Congresului care oferă imaginea concretă a evoluției viitoare a României în anii ce vin. Aspectele fundamentale ale acestui viitor — pe care noi, tinerii ziariști, sîntem chemați să-l promovăm prin elementele sale definitorii în planul muncii și vieții de fiecare zi, — trebuie să devină preocuparea noastră esențială în activitatea de educare comunistă. Vom încerca să trasăm cît mai concret posibil în dezbaterile noastre, cu ajutorul invitațiilor de onoare mai vîrstnici, o imagine cît mai exactă a

sarcinilor noastre specifice în înfăptuirea acestui viitor.

Pentru ridicarea calificării profesionale a tinerilor ziariști vom cere, de asemenea, sprijinul gazetarilor vîrstnici, cu experiență, care să ajute și la conturarea modalităților celor mai potrivite prin care presa poate sluji mai bine realitatea imediată și prin care ea poate deveni un factor mai dinamic, mai mobilizator al opiniei publice pentru realizarea marilor sarcini politice ce ne revin.

În activitatea noastră vom iniția deplasări mai frecvente în uzine, fabrici, pe șantiere, în diverse zone ale țării, deplasări cu caracter documentar în vederea realizării unui schimb direct de opinii între ziariști și cititori și a unei cunoașteri „pe viu” a realității nemijlocite, precum și organizarea unor seri la sediul clubului cu participarea membrilor cluburilor de muncitori și de studenți din diferite întreprinderi și instituții din București.

În vederea împlinirii eficiente a activității Clubului tinerilor ziariști, ne gîndim să încurajăm pe autorii celor mai bune comentarii, reportaje, însemnări, foiletoane, scrise de membrii clubului și publicate în diverse ziare și reviste, în scopul creării unei emulații creatoare. Criteriul după care se va face selecția va fi, evident, al promovării elementelor noului, prefigurarea trăsăturilor de viitor ale omului societății socialiste și comuniste, precum și, evident, calitatea redactării, modalitatea publicistică abordată pentru a convinge și a mobiliza.

Manifestările cu caracter cultural-artistice vor trebui, să devină, de asemenea, mai specializate, în funcție de preocupările membrilor clubului. Pentru a răspunde exigenței tuturor categoriilor de cititori, tînărul gazetar trebuie să devină el însuși un activist politic și cultural cu o informație vastă, la zi, asupra tuturor fenomenelor de actualitate.

Filmele pe care le vom proiecta pe ecranul serilor noastre de club vom căuta să vină în ajutorul gazetarului prin modalitățile inedite și eficiente de investigare a realităților vieții. În acest sens vom lua legătura cu Arhiva Națională de Filme și Direcția Difuzării Filmelor pentru a iniția un ciclu de proiecții de filme ai căror eroi sînt ziariștii. Vom invita personalități culturale și artistice care să prezinte în mod critic principalele fenomene din cultură și artă la nivel mondial și național. Paralel cu aceasta, pentru spectacolele de teatru, de poezie și muzică, vom solicita cele mai bune echipe și formații care pot oferi și premisele unui dialog direct cu membrii clubului.

Activitățile cu caracter distractiv vor avea, ca și pînă acum, rolul de a iniția o mai bună cunoaștere între tinerii gazetari, de a prilejui un schimb de experiență deschis asupra diverselor domenii de activitate comună.

Toate aceste gînduri de viitor se vor regăsi, evident, în planurile noastre de activitate în așa fel încît Clubul tinerilor ziariști să ofere membrilor săi condiții majore de informare și de formare ca ziariști la nivelul exigențelor puse de sarcinile ce revin presei din documentele Congresului al XI-lea al P.C.R.

Prin întregul său program de activitate Clubul trebuie să reprezinte o școală de cristalizare a unor adevărate personalități gazetărești, cu o înaltă ținută morală și etică, revoluționari în cel mai profund sens al cuvîntului.

ADRIAN DOHOTARU

Președintele Clubului tinerilor ziariști

EDUCAREA TINERETULUI ÎN SPIRIT COMUNIST

de EUGEN FLORESCU

redactorul șef al ziarului „Scînteia tineretului”

Documentele celui de-al XI-lea Congres al partidului au devenit, încă de la apariția lor, catalizatorul principal al energiilor întregii noastre națiuni, deschizătoare fiind de înaripante și clare perspective pentru ziua de mâine, dar și pentru cea de azi. Firesc, presa a fost printre întiiile domenii în care ecoul marelui forum al comuniștilor români și-a imprimat liniile de forță, atît prin rolul ei de informator al opiniei publice cît și prin marea însemnătate ideologică, tematică și practică pe care Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Programul și Directivele o au pentru activitatea colectivelor noastre redacționale.

Trecînd cu operativitate la oglindirea conținutului profund al documentelor Congresului, redactorii ziarului „Scînteia tineretului” au fost antrenați la studierea obiectivelor fundamentale ale etapei următoare a istoriei României socialiste, a principiilor linii directoare în toate domeniile activității economico-sociale imediate și de perspectivă.

Evident, atenția principală a fost acordată și de ziarul nostru realizării de către întregul popor a sarcinilor economice, antrenării tuturor tinerilor la această mare operă patriotică, pornind de la ideea formulată în documentele de partid, care subliniază că de îndeplinirea în bune condițiuni a cincinalului actual depinde trecerea cu succes la realizarea proiectelor pentru cincinalele următoare. Un număr important de rubrici sînt consacrate acestor obiective precum și popularizării sarcinilor și conceptelor fundamentale cu privire la activitatea economică în cincinalul 1976—1980: „**Atașamentul ni-l demonstrăm prin faptele de muncă**” „**Viitorul depinde de prezent. Dv. cum vă îndepliniți sarcinile?**”, „**Tineretul — factor activ în îndeplinirea cincinalului înainte de termen!**”, „**Cincinalul viitor — cincinalul revoluției științifico-tehnice**”, „**Un titlu de noblețe: la nivelul cel mai bun din lume**”, „**Pămîntul — bun național**”, „**Cu luminile științei pe terenul agricol**”, „**Descoperiți sursa poluării, contribuiți la neutralizarea ei**”, „**Cu șantierul țării în legătură directă**”, „**Raționalitatea — o noțiune cheie a Programului P.C.R.**”, „**Omul modern — omul organizării științifice**” etc. Desigur, ziarul se va ocupa totodată de multe alte probleme foarte importante precum orientarea, recrutarea, integrarea profesională a tinerilor, sublinierea rolului științei ca forță de producție, procesul de integrare învățămînt-cercetare-producție și altele.

În cele ce urmează însă, în mod deosebit îmi propun să insist asupra preocupărilor colectivului nostru în domeniul activității ideologice și educative în rîndul tinerei generații — obiectiv esențial în realizarea sarcinilor ce stau pe agenda permanentă a unui ziar cu profilul „Scînteii tineretului”.

Capitolul unu al planului redacțional îl constituie continuarea activității de popularizare a ideilor fundamentale cu privire la principiile politicii interne și externe a partidului, cuprinse în documentele programatice ale Congresului al XI-lea.

Au fost publicate articole privind marea valoare ideologică a documentelor Congresului, tineretul ca obiect și subiect al acestor documente etc.

În colaborare cu secția propagandă a C.C. al U.T.C., au început să fie publicate de asemenea articole în sprijinul participanților la învățămîntul politic U.T.C. al cărui obiectiv este studierea documentelor Congresului al XI-lea. S-a trecut la organizarea prin paginile ziarului a unor dezbateri teoretice cu privire la conținutul noțiunii de civilizație socialistă. Totodată, se află în pregătire o rubrică ce poartă titlul de „Seminar de științe sociale”, pe agenda căreia figurează teme precum necesitatea ca tinerii să-și însușească principiile gîndirii științifice marxist-leniniste, calitățile spiritului comunist de muncă și viață, raportul dintre consum-acumulare și realizarea dorinței generale de progres al țării, și multe altele.

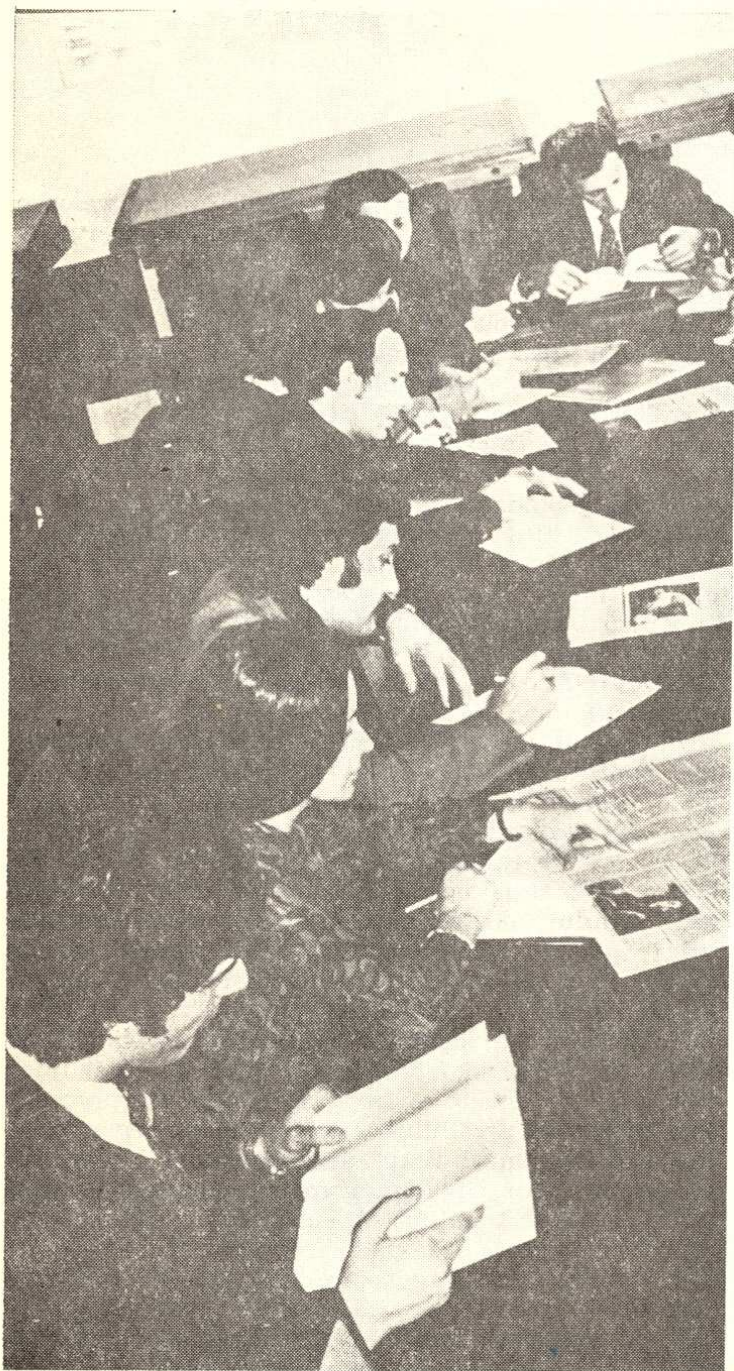
Un capitol special în planul redacțional îl constituie continuarea activității educative. Menționînd unele rubrici de succes („Să discutăm despre tinerete, educație, răspunderi”, „Comunistul — modelul la care ne raportăm”), ne-am propus să deschidem o dezbatere teoretică și practică pe tema formării **omului nou**. Ne gîndim și la o dezbatere teoretică întrucît asupra conținutului propriu zis al acestei expresii — deși adesea folosită — există puține lucrări de aprofundare teoretică a principiilor enunțate în documentele de partid. Ziarul va putea astfel să contribuie la determinarea unor clarificări de foarte mare importanță în procesul de formare a profilului moral-politic al generațiilor noi. În același timp, dezbaterea va fi însoțită de analiza unor tipologii comportamentale, a unor profiluri de personalități, a unor cazuri revelatoare pentru conturarea idealurilor revoluționare ale tinerilor, pentru însușirea concretă a spiritului comunist.

Vom continua rubrica „Anticazania”, destinată educației ateiste, iar în domeniul cultural vom face să capete relief dezbaterea „O literatură nouă pentru oameni noi” — subliniind contribuția specifică a tinerilor creatori la elaborarea unor opere artistice cu conținut revoluționar, precum și rolul criticii de artă în stimularea și promovarea unei asemenea creații artistice. Proiecte interesante avem și în domeniul activității culturale de masă unde accentul principal va fi pus pe promovarea programelor cultural-educative cu conținut militant.

Desigur, toate cele despre care vorbim azi aici nu vin pe un teren gol. După opinia noastră — care, sperăm, să fie și aceea a cititorilor — ziarul își propune să ducă mai departe, la un nivel calitativ superior, corespunzător marilor deschideri pe care ni le oferă tuturor documentele celui de-al XI-lea Congres al partidului, preocupări esențiale pentru viitorul națiunii noastre socialiste, în realizarea unei opere la care generația tînără — permanent alături de comuniști — se dovedește un participant efectiv, plin de însuflețire.

DOCUMENTELE CONGRESULUI PARTID

1 ▲

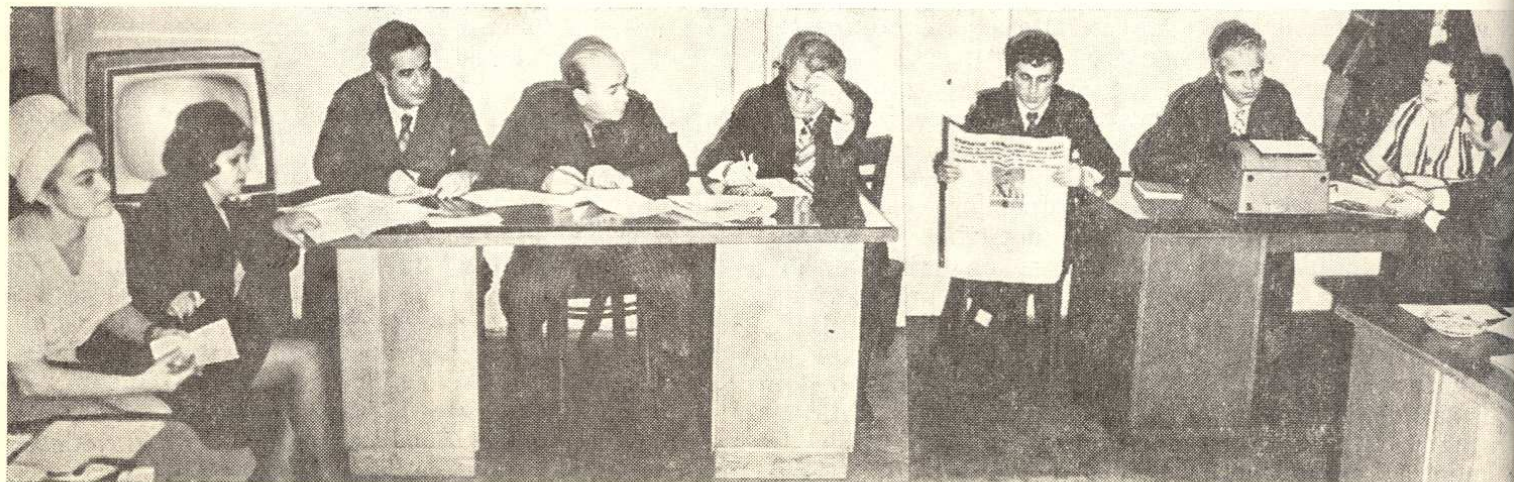
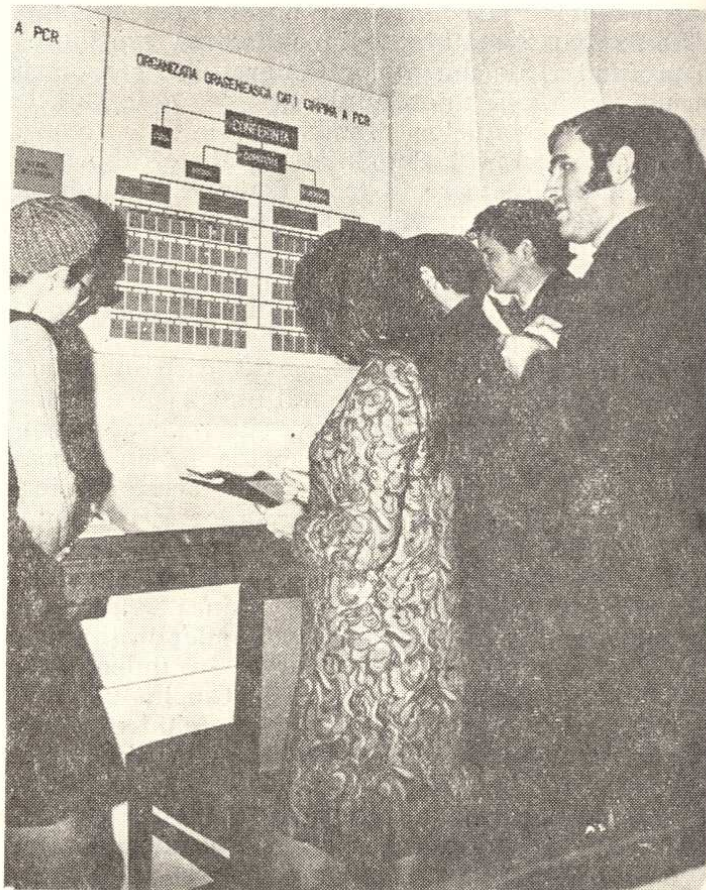
2 ▶

4 ▼

În redacțiile ziarelor și revistelor, ale tuturor instituțiilor de presă, proiectele principalelor documente supuse dezbaterii Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român au început să fie studiate și dezbătute încă cu mult timp înainte de desfășurarea lucrărilor istoricului Congres.

În zilele Congresului și în perioada ce a urmat, Raportul de activitate al C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, Programul partidului, Directivele și Rezoluția, Codul principiilor și normelor muncii și vieții comunistilor, ale eticii și echității socialiste, adoptate în unanimitate de Congres, au accentuat preocuparea gazetarilor pentru studierea sarcinilor actuale și de perspectivă, pentru orientarea cât mai eficientă, pe această bază, a întregii activități ziaristice, astfel ca ea să-și aducă întreaga contribuție la îndeplinirea mărețelor obiective programatice ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și ale înaintării ferme a României spre comunism.

În fotografierea din aceste pagini ale revistei publicăm câteva imagini semnificative surprinse la Facultatea de ziaristică de la Academia „Ștefan Gheorghiu” și în redacții din București.

LUI PE MASA DE LUCRU A ZIARIȘTILOR

3 ▲

5 ►

Foto 1 și 2 : Studenți și cursanți în ziaristică de la Academia „Ștefan Gheorghiu“, urmărind documentele Congresului, însoțite de numeroase exponate, grafice și alte materiale documentare, aflate la cabinetele de specialitate

Foto 3 : Ședință a colectivului catedrei de teoria și practica presei de la Facultatea de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu“, avînd ca obiectiv îmbogățirea programelor de pregătire la disciplinele de specialitate, în lumina importantelor învățăminte și obiective desprinse din documentele adoptate de cel de-al XI-lea Congres al partidului, precum și a sarcinilor ce revin presei din aceste importante documente

Foto 4 : Una din etapele însușirii prevederilor documentelor Congresului — în redacția „Steagul roșu“-Ilfov — a constituit-o studiul individual, însoțit de discuții colective, pe baza cărora membrii colectivului au făcut numeroase propuneri de îmbogățire a planului redacțional.

Foto 5 : La secția de documentare a ziarului „România liberă“ redactorii urmăresc cu atenție documentele Congresului și materialele ajutătoare pentru aprofundarea prevederilor acestor documente.

ADEZIUNE ENTUZIASTĂ, ANGAJARE COMUNISTĂ

PORNIM DE LA SARCINILE TRASATE DE CONGRES

Încerc sentimente deosebite, înălțătoare gândindu-mă la marele forum al comuniștilor. Ce m-a impresionat cu deosebire în timpul desfășurării lucrărilor Congresului? Aș putea spune că totul. Dar mai cu seamă atmosfera însuflețitoare, manifestările de stimă și admirație pentru conducătorul iubit al partidului și țării, manifestări care — spre marea satisfacție a întregului nostru popor — s-au concretizat în realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al Partidului Comunist Român.

Documentele adoptate de Congresul al XI-lea al partidului au o valoare teoretică și practică inestimabilă. Personal, dincolo de alte considerente, văd în limpezimea lor de cristal țelurile nobile ale partidului nostru, văd viitorul spre care se îndreaptă România socialistă și — ceea ce mi se pare deosebit de important — deslușesc în cuprinsul documentelor Congresului calea pe care trebuie s-o străbatem pentru a apropia cât mai repede acest viitor luminos.

Ca unul care lucrez de mulți ani în domeniul propagandei, al presei de partid, am reținut cu satisfacție că în Programul partidului, în Raportul la Congres prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu se acordă un spațiu larg ideologiei, muncii politico-educative care, după cum se știe, are un rol covârșitor în formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor. Presei și radioteleviziunii, parte integrantă a sectorului ideologic, îi sint jalonate sarcini de înaltă răspundere care, firește, vor constitui baza programelor concrete de acțiune pentru fiecare redacție.

Meditînd asupra acestor sarcini, am în vedere problematica viitoare a gazetei noastre, „Flacăra roșie“ din Arad, izvorite din documentele Congresului, din hotărârile Conferinței județene de partid, problematică ce se concretizează în planul de perspectivă al redacției. Greu de spus în cuvinte puține ce cuprinde acest plan. Între multe altele, ne-am propus să susținem câteva acțiuni de presă importante, avînd la bază idei subliniate de secretarul general al partidului în Raportul prezentat Congresului. O acțiune mai largă, bunăoară, va avea ca obiectiv modernizarea producției și produselor realizate de întreprinderile arădene, pornind de la cerința formulată la Congres ca cincinalul 1976—1980 să fie cincinalul revoluției tehnico-științifice. Alte inițiative și preocupări vizează coordonatele unei agriculturi intensive, modernizarea zootehniei județului. În problemele vieții interne de partid, vom

urmări cu deosebire îmbunătățirea stilului de muncă al organelor și organizațiilor de partid, însușirea de către toți comuniștii și ceilalți oameni ai muncii a normelor eticii și echității socialiste aprobate de Congresul al XI-lea al P.C.R. De asemenea, gazeta noastră își propune să popularizeze și să susțină în continuare — prin forme publicistice atractive — inițiativa lansată de Consiliul județean al Frontului Unității Socialiste „Fiecare cetățean al județului — un bun proprietar, gospodar și producător socialist“, precum și alte inițiative izvorîte din mijlocul făuritorilor de bunuri materiale și spirituale.

Pornim, așadar, cu hotărîre și entuziasm la înfăptuirea mărețelor obiective ale Congresului al XI-lea. Așa cum atrăgea atenția tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu pornim la plimbare ci la o treabă grea și de mare răspundere. Ziariștii comuniști din Arad sînt convinși de acest adevăr, de aceea sînt hotărîți să facă totul ca prin scrisul lor să contribuie la înfăptuirea pas cu pas, an cu an, a viitorului luminos prefigurat în documentele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

CRĂCIUN BONTA

redactorul șef al gazetei județene „Flacăra roșie“ — Arad

DEPLINĂ ANGAJARE ȘI RESPONSABILITATE COMUNISTĂ

Trăim puternic amintirea zilelor în care marele forum al comuniștilor, Congresul al XI-lea al P.C.R. a dezbătut și aprobat hotărîri de o excepțională însemnătate pentru destinele României moderne. Amploarea problematicii dezbătute, țelurile îndrăznețe ce au fost stabilite, conferă Congresului dimensiuni istorice, constituie o dovadă strălucită a responsabilității, a patriotismului înflăcărat, a capacității gloriosului nostru partid de a ne călăuzi cu mîna sigură spre culmile înalte ale progresului și civilizației.

Trăim o epocă de mari împliniri generatoare de mărețe idealuri și certitudini, o epocă ce prefigurează viitorul luminos al patriei, ce are ca rampă de lansare prezentul, odinioară visat, azi realitate vie, în plinătatea contururilor sale definite de fapte, o epocă plină de optimism și încredere în forțele noastre, în conducerea înțeleaptă a partidului nostru. Temeiul încrederii își are izvorul în tabloul economico-social-politic al României, în conținutul patriotic și științific al politicii înțelepte a partidului, în conducerea sa înțeleaptă, în fruntea căreia

Congresul, în consens cu voința întregului popor, a reales pe cel mai de seamă bărbat de stat, patriot, înflăcărat luptător revoluționar, vizionar animat de o dragoste fără seamăn pentru binele patriei, al poporului român, pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, în funcția de secretar general al partidului.

Ca ziaristi comuniști, purtăm în inimile noastre întreaga și profunda noastră admirație și aprobare pentru tot ce a hotărât Congresul al XI-lea al partidului, considerându-ne totodată puternic angajați și răspunzători în fața partidului nostru, în fața propriei noastre conștiințe, hotărâți de a ne aduce contribuția la împlinirea mărețelor sarcini pe care secretarul general al partidului le-a trasat presei în Raportul prezentat la Congres. Ne considerăm puternic implicați în fiecare prevedere a Programului partidului care constituie cartea noastră de căpății. Noi ziaristii avem sarcina ca fiecare articol, fiecare reportaj, fiecare cuvânt scris să fie bine gândit și exprimat, cu aceeași statornică măsură: contribuția noastră la educația comunistă a tineretului, a tuturor oamenilor muncii.

Vom oglindi larg în coloanele ziarului inițiativele noi ce se vor naște în procesul însușirii și traducerii în viață a hotărârilor Congresului al XI-lea, vom sprijini și stimula tot ce este nou, valoros și eficient în viața socială, vom combate cu fermitate și intransigență revoluționară manifestările retrograde, inerția, birocratismul, închistarea. Vom milita perseverent pentru întronarea ordinei și disciplinei desăvârșite, a legalității socialiste, vom promova spiritul de dreptate și echitate socială.

Pornind de la realitățile județului nostru, județ care la sfârșitul acestui cincinal va avea o producție globală industrială de aproape 25 miliarde lei și care, conform prevederilor cincinalului viitor aproape se va dubla, e de înțeles ce sarcini mari revin presei argeșene în mobilizarea maselor la îndeplinirea acestor prevederi, a unui important volum de investiții. Sintem conștienți totodată de marile mutații și implicații pe care le are dezvoltarea industrială în alte domenii ale vieții județului nostru. De aceea, preocuparea noastră este și va fi întotdeauna ca răspunzând înaltelor îndemnuri ale secretarului general al partidului să găsim forme și

modalități de acțiune specifice profesiei noastre, de a fi tot mai mult un mijloc eficient de mobilizare a maselor, un puternic instrument de lucru al partidului, un sprijin real și competent al organizației județene de partid.

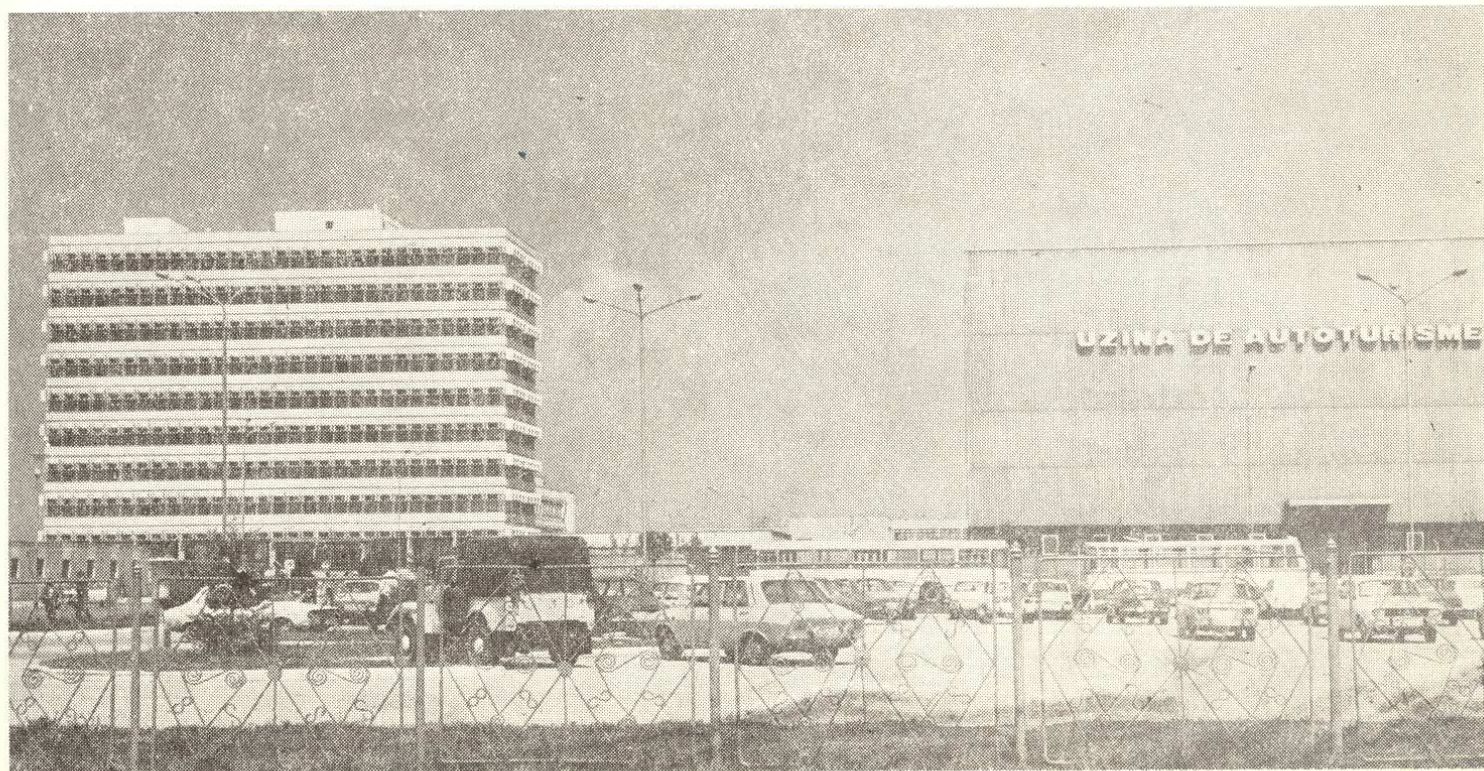
Sarcinile ce stau în fața presei ne impresionează pe fiecare dintre noi, prin noblețea, umanismul și frumusețea lor. Realizarea lor la nivelul cerut de partidul nostru nu e ușoară. Ele vor putea fi îndeplinite dacă fiecare dintre noi va fi — așa cum ne-a cerut-o secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — un om cu o concepție înaintată, cu temeinică pregătire marxist-leninistă, cu cunoașterea profundă a politicii partidului și statului nostru, în stare să înțeleagă marile transformări revoluționare din lume. Ziaristul, prin întreaga sa activitate trebuie să fie strâns legat de masele populare, să servească interesele clasei muncitoare, ale întregului popor, cauzei partidului, socialismului și comunismului. Acționând în acest fel, noi ziaristii ne vom putea realiza cu succes misiunea nobilă încredințată de partid de a milita neobosit pentru traducerea în fapt a mărețelor obiective înscrise în istoricele hotărâri ale Congresului al XI-lea al partidului. Și așa vom acționa!

G. STÂNCULESCU

redactorul șef al ziarului „Secera și ciocanul” — Pitești

ACESTE DOCUMENTE SÎNT ALE FIECĂRUIA DINTRE NOI

Timpul care a trecut de la cel de-al XI-lea Congres al P.C.R., timp de adâncă meditație și însușire pentru colectivul redacției „Făclia”, timp de energice și intense acțiuni pentru popularizarea și explicarea ideilor și tezelor forumului comunistilor români, timp de muncă și îndeplinire ne-a demonstrat că evenimentul politic, de importanță națională și mondială, s-a ridicat la înălțimea misiunii istorice a partidului nostru. A reafirma adeziunea

ziariștilor „Făcliei” la documentele unanim adoptate de Congres, și conștiința implicării în complexa activitate de materializare a hotărîrilor sale, ar constitui o simplificare: Programul partidului, toate celelalte documente sînt nu numai ale tuturor, ci și ale fiecăruia dintre noi, re alegerea celui mai luminat dintre comuniștii români — tovarășul Nicolae Ceaușescu — în înalta funcție de secretar general al partidului, a fost o consacrare a dorinței noastre unanime. Rațiunea existenței noastre de ziariști comuniști este aceea de a face ca principiile, ideile și obiectivele partidului să cucerească, — prin adevărul, limpezimea, frumusețea lor, — masele de oameni ai muncii, să le stimuleze activitatea, să le conducă spre conștientizarea atitudinilor față de muncă, față de societate, față de normele eticii și echității comuniste. Marea Cartă a comuniștilor, Programul partidului, mai ales nouă ziariștilor, care sîntem conectați prin toate fibrele ființei noastre la marile comandamente ale societății și epocii în care trăim, ne pune la îndemînă un sistem științific de analiză a realității de azi și de prospectare a istoriei de mîine.

În spiritul acestor gînduri, colectivul „Făcliei”, după ce și-a analizat munca desfășurată în 1974, a întocmit un plan de muncă de lungă durată, prin care își propune să contribuie la îmbunătățirea muncii politice, organizatorice și educative a organizațiilor de partid din județ, să afirme, în toate domeniile de activitate, rolul de forță conducătoare al partidului, să militeze pentru perfecționarea conducerii științifice a societății, pentru afirmarea noului, pentru reflectarea fenomenelor și faptelor semnificative în edificarea noii societăți, pentru intensificarea activității creatoare a oamenilor muncii. Documentele programatice ale partidului, în acest sens, au valențe multiple: sînt repere, călăuza politică, cod de norme axiologice, îndrumar de selecție a semnificativului din realitatea cotidiană. Spiritul lor în mod obiectiv, dezvoltă personalitatea și profilul ziarului, dar ne și obligă, în ansamblu, la reflectarea proceselor politice, economice și cultural-educative ale județului, pentru soluționarea lor practică în perspectiva idealurilor noastre comuniste.

Azi este din ce în ce mai anevoios să te ocupi de toate aspectele vieții, deoarece noul se instalează peste tot cu atîta rapiditate, încît cei care sîntem autorii și martorii neîntreruptelor metamorfoze, trebuie să discernem prioritățile, în care să fuzioneze experiența, activismul politic, rigoarea științifică a opiniilor, spiritul de inițiativă și promovarea curajoasă a soluțiilor. Cum este și firesc, conținînd mult pe competența politică și profesională a ziariștilor, un colectiv restrîns nu poate face față singur numeroaselor sarcini care ne solicită. Atragem în munca ziarului un larg activ de colaboratori, cadre de conducere, activiști de partid și de stat, specialiști, oameni ai muncii, cititori. Din primele zile care au urmat Congresului, colaboratori de prestigiu susțin rubrica „Pe masa de studiu, în practica zilnică — documentele Congresului al XI-lea al P.C.R.”. Eforturile redactorilor s-au concentrat în redactarea altor două rubrici: „Să înfăptuim hotărîrile Congresului al XI-lea al P.C.R. cu toată pasiunea și dăruirea” și „În toate unitățile economice ale județului 1974 încheiat, 1975 pregătit în mod exemplar! Într-un răstimp scurt, însă, redacția a trecut la realizarea unor anchete, mese rotunde, conferințe de presă pe teme ca: pregătirea și perfecționarea cadrelor, cultură-conștiință un raport dialectic, imperativul calității, productivitatea muncii la cota exigențelor moderne, știința între aplicativ și fundamental, nisipuri nobile de Aghireș, pulsul modern al economiei — eficiența, școala-muncii, școala-răspunderii, creație și ideologie, dinamica politicii externe a României ș.a.m.d. Dar, firește, sîntem doar la începutul unei activități complexe, care nu poate fi cuprinsă în detaliu de planurile actuale de lucru; însăși flexibilitatea planului, posibilitatea de a-l restructura **din mers**, păstrează spiritul de lucru al Congresului al XI-lea al P.C.R.

Vom face totul ca bilanțul muncii noastre să demonstreze că am valorificat măiestria și capacitatea de ziariști comuniști, în propagarea conținutului, literei și spiritului documentelor Congresului al XI-lea al P.C.R., ca și în înfăptuirea lor, an de an.

ION ARCAȘ

redactor șef adjunct al ziarului „Făclia” Cluj-Napoca

Imagine a noului parc din cartierul Drumul Taberei București

TRĂIM ȘI MUNCIM ÎN SPIRITUL ISTORICULUI EVENIMENT

Am trăit laolaltă, toți comuniștii, întreaga națiune română, memorabilul eveniment istoric, Congresul al XI-lea al partidului, pagină care va rămâne în conștiința contemporaneității ca o strălucită sinteză a grandioaselor noastre prefaceri revoluționare, a cutezanței și înflăcăării comuniste, magistrală contribuție la îmbogățirea tezaurului învățaturii marxist-leniniste, a gândirii teoretice în acțiune. Am trăit și trăim plenar certitudinea că avem un partid puternic, conștiință și voință de monolit a întregii țări, avem un Program unitar al celei mai dinamice cutezanțe comuniste, avem în fruntea noastră, a tuturor, pe cel mai demn și respectat revoluționar, secretarul general al partidului, mult iubitul nostru tovarăș Nicolae Ceaușescu.

Mai mult ca oricând, comuniștii și țara au constituit, în aceste zile, un singur gând, o singură voință. Reașezându-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului, noi toți avem garanția că idealurile scumpe ale întregii națiuni vor fi pe deplin îndeplinite.

Sînt în asentimentul tuturor ziaristilor comuniști ai filialei constănțene a Uniunii ziaristilor afirmînd că istoricele hotărîri ale înaltului forum comunist stăruie puternic în inimile și în conștiințele noastre, ferm hotărîți să desfășurăm întreaga activitate viitoare în spiritul înaltelor exigențe ale normelor vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste.

Cronicari de fiecare oră ai acestor zile de efervescență creatoare, profund partinică și patriotică, sîntem în măsură să spunem că, sub aceeași arcadă de voință și demnitate, fiecare glas al națiunii respiră pasiune, responsabilitate civică și un unic țel, acela de a transpune în viață sarcinile reieșite din Raportul secretarului general al partidului, din toate celelalte documente adoptate de Congresul al XI-lea al partidului nostru comunist.

Pentru noi toți, precizarea secretarului general „că nu pornim la plimbare, pornim la un drum de muncă“, este mai mult decît un îndemn; este esența disciplinei și responsabilității comuniste, a spiritului care a domnit în tot timpul lucrărilor congresului, este dovada elocventă a maturității că am înțeles să ne concentrăm întregul efort pentru a asigura mersul ferm al României spre societatea comunistă de mîine.

Cu această convingere, întregul colectiv al ziarului „Dobrogea nouă“ a pornit hotărît la treabă. Chiar din primele zile, după apariția documentelor, am trecut la însușirea și aprofundarea principalelor idei, socotindu-le izvorul de idei al tuturor rubricilor și acțiunilor de presă, al întregii tematici publicistice. În timpul și imediat după încheierea lucrărilor Congresului am inițiat articole și acțiuni de presă care să facă mai pregnant cunoscut masei largi de cititori, de oameni ai muncii din județul nostru, marile idei ale documentelor Congresului. Sub rubrica „Să trăim, să gîndim și să acționăm în spiritul ideilor și exigențelor revoluționare ale Congresului al XI-lea al partidului, al îndemnurilor adresate poporului de tovarășul Nicolae Ceaușescu“, publicăm zilnic, într-o largă tematică și în diferite genuri gazetărești, materiale din care se degajă puternica adeviziune a oamenilor muncii constănțeni la istoricele documente adoptate de Congres și hotărîrea lor fermă de a le traduce în viață.

Congresul a jalonat obiectivele și căile edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism. E de la sine înțeles că hotărîrile sale vor constitui tematica ziarului în perspectivă — am zice noi, o tematică prioritară pentru toate publicațiile — agenda noastră de lucru de fiecare zi, de fiecare clipă. Iată de ce, credem că ne-am orientat bine antrenînd, alături de redactori, întregul activ de colaboratori și consultanți ai ziarului, activiști de partid, specialiști din sectoarele productive, delegați la marele forum al partidului, care să scrie ziarului, să facă cunoscute în rîndul maselor largi populare ideile înălțătoare și de profundă responsabilitate, pentru întreaga societate, ale Congresului al XI-lea.

Avem acum un Program științific argumentat, avem opțiunea clar exprimată a întregului popor de a face totul pentru ridicarea patriei socialiste pe culmile progresului și ale civilizației. Oglindind cu fidelitate și principialitate partinică acest efort creator, străbătut de abnegație și devotament patriotic, găsind noi modalități publicistice, de maximă audiență în masa largă de cititori, ne facem datoria de gazetari comuniști, de militanți politici pe frontul ideologic slujind cu credință politica partidului și consolidînd în lume prestigiul de care se bucură România socialistă.

DUMITRU MÂNDROIU

redactorul șef al ziarului „Dobrogea nouă“

Noul centru civic al orașului Tulcea

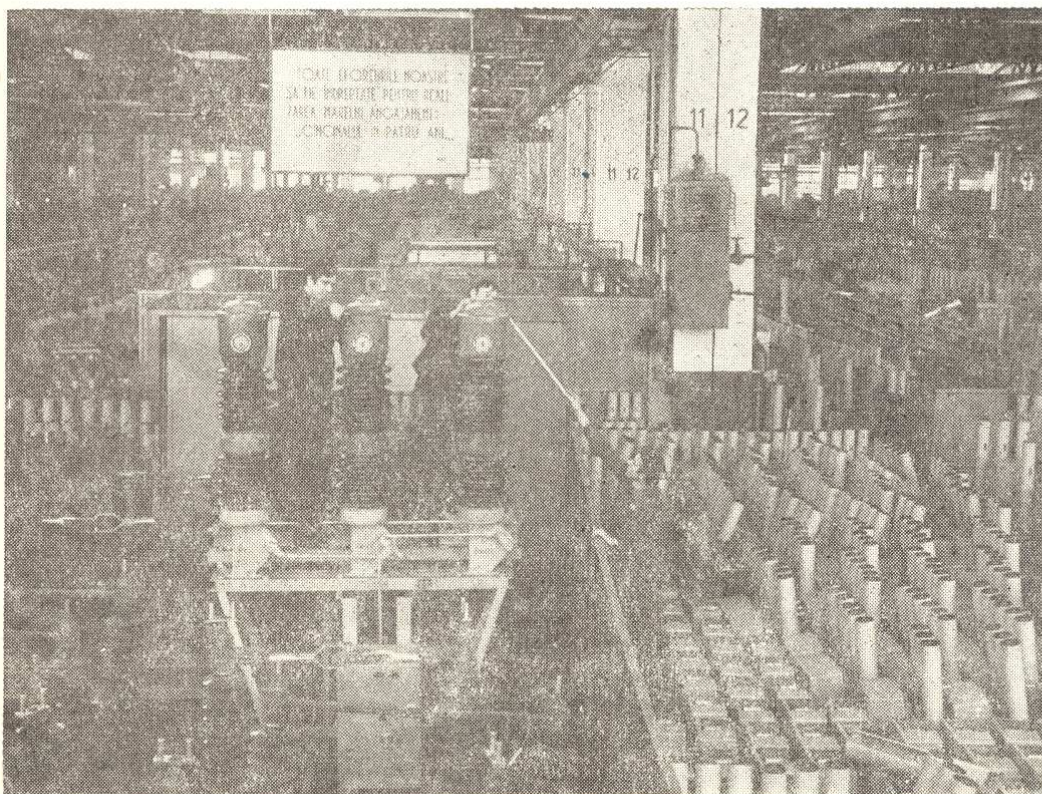
ÎN MINTEA ȘI ACTIVITATEA NOASTRĂ

Amintirea celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român ne este foarte proaspătă în memorie și ea va continua să dăinuie neștearsă multă vreme în cugetul și în inimile noastre deoarece, elaborând Programul de dezvoltare economico-socială pînă în jurul anului 2000, partidul a anticipat cu o uimitoare intuiție și clarviziune viitorul strălucit al patriei. Congresul ne va reaminti, totodată, nouă și generațiilor viitoare, că tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului, comunistul model al celei mai înalte omenii, omul care a adus o remarcabilă contribuție la definirea în mod științific a etapei de construire a socialismului multilateral dezvoltat și înaintare a României spre comunism, a fost reales unanim, cu un entuziasm de nedescris, în suprema funcție de secretar general al Partidului Comunist Român — garanție a mersului nostru victorios înainte.

Aprofundarea temeinică a conținutului documentelor programatice aprobate de înaltul Forum al comuniștilor români continuă să fie, firește, și pe mai departe una din principalele sarcini ale propagandei noastre de partid, ale presei în general. Pe baza acestei cunoașteri, decisiv este acum să trecem cu toate forțele, cu toată fermitatea la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R. Ca și celorlalte mijloace de informare în masă, presei județene îi revin sarcini deosebite în această privință. În acest efort general, ne integrăm și noi, lucrătorii ziarului „Înainte” Dolj. Se înțelege, însă, că aceasta nu este o activitate de început, pe loc gol, ci o continuare, pe un plan superior, a ceea ce am făcut și înainte de Congres, adică în etapa de dezbateri în masă a documentelor programatice. Unele dintre rubricile noastre deja consacrate — „Documentele programatice pe masa de lucru”, „Nici o mașină, nici un utilaj sub randamentul planificat, nici un minut nelucrat!”, „Investiții în termen, cu

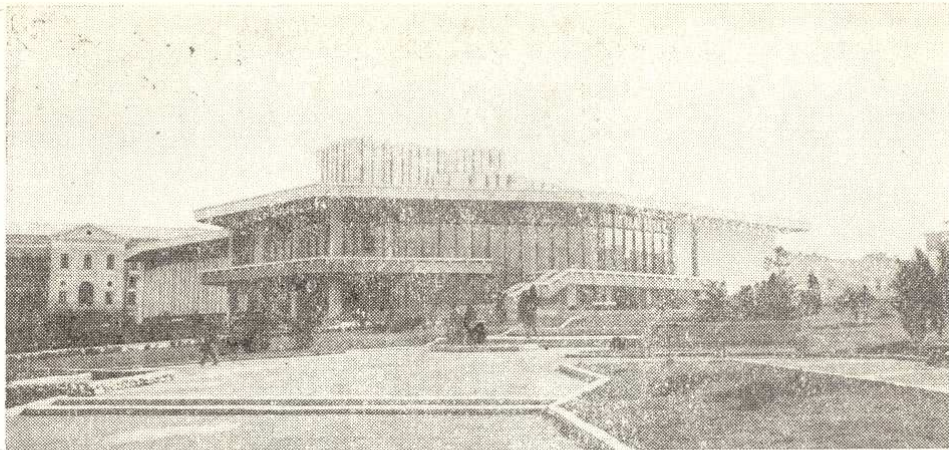
eficiență sporită!”, „Stop risipei, cale liberă inițiativelor gospodărești!”, „Calitatea asigură prestigiul colectivului”, „Pămîntul o mare bogăție națională. Cum îl folosiți?” și altele — vor fi continuate, întrucît ele corespund literei și spiritului documentelor elaborate de Congres. La fel, vor fi menținute și dezvoltate, pagina bilunară de etică și echitate ce apare sub genericul „Dialog cu noi înșine”, precum și inițiativa „Dinamism dezvoltării gândirii economice pentru realizarea cincinalului înainte de termen”.

Conform planului nostru special de susținere în perspectivă a documentelor programatice, vom continua cu mai multă vigoare să publicăm, în cadrul sus-menționatei rubrici și inițiative, atît articole elaborate de lucrătorii redacției, cît și mai ales, materiale semnate de colaboratorii externi — de specialiști, activiști de partid și de stat, oameni din producție, corespondenți voluntari. Chiar în prima zi după Congres, am renunțat la o serie de rubrici și inițiative care, în mod firesc, au fost depășite de vreme. În urma unei largi consultări a colectivului și sondării opiniei cititorilor — acțiune care în aceste zile se definitivează —, vom revizui operativ întregul nostru sistem de rubrici și vom lansa alte inițiative, noi rubrici, care să corespundă cît mai deplin sarcinilor de a susține amplu, prin forme și mijloace publicistice adecvate, cu conținut corespunzător, mobilizarea maselor largi de oameni ai muncii la cunoașterea și înfăptuirea mărețelor obiective ale Programului partidului. Rubrici și titluri noi de pagini, precum: „Avem un program cutezător, o perspectivă clară”, „Cu toată fermitatea la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea al P.C.R.” „Înfăptuirea cincinalului înainte de termen — cauză a întregului popor”, „Producția anului 1975 — ultimul an al cincinalului — să fie cît mai bine pregătită!”, „Delegații la Congres au cuvîntul”, deja apar în coloanele ziarului nostru, cu o periodicitate bine stabilită. Plenara redacțională programată în aceste zile, care precede o serie de dezbateri în secții și pe rubrici, precum și ședința colegiului de redacție pe luna decembrie vor corecta și definitiva sistemul de rubrici și inițiative, planul nos-

Imagine din marea cetate industrială a Craiovei- „Electroputere” ale cărei produse grele electrotehnice constituie o contribuție omniprezentă în rețeaua de milioane kilovați putere a energiei noastre

Teatrul național din Craiova a dobândit în anii socialismului un edificiu demn de trecutul, prezentul și viitorul spiritual al Cetății Băniei

tru special de susținere în perspectivă a documentelor istoricului Congres al partidului.

Sîntem hotărîți ca, printr-o tot mai temeinică și detaliată cunoaștere a Programului partidului, Raportului prezentat la Congres, Tezelor, Directivelor, codului de norme ale muncii și vieții comuniștilor, cît și a sarcinilor stabilite de Conferința județeană de partid, să ridicăm neconținut nivelul publicistic al ziarului nostru. Vom acționa și în viitor în așa fel încît să ne aducem din plin contribuția la profunda cunoaștere a înțeleptei politici interne și externe a partidului și statului, la mobilizarea maselor în vederea înlăturării întocmai a Programului de dezvoltare socialistă multilaterală și înaintare spre comunism a României.

MIHAI STĂNESCU

redactorul șef al ziarului „Înainte” — Dolj

STINDARD ÎN ACȚIUNEA SOCIAL-POLITICĂ

Prin vocația noastră de cercetători ai noului, urmînd cu căldură sarcinile încredințate de partid, sîntem mîndri că muncim în acest timp, contemporani cu împlinirea celor mai înalte aspirații ale poporului român. Marea cartă a viitorului, Programul Partidului Comunist Român, Directivele celui de-al XI-lea Congres, Raportul prezentat la Congres de secretarul general al partidului se constituie și pentru noi gazetarii în obiective ale gîndirii creatoare, ale activității concrete, imediate și de perspectivă. Munca noastră reprezintă, în acest context, o investiție de încredere comunistă care trebuie să amplifice cu intensitate inițiativa, faptele alese de abnegație, de eroism muncitoresc, să impună mai larg perfecționarea calitativă a activității umane, să promoveze mai viu spiritul dreptății și al adevărului. Avem mereu, drept stindard al cuvîntului limpede, mobilizator, pilda de muncă și de viață a tovarășului Nicolae Ceaușescu, personalitate distinctă a erei noastre socialiste, fiu vrednic al poporului și al patriei române milenare, reazemul conștiinței noastre de militanți pentru progres.

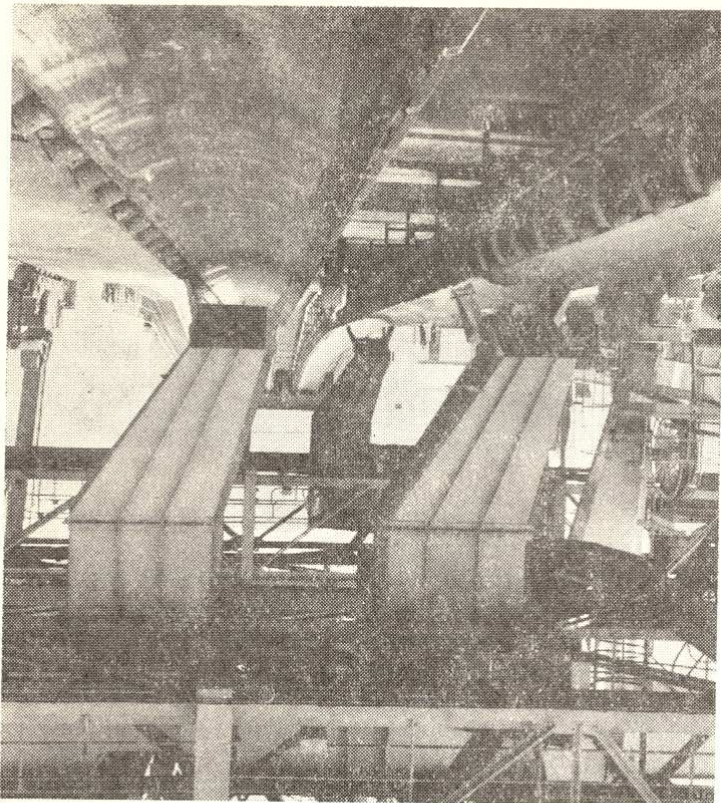
Documentele Congresului al XI-lea reprezintă pentru noi, nu numai un stindard de luptă ci și un îndrumar al muncii noastre practice, zilnice.

„Viața nouă” își structurează eforturile pentru a contribui la cunoașterea și însușirea documentelor Congresului de către toți oamenii muncii de pe meleagurile Galațiului, să participe la vasta muncă organizatorică ce se desfășoară în prezent în întreaga țară, spre a concentra atenția asupra faptelor și sarcinilor de imediată și necesară urgență, să facă totul, așa cum spune tovarășul Ceaușescu, pentru a asigura creșterea rolului conducător al partidului, a asigura, de pe poziția de tribună a comuniștilor gălățeni, îndeplinirea importantelor angajamente asumate de partid în fața națiunii.

Planul tematic al redacției noastre, întocmit la cîteva zile de la încheierea lucrărilor Congresului înmănușiază o serie de rubrici și acțiuni gazetărești pe care ne propunem să le organizăm în vederea susținerii în coloanele ziarului a grandioasei problematice cuprinse în hotărîrile înaltului forum al comuniștilor. Avem în vedere în primul rînd realizarea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă pentru acest cincinal, mobilizarea factorilor de conducere, a tuturor oamenilor muncii pentru ridicarea nivelului calitativ, competitiv al tuturor produselor, perfecționarea organizării producției. Pentru susținerea acestei indicații cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu vom iniția rubrica intitulată: „Organizarea științifică a întregului flux tehnologic — cerință a producției moderne”. Desigur, principala noastră atenție va fi îndreptată în domeniul investițiilor, în care scop analizele noastre vor insista îndeosebi pe punerea în funcțiune a noilor obiective la termen. În agricultură, pe lîngă susținerea celorlalte sarcini, vom stimula obținerea unor rezultate superioare pe terenurile irigate, inițind rubrica: „10 tone de cereale de pe hectarul irigat”.

Promovînd noul, orientîndu-și tematica spre problemele de interes vital pentru realizarea sarcinilor economice și social culturale ale județului nostru, „Viața nouă” își propune să imprime materialelor publicate, într-o gamă publicistică mai largă, un spirit militant, combativ, de intransigență revoluționară. Avem în siderurgie de împlinit o producție de 10 milioane tone de oțel. Este un record pe care, zugerînd munca, faptele „stăpînului focului și al metalului incandescent” îl construim și noi, scriind despre ridicarea permanentă a volumului și a calității produselor, pledînd pentru diversificarea gamei de oțeluri și întărirea disciplinei în muncă. Vom fi prezenți cu verbul nostru dinamic la introducerea pe scară largă a tehnologiilor moderne și a mării, într-un ritm rapid, a producției, a organizării exemplare a muncii și a producției, în vastul program de edificare a agriculturii. Promovînd principiile ideologice ale partidului nostru, etica și echitatea

Aspect din noul port industrial al Combinatului Siderurgic Galați

socialistă, combătând mentalitățile retrograde, informând oamenii muncii asupra tuturor laturilor activității interne și internaționale a partidului și statului, ziariștii gălațeni se fac interpreții voinței, ai intereselor majore ale partidului și statului, ale tuturor celor ce muncesc, trăind din plin sentimentul unei profunde și inseparabile implicări în activitatea poporului de făurire a propriului său viitor liber.

ION GH. CENUȘĂ

redactorul șef al gazetei „Viața nouă” — Galați

„...TOT MAI FERM ÎNAINTE SPRE COMUNISM”

Pentru noi, ziariștii din România, congresele partidului au o vibrație specifică, ne solicită, pe lângă puterea emoțională, atingerea unor culmi ale meseriei. Eu unul am șansa de a fi trăit lângă paginile încă nefinisate, noaptea, cu condeiul în mână, dar mai ales printre oamenii țării cei mulți și minunați, toate congresele partidului din anii libertății. Și trebuie să mărturisesc că evenimentul atât de recent, al XI-lea Congres al P.C.R., a fost și pentru mine, așa cum am scris într-un editorial al ziarului, o culme a vieții, un eveniment de însemnătate istorică, primordială.

Din imensa bogăție de idei ale supremului forum, mi-o repet adesea pe cea care m-a impresionat cel mai mult, exprimată plastic și cu mare forță agitatorică de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la încheierea lucrărilor :

„Dorim să spunem deschis, dragi tovarăși și prieteni, că nu pornim la plimbare, pornim la un drum de muncă ! În această ascensiune vom avea și greutăți de învins, va trebui să trecem și obstacole. Dar,

așa cum în milenara sa istorie poporul nostru a știut să meargă victorios înainte — avem toată garanția că, în frunte cu comuniștii, vom înfringe toate greutățile, că națiunea noastră va merge tot mai ferm înainte, spre comunism !”.

Cred că scopul suprem al Congresului constă în luminarea marelui drum revoluționar ce-l vom străbate fără șovăială, în reliefarea modalităților și în mobilizarea sufletească a energiilor pentru cucerirea acelor culmi ale patriei spre care visăm, programăm și acționăm. Acest sens al acțiunii, pentru noi, cei din presă, înseamnă în primul rînd prezența în oglindirea și susținerea marilor inițiative, în gândire și fapte, ale poporului.

Documentele Congresului, rod al înțelepciunii colective a partidului și întregii națiuni, sînt totodată expresia gândirii îndrăznețe, marxist-leniniste a conducătorului nostru, vădesc energia sa excepțională, patriotismul luminat și internaționalism consecvent. Ca atare, ne pun tuturor comuniștilor, în mod specific nouă, oamenilor scrisului cotidian, probleme noi, de o amplitudine cu totul deosebită. Avem acum schițată imaginea viitorului sfert de veac românesc, pe fundalul marilor prefaceri revoluționare în care sînt angajate popoarele lumii. Avem totodată precizate coordonatele etapei în care sîntem angajați, cu indicațiile tactice, cu direcțiile de insistență politică, pentru certitudinea fiecărui pas pe care-l facem înainte.

E firesc să ne simțim antrenați într-un proces de îmbunătățire în fond și formă a muncii gazetărești. Pentru aceasta, cu sprijinul unui larg activ de consultanți ai ziarului, consiliul nostru de conducere, îndrumat de Comitetul județean de partid, și-a întocmit un plan special, de lungă durată, pentru a contribui la antrenarea fiecărui ieșean în parte la îndeplinirea hotărîrilor Congresului. Am meditat mult mai mult decît altădată, deoarece ne-am propus îmbunătățiri structurale în multe domenii. Nu voi cita temele, acțiunile organizatorice, rubricile,

Aspect dintr-un oraș moldovean în care cîndva viața lîncezea : Birlad — piața Casei de cultură a sindicatelor

nu atât pentru că planul e vast, ci fiindcă e determinant de realitățile specifice ale județului. Voi reliefa numai câteva măsuri redacționale, ca o mărturisire a temperaturii căutărilor noastre. Pe lângă îmbunătățirea organigramei interne, ne-am angajat în ameliorarea puternică a rețelei de corespondenți voluntari. În afara municipiului Iași, pe lângă subredacțiile din orașe, închegăm puncte de sprijin la fiecare consiliu intercooperatist.

Lărgirea tematicii va impune o restructurare a spațiului grafic, în funcție de problematică. Citez câteva măsuri, printre care introducerea unui scurt editorial aproape zilnic, pentru orientarea atenției cititorilor spre cele mai importante activități economice, politice și sociale curente; cu aceeași frecvență vom tipări o microtribună a noului, ca expresie a combativității sporite; o reanimare a anumitor genuri publicistice gustate de public, printre care foiletonul, epigrama, caricatura.

O condiție a calității muncii noastre, știm cu toții, e pregătirea politico-profesională, în centrul căreia am pus și vom pune studiul documentelor, activarea cercurilor profesionale, analiza repetată și curajoasă a tot ceea ce facem.

Nu am găsit încă toate soluțiile ca în cele patru pagini ale cotidianului nostru să răspundem preocupărilor enciclopedice ale cititorilor, ale activității vii, dar căutăm cu perseverență, învățând din stilul de lucru al conducerii partidului, al secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care ne este model ideal.

Fiind vorba de pasiune comunistă, gazetărească, credem că vom realiza rapid o conectare a tuturor celor din redacție la înalta exigență ideologică a Congresului.

MIHAI DUMITRIU

redactorul șef al ziarului „Flacăra Iașului”

IZVOARE NESECATATE DE INSPIRAȚIE

Timp îndelungat, documentele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român vor constitui izvoare nesecate de inspirație pentru gazetari. În fața noastră stă nici mai mult, nici mai puțin decât

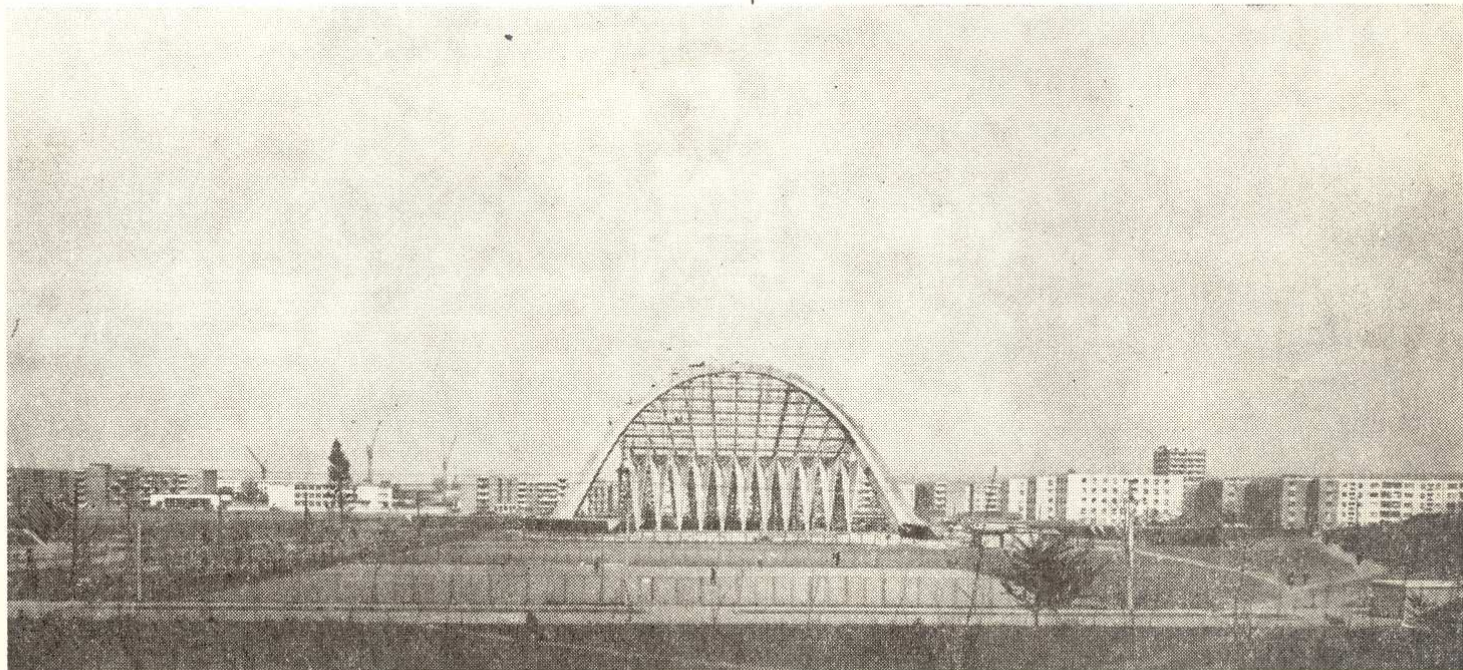
sarcina de a prefigura în ochii cititorului conturarea propriului său viitor, precum și felul în care el însuși va putea deveni părtaș creator al formării acestui viitor.

Directivele Congresului al XI-lea au deschis noi și strălucite perspective de dezvoltare și în fața județului Mureș. În cincinalul 1976—1980, pentru dezvoltarea economică a județului vor fi alocate peste 15 miliarde lei, cu 60 la sută mai mult decât în actualul cincinal. Industria județului se va îmbogăți cu 17 unități noi, în timp ce alte 45 uzine vor fi dezvoltate, modernizate. Se vor construi 9 mari complexe agrozootehnice. Vor fi ridicate 17 000 de locuințe, se vor construi școli noi și creșe, se vor extinde rețelele sanitare și comercială, toate acestea contribuind din plin la îmbunătățirea condițiilor de muncă și viață ale populației.

Ziarul nostru, „Vörös Zaszlo”, își propune nu numai să fie cronicarul dezvoltării, dar și un promotor eficace al acesteia. Ne propunem, înainte de toate, să facem cunoscute cititorilor prevederile Directivei, precum și cele referitoare la dezvoltarea județului în următorul cincinal. În acest scop ne străduim să utilizăm și alte mijloace decât articolele de ziar. A devenit tradițională la ziarul nostru metoda de a publica odată pe săptămână, la rubrica „Economie”, cuprinzând mai cu seamă articole teoretice, cite un grafic privind o problemă industrială sau agricolă actuală, cu comentariile necesare. Acum, în perioada de după Congres, tematica acestor grafice se inspiră din Directive, iar noi ne străduim să îmbogățim această tematică cu date privind dezvoltarea județului. Din inițiativele ziarului pe tărîm industrial țin să amintesc rubrica „Barometrul activității: eficacitatea”, în care ne-am propus să popularizăm metodele, aplicabile și în alte întreprinderi, prin care se acționează în vederea sporirii eficacității activității industriale din județ.

La rubrica „Așa vedem lucrurile, noi, agricultorii”, sînt publicate anchete, interviuri, concluziile meselor rotunde, dîndu-se glas părerilor personale privind documentele Congresului al XI-lea, sau popularizîndu-se inițiativele personale sau de grup, din agricultură. La această rubrică inginerii agronomi, specialiștii se referă mai ales la valorificarea posibilităților concrete ale specializării și profilării

Esplanada noii săli a sporturilor din orașul Bacău

— ținând seama, bineînțeles, de condițiile specifice dintr-o zonă sau alta a județului — asigurând prin aceasta afirmarea celor mai largi opinii publice, de specialitate, în vederea unei mai bune utilizări a condițiilor naturale ale județului.

Scopul final al planurilor economice, crearea bunăstării omului — această importantă învățătură a Congresului al XI-lea al partidului — nu poate fi ignorată nici de ziar. Sub deviza „Productivitate — nivel de trai“, rubrica noastră industrială caută să demonstreze legătura dintre cele două noțiuni. Rubrica agrară prefigurează noii pași parcursi înspre schimbarea modului de trai, sub titlul: „Comunele noastre în următorul cincinal“, schimbare determinată de dezvoltarea C.A.P.-urilor, respectiv de sistematizarea comunelor în perioada următoare.

Bineînțeles, fiecare rubrică își are inițiative proprii, prin care ține să-și dea contribuția la îndeplinirea hotărârilor Congresului partidului. Conducerea ziarului se va strădui să sporească eficacitatea cuvântului tipărit prin îmbunătățirea calității articolelor publicate, ciștigându-și în acest fel o influență mai mare în mintea și în sufletele cititorilor.

Alături de întregul popor ne exprimăm bucuria pentru realegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în înalta funcție de secretar general al partidului. Și nouă, ziariștilor, el ne-a acordat un mare sprijin în muncă, accentuând întotdeauna caracterul creator al acestei misiuni, ca și însemnata responsabilitate socială a acesteia. Cu câteva săptămîni în urmă, în ajunul Congresului, am sărbătorit aniversarea a 25 de ani de la apariția primelor numere ale cotidienelelor țirgmușene „Vörös Zászló“ și „Steaua roșie“, citind cu acest prilej cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite la aniversarea a 25 de ani de apariție legală a ziarului „Scînteia“: **„Redacțiile ziarelor și revistelor trebuie să acorde o atenție deosebită îmbunătățirii calității publicistice a articolelor, promovării unor forme și stiluri gazetărești atractive, convingătoare, care să capteze interesul și atenția cititorilor“**. Cînd în sala Palatului Republicii tovarășul Ceaușescu a fost reales în înalta funcție de secretar general, și-au găsit un nou ecou în aceste cuvinte, în măsură să aprecieze activitatea gazetărească la justa ei valoare, fapt pentru care, exprimîndu-ne bucuria, ne-am dat și noi votul simbolic la această realegere, nu numai în calitate de membri de partid, dar și ca oameni, ca militanți pentru realizarea acestei misiuni, ca cetățeni ai României socialiste, patria noastră scumpă.

INCZE GÁBOR

redactorul șef al ziarului „Vörös Zászló“ — Mureș

CHEZĂȘIA

DEZVOLTĂRII MULTILATERALE

Congresul al XI-lea al partidului nostru, adoptarea unor documente de maximă importanță și în primul rînd a Programului partidului, realegerea în funcția de secretar general al Partidului Comunist Român a tovarășului Nicolae Ceaușescu, — acest cutezător vizionar, explorator îndrăzneț și experimentat al drumului comunist al României, și, totodată, omul care înfăptuiește, cu luciditate, aspirațiile întregului popor — sînt trăite cu întreaga lor ființă de lucrătorii din presa românească. Dacă Programul partidului este cartea de căpății a fiecărui comunist și a fiecărui cetățean, pentru noi, ziariștii, — care avem datoria să ducem cuvîntul partidului în mase, să mobilizăm masele la realizarea acestui strălucit program, — simțămîntul răspunderii este cu atît mai mult prezent în conștiința noastră.

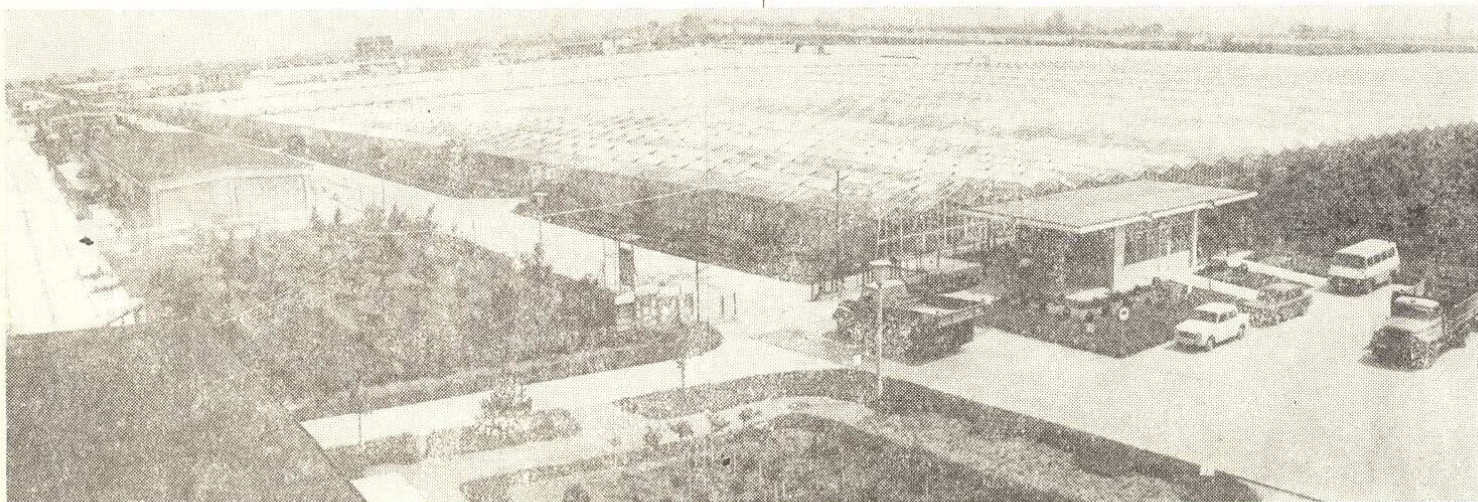
Se cere fiecărui lucrător din presă mult mai mult decît în trecut, se cere nu numai o atitudine activă, militantă, dar și o dublare a eforturilor pentru cunoaștere, și pentru măiestrie, pentru prospectarea a noi mijloace publicistice care să ridice activitatea noastră de gazetari comuniști români, la nivelul de profunzime, complexitate și noutate al conținutului documentelor acestui istoric Congres.

Niciodată în cele aproape trei decenii de activitate pe tărîmul presei nu am simțit mai adînc acest sentiment al responsabilității.

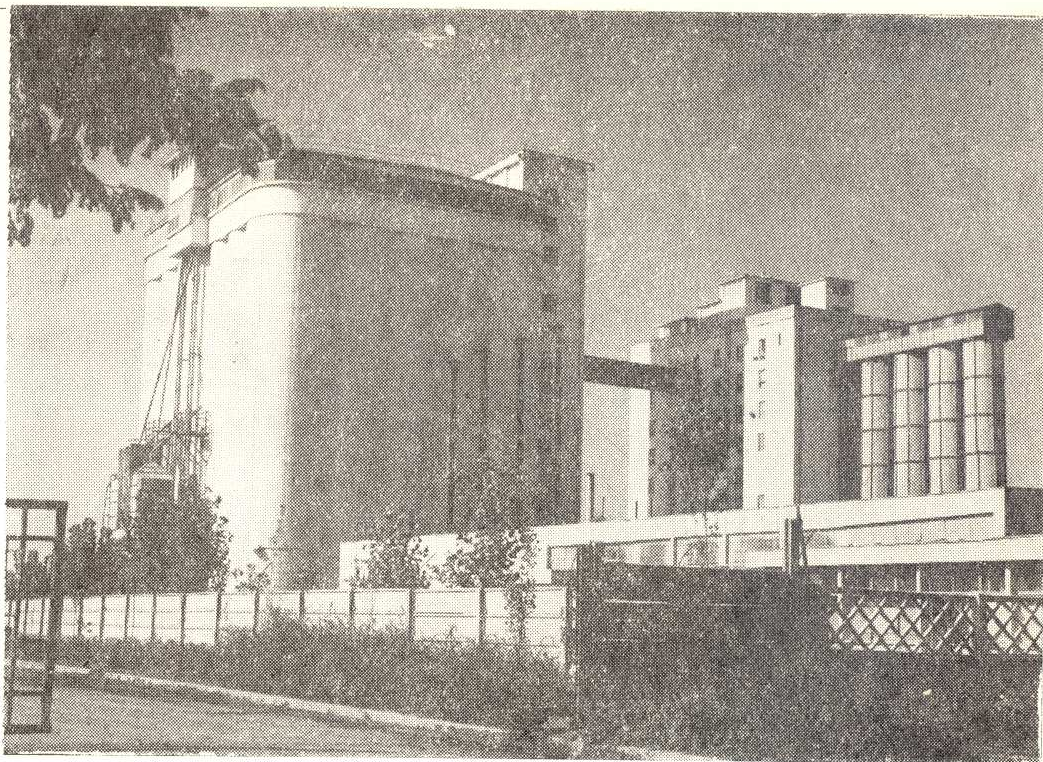
Județul Prahova are o economie vastă și variată. Numai prin cunoașterea profundă a verigilor care decid soarta planului economic al județului, prin intervenții competente și curajoase în diferite sectoare ale construcției economice și de stat, printr-o dezbateră profundă a problemelor esențiale ale dezvoltării materiale și spirituale a județului, gazeta la care lucrez va aduce o contribuție efectivă la realizarea obiectivelor pe care partidul le pune în fața oamenilor muncii în viitorul cincinal și în anii următori.

Este prematur să prezentăm metodele ziaristice pe care le vom folosi în viitor. Avem în curs de elaborare un plan de muncă. Esențial este faptul că simțim marea responsabilitate care ne revine în aceste momente sărbătorești și că sîntem hotărîți să folosim metode mai bune, instrumente publicistice

Sere la Oradea

Unei industrii moderne, îi este necesară o agricultură modernă iar acesteia îi este indispensabilă o industrie capabilă să-i furnizeze mijloace de muncă avansate. În imagine: noua fabrică de nutrețuri combinate din Galați.

mai eficiente, adecvate marilor sarcini pe care le avem în față. Un prim pas va fi însă preocuparea majoră, permanentă, pentru educarea economică a maselor care muncesc în economia județului, întărirea spiritului militant, mai buna pregătire profesională a cadrelor din redacție. Și, bineînțeles, eforturi susținute pentru cunoașterea temeinică a liniilor de dezvoltare a județului pe plan economic, social, cultural, legătura permanentă cu organul județean de partid, cu comitetul executiv, cu cadrele din economie și cultură, cu activul de colaboratori, oameni ai muncii, cu corespondenții voluntari. În această perioadă de mare efervescență politică am și organizat o serie de consfătuiri cu corespondenții și cititorii. Am primit numeroase propuneri menite să ducă la perfecționarea continuă a activității redacției, în lumina Documentelor Congresului.

Vom găsi acestui nou conținut, o expresie mereu mai nouă, mai proaspătă, mai convingătoare, la nivelul pasiunii revoluționare ce se degajă din fiecare rând al documentelor Congresului al XI-lea al partidului.

M. I. LÖVENSOHN-PUIU

redactorul șef al gazetei „Flămura Prahovei”

APROBARE DEPLINĂ CU INIMA ȘI GÎNDUL

În aceste zile istorice, împreună cu întreaga suflare de pe pământul României, colectivul redacției „Banatske novine” din Timișoara și-a îndreptat sentimentele și gândurile spre înaltul forum al comunistilor României, exprimându-și deplina adevărată și recunoștința față de politica de ascensiune materială și spirituală a întregului popor pe culmile civilizației și culturii socialiste, de demnitate și profundă simpatie pe toate meridianele globului pământesc, strălucit prezentată de către tovarășul Nicolae

Ceașescu în Raportul de activitate al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Bucuria și adevărată noastră față de bilanțul celor trei decenii de viață liberă și fericită pe pământul României a fost amplificată de istoricul Program al Partidului Comunist Român care prefigurează magistral viitorul luminos al țării, de documentele Congresului care deschid noi orizonturi fericirii și bunăstării tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pe pământul patriei noastre.

Ne exprimăm profunde gânduri de respect, stimă și atașament față de laborioasa activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, și ne alăturăm bucuria inimii bucuriei întregului partid și popor pentru re alegerea acestui mare conducător clarvăzător și cel mai iubit om de omenie al României în funcția de cea mai mare răspundere în fruntea partidului.

În acest sens ne-am propus ca o sarcină imediată popularizarea largă a documentelor astfel ca oamenii muncii de naționalitate sîrbo-croată, cărora se adresează gazeta noastră, să cunoască cât mai bine și să aprofundeze aceste documente, mobilizându-i la îndeplinirea mărețului Program al partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

Am trecut la întocmirea unui plan tematic concret pe o perioadă mai îndelungată căutînd să cuprindem problemele majore din documentele Congresului, unele materiale teoretice, precum și o vastă tematică care tratează problematica producției, eforturile depuse de oamenii muncii în acțiunea lor susținută de a realiza planul cincinal înainte de termen.

Avînd permanent în fața noastră mărețele sarcini trasate de documentele Congresului ne vom strădui să depunem eforturi stăruitoare pentru continua perfecționare a întregii noastre activități, astfel ca și revista „Banatske novine”, alături de întreaga presă românească, să-și dea deplina contribuție la îndeplinirea minunatelor hotărîri ale Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

M. IOVANOVICI

redactorul șef al revistei „Banatske novine”

IDEEA DE REPUBLICĂ ÎN PRESA ROMÂNEASCĂ

Evenimentele care au avut loc acum 27 de ani, și pe care le vom evoca mereu, din legitima nece-

sitate de a ne rememora începuturile, au pentru noi semnificația pe care o atribuim actelor

fundamentale de istorie. Pentru că, așa cum atât de lapidar dar atât de exact se arată în Programul partidului, „Odată cu înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii, la 30 decembrie 1947, România a intrat într-o nouă etapă a dezvoltării sale”. Nu s-a produs, deci, o simplă schimbare a formei de guvernământ; precum se arată, mai departe, în același document, momentul înseamnă mult mai mult și anume: „Cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare și celelalte categorii de oameni ai muncii”. Înseamnă instaurarea regimului de democrație populară și trecerea la îndeplinirea sarcinilor revoluției socialiste.

Menirea cronicarului — se știe — nu este aceea de a judeca timpul, în general, ci doar acel timp care devine istorie. Un timp-istorie de o densitate neobișnuită îl constituie acești 27 de ani pe care i-am trăit sub semnul Republicii și, din perspectiva lor, putem înțelege și mai limpede cât de lipsită de aderență la realitățile României moderne a fost monarhia, cât de străină de interesele reale ale poporului. Înlăturarea ei răspundea unei necesități imperioase resimțite de obștea românească, unei cerințe legitime. Proclamarea Republicii, primită cu uriaș interes de către întregul popor a semnat revenirea, după opt decenii de meandre și convulsii, la un curs politic firesc, în deplin acord cu aspirațiile și cu idealurile națiunii.

Istoriografia noastră a demonstrat, cu argumente de netăgăduit, că tradiția gândirii republicane românești, din motive lesne de înțeles ignorată odinioară, este pe cât de veche, pe atât de bogată

Desen de Mihail Gion, publicat în „Națiunea”, decembrie 1947

și de pătrunsă de idei înaintate. Nu ne referim numai la opiniile stolnicului Cantacuzino, personalitate formată în ambianța intelectuală a republicilor — orașe din nordul peninsulei italiene și pentru care „respublica” însemna ca nu numai unul să „otcirmuiască”. Avem în vedere o filieră lungă și perfect distinctă. Ea începe cu Budai Deleanu, republican convins, deși oarecum naiv, care în „Țiganiada” consacră unele dintre cele mai inspirate cînturi denunțării tarelor monarhiei în care vedea întruchiparea abuzurilor, silniciei, ilegalității. În prima parte a secolului trecut, Teodor Diamant, gînditor ce-și nutrea convingerile din studierea ideilor marilor socialiști utopici francezi, a și imaginat un model miniatural de republică, la Scăieni, lângă Ploiești. Noțiunea de republică, și anume, de republică democratică, în accepțiunea modernă a cuvîntului, dobîndește o formulare surprinzător de exactă în lucrările lui Nicolae Bălcescu, în primul rînd în celebrul lui „Manual al bunului român”. Mai tîrziu, deși condițiile pentru înflorirea unor asemenea concepții erau îngîrdite, gîndirea republicană a continuat să existe și să se afirme. În viziunea lui Gherea, republica trebuia să fie forma de guvernămînt în stare „să folosească întregii națiuni”. Ca un reflex, în lozincile manifestanților din piața Teatrului Național, acest stat trebuia, în chip peremptoriu, să fie unul socialist. Un stat al oamenilor muncii. Evident, tot ceea ce putem întreprinde în cuprinsul restrîns al unui articol este să amintim un bogat filon și să relevăm o realitate vie.

Realitatea indiscutabilă a gîndirii republicane românești este probată, între altele — și probată cu strălucire — de presa progresistă, democratică și socialistă din țara noastră. Încă în viltoarea luptelor revoluționare pașoptiste, sub influența unor gînditori de talia lui Bălcescu sau Mihail Kogălniceanu, ziarele, manifestele difuzate în rîndul maselor argumentau ideea că „popolul” nu poate fi pe deplin „suveran” decît în cadrul unei republici în care să conducă el însuși. Este și ceea ce a încercat guvernul revoluționar instituit în Muntenia și cine scrie despre începuturile republicanismului efectiv la noi, trebuie să le fixeze în acel iunie de foc al anului 1848. După înăbușirea revoluției, militanții expatriați în Transilvania (pe atunci încorporată imperiului habs-

burgic) sau în apusul Europei, susțin acest concept cu argumente impresionante și una dintre publicațiile editate se intitula sugestiv și vizionar „Republica română”. Printre figurile care se remarcă în această acțiune de elucidare — care nu era numai una de termeni ci, în primul rînd, una de opțiuni politice — se numără Cezar Bolliac, venerabil comba-

antipopular și antinațional al regalității. Articolele cu o astfel de tematică formează unul dintre cele mai bogate capitole ale publicisticii noastre militante, multe dintre ele rămîind, prin virulență și prin temeritate, adevărate modele ale genului. Toate generațiile s-au ilustrat în această acțiune. Fostul pașoptist Heliade Rădulescu, cu toate tribulațiile

Desen de Mihail Gion, publicat în „Urzica”, decembrie 1949

tant pentru drepturile fundamentale ale omului.

O dată cu instaurarea monarhiei hohenzolerne, acțiunea presei consacrată acestei problematice capătă un dublu aspect. Pe de o parte, se desfășoară, aproape neîntreput, campaniile care au ca scop demascarea caracterului,

relevate chiar de Eminescu, și-a regăsit vocația și luciditatea pentru a avertiza asupra pericolului ce-l comporta abandonarea conducerii statului, a suveranității națiunii, în mâinile unui simplu locotenent, prusac. Uzînd de mijloace mai facile, dar nu lipsite de priză în epocă N. T. Orășanu ri-

diculiza cupiditatea monarhiei, abuzurile camarilei regale. Cu indiscutabil succes s-a angajat în campania antidinastică Gheorghe Panu căruia, în pofida oscilațiilor de atitudine, nu-i lipsea acuitatea în aprecierea realităților noastre politice. Un mare răsunet în conștiința publică l-au avut pamfletele lui N. D. Cocea. Suita de articole însoțite de desenele lui Iser, lungile și curajoasele campanii purtate de „Facla” au proiectat în fața obștei imaginea unei monarhii stăpînită de patima înăvuirii și de demonul reprimării cu ferocitate a oricărei tendințe de schimbare a relei alcătuirii a societății. Tema ca atare, apare și în publicistica lui Caragiale. O notă nouă și un nou suflu aduce în această nobilă acțiune presa socialistă. Ziarele scoase cu participarea directă a lui Gherea, cele care se constituiau, într-un fel sau altul, într-o tribună a cercurilor muncitorești și socialiste își declară deschis, uneori patetic, crezul lor republican. Documentul elaborat sub egida „României muncitoare” și intitulat fără greș „Patruzeci de ani de sărăcie, de robie și rușine” nu este un simplu plamfet ci rămîne ca o carte albă care denunță, prin fiecare rînd, regimul de spoliere instaurat de Carol I. Această linie avea să-și găsească o firească continuare în paginile presei comuniste legale și ilegale din perioada interbelică. E semnificativ faptul că „Scînteia” ilegală făcea răspunzător de masacrul ordonat la Grivița nu numai guvernul Vaida ci și pe Carol al II-lea, omul trusurilor imperialiste și interpretul fidel al dorințelor celor mai reacționare clici, pe plan intern. Paralel cu această vastă activitate contestatoare, presa înaintată a militat pentru republică — o republică în acord cu cerințele lumii contemporane — văzînd în ea o formă de manifestare a unei democrații în folosul celor mulți. Ea și-a adus partea prețioasă de

contribuție la definirea conceptului de republică democratică, pledînd, prin Dobrogeanu Gherea, și prin alte glasuri autorizate, pentru o formă de stat evoluată, menită să întrunească consensul națiunii și să-i slujească fidel interesele.

Toate aceste idei își găsesc o amplă fundamentare în articolele publicate de presa noastră pe urmele proaspete ale evenimentelor legate de abolirea monarhiei și de proclamarea Republicii, acum 27 de ani. În ediție specială scoasă chiar în aceeași zi „Scînteia”, organ al C.C. al P.C.R., publica în loc de articol de fond, proclamarea care începea cu memorabilele cuvinte: „Muncitori, țărani, intelectuali, soldați, subofițeri, cetățene și cetățeni ai României! Regele Mihai a abdicat azi de la tron” și se încheia cu îndemnul devenit imperativul principal al timpului „...Să înălțăm noua formă de viață a statului nostru, Republica Populară Română, patria tuturor celor ce muncesc, cu brațele și cu mintea, de la orașe și sate”. Explicînd sensul istoric al datoriei ei să releve într-unul din articolele de fond publicate în acele zile: „Proclamată la scurt timp după înălțarea reprezentanților claselor exploatatoare din guvern, Republica Populară Română desăvîrșește o transformare adîncă în viața poporului nostru, o schimbare în structura statului român, al statului care el însuși și-a schimbat conținutul, a devenit altul”. „România liberă” adăuga în context că: „Actul istoric din 30 decembrie, care a pus capăt și ultimei instituții ce mai putea să frîneze drumul spre viitor al poporului nostru, este o garanție în plus a marilor biruințe care ne așteaptă. Republica Populară Română, eliberată de toate servituțiile interne și externe, va pași sub conducerea guvernului ei muncitoresc și țărănesc, spre zările luminoase ale

lumii noi pentru care poporul nostru luptă și va lupta, miine ca și azi, miine și mai mult decît azi”. Era un ceas de răscruce, istoric, iar presa de partid s-a ilustrat întotdeauna prin receptarea fără greș a impulsurilor istoriei.

Neobișnuit de dens, este timpul care s-a scurs de atunci. Prin lupta partidului, prin efortul conjugat al muncitorilor, țărănimii, intelectualității, în mai puțin de trei decenii s-a înfăptuit pînă la capăt revoluția socialistă, ceea ce a schimbat din temelii fizionomia întregii societăți românești. În locul unei economii patriarhale, avem azi o industrie de prim rang și o agricultură în continuă înflorire. În locul unui sistem în care decizia era rezervată mănunchiului de privilegiați, am instituit o orînduire democratică, în care conducerea vieții politice și economico-sociale aparține, de fapt și de drept, obștei întregi. Republica însăși și-a schimbat conținutul devenind, prin forma puterii pe care o semnifică, o Republică socialistă. La capătul unui drum care a consemnat și consemnează afirmarea fără precedent a capacității creatoare a poporului, Congresul al XI-lea al partidului trasează noi și fertile orizonturi, vestind prin documentele sale și prin cuvîntul celui mai eminent exponent al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, intrarea într-o etapă nouă, etapa edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a trecerii la comunism. Fiecare fiu al acestei țări, indiferent de vîrstă, sex sau naționalitate, se simte angajat trup și suflet în realizarea obiectivelor trasate de partid. Cauza dezvoltării pe toate planurile a republicii noastre socialiste, cauza făuririi unei înalte civilizații materiale și spirituale pentru întregul popor, a sporirii prestigiului patriei în lumea contemporană este cauza cea mai sfîntă a poporului român.

ION PAVELESCU

—cadran—cadran—cadran—

ANTAGONISMUL INDUSTRIE PAPERARĂ—ZIARE

Marile concerne care fabrică hîrtie, BOWATER și REED INTERNATIONAL, și-au sporit considerabil profiturile în 1973 și 1974. Specialiștii prevăd că Bowater își va mări în 1975 profitul cu încă 12%. De altfel aceste două mari concerne realizează majoritatea profiturilor lor peste ocean, pe piața americană. Conjunctura aceasta favorabilă se datorește faptului că în 1973 și 1974 cererea de hîrtie a de-

pășit mult producția în numeroase țări. Aceasta a dus la mărirea prețurilor la hîrtie. Ziarele au fost obligate să facă eforturi mari pentru achiziționarea necesarului lor de hîrtie. Nu se știe cît va mai dura această conjunctură favorabilă pentru industria papetară, dar se crede că ea va persista un timp oarecare, deoarece în această industrie s-a investit mult în ultimii doi ani, atît în Anglia cît și în celelalte țări occidentale.

Industria papetară are o conjunctură favorabilă și în restul lumii. Interesele sînt însă în discordanță cu cele ale presei, care este obligată să suporte sume tot mai mari pentru hîrtia de ziar, care s-a scumpit cel mai mult dintre toate sorturile de hîrtie.

PRESA FACTOR PRINCIPAL DE PROPAGANDĂ ȘI EDUCAȚIE COMUNISTĂ A MASELOR

de DINU POPESCU

SUB CONDUCEREA ȘI INDRUMAREA PARTIDULUI

Ca una dintre principalele instituții ale societății, în devenirea ei spre cea ce Marx numea „ochiul mereu treaz al spiritului poporului, întruchiparea încrederii unui popor în sine însuși, legăturile grăitoare care leagă individul de stat și lumea întreagă”¹, presa noastră, și prin aceasta întreaga publicistică din anii socialismului, n-a cunoscut, nu putea cunoaște și milita pentru alte țeluri decât acelea scumpe întregului popor, cele ale construcției socialismului și comunismului. Identificându-se cu scopurile politicii partidului în procesul de făurire a noii orînduirii, presa din Republica Socialistă România s-a afirmat ca o presă principială, de înaltă ținută publicistică, de neslăbită fermitate revoluționară, propagatoare activă a ideologiei marxist-leniniste, ca o presă militantă și intransigentă față de tot ceea ce ar putea dăuna mersului înainte al societății socialiste. Strîns legată de popor, relatînd faptele cu obiectivitate și dragoste de adevăr, presa noastră a devenit tot mai mult — și în cea mai mare măsură în anii din urmă — o tribună a democrației socialiste, loc și mijloc de exprimare a opiniilor și propunerilor venite din mașe, de dezbateră a celor mai importante probleme care interesează societatea.

Și cum altfel ar fi putut răspunde presa tuturor acestor sarcini de mare însemnătate? Cine altcineva, decât partidul clasei muncitoare, ar fi putut orienta cu atîta clarviziune ziarele, celelalte publicații, către acea problematică specifică, de la etapă la etapă și spre acele modalități de abordare, cît mai adecvate momentului concret-istoric prin care trecea revoluția socialistă? Fiindcă uriașa operă de edificare a unei noi orînduirii avea nevoie, nu putea fi slujită în mod eficace decât de o presă angajată, pătrunsă de spiritul de partid, de o presă situată pe aceleași poziții ideologice, cu o linie clară și urmărind în activitatea ei aceleași scopuri. „Nu intenționăm să facem din organul nostru — arăta Lenin, în legătură cu profilul

¹ Marx-Engels, Opere, vol. I, E.S.P.L. 1957 — pag. 66.

ziarului politic al clasei muncitoare² — un simplu depozit de concepții dintre cele mai diferite. Dimpotrivă, îl vom dirija în mod riguros în spiritul unei orientări precise. Această orientare poate fi definită printr-un singur cuvînt — marxism...”

Justețea acestei concepții au dovedit-o cu prisosință practica revoluționară, rolul imens al presei de partid în construcția socialistă, a dovedit-o însăși istoria. „...Trebuie să subliniem cu satisfacție — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa la adunarea festivă consacrată împlinirii a 25 de ani de la apariția primului număr legal al ziarului „Scînteia” — că în întreaga perioadă de construcție a socialismului presa noastră a răspuns cu cinste marilor sarcini ce i-au stat în față, a slujit cu fidelitate interesele poporului, ale înfloririi României socialiste, dovedindu-și devotamentul neînmuritur față de partidul nostru comunist. Izvorul succeselor ei, garanția dezvoltării ei neîntrerupte au fost și sînt conducerea și îndrumarea nemijlocită de către partid, de către Comitetul Central...”³.

Afirmîndu-și în mod fățiș partinitatea, slujind cu devotament și fără șovăire cauza construcției societății socialiste multilaterale dezvoltate, presa noastră comunistă are la baza întregii sale activități principiul conducerii sale nemijlocite de către Partidul Comunist Român⁴. Decurg de aici, din existența acestui principiu fundamental pentru activitatea presei noastre,

² V. I. Lenin — Volumul „Despre presă”, — partea I : Declarația ziarului „Iskra”. (Editura politică, 1960, pag. 103).

³ Nicolae Ceaușescu — Cuvîntarea la adunarea festivă consacrată împlinirii a 25 de ani de la apariția primului număr legal al ziarului „Scînteia”, organ al C.C. al P.C.R. 25 septembrie 1969. În „România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate”, vol. 4, pag. 433—434.

⁴ Recenta reglementare cadru cu privire la activitatea presei ne dă prilejul să relevăm încă o dată atît partinitatea, cît și poziția specifică a presei noastre aflată sub direcția conducerii a partidului. Astfel, în Legea presei se prevede :

„Presa are menirea să militeze permanent pentru traducerea în viață a politicii Partidului Comunist Român, a înaltelor principii ale eticii și echității socialiste, să promoveze neabătut progresul, ideile înaintate în toate domeniile vieții și activității sociale” (art. 1, alin. 2, cap. I).

„Presa își desfășoară activitatea sub conducerea Partidului Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii societăți din Republica Socialistă România” (art. 2, cap. I).

Acum, după istoricul eveniment din viața poporului nostru, cel de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român, care a adoptat hotărîri de excepțională valoare programatică trasînd clar drumul luptei și muncii poporului român în următoarele cîteva cincinale, — ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, — cerința cunoașterii, însușirii și înfăptuirii lor de către fiecare om al muncii, de întregul popor, constituie obiectivul central al activității de propagandă și educație comunistă desfășurate de presa noastră.

Acestei cerințe primordiale puse în fața presei, îi subscriem paginile ce urmează, sugerînd colegilor participarea la o largă dezbateră pe această temă, care să permită „din mers” punerea laolaltă a celei mai bune, mai actuale și mai eficiente experiențe politico-profesionale din acest domeniu esențial al activității ei : contribuția proprie la crearea omului nou, omul societății socialiste multilateral dezvoltate și al comunismului.

*
* *

Cînd apărea, la 15 august 1931, primul număr al „Scînteii” ilegale, se tăia — deși nevăzut în condițiile de atunci — un drum nou în publicistica românească progresistă ; un drum care prelua și avea să ducă mai departe idealurile generoase ale presei de tradiție muncitorească, revoluționară. De această dată, sub conducerea nemijlocită, ca principal organ de presă al partidului clasei muncitoare, a Partidului Comunist Român. Era prologul unui proces care avea să pună, în chip statornic, cuvîntul tipărit în slujba adevărului, a dreptății și luptei pentru o viață mai bună a celor mulți și obidiți. Era un început care avea să confirme o dată în plus justețea tezei leniniste, potrivit căreia ziarul partidului revoluționar marxist trebuie să fie **propagandist, agitator și organizator colectiv** ; început pe care Partidul Comunist Român avea să-l continue în întreaga sa activitate acumînd o mare și valoroasă experiență în domeniul coordonării și intensificării mișcării revoluționare prin intermediul publicisticii militante, angajate.

consecințe dintre cele mai însemnate, care-i conferă trăsături specifice, investind-o cu atribuții și răspunderi deosebite, al căror corolar îl constituie o veritabilă **conștiință de sine**. Concret, din punct de vedere organizatoric, principiul conducerii presei de către partid înseamnă îmbinarea într-un tot organic a conducerii politice a ziarelor și revistelor, radioului și televiziunii, cu conducerea organizatorică a acestora. Prin urmare, conducerea oricărui organ de presă constituie în același timp și o activitate de control și conducere nemijlocită din partea partidului. Pe de altă parte, pe plan politic, aplicarea principiului de mai sus **„implică conceperea întregii presei ca presă de partid. Toate ziarele și revistele trebuie să fie organe ale unor organizații de partid, organizații de masă sau obștești, profesionale sau cultural-artistice, ale unor instituții de stat. Calitatea de organ de presă implică, pentru ziarul sau revista respectivă, subordonarea față de organizația sau instituția căreia îi aparține, îndreptarea tematicii sale către rezolvarea sarcinilor stabilite de partid pentru domeniul respectiv“**⁵.

Cu toate acestea, considerăm că mai există și un al treilea aspect — și anume unul de factură indirectă — prin care se manifestă conducerea și îndrumarea presei de către partid. Neîndoind că, în condițiile societății socialiste, orice organ de presă din țara noastră urmează și trebuie să urmeze linia politică generală a P.C.R., aceasta ținând, după cum arătam mai sus, de însăși esența presei noastre. Firește că toate ziarele, publicațiile se situează — organizatoric și politic — pe platforma ideologică a partidului, firește că toate își propun, indiferent de conținutul lor specific, reflectarea aceleiași linii politice. Trebuie să remarcăm însă poziția, orientarea și convingerile proprii ale slujitorilor de azi ai presei, ei înșiși comuniști, oameni devotați trup și suflet Partidului Comunist Român.

Or, tocmai existența acestei duble calități — profesioniști ai scrisului și în același timp activiști politici — face ca principiul conducerii presei de către partid să funcționeze mai departe, dincolo și în afara cadrului organizatoric-redacțional, convertit în conștiință, în opțiunea politică a ziaristului. Sigur că primind o sarcină, contribuind la îndeplinirea unei hotărâri sau indicații a partidului, el va căuta să se achite cât mai bine de obligațiile sale. Dar calitatea sa de comunist îi cere să meargă mai departe, să militeze el însuși, în viață și în scris pentru politica partidului. Să caute și să întrevadă unde și când este nevoie de intervenția presei pentru a face cuvântul partidului cât mai pătrunzător, cât mai bine înțeles. Nu să descrie o lume nouă văzând-o din afară ci să se afle el însuși înăuntrul ei, s-o cunoască bine și să participe activ la construirea acesteia.

Ceea ce, în ultimă instanță nu înseamnă altceva decât tot înfăptuirea principiului conducerii presei de către partid, dar într-o manieră superioară, care implică în cea mai mare măsură factorul conștient, inițiativa și puterea de creație a ziaristului.

Și nu putem să nu observăm că este forma de conducere — cu aportul tot mai mare al inițiativei di-

recte — către care tinde din ce în ce mai mult societatea noastră înclinată avînt al democrației socialiste. O formă de conducere care îmbină, adeseori chiar identifică, decizia, opțiunea, cu execuția. Poate aspectul în care se regăsește partea cea mai pasionantă a misiunii ziaristului, latura în care are a-și afirma în cea mai mare măsură personalitatea, ideile, spiritul viu și receptivitatea în fața problemelor vieții.

FUNCȚIILE SOCIAL-POLITICE ALE PRESEI ÎN SOCIETATEA SOCIALISTĂ

Încercarea de a delimita funcțiile presei se dovedește a fi o întreprindere pe cât de atrăgătoare, pe atît de dificilă ca și operația separării, din cuprinsul unui ziar, a atîtor rînduri sau coloane care vizează propaganda ori educația, a altora consacrate informării, dezbaterii ș.a.m.d. Tentativă tot atît de grea ca orice demers care-și propune delimitarea, ordonarea în sisteme teoretice a complexului de relații și factori care acționează la scara societății. Există riscul desprinderii unor laturi de altele, există „reacția“ fenomenului care nu se lasă constrins în tipar... Cu atît mai mult însă studiile și cercetările de presă au datorita să îndrăznească.

Un ziar reprezintă (sau mai bine zis ar trebui să reprezinte întotdeauna) un **tot încheat, un mesaj către contemporani** alcătuit unitar, cu o structură și personalitate proprie; un ziar trebuie să-i confere cititorului imaginea lumii în care trăiește. Dar un ziar*) este în același timp mijlocul propriu, specific, de existență și afirmare a presei; în el trebuie deci să se regăsească însăși rațiunea de a fi a presei: **rol, funcții, atribuții**.

Rolul presei în societatea socialistă este indiscutabil legat de caracterul ei partinic, de țelurile politicii partidului și obiectivele construcției socialiste. Astfel, în legea presei se statuează: **„În Republica Socialistă România presa exercită un rol activ în cunoașterea de către mase a politicii interne și externe a Partidului Comunist Român, militează pentru transpunerea în viață a programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, a societății comuniste“**⁶.

S-ar putea deci identifica rolul presei cu misiunea ei ca armă de luptă în mîna partidului, ca „**unul din mijloacele cele mai puternice de transmitere în mase și, implicit, de înfăptuire a politicii partidului marxist-leninist al clasei muncitoare**“⁷. Dar funcțiile presei? Se suprapun, au trăsături comune sau derivă în mod necesar din rolul propriu al presei în societatea noastră?

Cercetarea și studiile de specialitate au spus în această privință destul de puțin și aceasta fie în contextul unor aprecieri mai largi asupra evoluției presei, fie cu totul tangențial, în materiale și dezbateri cu caracter concret, privind anumite aspecte ale muncii în presă. Astfel, din punctul de vedere al practicii, a părut mai utilă și mai potrivită iden-

tificarea rolului presei cu o funcție — numită funcția ei socială: „**Azi, mal mult ca oricînd, presei noastre îi revine un loc distinct în viața socială. Presa noastră are de îndeplinit o funcție socială bine definită. În viațuna noastră asupra presei, aceasta este datoare să înregistreze faptele vieții, evenimentele zilei, să le selecționeze și să le prezinte în semnificația lor reală“**⁸.

Dacă rolul presei se identifică cu misiunea ei în societate, înfăptuirea acestei misiuni are loc nemijlocit prin intermediul funcțiilor social-politice ale presei, ca laturi componente ale unei activități deosebit de complexe cum este publicistica. Între rolul și funcțiile presei** există, prin urmare, determinări și relații ca de la parte la întreg, funcțiile derivînd din rolul pe care-l are de îndeplinit ansamblul mijloacelor mass-media într-o societate și într-o etapă determinată. De aceea, considerăm **funcțiile social-politice ale presei ca fiind principalele atribute și în același timp cerințe pe care trebuie să le îndeplinească presa** (luată în sens larg, inclusiv cea realizată și transmisă prin intermediul peliculei și a mijloacelor electronice).

Care sînt aceste atribute, cerințe, specifice presei? În nici un caz, nu putem fi de acord cu concepția — exprimată de pe pozițiile teoreticienilor burghezi — care restrînge funcțiile presei (și prin aceasta însuși rolul ei în viața socială) la numai trei aspecte: de **informare, exprimare și cristalizare a opiniilor și de divertisment**⁹. Nu este locul și nici nu stă în intenția noastră să analizăm aici ce fel de „informare“ practică presa burgheză, ale cui opinii le „exprimă“ și în ce sens le „cristalizează“ — încercarea de a sări peste capacitatea de propagandă, de intervenție a presei în viața socială este evidentă.

Propunîndu-și să edifice o lume mai bună, o societate în care să triumfe interesele celor mulți, ale întregului popor, Partidul Comunist Român a conferit presei în cadrul de activitate deosebit de cuprinzător, cu largi atribute și modalități de intervenție pe plan social. Aceasta fiindcă **„partidul nostru, conducerea lui socotesc că toate problemele construcției economice, ale politicii interne și internaționale pot și trebuie să fie aduse la cunoștința celor interesați, puse în dezbateră întregului partid, a tuturor celor ce muncesc (...). Prin funcția și menirea ei, presa comunistă trebuie să devină și să se mențină permanent în ochii cititorilor drept cel mai important mijloc de exprimare a opiniei publice“**¹⁰.

Nu o presă „informativă“, simplă transmițătoare a unui conglomerat de fapte, date și evenimente, ci una militantă, puternic ancorată în realitate, reflectînd timpul nou, dar și mergînd în întîmpinarea lui. Nu practicăm o informare seacă, de dragul informării, ci una care să exprime pozițiile noastre față de faptul relatat, una care să ofere cititorului prilej de reflecție, prezentîndu-i lucrurile în contextul și cu semnificațiile lor reale. Mai mult, informația din ziarele noastre — fie

⁸ Alexandru Ionescu — Op. cit. pag. 29.

** Dat fiind caracterul de analiză al acestei lucrări, abundența unor termeni — „aglomerare“ care, desigur, este de evitat în oricare dintre genurile publicistice — este impusă aici din motive ținînd de precizie și rigoare.

⁹ Bernard Voyerne — „La presse dans la société contemporaine“, p. 26 și urm. Librairie Armand Colin — Paris 1962.

¹⁰ Nestor Ignat — Op. cit.

* Și, în același sens, desigur și emisiunile RTV. Autorul avertizează însă că subiectul de referință al acestei lucrări îl constituie în principal „presa scrisă“.

⁶ Legea presei din Republica Socialistă România, art. 7, cap. II.

⁷ Nestor Ignat — „Înalta răspundere a ziaristului în slujirea cauzei partidului, a patriei socialiste“ — „Presa noastră“ nr. 8/1968

ea internă, fie externă — urmărește cu precădere un scop **mediat** și mult mai important, acela al formării de opinie, în ultimă instanță, al educării cititorului.

Am stăruit asupra informării în presă fiindcă de aici trebuie să pornească și răspunsul la întrebarea: există, la specificul presei noastre, O **FUNCȚIE INFORMATIVĂ**, de sine stătătoare, sau este convertită, ca latură particulară, în celelalte funcții? Răspunsul nu este nici simplu, nici ușor de dat: pe de o parte, sînt difuzate informații din toate domeniile de activitate, pe de alta, cu greu și într-o cotă minimă s-ar putea găsi informații care să nu poarte în sine elementul formativ, să nu vizeze dincolo de simpla aducere la cunoștință. De aceea, informarea, exprimarea și formarea opiniei publice sînt tratate uneori împreună, ca obiectiv al rolului presei, funcțiile acesteia fiind: **propagandistică-educativă, organizatorică, recreativă, tribună a luptei de opinii și a dezbaterii democratice, instrument al criticii și controlului de masă**¹¹.

Să încercăm însă a desprinde funcțiile presei și din reglementarea cadru conferită de curînd întregii activități publicistice — Legea presei din Republica Socialistă România — oprindu-ne îndeosebi asupra capitolului **Funcțiile social-politice ale presei**.

Funcția propagandistică-educativă***. Este funcția cea mai importantă și mai cuprinzătoare, proprie presei socialiste; atît de cuprinzătoare încît le influențează puternic și pe celelalte, prelungindu-și, am putea spune, existența în cuprinsul lor. (Asupra ei vom reveni pe larg în capitolul următor).

Funcția informativă și de formare a opiniei publice. Formulată astfel, din chiar cuprinsul legii, ca „**mijloc de largă informare publică privind viața internă și internațională, de formare a opiniei publice**”, acestei funcții i se conferă însușirile unei arme cu tragere lungă iar presa este pusă dintr-o dată, și în fața exigențelor crescînde ale cititorilor dar și ale procesului permanent de constituire a opiniei publice.

Tribună a democrației socialiste. În plin proces de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, întreaga activitate din țara noastră, din toate compartimentele vieții sociale, politice etc. se bazează astăzi pe principiul democrației socialiste, pe participarea întregului popor la conducerea treburilor statului. Era deci firesc ca presa — ea însăși subsistem al democrației socialiste — să reflecte în mod corespunzător nu numai existența unui asemenea principiu fundamental, ci și modalitățile de transpunere în practică. Nu doar o presă scrisă pentru mase, ci și realizată efectiv cu concursul din ce în ce mai mare al maselor de oameni ai muncii. Presa — ca tribună a democrației socialiste înseamnă opinii și dezbateri largi asupra celor mai însemnate probleme — inclusiv legile și documentele de partid — supuse, după cum este binecunoscut, dezbaterii publice în coloanele ziarelor. Înseamnă însăși exercitarea unui drept constituțional — libertatea cuvîntului și a opiniei.

¹¹ Cursul „Funcțiile presei în societatea socialistă”. Academia „Ștefan Gheorghiu” — Facultatea de ziaristică.

*** Preluăm această formulare întrucît ne raliem concepției care îmbină într-o singură funcție două laturi ale aceluiași proces: cel de formare a omului nou, a cetățeanului cu înaltă conștiință politică și civică.

Funcția organizatorică. S-ar putea crede că, în condițiile orînduirii socialiste consolidate, funcția organizatorică a presei ar fi pierdut din importanță, întrucît ea deja acționează în prezența unui mecanism social încheiat. Este numai o impresie de suprafață. Fiindcă orînduirea socialistă se află în continuă evoluție, în permanent proces de perfecționare. Și cum ar putea exista un domeniu în care să se caute, să se afirme noul și în care presa să nu fie chemată a milita pentru el, a-l susține și promova? Pledează în sensul celor de mai sus însuși textul legii: „**Presa contribuie (...) la continua perfecționare a organizării vieții sociale, la întreaga activitate de conducere a societății**”...

Funcția recreativă. Se manifestă în forme deosebit de variate, de la rubricile destinate umorului și rebușismului și pînă la cele gen „caleidoscop” ori cuprinzînd ilustrația de divertisment. Dar oricare ar fi forma ei de manifestare funcția recreativă a presei credem că trebuie să vizeze cu precădere „loisir”-ul, instrucția, sensul lăuntric al comunicării, chiar dacă în aparență nu este vorba decît de destindere.

Instrument al criticii și controlului de masă. O găsim în acțiune și în cadrul dezbaterii și schimbului de opinii, dar și în îndatorirea presei de a milita pentru afirmarea neabătută în întreaga viață socială a principiilor eticii și echității socialiste, pentru întărirea legalității socialiste. Fiindcă, așa cum prevede și legea, „**presa are datoria de a interveni în spirit critic, militant, pentru înlăturarea neajunsurilor și stărilor de lucruri negative din orice domeniu de activitate, de a combate manifestările cu caracter anti-social, abaterile de la normele eticii și echității socialiste, de a dezvălui fenomenele dăunătoare societății noastre și de a acționa pentru înlăturarea lor**”. O întregă problematică în care presa noastră a dobîndit — începînd de la Congresul al IX-lea al P.C.R., dar mai ales, în perioada de după Congresul al X-lea, experiență și rezultate de necontestat. A devenit prin aceasta o presă mai vie, mai dinamică, mai eficientă. Ceea ce, obligă și în viitor.

PRESA ȘI EDUCAȚIA COMUNISTĂ

Deschidem ziarul, acest mesaj către contemporani, și ni se pare firesc să găsim oglindit în el, mai presus de toate, cuvîntul partidului. Fiindcă prin intermediul ziarului partidul își împărtășește în mod curent politica sa cititorilor, întregului popor, fiindcă, prezentînd de la zi la zi o întregă arie de probleme ale construcției socialiste, partidul „**stă de vorbă cu țara**”. Și nu poate fi misiune mai nobilă, mai înălțătoare pentru ziaristul comunist, decît aceea de a-și pune condeiul său în slujba ideilor generoase ale partidului, de a face astfel ca munca sa să oglindească fie și măcar o parte din marea frescă a muncii și împlinirilor pe care le cunoaște timpul său.

În prima linie a luptei pentru formarea omului nou, pentru afirmarea multilaterală a personalității umane

Publicistica este prin excelență o **manifestare care se adresează în mod**

nemijlocit conștiinței. Pretutindeni, pe oricare dintre meridianele globului, presa nu trăiește altfel decît în și **pentru acțiune asupra conștiinței**. Cu atît mai mult în condițiile societății socialiste, ale edificării sale, rolul presei în asaltul pentru conștiință (nouă, superioară) este imens. Își propune, prin variate mijloace, să o modeleze, pe cea individuală, în cît mai strînsă corelare cu cea socială — socialistă, în cazul nostru — să o aducă la rezonanța timpului și (de ce nu!) să o ajute să-l devanseze, chiar.

Sarcina presei în această privință nu este nici ușoară, nici simplă. În principiu, trebuie să **perceapă datele**, de cele mai multe ori să **contureze** ea însăși mesajul și să-l transmită către receptori (cititori, radioascultători etc.). Schema este clasică iar în ansamblul presei există o mare varietate de mijloace care să asigure lansarea mesajului. Numai lansarea nu este însă suficientă. **Finalitatea mesajului depinde în mod obligatoriu** — ca unitate dialectică dintre conținut și formă — **de ceea ce conține și de modul **** cum este alcătuit, de gradul de receptivitate conferit în urma „convertirii” sale în modalitatea publicistică**.

Prin această schemă funcțională trece, desigur, afirmarea oricăreia dintre funcțiile social-politice ale presei; în oricare latură a activității sale exigențele, de la investigație și pînă la valorificare, trebuie să fie aceleași și anume, cît mai mari. Dar în nici o altă funcție problema reflectării, asimilării mesajului în conștiința cititorului nu se pune cu atîta acuitate ca în cazul celei propagandistice și educative: în ea se regăsește în cea mai mare măsură rolul de principal factor de propagandă și educație comunistă al presei conduse și îndrumate de către partid.

Aportul presei în domeniul propagandei a fost apreciat întotdeauna de către partidul marxist-leninist ca un **element indispensabil în atragerea maselor la înfăptuirea politicilor sale, la clădirea unei lumi noi, la formarea unei conștiințe noi**. Fără o presă patriotică, militantă, fără puterea ei de penetrație, revoluția socialistă ar fi fost lipsită de unul dintre cele mai eficace mijloace de luptă. De aceea, presa noastră făurită și condusă de către partid n-a încetat o clipă a fi — ca purtătoarea sa de cuvînt — un **focar al ideologiei marxist-leniniste, o tribună de unde s-a pledat constant și cu pasiune pentru tot ceea ce s-a încorporat, cărămidă cu cărămidă, în mărețul edificiu socialist de astăzi**. Nu există izbîndă, nu există realizare a construcției socialiste care să nu-și fi găsit oglindirea, pentru care să nu se fi militat în presă. Și străbătînd, de la etapă la etapă, drumul — nu întotdeauna lipsit de dificultăți — al consolidării noii lumi, presa noastră a fost, trebuia să fie, o principală forță de șoc în lupta pentru eradicarea vechiului, a mentalităților retrograde din conștiințe, pentru instaurarea unor valori noi. Se făurea o țară care avea nevoie de oameni cu conștiință, cu educație nouă. Era un „nou”, plămădit din țelurile partidului, pe care presa avea datoria să-l cultive, să-l propage, să câștige de partea lui oameni și să formeze pentru el alți oameni.

Și astăzi — iar în raport de marile cerințe ale timpului, mai mult ca oricînd — presa din Republica So-

**** Ambele aspecte vor fi analizate pe larg în secțiunile următoare.

cialistă România are, atît pe planul propagandei, cît și al educației comuniste a cetățenilor, sarcini și răspun- deri deosebite, parte componentă din însuși programul partidului. Sînt sar- cini care, în cadrul funcției de propa- gandă și, implicit, de educație a presei nu se pot rezuma doar la a face cunoscută linia generală a poli- ticii partidului, documentele și obiec- tivele sale, deși ea trebuie să urmă- rească cu precădere asigurarea unei bune cunoașteri a politicii partidului. Rolul de factor de propagandă și edu- cație comunistă al presei noastre este, ca atare, mult mai complex. Ea are mai departe îndatorirea de onoare de a cultiva „dragostea față de Partidul Comunist Român și patria socialistă, respectul față de tradițiile glorioase ale luptei clasei muncitoare, ale po- porului român, pentru dreptate so- cială, libertate națională și progres, sentimentul frăției, unității și coeziunii oamenilor muncii, români și de alte naționalități, a tuturor membri- lor societății socialiste în jurul Par- tidului Comunist Român. Presa mili- tează permanent pentru afirmarea ne- abătută în întreaga viață socială a principiilor eticii și echității socialiste, pentru întărirea legalității socialiste”.¹²

Iată pentru ce presa — ca instru- ment indispensabil al construcției so- cialiste — trebuie să se afle în pri- mele rînduri ale luptei pentru forma- rea omului nou, pentru afirmarea multilaterală a personalității umane. Bătălia pentru conștiință, pentru acea conștiință proprie omului înaintat al societății socialiste continuă. Construim în România societatea socialistă multi- lateral dezvoltată și avem de format în același timp un om nou, a cărui personalitate să se poată afirma ple- nar, spre folosul său și al întregii colectivități, în orice domeniu de ac- tivitate. Se înalță o lume mai bună care pune în centrul existenței sale omul și progresul societății. Cu atît mai mult îi revine acum presei noas- tre îndatorirea patriotică de a fi în primele rînduri ale procesului de edu- cație comunistă. Să scrie despre oa- meni și pentru oameni. Cu discernă- mînt, cu probitatea obligatorie profe- siunii ziaristilor, dar fără nici un fel de îngăduință pentru ceea ce stă strîmb și stînjenește, fie măcar și pentru o clipă, mersul înainte al so- cietății.

Pentru exercitarea, cu roadele cu- venite, a funcției sale propagandistică- educativă, presa trebuie să se aplece asupra vieții, să descifreze acele sen- suri în care se concentrează atenția și receptivitatea publică, să stăpînească la perfecție mijloacele pentru a face să pătrundă în conștiințe ceea ce e nou, pozitiv și valoros pe plan politic, social etc. Iar ziaristilor comuniști — remarcabil potențial politic al par- tidului nostru, al societății socialiste — le revine datoria de a fi ei înșiși în cele dintîi rînduri ale luptei pen- tru înfăptuirea programului partidu- lui, pentru făurirea societății socia- liste multilateral dezvoltate. Adică, să fie asemenea celor mai buni dintre eroii propriilor reportaje...

Oameni, fapte, probleme, din marea diversitate a vieții

Spre care trebuie să se îndrepte ziarul ?

Spre cele importante, bineînțeles ! — se ivește tentația primului răspuns. Spre oameni valoroși, interesanți... Ușor de zis.

¹² Legea presei din Republica Socialistă România, art. 9, cap. II.

De fapt, ce are de făcut ziaristul, prin intermediul ziarului ? ***** Ni- mic altceva decît să comunice (evi- dent, în sens superior, adică să pă- trundă în conștiința celui cărui i se adresează, nu să rămînă la suprafața înțelegerii acestuia) cu interlocutorul său nevăzut, dar real. Fie că va scrie un reportaj, va insera o știre ori o notă, sau va „tăia cu bisturiul” într-o anchetă, ziaristul nu face altceva de- cît să alcătuiască și să emită un me- saj adresat cititorilor. Strînge mai în- tîi datele necesare compoziției mesa- jului și oricare ar fi natura acestuia, autorul (semnat ori nesemnat) caută să comunice cititorului ceva, să vină în întîmpinarea interesului lui și să i-l stimuleze. Deci, ziaristul va pleda implicit pentru acel ceva — esență a mesajului său. Deocamdată, însă, des- pre conținutul mesajului, despre da- tele din care este plămădit și care, de altfel, trebuie să fie de asemenea na- tură, încît să justifice chiar alcătuirea și difuzarea lui.

Oameni și fapte. Stă în frumusețea aparte a acestei meserii faptul că se poate porni și de la cauză la efect, dar și invers. Spre pildă, reporterul fie că află despre calitățile excepțio- nale ale unui om și-l prezintă în ziar în contextul realizărilor sale, fie in- vers, de la o împrejurare deosebită, semnificativă, se întoarce la cauză, la calitățile umane ale eroului său. Dar nu stă în intenția noastră să intrăm aici într-o discuție cu privire la de- terminarea posibilului erou de repor- taj *****. Esențial ni se pare, de a- ceastă dată, **omul ca prezență în ziar, ca suport al mesajului.** Deoarece — vom vedea îndată și de ce — substanța mesajului este și trebuie să fie alta. Fiindcă ceea ce transmite — să-i spunem generic, materialul de presă — despre identitatea omului X este numai aspectul de suprafață. As- pect nu lipsit firește de însemnătate, dar care singur nu poate constitui nimic, așa cum nu se poate concepe comunicare fără idee, așa cum nu se poate imagina fără a friza absurdul, o pagină de ziar plină numai de nume și se află dedesubt, în stratul peren Substanța mesajului nu este altceva decît țesătura fină dintre om și faptă și se află dedesubt, în stratul peren al comunicării, în ideea care susține și în jurul căreia pivotează totul ; este și ceea ce trebuie să-i rămînă întîpă- rit cititorului chiar și după ce i se vor fi șters din memorie datele pri- mare.

Să apeșăm la ziar :

„De ce ? Ca să-l fac om !”

Pentru un om venit din afară, o cazangerie — așa cum este cea a uzi- nei „Independența” din Sibiu — poate apărea și ca loc de desfășurare al unui spectacol industrial, „sunet și lu- mină”. Motive există. Este suficient să privești arcurile electrice ale apar- atelor de sudură, să le vezi cum se întrec în a prinde cu ghiare scînteie- toare lumina zilei. Totul, pe un fond sonor, în care soliști sînt, pe rînd, po- lizoarele, crăiuitoarele, periile, pneu- maticile.

Așa văd secția cei veniți din exte- rior, care descoperă această ambianță. Dar ceilalți ? Întrebi și-ți vor răs- punde — așa cum mi-a răspuns Ion

***** Desigur, privim lucrurile în mod spe- cial din punctul de vedere al afirmării prin ziar a funcției propagandistico-educative a presei.

***** Cu atît mai mult, cu cît ea a fost deschisă și susținută cu lux de amănunte de alți confrăți (cum a făcut-o de exemplu, Titus Andrei — „Presa noastră” nr. 9/1973.

Stimeriu, sudor pe un automat în nu- mita cazangerie : „Tovarășe, e o me- serie grea, dar frumoasă”. Dacă e grea, de ce v-ați adus aci și fiul ? — I-am întrebat privindu-l pe celălalt Stimeriu, Vasile, ucenic în anul II, care, cățărât pe o viitoare baie de zincare, spărgea cu un ciocan zgura de pe un cordon de sudură. „Tocmai d-aia, ca să-l fac om și pe om numai la greu îl formezi”.

Inițial am crezut că îmi dă un răs- puns grăbit, așa, ca să scape de cu- riozitatea reporterului. Asta poate și pentru că, în ultima vreme, am cu- noscut unii părinți dispuși să facă tot ce le stă în putere, încălcînd orice principii pedagogice, numai și numai pentru a-și feri copiii de orice fel de greutate. Ulterior mi-am dat seama că omul, prin răspunsul său lapidar, îmi mărturisise un adevăr al său, profund, întărit cu argumentele propriei sale vieți. Mi s-a spus că este un om tare. Lucrează acolo din 1944, e comunist ; în ultima perioadă, alături de alții, „a făcut Lotrul” cu șase luni în avans. Acum studiază documentația pentru Someș. (Este vorba de noile „albi”, de uriașele conducte de aducțiune a apei de la cele două șantiere hidro- energetice).

De unde totuși tăria ?

Privindu-l cum lucrează, am înțe- les. E tare pentru că știe ce vrea, știe pentru cine lucrează — Vasile este unul dintre ei. Ion îl pregătește pe Vasile, iar acesta, peste ani, va pre- găti un alt Ion sau un alt Vasile. Și totuși acești Ion și Vasile și Gheorghe, care astăzi formează armata de cîteva milioane de muncitori ai României, știu că lucrează pentru ei și pentru cei care vor trăi veșnic aici, între Carpați și Dunăre.

Greu de ales într-un asemenea ma- terial, unde se sfîrșește propagandă și unde începe misiunea educativă a presei. Și este foarte bine așa !

Dar iată și reversul, nonmodelul — ca suport al altui mesaj :

„Încă se mai consideră... puști”

— Nu-i cam de dimineață ?

— Ei, aș ! Beau și eu „una mică” să mă dezmoțesc și plec la treabă...

— Pe unde mai lucrezi ?

— Păi nu mai...

— Atunci ?!

— Așa... mai văd lumea, mă mai întîlnesc cu un prieten... să mai treacă timpul’.

— Din ce trăiești ?

— Cum adică ? A, ce mînc ? Da’ ce, dom’le, eu n-am părinți ? Credeți că sînt așa, de capul meu ?

— Dar cîți ani ai, „tinere” ?

— Merg pe 40...

— ?!

Oameni la antipozi, mentalități la antipozi. Cel de-al doilea destin însă doare — ceea ce a și urmărit reporte- rul : să producă reacția de reprobare a parazitismului. Sub aspect publicis- tic, ambele materiale sînt de natură a-și atinge scopul dorit, să comunice acel ceva cititorului. Nici simple date, nici simple fapte, scoase în mod me- canic din sistemul lor de referință, ci rezultanta pe care o conturează omul prin faptele lui. Astfel...

„Intervenția de la miezul nopții”

Într-o seară tîrzie de toamnă, sone- ria răsunase în apartamentul familiei Dutcovici. Dinăuntru răzbătea zvon de glasuri vesele. Maistrul avea musafiri. A ieșit în prag :

— S-a întîmplat ceva ?

— Nea Vasile, s-au blocat vanele. Ce facem ?

A fost gata într-o clipă. A uitat de oaspeți.

La fața locului avea să constate că se defectase dispozitivul de comandă a vanelor, avarie de înlăturat numai la lumina zilei. Dar asta însemna ca orașul să rămână o zi și o noapte fără apă. Nu era timp de pierdut: în mai puțin de o oră, maestrul Dutcovici adunase în jurul lui 15 oameni. E drept, unii au dat înapoi:

— S-o lăsăm pe dimineață, meștere...

N-a plecat nimeni. Sfidînd întunericul, frigul toamnei, unii au intrat alături de maestrul în apă pînă la brîu, alții s-au cățărat pe stîlpii alunecoși ai rețelei electrice. În numai 4 ore, circuitul electric a fost refăcut și instalația repusă în stare de funcționare. Orașul avea apă. Acum se puteau întoarce cu toții acasă... Ultimul a plecat maestrul... Grăbit, aproape în fugă... Dar cînd a ajuns, musafirii plecaseră.

...Iar eu am scris aceste rînduri anume pentru ei; ca să înțeleagă de ce maestrul Dutcovici n-a prea fost în seara aceea o gazdă atentă.

Pe un om îl recomandă faptele sale, faptele sînt aidoma omului. Opțiunea reporterului a adus în ziar un crîmpei de viață în culori și nuanțe pe care numai confruntările umane le scot atît de bine în relief. Firesc și simplu în cuvinte puține a fost redată o împrejurare și învățătura ei. Aceasta s-ar putea, totuși, uita, s-ar putea șterge treptat, treptat din memoria activă a cititorului. Dar odată cu ea — și în aceasta credem că rezidă substanța lăuntrică a mesajului — i-a fost transmisă, mai ales, **încredere în semenii săi**. Adică ceea ce nu se uită, nu dispăre odată cu mesajul — ceea ce rămîne, pătrunde și se sedimentează în conștiință. Ni se pare a fi și criteriul esențial de alegere a omului, a faptului (ca suport al mesajului), pentru a asigura ideilor (substanța mesajului) maximum de șansă, maximum de efect în conștiința cititorului. Mijloacele și modalitățile de investigare sînt nenumărate, posibilitățile de a găsi și alege omul „cel mai potrivit“ faptul „cel mai grăitor“, sînt practic nelimitate, și de o asemenea diversitate, cum numai viața poate să ofere. (Deși, trebuie s-o recunoaștem, paginile ziarelor noastre nu rareori rămîn cu datorii neachitate în ce privește ilustrația vieții, prea ades lucrurile petrecîndu-se la fel, oamenii vorbind la fel etc. Dar despre asta, ceva mai departe).

Probleme. Orice problemă care apare în muncă, în viața de toate zilele, poate constitui subiect de material pentru ziar? Dacă răspunsul este, în principiu, da, trebuie, totuși să observăm în continuare că alegerea unei probleme sau alteia, spre a fi tratată în ziar, nu se poate face la întîmplare.

În general, criteriile după care ziarul va aborda o problemă sau alta sînt aceleași ca și în cazul opțiunii pentru un anume om, un anume fapt; primează desigur și aici criteriul opțiunii după încărcătura proprie de semnificație, după ceea ce (avînd o anumită însemnătate social-politică, economică etc.) este necesar a fi împărtășit cititorilor. Totuși, chestiunea selecției și prezentării unei probleme în ziar nu este lipsită de dificultăți și cu atît mai puțin ilustrarea ei pu-

blicistică. Mai ales că, mai puțin ispititoare, mai puțin „spectaculoasă“ ***** decît povestea unui om ori relatarea unui fapt, problema — ca posibil și viitor subiect — nu are nici șansa de a-l „trage de minică“ pe reporter. În același timp, aria problemelor pe care le oglindește presa este vastă și deosebit de complexă, de la cele ale practicii, ale realității nemijlocite și pînă la reflectarea lor pe planul conștiinței.

Momentului alegerii îi urmează, în orice activitate de analiză și prezentare, cel al realizării — care dă răspuns întrebării **cînd** — urmînd a se releva pe parcurs, și **cum**. Pentru presă, a cărei activitate este prin excelență publică, momentul alegerii coincide, în linii mari, cu cel al realizării efective, de aceea **momentul alegerii problemei echivalează cu însuși momentul abordării, al tratării**. Cînd cele două momente nu sînt sincronizate (figurat vorbind, ar trebui suprapuse), consecințele nu sînt greu de apreciat: presa a țintit alături. Cum ne-o arată, de altfel, înseși documentele de partid: „...**Trebuie spus că nu întotdeauna ziarele noastre abordează problemele cele mai arzătoare ale momentului respectiv, nu întotdeauna militează cu eficiență corespunzătoare pentru îndeplinirea sarcinilor stabilite de partid în diferite domenii de activitate. Lipsesc adesea perseverența și consecvența în tratarea unor acțiuni menite să impulsioneze munca într-un sector sau altul; de multe ori, asemenea acțiuni rămîn nefinalizate, neurmărindu-se rezultatele lor practice**“¹³.

Am vorbit mai sus despre criteriile de selecție și abordare, arătînd că primează și de această dată cel al **încercării proprii de semnificație**, al **însemnătății problemei** alese ca subiect de tratat în ziar. Trebuie să fie însă limpede că făcînd aceste distincții privim lucrurile dinăuntru profesunii, din punctul de vedere al finalității publicistice. În afara acestei delimitări se impune să precizăm că opțiunea ziaristului va fi mai înainte de toate o **opțiune politică**; el va aborda deci, este dator să abordeze acele aspecte care țin nemijlocit de politica și interesele partidului, căutînd — prin modalități specifice gazetăriei — să le facă mai bine cunoscute, mai bine înțelese cititorilor. Fie că este vorba de probleme de ideologie marxist-leninistă, fie că sînt analizate altele decurgînd direct din practica construcției socialiste, presa trebuie să se afirme ca un factor de prim rang în propagarea și susținerea politicii partidului. Și nu trebuie uitat nici o clipă că activitatea sa este în primul rînd una politică — parte integrantă din însăși activitatea partidului.

De aceea, problemele care își găsesc oglindirea în presă nu pot fi străine de cele pe care partidul și le pune sieși și poporului: tratarea lor cu competență, la o înaltă ținută publicistică și în cel mai propice moment, în relația cea mai bine aleasă, înseamnă îndeplinirea îndatoririlor fundamentale ale presei, înseamnă slujirea cauzei partidului.

***** Iar cînd problema pare să fi devenit „spectaculoasă“, au devenit, de fapt, aspectele ei — adică faptele care o reprezintă. Așa, de pildă, „spectacolul“ crizei de energie l-au dat faptele: **autostăzi goale** ori cu trăsuri, stații fără **benzină ș.a.m.d.**

¹³ **Nicolae Ceaușescu:** „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 4, pag. 434.

PUBLICISTICA SUB IMPERATIVUL PERFECTIONĂRII

Am spus **publicistica** (și nu „Presă sub imperativul perfecționării“), fiindcă numai perfecționarea presei, ca organism de propagandă, informare și educare, este fără îndoială necesară, dar nu suficientă; funcționarea acestui organism ar putea decurge fără greș, alcătuirea sa ar putea fi bazată pe cele mai moderne cuceriri ale tehnologiei, fără ca aportul său în viața societății să fie cel mai așteptat. Înțelegem prin publicistică, în sensul care ne interesează aici, nu atît „totalitatea publicațiilor (periodice) aparținînd unei epoci, unui popor“, ori „activitatea de publicist“, ci mai ales **activitatea specifică, desfășurată prin intermediul presei, ca modalitate de transmitere a mesajului către public** (cititori, ascultători etc.). Iată de ce, perfecționarea presei nu se poate finaliza, nu poate contribui pe măsura cerințelor la îndeplinirea misiunii acesteia decît **contopindu-se în cadrul perfecționării publicisticii în general**.

Presă noastră a împlinit nu de mult trei decenii de experiență în reflectarea construcției socialiste — trei decenii de căutări și împliniri, de acumulări și incontestabile succese. Etapa pe care o străbate, împreună cu întreaga societate românească — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, și în cadrul ei, formarea omului nou — are însă cerințe proprii, fenomene și tendințe care solicită alte modalități de intervenție și alte forme de expresie, **adecvate noilor realități**. Toate acestea, presa trebuie să le cunoască, să le „simtă“ și, în concordanță cu politica partidului, cu interesele generale ale colectivității, să le pună „în ecuație“ prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă. Să amintim cele spuse în această privință de către secretarul general al partidului: „...**Pentru a-și îndeplini la nivel convenit importanțele sarcini ce-i revin în societatea noastră, presa trebuie să depună eforturi susținute pentru a-și perfecționa activitatea. Redacțiile ziarelor și revistelor trebuie să acorde o atenție deosebită îmbunătățirii calității publicistice a articolelor, promovării unor forme și stiluri gazetărești atractive, convingătoare, care să capteze interesul și atenția cititorilor. Articolele cenușii, plate, lipsite de flacăra pasiunii revoluționare și a originalității, a gândirii proprii — împiedică ziarele să-și îndeplinească cu eficiență misiunea ce le revine, diminuează forța lor de pătrundere și influențare a maselor**“¹⁴.

Ce-și propune să facă presa, înfăptuind politica partidului în domeniul propagandei? Desigur, să vină în întîmpinarea doleanțelor cititorilor, să le satisfacă sete de informații, să-i orienteze în perspectivă, să-i facă apti a înțelege și a lupta pentru transformările prin care trece societatea. Îndatoriri majore, despre a căror îndeplinire optimă nici nu poate fi vorba în absența procesului de perfecționare a publicisticii. Cu atît mai mult cu cît cititorii așteaptă, de la ziarele noastre din ce în ce mai mult, prețind să fie scrise la un nivel publicistic înalt, care nu numai să-i informeze, ci să-i ajute efectiv.

Scrisul trebuie conectat, prin urmare, nu numai la **tensiunea obiectivă a timpului** pe care-l străbate **societatea în evoluție**, ci și la **modali-**

¹⁴ Idem, pag. 443.

tățile de percepție ale cititorului. De aceea, în întreaga activitate de propagandă și cu atât mai mult în cea desfășurată prin presă trebuie să se aibă în vedere un sistem complex de date în care să se regăsească (alături de ceea ce trebuie transmis) și cele privind „factorii psihologici și psihosociali care intervin în mod necesar și permanent în acțiunea de formare a ideilor, concepțiilor, atitudinilor, care facilitează sau îngreunează schimbarea acestora, care influențează comportamentul unor mari mase de oameni”¹⁵.

Pentru presă, este tocmai aspectul care apropie publicistica de mijloacele exprimării artistice, care-i conferă la urma urmei — deși recunoașterea nu este încă unanimă — rolul artistic unei profesii ce și-l revendică mai mult demonstrându-l am zice, mai mult cu fapta decât cu... vorba, dacă vorbele n-ar fi însăși materia cu care se alcătuiește mesajul. Un cuvânt adună în jurul său totul. De fapt, o întrebare: cum? Știm ce trebuie să conțină mesajul, ce vrea să spună... Dar cum? Sau, ca să cităm un alt autor¹⁶, aici începe rolul artistic al profesiunii. Direcția scrisului trebuie să fie vădită (...) Arta ziaristului este tocmai de a pune în lumină printr-o bogată expoziție de fapte ale realității, direcția magistrală a politicii noastre. În fond, este vorba despre întruchiparea în viață a cuvântului partidului. Se înțelege de la sine că acest cuvânt, ca să devină materie, ca să devină mișcare, ca să fertilizeze trebuie să fie frumos și, deci, convingător. Și nu poate fi altfel dacă nu are calitatea inestimabilă de a fi accesibil¹⁷.

Așa dar, captarea cititorului. Deci, forma mesajului fiindcă tocmai cu forma va face mai înțeles cititorului. Și spre a ajunge la conținut, la substanța mesajului, va trebui mai întâi să fie atras de formă (începând cu punerea în pagină, titrare și pînă la stilul, verva și chiar limbajul articolului) și odată deschis ziarul, să se simtă chemat să citească ceea ce i se oferă. Fiindcă ziarul se scrie nu pentru o pătură subțire, ci pentru cei foarte mulți; în conștiința lor trebuie să pătrundă cuvântul și ideile partidului. De aceea se și cere aici cea mai mare investiție de inteligență, de inventivitate și creație gazetărească, în căutarea unor noi și cât mai potrivite soluții publicistice, care să capteze efectiv atenția cititorului.

Pe de altă parte, cititorul de astăzi nu mai este nici el cel de acum 30, 20 și chiar 10 ani: timpul socialist i-a impus și lui o evoluție continuă: Știe cu mult mai mult și altul este orizontul său cultural, politic, profesional, dar nu este mai puțin adevărat că de multe ori are chiar impresia că știe mai mult... decât știe. Paradoxul se explică prin aglomerarea către receptori a aceluiași tip structural de informații (nu a acelorași informații!) care, „sună” la fel, „arată” la fel, alcătuind o pojghiță subțire, superficială de cunoaștere. Dincolo de ea, slabă apetență față de domeniul care a produs aparența de suprasaturație. Ținem noi, slujitorii presei, ai propagandei seama în măsura cuvenită de acest paradox? Nu, vizibil, nu. De

aceea, multe din articolele noastre de propagandă de educație, i se par cititorului dinainte cunoscute; i se pare că le-a mai citit și are impresia că le știe — va arunca cel mult o privire în diagonală și dacă nici în cuprins nu-l reține nimic, va închide ziarul. El nu are nimic împotriva tratării repetate a unor idei, a concepțiilor pe care le propagă societatea socialistă — și în propagandă repetarea este deosebit de utilă¹⁷ sub raportul timpului de acțiune psihologică — dar interesul său scade în fața formelor stereotipe, a șablonului.

Astfel, ideile valoroase, tematicile generoase își micșorează sensibil forța de comunicare datorită aplatizării formelor de expresie, datorită — de ce să n-o spunem — lipsei de creație ziaristică. N-ar fi nevoie de căutări îndelungate pentru a întregi afirmațiile de mai sus cu exemple extrase din articole publicate în ziarele noastre, dar nu spre o demonstrație factologică și nici spre satira de ocazie năzuim în rîndurile de față. Nu un șir de păcate, ci rădăcinile lor...

Cu ce ar trebui să înceapă perfecționarea publicistică? Am zice cu lepădarea de „obiceiuri” și soluții de minimă rezistență. Să devină cu mult mai firească, să „comunece” cu interlocutorul, deschis, la obiect, ca și cum ar fi partener de discuție, să întrețină starea de receptivitate a cititorului, să-și amintească mereu că trebuie să fie expresivă... De ce o întâlnire și convorbire cu un inginer se poate ilustra simplu (dar cât de sugestiv!) — Șansa de a participa la „facerea lumii” — în timp ce experiența unui comitet de partid „descoperă” în ziar adevăruri arhicunoscute, ca de pildă „Legătura cu viața — izvorul de forță și garanția eficienței în munca politică de masă”...

De bună seamă nu li s-ar putea reproșa formulării de mai sus și altora asemenea bunele lor intenții și chiar datele și ideile valoroase pe care le conțin, propunându-și să contribuie la promovarea politicii partidului. Dar de ce tonul, pledoaria, stilul ex cathedra pentru probleme atât de strîns legate de viață, de construcția socială? Nu se putea altfel, adică mai simplu, direct, într-o formulare care să „cheme” cititorul? Bineînțeles că se putea. Să ne amintim și să mai învățăm din publicistica, atât de expresivă și plină de vervă a lui Lenin. Cît de plastică și convingătoare este, de pildă, demonstrația necesității unui ziar muncitoresc pe întreaga Rusie, sau cîtă forță degajă și astăzi scrisul său din „Declarația redacției ziarului „Iskra” sau „Despre caracterul ziarelor noastre”!

Perfecționarea publicisticii noastre mai cere și modalități noi, mai fericite alese, de abordare, de tratare a subiectului... Se mai plătește încă tribut și prejudecăților (schema: reportaj = omul ca erou „pozitiv”; anchetă, cel mai adesea = cazuri și personaje „negative”) și uniformizării oamenilor. Opiniile interlocutorilor seamănă de multe ori ca picăturile de apă; zidar, oțelar sau cooperador, în ziar „vorbește” la fel (chiar dacă unul e din Maramureș, iar altul din vecinătatea Oltului). Ca să nu mai vorbim de faptul că limbajul manifestă destule tendințe spre tehnicism, spre prețiozitate, forțînd neconținut limitele firescului: „...dacă tot se caută un punct

tocmai la începuturile civilizației umane (— vorbește undeva un muncitor, în legătură cu orientarea profesională) pentru orice se constituie ca știință — și orientarea profesională are toate șansele să se constituie și ea ca știință independentă („teoretizează” mai departe interlocutorul reporterului) atunci, exagerînd puțin termenii, aș zice că n-a fost „inventată” nici azi, nici ieri, nici măcar la începutul acestui secol! A început din... epoca de piatră cînd, e lesne de imaginat, ce catastrofă ar fi fost ca un firav biped să fie lăsat să se alătore cetei de vînători de urși, în loc să fie trimis la pescuit!¹⁸

Și așa mai departe...

Greu de crezut că nu numai semenii săi, dar și interlocutorul însuși se mai recunoaște într-o asemenea expunere doctă și, nimic de zis... inedită! În cel mai bun caz și el și ceilalți vor ridica din umeri. Cum să le mai meargă la suflet un asemenea articol, să-l rețină și să mediteze asupra lui...?

Drumul către conștiința, către înțelegerea cititorului trebuie să fie și scurt și firesc. Cu atât mai mult presa — cu formele ei de existență, ziarele care mor și se nasc în fiecare zi — nu-și poate permite luxul mesajelor incifrate și ineficiente, trimise pe „adresa nimănui”.

Non multa, sed multum!... Vorbele simple, pornite din convingere, vorbele în care s-a contopit și ceva din pasiunea, din personalitatea gazetarului nu au nevoie de nici un pașaport pentru a ajunge și a rămîne unde trebuie. Din fericire, într-o „lume” în continuă mișcare cum este lumea presei, atât de legată de viață, rețete nu există. Și nici opreliști, în calea adevărului, a căutării și aplicării celor mai bune soluții pentru slujirea lui. Iar dacă nu există rețete pentru a scrie mai bine, nu există nici canoane din care să nu se poată ieși, nici motive care să susțină păstrarea „tipărelor” din care publicistica n-are nimic de cîștigat. I se cere presei, acum mai mult ca oricînd, să preia ce este mai concludent, să „vadă” din unghiul care relevă cele mai multe semnificații, pentru a oglindi transformările unui timp cu maximum de cîștig spiritual pentru contemporani. Și pentru a nu rămîne ea însăși în urma proceselor pe care le ilustrează, presa are, sub raportul publicisticii, a se perfecționa în același timp pe sine.

Într-o formulare sintetică, programul de educație comunistă al Partidului Comunist Român — program în cadrul căruia presa are sarcini de importanță deosebită — ar putea fi numit o mare ofensivă în crearea și promovarea unor valori noi, superioare, specifice omului societății socialiste. S-a deschis o pagină nouă în procesul formării, al educării omului înaintat, s-a conturat în același timp un amplu program de acțiune presei noastre, în condiții care pun în valoare cele mai bune tradiții ale presei progresiste — caracterul său revoluționar, angajarea totală în lupta pentru înfăptuirea politicii partidului, patriotismul și înalta responsabilitate pentru cuvîntul scris. Se află în fața presei noastre una din cele mai frumoase, mai nobile sarcini din întreaga istorie a presei — să militeze pentru promovarea unui nou sistem de valori, să fie nu numai martor înregistrator, ci și factor activ în realizarea unui salt cu adevărat revoluționar pe planul conștiinței:

¹⁵ Petru Pinzaru — „Condiții psihosociale de percepere și eficacitate a propagandei”. Cursul „Introducere în sociologia opiniei publice și a propagandei” — Academia „Ștefan Gheorghiu”.

¹⁶ Mircea Horia Simionescu — „Ziaristica între specializare și artă” — „Presa noastră” nr. 7—8/1971.

¹⁷ Petru Pinzaru — „Condițiile unor efecte de durată”, Op. cit., pag. 17.

formarea omului de tip nou, constructor al societății socialiste multilateral dezvoltate, al comunismului.

Magistral configurat în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la înalta tribună a celui de-al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român programul de acțiune al presei noastre conferă publicisticii românești rolul și poziția unui factor de primă mărime în edificarea comunistă a conștiințelor. „Presa, radioul și televiziunea — se arată în raport — toate mijloacele de informare în masă trebuie să desfășoare în viitor o activitate mai susținută pentru unirea eforturilor întregului popor în direcția înlăturării Programului și Directivelor. Este necesar să se imprime acestor mijloace de informare mai multă fermitate, un spirit mai combativ, militant, de intransigență față de lipsuri, de promovare a noului în toate domeniile de activitate. Ele trebuie să asigure informarea largă a oamenilor muncii privind activitatea internă și internațională a partidului și statului nostru, cunoașterea de către toți cetățenii a politicii de pace și colaborare promovate de partid. Trebuie să se pună, de asemenea, un mai mare accent pe programele cultural-educative cu conținut militant, revoluționar, care să promoveze principiile ideologice ale partidului nostru, etica și echitatea socialistă, să combată mentalitățile înapoiate“.

Cu o asemenea nobilă misiune, presa noastră comunistă este și mai puternic angrenată în tot ceea ce se înfăptuiește azi în România socialistă. Ilustrând lupta pentru o lume nouă, mai bună, pentru temelii tot mai trainice care se pun viitorului comunist al țării, publicistica românească are de parcurs în același timp și procesul propriei perfecționări, al ridicării mijloacelor sale de expresie la înălțimea cerințelor timpului. De aceea, frumoasele sale meniri trebuie să-i corespundă o angajare fermă pe pozițiile ideologice și intereselor, ale politicii partidului, o activitate susținută, pusă permanent sub semnul îmbunătățirii.

...Și, ca în toate domeniile de activitate conectate astăzi la aceeași ten-

siune a „mai binelui“, presa, publicistica noastră trebuie să-și facă o datorie de onoare din creșterea calității mesajului către cititor. Iar cititorul este și el altul, din zi în zi mai informat dar și mai exigent...

Astfel, încît, pentru toate acestea și pentru o mie de alte motive în ziarul pe care-l deschide cotidian trebuie să fie și observația științifică și viața ca viață, dar și artă. Arta de a face cuvintele să transmită idei, iar ideile să slujească omenirii...

BIBLIOGRAFIE

MARX — ENGELS : Opere, vol. I. ESPLA, București, 1957.

V. I. LENIN : „Ce-i de făcut?“ Editura de stat pentru literatură politică — București — 1956.

V. I. LENIN : Opere, vol. 32, Editura politică, 1957.

V. I. LENIN : Opere, vol. 33, Editura politică, 1957.

V. I. LENIN : Volumul „Despre presă“, Editura politică, 1960.

NICOLAE CEAUȘESCU : Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea partidului în perioada dintre Congresul al VIII-lea și Congresul al IX-lea al P.C.R. — Iulie 1965. În „România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste“, vol. I.

NICOLAE CEAUȘESCU : Raport la cel de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român, Editura politică, 1969.

NICOLAE CEAUȘESCU : Cuvîntare la adunarea festivă consacrată împlinirii a 25 de ani de la apariția primului număr legal al ziarului „Scînteia“. În „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 4.

NICOLAE CEAUȘESCU : Expunerea la consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative — 9 iulie 1971. Editura politică, 1971.

NICOLAE CEAUȘESCU : Mesaj adresat ziarului „Scînteia“, în „România pe drumul construirii societății

socialiste multilateral dezvoltate“, vol. 6.

NICOLAE CEAUȘESCU : Expunere cu privire la Programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste — 3 noiembrie 1971, Editura politică, 1971.

NICOLAE CEAUȘESCU : Raportul cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani și în perspectivă, la perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, la creșterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului, la activitatea internațională a partidului și statului. Conferința Națională a P.C.R. — iulie 1972, în vol. „Conferința Națională a P.C.R.“ — Editura politică, Buc. 1972.

NICOLAE CEAUȘESCU : Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea Partidului Comunist Român în perioada dintre Congresul al X-lea și Congresul al XI-lea și sarcinile de viitor ale partidului.

NESTOR IGNAT : Presa noastră azi, în „Presa noastră“ nr. 8/1964.

NESTOR IGNAT : Înalta răspundere a ziaristului în slujirea cauzei partidului, a patriei socialiste, în „Presa noastră“, nr. 8/1968.

ALEXANDRU IONESCU : Principii politice și organizatorice ale presei noastre, în „Presa noastră“ nr. 10—11/1971.

PETRU PÎNZARU : Introducere în sociologia opiniei publice și a propagandei — curs, Academia „Ștefan Gheorghiu“, 1973.

MIRCEA HORIA SIMIONESCU : Ziaristica între specializare și artă — în „Presa noastră“ nr. 7—8/1972.

BERNARD VOYENNE : La presse dans la société contemporaine — Librairie Armand Colin, Paris, 1962.

LEGEA PRESEI din Republica Socialistă România — „Scînteia“ nr. 9825.

„CAIET DOCUMENTAR“ — Ziaristica, Academia „Ștefan Gheorghiu“, București, 1973.

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

În lunile septembrie și octombrie a.c.; conform Protocoalelor de colaborare și schimburi interredacționale pe anul 1974, încheiate între Uniunea ziaristilor din R.S. România și Uniunile de ziarști din Republica Socialistă Cehoslovacă, Republica Democrată Germană, Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, Republica Populară Polonă, Republica Populară Ungară și U.R.S.S., ne-au vizitat țara pentru documentare și informare :

● Între 17—24 septembrie 1974, un grup de ziarști din presa locală din R.S. Cehoslovacă alcătuit din : **Jiri Skoda**, redactor șef al ziarului „Priboi“ din Ustinad Labem și **Josef Klacka**, redactor la ziarul „Glos Ludu“ din Bratislava.

● Un grup de ziarști agrarieni între 7—14 octombrie, din care au făcut parte : **Jan Bednarik**, membru în colegiul Radio din Praga, **Vaclav Sobolik**, redactor la Editura de stat pentru agricultură,

Dana Jancukova, șef secție la revista „Slovenko“ — Bratislava.

● Între 1—8 octombrie, un grup de ziarști din presa locală din R. D. Germană din care au făcut parte : **Rudolf Wetterney**, membru în biroul filialei Neuebrandenburg a Uniunii ziaristilor, responsabilul colectivului de corespondenți ai Agenției de presă ADN, **Wolfgang Geszler**, șef de secție la ziarul „Merkische Volksstimme“ din Potsdam. **Alfred Semmler**, redactor la ziarul „Freiheit“ din Halle.

● Un grup de ziarști economiști din R.S.F. Iugoslavia, între 16—22 septembrie, alcătuit din **Milos Petkovic**, șef de secție la revista economică „Privredni Pregled“ — Belgrad și **Rudolf Zadravec**, redactor la Studioul de radio — Zagreb.

● Între 21—28 octombrie, un grup de ziarști de la Radio Novi-Sad, din care au făcut parte : **Gheorghe Ureche** și **George Faidosevici**, redactori.

(Continuare în pag. 57)

PRESA ȘI EDUCAREA TINERETULUI PENTRU APĂRAREA PATRIEI

de dr. colonel OLIVER LUSTIG

La baza activității susținute pe care o desfășoară ziarele și revistele, emisiunile de radio și televiziune, pentru cultivarea în rândurile tineretului a sentimentului iubirii de patrie și a înțelegerii răspunderii ce îi revine fiecărui cetățean pentru apărarea patriei socialiste stă concepția Partidului Comunist Român, potrivit căreia apărarea Republicii Socialiste România constituie o parte integrantă a eforturilor de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. Totodată se ține seama de locul, rolul și răspunderea omului nou, cetățean al patriei în această măreață operă.

Documentele celui de al XI-lea Congres al partidului care luminează ca un far călăuzitor drumul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism vizează, deopotrivă, dezvoltarea impetuoasă a forțelor de producție, perfecționarea neconținută a relațiilor de producție, ca și dezvoltarea conștiinței socialiste a tuturor membrilor societății, plămădirea omului nou, demn de epoca pe care o străbatem.

Ținând seama de bogăția spirituală și înaltele trășături politico-etice ce trebuie să-l caracterizeze pe acest om nou, constructor și apărător devotat al socialismului și comunismului, documentele Congresului dau conceptului de educație socialistă un conținut deosebit de bogat, definindu-l ca o activitate largă, cuprinzătoare, de lungă durată care presupune o temeinică pregătire politico-ideologică, marxist-leninistă, lărgirea orizontului general de cunoaștere prin însușirea a tot ce este valoros în domeniul culturii, științei și tehnicii contemporane, combaterea oricăror influențe ale ideologiei reacționare burgheze, creșterea spiritului de răspundere socială, generalizarea în întreaga societate a normelor eticii și echității socialiste.

Printre factorii educaționali chemați să participe activ la înfăptuirea idealului uman propus de partid, presa ocupă un loc central. În acest sens, în Legea presei din Republica Socialistă România, adoptată în 1974 de Marea Adunare Națională, se stipulează, în mod expres, că „Presa are un important rol educativ în dezvoltarea conștiinței socialiste a cetățenilor, în formarea omului nou și afirmarea multilaterală a personalității umane“.

Conducând cu fermitate ampla activitate politico-ideologică ce-și exercită înrîurirea asupra întregului popor, Partidul Comunist Român acordă o atenție

deosebită tinerei generații, educării ei în spiritul comunismului, al militantismului revoluționar, al patriotismului socialist și al internaționalismului proletar. În cadrul eforturilor de dăltuire a profilului politico-moral al tinerei generații, dezvoltarea atașamentului pentru apărarea patriei socialiste reprezintă un obiectiv de prim ordin. În Programul partidului se subliniază în mod expres că : „**Îndatorirea supremă a fiecărui membru al societății este aceea de a apăra cu orice sacrificiu, integritatea patriei, cuceririle revoluționare ale poporului, independența și suveranitatea României“.**

Înțelegerea necesității educării tinerei generații, a întregului popor în spiritul răspunderii pentru apărarea patriei, nu poate fi ruptă de cunoașterea situației internaționale, a dinamicii ei, a tendințelor principale de evoluție din lume. În această privință, sîntem datori să pornim de la realitatea faptului că în lumea contemporană se produc sub ochii noștri mari transformări revoluționare, sociale și naționale. Forțe uriașe, cum nu a mai cunoscut istoria, se ridică pe toate continentele la luptă tot mai hotărîtă pentru cauza libertății popoarelor, împotriva politicii agresive a imperialismului, pentru respectarea dreptului popoarelor de a-și hotărî singure propriile destine și a-și orîndui viața așa cum doresc, pentru pace, democrație și socialism. Creșterea acestora determină modificarea raporturilor de forțe pe arena mondială în favoarea lor, chezășuind un curs evident spre des-tindere, spre înțelegere și colaborare între popoare. Prin remarcabilele succese pe care le obțin pe plan economic, cultural și militar, prin politica lor externă consacrată cauzei progresului și păcii în lume, țările socialiste exercită o înrîurire tot mai mare asupra întregii dezvoltări istorice contemporane.

Totodată, presa, în activitatea sa de propagare a crezurilor sociale socialiste este datoare să țină seama că în pofida cursului general de progres și des-tindere, de așezare a relațiilor dintre state pe baze noi, prin afirmarea tot mai puternică a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, ale renunțării la forță și amenințarea cu forța, vor avea loc, fără îndoială, noi încercări ale forțelor reacționare, imperialiste de a împiedica sau întîrzia procesul transformării revoluționare a lumii, al înfăptuirii politicii de colaborare și pace între națiuni. Este evi-

dent că atita timp cît există imperialism, se menține și pericolul unui război. De aici militantismul presei pentru sporirea vigilenței maselor față de politica cercurilor reacționare imperialiste de amestec brutal în treburile interne ale altor state, de amenințare cu forța, de agresiune. Plecînd de la adevărul că pentru partidele comuniste și muncitorești și pentru guvernele din țările socialiste, întărirea capacității de apărare reprezintă o necesitate obiectivă, o datorie față de destinele națiunii, față de cauza socialismului, presa este chemată să susțină activ măsurile luate de partid și guvern menite să asigure în orice moment o ripostă hotărîtă unei eventuale agresiuni imperialiste.

Direcția principală de acțiune a presei românești în dezvoltarea voinței și spiritului de răspundere a tinerei generații pentru apărarea libertății și independenței poporului, a cuceririlor sale revoluționare constă în **înarmarea ei cu concepția marxist-leninistă a Partidului Comunist Român privind apărarea patriei socialiste**. În coloanele publicațiilor noastre se explică în mod sistematic și argumentat că politica militară reprezintă o parte inseparabilă a politicii generale a partidului de făurire a noii orînduiri, că edificarea noii societăți și apărarea ei sînt două componente definitorii, inseparabile ale aceleiași opere. În centrul acestei politici ca o coordonată fundamentală a doctrinei militare românești stă teza elaborată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele republicii și comandantul suprem al forțelor armate, potrivit căreia în condițiile contemporane un război de apărare împotriva unei eventuale agresiuni imperialiste nu poate fi decît un război al întregului popor în care victoria se va obține nu numai pe front, ci prin efortul conjugat al întregii colectivități socialiste.

Așadar, în țara noastră, a cărei constituție stabilește că apărarea patriei este datoria sfîntă a întregului popor, răspunderea pentru destinele țării revine în egală măsură, tuturor cetățenilor bărbați și femei, avînd dreptul și obligația să participe la una din formele de pregătire militară stabilite prin lege, să-și însușească mînuirea mijloacelor de luptă și să-și perfecționeze continuu această pregătire, pentru a fi oricînd în măsură să lupte cu arma în mînă pentru apărarea patriei socialiste.

În cuvîntarea rostită la întîlnirea cu activul de partid al armatei din primăvara anului trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu — comandantul suprem al forțelor armate — sublinia: „**În preocupările noastre de a întări capacitatea de apărare și de pregătire a maselor populare pentru a putea, în orice moment să facă față sarcinilor de apărare a cuceririlor revoluționare și a independenței patriei, un loc important îl ocupă gărzile patriotice, unitățile de pregătire militară a tineretului care, în strînsă colaborare cu unitățile militare obțin și ele o serie de rezultate în ridicarea cunoștințelor militare. Este necesar ca, în continuare, în fața armatei, a unităților militare, să stea această preocupare de a asigura ridicarea nivelului de pregătire militară a gărzilor patriotice, de a contribui la desfășurarea în mai bune condițiuni a pregătirii militare a tineretului, avînd în vedere că o eventuală confruntare armată ar necesita participarea generală a poporului la această luptă**“.

Aceste aprecieri și indicații de o deosebită valoare teoretică și practică reprezintă jaloane de orientare nu numai pentru ziaristii militari ci pentru toți publiciștii în eforturile pe care le depun pentru a-și spori contribuția la educarea și pregătirea întregului popor, îndeosebi a tinerei generații

de a fi gata la nevoie să-și apere glia străbună cu arma în mînă. Este necesar ca prin tot ceea ce se scrie sau se prezintă în emisiunile de radio și televiziune la rubricile rezervate tineretului să se abordeze cu precădere educarea tinerei generații prin muncă și pentru muncă în spiritul unei discipline conștiente pe temeiul întăririi simțului ei de răspundere față de îndatoririle ce-i revin ca participantă entuziastă la edificarea și apărarea noii orînduiri.

Apărarea patriei este pentru tinăra generație un înalt comandament, deopotrivă politic, etic și juridic, o datorie dictată de memoria tuturor acelor care au luptat și s-au jertfit pentru triumful revoluției socialiste, pentru libertatea și demnitatea omului. În consecință, a ridica simțul de răspundere al tinerei generații pentru apărarea patriei înseamnă a contribui la dezvoltarea conștiinței sale socialiste în general, acordînd un accent preponderent dezvoltării conștiinței politice, etice și juridice, pe temelia solidă a concepției materialist-dialectice despre lume și viață.

Pentru ca ideologia clasei muncitoare să fie încorporată întim în conștiința tinerei generații, să se transforme în convingere trainică, presa are datoria să reflecte și să dea răspunsuri problemelor concrete cu care se confruntă tinerii de azi, a căror menire este să continue opera înaintașilor. Cum în educarea tineretului din fiecare țară socialistă se îmbină, indisolubil, idealurile și ideologia socialistă cu tradițiile specifice care s-au format de-a lungul timpului și pe care socialismul le ridică pe o treaptă mai înaltă, apare ca logică necesitatea formării lui de către partidul comunist din fiecare țară, singurul care-i cunoaște profund năzuințele, particularitățile, îi poate contura în mod științific și realist obiectivele, coordonatele dezvoltării. Luarea în calcul a specificului tinerei generații din fiecare țară facilitează găsirea și promovarea celor mai potrivite măsuri și forme educative pentru a o ridica la înțelegerea profundă a comandamentelor revoluției socialiste atît a celor naționale cît și a celor de ordin internațional.

În dezvoltarea spiritului de răspundere pentru apărarea independenței și suveranității țării, a cuceririlor revoluționare ale poporului, **educarea patriotică** a tinerei generații reprezintă un factor de însemnătate decisivă. Considerăm că presa noastră a acumulat o experiență valoroasă în popularizarea celor mai semnificative aspecte, momente și episoade din lupta multiseclară a poporului român pentru eliberarea lui socială și națională, pentru libertate, neatîrnare și progres. Publicațiile, rodioul și televiziunea folosesc judicios diferitele comemorări și aniversări cu caracter jubiliar pentru a populariza în rîndul tineretului mari lupte și bătălii din trecutul nostru istoric, personalitatea unor iluștri comandanți de oști care s-au arătat neînfricați în apărarea glicii strămoșești. În paginile presei, numeroși istorici, cercetători, profesori aduc o contribuție valoroasă la cunoașterea tradițiilor revoluționare, la popularizarea faptelor de arme săvîrșite de ostașii români în mari confruntări militare cum au fost războiul de independență din 1877—1878, cînd ei au luptat umăr la umăr cu ostașii ruși și voluntarii bulgari sau eroicele bătălii de apărare de la Mărăști — Mărășești — Oituz în primul război mondial. O atenție deosebită se acordă — pe bună dreptate — actelor de vitejie săvîrșite pe baricadele insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste din august 1944, ca și eroismului dovedit de armata română înfrățită cu armata sovietică prin sîngele

vărsat în comun în luptele pentru eliberarea patriei de sub jugul fascist și, mai departe, pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei, pînă la înfrîngerea definitivă a Germaniei hitleriste.

Tinerii cititori, ca și tinerii ascultători și telespectatori manifestă un interes deosebit față de rubricile consacrate popularizării acțiunilor eroice de luptă ale comunistilor și uteciștilor în anii grei ai ilegalității, în perioada luptei întregului popor pentru zdrobirea dominației hitleriste și a nimicirii mașinii de război naziste.

În ziarele „Scînteia”, „Scînteia tineretului”, „România liberă” „Apărarea patriei”, în gazetele ostășești, în reviste cum sînt „Viața militară”, „Pentru patrie”, în organele de presă ce apar în limbile naționalităților conlocuitoare precum și în emisiunile de radio și televiziune destinate tineretului civil și militar cum sînt „Pentru patrie”, „De strajă patriei”, „Antena tineretului”, „Seară pentru tineret”, „Cravatele roșii” și altele, sînt invitați cu regularitate să-și povestească amintirile vechi activiști și militanți ai partidului, ai mișcării revoluționare a tineretului, veterani din războiul antifascist. Unor asemenea emoționante relatări, străbătute de focul iubirii de patrie și al neînfricării în luptă, le sînt rezervate rubrici permanente mult îndrăgite și așteptate de tineret, dintre care amintim: „Memoria pămîntului românesc”, „Meleagurile țării povestesc”, „Itinerar eroic”, „Drum bătut de foc și gloanțe”, „Din cronica războiului antifascist” și multe altele.

Reporterii însoțesc și relatează despre marșurile și excursiile întreprinse de militari, de tineri din școli, din fabrici, uzine și de la sate pe meleaguri bogate în istorie, în muzee, case memoriale, activități care prilejuiesc de fiecare dată adevărate și emoționante lecții de patriotism, de cunoaștere directă a trecutului de glorie și a prezentului luminos al patriei noastre.

Se bucură de succes concursurile cu public organizate de radio și televiziune cum a fost „Turneul emblemelor” care angajează în competiție tineretul din toate județele țării și ale căror teme includ, de regulă, o bogată bibliografie inspirată din trecutul eroic al poporului român și al armatei sale. La aceste manifestări organizate de redacțiile pentru tineret de la radio și T.V. adăugăm montajele literar-muzicale, șezătorile literare, serile tematice consacrate actelor de vitejie ale înaintașilor.

Sînt activități pe care ziarele și revistele le îmbogățesc în chip fericit prin publicarea de schițe și povestiri inspirate din trecutul de luptă al poporului nostru, prin poezii patriotice și ostășești.

O parte componentă, decisivă a educării patriotice o reprezintă dezvoltarea devotamentului și mîndriei legitime pentru tot ce s-a cucerit și s-a clădit în anii socialismului sub conducerea partidului pentru ca tînăra generație să preia și să ridice pe noi cote de progres și civilizație patria socialistă.

De-a lungul anilor și, mai ales, în acest an jubiliar, bogat în evenimente politice de însemnătate istorică în viața partidului și poporului nostru — noi, ziariștii români ne-am făcut și ne facem o datorie de onoare din a înfățișa prin forme și mijloace publicistice variate succesele obținute de statul nostru în înfăptuirea politicii partidului de edificare socialistă a patriei, de întărire permanentă a capacității ei de apărare. În acest sens, numeroase articole, reportaje, interviuri sînt consacrate reliefării marilor realizări obținute în toate domeniile care au schimbat din temelii înfățișarea orașelor și satelor,

România devenind o țară industrial-agrară, cu o industrie puternică, în plină dezvoltare, organizată pe baza cuceririlor științei și tehnicii moderne, cu o agricultură de stat și cooperatistă în plină ascensiune, cu o viață spirituală înfloritoare, cu un nivel de trai al maselor în continuă creștere. Prin forme și mijloace publicistice adecvate, ne străduim să dăm expresie preocupării părintești a partidului de a învăța tineretul să prețuiască prezentul luminos al patriei, să apere marile cuceriri revoluționare obținute sub conducerea partidului, marile drepturi și libertăți democratice de care se bucură întreaga națiune, strălucitele perspective care se deschid în fața poporului român, aflat în plin avînt al construcției societății socialiste multilateral dezvoltate.

Propaganda largă a prezentului atît de bogat în înfăptuiri de proporții fără precedent se îmbină armonios cu dezvoltarea încrederii în viitorul luminos al patriei pe drumul socialismului și comunismului. Realitățile românești, realitățile din toate țările socialiste oferă numeroase și convingătoare exemple care atestă că numai revoluția socialistă este în măsură să asigure progresul social neîntrerupt, democrația reală, dezvoltarea și afirmarea multilaterală a personalității umane. Întrucît socialismul și-a probat virtuțile, vocația constructivă, dezvoltarea încrederii în viitorul comunist al patriei are un suport material palpabil și e de natură să determine angajarea pleneră a tineretului în efortul general de înălțare și apărare a patriei.

Educarea tinerei generații în spiritul patriotismului se împletește armonios cu propagarea nobilelor idei ale internaționalismului socialist.

Ziariștii români consideră că educarea tineretului în spiritul internaționalismului socialist ca un obiectiv major ce decurge din natura intimă a teoriei comunismului științific, fundamentat de clasicii marxism-leninismului. Direcțiile de acțiune în această privință se desprind cu toată claritatea pentru noi din sublinierea care se face în programul partidului potrivit căreia și în viitor: **„Partidul va cultiva în rîndurile întregului popor spiritul internaționalismului proletar, hotărîrea de a întări prietenia și solidaritatea cu toate țările socialiste, partidele comuniste și muncitorești, cu popoarele care luptă pentru dezvoltarea lor independentă, cu forțele progresiste antiimperialiste de pretutindeni, pentru colaborarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială”.**

Militînd pentru educarea internaționalistă a maseilor, presa noastră pornește de la adevărul marxist-leninist că, în condițiile victoriei definitive a socialismului, internaționalismul socialist presupune dezvoltarea hotărîrii de a face totul pentru edificarea și perfecționarea noii orînduirii sociale în fiecare țară, astfel ca socialismul să constituie un viu exemplu pentru toate popoarele lumii.

Sînt numeroase momentele de sinceră prietenie și întrajutorare cu toate popoarele, care jalonează drumul de luptă al poporului român, de solidaritate activă a clasei muncitoare, a forțelor revoluționare din țara noastră cu acțiunile proletariatului mondial, ale Partidului Comunist Român cu mișcarea comunistă internațională.

Evocarea caldă, sistematică a acelor luminoase manifestări de simpatie, sprijin și solidaritate cu acțiunile de luptă ale clasei muncitoare de pretutindeni, care au materializat de atîtea ori de-a lungul istoriei împletirea răspunderilor militanților români față de poporul român cu conștiința îndatoririlor internaționaliste, reprezintă pentru presă, de fiecare

dată, prilej de adâncire a tradițiilor internaționalismului socialist. Astfel în acest an jubiliar când s-au împlinit trei decenii de la eliberarea patriei, ca o vie înfrunțare a patriotismului fierbinte și internaționalismului consecvent propagate de partid, presa a înfrunțat pe larg lupta de rezistență antifascistă a poporului nostru al cărei dinamizator a fost Partidul Comunist Român, participarea României cu întreg potențialul său economic, militar și uman la lupta pentru înfrângerea Germaniei hitleriste.

Presa românească socoate drept o datorie de onoare lupta hotărâtă împotriva ideologiei burgheze, în primul rând împotriva concepțiilor anticomunismului, a calomniilor și atacurilor la adresa țărilor socialiste, creșterea fermității și intransigenței partinice față de teoriile reacționare, retrograde, manifestarea consecventă a unei atitudini militante, combative, fără compromisuri față de ideile străine ideologiei noastre.

În dezvoltarea spiritului de răspundere a tinerei generații pentru apărarea patriei, o coordonată principală o reprezintă pentru toate mijloacele de comunicare în masă, oglindirea veridică a ceea ce fac, a modului cum gândesc și trăiesc tinerii pe timpul stagiului militar. Lucrul acesta este firesc, deoarece, în ansamblul factorilor de ordin educativ care acționează asupra formării omului nou, armata reprezintă o înaltă școală comunistă, o școală a maturității politice, a bărbăției și curajului. Experiența dovedește că îndeplinirea serviciului militar înseamnă pentru tineri, pe lângă însușirea meseriei armelor, o reală călire politico-ideologică, o creștere a spiritului lor de disciplină și a răspunderii cu care privesc obligațiile ce le revin pe locul de muncă și în societate.

Este evidentă preocuparea publicațiilor ca la rubricile rezervate tineretului aflat sub arme să aducă în prim plan, cu precădere, acele fapte și conduite care scot în evidență chipul ostașului nou, al tânărului care face totul pentru a-și îndeplini cu cinste jurământul său. Popularizarea unor asemenea fapte și a unor asemenea exemple de înaltă conștiință în îndeplinirea datoriei militare exercită în masa largă a tinerilor militari o puternică forță mobilizatoare.

În inimile tuturor militarilor s-au întipărit adînc cuvintele de înaltă apreciere rostite la adresa armatei, a meritelor dobîndite de către ea atît în pregătirea de luptă și politică, cît și în participarea efectivă la opera de construcție socialistă a patriei, de către conducătorul iubit al partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Am privit și privim armata ca o parte a națiunii, chemată, desigur, să asigure apărarea independenței și suveranității țării, dar, în același timp, să participe activ și să sprijine toate transformările revoluționare, sociale din țara noastră“.

Aceste cuvinte ale comandantului suprem sînt un adevărat motto al multor articole, reportaje, însemnări, eseuri consacrate înfrunțării dublei răspunderi pe care o are armata în viața țării. În paginile ziarelor și revistelor, în emisiunile de radio și televiziune sînt acordate spații largi pentru a oglindi activitatea tinerilor militari, care mobilizați de organizațiile de partid și ale Uniunii Tineretului Comunist fac totul pentru a-și îmbogăți biografia cu fapte demne de epoca pe care o trăim. Reporterii însoțesc pe tinerii militari în sălile de cursuri, pe terenurile de instrucție, în poligoane, în aplicații tactice, peste tot unde virtuțile ostașului își găsesc cîmp larg de afirmare.

Opinia publică este și trebuie să fie permanent informată despre prezența activă a ostașilor pe marile șantiere industriale, la irigații, în mari campanii agricole sau în apărarea avutului obștesc amenințat de calamități naturale.

O propagandă a îndatoririlor patriotice ostășești cu ecouri deosebit de puternice asupra maselor largi de cetățeni au exercitat concursul republican „Cîntare patriei“, organizat și difuzat de Televiziunea română, cele două ediții ale festivalului cîntecului ostășesc „Te apăr și te cînt, patria mea“.

Presa, radioul și televiziunea reflectă sistematic evenimentele deosebite din viața armatei ca încorporările și trecerile în rezervă, depunerea jurământului militar, aniversarea unor unități, zilele difertelor arme cum sînt aviația, marina, grănicerii, pompierii etc., acordarea de înalte ordine și distincții ale Republicii unor unități și militari cu merite deosebite, festivitățile prilejuite de înaintarea în grad a noilor promoții de cadre active ale armatei noastre populare.

Presa noastră consideră drept o sarcină a sa să reflecte activitatea și preocupările tineretului aflat în pragul executării serviciului militar și a tinerilor — băieți și fete deopotrivă — încadrați în detașamentele de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei.

Sarcina de onoare de a pregăti tineretul pentru apărarea patriei, partidul a încredințat-o Uniunii Tineretului Comunist. Ca urmare „Scînteia tineretului“ ca organ central al organizației revoluționare a tineretului din țara noastră, împreună cu alte publicații civile și militare, ca și emisiunile de radio și televiziune ce se adresează în special tineretului, sînt angajate într-o susținută muncă de sprijinire publicistică a tuturor factorilor care se ocupă de pregătirea și educarea tinerei generații pentru apărarea patriei.

Prin modalitățile publicistice de care dispune, presa ajută pe tineri să înțeleagă că încadrați în detașamentul uniformelor albastre ei dobîndesc un bagaj bogat de cunoștințe politice, ideologice, culturale, de specialitate, un ridicat nivel de conștiință politică care completează educația primită în familie, în școală la locul de muncă, în organizațiile de partid și U.T.C. Tinerii trecuți prin perioada de pregătire în cadrul acestor detașamente vin în armată mai maturizați, mai bine identificați cu îndatoririle ce le revin în perioada stagiului sub arme, mai dornici să-și însușească în cel mai scurt timp și la cote înalte măiestria militară.

Mutațiile care au loc în viața și în universul sufletesc al tineretului patriei noastre, angajarea lui activă, pe multiple planuri, în dinamica vieții sociale, sînt tot atîtea teme pasionante de dezbateri în paginile ziarelor și revistelor, în emisiunile social-educative ale radioteleviziunii române. Strînse la un loc, reportajele, articolele, însemnările, paginile speciale, anchetele sociale, interviurile, portretele etc., consacrate problemelor tineretului, alcătuiesc în fapt o cronică veridică a procesului de formare, în contextul realităților noastre socialiste, a unei tinere generații apte să continue opera înaintașilor, să poarte pe culmi și mai înalte idealurile poporului român, angajat cu toate forțele în înfrunțarea politicii Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Cititorilor, ascultătorilor și telespectatorilor tineri le sînt, de acum, familiare rubrici periodice în cuprinsul cărora se dezbate probleme esențiale ale vieții

și activității lor. Dintre acestea amintim rubricile „Patriei, munca și veghea noastră“, „Punți de legătură între generații“, „Tineri în uniforme albastre“, „Scrisori din unitate“, „La școala înaltelor virtuți ostășești“. De remarcat este faptul că atenția presei se îndreaptă în egală măsură spre activitatea tinerelor fete. Reportaje și articole înfățișează munca și conduita lor în școlile militare de ofițeri și subofițeri femei, în cadrul pregătirii militare pe care studentele o efectuează în facultățile și institutele de învățământ superior pe care le urmează sau detașamente de tineret, în gărzile patriotice și în formațiile locale de apărare antiaeriană.

Tinerii așteaptă cu interes paginile speciale la care colaborează activ și în cuprinsul cărora sînt abordate îndatoriri și virtuți, metode și mijloace eficiente de pregătire sau care dezbate asemenea teme majore: „Școala muncii — școala maturității“, „Slujim cu credință patria, partidul, poporul“, „Ostașul nostru — omul care semnează două mari opere: Apărarea-construcția“, „Sub drapel, o singură voință“. Virtuți cum sînt curajul, dîrzenia, spiritul de inițiativă, spiritul de ordine și disciplină, simțul răspunderii personale față de cauza apărării patriei își găsesc o amplă dezbateră sprijinită pe forța mobilizatoare a faptelor, în cicluri care devin adevărate dicționare ale eticii tineretului.

În cercul de probleme privind pregătirea tineretului pentru apărarea patriei, presa consemnează într-o tot mai mare măsură activitatea pionierilor, a cercurilor lor tehnice, științifice și sportive, a jocurilor lor cu caracter aplicativ-militar.

Tema multor reportaje este inspirată din activitatea deosebit de interesantă și instructiv-formativă pe care o desfășoară pionierii în cercuri cum sînt: „Prietenii grănicerilor“, „Prietenii vînătorilor de munte“, „Prietenii marinarilor“. Unitățile militare sînt vizitate adesea — fapt consemnat de presă, prin mijloace publicistice diferite — de organizații pionierești, de tineri și tinere din detașamentele de apărarea patriei sau din gărzile patriotice.

Sînt întîlniri emoționante între tinerii civili și militari, iar ziarele și revistele, emisiunile de radio și televiziune reflectă operativ aceste contacte menite să dezvolte la tineri dragostea pentru armată, să le îmbogățească cunoștințele privind tehnica și aparatul din înzestrarea unităților, să colaboreze mai strîns cu militarii în activizarea unor cercuri cu caracter aplicativ-practic, cum sînt: cercurile micilor radiofoniști, cercurile de aero-navo-rafto-auto modele, cercurile micilor inovatori și cele sportive, cercurile cultural artistice etc.

Reporterii de la ziarele și revistele de tineret, de la radio și T.V. sînt mereu prezenți cu carnetul, magnetofonul și aparatul de filmat la mari competiții ale tineretului, cum sînt cunoscutele întreceri denumite „Cupa ziarului „Apărarea patriei“, pentru cea mai bună bază și activitate sportivă“, spartachiadele militare de vară și iarnă, competiția cu caracter republican „Cupa tineretului“ la care concurează, în egală măsură, tineri militari și civili, complexul competițional polisportiv „Sport și sănătate“. Cîștigătorii și campionii unor asemenea competiții finalizate pe plan republican se cer larg popularizați în presă, deoarece exercită un puternic rol stimulatînd în desfășurarea cu bune rezultate a mișcărilor sportive, tehnico-aplicative de masă.

Am încercat să prezentăm cîteva aspecte din experiența practică acumulată pe parcursul ultimilor ani pe linia sprijinirii operei întreprinsă de partidul și statul nostru de educare a tinerei generații în spi-

ritul patriotismului fierbinte, al devotamentului față de orînduirea socialistă și al unei înalte răspunderi față de cauza apărării cuceririlor revoluționare ale poporului român, a independenței și suveranității patriei.

Pregătirea tineretului pentru muncă și viață, pentru construcție și apărare se înscrie în continuare ca o sarcină de prim ordin a lucrătorilor din presă, radio și televiziune.

Este nevoie să depunem eforturi sporite pentru a ne situa la înălțimea cerințelor și exigențelor pe care Partidul Comunist Român le pune în etapa actuală în fața activiștilor săi de pe frontul ideologic. Experiența acumulată atestă că presa este una din pîrghiile cele mai importante de înrîurire a conștiinței revoluționare a tineretului, deoarece este extrem de mobilă și cuprinzătoare, mereu prezentă în miezul fierbinte al realităților sociale. Pentru ca ea să-și mărească raza de acțiune, puterea de comunicare și influențare în spiritul politicii partidului e necesar să țină permanent pasul cu preocupările și nevoile spirituale ale tineretului.

Avînd un larg orizont politic, un bogat bagaj de cunoștințe generale, pentru că socialismul îi oferă condiții nelimitate de acces la valorile științei și culturii, tineretul de azi nu acceptă limbaul uscat, stilul moralizator. El simte nevoia ideilor limpezi, informației bogate, dense și variate, a argumentelor palpabile, toate redade într-un stil atractiv. De asemenea, tineretul dorește confruntarea, dialogul deschis cu trecutul și viitorul pentru a se putea defini și delimita. Sporirea receptivității presei față de cerințele și exigențele tineretului contemporan, prin îmbogățirea, diversificarea și nuanțarea conținutului de idei și a genurilor sale publicistice, se înfățișează ca un deziderat esențial pentru împlinirea pleneră a misiunii sale formative. Înțelegem apropierea presei de inima și rațiunea tineretului nu pentru a-i face concesii, ci pentru a-l propulsa din interior și a-l asocia propriei educații.

Abordarea din unghiuri inedite a realității, înfățișarea romantismului revoluționar, a curajului și eroismului în muncă, a mutațiilor din conștiința tineretului reprezintă imperative la ordinea zilei. Ce înseamnă a fi revoluționar azi, cînd vechea ordine socială burgheză a fost lichidată, constituie o întrebare-problemă care revine și trebuie să revină din ce în ce mai frecvent în coloanele presei noastre. Pentru a pătrunde și ilumina pe dinăuntru zonele sufletești adînci ale tinerilor, gazetarii sînt chemați să-și ridice neconținut nivelul ideologic, să-și însușească datele psihologiei, pedagogiei și sociologiei moderne, să găsească cele mai eficiente căi de comunicare cu cititorii tineri.

Promovarea mai largă a informației concise, directe, a anchetei de presă, a schimbului curajos de opinii, a reportajului care dezvăluie sensurile și semnificațiile faptului de viață, a eseului cu rezonanțe și implicații umane reprezintă o cerință acută a modernizării presei.

Ziariștii din țara noastră sînt datori să-și perfecționeze cu perseverență mijloacele de expresie, comunicare și convingere pentru a sădi cît mai adînc în conștiința tinerei generații a României socialiste adevărul relevant cu pregnanță de tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Alături de eforturile pentru sporirea avuției naționale, pentru bunăstarea poporului, apărarea patriei este o îndatorire sfîntă a oricărui tînăr — proba supremă a dragostei față de glia strămoșească, a devotamentului față de cauza socialismului“.

COLOCVIUL ZIARIȘTILOR PE PROBLEMELE POPULAȚIEI

Înscrindându-se în suta de manifestări care au precedat deschiderea Conferinței mondiale a populației, între 15—17 august 1974 s-au desfășurat la București, în sala mică a Palatului, lucrările **Colocviului ziariștilor pe problemele populației**, reuniune internațională organizată de Centrul pentru informare economică și socială al O.N.U. și Uniunea ziariștilor din România, sub egida Organizației Națiunilor Unite.

Inițiat în scopul informării participanților, de către specialiști de talie mondială, asupra principalelor probleme ce se ridică în legătură cu populația, Colocviul s-a bucurat de prezența a peste 250 ziariști din toate continentele (peste 150 dintre gazetarii acreditați la Conferința mondială a populației, 50 bursieri ai O.N.U. din țările în curs de dezvoltare, aproximativ 50 de ziariști români acreditați, precum și specialiști români și străini în probleme demografice).

La deschiderea festivă a manifestării au participat **Antonio Carillo Flores**, secretar general al Conferinței

mondiale a populației, **Snowden T. Herrick**, director adjunct al Centrului pentru informare economică și socială al O.N.U., **Sayed Abbas Chedid**, directorul Centrului de informare al O.N.U. la București.

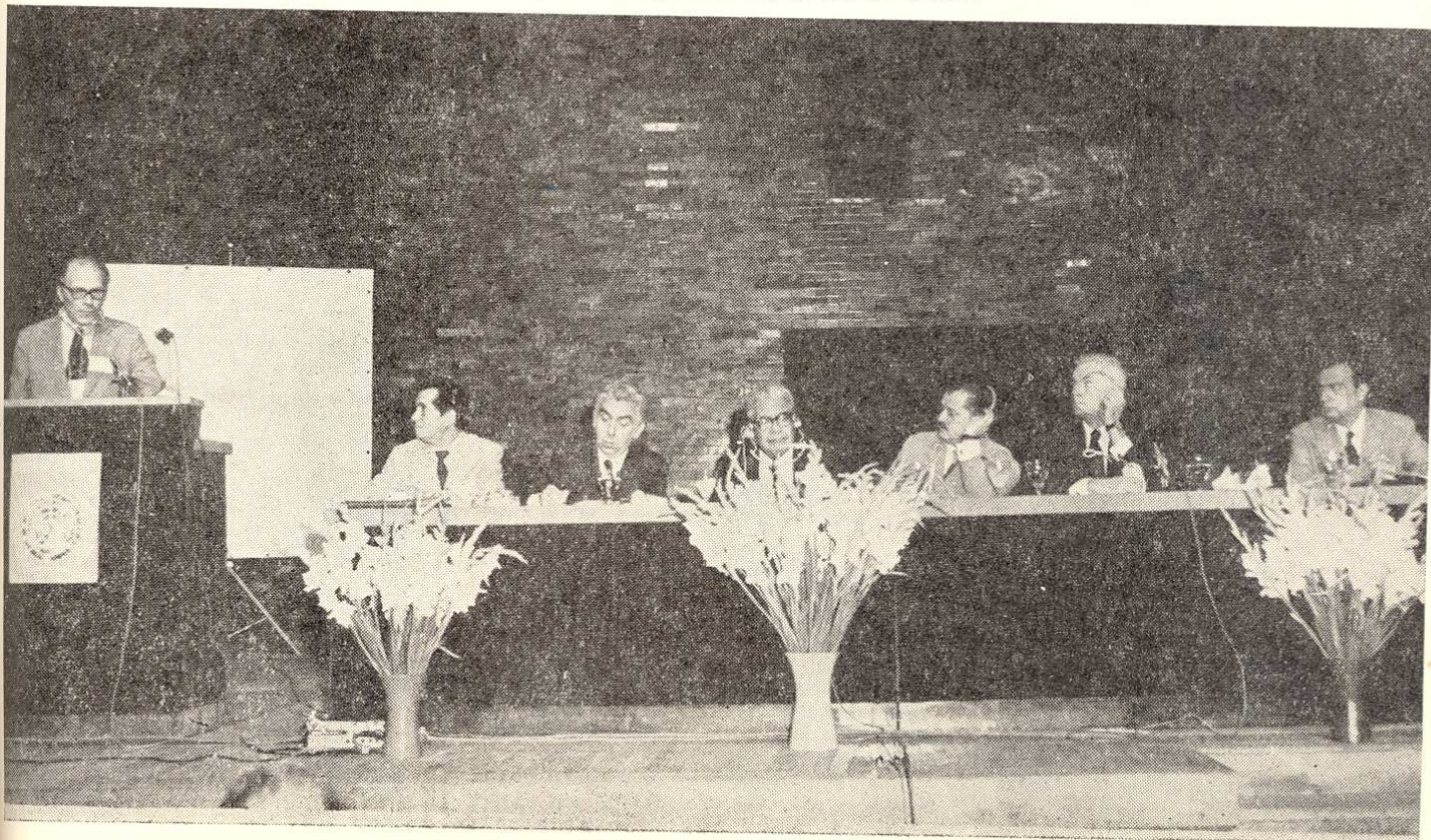
De asemenea, la deschidere au luat parte **Gheorghe Cioară**, vicepreședinte al Comitetului național român pentru pregătirea Conferinței, primarul general al Capitalei, **Mircea Malița**, ministru secretar de stat, secretar general al Comitetului național român pentru pregătirea Conferinței mondiale a populației, **Nestor Ignat**, președintele Uniunii ziariștilor din România, **Ioan Stănculescu**, secretarul Uniunii, precum și conducători ai unor publicații și instituții de presă din țara noastră.

În Cuvîntul de salut adresat participanților — ziariști din numeroase țări de pe toate continentele — **Antonio Carillo Flores**, după ce și-a exprimat recunoștința pentru atenția deosebită și grija manifestată de președintele Nicolae Ceaușescu față de organizarea și pregătirea Conferinței

Mondiale a Populației, eveniment politic de mare însemnătate în viața internațională, a relevat faptul că, în evoluția societății contemporane, problemele populației, resursele naturale, mediul ambiant preocupă din ce în ce mai mult toate țările lumii. Vorbitoarea a subliniat importanța și rolul din ce în ce mai mare al mijloacelor de informare în stabilirea și stringerea legăturilor pe plan internațional, aportul acestora la apropierea și cunoașterea reciprocă a tuturor națiunilor lumii, în interesul progresului, al păcii și bunăstării generale.

În numele Consiliului popular municipal București și al Comitetului național român de organizare a Conferinței mondiale a populației, **Gheorghe Cioară**, primarul general al Capitalei, a salutat pe participanți, exprimându-și convingerea că întâlnirile și schimbul de opinii prilejuite de lucrările Colocviului, reflectarea acestora în paginile ziarelor și revistelor pe care le reprezintă ziariștii prezenți vor contribui la afirmarea și mai puternică pe arena mondială a princi-

Prezidiul festivității de deschidere a Colocviului ziariștilor pe problemele populației. Vorbește Snowden T. Herrick. De la stînga la dreapta: Ioan Stănculescu, Mircea Malița, Antonio Carillo Flores, Gheorghe Cioară, Nestor Ignat și Sayed Abbas Chedid

piilor care trebuie să stea la baza colaborării internaționale dintre statele suverane în lumea contemporană și în ceea ce privește problemele populației. Subliniind că rezolvarea problemei populației, inclusiv cea a creșterii demografice, presupune în primul rând ridicarea gradului dezvoltării economice, micșorarea decalajelor, vorbitorul a relevat că lichidarea subdezvoltării impune instaurarea în viața internațională a unor relații noi, democratice, bazate pe egalitate, echitate și respect mutual, pe schimburi avantajoase, pe o largă colaborare între popoare, menite să asigure cadrul favorabil dezvoltării libere, nestânjenite, a tuturor națiunilor. În încheiere vorbitorul a arătat că România, promotoare activă a cerințelor de a se asigura creșterea rolului O.N.U. în

Snowden T. Herrick, director adjunct cu probleme de populație al Centrului de informare economică și socială a O.N.U. a prezentat programul colocviului ale cărui lucrări s-au desfășurat în șase ședințe, dintre care cinci cu următoarele teme: „Populația și resursele mondiale”, „Politica demografică”, „Așezări omenești: urbanizare și populație”, „Populația și dezvoltarea socială și economică” și o gală de filme; a șasea ședință fiind afectată unei mese rotunde.

Prima ședință ce a urmat festivității de deschidere a fost prezidată de prof. univ. **Nestor Ignat**, care a adresat celor prezenți la Colocviu un salut din partea Uniunii ziaristilor. Referindu-se la participarea unui număr atât de mare de zariști la Colocviu și la Conferința Mondială a Populației, vorbitorul a subliniat menirea presei de a contribui la mărirea puterii de radiație a ideilor dezbătute în această reuniune în conștiința milioanele de oameni de pe toate continentele.

Despre „Populația și resursele mondiale” — tema primei ședințe (expert **Roger A. Agile**) și-au exprimat punctele de vedere referenții **Dr. Aurelio Peccei**, președintele Clubului de la Roma privind progresul științei și tehnologiei și **Han Suyin**, doctor în medicină și scriitoare.

Arătând, printre altele, rolul crescând al resurselor naturale în rezolvarea problemelor populației, **A. Peccei** și-a exprimat părerea că în vederea utilizării optime a acestora în interesele întregii umanității, într-o societate viitoare ar trebui să se treacă la „utilizarea mai rațională a resurselor naturale pe scară mondială”, proces progresiv, care va dura mult timp. Cei puternici trebuie să dea de pe acum exemplu: să limiteze folosirea resurselor, să nu fie singurii care să le folosească, să le păstreze pentru scopuri de lungă durată. **A. Peccei** a criticat, de asemenea, concentrarea forței tehnologice în miinile citorva țări privilegiate.

Dr. Han Suyin a arătat că trebuie lăsat fiecărui popor dreptul de a decide propria sa politică în problemele populației. Planificarea familiei, controlul nașterilor, limitarea creșterii populației nu constituie o soluție reală, ele nu pot înlocui dezvoltarea. „Adevărata cauză a sărăciei o constituie inegalitatea, exploatarea, imperialismul”, a declarat **Dr. Han Suyin**; fără înlăturarea acestor cauze „nici un program de control familial nu va da rezultate, așa cum s-a întâmplat în India”. Vorbitorul s-a referit în mod special la succesele mari obținute de China populară în rezolvarea problemei populației, subliniind că după opinia sa, problema rezidă „în sistemul social din fiecare țară deoarece populația — economia — politica nu pot fi izolate una de cealaltă”.

Cea de a doua zi a colocviului a fost consacrată dezbaterii a două teme: „Politica demografică” și „Așezări omenești: urbanizare și populație”.

În cadrul ședinței de dimineață — prezidată de **Amitabha Chowdhury**, director executiv al Fundației presei din Asia și având ca expert pe **Dr. Nafis Sadik** — au prezentat intervenții privind politica demografică **Dr. Aziz Bindary**, președintele Consiliului suprem egiptean al planificării familiale, prof. **Lucille Mair**, membră a Comisiei dezvoltării sociale din Jamaica, **Lester R. Brown**, expert al Consiliului de dezvoltare de peste mări (S.U.A.) și **Dr.**

HAN SUYIN, doctor în medicină și scriitoare:

Cred că e bine că problemele vor fi „identificate”, „sublinate” și asta e foarte util. Cred că înainte de a cunoaște o problemă trebuie articulată, exprimată clar. După părerea mea, de exemplu, această reuniune a noastră, colocviul ziaristilor, a fost extrem de utilă, pentru că a permis confruntarea diferitelor puncte de vedere, pentru că a pus în lumină anumite probleme și situații și chiar a clarificat unele dintre ele.

Vream să vă spun, ce am simțit când am coborât din avion. M-am uitat pe cimpie și am văzut pământul negru cit era de frumos și aproape că am strigat de bucurie; O, ce pământ frumos și bun aveți aici! Vedeți dv. aveți o țară cu un mare potențial și când am văzut oamenii și dragălașenia și sentimentul de mulțumire — totul pare ușor și relaxat, și oamenii sînt extrem de amabili — când am trăit sentimentul acela de relații directe, sincere, familiare, m-am simțit foarte fericită. Am categoric intenția să mă întorc. Știți, după cit am stat, nu pot spune prea multe. Ar însemna să flatez și eu nu flatez nici odată oamenii. Prietenii nu trebuie flatați. Dar din contactele pe care le-am avut cu toată lumea aici, cu ziaristii, cu oamenii dinăuntrul și dinafara colocviului, simt că trebuie să mă întorc să stau măcar o lună. E o țară minunată și să știți că eu nu cred că dacă o țară e mică nu e importantă. E importantă fie că e mică sau mare.

Victor Zlătescu, profesor la Academia „Ștefan Gheorghiu”. În general, intervențiile conferențiarilor ca și cuvintele participanților la discuție au scos în evidență faptul că problematica perspectivelor de viitor ale omenirii nu poate fi abordată în afara cadrului dezvoltării economico-sociale a fiecărui stat; principalul mijloc de soluționare a multiplelor probleme ale

ANTHONY ASTRACHAN. (Evaluator al Colocviului) corespondent al publicației „Saturday Review World” — New-York:

Dacă ar fi să vorbesc despre utilitatea Colocviului — și acest lucru mi se pare neîndoielnic — aș spune că organizarea sa a fost utilă din două puncte de vedere: mai întâi pentru că a facilitat ziaristilor intereseți din întreaga lume un fructuos schimb de vederi și experiență în problemele demografice ale umanității, dintre care sînt sigur nu toate ne erau familiare. În al doilea rînd, mai ales pentru ziaristii din țările în curs de dezvoltare — cei 40 de bursieri — a prilejuit un contact cu colegii lor din alte țări ca și cu experții ai O.N.U. în probleme de populație, cu care au putut să-și confrunte propriile opinii în ceea ce privește realitățile demografice cu care se confruntă lumea a treia.

Desigur Colocviul a fost o experiență utilă și pentru O.N.U., care cu prilejul viitoarelor conferințe mondiale va ști să învețe din unele deficiențe inerente de organizare ale acestuia. Principalul său merit, care nu poate fi umbrat de nici o imperfecțiune organizatorică, este faptul că a stabilit un dialog între gazetarul de pe toate meridianele, care, întorcîndu-se acasă, vor ști să informeze opinia publică din țările lor că la București, la această Conferință mondială a populației s-a conturat din ce în ce mai clar ideea de a coopera pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, în care popoarele să se dezvolte conform năzuințelor lor.

Țara dvs. este minunată, de-a dreptul încântătoare prin ospitalitatea românească, despre care auzisem, dar care văd că nu este o simplă vorbă.

Brașovul, singurul oraș din România pe care îl cunosc în afara Bucureștiului, mi-a plăcut deosebit prin stilul său arhitectonic particular.

SNOWDEN HERRYK, director adjunct (cu probleme de populație) al Centrului de informare economică și socială al O.N.U.:

În intenția noastră, a organizatorilor — și aici includ, desigur, și Uniunea ziaristilor din țara dv. — Colocviul ziaristilor, care a reunit peste 250 participanți din țările Europei, Americii de Nord și Americii Latine, Asiei, Africii, a avut scopul de a face cunoscute problemele demografice cu care se confruntă omenirea.

Faptul că la această manifestare a participat un mare număr de zariști, care au reprezentat atâtea țări și care, după terminarea colocviului au scris corespondențe pentru publicațiile pe care le reprezentau din țările lor, mi se pare deosebit de important. Discuțiile care au urmat fiecare întâlnire cu experți ai O.N.U. au demonstrat interesul unanim pentru problemele demografice și participarea ziaristilor din țările în curs de dezvoltare, în număr mare la aceste dezbateri este în măsură să ne arate dorința tuturor popoarelor de a se ajunge la un consens în problemele populației cu care se confruntă astăzi omenirea.

Desigur, dacă privim retrospectiv — așa cum a reieșit și din ședința ce am avut-o cu toți cei ce au făcut parte din biroul de presă — Colocviul de la București, ne-a oferit o experiență din care avem de învățat în ceea ce privește organizarea unei viitoare manifestări internaționale similare. Mă refer la faptul că poate ar fi fost mai util ca unele dezbateri să fie organizate pe comisii pentru a da posibilitatea realizării unui dialog la care să participe cit mai mulți zariști.

Cu Uniunea ziaristilor am avut o foarte bună colaborare, astfel, încît rezultatele bune ale Colocviului se datorează și acestor relații de înțelegere deplină ce au domnit între organizatori.

Impresiile despre țara dv. din care, în afara Bucureștiului, am văzut litoralul și Brașovul, sînt deosebit de favorabile; eu și soția am fost realmente încântați de ceea ce am văzut și regretăm că n-am putut vedea mai mult din cauza timpului scurt pe care l-am avut la dispoziție pentru călătorii.

viața internațională, are convingerea fermă că Organizația Națiunilor Unite și organisme sale specializate, cu sprijinul și aportul tuturor statelor membre, pot să-și aducă o contribuție mai eficientă la soluționarea problemelor populației, în vederea creării unor condiții superioare de trai pentru toți locuitorii acestei planete, concomitent cu eforturile destinate instaurării și consolidării unui climat de pace, încredere și colaborare între țări și popoare.

Numeroși participanți la acest Colocviu au dorit să transmită cititorilor noștri opiniile lor despre această manifestare și impresiile lor despre România, declarații pe care le-am inserat în chenar, în corpul materialului despre Colocviu.

SABURO OKITA, președintele Fondului Economic Japonez de Cooperare Internațională, președinte al Institutului de cercetări economice din Japonia :

A fost o experiență foarte pasionantă. Am fost unul dintre conferențieri, împreună cu profesorul Murgescu și cu un economist din Brazilia. A fost o excelentă participare a publicului la discuții. Cred că e foarte important că au fost ziariști care au reprezentat atâtea țări și care, după colocviu, au scris în ziarele lor de acasă, au trimis telegrame, corespondențe. Cred că a fost o întilnire foarte utilă.

populației, între care și cea a creșterii demografice, constă în ridicarea gradului de dezvoltare economică a tuturor statelor, în micșorarea decalajelor care separă țările în curs de dezvoltare de cele dezvoltate.

În ședința de după amiază, prezidată de **John Peter Kellner**, redactor șef al ziarului „The Sunday Times” — Londra (expert **Gwendolyn Acsadi**), consacrată problemelor de urbanizare și populație au conferențiat dr. **Margaret Mead**, director al departamentului de etnologie al Muzeului american de științe naturale și **Rashed Gbadamosi**, împuternicit pentru problemele dezvoltării economice (Statul Lagos — Nigeria). În intervenția sa, dr. **Margaret Mead** a subliniat — așa cum a făcut și prof. **Lucille Mair**, în cadrul ședinței de dimineață — în mod deosebit necesitatea schimbării statutului femeilor, importanța esențială a atragerii lor la activitățile productive.

„Populația și dezvoltarea socială și economică” a fost tema dezbătută în cea de a treia zi a colocviului, ședința fiind prezidată de **Jean Pierre N'Diaye**, membru al conducerii redacției „Jeune Afrique” (expert **James Walls**). Au prezentat expunerii prof. univ. **Costin Murgescu**, directorul Institutului român pentru studierea conjuncturii economice internaționale, dr. **Saburo Okita**, președintele Fondului economic de cooperare de peste mări (Japonia) și prof. **Candido Mendes De Almeida**, membru

LEOTA PITA, redactor șef la „South Sea Star”, „On The Beach” (Samoa de vest) :

Colocviul ziariștilor s-a dovedit a fi cu adevărat „deschizător de drumuri” pentru Conferința Mondială a Populației. Prin „deschizător de drumuri” vreau să înțeleg faptul că acei dintre noi care au avut șansa să fie invitați la Colocviu au avut posibilitatea să ia contact și să-și clarifice toate problemele populației care, multe dintre ele, separat contradictorii au fost ridicate și dezbătute la conferință, în ședințele plenare și ale comitetelor, sau în conferințele de presă de conducătorii delegațiilor sau a Executorilor O.N.U. Deci găsec ca ideea unui colocviu al ziariștilor, ca un mijloc de informare asupra problemelor populației ce au fost dezbătute la Conferință, organizat înainte de de deschiderea lucrărilor Conferinței, este foarte eficace. Ca o sugestie care cred că ar îmbunătăți colocviile viitoare, dialogul între experți și ziariști, să fie încurajat prin împărțirea ziariștilor și experților în comitete pentru discutarea și examinarea mai atentă a problemelor care vor fi cuprinse la Conferință. Pentru că așa cum a fost atmosfera la acest colocviu, mi s-a părut mai mult ca un curs ținut de experți unor studenți sau o Conferință de presă, mai degrabă decât un colocviu, un schimb de idei asupra problemelor conferinței.

al Comisiei pontificale pentru justiție și pace.

Așa cum am arătat mai sus, una dintre cele șase ședințe a fost consacrate prezentării unei gale de filme, dintre care unele realizate la cererea O.N.U., iar altele românești, după care au urmat discuții.

În cadrul majorității expunerilor, un loc important l-a ocupat problema răspunderilor care revin țărilor dezvoltate pentru lichidarea subdezvoltării, în ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare, precum și problema rolului O.N.U.

Marea majoritate a întrebărilor care au urmat după expuneri au fost, în același timp, scurte comentarii ale ziariștilor, participanți la Colocviu pe marginea tematicii abordate de specialiști. Cele mai multe întrebări și comentarii au fost formulate mai ales de către ziariștii din țările Asiei, Africii și Americii Latine, care s-au manifestat în mod activ, ridicând numeroase probleme acute ale dezvoltării în țările lor, ca și pe plan mondial, în relațiile dintre state, probleme insuficient clarificate în unele expuneri.

O serie de participanți — din Nigeria, Guatemala ș.a. — s-au referit la „responsabilitățile mari” care revin țărilor capitaliste pentru situația grea a „lumii a treia”, au criticat politica acestor țări față de țările subdezvoltate.

Mulți participanți au abordat în intervențiile lor problema cursei înarmărilor, arătând consecințele grele ale acesteia asupra dezvoltării.

Deosebit de insistent au subliniat unii vorbitori rolul pe care presa trebuie să-l joace în rezolvarea problemelor populației. În legătură cu aceasta, ziariști din Africa și America au criticat presa occidentală care „se dezinteresează de problemele dezvoltării, nu scrie nimic despre profiturile uriașe ale marilor societăți capitaliste, ocupându-se în schimb, în mod intens, de problemele senzaționale...”

Ultima ședință a colocviului a fost consacrată unei mese rotunde, în ca-

În rest, organizarea colocviului a fost excelentă. Membrii Uniunii ziariștilor au fost foarte binevoitori incit au făcut într-adevăr din șederea noastră în București o experiență pe care n-o vom uita nicicând. Aceleași cuvinte bune și despre personalul O.N.U. condus de dl. Herrick.

Cît privește impresiile mele despre România, e prima oară cînd vizitez o țară comunistă și, cînsit vorbind, am fost uimit de bucuria de a trăi pe care am citit-o pe fețele tuturor oamenilor pe care i-am văzut pe străzi. Am fost de asemenea încîntat de discuțiile libere, de ideile schimbate cu ziariștii români. Am auzit tot felul de povești, cum că în țările comuniste oamenii sînt înrobiți... dacă acestea sînt cumva semnele unei înrobiri, atunci eu nu știu ce este libertatea...

Cea mai impresionantă descoperire am făcut-o în legătură cu prețul scăzut al alimentelor și îmbrăcămintii în România. Hrana și hainele costă jumătate din ceea ce plătești în acele țări bazate într-adevăr pe principii capitaliste și în special în țara mea.

Un spectacol impresionant au fost realizările industriale ale României pe care le-am văzut acolo unde ne-a fost posibil să mergem. Este cu adevărat o mîndrie a poporului român.

Cît despre ospitalitatea românească — a fost copleșitoare și generoasă.

La tribuna Colocviului, prof. univ. Nestor Ignat, transmițînd salutul Uniunii ziariștilor

drul căreia ziariști, președinții ședințelor amintite (prof. univ. **Nestor Ignat**, președintele Uniunii ziariștilor din România, **Victor Aquilar**, directorul general al televiziunii boliviene, **Ami-tabha Chowdhury**, directorul Fundației presei din Asia, **Jean Pierre N'Diaye**, membru în comitetul de redacție al revistei „Jeune Afrique” și **John Peter Kellner**, redactor șef al ziarului „The Sunday Times”) au formulat opinii asupra dezbaterilor ce au avut loc.

Referindu-se la ședința pe care a condus-o, președintele Uniunii ziariștilor din România a subliniat spiritul viu, interesul mare manifestat de participanți pentru tema în dezbateri, ceea ce este o confirmare a succesului acestei manifestări organizate de Centrul pentru informare economică și socială al O.N.U. în colaborare cu Uniunea ziariștilor.

„Remarcabil mi se pare faptul că — a spus în continuare vorbitorul — în ședința pe care am condus-o, ca de altfel în tot colocviul, ziariștii participanți s-au dovedit nu numai ascultători atenți ai expunerilor făcute de către distinșii specialiști în acest domeniu, ci și participanți pasionați la o dezbateri largă, aducînd în prim plan, prin întrebările și precizările făcute, puncte de vedere noi, unghiuri de apreciere valabile, fapte culese din experiența lor profesională, aspirații care sînt și ale popoarelor din țările lor. S-a manifestat puternic, o dată mai mult, marea diversitate de situații și păreri, s-a vădit șubreziența soluțiilor unilaterale, simpliste, necesitatea abordării tuturor factorilor care determină relația populație — resurse naturale. Totodată s-a manifestat cu tărie, prin glasul ziariștilor participanți, ca purtători de cuvînt ai opiniei publice din numeroase țări, spi-

PROMILLA KALHAN, corespondent special "HINDUSTAN TIMES" - New-Delhi :

Organizarea unui colocviu al ziariștilor a fost o idee foarte bună. Discuțiile din cadrul colocviului mi-au dat o imagine despre diversele opinii în problema populației, despre politica adoptată de diferitele țări. Vocea lumii a treia (Africa) a fost clară : nu poate fi control al populației fără dezvoltare social-economică și fără o repartizare egală a resurselor. A fost, de asemenea, foarte plăcut să mă întâlnesc cu ziariști români, care sînt sinceri și prietenoși. Uniunea ziariștilor români a fost deosebit de ospitalieră și am petrecut o zi minunată la Brașov. Poporul român este emancipat, harnic și disciplinat. A cordă o deosebită importanță păcii. Am observat că își iubeste președintele țării, pe domnul Nicolae Ceaușescu. Acesta este un om deosebit de înțelept. El dorește să stabilească relații de prietenie cu toată lumea și încearcă să apropie popoarele lumii. Și-a oferit mina sa prietenească întregii lumi și a deschis porțile țării sale comerțului și turismului. Cred că este un mare om. Sînt fericită să văd România făcînd progrese atât de mari în industrie și agricultură.

toate statele sînt chemate să-și spună cuvîntul și să contribuie la înfăptuirea cauzei comune a păcii și progresului.

În acest sens, fără îndoială, presa, cu toată diversitatea de programe naționale, de obiective și puncte de vedere, va sprijini realizarea pînă la capăt a măsurilor de ordin demografic pe plan național și a acelor preconizate de Națiunile Unite în sensul rezolvării problemelor populației în concordanță cu interesele tuturor popoarelor.

Munca noastră pe acest tărîm întins abia începe după încheierea Conferinței — a încheiat **Nestor Ignat** — și, fără îndoială, nici un efort publicistic, utilizarea celor mai eficiente mijloace de convingere nu vor fi prea mari pentru obținerea de noi succese în rezolvarea practică a acestei probleme fundamentale a omenirii.

Și ceilalți participanți la masa rotundă și-au exprimat părerea că această manifestare internațională non-guvernamentală, premergătoare Conferinței Mondiale a Populației a prilejuit un larg și fructuos dialog asupra problemelor menite a sta tot mai mult în atenția opiniei publice și a statelor, a factorilor chemați să informeze și să educe masele largi. S-a evidențiat, totodată, necesitatea ca abordarea prin mijloace de informare a problemelor populației să fie făcută într-o strînsă conexiune cu problemele dezvoltării economice, sociale, culturale ale omenirii, cu eforturile popoarelor pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, în conformitate cu interesele fiecărei națiuni.

În încheierea lucrărilor Colocviului, a luat cuvîntul **Ioan Stănculescu**, secretarul Uniunii ziariștilor, care a exprimat convingerea că acest Colocviu va stimula, ca și alte manifestări desfășurate sub egida O.N.U., în spiritul păcii și cooperării internaționale, preocupările demne de toată lauda de a aborda și evalua la nivel științific, creator, toate datele majore ale problemei populației cu care este confruntată și va fi confruntată și în

RASHEED A. GBADAMOSI, impunit pentru problemele dezvoltării economice, statul Lagos — Nigeria:

Eu am fost unul dintre vorbitori și mi-a făcut mare plăcere să primesc întrebări stimulatoare din sală. Acest lucru a dovedit multă viață și interes din partea participanților. Spiritul în care au avut loc dezbaterile, întrebările și expunerile în multe probleme, au dovedit că a fost o discuție între oameni cu opinii controversate, dar toate rezonabile și toate aspecte ale dilemelor lumii moderne contemporane. După părerea mea, totul s-a desfășurat excelent și consider că acest Colocviu a procurat „muniții“ pentru a servi ziariștilor în cadrul Conferinței mari a populației, „muniții“ care să-i ajute să-și facă bine meseria.

deceniile următoare întreaga omenire, de a găsi și sugera soluții raționale și eficiente în interesul bunăstării și înfloririi tuturor națiunilor.

În continuare, el a arătat satisfacția față de faptul că multe din ideile și opiniile expuse în cadrul Colocviului coincid cu preocupările și acțiunile concrete întreprinse în problemele populației de către guvernul României — sprijinite de toți gazetarii noștri, în consens cu idealurile și orientările fundamentale ale Națiunilor Unite.

În încheiere, vorbitorul a exprimat convingerea că „amplu material de dezbateri prezentat Colocviului, ideile și opiniile constructive exprimate vor constitui un obiect de reflecție pentru cei ce acționează în domeniul mijloacelor de comunicare de masă asupra realității prezente și a perspectivelor de viitor în problemele demografice, a principalelor căi și soluții menite să asigure o dezvoltare pașnică și prosperă a tuturor popoarelor lumii, în spiritul justiției, respectului și încrederii reciproce, pentru colaborare, progres și pace în lume“.

Consemnare de

MILENA COMARNESCU

cadran — cadran — cadran — cadran — cadran — cadran

HÎRTIA — O PROBLEMĂ MONDIALĂ

Cererea de hîrtie este atât de mare în prezent încît cercetătorii se străduie să găsească noi materii prime, în afară de lemnul atât de deficitar, pentru fabricarea ei. Trecînd peste considerente de preț se fabrică azi hîrtia din lemn de palisandru sau bambus. Se folosesc de asemenea tot felul de deșeuri ca deșeurile de hîrtie, deșeuri de la fabricarea zahărului din trestie de zahăr. Și paie și papirusul și materialele plastice se folosesc pentru fabricarea hîrtiei. Specialiștii americani au întreprins cercetări pentru realizarea hîrtiei din caprifoi, din foi de porumb, din tulpini de floarea soarelui și chiar din cînepă indiană. O plantă ideală este considerată Kenaful, care atinge în 120 zile trei metri înălțime și al cărui conținut în fibre celulozice este de șapte ori mai mare decît acela al pinului, la suprafețe echivalente.

Lemnul obișnuit de celuloză este din ce în ce mai

neîndestulător. Hîrtia trebuie produsă însă în cantități tot mai mari. De aici fantezia cercetătorilor pentru a găsi noi și noi materii prime pentru producerea hîrtiei.

*

Italia importă mari cantități de deșeuri de hîrtie (circa 16 000 tone anual) plătiind prețuri ridicate pentru această materie primă prețioasă. Această situație influențează prețul maculaturii în Elveția vecină, unde el a crescut de trei ori într-un an. În această situație, în Elveția s-au luat măsuri pentru intensificarea colectării deșeurilor de hîrtie de către municipalități. Orașul Zürich și-a propus, de pildă, să recicleze 75% din hîrtia colectată, ceea ce va aduce industriei papetare elvețiene disponibilități noi din această materie primă, economisindu-se, în acest fel, sume importante de bani.

ZIUA SOLIDARITĂȚII INTERNAȚIONALE A ZIARIȘTILOR

Cu prilejul Zilei solidarității internaționale a ziariștilor, sărbătorită în fiecare an la 8 septembrie, la Casa ziariștilor din Capitală a avut loc o adunare festivă deschisă de **Mircea Rădulescu**, vicepreședinte al Uniunii ziariștilor, în cadrul căreia **Ion Cirje**, director general adjunct al Agenției române de presă „AGERPRES“, redactor șef al revistei „Lumea“ și președintele Clubului ziariștilor de politică externă de pe lângă Uniunea ziariștilor, a vorbit despre semnificația acestei zile.

În cuvântul său vorbitorul a spus, între altele: Relevăm astăzi în mod solemn ceea ce încercăm în fiecare zi și anume, sentimentul de solidaritate al miilor, al zecilor de mii de gazetari din întreaga lume, care prin activitatea lor publicistică aduc o contribuție inestimabilă la cauza păcii, democrației și progresului.

Cele peste 3 miliarde de cititori, peste 3 miliarde de beneficiari ai activității breslei noastre, așteaptă de la noi îndeplinirea sarcinii noastre fundamentale: o informare corectă, o contribuție efectivă de zi cu zi la mai buna cunoaștere între oameni, mai buna cunoaștere între națiuni, între țări și popoare, principala condiție a dezvoltării solidarității internaționale, reazem principal al păcii și progresului lumii contemporane.

În anii din urmă și cu deosebire în anul acesta, solidaritatea aceasta se manifestă tot mai puternic în jurul unor cauze mari, dintre care cea mai importantă mi se pare aceea a făuririi unei lumi mai bune și mai drepte, o lume fără războaie, o lume a păcii.

Marile cauze ale solidarității noastre — evitarea războiului, construcția unei lumi după chipul și asemănarea năzuințelor și visurilor popoarelor — însemnează, între altele, o nouă ordine economică internațională, în care fiecare popor să fie stăpînul deplin al propriilor sale resurse materiale și umane, să poată face schimburi, nestingherit, fără discriminări și fără bariere, pe bază de egalitate în drepturi, să aibă acces la toate cuceririle științei și tehnicii.

Noi, ziariștii români, avem șansa de a avea un loc propriu în acest front comun al marilor cauze ale lumii noastre contemporane: contribuția la realizarea marilor cauze ale poporului nostru, ale dezvoltării sale, ale dezvoltării conștiinței socialiste, ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Avem marea șansă de a contribui din plin la realizarea marilor cauze juste ale vieții internaționale contemporane, între care unele sînt sesizate și inițiate de țara noastră. Multe din marile cauze ale vremii noastre, care privesc o bună cunoaștere în-

Ziariști din Capitală, participanți la adunarea de la Casa ziariștilor închinată Zilei solidarității internaționale a ziariștilor

tre țări, care privesc întronarea principiilor noi de drept și politice internaționale, care privesc înlocuirea actualei ordinii economice și politice internaționale cu alta nouă, bazată pe relațiile de tip nou între state, marile cauze ale decolonizării, ale dezvoltării, ale dezarmării, sînt cauze pentru care presa noastră militează în mod constant.

Sentimentul nostru de solidaritate cu ziaristii din alte țări și în primul rînd cu ziaristii comuniști, cu ziaristii democrați și progresiști din întreaga lume, nu îmbracă un caracter festiv, declamatoriu, de circumstanță. Noi milităm împreună cu ei, alături de ei, cu fiecare rînd scris și totodată simțim manifestarea activă a solidarității lor.

Există un flux continuu în schimbul de idei, unul direct și altul indirect, între noi, ziaristii comuniști români și ziaristii din restul lumii: prin contacte directe — multe din ele mijlocite de Organizația Internațională a Ziaristilor, de Uniunea noastră — prin participări la simpozioane, la conferințe internaționale, seminarii internaționale, unele desfășurîndu-se chiar pe teritoriul patriei noastre; pe de altă parte, prin schimbul indirect, prin schimbul de idei, de vederi, din scrisul nostru și din scrisul colegilor de peste hotare.

Este în tradiția noastră, a presei democrațe, în mod deosebit a presei comuniste, născută chiar de la începutul apariției ei și dezvoltată în anii grei și negri ai ilegalității, să manifeste acest spirit de solidaritate internaționalistă, să militeze pentru cauzele mari de pretutindeni, pentru marile cauze de eliberare națională și socială, din patria noastră în primul rînd, dar și din toate țările care aveau și mai au revendicări similare.

Ne prezentăm la această zi solemnă, nutrind profund convingerea că participăm, alături de forțele gazetărești cele mai înaintate ale omenirii, la susținerea celor mai fierbinți idealuri ale omenirii noastre, inspirați de politica consecvent științifică, internă și externă a partidului și statului, politică oglindită profund în documentele Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român. Înarmați cu această viziune cuprinzătoare asupra viitorului patriei noastre și a lumii în care trăim, ziaristii români își vor aduce și în anii ce vin contribuția lor la cauza solidarității internaționale a ziaristilor, una din breslele cele mai responsabile dar și una

din activitățile cele mai frumoase și mai demne din lumea modernă.

Adunarea a adoptat cu acest prilej o telegramă adresată O.I.Z. președintelui Jean Maurice Hermann, în care între altele se spune:

Cu prilejul Zilei solidarității internaționale a ziaristilor, Uniunea ziaristilor din Republica Socialistă România exprimă din nou cu tărie întregul atașament și sprijin al gazetarilor din țara noastră față de ideile afirmate și acțiunile întreprinse de O.I.Z. pentru întărirea continuă a solidarității ziaristice internaționale în eforturile și lupta pentru pace și progres în întreaga lume.

În spiritul acestei politici, exprimăm prietenia și solidaritatea frățească cu tovarășii și colegii din presa celorlalte țări socialiste, din presa comunistă și muncitorească de pretutindeni.

Transmitem salutul nostru ziaristilor progresiști și democrați din țările în curs de dezvoltare. Urăm succese în activitatea lor tuturor gazetarilor care militează pentru unirea forțelor antiimperialiste.

Salutăm pe toți ziaristii care acționează pentru securitate și pace, pentru o largă colaborare între toate statele europene, pe baza deplinei egalități, respectului reciproc și al independenței, neamestecului în afacerile interne și avantajului reciproc.

Ne exprimăm solidaritatea cu tovarășul și colegii din întreaga lume care acționează pentru realizarea dezarmării generale, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru reducerea bugetelor militare, pentru alocarea sumelor rămase disponibile, pentru dezvoltarea economico-socială, pentru lichidarea subdezvoltării.

Salutăm toate eforturile îndreptate spre instaurarea unei noi ordini economice și politice, spre democratizarea relațiilor internaționale, spre rezolvarea politică, pe calea tratativelor, a problemelor litigioase, spre lichidarea focarelor de încordare din Orientul Apropiat, din Cipru, din alte regiuni ale globului.

Exprimăm și cu acest prilej sprijinul nostru statornic acordat ziaristilor luptători din peninsula indochineză, pentru aplicarea acordurilor de la Paris și pentru exercitarea drepturilor legitime ale popoarelor din Vietnam, Laos și Cambodgia de a-și organiza o viață pașnică, fără nici un amestec străin.

Reafirmăm poziția hotărîită adoptată de Uniunea ziaristilor din România în apărarea drepturilor și libertăților ziaristilor democrați din Chile.

Transmitem un cald salut colegilor noștri din Portugalia în lupta pentru democratizare și o viață mai bună.

Salutăm pe gazetarii democrați și progresiști din țările afro-asiatice care au pășit pe calea afirmării identității și independenței lor naționale, pe toți tovarășii și colegii din presa latino-americană care activează pentru întărirea cooperării pașnice.

Animați de aceste gânduri, participanții la Adunarea festivă de la București vă exprimăm, stimate președinte Jean Maurice Hermann, salutul fierbinte al tuturor gazetarilor din țara noastră, împreună cu urarea de a obține noi progrese și succese în activitatea O.I.Z. și a organelor sale de conducere, a tuturor organizațiilor membre și asociațiilor afiliate, a tuturor ziaristilor care fac parte din acestea și care luptă pentru triumful nobilelor aspirații de libertate și bunăstare, de pace și fericire a popoarelor.

**Participanții la Adunarea de la București
organizată cu prilejul Zilei solidarității
internaționale a ziaristilor**

SESIUNEA PREZIDIULUI O.I.Z.

ULAN-BATOR, SEPTEMBRIE 1974

Între 11—14 septembrie 1974 s-a ținut la Ulan Bator, capitala Republicii Populare Mongole, sesiunea prezidiului Organizației Internaționale a Ziaristilor la care au luat parte :

Jean-Maurice-Hermann, președintele O.I.Z. ; Abdel Moneim El Sawy președintele Sindicatului Presei din Egipt, reprezentantul vicepreședintelui O.I.Z., Ahmed Bahaa El-Dine ; Harri Czepuck, președintele Uniunii ziaristilor din R.D.G., vicepreședinte al O.I.Z. ; Han Fung Tack, vicepreședinte al Uniunii ziaristilor coreeni, reprezentant al vicepreședintelui O.I.Z., Djeung Djoun Ky ; Jaime Figueroa, membru în Comitetul peruan al ziaristilor, vicepreședinte al O.I.Z. ; Zdislaw Szakievikz, secretar general al Asociației ziaristilor polonezi, reprezentant al vicepreședintelui O.I.Z., Stanislaw Mojkowski ; Tsend Namsrai, președintele Uniunii ziaristilor din Mongolia, vicepreședinte al O.I.Z. ; Pavao Ruonaniemi, președintele Uniunii generale a ziaristilor finlandezi, vicepreședinte al O.I.Z., Nguen Trung-Trinh, secretarul Asociației ziaristilor patriotici și democrați din Vietnamul de Sud, reprezentant al vicepreședintelui O.I.Z., Tân Duc ; Ernesto Vera, secretar general al Uniunii ziaristilor din Cuba, vicepreședinte al O.I.Z. ; Alexandr Loseev, vicepreședinte al Uniunii ziaristilor din U.R.S.S.,

reprezentant al vicepreședintelui O.I.Z., Mihaıl Zimianin ; Georghii Bokov, președinte al Uniunii ziaristilor bulgari, președintele Comisiei sociale și membru în prezidiul O.I.Z. ; Mircea Rădulescu, vicepreședinte al Uniunii ziaristilor din România, reprezentant al președintelui Comisiei profesionale și membru al prezidiului O.I.Z., Nestor Ignat ; Andras Kiraly, secretar general al Uniunii ziaristilor din Ungaria, trezorier al O.I.Z. ; Jiri Kubka, secretar general al O.I.Z.

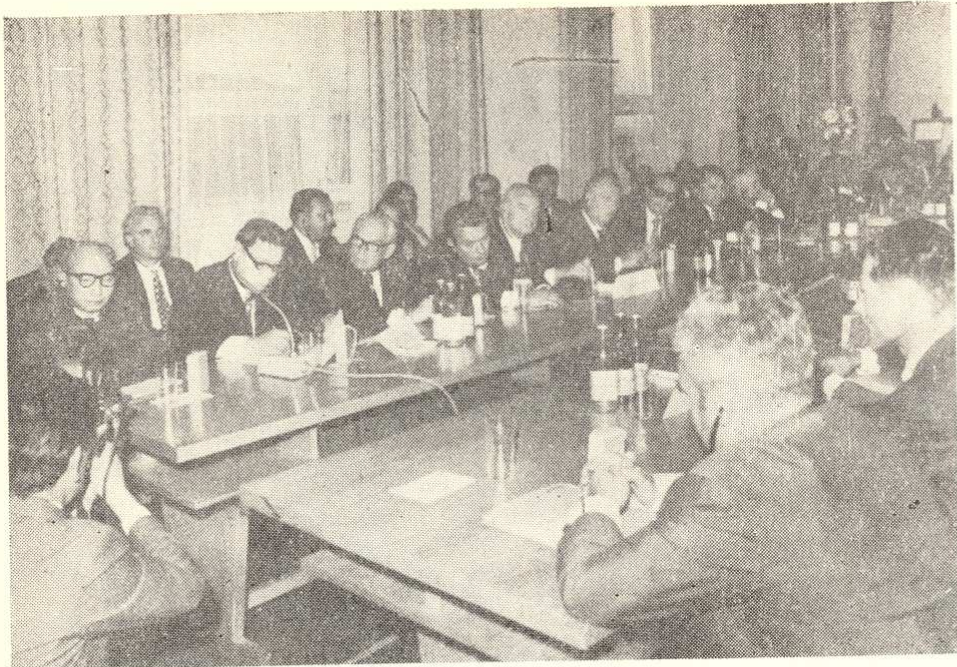
Au mai participat membri ai delegațiilor organizațiilor de ziaristi din următoarele țări : R. P. Bulgară, R. P. D. Coreeană, Franța, R. P. Ungară, R. P. Mongolă, R. A. Egipt, R. D. Germană, R. D. Vietnam, R. S. România, R. S. Cehoslovacă și U.R.S.S.

De asemenea, a fost prezent întregul secretariat al O.I.Z.

Coraportori la această sesiune au fost : Alain Chanel, asistent la Centrul Internațional de Studii Superioare de Ziaristică (CIESJ) din Strasbourg ; Saad Qassim Hammoudi, președintele Uniunii ziaristilor din Irak ; Siteram B. Koepe, președintele Federației indiene a ziaristilor profesioniști ; Esko Sepänen, președintele Comisiei internaționale a Uniunii de redactori de radio și televiziune din Fin-

Aspect din timpul lucrărilor sesiunii Prezidiului Organizației Internaționale a Ziaristilor care a avut loc la Ulan-Bator

Delegați ai organizațiilor naționale de ziașiști afiliate la O.I.Z., în timpul lucrărilor sesiunii

landa; Shiro Suzuki, președintele Congresului ziașiștilor japonezi.

Începându-și lucrările prezidiul a ascultat și discutat raportul de activitate al O.I.Z., după sesiunea Comitetului Executiv de la Bagdad (septembrie 1973); principalele linii directoare de activitate pentru anul 1975—1976; celebrarea celei de-a 30-a aniversări de la victoria asupra fascismului în Europa și asupra militarismului japonez în Asia; pregătirea celei de-a 30-a aniversări a O.I.Z. în anul 1976.

Un punct important al ordinii de zi l-a constituit raportul prezentat de Nestor Aurelian — reprezentantul român în cadrul Secretariatului general al O.I.Z., privind problemele profesionale și școlile de ziaristică ale O.I.Z.

Prezidiul a adoptat apoi: raportul de activitate al Secretariatului general, prezentat de Jiri Kubka — secretar general — și orientarea generală de activitate pentru 1975—1976; a decis convocarea celui de al VIII-lea Congres al O.I.Z., în anul 1976; crearea unei medalii de onoare a O.I.Z., purtând numele lui Iulius Fucik. Prezidiul a mai decis ca Premiul internațional de ziaristică pe anul 1974 să fie decernat presei din ilegalitate din Chile,

De asemenea, participanții la sesiunea prezidiului O.I.Z. au decis să adreseze guvernului din Peru o declarație, în care-și exprimă satisfacția și salută decretul de naționalizare a întreprinderilor de presă și transferarea acestora în mâinile poporului peruan.

Prezidiul a aprobat cu mulțumiri invitația Uniunii ziașiștilor din Republica Socialistă România ca viitoarea ședință a Prezidiului O.I.Z. să se țină la București în toamna anului 1975.

★

Cu ocazia lucrărilor Sesiunii Prezidiului O.I.Z., tovarășul Jumjaghin Tsedemba, prim secretar al Partidului revoluționar popular din Mongolia și președinte al Marelui Hural popular, a adresat un mesaj de salut. Mesajul a fost înmănat de tovarășul D. Tohimjddory, secretar al C.C. al Partidului Revoluționar Popular Mongol, lui Jean Maurice Hermann, președintele O.I.Z.

★

În continuare redăm extrase din cuvântul rostit de tovarășul Mircea Rădulescu, reprezentantul român la sesiunea Prezidiului O.I.Z.

În numele ziașiștilor români, al Uniunii ziașiștilor din Republica Socialistă România, aducem actualei sesiuni a Prezidiului O.I.Z. un fierbinte salut și urări de deplin succes.

Exprimăm, totodată, bucuria și satisfacția de a ne afla în Republica Populară Mongolă, țară socialistă și prietenă, al cărei popor dirz și harnic muncește cu succes pentru consolidarea și dezvoltarea orînduirii socialiste.

De asemenea, adresăm mulțumirile noastre pentru ospitalitatea și primirea frățească pe care ne-ați rezervat-o.

Pentru noi, gazetarii români, și, firește, pentru gazetarii din alte țări socialiste și nesocialiste, pentru opinia publică progresistă internațională, este un motiv de reală satisfacție constatarea profundelor mutații intervenite pe plan mondial. Astăzi, în lume, se manifestă tendințe pozitive tot mai puternice, se afirmă cu hotărîre politica de independență națională a popoarelor, sporește conținutul participării tuturor statelor la soluționarea problemelor mondiale. S-au obținut noi rezultate însemnate pe calea normalizării și dezvoltării relațiilor între țări cu orînduiri sociale diferite, au fost oprite pe cale politică unele conflicte militare, s-au realizat noi succese în impunerea cursului nou, de destindere și cooperare internațională.

Desigur mai există forțe imperialiste, retrograde care se opun noilor tendințe din viața internațională, afirmării cauzei păcii, independenței naționale și colaborării între popoare, atentează la cuceririle revoluționare, progresiste ale maselor populare.

Așa cum s-a subliniat și cu prilejul Zilei solidarității internaționale a ziașiștilor, ziașiștii din România socialistă își exprimă cu tărie solidaritatea militantă cu ziașiștii democrați și progresiști din întreaga lume, cu toți gazetarii care, slujind cauza invincibilă a adevărului, dreptății, a eliberării naționale și sociale, împotriva teroarei și persecuțiilor de către cercurile imperialiste, reacționare; îi asigurăm că sintem în permanență alături de ei, că vom milita și în viitor pentru încetarea represiviunilor antidemocratice la care sînt supuși. Uniunea ziașiștilor din România reafirmă și cu acest prilej poziția fermă, adoptată în apărarea drepturilor și libertăților ziașiștilor democrați din Chile, precum și pentru soluționarea deplină a situației din Orientul Apropiat pe baza Rezoluțiilor Consi-

liului de Securitate, care prevăd retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate, asigurarea integrității și suveranității naționale a tuturor statelor din această zonă. Este necesar totodată, să se asigure o rezolvare corespunzătoare a situației poporului palestinian, pentru ca acesta să se poată bucura de drepturile sale de a duce o viață independentă, de sine stătătoare.

Salutăm și susținem preocupările O.I.Z. de a participa în acțiunile ONU, UNESCO și altor mari organizații internaționale.

Exprimăm convingerea că Organizația Internațională a Ziaristilor va găsi și în viitor căile și mijloacele adecvate pentru a contribui tot mai activ, alături de alte forțe democratice și progresiste mondiale, la triumful cauzei păcii și colaborării internaționale, a independenței și progresului tuturor popoarelor.

Nu ne vom opri, nici de această dată, — a arătat vorbitorul în continuare — la unele detalii ale activității comisiei profesionale a O.I.Z. Noi considerăm că sînt corespunzătoare cele menționate în raportului reprezentantului nostru în Secretariatul O.I.Z. De asemenea, intenționăm ca, în cadrul oferit de prezenta reuniune, să avem noi consultări și să obținem și cu acest prilej propuneri și sugestii pentru perioada ce urmează. Este demn de menționat însă, interesul crescînd care se manifestă pe un plan mult mai larg decît pînă în prezent pentru dezbaterea științifică și elaborarea unui program complex de activitate al O.I.Z. Este demnă de remarcat, de asemenea, preocuparea tot mai accentuată a unor organizații și asociații naționale de a participa pe căi și prin mijloace diferite — la elaborarea și clarificarea problemelor cu care se confruntă profesia noastră în lumea contemporană.

A crescut participarea noastră la schimbul de idei și opinii. În această privință, am dori să amintim aici pe scurt despre buna desfășurare și reușita, la București, în cursul lunii august a.c. a Colocviului ziaristilor pe problemele populației, organizat de Centrul de informare economică și socială al O.N.U. în colaborare cu Uniunea ziaristilor din Republica Socialistă România, sub egida O.N.U.

Avem plăcerea să vă informăm că, tot în acest an, la București, Uniunea ziaristilor din România va găzdui Întîlnirea ziaristilor militari din țări socialiste, manifestare organizată în cadrul programului Organizației Internaționale a Ziaristilor.

Considerăm necesar să menționăm și noi succesele obținute de către O.I.Z. Contactele mai frecvente cu organizațiile membre ale O.I.Z., trimiterea unor delegații în diferite țări pentru cunoașterea mai profundă a condițiilor specifice, reunirea mai frecventă a forurilor de conducere — toate acestea pot adînci și accentua caracterul democratic al organizației noastre și pot aduce mari foloase în pregătirea viitorului Congres al O.I.Z. Asigurăm Organizația Internațională a Ziaristilor că Uniunea ziaristilor din Republica Socialistă România își va aduce în continuare aportul său la dezvoltarea și întărirea prestigiului O.I.Z. precum și la realizarea planului său de activitate.

În încheiere, a arătat vorbitorul, ne exprimăm acordul cu informările prezentate privind activitatea pe anii 1973—1974 și principalele direcții de activitate preconizate pentru a 30-a aniversare a Victoriei și sărbătorirea a 30 de ani de la întemeierea O.I.Z., după cum vom avea deosebită plăcere ca viitoarea ședință a Prezidiului O.I.Z. — din 1975 — să fie găzduită de noi, la București.

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

● Între 18—25 septembrie un grup de ziarști economiști din R. P. Polonă compus din: **George Seradginski** publicist comentator al ziarului „Tribuna Ludu” — Varșovia, **Galina Godlevska**, redactor economic al ziarului „Slovo Polska”-Wroclaw, **Amelia Peraj** — redactor la ziarul „Glosz Koszalin”-Koszalin.

● Tot din R. P. Polonă, între 1—8 octombrie, un grup de ziarști de artă și literatură din care au făcut parte **Celestyn Kwiecen**, șef de secție la studioul de radio din Katowice, **Helena Kozicka**, reporter special la revista „Chlopska Droga”-Varșovia, **Henrika Dobosz**, reporter special la ziarul „Nadodrze”-Zielona Gora.

● Între 9—10 septembrie un grup de ziarști de politică internă din R. P. Ungară, alcătuit din: **Bainok Zsolt**, șeful secției politice a Agenției MTI — Budapesta, **Andras Samu** — șeful studioului de radio din Nyregyhaza, **Peter Podina**, șeful secției economice a ziarului „Békesmegyei Hirlap”.

● Între 16—26 septembrie, un grup de ziarști sovietici din care au făcut parte: **Peter Cernusenko**, secretar general de redacție al ziarului „Corespondentul muncitor și țăran”-Moscova, **Galina Vasilieva** — redactor responsabil al ediției de limbă franceză a revistei „Sovietskaia Jenscina” din Moscova, **Serghei Kristi**, secretar general de redacție la ziarul „Comunist” din Vozkresensk.

Programul de vizite al oaspeților le-a dat posibilitatea să cunoască obiective economice din industrie și agricultură precum și obiective social-culturale din Capitală și din țară.

De asemenea, oaspeții s-au întîlnit cu colegi de la redacțiile publicațiilor centrale și din presa locală, din filialele Uniunii ziaristilor și au fost primiți la conducerea Uniunii ziaristilor din Republica Socialistă România.

● La 11 decembrie 1974, au fost primiți la Uniunea ziaristilor gazetarii care au însoțit delegația Frontului de Eliberare Națională din Mozambic și a guvernului de tranziție din Mozambic, condusă de **Samora Moises Machel**, președintele FRELIMO, în vizita de prietenie făcută în țara noastră. Din grupul ziaristilor mozambicani au făcut parte **Assunção Almeida**, de la Radio Clube de Moçambique (Lourenço Marques), **Manuel Vega**, de la ziarul „Noticias” (Lourenço Marques), **Heliodoro Baptista**, de la „Noticias da Beira” (Beira), **Solano de Almeida**, de la „A Tribuna” (Lourenço Marques), **Alvaro Zumbire**, de la „Voz Africana” (Beira), **Calane da Silva**, de la „Tempo” (Lourenço Marques), **Kok Nam**, de la „Tempo” (Lourenço Marques). La întîlnirea ce a avut loc cu acest prilej — la care au participat redactori de politică externă de la principalele publicații din Capitală — **Ioan Stănculescu**, secretarul Uniunii ziaristilor, a prezentat preocupările și activitatea presei și ale Uniunii ziaristilor din țara noastră. La rîndul lor, oaspeții au informat despre activitatea ziarelor și radio-ului din țara lor, în actuala etapă de dezvoltare. Întîlnirea a prilejuit un schimb prietenesc de experiență și de opinii util pentru ambele părți.

TIRAJUL MARE NU FACE FERICIREA NICI ÎN ANGLIA

Sub titlul de mai sus ziarul „Le Monde“ a făcut o trecere în revistă a situației principalelor publicații britanice, care sînt confruntate cu mari dificultăți, cum sînt lipsa hîrtiei, costul ridicat al acesteia și al imprimării, precum și stagnarea tehnologică în domeniul imprimării presei.

Criza presei britanice a fost inaugurată la 30 septembrie 1966, odată cu cedarea de către „Lord Astor of Hever“ a acțiunilor ziarului „The Times“ către grupul Thomson. Lordul Thomson posedă în prezent 85% din acțiunile societății „Times Newspapers Limited“, care editează ziarele „The Times“ și „Sunday Times“, cu cele două suplimente ale sale, unul literar și unul educativ.

„The Times (tiraj 350 000 exemplare) este considerat, ca tiraj, al doilea ziar printre ziarele de calitate britanice, după „Daily Telegraph (1 427 000 exemplare).

În cei opt ani de la preluarea ziarelor respective, trustul Thomson a înregistrat un deficit de opt milioane lire sterline, după înșeși declarațiile lordului Thomson of Fleet. În unii ani, deficitul s-a ridicat pînă la 2 milioane lire. Criza economică a determinat reducerea publicității (ziarul Times își trage 65,7% din venituri, din publicitate) iar mărirea prețului hîrtiei și greva feroviarilor au împiedicat trustul să-și echilibreze bugetul în 1974.

Deși trustul Thomson a modernizat transmisiunile și și-a creat un serviciu special de marketing nu și-a putut însă moderniza tehnologia de imprimare, din rațiuni de ordin social (asigurarea locurilor de muncă pentru salariați în general și pentru muncitorii tipografi în special). Astfel, trustul nu a introdus nici metode moderne de imprimare Offset, nici compoziția prin calculator sau programată. Tot un ziar britanic — „Daily Express“ — a realizat pentru prima oară la 17 octombrie 1967 o transmisie de 15 minute, prin Satelitul Early Bird, destinată ziarului „El Mundo“ din San Juan de Porto Rico (la 7 000 km de Londra) printr-un sistem de publicație la distanță. Progresele în tehnologia poligrafică se izbesc însă astăzi de opoziția sindicatelor, din rațiuni de ordin social. „The Times“, ziar ce apare în 28 pagini și un tiraj de 350 000 exemplare folosea în 1973 — 2 000 persoane pentru activitățile de redactare, poligrafie, vînzare și administrație (în timp ce „Le Monde“, cu 32 pagini și tiraj 510 000 exemplare, folosea doar 1169 persoane). Dificultățile economice, financiare și de adoptare a progreselor tehnologice au fost resimțite și de ziarele aparținînd grupului „Beaverbrook Newspapers“ condus de către lordul Beaverbrook, care editează „Daily Express“ precum și ziarele provinciale „Sunday Express“ și „Evening Stan-

dard.“ De pildă „Daily Express“, clasat ca ziar popular, care era editat în 1966 într-un tiraj de 4 milioane exemplare, a ajuns în iunie 1974 la 3 227 000 exemplare. Acest ziar a primit o puternică lovitură prin dispariția lui „Scottish Daily Express“, în urma unui șir de 70 greve. În prezent „Daily Express“ încearcă să-și restrîngă cheltuielile. El folosește încă 40 fotografii, față de 4 cîți utilizează „Daily Telegraph“. De asemenea, se vor face eforturi pentru a se ridica nivelul calitativ al cotidianului.

Ziarul „Daily Mirror“ din grupul International Publishing Corporation, care în 1973 a realizat un beneficiu de 14 400 000 lire este îngrijorat astăzi de ascensiunea cotidianului „Sun“. Acest ziar își datorează cel mai mare tiraj din lumea occidentală (4 200 000 azi față de 1 228 000 în 1964 și 3 227 000, în iunie 1973) practicării așa zisei „pornografii amabile“. Ziarul publică regulat, în pagina 3-a, o femeie mai mult sau mai puțin îmbrăcată. Astfel, englezul de rînd, care nu ar frecventa nici în ruptul capului un sexshop, e servit la domiciliu, cu o imagine porno. Ziarul „Sun“ are ca proprietar pe Robert Murdoch, un om de afaceri de origine australiană, care deține și „News of the World“ precum și alte 26 ziare provinciale. Acesta a cumpărat în 1964 și activul ziarului laburist „Daily Herald“. „Daily Mirror“, care se străduie să ridice neconținut nivelul său intelectual poate constata cu amărăciune că aceasta nu-i ajută și că o concurență ca cea ziarului „Sun“, ce cultivă gusturi îndoielnice, este, din păcate, foarte jenantă. Există în Anglia o reacție a profesionalismului jurnalistic față de presa de prost gust. Un grup de ziaristi de calitate, în frunte cu Patterson au creat, prin cooperație, un ziar londonez — „The Globe“, — care-și propune să reflecte în mod cinstit și la un nivel corespunzător evenimentele mondiale și viața orașului. În fața concurenței presei marilor trusturi, această inițiativă se bucură de simpatie și sprijin în mase.

Partidul laburist a făcut o propunere care a stîrnit emoție în Fleet Street (strada londoneză care adăpostește redacțiile a numeroase ziare britanice). E vorba de un raport al său (The people and the Media. Poporul și mass-media) prin care se propune crearea unui organism de stat, care ar urma să colecteze publicitatea și s-o repartizeze între ziare. Nu trebuie uitat că laburiștii nu mai au azi nici-un organ de presă, de cînd „Daily Herald“ și-a încetat apariția iar sindicatele au refuzat să-l preia (1964). Sînt păreri potrivit cărora crearea unui organism de stat pentru difuzarea publicității către publicații ar echivala practic cu un început de naționalizare a presei în Marea Britanie.

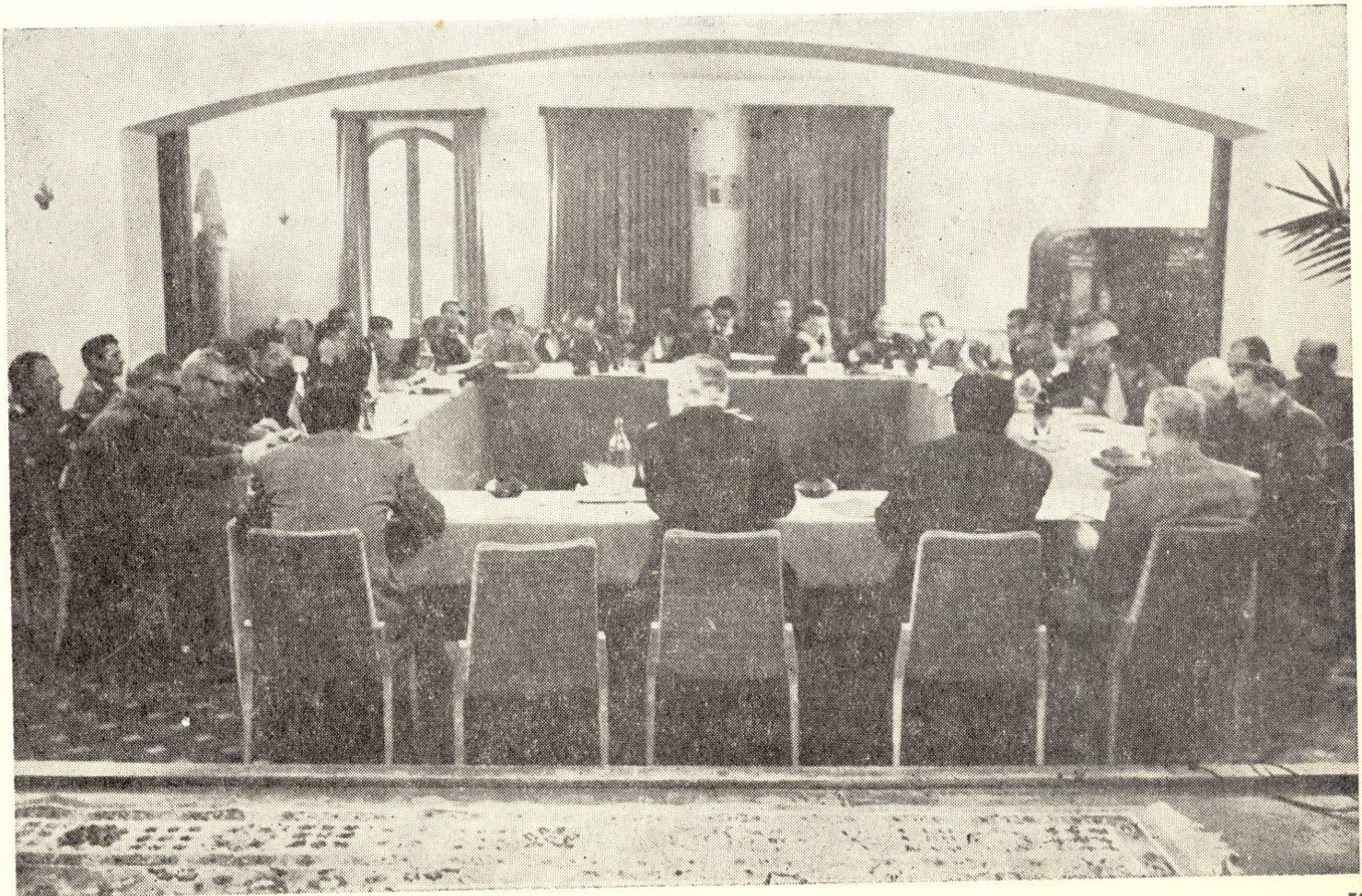
ÎNȚÎLNIREA DE LA BUCUREȘTI A REPREZENTANȚILOR UNIUNILOR DE ZIARIȘTI ȘI AI PRESEI MILITARE DIN ȚĂRI SOCIALISTE

În zilele de 14—19 octombrie a.c., a avut loc la București, o întâlnire a reprezentanților uniunilor de ziariști și ai presei militare din țări socialiste.

Organizată de Uniunea ziariștilor din R. S. România, în colaborare cu Ministerul Apărării Naționale, în cadrul manifestărilor consacrate celei de a XXX-a aniversări a Zilei Armatei noastre populare, întâlnirea a avut ca temă „**Rolul mijloacelor și formelor publicistice în sporirea eficienței muncii de educare a tinerei generații în spiritul unei înalte răspunderi pentru apărarea patriei socialiste**“.

Au participat: din partea R. P. Bulgaria — o delegație condusă de colonelul Alexandr Nikolov, redactor șef al ziarului „Norodna Armia“, membru în Consiliul de conducere al Uniunii ziariștilor bulgari, președintele Secției militare a Uniunii; din

partea R. S. Cehoslovace — o delegație condusă de colonelul Iosef Kuptik, șeful Secției presă din Direcția superioară politică a Armatei populare cehoslovace; din partea R.P.D. Coreene — o delegație condusă de colonelul superior Hă Hăn, redactor șef adjunct al ziarului „Armata populară coreeană“; din partea R. D. Germane — o delegație condusă de Dietmar Jammer, membru în Comitetul central al Uniunii ziariștilor din R. D. Germană, șeful Secției politico-militare a Uniunii și al Secției politico-militare a ziarului „Neues Deutschland“; din partea R.S.F. Iugoslavia — Zoran Zlatanovic, corespondentul Agenției „Taniug“ la București; din partea R. P. Polone — o delegație condusă de colonelul Symforian Chwilkowski, adjunctul șefului Secției mijloace de informare în masă din Direcția gene-

rală politică a Armatei populare polone; din partea R. S. România — o delegație condusă de colonelul Oliver Lusting, redactor șef adjunct al ziarului „Apărarea patriei”; din partea R. P. Ungare — o delegație condusă de colonelul Györfi László, șeful Secției presă din Direcția superioară politică a Armatei populare ungare; din partea U.R.S.S. — o delegație condusă de colonelul Sidelnikov Ivan Ivanovici, redactor șef adjunct al ziarului „Krasnaia zvezda”.

Lucrările reuniunii au fost conduse de un președiu format din Nestor Ignat — președintele Uniunii ziariștilor din R. S. România, Mircea Rădulescu — vicepreședinte al Uniunii, Eugen Florescu — membru al Biroului C.C. al U.T.C., redactor șef al ziarului „Scînteia tineretului”, colonel Constantin Zamfir — șeful Secției presă și editură din Consiliul politic superior al armatei și colonel Radu Olaru — redactor șef al ziarului „Apărarea patriei”.

În deschiderea întîlnirii, președintele Uniunii ziariștilor a adresat oaspeților un salut.

În cele două zile de ședințe pe tema reuniunii au prezentat referate delegațiile R. S. România, R. P. Bulgare, R. S. Cehoslovace, R.P.D. Coreene, R. D. Germane, R. P. Polone, R. P. Ungare și U.R.S.S. În a treia zi, a avut loc ședința finală, în cadrul căreia s-a făcut un schimb de impresii asupra desfășurării reuniunii.

Pe timpul șederii în Capitală, delegații au vizitat Muzeul de istorie al R. S. România, Sala sporturilor, cartiere noi de locuințe, alte obiective culturale și turistice, au vizionat un spectacol de operă.

Programul a inclus, de asemenea, o excursie de documentare pe itinerarul București — Predeal — Brașov — Cîmpulung Muscel — Pitești — București. Printre altele, cu prilejul acestei excursii, oaspeții au vizitat Uzina de tractoare din Brașov, au asistat la un exercițiu tactic prezentat de militarii unei unități de vânători de munte, precum și la o ședință practică de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei, au luat contact cu frumusețile țării noastre.

În ultima zi a reuniunii, participanții s-au întîlnit cu generalul locotenent Constantin Opriță, adjunct al ministrului apărării naționale și secretar al Consiliului politic superior al armatei.

CONFERINȚĂ DE PRESĂ CU DELEGAȚIA PARTIDULUI POPULIST DIN AUSTRIA

Luni, 30 septembrie 1974, la sediul Uniunii ziariștilor din Capitală, delegația Partidului Populist din Austria s-a întîlnit cu redactorii ai presei centrale, Radioteleviziunii și ai Agerpres. Dr. Herbert Kohlmayer, secretar general al partidului a făcut un scurt expozeu asupra evoluției situației sociale, politice și economice din Austria și asupra poziției Partidului Populist față de principalele probleme austriece. Apoi, dr. Kurt Fiedler, deputat, vicepreședinte al Comisiei de politică externă a parlamentului a trecut în revistă principalele probleme de politică externă, referindu-se la rolul statelor mici și mijlocii în menținerea și consolidarea păcii.

PRESA ȘI LOGICA CAPITALISTĂ

Sub titlul de mai sus completat „Operația Republicain lorain” asupra lui „L'Est républicain”, ziarul „Le Monde” a publicat un interesant articol despre dedesubturile înghițirii ziarului din Nancy, „L'Est républicain” (fondat în 1889) de către ziarul „Républicain lorain” din Metz.

Proprietarul ziarului „L'Est républicain” Bernard Villgrain, care a trecut de curind și în posesia acțiunilor marii întreprinderi de panificație și morărit din Paris „Les grands moulins”, aprecia că „pe plan capitalist o întreprindere de presă este o întreprindere ca oricare alta”. El a intrat în conflict cu sindicatul gazetarilor, prin redacția ziarului, întreprinzînd vînzarea ziarului „L'Est Républicain”, cu atît mai mult cu cît ziarul nu era deficitar. Tirajul său crescuse de la 150 000 exemplare în 1946 la 280 000 exemplare în 1973. Dar B. Villgrain a afirmat că ziarul nu prezenta pentru dînsul nici un interes, nici pe plan intelectual, nici moral și nici financiar. De ce? Iată cum explică Villgrain lipsa lui de interes pentru ziar. Pe plan intelectual ziarul „nu mai era un cotidian de largă informare”. El se politizase sprijinînd campania în favoarea deputatului de Nancy, „Jean-Jacques Servan — Schreiber, ceea ce nu ne era pe plac”. Pe plan moral „Villgrain, conducînd întreprinderea de la Paris nu mai locuia la Nancy și nu avea influență asupra redacției ziarului. Pe plan financiar „beneficiile derizorii” ale ziarului erau sub 1%. „Vă dați seama că acești bani vor fi mult mai bine plasați în altă parte”, încheie Villgrain expunerea motivelor pentru care a vîndut ziarul.

După căutarea nereușită a unui cumpărător dispus să dea bani mulți, familia Villgrain a reușit să vîndă acțiunile ziarului „L'Est républicain” la o cotă bursieră avantajoasă bogatei familii capitaliste a D-nei Claude Puhl-Demaugé, proprietară a ziarului „Républicain lorain”. Acest ziar din aceeași regiune (din Metz) era de mult timp în concurență cu ziarul „L'Est républicain”.

Ridicîndu-se împotriva acestei tranzacții financiare, Léon Chadé, președintele — director general al ziarului „L'Est républicain”, a arătat că există în regiunea lorenă loc pentru două cotidiane iar tranzacția nu era justificată de condiții financiare, pentru că ziarul din Nancy era prosper. El a denunțat ceea ce a numit „starea de aservire a presei față de capital”.

Léon Chadé a întreprins o acțiune de subscripție, în vederea răscumpărării acțiunilor ziarului, înstrăinate de Villgrain. De asemenea Chadé a contestat valabilitatea juridică a operațiunii Villgrain și a afirmat că e necesar ca afacerea să-și găsească o soluție judiciară.

În apărarea independenței ziarului s-a ridicat sindicatul ziariștilor, care a condamnat această operație financiară și a declarat că ea trebuie să reamintească faptul că o întreprindere de presă nu poate răspunde logicii capitaliste. În declarația sindicatului s-a afirmat că lipsește un statut al presei. Doar un astfel de statut ar putea ocroti presa de „logica capitalistă”. „Le Monde” este de părere că din această operație inadmisibilă se poate conchide că întreprinderea de presă nu trebuie considerată ca o întreprindere oarecare. În ea capitalul intelectual trebuie să ocupe un loc preponderent față de capitalul financiar.

REALIZAREA FUNCȚIEI FORMATIVE A ZIARULUI „ZORI NOI” — SUCEAVA

de ION PARANICI

redactorul șef al ziarului „Zori noi” Suceava

Ziarul, prin condiția sa, este implicat în mod distinct, specific, în complexul proces de informare și formare a omului. De aici, și importanța ce i se acordă ca mijloc de înrîurire a gândirii și atitudinii, de cultivare a sentimentelor, a idealurilor politice, sociale și morale și, implicit, de vitalizare a conștiinței ca forță motrice a progresului în toate domeniile. Firește, asemenea atribute generoase se afirmă nestingherit într-o societate în care omul, eliberat de împilări, a devenit stăpîn în propriile destine, într-un context politic și social, în care edificarea, împlinirea personalității umane reprezintă obiective fundamentale. De altfel, socialismul nu numai că a asigurat cadrul optim pentru slujirea partinică, de către lucrătorii din presă, a unor asemenea deziderate ce nu au nimic comun cu egoismul, cu interesele înguste și meschine, ci a pus însăși presa la îndemîna maselor, oferindu-le posibilitatea să-și exprime opinia, să și-o confrunte pentru înțelegerea mai adîncă a adevărului, pentru fundamentarea temeinică a unor decizii de larg interes. În asemenea condiții, cerința pe care o formula Marx, ca presa să fie „conștiința de sine a poporului”, devine, treptat, realitate.

Privită pe aceste coordonate și în acest climat, munca în presă se recomandă ca un act politic polivalent, deosebit de important, cu o impresionantă audiență în rîndul cetățenilor de cele mai diferite vîrste, preocupări, nivele de pregătire și înțelegere, cuvîntul tipărit mergînd spre inima, spre conștiința omului aflată în neconțință devenire.

Etapa pe care o parcurgem, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, caracterizată prin profunde mutații cantitative și calitative în toate sferele vieții economice și sociale, presupune și un uriaș efort de transformare a omului, o largă deschidere a orizontului său de cunoaștere, înarmarea lui cu concepția materialist-dialectică și istorică despre natură și societate.

Aceleași cerințe sînt pregnant evidente în documentele Congresului al XI-lea al partidului care, în litera și avîntul lor, confirmă condiția de imperativ permanent a rolului formativ al ziarului.

La capătul acestor rînduri cu caracter introductiv, de motivare a opțiunii pentru abordarea unei asemenea teme, o întrebare se impune în mod logic: Cum și prin ce mijloace reușește ziarul să-și onoreze atribuțiile ce țin de rolul său formativ? Și, tot în chip logic, se impune să observăm că — dat fiind profilul lui, în cazul nostru, acela de organ politic și social, de instrument de lucru al co-

mitetului județean de partid și consiliului popular județean — ziarul trebuie să contribuie prin întreaga lui substanță — indiferent de domeniul ce face obiectul scrisului — la formarea multilaterală a omului, la plămădirea și afirmarea virtuților lui. Iată de ce nu ne vom propune oferirea unor statistici sau urmărirea în mod expres a unor rubrici, cu care, uneori, dar în mod cu totul unilateral, se exemplifică preocupările publicistice în direcția formării omului. Găsim astfel util ca, oprindu-ne asupra cîtorva aspecte din largă problematică pe care o presupune asigurarea forței formative a presei să vizăm, folosindu-ne de experiența cotidianului „Zori noi” (cu împlinirile și cerințele ei), chestiuni de opțională, de înțelegere, de măiestrie gazetărească, ce se înscriu în ceea ce numim premise ale realizării rolului formativ al ziarului.

PENTRU ASIMILAREA CONȘTIINȚĂ ȘI CREATOARE A POLITICII, A NORMELOR DIN SOCIETATEA NOASTRĂ

Conștiința socială a oamenilor, e cunoscut, exprimă, în ultimă instanță, idealul social și moral al lor, iar cultivarea acestora în societatea noastră presupune asimilarea lucidă a politicii partidului și statului, antrenarea comuniștilor, a maselor largi de cetățeni la însăși elaborarea acestei politici, la transpunerea ei în faptă de muncă și viață. Însușirea conștiință și creatoare a politicii, înțelegerea rațiunilor ei, reprezintă temeiul angajării pasionante și competente a maselor în opera măreață și complexă pe care-o edificăm.

De aici decurge, pentru ziar, o datorie fundamentală, de deosebită răspundere: aceea de a milita ca ideologia partidului, politica sa să devină bun al tuturor cetățenilor. Cu alte cuvinte, să formeze convingeri politice sănătoase, cu rădăcini viguroase în programul partidului, în concepția sa. Și, cu atît mai complexă este această răspundere, cu cît nu există domeniu al vieții economice și sociale pentru care partidul și statul nostru să nu fi stabilit jaloane de acțiune, să nu fi oferit programe coerente, fundamentate științific, cu implicații în contemporaneitate și în perspectiva istorică.

Apoi, în relevarea importanței aspectului asupra căruia ne-am oprit, avem în vedere faptul că, în general, omul devine receptiv la normele și exigențele timpului său, raționează și reacționează profund pozitiv, dacă e stăpînit de concepția politică a par-

tidului nostru, dacă e luminat de sensurile ei profund umane și sociale.

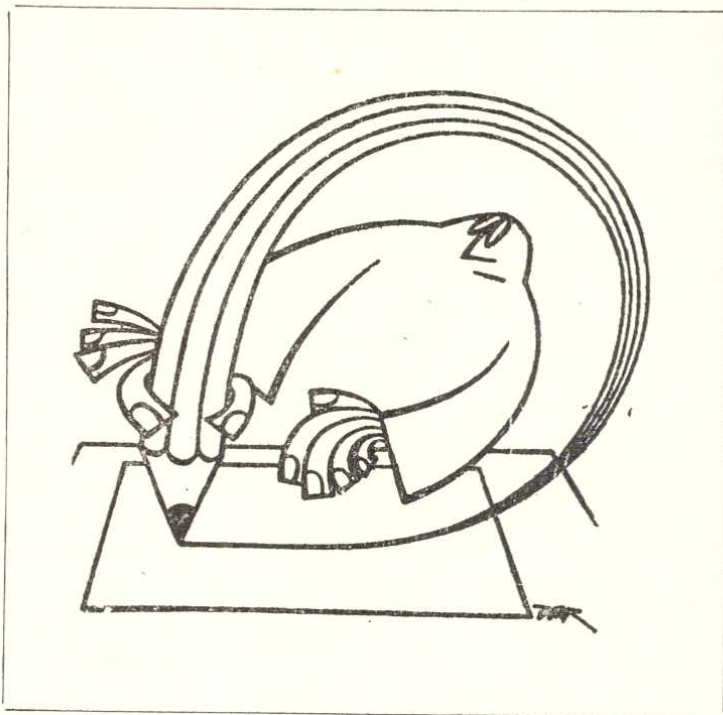
Căile prin care ziarul contribuie la lărgirea orizontului politic, la formarea gândirii politice a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii sînt îndeobște cunoscute : investigarea și antrenarea opiniei lor la elaborarea politicii, popularizarea și explicarea conținutului documentelor partidului, determinarea unor instituții (cabinetul de partid, așezămîntele de cultură etc.) și în primul rînd a organizațiilor de partid, de masă și obștești, să-și amplifice preocupările în aceeași direcție, dezbateră în coloanele ziarului (cu concursul cadrelor cu munci de răspundere, a membrilor de partid, a altor categorii) a modului cum se realizează practic prevederile din documentele de partid și de stat, prezentînd experiența înaintată și combătînd neajunsurile și greșelile.

Dar, ceea ce considerăm că merită o atenție specială — dat fiind situațiile întîlnite pe teren — este aportul ziarului la formarea capacității oamenilor de a raporta conținutul și, mai ales, cerințele și exigențele formulate prin documentele de partid și de stat la fenomenele și aspectele concrete din muncă și din mediul său de viață. În această privință, în chip obligatoriu, însuși gazetarul trebuie să dovedească maturitate în gîndire, acut spirit de observație, ca să nu mai vorbim de datoria de a fi pătruns de sensurile politicii partidului, de a le stăpîni și înțelege profund. În caz contrar, ochiul și gîndul său vor trece superficial pe deasupra faptelor întîlnite în planul concret al realităților, iar articolul oferit spre tipar va fi deabusolat, neconvîngător, și, deci, lipsit de capacitate formativă.

Să apelăm, însă, la două exemple concrete :

În ziarul nostru am publicat un articol avînd ca titlu „Un propagandist nedocumentat și o dezbateră aproape ratată“, în care autorul sesiza ineficiența unei dezbateri din cadrul învățămîntului de partid ce a avut loc într-o organizație de la Fabrica de cherestea din Sucevița, dezbateră ce-și propusese ca temă : „Rolul științei și tehnicii în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate ; direcțiile principale ale progresului actual al științei și tehnicii în țara noastră și sarcinile cercetării științifice în rezolvarea obiectivelor majore de care depinde îndeplinirea planului cincinal înainte de termen“. După publicarea articolului în care se imputa sever faptul că dezbaterile au rămas în sfera teoreticului, a generalităților, propagandistul respectiv, un inginer, contestă justetea, obiectivitatea criticilor formulate, susținînd că îi era imposibil să raporteze dezideratele politice privind progresul tehnic la realitățile fabricii, în condițiile în care aceasta dispune de aceleași gateră ca acum 20 de ani. Ne-a fost, astfel, lesne să ne dăm seama atît de lacunele în pregătirea politică a propagandistului cît și de caracterul șubred și neconvîngător al articolului publicat, care, în ultimă instanță, reflecta tot insuficiență pregătire politică. Pus în situația să răspundă semnatarului contestației, gazetarul a fost nevoit să caute argumentele pe care, de fapt, era obligat să le insereze, în articolul deja publicat. Și a găsit asemenea argumente, vizînd perfecționarea pregătirii profesionale a colectivului fabricii, mișcarea de inovații și raționalizări, îmbunătățirile aduse proceselor tehnologice etc., toate reflectate în creșterea spectaculoasă (pe o perioadă de mai mulți ani) a producției și productivității muncii, în ridicarea gradului de prelucrare superioară a lemnului. Normal, după o asemenea argumentație concretă, propagandistul și-a dat seama de modul eronat în care

privea lucrurile. Dar cui a folosit articolul publicat în ziar ? Răspunsul la întrebare presupune, neapărat, și reflecții asupra răspunderii în muncă a celui care a aprobat tipărirea lui. Tocmai acest lucru ne-a determinat ca, în cazul unui articol, tot abordînd problemele din cadrul învățămîntului de partid, să prevenim o situație similară. De data aceasta, autorul articolului consemna, sub semnul elogiului, înalta ținută teoretică și principială a unei dezbateri (la Combinatul de prelucrare a lemnului din Suceava) pe marginea exigențelor puse în documentele partidului și statului în domeniul disciplinei muncii, neglijînd total faptul că aspectele concrete (absențele nemotivate și întîrzierile de la pro-

gram, irosirea timpului de lucru, încălcarea disciplinei tehnologice etc.) n-au făcut obiectul atenției și atitudinii propagandistului și cursanților. A fost nevoie ca ziaristul să-și reia documentarea, s-o aprofundeze, reușind să realizeze în final un material („O întrebare și un răspuns pe marginea unei „dezbateri“ despre disciplină : — Dar referirile la aspectele concrete ? — Le vom face în viitor“) util atît pentru cei în cauză, cît și pentru factorii ce răspund de orientarea și desfășurarea învățămîntului de partid.

Ne-am oprit asupra unor exemple dintr-un domeniu pus el însuși să slujească opera de înțelegere de către oamenii muncii a spiritului și valorii practice a conținutului politicii partidului și statului nostru ; dar ziarul are datoria să faciliteze această înțelegere prin materiale vizînd toate domeniile de activitate : industrie, agricultură, investiții, transporturi, viață spirituală etc. Reușește să facă aceasta ? Și cum ?

Este o practică bună, cerută și impusă de viață, că, imediat după apariția unor importante documente de partid și de stat, în paginile ziarului apar rubrici noi, publicăm articole, note, interviuri care nu-și propun teoretizări, ci relevarea căilor și a hotărîrii de a traduce în practică ideile din aceste documente. Argumentînd, aș aminti, de pildă, rubricile „Normele eticii socialiste“, „De la imperativ la afirmarea în viață“, „Economisirea în ofensivă“, „Atelierul școlar“ și, în mod deosebit, cea intitulată „Angajamentul de onoare al deucevînilor : realizarea sarcinilor pe 4 ani ai cincinalului pînă la 23 August

1974", susținută cotidian, în cadrul căreia s-a evidențiat experiența colectivelor ce înregistrau avansuri în competiția cu timpul, s-au elogiât formații de lucru și oameni, calitățile lor morale și profesionale, luându-se, de asemenea, atitudine față de unele rămăneri în urmă, dezvăluindu-se cauzele, rădăcinile lor.

Fără a intra în amănunte, am spune că susținerea unor asemenea rubrici contribuie la menținerea în actualitate a unor majore idei și cerințe politice, la consolidarea unor convingeri de natură politică și socială, la „convertirea“ lor în acte de muncă și creație ce asigură accelerarea progresului în diverse domenii.

Ziarul, însă, nu este alcătuit numai din rubrici, implicarea politicului trebuind să caracterizeze fiecare articol. Din acest punct de vedere privind lucrurile, dincolo de succese incontestabile, se impune observația că, îndeosebi în cazul unor materiale pe teme economice, analiza lunecă spre tehnicism și ariditate, spre tratarea schematică, în defavoarea dezbaterii de idei, a investigării atitudinilor și concepțiilor. Uneori gazetarul vede realitățile cu ochiul îngust al specialistului și nu cel al omului politic, dator să nu omită în nici un moment imperativele stabilite, pentru un domeniu sau altul, prin documente de partid și de stat. Alteori, neputința de a face corelații plecând de la aceste imperative se traduce într-un manierism ce dă articolului un pronunțat iz de artificialitate, în sensul că, după ce în partea introductivă a lui se inserează un citat dintr-un document, urmează nu analiza în spiritul lui, discuția cu oamenii, cu factorii de răspundere, ci abuzul de cifre, descriptivismul, încheiate cu o frază concludivă ce începe cu „se impune“, „se cere...“ sau „este de datoria...“. Remarcând acestea, considerăm ca avînd un perfect temei observația întilnită într-un articol publicat în „Presa noastră“ : „...ziaristul să facă, prin ceea ce publică, politică economică, nu lecții de economie industrială“.

Reluînd ideea din titlul acestui capitol, e ușor de înțeles că abordarea realităților în modul menționat mai sus nu contribuie la lărgirea orizontului politic al oamenilor, la însușirea conștientă și creatoare a normelor ce guvernează societatea noastră socialistă.

Așadar, tot ceea ce scriem și publicăm trebuie să reprezinte operă politică, avînd darul să înrîurească, să convingă, să educe și, pe această bază, să mobilizeze.

CUM ESTE PREZENTAT OMUL

Fără puțință de tăgadă, cititorul ziarului descoperă, în ceea ce i se oferă spre lectură, omul, noi spații ale universului lui moral și spiritual și, în ultimă instanță, reflectînd la cele aflate, se descoperă pe sine, își pune probleme, încearcă să dea răspunsuri, să gîndească soluții. Această capacitate de a-l determina pe lector să judece în forul său interior, să se raporteze la concetățeni, să discearnă, să delimiteze lumina de umbră, trebuie să suscite în cel mai înalt grad atenția fiecărui redactor. Cu alte cuvinte, problema prezentării modelului uman, ca și a cazurilor negative, se impune a fi privită ca o chestiune de conținut fundamentală în contextul formelor și mijloacelor publicistice orientate spre influențarea și formarea complexă a omului.

Pe prim plan se pune, firește, modul cum este înfățișat chipul omului înaintat al societății noastre, figura luminoasă a acestuia, pilduitoare pentru toți cetățenii prin patriotism, devotament față de politica partidului, dragoste față de muncă etc.

Pentru ziarul nostru descoperirea unor asemenea oameni — altminteri bine cunoscuți și apreciați în colectivele din care fac parte — și creionarea calităților lor, a reprezentat și reprezintă o dominantă. Spunînd aceasta, avem în vedere în general materialele publicate (elementele pozitive constituind, în viață și activitate, o omniprezență) cît și, în special, cele subordonate unor rubrici speciale (apărute în ultimii doi ani) cum sînt : „Contemporanii noștri“, „Innobilați de virtuțile muncii“, „Un om al zilelor noastre, o idee la temelia viitorului“ ș.a.

Dar, cum sînt prezentați acești oameni, cărora în mod obișnuit, li se spune „minunați“ ? Reușesc gazetarii noștri ca, oglîndindu-i în paginile ziarului, să surprindă totdeauna esențialul, caracteristicul, să comunice lucruri realmente interesante, care să determine — cum menționam mai sus — reflecții, mutații în gîndire și sensibilitate ? În multe cazuri, da. Renunțîndu-se la prezentarea reportericească de manieră (ce excela prin abuzul de metafore, descriere luxuriantă, prezentarea elementelor de suprafață, fără semnificație, dialog artificios), în favoarea reliefării cu sobrietatea, dar și căldura necesară, a virtuților morale, civice și profesionale ale unor fruntași în muncă, ale unor oameni ce investesc mai mult efort și inteligență în procesul făuririi bunurilor materiale și spirituale decît colegii lor, s-a reușit, îndeosebi în cazul materialelor din cadrul rubricilor „Contemporanii noștri“ și „Normele eticii. De la imperativ la afirmare în viață“, să se transmită idei interesante, apte să sensibilizeze, să influențeze. Spre exemplu, în cadrul reportajului intitulat „Secretul“ unor rezultate ce depășesc sfera obișnuitului stă la îndemîna tuturor“ s-a scris despre Petru Moraru, șef de brigadă minieră de la Leșu Ursului, accentul punîndu-se pe calitățile lui de bun organizator al producției, pe modul superior de înțelegere de către el a climatului și coordonatelor morale ce trebuie să caracterizeze formațiunea de lucru pe care o conduce, pe tenacitatea și intransigența cu care veghează la consolidarea atmosferei sănătoase de muncă, ceea ce a făcut ca brigada lui să lucreze — printre primii — în contul ultimului an al actualului cincinal. În chip asemănător s-ar putea vorbi și despre alte articole, reportaje, interviuri, anchete. Util este, însă, să arătăm că trebuie să facem încă mult, îndeosebi pe linia perfecționării măiestriei gazetărești, pentru a ne asigura că fiecare material ce-și propune să prezinte modele, să și înrîurească, să și convingă. Fiîndcă, nu puține sînt situațiile cînd omul — căruia i se încearcă schițarea profilului — „ni se oferă“ printr-o mulțime de date și elemente biografice, cînd redactorul vede doar realizările lui, aspectele cantitative, fără a desluși resorturile de conștiință ce determină înregistrarea succeselor. Spre edificare : autorul articolului pe tema „La temelia succeselor obținute, munca oamenilor, condițiile moderne de lucru“, — articol prin care se intenționa împărtășirea experienței valoroase de la Asociația intercooperatistă de creștere și îngrășare a taurinelor din Rădăuți — în loc să releve ceea ce au făcut lucrătorii de aici — sub raportul furajării și îngrijirii animalelor —, vizînd disciplina, pasiunea și dăruirea în muncă, n-a reușit să fie (în ciuda mențiunii din titlu) decît o descriere plată, detaliată, dar inutilă, a procesului tehnologic, a condițiilor materiale existente la complexul rădăuțean (importante, firește, și ele, dar nu în principal hotărîtoare pentru obținerea sporurilor de producție). (...)

Nu mai mică importanță implică și modul cum sînt prezentate în ziar chipurile negative, ale celor care încalcă brutal normele eticii și echității socialiste, care nesocotesc „statutul” demnității umane.

Este un lucru verificat de viață că există tentație spre lectura prioritară (și, în unele cazuri, aproape singura) a materialelor ce înfățișează asemenea caractere reprobabile. (Un simplu sondaj de opinie ne-a demonstrat aceasta). Faptul e determinat, în cele mai dese situații, de șubrezenia maturității, de slaba pregătire politică și culturală a unor oameni (îndeosebi tineri), de curiozitatea aprinsă pentru aspectele ce ies din matca normalului și de fascinația aventurii rău înțelese. Pe de altă parte, există — așa cum observa cineva — o „putere de contagiune a exemplului negativ”, ceea ce, în chip obligatoriu, ne pune în situația de a gândi și veghea asupra echilibrului ziarului, asupra felului cum sînt prezentate exemplele negative, astfel încît cititorul să beneficieze, sub raport etic, și prin lectura materialelor de acest gen.

Practica de la ziarul nostru ne-a dovedit (în principal, prin ceea ce am publicat în cadrul paginii bilunare „Normele eticii socialiste. De la imperativ la afirmarea în viață”), pe de o parte, că se pot realiza — avînd ca obiect cazuri negative — articole, anchete, note etc., care, evitînd tenta senzaționalului, dar și cea moralizatoare, pot determina adînci reflecții, iar pe de alta, că se poate greși cu ușurință datorită opțiunii insuficiente a unor gazetari. Pentru a susține această din urmă observație, ne vom referi, iarăși, la un exemplu: la o întreprindere din comuna Verești, cîțiva muncitori certați cu disciplina, nerespectînd programul de lucru, după ce au consumat băuturi alcoolice, au comis un șir de grave acte huliganice, soldate nu numai cu distrugerea unor bunuri materiale, ci și cu uciderea unui cetățean, cu rănirea altora. Faptele erau clare, vinovăția de asemenea. Redactorul care și-a propus să facă publice cele întîmplate prezintă, însă, spre timpărire, un articol ce „fotografia” cu lux de amănunte modul în care s-au petrecut hidoasele fapte, trecînd pe un plan cu totul și cu totul secundar starea disciplinară precară din unitatea respectivilor salariați, lipsa de preocupare pentru educarea muncitorilor, climatul moral viciat de acolo, factori care, în bună măsură, au favorizat actele săvîrșite. Vreun ins mai slab de caracter citind acest articol (mai degrabă, piesă pentru dosarul penal), ar fi parcurs o „lecție” de inițiere, de învățare a modului cum trebuie procedat pentru ca un scandal și o bătaie să fie cît mai grave. Conceput astfel și publicat, articolul ar fi făcut un deserviciu bunului simț general, efortului pentru educarea oamenilor. De aceea, materialul a trebuit radical refăcut, de data aceasta extrăgîndu-și substanța din opiniile exprimate în cadrul procesului public organizat la fața locului. Oprobiul a venit astfel cu vehemență și convingător, din partea cetățenilor și oamenilor legii, faptele petrecute constituind doar punctul de plecare, prezentarea lor ocupînd un spațiu foarte restrîns în cadrul articolului.

Pericolul descriptivismului — dacă nu în situații asemănătoare, oricum din aceeași zonă a negativului — și-a găsit uneori spațiu de materializare în cuprinsul ziarului. Am în vedere, cu deosebire, unele scurte note și informații publicate la rubrica cotidiană „Contrapunct” ce frizează senzaționalul, satira pîlînd în fața creionării pregnante a atitudinilor și faptelor grave, în majoritate căzînd sub incidența legii.

Semnăind aceste cîteva sumare aspecte ce vîrbesc despre răspunderea ce ne revine în reliefaarea calităților umane, a caracterelor pilduitoare, în prezentarea substratului antiuman, antisocial al manifestărilor negative, și, implicit, în asigurarea puterii de influențare a gândirii, de perfecționare a profilului moral, apreciem că, în strînsă corelație cu cele inserate pînă aici se află realizarea combativității scrisului nostru.

COMBATIVITATEA

În afirmarea rolului formativ al ziarului, realizarea combativității se înscrie între premisele principale. De altfel, una dintre sarcinile deosebite ale presei — subliniată în repetate rînduri de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, precum și în documente de partid și de stat — o constituie dezvăluirea cu curaj a neajunsurilor din toate domeniile de activitate, a cauzelor care le generează, atacarea frontală, deschisă și constructivă a tot ceea ce contravine mersului nostru înainte, normelor și relațiilor statornicite în societatea pe care o edificăm cu prețul unor eforturi demne de stima întregii lumi.

Plecînd de la realitatea că combativitatea, această „stare de ofensivă” a gazetarului, se realizează la scara întregului ziar (oferindu-i, în bună măsură, personalitate), că, în general, critica — cînd e nominală — nu-i este aproape nimănui indiferent, se impun și aici cîteva întrebări: pe cine sau ce criticăm? cum și cînd criticăm? cu ce eficiență? Cu alte cuvinte, rodul combativității ține de o multitudine de factori.

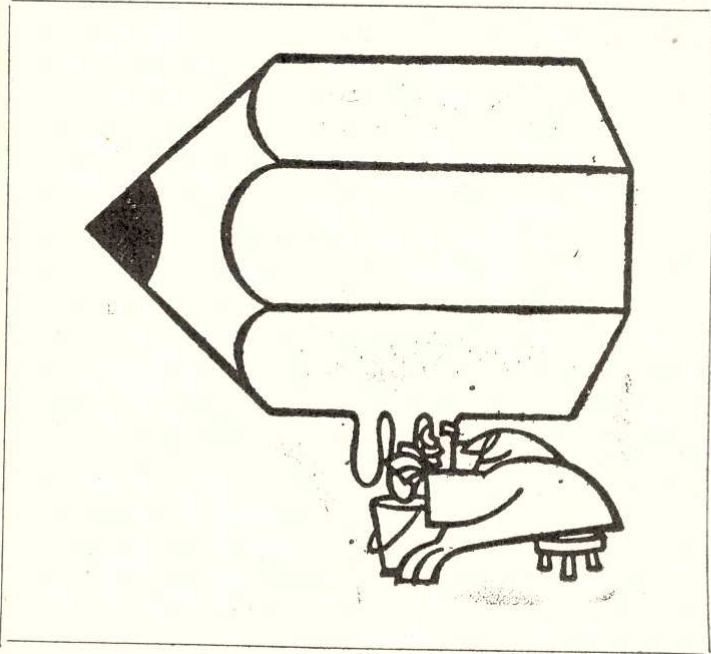
Răspunzînd întrebărilor de mai sus, considerăm, întîi de toate, ca fundamentată aprecierea că, pe ansamblu, spiritul combativ respiră prin paginile ziarului „Zori noi”, că majoritatea redactorilor, buni cunoscători ai domeniilor de care se ocupă, stăpînesc realitățile din județ, dovedesc spirit de observație și sesizează carențele, își dau seama de geneza lor. Totuși, unele domenii (industrie, servirea populației prin unitățile comerciale și ale cooperației meșteșugărești etc.) se detașează prin oportunitatea și „vitalitatea” criticii, fără a se urmări în mod expres lipsurile în defavoarea reliefării elementelor pozitive. Credem că nu greșim totuși spunînd că, în bună parte, aceasta își are sursa și în anumite disponibilități ce țin de caracterul și aptitudinile redactorului, în capacitatea acestuia de a-și asuma răspunderi și a accepta — de ce nu? — riscuri, de a nu se împăca în general cu anacronismele. Tot așa cum, în unele cazuri, evitarea accentelor combative ține de o anumită comoditate în gîndire sau de concepția eronată, potrivit căreia e mai cuminte să te ai bine cu toată lumea, și îndeosebi cu factorii locali de conducere. Nu-i mai puțin adevărat că mai dăinuie și părerea că unele sectoare, cum sînt cel sanitar, de învățămînt etc., în care lucrează mulți intelectuali — și, chipurile, ar prezenta probleme mai delicate — merită o abordare mai „cu mînuși” și oarecum privilegiată. Fi-rește, trebuie să fim mai fermi în eradicarea unor asemenea atitudini și păreri, critica — atunci cînd e justificată — fiind utilă oricărui domeniu, oricărui om al muncii. Dar, să revenim la întrebările de mai înainte.

Trecînd cu bună știință peste experiența pozitivă dobîndită în asigurarea combativității ziarului, ne vom opri asupra unor insuficiențe.

Publicăm încă destule articole în care sînt criticate stări de lucruri negative, fără a se detașa clar

cauzele lor. În asemenea materiale, și combativitatea îmbracă o haină generală, în care „încapă“ întreaga colectivitate — să zicem, a unei unități economice —, deși autorii, direcți sau indirecti ai neajunsurilor ar putea fi foarte exact precizați.

Există, pe de altă parte, zone la care critica nu ajunge deloc sau ajunge cu mare greutate, îndeosebi sub forme aluzive și dulci, incapabile să ajute, să miște pe cineva. Afirmând aceasta, avem în vedere unele materiale ce indică clar că redactorii, deși au sesizat aspecte negative deloc neglijabile, au ocolit ușa conducătorului de unitate, menținând cri-

tica la nivelul acarului Păun. Sau, în alte cazuri, deși gazetarul stă de vorbă cu factori de conducere, acceptă cu ușurință, cu pasivitate, ca aceștia — căutând „argumente“ salvatoare — să arate cu degetul spre alții, să invoce cauze așa zis obiective, anihilând practic intenția critică a ziaristului.

Practica ne-a dovedit că o eficiență mult scăzută au și acele materiale care — deși scrise bine — surprind realități depășite, sursa de documentare a acestora constituind-o, de obicei, datele oferite de diverse organe de control sau sinteză. De pildă, în foiletonul „Bachus e amețit de atâtea tergiversări. Mercur își bate cuie în papuci“, publicat în ziarul „Zori noi“ din 14 martie a.c., au fost satirizate unele deficiențe constatate de lucrătorii Băncii de Stat în decembrie anul trecut, ceea ce a făcut ca forurile comerciale județene să-și exprime surprinderea. Și pe bună dreptate. Fiindcă foiletonul, la data apariției lui, nu mai ajută nimănui.

Se desprinde, de aici, concluzia că trebuie evitat totalmente hazardul în documentare, că se impune ca fenomenele să fie sesizate atunci când ele apar, intervenindu-se operativ prin mijloacele publicistice ce ne stau la îndemână.

Rațiunea perenității și tăriei spiritului combativ implică — în accepțiunea unui gazetar — cel puțin două aspecte primordiale: mai întâi contribuția la înlăturarea atitudinilor și fenomenelor negative, iar în al doilea rând — formarea opiniei publice în spiritul exigențelor actuale, astfel încât aceasta să devină cel mai operativ și mai eficient „tribunal“ al societății noastre. Pe această linie, pe lângă rubricile „Opinia cetățeanului“, „Pornind de la o scrisoare“, susținute exclusiv prin valorificarea scrisorilor adresate redacției, ni s-a părut deosebit de utilă cea intitulată „S-a petrecut în colectivul dv. Vă solicităm părerea“, în cadrul căreia au fost pu-

blicate anchete ce dezbatteau, cu concursul unor colectivități de oameni ai muncii, fapte, pozitive sau negative, ai căror autori se aflau în mijlocul lor. De altfel, tot ceea ce constituie substanța combativității în ziar trebuie să reprezinte o „școală“ a orientării și formării opiniei publice, a acestui for obștesc foarte dinamic, căruia democratismul orânduirii noastre îi oferă un câmp larg de acțiune. Aceeași atenție avem datorită s-o acordăm modului cum se face critica în presă, evitându-se violența de limbaj, invectivele, tonul jignitor la adresa oamenilor. Nu, însă, făcând loc prezentării învăluite a realităților, ci criticii deschise, principiale, civilizate. Altfel spus, să criticăm aspru, dar cu respect față de cei în cauză. Lucru care, cu siguranță, nu rămîne fără ecou în conștiințe.

În fine, privind combativitatea în perspectiva eficienței ei, relevăm utilitatea revenirii la semnalele critice, a consemnării în paginile ziarului a evoluției realităților prezentate, a atitudinii adoptate de oamenii lor răspunzători, insistând, dacă este cazul, pentru soluționarea calitativă a aspectelor vizate. Sub acest raport „Zori noi“ — inițiind o rubrică specială — a acumulat o bună experiență, validată de satisfacția opiniei publice.

CUM SCRIM DESPRE ALȚI FACTORI CU ATRIBUȚII FORMATIVE

Ziarul — el însuși cu puternice funcții formative, care se realizează prin comunicarea nemijlocită cu masele de cititori — poate și trebuie să stimuleze, să orienteze și activitatea altor factori și instituții cu responsabilități precise în procesul larg și complex al educării, al cristalizării și afirmării personalității diverselor categorii de oameni ai muncii. Abordînd problematica acestor factori, realizează, practic, un dublu act formativ: pe de o parte, determină mutații în modul de gîndire și acțiune al lucrătorilor investiți cu atribuții pe linie educativă, iar pe de alta — indirect — face ca obiectul educației să beneficieze de intervențiile mai competente ale factorilor la care ne referim: organizațiile de partid, de masă și obștești, instituțiile de partid, așezămintele de învățămînt și cultură, instituțiile juridice etc. Spunînd toate acestea, ne gîndim la capacitatea, la arta de utilizare a formelor și mijloacelor concrete ale muncii politice și cultural-educative.

Și aici, cu valoare informativă, vizînd sfera pozitivului, consemnăm succint doar faptul că, beneficiind de orientările clare pe care le asigură programul ideologic al partidului, normele vieții și muncii comunistilor, ale eticii și echității socialiste, acordăm o atenție mereu sporită ogîndirii preocupărilor din județ consacrate formării omului cu o conștiință înaintată, ridicării conținutului manifestărilor culturale și politico-educative, a caracterului lor militant, strîns legat de cerințele actualei etape.

Mărturie stau permanența unor rubrici, spațiile tot mai largi pe care le afectăm reliefării modului cum organizațiile de partid, ale U.T.C., de sindicat, femei, pionieri, școlile, cluburile, casele de cultură, căminele culturale și bibliotecile se ocupă de creșterea forței educative, formative a acțiunilor pe care le întreprind.

Ceea ce apreciem, însă, că trebuie să ne capteze mai mult gîndirea, înzestrarea profesională și răspunderea este, înainte de toate, sprijinirea organizațiilor de partid de a face din adunările lor generale adevărate școli ale educației comuniste, ale largirii orizontului politico-ideologic al membrilor

de partid. Tratarea sporadică și uneori superficială a acestei chestiuni de cea mai mare importanță pentru afirmarea rolului organelor și organizațiilor de partid trebuie să lase locul unor abordări aprofundate și convingătoare, unor analize vii, care să confrunte puncte de vedere, să stabilească concluzii clare pentru activitatea practică. Asemănător stau lucrurile și în cazul adunărilor generale ale organizațiilor U.T.C.

Deficitari sîntem și în privința felului cum ajutăm organizațiile de partid să folosească unul dintre principalele sale instrumente de lucru — munca de la om la om —, să orienteze și să utilizeze activitatea agitatorilor, agitația vizuală, să asigure acestora mobilitate în acțiune, putere de înrîurire a conștiinței oamenilor. Ne dăm seama că ziarul putea să facă mai mult și în direcția prezentării și generalizării experienței înaintate acumulate pe acest tărîm, ca și în alte sectoare ale muncii politico-educative.

Un loc la fel de important se cuvine să acordăm preocupării organizațiilor U.T.C. pentru educarea tineretului în spiritul dragostei pentru muncă, al prețuirii și îmbogățirii patrimoniului de valori materiale și spirituale ale societății noastre. Insuficiență combativitate am manifestat față de formalismul și tendința de paradă, de festivism ce au minat bunele intenții ale unor organizații U.T.C. Spre exemplu, cuprilejul deschiderii unor șantiere de muncă patriotică în Suceava și în comuna Mitocu Dragomirnei, s-a făcut mult „zgomot“ (inclusiv în paginile ziarului), pentru ca, nu după multă vreme, freamătul lucrului tineresc să înceteze, acțiunea eșuînd. În asemenea situație, era datoria noastră să intervenim, determinînd comitetul municipal al U.T.C. (sub patronajul căruia au fost inaugurate cele două șantiere) să-și revizuiască stilul de muncă, să renunțe la tendința organizării unor manifestări pentru... „ochii lumii“, să treacă la treabă serios, temeinic, cu continuitate, perspectivă și rezultate concrete.

Concomitent, ziarul trebuie să illustreze mai sistematic modul cum se realizează educația prin muncă în atelierele școlare — vizînd răspunderea pe care o au, în acest sens, conducerile școlilor și întreprinderilor patronatoare — ca și procesul de înțelegere de către toți elevii a faptului că însăși învățătura reprezintă piatra de încercare a interesului și dragostei față de muncă.

Sentimentul participativ al tineretului se impune a fi urmărit, cultivat și în contextul vieții spiri-

tuale, care oferă un larg cîmp de afirmare fanteziei, imaginației, spiritului inovator și entuziasmului caracteristice vîrstei lui. Eliminarea manierei îmbătrînite de elaborare a materialelor ce tratează asemenea teme, eliminarea platitudinii și a locului comun, utilizarea cu mai multă insistență a sondajului de opinie, cu sinceritatea și prospețimea lui, vor face ca și eficiența intervenției ziarului nostru, audiența lui în organizațiile U.T.C. să sporească.

Exigențe asemănătoare se pun și în cazul ilustrării preocupărilor organizațiilor de partid, de sindicat, ale consiliilor de conducere din așezămintele de cultură pentru asigurarea unui repertoriu variat și sănătos formațiilor artistice, capabil să formeze sentimente patriotice, să cultive optimismul și elanul în muncă, dragostea pentru frumos și înălțător.

Am putea consemna pe larg, relevînd atît împliniri cît și insuficiențe, numeroase alte aspecte privind, spre exemplu, priceperea cu care sînt folosite unele forme consacrate ale muncii politico-educative (expunerea, dezbateră, simpozionul, spectacolul, expoziția, recenzia etc.) și îndeosebi — dat fiind o situație specifică județului nostru : existența unor secte religioase — arsenalul de mijloace prin care se realizează educarea științifică a maselor, înțelegerea superioară a fenomenelor din natură și societate.

Ne vom limita însă la atît, înțelegîndu-se ca o concluzie, că determinarea factorilor politico-sociali, educaționali de a-și perfecționa perpetuu modalitățile de lucru, reprezintă pentru noi o datorie elementară, înscrisă în planul obligațiilor ce țin de rolul formativ al ziarului.

★

Structurată doar pe cîteva idei mari, desprinse atît din cerințe de ordin general, cît și din cele ale practicii noastre gazetărești, ale realităților județului nostru, rîndurile de față ne-au pus în situația să gîndim și asupra unor măsuri a căror aplicare să permită consolidarea rolului formativ al ziarului „Zori noi“ — Suceava :

— Pentru cunoașterea temeinică a realităților și problematicii umane din județ, pe lîngă mai strînsa legătură cu secțiile comitetului județean de partid și serviciile consiliului popular județean, conducerea redacției va organiza astfel munca, încît, pentru documentare, redactorul să stea cel puțin o zi în mijlocul colectivului despre care va scrie ;

— Analiza în plenul redacției, cel puțin o dată pe semestru, a unei laturi esențiale privind capacitatea de înrîurire a ziarului ;

— Efectuarea, pe bază de chestionar, a unor sondaje de opinie în diverse medii sociale și profesionale, pentru cunoașterea interesului cititorilor față de ziar ;

— Ținerea unei evidențe stricte, de către fiecare redactor, a materialelor critice publicate și revenirea obligatorie pe urmele semnalelor noastre ;

— Nu se va admite publicarea acelor articole care semnalează stări de lucruri negative, fără a dezvălui cauzele lor și a prezenta punctul de vedere al factorilor responsabili, și alte puncte de vedere necesare revenirii rapide la o stare normală ;

— Permanentizarea unor rubrici destinate exclusiv afirmării opiniei publice ;

— Supunerea mai frecventă spre dezbateră în cenaclul profesional din redacție, a unor materiale publicate în ziar și care suscită interes sub raportul prezentării omului, a calităților sale, sub raport educativ.

TRADIȚIILE MILITANTE ALE PRESEI ROMÂNEȘTI INTERBELICE

Apariția, sub acest titlu, în revista „*Manuscriptum*“, a mărturiilor unor publiciști — scriitori și oameni de cultură — în legătură cu unul dintre cele mai însemnate momente ale militantismului românesc exprimat în presa interbelică, în cadrul tradiționalei „Rotonda 13“, constituie un act publicistic demn de relevat.

Confesiunile participanților la această seară de evocări — **Mihnea Gheorghiu, George Ivașcu, Octav Livezeanu, George Macovescu, Radu Popescu, Ștefan Voicu** — s-au constituit în veritabile momente vii ale istoriei publicisticii noastre militante interbelice, istorie care n-a fost încă scrisă, dar pentru scrierea căreia reuniunea aceasta — așa cum spunea în cuvântul introductiv la această seară de evocări **Al. Oprea**, directorul Muzeului literaturii române și „sufletul“ acestei valoroase inițiative care este „Rotonda 13“ — „am dori să constituie un imbold și o pildă“.

Publicăm extrase de larg interes în dorința de a oferi cititorilor noștri posibilitatea de a fi, în acest fel, „participanți“ la un moment de evocare a faptului trăit și emoționant comunicat de invitații „Rotondei 13“, despre presa noastră militantă interbelică.

OCTAV LIVEZEANU: (...) Prin anii '20 și '21, când am venit eu în București, la Universitate, apărea un ziar democrat, foarte combativ, de mult curaj, vioi, care atrăgea atenția tuturor cititorilor, creîndu-și un binemeritat renume. Era ziarul „**Luptătorul**“ al doctorului Algazi. (...) Ceea ce mi-a rămas în minte este vioiciunea acestui ziar, modul deschis, demascator, în care aborda problemele vremii și felul în care le expunea. Era un ziar foarte citit căci „**Luptătorul**“ îmbrățișa toate cauzele drepte luînd apărarea muncitorilor și a celor opriți de către o burghezie avidă, înnebunită de succesele întregirii României, atunci, imediat după primul război mondial.

În al doilea rînd, vreau să mă opresc asupra unei publicații pe care am scos-o noi, un grup de studenți democrați, ca reacție împotriva mișcărilor studențești de dreapta. (...)

Prin 1924, un mînunchi de studenți, sub îndrumarea partidului, a organizat și a fondat Uniunea Studenților Independenți. La ședința de constituire a participat și muncitoarea Elena Filipovici care, în cuvîntul său, a arătat celor prezenți adevărata cale pe care trebuie să meargă studențimea. Atunci

am scos noi — și mă gîndesc în primul rînd la Ștefan Voitec, Alexandru Mihăilescu, Mihail Ciobanu, Șerban Cioculescu —, „**Viața Universitară**“, o gazetă studențească ce s-a bucurat de o bună primire în epocă. Cine era directorul „**Vieții Universitare**“? Comunistul Timotei Marin, — student și el pe vremea aceea — care, din însărcinarea partidului, conducea și scotea această revistă. Împreună cu Mihail Ciobanu și Alexandru Mihăilescu, mi se pare că erau singurii comuniști din redacția revistei. Restul erau democrați care simpatizau cu mișcarea și care ne angajasem pe acest drum cu toate riscurile cuvenite. Trebuie să amintesc că am dus activitatea noastră de pe poziții de clasă (...).

Uniunea Studenților Independenți și „**Viața Universitară**“ au dat o replică foarte serioasă dezmățului fascist care începea să se arate, și, în special, mișcărilor studențești care erau atrase de cuzism și de legionarismul în fașă. Păstrez și acum imaginea tovarășilor cu care am dus atunci această luptă și, în special, a firavului Mihail Ciobanu, mort înainte de vreme, și a lui Timotei Marin, mort în lagăr la Auschwitz, precum și imaginea lui Șerban

Cioculescu care ducea toată bucătăria acestei reviste.

Ajung acum la a treia publicație, tot din acea perioadă, despre care vreau să vă vorbesc, anume, ziarul „Aurora”. „Aurora” a fost scoasă de doctorul Nicolae Lupu. Foarte multă lume a crezut, și poate mai crede și astăzi, că „Aurora” a fost un oficios al partidului țărănesc. Nu, niciodată n-a avut această calitate, deși a servit partidul țărănesc în măsura în care și doctorul Lupu era unul din șefii acelui partid. Dar dacă ar fi fost să fie oficiosul partidului, n-ar fi avut independența pe care a avut-o, fiindcă de foarte multe ori ziarul a intrat în conflict cu partidul țărănesc pentru atitudinea pe care o adopta. „Aurora” a publicat reportaje foarte tari în timpul procesului din Dealul Spirii. Atunci a apărut în paginile gazetei o caricatură, în costum de ocnaș, a maiorului Cernat, comisarul regal, lucru care anticipa o situație reală, pentru că, după câțiva ani, maiorul Cernat, devenit directorul general al închisorilor, a fost într-adevăr judecat și condamnat, îmbrăcat în costum de ocnaș, pentru matrapazlicurile făcute la Direcția închisorilor.

„Aurora” a apărut întâi sub conducerea lui N. D. Cocea, pentru ca, apoi, ea să treacă sub conducerea definitivă a lui Tudor Teodorescu-Braniște. Acolo a desfășurat Braniște una din marile lui activități, pentru că, după cum spuneam, „Aurora” era prezentă întotdeauna, în toate ocaziile, atunci când era vorba de apărut o cauză dreaptă și de protestat împotriva samavolniciei. Avea o redacție modestă. Acolo, în redacție, mi-am început eu cariera gazetărească, sub îndrumarea directă a lui Braniște, pe care îl consider dascălul meu în materie de gazetărie. Acolo, am cunoscut și am lucrat alături de gazetari mai în vîrstă și mai tineri, ca Adolphe Clarnet, Marius Lotar, Henri Gad, A. Munte, Brunea-Fox, Geller Legrel, poetul Nicu Davidescu, Victor Rodan și alții. „Aurora” a apărut din 1921 pînă în 1927, cînd și-a întrerupt apariția. La întrerupere a contribuit și faptul că era lipsită de mijloace materiale și nu voia să se înglobeze în anumite interese care s-o compromită. A reapărut în 1930, de astă dată ca săptămînal și sub conducerea mea. Braniște era acum angajat în altă parte, era prea ocupat ca să se mai îngrijească și de gazetă și, printr-o înțelegere cu doctorul Lupu, m-a propus pe mine să conduc mai departe acest săptămînal. Într-o scrisoare pe care mi-o scria atunci, după ce îmi făcea o caracterizare a aptitudinilor pe care le-aș avea ca să conduc „Aurora”, îmi spunea: „Te rog să pui tot atîta suflet la această gazetă cît am pus și eu, pentru că apreciez perioada de la „Aurora” — cea mai frumoasă din cariera mea gazetărească”.

Ca săptămînal, a apărut pînă prin 1937, în timpul guvernului Goga. Ziarul și-a păstrat și sub conducerea mea și cu colaboratori vechi, dar și unii noi, printre care citez pe Ștefan Tita, aceeași linie de atitudine deschisă democrată, fiindcă am inițiat, împotriva politicii partidului național țărănesc, acțiuni antifasciste și, în special, pentru sprijinirea frontului popular care se contura atunci.

În același timp, în afară de activitatea de la ziarele la care lucram, am colaborat și la două ziare legale ale partidului comunist, și anume, la „Clopotul” pe care îl scotea, la Botoșani, Scarlat Callimachi și la „Comentar” din care, din păcate, nu au putut apărea decît două numere.

De asemenea, din octombrie 1932, pînă în ianuarie 1933, am scos revista „Opinia Publică”, cu

același caracter democrat, avînd colaboratori permanenți pe Scarlat Callimachi, Tudor Teodorescu-Braniște, C. R. Ghiulea, Petre Drăgoescu, A. Munte și alții.

N. D. Cocea a publicat în această revistă primul capitol din romanul său **Fecior de slugă**, pe care îl avea atunci gata de tipar. Revista a fost de două ori confiscată, iar la nr. 13 suprimată.

ȘTEFAN VOICU: Am să mă refer în cele ce urmează la perioada de după 1930 cînd, esențial pentru strategia, politica și tactica partidului nostru, era de a realiza un larg front popular antifascist. Această îmbinare a activității legale cu cele mai diverse forme de activitate semilegală și ilegală era îndreptată, în cea mai mare parte, înspre o concentrare a tuturor forțelor democratice, progresiste coalizate împotriva Gărzii de Fier, împotriva pericolului fascist. În această acțiune, partidul a editat un număr foarte mare de ziare, de publicații legale cu caracter democratic, progresist, în diferite părți ale țării, ziare din care apăreau, uneori, numai cîteva numere. Merite deosebite au avut în acea perioadă „Clopotul” — ziarul lui Callimachi —, iar mai tîrziu revista „Manifest” a lui Ivașcu. În afară de presa aceasta, editată în întregime de partid, influența directă sau indirectă a partidului s-a făcut de asemenea simțită în coloanele celor mai răspîndite ziare și publicații ale vremii. Sub influența partidului, comuniștii și simpatizanții de partid au intrat în toate organizațiile și partidele politice democratice, au scos din lîncezeală organizațiile național-țărăniști, radical-țărăniști, le-au împins înainte spre o activitate puternic antifascistă. Multe din manifestările, din demonstrațiile național-țărăniști sau cetățenești ale lui Dobrescu și altele, care apăreau sub steagul diferitelor partide burghezo-democratice, erau de fapt organizate de partidul comunist. În acest context, „Adevărul” și „Dimineața” au manifestat o foarte pronunțată și consecventă atitudine antifascistă. Aici au lucrat ziaristi democrați, dintre ei unii s-au apropiat de partid, alții au intrat chiar în partid — figuri luminoase, puternice ale presei militante, ale presei antifasciste. Mă opresc, de pildă, la Jebeleanu, Horia Roman, Callimachi, care a lucrat și el la un moment dat acolo, Barbu Lăzăreanu, Brunea-Fox, Ghiță Roll, Miron Radu Paraschivescu, Brănișteanu, Braniște, Macovescu. Aș fi vrut, totodată, să evoc aci pe Emil Socor, personalitate despre care se vorbește foarte puțin, un mare luptător (...).

Vreau să vorbesc acum ceva despre momentul în care eu am ieșit din ilegalitate și am intrat la „Era nouă”, revistă care a apărut cu totul 3 numere. A avut un răsunset extraordinar. Eu nu-mi dau seama dacă a mai existat o publicație în România, care, într-un timp atît de scurt, să capete o asemenea mare autoritate.

Era perioada cînd, în viața culturală, avea loc o ofensivă sălbatică a obscurantismului, a gîndirismului, a fascismului sub aspectele lui cele mai hideoase: începutul anului 1936.

În primul număr din „Era nouă”, ce apărea sub conducerea lui Cocea, au fost supuse unei serioase analize teoretice materialiste problemele cruciale ale frontului ideologic. Este greu pentru generația de astăzi să înțeleagă ce a însemnat atunci acest lucru, în vremea cînd legionarii foloseau gloanțe în loc de argumente științifice. Ecourile au depășit așteptările. Primul număr a apărut în 2000 exemplare, al doilea număr l-am scos în 4000 de exemplare, iar al treilea în 5000 de exemplare. Al pa-

trulea număr din „Era nouă“ trebuia să iasă în 6000 exemplare, însă a fost suprimat, deoarece pătrunsesse deja în căminele studențești, în facultăți. În acest context, vreau să vorbesc nu numai despre Cocea, dar vreau să evoc și figura lui Miron Radu Paraschivescu, care a fost secretarul de redacție și în mare parte sufletul acestei publicații, atrăgând ca un magnet în jurul lui, în 2—3 săptămâni de zile, nenumărați tineri, poeți, scriitori, dintre care, apoi, mulți s-au ridicat ca, de exemplu, Virgil Teodorescu. (...) Tot la „Era nouă“ s-au ridicat Schileru, Radu Popescu, Miron Constantinescu.

Tot în câteva cuvinte aș vrea să fac o precizare în legătură cu „Cuvîntul liber“, gazetă despre care s-a vorbit enorm în anii noștri. Unii au considerat „Cuvîntul liber“ drept o publicație a partidului. N-a fost însă. „Cuvîntul liber“ a fost editat de trustul burghezo-democratic de la „Adevărul“ și „Dimineța“, dar a fost o publicație profund democratică, antifascistă, o publicație a frontului comun antifascist. Tot ce era progresist în epocă, național-tărănist, socialist, comunist, personalități progresiste fără de partid, oameni de cultură, tot ce era mai curat, mai luminat în cultura românească a colaborat la „Cuvîntul liber“, pe poziții categoric antifasciste. Dintre cei ce-au scos această publicație, amintesc pe Mircea Grigorescu, prezent aici în sală, care, un timp, a ținut în mână „Cuvîntul liber“. Totodată, merită a fi evidențiată aici activitatea lui Sahia, un mare animator, un catalizator al valorilor culturale progresiste de stînga. A fost un șef de școală antifascistă, progresistă, comunistă. El a fost membru de partid. Apoi, la „Cuvîntul liber“, trebuie să amintim de Ghiță Dinu, una din cele mai frumoase figuri ale publicisticii progresiste românești. Făceam parte atunci din Comisia centrală de partid pentru presa legală. Eram eu, era Mircea Bălănescu, era Matei Socor. La Ghiță Dinu, în cămăruța aceea de la „Adevărul“, am ținut multe ședințe ale acestei comisii și urmăream, orientam, dirijam chiar, zeci și zeci de publicații din București și din întreaga țară. Poate nu se știe că Ghiță Dinu prezenta în fiecare săptămînă sumarul „Cuvîntului liber“ acestei comisii, în cadrul căreia era discutat. Desigur, din cele ce noi acceptam sau refuzam, numai 15% sau 20% se realiza, pentru că apoi avea Braniște un cuvînt de spus, ca și mulți alții. Însă, dacă 15%—20% din cele ce noi stabileam intra, era un foarte mare succes, care se datora în primul rînd lui Ghiță Dinu.

Pe Horia Roman l-am cunoscut mai de aproape în timpul procesului de la Craiova. În momente extrem de grele, a fost trimis de „Adevărul“ și „Dimineța“ ca reporter la fața locului. A avut o poziție curajoasă, aș putea spune eroică în unele momente, a făcut dări de seamă extrem de interesante, cu o mare eficacitate politică în mase. (...)

În fine, ultima publicație, asupra căreia mă opresc acum, este „Reporter“. Se știe că ea a apărut sub conducerea lui Grama, care era director-proprietar. Gazetă onorabilă de altfel, cu unele atitudini democratice. (...) „Reporter“ a intrat, efectiv, sub conducerea noastră, cam prin iulie 1937, cînd partidul a cumpărat de la fostul proprietar această gazetă. Au tratat în numele nostru, mi se pare, Matei Socor și N. D. Cocea, care a devenit, mai apoi, directorul publicației. Prin urmare, noi ne luăm răspunderea completă, pentru ce s-a publicat, bine, sau rău, în „Reporter“, începînd din vara lui 1937. Atunci avea 500 sau 600 de exemplare tiraj. A ajuns, în timp foarte scurt, la 5000, 6000, 8000,

10.000, iar la sfîrșitul lui 1937 și începutul lui 1938, a ajuns la 24.000 exemplare, cea mai mare cifră de tiraj a unei publicații săptămînale.

„Reporter“ și-a axat treptat activitatea pe lupta împotriva Gărzii de Fier. Număr de număr, apăreau reportaje, articole violente, puternice, împotriva organizațiilor extremiste de dreapta. Redacția se afla pe strada numită astăzi Matei Millo. De la o vreme, legionarii începuseră să ne pîndească. Nu era de glumă, se trăgea în plină zi, pe stradă. Trăiam într-o continuă nesigurantă. (...)

O să vă povestesc acum o întîmplare ca să înțelegeți mai bine de ce autoritatea se bucura în frontul publicistic al aceluia moment „Reporter“. Rămăsesem în criză de hîrtie, eram strîmtorați de fonduri. Administratorul nostru s-a dus la Oficiul de hîrtie, care se afla în apropierea redacției, tot pe Matei Millo, cu intenția să obțină, pentru o vreme, cota necesară, pe datorie. S-a întors uimit însă că cei de la Oficiu ne-au pus la dispoziție cită hîrtie vrem, aproape fără bani, adică pe credit nelimitat și fără de rambursare. Nimeni n-a înțeles nimic. De-abia cînd a venit Cocea ne-am lămurit. El ne-a explicat că fabricile de hîrtie de la Letea erau proprietatea Brătienilor. Or, liberalii aveau o poziție antigardistă, erau interesați din toate punctele de vedere nu la alianța cu Germania hitleristă, erau anglofili, francofili și prin tradiție și prin interese comerciale, materiale, financiare, de tot felul. Cum nu îndrăzneau însă să deschidă glasul în fața legionarilor, erau foarte bucuroși că o asemenea publicație ca „Reporter“ duce campanie susținută împotriva Gărzii de Fier.

Ceea ce se impune, ca o concluzie firească a celor arătate de noi aici, este — cred eu — faptul că pentru ziaristii comuniști din perioada respectivă a fost o lege nescrisă, dar obligatorie, o datorie de onoare, de a milita puternic pentru promovarea spiritului revoluționar în întreaga viață socială. Ei au dovedit o înaltă conștiință etică, profesională, obiectivitate și spirit de răspundere. Au militat neabătut și în orice împrejurare pentru triumful adevărului. Neîncetat s-au străduit ziaristii din presa legală, ilegală sau semi-legală pentru pregătirea, pentru perfecționarea pregătirii teoretice, politice, ideologice. Neîncetat au căutat să-și lărgească orizontul de cunoaștere și de cultură. Puterea de convingere, de pătrundere în mase a ziarului, de educare și mobilizare a maselor depinde, în foarte mare măsură, nu numai de tratarea justă a problemelor din punct de vedere politico-ideologic, dar și de nivelul publicistic al articolului. Și trebuie să știți că, în acest sens, am avut atunci foarte buni ziaristi.

GEORGE MACOVESCU: Uneori, din ce în ce mai rar, spre părerea mea de rău, trec pe o stradă care coboară din Calea Victoriei în pantă lină către vechea albă a Dimboviței. În anii 1930, și ceva mai tîrziu, se numea strada Sărindar, apoi s-a numit strada Constantin Mille, pentru a cinsti memoria unuia dintre cei mai mari ziaristi pe care i-a avut România. Cînd cobori, pe stînga, există o clădire, care pe atunci mi se părea imensă. Acum mi se pare mică. În clădirea aceea, pe stînga, intrai într-un hol și urcai pe o scară strîmtă, cu lift care mergea numai pentru ziaristii vîrstnici. Noi, cei tineri, suiam cîte două, trei trepte deodată, ajungeam la mezanin, îl confundam cu etajul I, descindeam, în fine, la ceea ce s-ar putea numi un etaj întîi, urcam două trepte, apoi coboram două și, în sfîrșit, intram într-un alt hol, care

mi se părea de asemenea uriaș. La mijloc era o masă lungă, goală, sau cu colecția de ziare pe ea. Mă impresionau figurile pictate pe ziduri, în ulei, ale lui Beldiman și Mille. Acum sînt zgîriate sau vărșite. De aici începea un coridor, ce-mi lăsa impresia că era extrem de lung. Avea trei birouri miruscule pe dreapta și trei pe stînga și se termina cu un birou mai mare în capăt. Și pereții aceor birouri și coridorele erau tapitate, dacă mi-aduc bine aminte, și rog pe Mircea Grigorescu să mă corecteze, cu desene Toulouse Lautrec. Am auzit că au fost vopsite tot cu var. S-ar putea să le mai găsim sub un strat de vopsea. Și bine ar fi să le găsim, să le aducem la suprafață, dacă mai sînt acolo.

Și mă întorc în acel hol pe care îl consider ca o agora a presei democratice din anii 1930. Acolo, dragă Voicu, ne întîlneam după amiaza, pe la patru, cînd ne duceam la redacție, și în acel hol veneai adeseori tu, și cîteodată și secretarul general al partidului din vremea aceea, și alți conducători de partid, și nu vă cunoșteam și nu vă știam numele, și nu vă știam nici, mai ales, calitatea. Ulterior, începusem să vă aflăm numele — poate nu numele adevărate, pentru că unii din voi purtau alte nume. (...)

Pe dreapta, marea revistă despre care s-a vorbit, „Cuvîntul liber“, avea o singură cameră. Era toată redacția „Cuvîntului liber“ acolo, într-o singură cameră, și aceasta împărțită pe jumătate. Era o masă la mijloc. La stînga, cum intrai, stătea marele nostru dispărut, Gheorghe Dinu (Ghiță Roll, Ștefan Roll — în vremea antisemitismului din România, Gheorghe Dinu n-a găsit să-și ia alt pseudonim decît Ștefan Roll, ca un paradox, fiindcă toată viața lui a fost un paradox). În dreapta, se afla Brunea-Fox și atît. Masa aceea jumătate era a „Dimineții“ (Brunea-Fox lucra pentru „Dimineța“), iar cealaltă jumătate era redacția și secretariatul de redacție al „Cuvîntului liber“. E adevărat, Mircea Grigorescu s-ar putea ridica să mă contrazică, spunînd că și el a fost, într-o vreme, secretarul general de redacție al „Cuvîntului liber“, dar el se ocupa, în perioada la care mă refer, mai mult de „Adevărul“ și „Dimineța“, lăsînd intenționat — și fac un elogiu încă o dată acestui mare gazetar care a fost și este Mircea Grigorescu — revista pe seama lui Gheorghe Dinu, știînd că se petrec lucrurile așa cum le-a povestit Voicu.

În acea redacție, atît de minusculă, a „Cuvîntului liber“, am văzut trecînd pe acolo — mai mult pe sală stînd, unde dezbaterile erau destul de furtunoase, destul de ascuțite și foarte politice — marile figuri ale presei de odinioară, generația care era înaintea noastră, marea generație a gazetarilor care poate mai scriau sau veneau din obicei la o redacție. (...)

Toți veneau către „Cuvîntul liber“, care a fost o vreme tribuna oamenilor de stînga, a mișcării de stînga din România, care a concentrat toate tendințele de stînga din perioada anilor 1933, pînă la dispariția celei de-a treia serii a „Cuvîntului liber“. Vreau să spun, însă, că și ziarele „Dimineța“ și „Adevărul“ au constituit mijloace de propagare a politicii, a liniei politice, a propogandei P.C.R. Poate să mire această afirmație, dar invit pe istoricii presei române să părăsească o anumită rigiditate, un anumit mod de a privi lucrurile și să înțeleagă că în „Adevărul“ și „Dimineța“ P.C.R. și-a spus cuvîntul. (...)

Tot acolo l-am întîlnit pe Pătrășcanu care, într-o vreme, venea destul de des și avea legături cu

Mircea Grigorescu și cu Horia Roman. Și trebuie să spun că i-au apărut numeroase articole în anii 1937, cînd și-a reluat activitatea politică după cele întîmplătoare în 1933.

În anii 1936—1937, a reînceput activitatea cefe-riștilor, mai ales pe linia sindicală. Cred că în '37 a venie Ilie Pintilie și ne-a cerut să facem o anumită campanie. Vă pot spune că tot ce a apărut atunci în „Dimineța“ și „Adevărul“ a fost scris de diferiți gazetari de la „Dimineța“ și „Adevărul“ dar a fost controlat, văzut linie cu linie, șpalt cu șpalt, de către Ilie Pintilie. Am lucrat o dată cu el o noapte întreagă, la un interviu, pe care el mi-l dăduse mie pentru a fi publicat în „Dimineța“. Am evocat acestea pentru a putea să vă dați seama că P.C.R. a fost prezent în acea perioadă, și mai tîrziu, și în presa legală, o prezență permanentă, masivă. În afară de publicațiile ilegale, munca legală a fost foarte bine împletită cu munca ilegală. (...)

Acum voi trece la o altă perioadă. Este vorba despre apariția „României libere“ ilegale. În 1942, în noiembrie-decembrie, în ședința pe care am avut-o cu reprezentantul AGIPROP-ului, ședință ilegală — cred că era pe strada Plantelor, în casa profesorului Graur (schimbam de fiecare dată adresa) —, ni s-a comunicat din partea conducerii partidului, hotărîrea de-a apărea o publicație, un ziar, „România liberă“. Din redacția acelei publicații au făcut parte, la început, Ilie Zaharia, Petre Iosif, care era legătura superioară într-o vreme, George Ivașcu, Gheorghe Dinu.

Redacția aceasta, asemeni celei a „Scînteii“, era volantă, în sensul că ea se întrunea o dată într-o casă, altă dată în altă casă. Această redacție primea numeroase colaborări, pe căi foarte ocolite; membrii ei trebuiau să scrie și ei. Și cîți tineri au trebuit să înghită petice de hîrtie de teama de a nu fi prinși de către agenții care-i urmăreau, cîți tineri și cîte tinere au suferit pentru ca să poată să apară acea gazetă. Primeam materiale de la tovarășii din colectivele din închisori. Noi, cei de la redacție, trebuia să le pregătim, să le redactăm și apoi să le prezentăm legăturii noastre superioare care, fără îndoială, nu le lua în buzunar, ci le lăsa acolo unde ne îndeplineam munca; veneau acești tineri de legătură, plecau cu ele pe diferite căi și ajungeau, în sfîrșit, la conducerea partidului; se vedea încă o dată materialul și apoi se trimitea la tipografie. Îndată ce pleca de la noi, nu mai știam nimic. Unul dintre cei care lucra în redacție, el nu mă cunoștea pe mine, a încercat să mă convingă să citesc „România liberă“. Atît era de conspirativă toată chestiunea, încît nu puteai să cunoști mai mult de unul dincolo de tine. Noi n-am știut niciodată unde se afla tipografia „României libere“. (...)

Așa a lucrat „România liberă“, pînă în noaptea de 23 August 1944, cînd a apărut primul număr legal. Știu că tovarășul Petre Iosif scrie, pregătește poate, o istorie a „României libere“ ilegale. O cunoaște bine și ar fi bine s-o scrie, fiindcă s-au spus multe lucruri adevărate, dar s-au spus și multe lucruri neadevărate, exagerări și într-o parte și în alta. Bine ar fi să se scrie o istorie a presei din vremea aceea, ca să se evite omisiunile de orice natură. Noi, care am trăit — și sînt complet de acord cu ce a spus Voicu —, poate nu ne dam seama de ceea ce făceam, adică știam noi ce facem, dar poate nu trăiam la adevărata lor valoare acele clipe (cine spune că nu i-a fost frică să nu-l credeți, frica exista, totul era să învingi frica). Am făcut lucrurile convinși că trebuie făcute, nu din eroism de

paradă. Și, când e vorba, când spun „am“, mă gîndesc la acele mii și mii de oameni care au contribuit pentru ca acea mică revistă, mic ziar, pe care-l ascundeai în palmă, — publicat, e adevărat, pe o hîrtie foarte fină și foarte bună, cu o literă extraordinar de frumoasă. și acum mă mir de unde le procuram — să prindă viață. Odată, am dus și eu în mînă vreo 14 kilograme de literă de aceea, neștiind ce este înăuntru, dar credeam că trebuie să creez impresia că duc un pachet de vată în mînă, nu un pachet cu 14 kilograme de literă, luată nu știu de unde. Ei bine, toate acestea au fost făcute cu conștiința că trebuie făcute de cineva. Nu vă spun acest lucru ca să ne atribuim merite în plus și vă rog să credeți că la vîrsta noastră nu mai avem timp să ne mai lăudăm. Și nici nu trebuie să o facem. Nu mai avem ce cîștiga prin autolaude. O făceau însă oameni, care, unii dintre ei au dispărut, și lor trebuie să le închinăm memoria noastră și chiar memoria noastră de astă-seară. Fără ei, fără lupta lor, fără acei care și-au jertfit viața, poate noi nu ne-am fi adunat astă-seară să vorbim despre un trecut care se îndepărtează din ce în ce mai mult de noi.

RADU POPESCU: (...) Am avut și eu prilejul de a fi slujit, în anii începuturilor mele publicistice, la una din victimele aceluia neîncetat șir de execuții, pe care l-au evocat aici Ștefan Voicu și George Macovescu, șir de execuții care a format un adevărat cimitir de presă, un cimitir de publicații, impresionant ca volum, căci numărul mormintelor indică cimitirul unui război. Presa legală, inspirată și condusă de P.C.R. în acea vreme, a trebuit să fie — îmi dați voie să întrebuițez această comparație consacrată — o hidră; desigur, o hidră luminoasă. Siguranța statului îi tăia un cap în fiecare zi și a doua zi același cap trebuia să crească la loc. Zic că am avut privilegiul de a fi slujit la una din aceste victime, și încă la una dintre cele mai ilustre, la „**Bluze albastre**“ (...)

„**Bluze albastre**“ a trăit aproape 4 numere, fiindcă cel de al 4-lea număr a apucat să fie tras, dar n-a mai apucat să fie răspîdit decît în cîteva sute de exemplare, printr-o aventură pe care n-am să v-o mai povestesc acum. Această revistă reprezintă o piatră de hotar în istoria presei democratice, în istoria presei condusă de partidul comunist. (...) Veneam la „**Bluze albastre**“ de la o altă publicație, și „**Bluze albastre**“ nu intenționa decît să continue să refacă, într-un fel, capul tăiat în ajun al celui săptămînal, care se numise „**Veac nou**“. (...) Am izbutit să scoatem trei numere din această revistă săptămînală. Al patrulea, care apărea în ziua de 1 Mai, a fost confiscat. Revista a fost suspendată și atunci s-a hotărît apariția „**Bluzelor albastre**“. A fost o mare bucurie pentru noi, tinerii orientați spre stînga, care eram, în acea vreme, mai preocupați de probleme de literatură și de cultură decît de probleme de politică, politica fiind doar o pasiune pentru noi — pasiune, nu încă luare de poziție intelectuală.

Dacă „**Bluze albastre**“ a marcat, și a marcat într-adevăr, un act istoric de cultură, nu nouă ni se datorește, în realitate, ci fondului spiritual, politic și ideologic care ne anima, ceea ce explică forța și nivelul de cultură și de intelectualitate al acestei reviste. Ea a fost cea dintîi „revistă de literatură proletară“. A fost prima publicație care se autodefinia astfel. (...)

Toate acestea, atît de pe scurt enunțate, explică, sper, sau vă reamintesc, dumneavoastră, de ce „**Bluze albastre**“ a fost considerată o revistă aparte,

de ce ea a lăsat o moștenire aparte, și prezența ei este mai durabilă în conștiințe decît a altor nenumărate reviste, în care nu s-a pus nici mai puțină pasiune, nici mai puțin talent decît există în paginile „**Bluzelor albastre**“. Este, totodată, motivul pentru care — zic eu — majoritatea colaboratorilor „**Bluzelor albastre**“, începînd cu Lucrețiu Pătrășcanu, au fost solicitați să colaboreze și la alte publicații, unde au adus același suflu nou, militant, democratic și antifascist. Au colaborat, astfel, intens la „**Viața Românească**“, revistă ale cărei merite vor trebui și ele relevate, mai ales din momentul în care conducerea ei a trecut efectiv în mîna lui Mihai Ralea și D. I. Suchianu. Eu cred că, deși toate aceste publicații urmau neabătut linia ideologică a partidului, fiecare din ele a avut personalitatea ei, stilul ei, marca ei. Nu se mănau una cu alta. Această presă a avut totodată calitatea de a crea imediat, de la vîrstă la vîrstă, de la an la an, modele profesionale, modele excepționale. N. D. Cocea a fost un model. Pandrea a fost un model, Sahia, în ce mă privește pe mine, a fost mai mult decît un model, mi-a fost un învățător și un călăuz. Era un om excelent și, deși e adevărat că opera lui literară este restrînsă, ea demonstrează că era înzestrat cu un talent excepțional, care n-a reușit însă să se realizeze. Faimoasa lui **Revoltă în port** a apărut în „**Bluze albastre**“ și-mi amintesc și acuma de noaptea în care l-am găsit scriind-o, cum a scris-o, și în cît timp a scris-o. Și este o bucată solidă, care rezistă. Acum, în încheiere, mi se pare important, pentru restituirea adevărului istoric, să insist asupra atmosferei generale a acestei prese democratice, pe care o consider drept cea mai strălucită școală care a existat în presa românească. De altfel, eu consider că presa românească, în ansamblul ei, este una dintre cele mai mărețe creații și unul din cele mai interesante și mai bogate fenomene ale istoriei culturii noastre.

GEORGE IVAȘCU: Tocmai pentru că antevorbitorii mei au evocat cu pregnanță atîtea fapte și împrejurări, îmi dau seama cît de bogată este această perioadă în date și semnificații care-și așteaptă, de-aici încolo, încă și încă numeroase referințe. Oricum, se desprinde o veritabilă succesiune de momente, unele încărcate de eroism, prin care P.C.R., ca exponent al clasei muncitoare, al gîndirii celei mai înaintate despre lume și societate, a înlesnit intelectualității noastre, în condițiile specifice perioadei respective, să înțeleagă, din ce în ce mai clar, imperatiile istorice de atunci, radicalizîndu-și propria-i conștiință alături de clasa muncitoare. Sintem în deceniul al IV-lea, în plină expansiune a fascismului, după instalarea hitlerismului la putere în Germania — ceea ce va duce la intensificarea fascismului și în România; sintem în perioada tot mai gravelor transformări în raportul de forțe între cele reprezentînd progresul, democrația, și cele întrupînd, cu tot mai multă impulsivitate, spiritul agresiv, împotriva libertății, împotriva tradiției umaniste, împotriva păcii. Aceasta, pe plan european, pe plan internațional, pe plan românesc. (...)

De aici și declanșarea inițiativelor de presă, prin intensificarea influenței în presa democratică deja existentă (precum „**Dimineața**“, „**Adevărul**“, „**Cuvîntul liber**“ ș.a.), dar, totodată, printr-o veritabilă ofensivă de înființare de publicații antifasciste în Capitală, dar și în restul țării. După „**Bluze albastre**“, din 1932 în 1933 (cînd la Iași apare ziarul antifascist „**Ecoul**“), dar, mai ales, în perioada

1934—1937, se poate vorbi de un adevărat val al presei antifasciste, de zeci și zeci de periodice, în diferite localități ale țării, apărute și susținute în felurite forme, mobilizând forțe intelectuale tot mai numeroase, în primul rând în centre universitare, în marile centre muncitorești, dar și în orașe mai mici.

În acest climat, în cadrul acestei ofensive generale de presă, inspirată și condusă de partid, a apărut și revista „**Manifest**” la Iași. La început, și Alexandru Voitinovici a arătat amănunțit, într-un volum colectiv, cum au apărut primele două numere ale revistei, în octombrie 1934, cum, în decembrie același an, colectivul incipient s-a scuturat, la indicația partidului, de elementele diversioniste și cum, pentru a încerca să dea o mare amploare și, totodată, coeziune echipei în mediul universitar, numărul dublu 3—4 (noiembrie-decembrie, 1934) a apărut având ca redactor responsabil pe cel ce vă vorbește.

Astfel a început „**Manifest**” a doua perioadă din activitatea sa, reunind repede destule colaborări universitare (Iorgu Iordan, Gh. Zane, Al. Claudian, Emil Condurachi, Gh. Agavriloaei, Mircea Mancaș) și scriitoricești (Ionel Teodoreanu, Profira Sadoveanu, George Lesnea) sau din mediul artistic (Ion Sava, Mitî Sadoveanu, Costache Popa, Leandro Popovici ș.a.). Dintre colaborările studențești, pe lângă cele ale lui Voitinovici, Al. Bîrlădeanu, Const. Dimitriu, G. Moroșanu, s-au adăugat altele: Radu M. Paul, Gr. Cîrlescu, Mihai Popa, Neacșu Alexe, Victor Măgură etc., etc.

Sintem în mai 1935. Este o dată hotărâtoare pentru cea de a treia și cea mai autentică serie a revistei „**Manifest**”. Ea era, desigur, o revistă de promovare a democrației, de atitudine antifascistă, antirăzboinică, de rezistență la asaltul fascismului în universitate, de afirmare — pe alocuri — a unei poziții antiburgheze. Nu se simțea acel puls viu, militant, care nu putea fi generat decât prin contactul **direct**, organizat, cu partidul, cu proletariatul.

Evenimentul — căci așa a fost, nu numai pentru mine, dar și pentru revistă, pentru presa democratică și antifascistă din Iași și din Moldova — avea să-l constituie întâlnirea mea — atât de norocoasă și atât de decisivă — cu Lucrețiu Pătrășcanu. Aceasta s-a petrecut într-o zi din mai 1935, în grădina casei lui G. Ibrăileanu din Fundacul Buzdugan, nr. 7. În casa marelui critic, a ilustrului profesor, care, deși bolnav, mai călăuzea încă, fie și indirect, „**Viața românească**”, ce se mutase la București, — în această casă era adăpostit, în ilegalitate, fiul lui D. D. Pătrășcanu, atât de bun prieten cu Ibrăileanu, și, de acolo, activa — cu sarcini multiple de partid — Lucrețiu Pătrășcanu. (...)

Într-o bună zi, l-am cunoscut, deci, pe „domnul Mezincescu” (în realitate, Lucrețiu Pătrășcanu), care a ținut să facă o serie de aprecieri asupra revistei „**Manifest**”: că era, evident, utilă, că avea unele colaborări prețioase, că era frumos tipărită, dar că forța ei de convingere și de penetrație nu putea fi prea mare, căci nu evidenția un program, o linie directoare precisă, militantă perseverentă, că, în sfârșit, chiar prin formatul ei, revista nu putea avea o prea mare audiență, că stilul unor colaboratori era insuficient de ascuțit, că literatura publicată era adeseori cam fără țintă. La o a doua întâlnire, Lucrețiu Pătrășcanu a devenit încă mai apropiat și, ca atare, mai precis, mai ales că acum era convins că eu îmi dădusem perfect seama că cel cu care mă întrebam astfel

nu era altul decât... Lucrețiu Pătrășcanu. Nu e timpul acum să intrăm în detaliile acestei „identificări”. Fapt e că el mi-a acordat deplină încredere, că „**Manifest**” și-a schimbat formatul de caiet literar în unul mai apropiat de cel de ziar și — mai ales — că, dintr-o dată, conținutul numărului 5 (din iunie 1935) a apărut fundamental modificat, și ca tematică și ca ton. El însuși — Pătrășcanu — mi-a dat o serie de articole (deși a trebui să-și părăsească domiciliul conspirativ pentru un altul). Se întâlnea cu mine, în plină zi, la Universitate, pe „Sala pașilor pierduți”, oarecum deghizat, cu ochelari și cu o umbrelă, fie noaptea, pe străzi felurite, fie — o dată — chiar la periferia orașului, în plin cîmp. El, Lucrețiu Pătrășcanu, a scris, desigur, cele mai multe articole de poziție, inclusiv cele de clarificare cu Partidul Social-Democrat, în perspectiva unității de acțiune; el semna cu pseudonimul Victor Mălin. (...)

...Numeroși intelectuali, dintre universitari mai ales, au ajutat revista cu abonamente, după cum a contat și faptul că patronii tipografiei „**Brawo**”, unde o tipăream și unde lucrau tovarășii Ion Niculi și S. Săcăleanu, ne-au creditat, în timpul apariției, ca și după suprimarea revistei (în ianuarie 1936). La această nouă serie, ne-am bucurat și de alte colaborări: Andrei Oțetea, Octav Botez, Const. Motaș, Al. Dumitru-Păușești, Cost. Prisnea, Ed. Mezincescu, precum și de aprecieri elogioase, în presa de stînga, din Capitală (între altele, cea a lui M. R. Paraschivescu).

În acest climat ne-am dus atunci munca, plină de entuziasm, de inventivitate, călîndu-ne, totodată, în lupta revoluționară. „**Manifest**” a fost o revistă care a pătruns — în noul ei format, cu conținutul și stilul ei militant — dincolo de cercurile intelectuale, în rîndurile clasei muncitoare, dincolo de Iași, în întreaga Moldovă, fiind cerută și la București, ca și în restul țării, ajungînd la un moment dat la un tiraj de aproape 5 000 ex.

Experiența mea din acel an 1935, de la revista „**Manifest**”, datorită marelui noroc de a-l întîlni pe Lucrețiu Pătrășcanu și de a mă fi bucurat de încrederea lui, și prin el, de încrederea partidului, a fost decisivă pentru întregul meu destin. Atunci am devenit membru de partid și cu această conștiință m-am format ca ziarist, colaborînd la ziarul „**Lumea**”, condus de Jean Hefter, apoi, ca prim-redactor, la „**Iașul**” (director Mircea Bîrsan), ziar care a fost suprimat în iulie 1940, după instalarea la putere a guvernului Gigurtu.

Cu experiența de la Iași, am izbutit apoi, după ce, în toamna lui 1940, guvernarea legionară m-a îndepărtat din învățămînt, să regăsesc, la București, posibilitatea de a activa mai departe în presă, mai întîi la „**Vremea**”, sub numele de Paul Ștefan, grație intervenției pe lângă directorul ei (de după rebeliunea legionară — Vladimir Donescu), a lui Ion Pas, a tovarășului Ștefan Voitec, a lui I. Anestiu, revista devenind treptat o publicație de rezistență, prin faptul că sistematic, ca secretar de redacție, i-am ocupat toate coloanele cu nume de personalități, de publiciști antifasciști: Iorgu Iordan, G. Călinescu, Pompiliu Constantinescu, G. Macoșescu, M. R. Paraschivescu, Gh. Dinu, Ion Pas, redactînd o întreagă pagină, cu Mircea Ștefănescu, iar Ștefan Voitec colaborînd cu articole legate de mișcarea muncitorească. În paginile „**Vremii**”, am izbutit să aducem — „ambasadorul” nostru fiind, în primul rînd, Vasile Netea — colaborarea unor scriitori ca Sadoveanu, Galaction, Blaga, Camil Petrescu, E. Lovinescu, iar cu Arghezi izbutind —

pînă la internarea sa în lagărul de la Tg. Jiu — să avem o colaborare săptămînală.

La „**Vremea**“, am fost „descoperit“ de Gh. Vlădescu-Răcoasa și de M. Neculae, — astfel reluînd legătura cu partidul și astfel primind sarcina de a intra, de la numărul 2, în colectivul ilegal de redactare a „**României libere**“, organ al Uniunii Patrioților, condus de partid. Această redacție, în acel an, 1943, se adăpostea la Observatorul astronomic (în str. Cușitul de Argint), în biroul lui N. Dinulescu, cunoscut pe atunci doar cu numele de „Zamfir“. În acest colectiv, unde eu făceam secretariatul de redacție și redactam „materiale“ alături de Ilie Zaharia, „Valentin“, responsabilul grupului, de Gh. Vlădescu-Răcoasa și Mircea Nădejde, printre colaboratorii direcți citez în primul rînd pe G. Macovescu și Gh. Dinu (la ultimele două numere a colaborat cu cite o notă incisivă și G. Călinescu).(...)

Paralel, lucram, desigur, în presa legală, la „**Timpul**“, ziarul lui Gr. Gafencu, alături de G. Macovescu și Gh. Dinu, de Horia Roman, sub direcția lui Mircea Grigorescu. Acesta a izbutit să editeze mai apoi „**Ecoul**“, ziarul care a reunit pe cei mai numeroși profesioniști de stînga, care a promovat o întregă serie de tinere talente, ce au strălucit mai apoi în literatura noastră de după Eliberare, cînd „**Ecoului**“ i-a luat locul, avînd director pe G. Călinescu, „**Tribuna poporului**“.

Rememorînd — de altfel sumar — aceste fapte, subliniez încă o dată, pentru a încheia, rolul important pe care l-a avut presa influențată sau condusă direct de către Partidul Comunist Român, ca parte integrantă a acțiunii de ansamblu, prin care a izbutit să direcționeze toate forțele patriotice — printre care intelectualitatea noastră, în ce avea ea mai prestigioasă — spre acea unitate de acțiune, de îndrăzneală și chibzuință revoluționară, datorită căreia poporul român a cîștigat marea victorie a Eliberării — cea de la 23 August 1944.

MIHNEA GHEORGHIU : (...) Aș vrea să spun cîteva cuvinte despre o scurtă perioadă, și anume, ultima dinainte de 23 August, cei cinci ani care au precedat evenimentul sărbătorit anul acesta. Fac parte din generația acelor studenți, tineri intelectuali, scriitori, artiști ai anului 1939, anul care se caracterizează, pe de-o parte, prin începutul acelei „drôle de guerre“, care avea să se desfășoare atît de tragic, anul demonstrațiilor antihitleriste și antirăzboinice de pe străzile orașelor noastre, cum a fost la 15 martie, cînd hitleriștii au intrat în Cehoslovacia, anul mării demonstrații de la 1 Mai 1939, dar mai cu seamă anul neuitatei toamne 1939, cînd s-a reorganizat Uniunea Tineretului Comunist, avînd în fruntea Comitetului ei Central pe Nicolae Ceaușescu. Pentru ambianța în care noi am lucrat atunci, nu doresc să adaug nimic, pentru că ea v-a fost re-creată, prin faptele relatate aici, de oamenii care au făurit-o. (...)

Dintre revistele la care colaboram atunci, aș vrea să mă opresc, cîteva clipe, asupra uneia dintre ele, anume revista studentească de artă și cultură, „**Cadran**“, care a apărut în acea toamnă memorabilă a anului 1939, dar, care, ca multe alte reviste menționate aici, a avut o viață scurtă, pentru că, în anul 1940, redactorul responsabil al publicației, poetul Ștefan Popescu, a fost chemat la Siguranță, și revista a încetat să mai apară. Această revistă studentească, sprijinită, și materialmente și prin difuzare, de partid și condusă de partid, avea ca mentor pe tînărul sociolog Miron Constantinescu, care păstra legătura cu conducerea de partid. La ea co-

laborau o serie de tineri care promiteau, probabil, de ajuns ca, de exemplu, Cronică economică o făcea un student de la Academia Comercială pe care-l chema Manea Mănescu, Cronică externă o făcea un student care cred că termina dreptul atunci, și se chema Corneliu Mănescu, de Cronică cinematografică se ocupa regretatul Victor Iliu, fondatorul cinematografeii noastre socialiste, de alte cronici se ocupau Mihai Levente, Mihai Dragomirescu, aici de față, Alexandru Balaci și alții. „**Cadranul**“ a fost o tribună a tineretului antifascist, o tribună patriotică și o tribună a artei realiste, într-un moment în care partidul nostru continua acea linie fericită, evocată aici de Ștefan Voicu, de a proteja o dezvoltare liberă, bogată în idei, și de o viziune universalistă a artelor și a literelor.

După „**Cadran**“, sau în paralel cu „**Cadranul**“, am colaborat la „**Adevărul literar**“ (...). Atunci am întîlnit în ziarele noastre, în sensul că tovarăși de-ai noștri lucrau acolo, oameni valoroși, cum au fost Gheorghe Dinu (am făcut corectură o vreme la „**Timpul**“, cred că și Marin Preda a făcut corectură la „**Timpul**“), Mircea Grigorescu și alții. Am colaborat, apoi, la „**Azi**“, o gazetă condusă de Zaharia Stancu, la care lucrau mulți comuniști, la „**Viața Românească**“, unde am făcut corectură și secretariat de redacție, cînd erau Ralea, Oprescu și Suchianu în conducerea revistei și unde, de asemenea, era un centru democratic curajos. În sfîrșit, aș vrea să mai spun că în acea perioadă am colaborat și la o revistă de la Craiova, „**Meridiane**“, scoasă de profesorul Tiberiu Iliescu, dar, în fond, dirijată de Petre Pandrea, cumnatul lui Pătrășcanu. Aici se adunau tineri scriitori cu puncte de vedere foarte diferite, dar antrenați de același gînd, care anima „**România liberă**“ ilegală, pe care grupul acela, aparținînd Uniunii Patrioților, o răspîndea la Craiova. După aceea, am lucrat la „**Ecoul**“, la pagina literară condusă de Miron Radu Paraschivescu, împreună cu alți scriitori și poeți, și unde George Macovescu semna acea spirituală, subtilă și insinuantă cronică a războiului, informîndu-ne asupra adevăratei victorii, a aliaților, în stilul său personal, care, probabil, că i-a adus neajunsuri, pentru că, oricît ar fi fost cenzura de temătoare de ce se întîmpla pe front, nu i-ar fi scăpat ceea ce spunea Macovescu acolo. (...)

Aș dori să ajung la momentul 1944, cînd, cu oameni cu care lucrasem la „**Cadran**“, și cu un grup mai larg de tineri aparținînd unor concepții filozofice diferite, democrați și antifasciști cu sentimente profund patriotice, deci, împreună și cu ajutorul acestora, am scos, la indicația partidului, „**Scînteia tineretului**“, care a apărut în toamna anului 1944, exact la 5 ani de la „**Cadran**“. La „**Scînteia tineretului**“, mi s-a încredințat munca de redactor responsabil, tot de către secretarul general al Uniunii Tineretului Comunist, pe care l-am menționat, tovarășul Ceaușescu.

În aceste puține cuvinte, eu aș fi vrut, de fapt, să vă spun că între această generație, care începea cu ani în urmă și se manifesta tinerește la Eliberare, și generația „veteranilor“ a existat o continuitate de spirit și de îndrumare și că dumneavoastră ați fost martori, astă-seară, la chipul în care, în condiții atît de grele, partidul și-a creat cadrele de presă cele mai bune, din sînul intelectualității, al clasei muncitoare, astfel încît, consecvente talentului și misiunii lor, n-au lăsat condeiul din mînă de atunci și pînă acum, fiindcă, independent de funcțiile lor trecute sau prezente, presa și ideile pe care le-au servit ne-au fost tuturor un elixir al vieții.

ZAHARIA STANCU

Prin moartea lui Zaharia Stancu, cultura noastră a pierdut nu numai un autentic poet și un devotat prozei, autor al unei capodopere precum **Descult**, dar și un mare ziarist. „Încă din tinerețe am fost tentat de publicistică și trebuie să mărturisesc că și astăzi încă sînt tentat de această în-deletnicire. Mi-am închinat o bună parte din viață presei, după o lungă pregătire și după lungi ezitări, nu pentru a exercita o profesiune, ci pentru a propaga credința în dreptate și omenie, spre folosul poporului nostru”. Am citat din Cuvîntul înainte la cele două volume din **Scrieri** (3 și 4), în care, sub titlurile **Sarea e dulce** și respectiv **Cefe de taur**, se cuprinde selectată publicistica din ziarele „Credința” (1934—1936), „Lumea românească” (1937—1939) și revista „Azi” (1940).

Debutul lui Zaharia Stancu ca ziarist îl constituie articolul **Mai puțină ingraturitate**, apărut în ziarul „Victoria” din Turnu Măgurele, cu data de 22 mai 1921.

Nu împlinise, adică, 19 ani. Tînărul autor își manifesta protestul împotriva faptului că văduvei lui George Coșbuc i se aprobase drept „recompensă națională” o pensie lunară de 80 lei! Cel care, peste decenii, va avea meritul de a fi președinte al Uniunii Scriitorilor, în care calitate a știut să consfințească drepturile confrăților săi la pensii onorabile, avea parcă viziunea că asemenea timpuri de răsplătire a talentului vor veni. Căci scria tînărul ziarist în finalul articolului de acum 53 de ani: „Sufletele care v-ar putea da răsplată, sufletele care v-ar putea înțelege și v-ar admira nu vă cunosc acum și poate încă multă vreme nu vă vor cunoaște. Dar cînd vă vor cunoaște, tîrziu, poate prea tîrziu, vor privi cu silă spre vremile de azi și, în ciuda mentalității acestei vremi, vă vor da atunci ceea ce vi se cuvine acum”.

Cumpăna Present-Viitor va fi neconținut sub pana ziaristului Stancu, el înclinînd neconținut ardoarea cuvîntului său spre po-

porul muncitor, spre cei exploatați, ca atare lovind cu tărie în tagma exploataților, în partidele zise istorice care alternau la guvernare în epoca interbelică, în marii latifundiari și în cavalerii de industrie, în politicienii veroși și în putrele instituții ale orînduirii de tristă amintire. Ca în articolul din 18 august 1934, din „Credința”, intitulat **Cinci sute de perechi de mîini**, adică cinci sute de foști miniștri cam cîți arăta număratoarea guvernelor ce se succedaseră în primii 15 ani de după primul război: „Cinci sute de capete de pîslă, care au luat hotărîri și angajamente, cinci sute de perechi de mîini care au semnat decizii și au risipit [...]. A fost la guvern, în această țară Mitică. După el a venit Costică. Acum e Guță. Mîine va fi din nou Mitică, după el Costică, și va mai veni, desigur, rîndul și lui Guță”. Biciul de foc al pamfletarului continuă astfel articol după articol cu o forță demascatoare comparabilă doar cu aceea a unui N. D. Cocea sau Tudor Arghezi.

De notat, totodată, că cele mai adesea ori ziaristul democrat și patriot știe să arunce și sămînța nădejzii într-o schimbare, simțită ca legitate a revoluției. Căci același articol se termină astfel: „Dacă nu se va ivi, de undeva din adîncul poporului, o putere dreaptă, hotărîtă, care să lovească toate aceste miini lacome, hoațe și murdare, peste degete”.

Scriind cu gîndul cald spre „cei mulți”, ziaristul observă — între altele — că „de la o vreme periferiile Capitalei își schimbă fața”, „blocuri de locuințe imense și zvelte se ridică peste noapte”. Numai că: „Pentru cine se construiește?” Aceasta-i întrebarea, întrucît „cartierele care se ridică sînt invadate de o lume al cărei venit nu știi de unde se trage”. De unde concluzia: „Dar pentru cei mulți cine construiește? Cine s-a gîndit la locuințe sănătoase, igienice, ieftine, pentru săraci, pentru muncitorii noștri? Așteptăm acele vremi care vor schimba periferiile românești nu în cartiere bogate, ci în cartiere populare. În cartiere în care să poți intra fără să pui amîndouă miinile la nas” („Credința” din 30 dec. 1934).

Am citat doar cîteva frînturi din vasta (însușind cîteva mii de

articole) activitate ziaristică a lui Zaharia Stancu, din anii deceniului al patrulea, ani în care n-a dat o clipă condeiului odihnă. Doar pentru a-și mîngîia spiritul, după ce ziarul intra în rotativă, poetul își desfășura inima în versuri. Așa au văzut lumina tiparului **Albe** (1937), **Clopotul de aur** (1939), **Pomul roșu** (1940), precedate, în 1927, de **Poemele simple**. În toți acești ani, ziaristul s-a bătut zi de zi, însuflețit de acea forță protestatară, mereu crescîndă, pentru care, în anul 1943, avea să ispășească cu surghiunul în lagărul de la Tg. Jiu.

Din nenumărate unghiuri, articolele lui atacaseră cu o tot mai temută virulență. Tot mai documentate — precum cele din „Lumea românească” — căpătaseră caracterul unor înverșunate campanii împotriva politicianismului burghez, a conducerii partidelor liberale și național-țărănist care încurajau din umbră sau fățiș organizațiile fascistice, care acopereau cohortele legionarilor asasini, trădători de neam și țară. În același timp, ziaristul Zaharia Stancu scria calde articole despre clasa muncitoare, despre exploatarea tot mai sîngeroasă a maselor, despre țărănimia harnică dar înfometată, la chere-mul speculanților, lipsită de școli,

cu tineretul terorizat în armată, ca și despre spectrul, mereu mai amenințător, al șomajului intelectual. Politica internațională era de asemenea în atenția lui Stancu, demascînd neconținut fascismul, tot mai amenințător pentru securitatea și integritatea țărilor mici, tot mai agresiv și mai sîngeros, pregătind — sub privirile tot mai lașe, pînă la complicitate directă, ale guvernanților din Apus — cel de-al doilea război mondial, după ce Mussolini invadase Etiopia, iar Hitler ocupase Austria, sfîrtecînd apoi Cehoslovacia.

După Eliberare, Zaharia Stancu a fost în primele rînduri ale intelectualității progresiste, cuvîntul său apărînd curînd în „România liberă”, apoi în „Contemporanul”, în 1954 înființînd „Gazeta literară” ca organ al scriitorimii, colaborînd în același timp în presa de partid, în frunte cu „Scînteia”.

Masivul volum **Pentru oamenii acestui pămînt** (apărut în 1971) îmbrățișează o parte din această dăruire, alte numeroase articole, colaborări la radio și televiziune urmînd, desigur, a fi și ele strînse în volume editoriale. Cu atît mai mult, cu cît acești din urmă 10 ani, care au marcat cea mai viguroasă eflorescență a puterii creatoare a lui, prin atîtea opere de proză (**Uruma, Ce mult te-am iubit, Șatra, Vîntul și ploaia**), alături de noi cicluri de poezii (**Cîntec șoptit, Sabia timpului, Cîntecul lebedei, Masa tăcerii**), scriitorul s-a dăruit cu o sporită prezență publicisticii inspirate din cea mai vie actualitate.

Patriei, poporului, partidului, măreței opere de edificare a socialismului în România, Zaharia Stancu i-a consacrat o neconținută dragoste prin cuvîntul său scris sau vorbit, totdeauna fremătînd de convingere, totdeauna vibrînd de emoția comunicării. Cu cei mulți pentru cei mulți.

Născut pentru a fi purtător al cuvîntului românesc, cu peste o jumătate de secol de activitate în atîtea ziare și reviste ale noastre, Zaharia Stancu constituie prin opera lui jurnalistică unul din capitolele cele mai bogate și mai semnificative din istoria presei noastre contemporane.

Ca atare, Uniunea Ziariștilor l-a cinstit ca pe unul din membrii ei cei mai de frunte, prodigioasa lui activitate rămînînd pildă vie pentru slujitorii presei de astăzi și de mîine.

GEORGE IVAȘCU

Cu TUDOR ARGHEZI în aprilie 1967

GRIGORE PREOTEASA

—TEXTE SOCIAL-POLITICE—

Este meritul **Editurii Politice** că prin „Texte social-politice“* a pus sub conul de lumină al conștiinței critice românești munca de cugetător politic și de gazetar de vocație marxistă a lui Grigore Preoteasa.

Născut la 25 august 1915 în București, fiu al unui muncitor coborât din Țara Gorjului și al unei muncitoare originară din Țara Vrancei, luînd învățături medii la Liceul „Aurel Vlaicu“ din Capitală, înscris în 1932, la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București, exmatriculat, în 1935, arestat, judecat și condamnat în același an pentru activitate revoluționară dusă în rândurile studenților, eliberat din temniță, unde își întărise conștiința critic-revoluționară, mintea și inima, în 1937, cînd își pune definitiv talentul de gazetar temut în slujba poporului român, internat în lagărul de la Tg. Jiu, alături de alți revoluționari, în 1940, redactor șef al ziarului „România liberă“ după 1944, om politic eficient și diplomat distins, poet și ziarist desăvîrșit, patriot luminat, om de cultură cu minte filosofică și inimă revoluționară, Grigore Preoteasa a încetat din viață, în mod tragic, la 4 noiembrie 1957 în vîrstă de 42 de ani.

Ca ziarist, Grigore Preoteasa a strălucit încă de la primele sale articole. El credea, ca Nicolae Bălcescu, că acolo unde tirania își arăta chipul său hidos nu-i posibilă democrația, fiindcă „democrația înseamnă faptă democratică“. Credința sa fundamentală era că a fi democrat înseamnă a lupta pentru a restabili dreptatea încovoiață prin uzurpare și a smulge prin forță revoluționară drepturile luate prin silnicie. „**Luptăm pentru dreptate, pentru că refuzăm să trăim înșelați și asupriți. Luptăm pentru libertate, pentru că numai cei liberi pot să participe la construirea propriului lor viitor**“

Ceea ce caracterizează, întii, personalitatea cugetărilor politice ale lui Grigore Preoteasa, pusă în relief în **Texte social-politice**, este conștiința drepturilor și îndatoririlor gazetarului revoluționar de a lumina poporul și de a-i menține trează conștiința puterilor pe care le poartă în sine.

Așa că a vorbi despre lupta pentru independența și cultura națională înseamnă a vorbi despre lupta pentru libertatea și dreptatea țării. „**Avem o cultură românească și tinerească, atacată azi din toate părțile, în locul ei se caută infiltrarea curenților barbare, ideologiilor retrograde. Ni se răpește cultura proprie sufletului nostru și mijloacele prin care o putem cîștiga**“ (p. 31).

Tineretul român, căruia i se adresa Grigore Preoteasa, își găsește astfel **armele lui spirituale în cultură**, în timp ce cultura română își găsește

armele ei materiale în „**întreg tineretul românesc**“. „**Ne apărăm. Arma noastră e însă învățătura. Glonțul nostru e cuvîntul. Aceasta este lupta pentru care s-au mobilizat astăzi tinerii de pretutindeni, pentru apărarea drepturilor lor la cultură, la lumină, la progres. Vom lupta să scoatem cultura dintre baionete și s-o răspîndim printre noi, în mijlocul nostru, în școli, în cămine, în ateliere, în fabrici, în uzine.**“

„**Să ne înfruptăm cu lăcomie din ea**“ (p. 32).

Înseamnă că Grigore Preoteasa considera, ca Friedrich Engels, că **orice pas pe drumul culturii e un pas pe drumul libertății**.

Statornic în credința că tineretul reprezintă puterea, și că adevărata măsură după care se judecă orice putere politică este puterea tineretului, Grigore Preoteasa socotea că „**partidul care va cîștiga tineretul va cîștiga bătălia decisivă, pentru că va putea și va merita**“ (p. 39).

Astfel, demagogilor înșelători — care promovau cu viclenie „**falsul cultural, falsul politic, falsul național**“ în rîndul corpului electoral, ca să-i cîștige încrederea, în 1937, prin deviza „**loc tineretului în viață**“ bine ticluită și diversionistă — el opune de la înălțimea de vederi a militantului comunist, locul adevărat pe care tineretul român trebuia să-l aibă în viața societății românești din vremea aceea. „**Loc în producție, ca să poată munci și trăi omenește. Loc în școli, ca să se poată lumina asupra rosturilor sale. Loc în sport, ca să se poată bucura și să-și întărească sănătatea. Loc tineretului în parlamentul țării, ca să poată veghea la alcătuirea legiurilor care-l privesc și să și le propună singur**“ (p. 47).

În toate articolele sale, tipărite în „**Fapta**“, „**Reporter**“ și „**Cadran**“, între 1937—1939, Grigore Preoteasa a biciuit moravurile politicianismului burghez — în toate formele în care ele s-au manifestat — și a denunțat naționalismul îngust al partidelor de guvernămînt, patriotismul lor fals și iezuitismul lor politic, chiverniseala de partid și lipsa de principii a „**monștrilor beznei**“ care dădușeră foc cerului, aerului și pămîntului. Credincios destinului său revoluționar, el crede că în asemenea vremuri de sînge și omor, dictatorii lumii își croiesc mituri clădite pe nisip ca să facă tranzacțiuni pe grumajii popoarelor și că singura soluție de împotrivire este formula concentrării democratice.

El n-a rostit niciodată fraze lucitoare, care excită inimile celor săraci cu duhul, ci, stăruind cu limpezimea spiritului său polemic asupra stării sociale și politice a națiunii sale, a descoperit adevărurile cele mai crude și le-a dat grai printr-o mare putere de argumentare și într-o formă originală. Articolele despre **civilizația care omoară, apărarea culturii și cultura care se cumpără** dovedesc cît de înrădăcinată era în spiritul său minia contra samsarilor vremii,

* **Grigore Preoteasa, Texte social-politice**, Editura Politică, București, 1974 (Prefață de Vasile Dumitrescu; selecția textelor și coordonarea volumului: Octavian Butoi, Gavrila Horja, Georgeta Oancea).

care făcuseră din patrie o tarabă și din popor — obiect de tirguală.

Articolele publicate în anii 1944—1947 dezvăluie universul de idei și de simțiri politice cu privire la patria sa și la viitorul poporului român. În opera deschisă de actul de la 23 August 1944, Grigore Preoteasa a avut un rol propagandistic eminent activ. Era nevoie ca presa să-și arate forța ei. Cu o energie eroică, în clipa cînd o lume veche începuse să se prăbușească și alta nouă își făcuse apariția pe scena politică a țării, Grigore Preoteasa a proclamat ceea ce conștiința sa i-a dictat. „Striviți năpîrca! **Marșul poporului român continuă triumful spre eliberarea definitivă. Nimeni și nimic nu-l mai poate opri.** „Onoarea, liniștea și libertatea patriei cer luptă fără odihnă și fără cruțare. Fără cruțare față de dușman, oriunde s-ar afla, căci dacă în primele zile grele ale luptei împotriva bandelor organizate hitleriste soldatul și patriotul au stat față în față cu inamicul, azi, din umbră, slugoii asasini legionari strîng în buzunar pistolul și nu vor pregeta să lovească pe la spate poporul care-și desăvîrșește opera de eliberare“ (p. 74).

Era la sfîrșitul lui august 1944. „Năpîrca trebuie scoasă din „cuiburi“ și strivită“ (p. 75).

Lupta pentru puterea politică dintre forțele democratice și cele antidemocrate — și între partidul comunist și partidele reacționare — a fost analizată cu multă scrupulozitate de către Grigore Preoteasa. Analiza sa scoate în relief două atitudini radical deosebite. Una o constituie războiul radical împotriva dușmanului fascist intern. Alta o constituie tolerarea lui. Grigore Preoteasa este un revoluționar radical. El nu vrea nici să uite, nici să ierte, fiindcă nimic din ceea ce este trădare de neam nu poate fi uitat și nu trebuie iertat, pe cînd forțele antidemocratice voiau să fie considerat închis procesul mișcării legionare. „Nu trebuie să acordăm fascismului nici un răgaz și nici o primă de încurajare“ (p. 78).

Aceasta era expresia dreptății înțeleasă de Grigore Preoteasa —, și ea era expresia atitudinii radicale a partidului comunist —, și numai realizarea, pînă la capăt, a legii dreptății făcea posibilă **România liberă și democratică**. Democratizarea instituțiilor, pedepsirea fără milă a tuturor vrășmașilor patriei, sfărîmarea elementelor parazitare din sistemul relațiilor sociale, care, sub o formă sau alta, stînjenesc democrația românească în curs de împlinire, transformarea grupului patriotic antihitlerist în front patriotic național unic pentru ca toți cei ce vor să lupte să poată participa, erau caracteristicile noii table de valori pe care o descria în presa vremii Grigore Preoteasa. „**România liberă și democrată nu poate tolera în sinul ei, în aparatul de stat, în instituțiile sale culturale și economice, în creierul și în inima ei pe dușmanii săi de moarte, fasciștii**“ (p. 83).

Vocea lui Grigore Preoteasa este vocea istoriei — „cartea de mărturie a veacurilor“, cum o numește Nicolae Bălcescu. „Cauza principală care a dus la pierderea marilor bătălii date de popoare și națiuni pentru progresul lor și pentru voința lor, adică lipsa de vigilență față de dușman, tolerarea lui, introducerea lui sub diferite forme în rindurile noastre, se dezvoltă nestingherită, uneori chiar încurajată în întreaga noastră viață publică“ (p. 83).

Sînt concluzii noi, deduse din împrejurări noi, însă ele își au justificare în toate momentele capitale ale istoriei naționale. În 1849, după înfrîngerea revoluției, Nicolae Bălcescu le formulase într-un

fel asemănător. Grigore Preoteasa a înțeles lecțiile grave pe care istoria le-a oferit românilor.

În momente-cheie ale istoriei nu se operează cu jumătăți de măsură. „**Experiențele istorice ale mișcărilor politice progresiste ne-au arătat ce înseamnă a ne opri la mijlocul drumului, în plină luptă.**

Înseamnă a da răgaz dușmanului să se organizeze și să atace, înseamnă a te lăsa depășit de evenimente“ (p. 92).

O cercetare asupra articolelor tipărite în anii 1944—1945 arată că, în această epocă a desăvîrșirii sale politice, Grigore Preoteasa era ziaristul politic al timpului său istoric, în toată puterea cuvîntului. El pune problemele politice ale vremii și le soluționează în chip politic radical. Aceste probleme cuprind: ideea fundamentală despre înlăturarea dușmanilor democrației din aparatul de stat, condiție prealabilă a democrației românești, pedepsirea radicală a trădătorilor de neam și de patrie, deschiderea Frontului național-democrat tuturor forțelor naționale, patriotice și democratice, îndeplinirea totală a angajamentelor luate prin Convenția de armistițiu, refacerea economică a țării, stabilirea principiilor de guvernare, lichidarea „panamalelor antonesciene“, reforme democratice, înființarea unei „armate în adevăr democratice“, instituții noi, realizarea democrației în domeniul economic, acolo unde ea își are rădăcinile. Urmează, cu necesitate, reforma agrară, desființarea moșierimii —, „**această castă întunecată, potrivnică oricărui progres afară de acela al veniturilor ei și a luxului fără margini în care se scaldă**“ —, desființarea influenței ei politice, naționalizarea capitalului bancar și a celui industrial, mobilizarea forțelor democratice în vederea desființării rămășițelor organizațiilor fasciste, tămbăduirea tuturor rănilor lăsate de război, reintregirea teritorială a țării, reconstrucția morală, socială și politică, o nouă filosofie de stat.

E de înțeles că personalitatea lui Grigore Preoteasa, astfel înfățișată, și-a dezvăluit esența într-un capital imens de gândiri și de simțiri, care acoperă toate problemele culturale ale timpului său, probleme de politică internă și externă, starea economică și socială a țării, învățămîntul, probleme de educație și de morală, pacea și războiul, justiția internațională, renașterea spirituală a românilor, probleme de istorie și de literatură.

Grigore Preoteasa este cronicar al vremii sale. Ca ziarist politic, el și-a adunat faptele descrise din mediul social al vremii sale și le-a evaluat prin sistemul de valori al ideologiei marxiste.

Ca activist de frunte al Partidului Comunist Român în anii de după Eliberare și din primii ani ai construcției socialismului, ca om de stat, în calitatea sa de ministru al afacerilor externe, Grigore Preoteasa a făcut dovada că a fi militant politic marxist înseamnă a împlini într-un tot unitar capitalul de idei și de valori cu activitatea practico-politică.

În 1956, el a reprezentat România la sesiunea Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. Cu acest prilej, Grigore Preoteasa a făcut cunoscută lumii, de la acest înalt forum internațional, principiile de politică externă a României. „**Politică externă a României** — menționa el — a fost și este în deplină concordanță cu carta O.N.U., deoarece ea se inspiră din principiile coexistenței pașnice, al egalității între state, al respectului pentru independență și suveranitatea națională a tuturor popoarelor, al neamestecului în treburile interne ale altor țări. Noi sîntem pentru dreptul inalienabil al fiecărui popor de a-și alege propriul său mod de viață,

propriul său regim. Aceste principii nu mai sînt dezideratul unei filosofii politico-sociale. Datorită întăririi forțelor păcii în lume, ele au devenit, din fericire, o lege a dezvoltării societății contemporane“.

România, care aplicase această „lege a dezvoltării societății contemporane“, devenise membră a O.N.U. în 1955 prin practica acestor principii de politică externă și își exprima, prin glasul lui Grigore Preoteasa, ființa ei nouă în viața internațională. „**Por-nind de la aceste principii, România tinde, în mod constant, către lărgirea efectivă a relațiilor politice, culturale și de afaceri cu toate țările, indiferent de regimul lor social**“.

Cu un respect nemărginit față de trecutul glorios al românilor, Grigore Preoteasa a studiat fără preget istoria națională, cu deosebire istoria modernă și contemporană. Cunoscător al filosofiei politice, în special a lui Nicolae Bălcescu și Mihail Kogălniceanu, și tot atît de mult al mișcărilor revoluționare din ultimul veac, mai cu seamă al celor din 1821, 1848 și 1917, și al grevelor, admirator al lui Horia, Cloșca și Crișan, al lui Tudor Vladimirescu și al lui Alexandru Ioan Cuza, preocupat de analiza operei lui Ion Creangă, îndrăgostit de poezia lui

Mihai Eminescu și Octavian Goga, critic îndrîjit al fariseismului de partid, mai ales al Gărzii de Fier, și nu mai puțin al altor partide de chiver-niseală, Grigore Preoteasa a excelat în toate genurile presei și a dat o pildă strălucită de ziarist revoluționar marxist. Numele său acoperă un capitol de mari proporții, încă nescris, în istoria presei naționale, ea însăși scrisă doar în fragmente.

Prima schiță a profilului de ziarist al lui Grigore Preoteasa a realizat-o Octavian Butoi în 1960. Ea evidențiază fondul de simțiri și de idei al lui Grigore Preoteasa, spiritul său polemic, patosul argumentării, farmecul stilului, vraja pamfletului și talentul său neobișnuit**, fapt remarcat și în prefață.

Volumul de „**Texte social-politice**“, de curînd tipărit, reprezintă un mare act de restituire culturală și nu un simplu simbol al aducerii aminte.

ION MIHAIL POPESCU

** Octavian Butoi, **Contribuții la studiul activității publicistice a lui Grigore Preoteasa, în Analele Universității București, Seria Științe Sociale-Filosofie, nr. 17/1960.**

PAGINI REMARCABILE DESPRE PUBLICISTICA MILITANTĂ

Recenta apariție în Editura politică a lucrării „**Printre foarfecele cenzurii...**“, datorată doctorului în istorie Ion Spălățelu, reprezintă o contribuție valoroasă la studierea istoriei presei revoluționare și democratice din țara noastră.

Baza informațională a lucrării o constituie documentele din arhive, cercetate îndeosebi în Arhiva C.C. al P.C.R., Arhiva Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., Arhivele statului din București, Arhiva M.A.E., Arhiva M.I. etc.

Izvorul de bază în elaborarea cărții l-a constituit, firește, presa revoluționară și democrată („Scînteia“, „Lupta de clasă“, „Descătușarea“, „Tinărul leninist“, „Cazarma“, „Clopotul“, „Alte zări“, „Arena“, „Atlas“, „Horia“, „Soarele“, „Raza“, „Manifest“, „Cuvîntul liber“, „Reporter“, „Dacia nouă“, „Valul“, „Omul liber“ ș.a.). Autorul a studiat de asemenea presa socialistă și social-democrată („Proletarul“, „Lumea nouă“, „Șantier“ etc.). Au făcut totodată obiectul cercetării publicațiile democratice burgheze care au luat poziție antifascistă („Adevărul“, „Dimineața“, „Facla“, „Neamul românesc“ și altele). De un real folos pentru autor au fost informațiile asupra activității presei militante furnizate de fruntași ai publicisticii antifasciste românești ca: Petre Constantinescu-Iași, Scarlat Callimachi, Gh. Dinu, Ion Felea, Ladislau Bányai, Al. Mihăileanu, Miron Radu Paraschivescu, Valter Roman, Ștefan Voicu și alții.

Arhitectura lucrării alcătuită prin gruparea materialului în șapte capitole, îmbinînd prezentarea cronologică a datelor, faptelor, aprecierilor și concluziilor cu cea tematică, dovedesc originalitatea autorului, bine cunoscut ziaristilor din bogata sa activitate gazetărească și științifică.

În „Cuvînt înainte“ se relevă, în mod just că: „Ziarele și revistele revoluționare și democratice

au purtat în mare parte amprenta dinamicii evenimentelor politice ale perioadei“ (p. 11). Lecturînd cartea de față facem cunoștință cu momente semnificative din trecutul eroic al mișcării antifasciste din România, cu aspecte emoționante din publicistica militantă. Tematica desprinsă din istoria presei revoluționare și democratice este variată, grupîndu-se în linii generale pe cîteva coordonate fundamentale. Datorită activității neobosite și multilaterale a Partidului Comunist Român, orizontul preocupărilor antifasciste ale publicisticii românești din anii 1930—1940 s-a lărgit continuu în funcție de necesitățile apărării viitorului patriei și al poporului nostru. În acei ani de aprigă confruntare între covîrșitoarea majoritate a poporului român și elementele fasciste și fascizante aflate în solda hitlerismului, numeroși oameni cinstiți și-au început activitatea antifascistă de la lectura presei editate de către P.C.R. și organizațiile de masă aflate sub conducerea sa.

Numeroase pagini sînt consacrate în lucrare contribuției presei la demascarea pericolului fascismului. Sînt inserate date și fapte însoțite de comentarii, care, toate la un loc creează o imagine despre ceea ce s-a scris în publicațiile ilegale și legale în timpul unor evenimente majore care au zguduit puternic opinia publică românească. Cele mai consecvent combative — subliniază autorul — și totodată mai eficiente în mobilizarea maselor contra pericolului fascist au fost publicațiile comuniste. Însemnate contribuții au adus de asemenea în acest domeniu ziarele socialiste și social-democrate. În măsura în care Germania hitleristă și organizațiile fasciste periclitau interesele unor cercuri ale claselor dominante, o serie de publicații radical-burgheze s-au integrat efortului general de stăvilire a pericolului fascist. Pe scurt, presa și-a adus un aport important în lupta organizată și condusă de P.C.R. pentru mobilizarea maselor populare într-un singur

șuvoi de luptă împotriva fascismului, în scopul apărării drepturilor și libertăților democratice, a independenței și suveranității naționale.

Sub semnătura unor militanți revoluționari au apărut înflăcărâte chemări la luptă antifascistă care au stîrnit ecou în rîndurile cititorilor. Dintre colaboratorii cei mai prestigioși ai presei antifasciste, autorul menționează pe Tudor Arghezi, Mircea Bălănescu, Geo Bogza, Demostene Botez, Tudor Bugnariu, N. D. Cocea, Miron Constantinescu, P. Constantinescu-Iași, Ilie Cristea, N. Deleanu, Victor Eftimiu, Gaál Gábor, Emil Isac, George Ivașcu, Eugen Jebeleanu, Athanase Joja, Octav Livezeanu, George Macovescu, Corneliu Mănescu, C. I. Parhon, Ion Pas, Lucrețiu Pătrășcanu, Ilie Pintilie, Ion Popescu-Puțuri, Grigore Preoteasa, Lothar Rădăceanu, Gheorghe Rădulescu, Leonte Răutu, Mihail Roller, Mihail Sadoveanu, Alexandru Sahia, Matei Socor, Zaharia Stancu, Tudor Teodorescu-Braniște, Ion Vinea, Ștefan Voitec, Barbu Zaharescu, Ilie Zaharia și mulți alții.

Ca purtător de cuvînt al năzuințelor poporului, presa antifascistă a slujit cu credință neabătută cauza sa nobilă, îndeplinind un însemnat rol mobilizator și organizator colectiv al maselor. Pe bună dreptate autorul afirmă în deplină concordanță cu adevărul istoric că „presa revoluționară și democratică apărută în România anilor 1930—1940 a fost oglinda spirituală în care națiunea română s-a reflectat cu toate problemele și frământările ei“ (p. 192).

Un spațiu însemnat este rezervat în lucrare prezentării aportului presei antifasciste la lupta pentru apărarea integrității teritoriale a României. Ion Spălățelu notează că majoritatea publicațiilor românești au întîmpinat prin articole pline de indignare și vehemente proteste dictatul imperialist de la Viena, impus țării noastre de către puterile axei la 30 august 1940. Ziarul „Scinteia“ din 17 septembrie 1940 și-a consacrat întregul său număr demascării odiosului dictat și mobilizării maselor muncitoare împotriva lui. Autorul menționează și alte exemple semnificative. Se arată astfel că fiind deosebit de impresionat de hotărîrea cu care poporul român își reclama apărarea cu arma în mîna a drepturilor sacre, Nicolae Iorga a consemnat în publicația sa „Neamul românesc“ din 4 septembrie 1940 următoarele: „E însă cineva care n-a vorbit încă. E poporul însuși, care-și apără mai mult decît statul, așa de greu clădit, însăși ființa lui națională în formă independentă“ (p. 190).

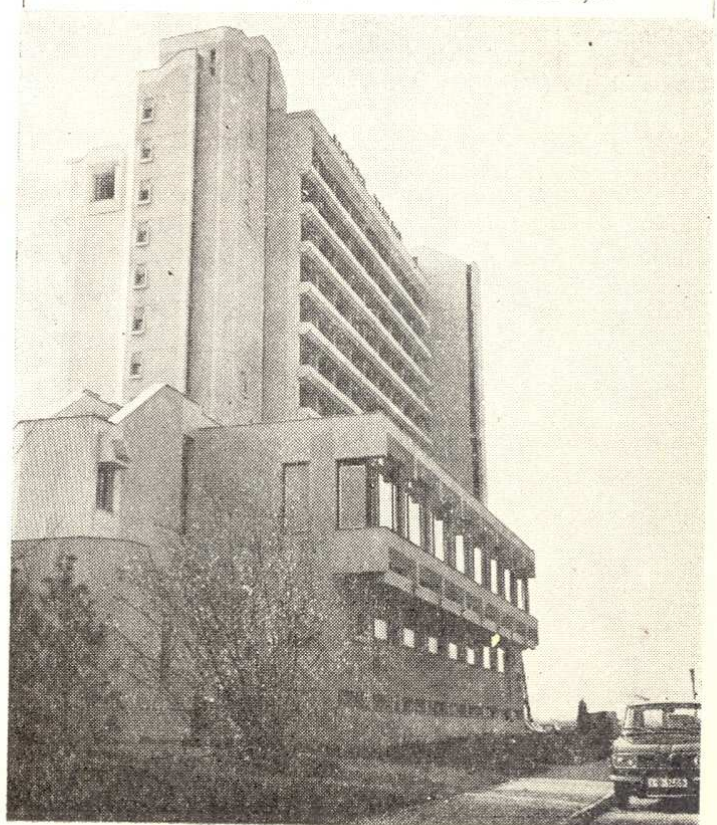
În lucrare sînt evocate cu căldură manifestările internaționaliste ale presei revoluționare și democratice din România. Presa comunistă a împletit organic patriotismul fierbinte cu internaționalismul proletar, explicînd cu consecvență celor ce muncesc că interesele vitale sociale și naționale ale proletariatului, ale poporului nostru, se conjugă cu interesele forțelor revoluționare de pretutindeni. În presa militantă au apărut numeroase articole în care se exprimă solidaritatea cu prima țară socialistă victorioasă din lume — U.R.S.S., cu lupta Chinei revoluționare împotriva reacțiunii interne și a agresiunii militarismului japonez. „Spiritul de solidaritate internaționalistă — subliniază autorul — s-a manifestat cu și mai mare forță în perioada în care țări ale Europei și Africii au devenit victime ale agresiunii fasciste“ (p. 174). Ion Spălățelu se referă concret la acțiunile internaționaliste desfășurate de presa antifascistă din România în sprijinul Etiopiei, Spaniei republicane și Cehoslovaciei — invadate de cotropitori fasciști.

Scrisă într-un limbaj atrăgător, avînd un stil îngrijit, lucrarea de față este însoțită de excelente reproduceri din presa timpului. Rețin cu precădere atenția materialele care înfățișează activitatea revoluționară a tînărului comunist Nicolae Ceaușescu, poziția combativă pe care a adoptat-o curajosul și neînfricatul militant antifascist în timpul procesului înscenat de către autoritățile vremii, în 1936, la Brașov. Menționăm un singur exemplu sugestiv. Sub semnătura lui Eugen Jebeleanu, săptămînalul „Cuvîntul liber“ din 6 iunie 1936 a publicat un amplu reportaj intitulat: „Impresii de la un proces“, în care se evidențiază atitudinea dirză a tovarășului Nicolae Ceaușescu la procesul de la Brașov. „Ceaușescu e un copil — scria Eugen Jebeleanu. Dar un copil cu o inteligență de o maturitate surprinzătoare... Cu ochii mici și vioi, două boabe de piper. Vorbește limpede, puțin prea repede, parcă vroind să spună deodată tot ce știe. Are 19 ani, dar a văzut și a pățit ca pentru 90. Bătaie? Ho-ho și încă cum! Jandarmii nu se joacă. O spune, totuși, simplu, ca pe un lucru dovedit firesc, schițînd din cînd în cînd un gest: trei degete unite, descriînd cercuri, ca pentru rotunjirea frazelor“.

La capătul lecturii volumului, rămînem cu imaginea unei lucrări de evidentă originalitate în care se analizează cu autenticitate și patos momente de neuitat din istoria presei militante din țara noastră. Privite în totalitatea lor, acțiunile nobile promovate de presa revoluționară și democratică românească dovedesc existența în această parte a continentului nostru a unei largi mișcări antifasciste care a adăugat noi trăsături și elemente distinctive la tabloul general european al luptei împotriva fascismului. Prin calitățile pe care le-am amintit succint, volumul: „Printre foarfecele cenzurii...“ al dr. Spălățelu reprezintă un cert eveniment editorial, care, fără doar și poate, va stîrni interesul publicului cititor, îndeosebi al ziariștilor.

de Dr. ION BABICI

Noul hotel „Turist“ din București

OMUL REALITATE STATORNICĂ A REPORTAJULUI

Reportajul fără oameni este la fel de greu de conceput ca și cerul de vară fără superba armonie a constelațiilor. Gen publicistic născut din interesul pentru om și viața lui în feluritele-i înfățișări, reportajul s-a dezvoltat și s-a maturizat, în nu prea îndelungata sa istorie (atît la noi, cît și prin alte părți), concomitent cu sporirea posibilităților de a investiga viața omenească, de a pătrunde în universul atît de complex și de fascinant al omului ca prezență definitorie a lumii.

În recenta sa carte de reportaje, „Sugestii pentru Diogene” (Editura „Scrisul Românesc”), Petre Dragu întreprinde o sugestivă și convingătoare pledoarie tocmai pentru substanța umană a reportajului, pentru atribuțiile care îi conferă, în ansamblul presei, rolul de descoperitor și revelator al omului în ipostazele sale de creator. De altminteri, însăși fraza pe care o rostește unul din personajele cărții — și pe care autorul a ales-o drept epigraf, inserînd-o pe copertă — vorbește expresiv despre această obsesivă preocupare: „Unde este, domn'le, filozoful ăla antic, Diogene, care umbla ziua-n amiaza mare cu lumînarea aprinsă prin cetate și nu găsea, neam, un om adevărat? Unde e, să-l aduc pe șantier, să-i arăt oamenii noștri și pe urmă să-l văd cum își suflă singur în lumînare!”.

Dacă ar fi să definesc lapidar sentimentul pe care țî-l sugerează cele

129 de personaje din cele 26 de popasuri ale reporterului, aș alege titlul unuia dintre cele mai inspirate capitole: „Șansa de a participa la facerea lumii”. Nu numai inginerul Teodor Vecerdi, oțelarul George Nistor, constructorul Petre Miche și ceilalți eroi ai acestui capitol, dar absolut toți oamenii evocați de reporter trăiesc, cu intensitate simplă, firească, neemfatică, convingerea intimă că marele noroc al destinului lor omenesc este de a fi părtași activi ai unei opere grandioase, de a se fi născut și a trăi într-o vreme cînd omul — **fiecare om**, nu numai o elită — este chemat să-și edifice conștient propriul destin.

Exemplari pentru **tipicitate** și, în același timp, prin **unicitate**, eroii lui Petre Dragu nu sînt niște scheme convenționale integrate într-o realitate prefabricată, ci oameni în toată puterea cuvîntului, cu biografii nu o dată pline de întortocheri și meandre, cu probleme personale nu întotdeauna pe deplin rezolvate, cu reflecții despre viață și semenii lor ce nu se înscriu mereu în tipare cunoscute. Ceea ce îi unifică — fără a le amalgama contururile, fără a le șterge trăsăturile distincte — este o statornică, bine consolidată **morală a muncii**.

Printre toate celelalte medii și locuri aduse înaintea noastră cu pregnantă autenticitate de autor, persistă un spațiu-obsesie, „această vatră nestinsă a

romantismului nostru — șantierul”, cum îl definește profesoara Florina Gavril, inimoasa inițiatoare a Școlii generale din Mărișelu-Roșeți, instituție școlară pe un meleag ce nici nu era înscris înainte pe hartă, în chiar inima șantierului hidroenergetic de pe Someș. Cele mai emoționante pagini ale cărții lui Petre Dragu sînt consacrate marilor șantiere ale socialismului, de la cele cu nume aproape mitice ale începuturilor — Agnita-Botorca, Bumbești-Livezeni, etc. — și pînă la cascadele de lumină ale Porților de Fier, Lotrului, Someșului. Șantierul este — în concepția autorului „Sugestiilor pentru Diogene” — nu numai un loc de muncă și creație, dar și cea mai caracteristică școală de modelare a caracterelor, de formare a Omului Nou.

Fără îndoială cel mai reușit capitol al acestei cărți întrutotul izbutite este chiar cel intitulat „Vocația șantierelor”. E o cuprinzătoare și pasionantă confesiune — cu tentă declarat autobiografică — despre modul cum climatul șantierelor socialismului, osmoză organică de elan frenetic și luciditate prozaică, de candori romantice și „poze” adulte, își pune amprenta de neșters pe viziunea despre lume și viață a unui adolescent al anilor '50. Din acei ani cînd, așa cum evocă autorul, „porneam în zori, de la dormitorul Brigăzii — un fost grajd boieresc luat în stăpînire și amenajat de noi — și mărșăluiam pînă la șantier, cale de vreo trei kilometri, cu steagul roșu în frunte, cîntînd de săreau în tîndări bolțile de cristal ale cetății cotropite de ger: Cîntînd muncim, / Țara o reconstruim / Noi brigadierii utemeului...”, din acei ani înfrigurați și, totodată, fierbinți își trag izvoarele, dacă stai să te gîndești mai bine, paginile efervescente pe care ulterior le-a închinat Petre Dragu Porților de Fier și Lotrului, Rogojelului și Someșului, afitor și afitor șantiere care au dăruit țării nu numai un considerabil plus de kilowați-putere, dar și un strălucit spor de umanitate.

N-aș putea încheia aceste rînduri despre o carte ce se plasează, neîndoielnic, la cota cea mai înaltă a realizărilor noastre publicistice fără a aminti acel luminos poem pe care autorul îl așează — „în loc de prefață” — chiar în deschiderea volumului. Citez un fragment semnificativ: „— Cine este pentru? Cine este contra? Cine se abține? / Votat în umanitate! Cum în umanitate? / Cocsarul care conducea ședința, / secretarul celei de partid / citește atent bilețul / pe care i-l trimit din mînă-n mînă: / „Tovarășe, se zice **în unanimitate**” / Ridică privirea spre mine / și dă aprobator din cap. / Dar cînd se votează din nou, / el pune rar întrebările știute: / — Cine este pentru? Cine este contra? Cine se abține? / și după ce privește sobru pătura de pumni ridicați, / pumni negri, uriași, ca niște segmente de mașină, / concluzionează limpede, apăsat: / Votat în umanitate! / Apoi se întoarce spre mine / și spune zimbitor cu glas de tată: / Lasă, tovarășu', să zicem **în unanimitate** / că sună mai frumos / și mai adevărat”. Într-adevăr, sună mai frumos și mai adevărat! Iar cartea lui Petre Dragu este în întregul ei, un splendid vot publicistic **în unanimitate**.

București — Uzinele „23 August”, constructori de putere

FACTORUL OM ÎN DEZVOLTAREA ROMÂNIEI SOCIALISTE

— sesiune de comunicări la Academia „Ștefan Gheorghiu” —

În suta bogată de manifestări dedicate Congresului al XI-lea al P.C.R. se înscrie și sesiunea științifică organizată în luna noiembrie de Academia „Ștefan Gheorghiu”, cu tema: „Factorul om în dezvoltarea României socialiste”.

Prefațată de cuvîntul rectorului Academiei „Ștefan Gheorghiu”, tovarășul Leonte Răutu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., sesiunea a prilejuit, de-a lungul celor două zile de dezbateri în reuniunile plene sau în cele șapte grupe de specialitate, prezențarea unor comunicări, de real interes științific, realizate de cadre didactice, activiști de partid și de stat, doctoranzi, absolvenți ai institutelor și cursurilor de perfecționare, studenți și cursanți.

Concepute în lumina cerințelor puse de Programul partidului în fața științelor sociale, comunicările prezentate au abordat sub multiple aspecte — economic, politic, filozofic, sociologic — rolul determinant al omului în viața socială, în întreaga operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Sesiunea a oferit cadrul și pentru intervenții cu privire la însemnătatea și eficacitatea acțiunii mijloacelor comunicării de masă din țara noastră în formarea omului nou al societății românești contemporane și al celei anticipate în mod riguros științific de documentele programatice ale Congresului al XI-lea al P.C.R.

În ședința de deschidere a sesiunii, printre cele 15 comunicări prezentate a fost și aceea a lectorului universitar Victoria Iliescu de la Catedra de teoria și practica presei a Facultății de ziaristică. Autoarea a dezvoltat tema: „Rolul presei în formarea personalității umane”, situînd în prim plan potențialul excepțional de care dispun ziarele, radioul, televiziunea din țara noastră în stimularea celor mai valoroase trăsături ale comportamentului social, conștiinței și modului de viață al omului societății socialiste multilateral dezvoltate.

În întregimea lor, dezbaterile din grupa a VII-a a sesiunii au raportat tematica generală a acestei manifestări științifice la sfera activității ziaristice, enunțînd considerații cu privire la rolul și funcțiile formativ-educative ale presei în noua etapă de dezvoltare a României socialiste.

Desfășurate în prezența unor invitați din partea Secției de propagandă și presă a C.C. al P.C.R., Uniunii ziaristilor și a unor cadre din presa centrală și locală, dezbaterile din această grupă au îmbrățișat o arie largă de aspecte ale preocupărilor presei pentru traducerea în viață a obiectivelor politicii partidului.

Pornind de la evaluarea forței de înriurire pe care o exercită presa asupra angrenajului vieții contemporane, comunicările susținute de conferențieri și lectori universitari, de absolvenți ai cursului post-universitar, de ziarști din redacțiile centrale și locale au reliefat impulsul pe care îl dă cercetării științifice de presă Programul P.C.R. la a cărui elaborare și-a adus o contribuție primordială secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În intervenția sa conf. univ. George Ionescu, șeful catedrei de teoria și practica presei, s-a referit la relația ziaristică-umanism socialist în lumina triplului atribut al presei de a detecta, de a proiecta și de a cataliza fenomenele lumii căreia îi aparținem.

Redactorul Dinu Popescu de la ziarul „Scînteia” a prezentat comunicarea referitoare la rolul presei în educarea comunistă a maselor.

Temele abordate de conf. univ. I. Șinca, V. Vișinescu și de lectorul universitar D. Popa au stăruiț asupra vocației formative a presei, în general și în particular a unor genuri publicistice — ancheta, comentariul, reportajul.

Alte comunicări au formulat considerații privind rolul programului de televiziune în modelarea conștiinței înaintate a maselor, problematica deontologiei ziaristice, importanța graficii, a design-ului ziaristic în receptarea mesajului politic.

Informația de presă, evenimentul, omul în ziarele centrale și în emisiunile de actualități radiofonice au constituit subiectul unei teme tratate de lectorul universitar Elena Ionescu, care pe baza unor date statistice inedite relevă importanța proporționalizării judicioase a subiectelor informative și a celor formative în publicistica radiofonică. Un studiu realizat de Ioana Petre, absolventă a Cursului postuniversitar de ziaristică al Academiei „Ștefan Gheorghiu”, privitor la frecvența cu care sînt tratate problemele familiei în presa cotidiană, a argumentat necesitatea unei publicații săptămînale și a unor suplimente ale principalelor trei ziare centrale, dedicate acestei tematici.

Dezbaterile au evidențiat principii ale metodologiei de cercetare a presei, contribuție cu atît mai de apreciat cu cît această activitate insuficient fundamentată din punct de vedere teoretic, poate aluneca și în discriptivism.

Comunicările au subliniat rolul presei ca promotor al noului, ca tribună a popularizării ample a experienței sociale și politice acumulată în vasta operă de edificare socialistă, resursele de care dis-

pune ziaristul comunist în acțiunea de mobilizare a oamenilor muncii la îndeplinirea obiectivelor înscrise în Programul partidului. Referenții au scos în evidență aportul activ al ziarelor, radioului și televiziunii la procesul de formare multilaterală a omului nou, la combaterea unor mentalități retrograde față de muncă, a oricăror abateri de la normele eticii și echității socialiste.

S-a subliniat că gama de modalități care permite presei exercitarea tot mai eficientă a vocației și responsabilității sale în domeniul dezvoltării trăsăturilor omului nou este practic nelimitată. În acest sens comunicările au relevat importanța decisivă a actului de orientare a reportajelor, comentariilor, rubricilor speciale ale presei spre problematica educației socialiste, nu sub formă de campanie, ci ca o preocupare permanentă, sistematică, cu obiective clar definite.

Un loc de seamă a fost acordat în dezbateri preocupărilor privind pregătirea și perfecționarea politico-profesională a ziaristilor. S-a scos în evidență, în această privință, că misiunea de răspundere, încredințată de partid presei, de a contribui la dezvoltarea conștiinței socialiste, la făurirea personalității umane multilaterale nu poate fi îndeplinită la nivelul cerințelor puse decât de lucrători ai presei cu înaltă conștiință și mentalitate civică, cu o profundă înțelegere a rostului politico-social al profesiei lor. În această lumină este concepută întreaga muncă de formare a gazetarilor la Academia „Ștefan Gheorghiu” și pentru traducerea în viață a acestor obiective cadrele didactice ale Catedrei de teoria și practica presei au arătat că nu vor precupeți nici un efort.

Receptiv față de tot ce este nou, adversar al rutinei și inerției, însuflețit de spirit creator, militant, responsabil, confruntându-se în acest spirit cu complexitatea vieții sub multiplele ei fațete, supunând în permanență rezultatele investigațiilor sale verificării practice, gazetarul care se formează în amfiteatrele Facultății de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu” se va putea, astfel, realiza profesional în mod optim. Privite în această perspectivă problemele calificării polivalente ziaristice capătă un relief și mai pregnant, solicitând din plin munca de concepție a catedrei de teoria și practica presei, creșterea continuă a calității procesului didactic.

În finalul lucrărilor acestei grupe a intervenit dr. Ion Spălățelu profesor asociat al Facultății de ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu”.

În ansamblul lor, dezbaterile desfășurate în grupa a VII-a au relevat încă o dată posibilitățile cadrelor didactice ale Facultății de ziaristică în domeniul cercetării aplicative de presă. Fondul principal de idei al referatelor prezentate va fi valorificat în activitatea didactică a facultății. Reușita dezbaterilor constituie un stimulent pentru Facultatea noastră de a intensifica eforturile de cercetare științifică în strânsă legătură cu practica ziaristică, cu dezvoltarea presei.

În reuniunea plenară de încheiere a lucrărilor sesiunii participanții au adresat o telegramă Comitetului Central al P.C.R. tovarășului Nicolae Ceaușescu, în care își reafirmă adeziunea deplină față de întreaga politică internă și externă a Partidului Comunist Român, hotărârea nestrămutată de a munci cu deplină dăruire și responsabilitate pentru a-și aduce contribuția la cauza edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism.

Conf. univ. GEORGE IONESCU

MOMENT ANIVERSAR LA ARAD

„Flacăra roșie” din Arad se numără printre primele ziare județene care au apărut în perioada imediat următoare după 23 August 1944. Așadar, gazeta — care la început se numea „Patriotul” — a împlinit în toamna aceasta, mai precis în ziua de 24 septembrie, 30 de ani de activitate.

Cu acest prilej, în sala „Studio” a Teatrului de stat a avut loc o adunare festivă la care au participat — pe lângă redactorii ziarului sărbătorit — colectivul de redacție al gazetei „Vörös Lobogó”, numeroși corespondenți, și colaboratori, tipografi, reprezentanți ai organizațiilor de masă, cititori.

Prezentînd salutul Comitetului de partid și al Consiliului popular județean, tovarășul Dorel Zăvoianu, secretar al Comitetului județean Arad al P.C.R. a felicitat colectivul de redacție al ziarului „Flacăra roșie” pentru succesele obținute, subliniind totodată sarcinile de mare răspundere care stau în fața gazetei, în lumina documentelor Congresului al XI-lea al partidului.

Despre activitatea ziarului în cei 30 de ani de apariție a vorbit Crăciun Bonta, redactorul șef al gazetei.

Au mai luat cuvîntul: Rozalia Peterfi, redactor șef al gazetei „Vörös Lobogó”, Gheorghe Tăutan, muncitor la Depoul de locomotive C.F.R. — Arad, prof. emerit Vasile Popeangă, directorul Liceului pedagogic și poetul George Ciudan, redactor al ziarului sărbătorit.

Adunarea festivă s-a încheiat cu un frumos program artistic oferit de formațiile clubului Întreprinderii textile „30 Decembrie”.

FORȚA DE PERCUȚIE A GENULUI SCURT

de LUCIAN AVRAMESCU

N-am vrea să facem o pledoarie absolută în favoarea stilului concis și a genului scurt publicistic, cu toate că argumente dintre cele mai de temei ar putea-o sprijini. Este vorba de criza (reală) de timp a cititorului și de nevoia (la fel de reală) de economisire a spațiului publicistic. Am vrea numai să cercetăm acele motive subtile care-i fac pe unii să abordeze aproape în exclusivitate genul scurt, iar pe alții să-l ignore în totalitate (...).

După opinia noastră, examenul conciziei este examenul cel mai sever al unui gazetar, așa cum pentru pictor cel mai greu este nu să izbutească un peisaj care permite desfășurarea în voie a liniei și culorii, ci un portret care, pe un spațiu redus, solicită talent, spirit de observație, precizie, sensibilitate, experiență.

De-a lungul evoluției presei, genurile publicistice au cunoscut o continuă modificare, apărând noi genuri, dispărând altele, în funcție de gusturile epocii, de utilitatea mai mare sau mai redusă a unora sau a altora. Este firesc ca genul care servește cel mai bine interesele publicului și publicației să fie în centrul atenției, cunoscând o înflorire și la fel de firesc este ca un gen care nu se mai potrivește deșideratelor enunțate mai sus să iasă din sfera de atenție.

Referindu-se la ziarul viitorului, prof. dr. Roj Meyer crede că vor dispărea treptat ziarele de format mare (lucru de-acum în parte adevărit) și cu foarte multe pagini. „Se va urmări eficiența practică, minuțioasă, cât mai ușoară în tren, în tramvai, în metrou. **Textele vor fi scurte, sintetice** (s.n.). Limbajul — simplu, direct, adecvat“.

Un alt ziarist și teoretician al presei, Douglass Wood Miller, spune: „Conciziunea dorită se realizează nu prin omiterea detaliilor, ci prin frazarea strânsă, prin legarea imediată a unui fapt de altul. Majoritatea materialelor prolixes sînt rezultatul lenei. **Reporterul nu-și rezervă timpul necesar pentru a scrie scurt. El face risipă de cuvinte pentru a economisi bătaie de cap** (s.n.)“.

Să însemne toate acestea o perioadă de înflorire pentru genul scurt? De ce nu? El servește cât se poate de bine spațiului publicistic al noului ziar — ziar de format mic, ușor manevrabil, economic și practic. Și apoi eco-

nomisirea hîrtiei nu-i un lucru de neglijat. Nimeni nu-și mai poate îngădui să presare cuvinte peste imense cîmpuri albe, scriind oricît și oricum.

*

În afară de informație, asupra căreia am convenit din capul locului să nu ne oprim și care rămîne piatra de temelie a oricărui material publicistic, genul scurt cunoaște mai multe specii gazetărești, unele mai bine conturate, altele mai puțin, nedespărșite încă din granițele celorlalte. O clasificare în interiorul genului scurt nu s-a făcut pînă acum, după știința noastră. Ea va urma, probabil, după ce genul scurt va fi în mai mare măsură cultivat, în condițiile reducerii spațiilor gazetelor, nevoite astfel să-l promoveze.

Încercînd să schișăm o structurare a genului scurt, care face parte, am zice noi, din mai cuprinzătoarea familie a materialelor de sinteză, am propune următoarea clasificare :

GENUL SCURT	I. Specii distincte	a) cursivul
		b) tableta
	II. Specii intermediare	c) nota
		d) însemnarea
	III. Specii intermediare	a) microreportajul
		b) microinterviul

I. SPECII DISTINCTE

a) Cursivul

O scriere cursivă este o scriere fluentă, curgătoare. Adjectivul „cursiv“ mai desemnează și un caracter de literă: literă aplecată către dreapta, imitînd scrisul de mînă (după Dicționarul de neologisme).

Originea numelui astfel a unui material publicistic trebuie, desigur, căutată și aici. Pentru că, de obicei, cursivul este un material de reduse proporții, scris fluent și îngrijit și care se culege în tipografie cu literă italică.

Deci, aspectul exterior al cursivului face, în general, notă aparte în cuprinsul paginii. Puține sînt publicațiile care nu-l utilizează sau îl utilizează mai rar. „România literară“ este una din revistele care-l cultivă consecvent, număr de număr, pe prima pagină. De obicei, poartă semnătura scriitorului George Ivașcu, directorul revistei, dar mai apare și sub alte semnături sau simplu, sub semnătura redacției.

Fără a fi un comentariu politic, cuprinsul acestui material sintetizează evenimentele cele mai marcante pe plan național, într-o manieră publicistică elevată, reliefînd expresiv și cu putere de pătrundere esența unor evenimente din ultima săptămînă.

Sensibilizarea ideilor nu se face printr-un arsenal de metafore și imagini fierbinți-poetice, așa cum întîlnim în alte categorii de materiale, ci prin manevrarea unui stil a cărui prospețime derivă din eleganța sa intelectuală (a se avea în vedere că marea majoritate a cititorilor revistei sînt literați !).

Cursivul are, evident în acest caz, o funcție politică de sinteză. El poate fi cheia de boltă a întregii reviste, miezul ei iradiant. Dacă presa este istorie la zi, atunci el este fotografia unei secunde istorice în care s-a retușat amănuntul știrii și din care s-au extras numai liniile de forță cele mai viabile. Puterea sa de penetrație constă tocmai în saltul către durabil al ideii, în decantarea perenului de efemer, în distilarea pe viu pe care o operează.

La sfîrșitul unei perioade cu o agendă politică externă bogată, de pildă, după ce toată presa a relatat în amănunt o vizită peste hotare cu semnificații istorice a șefului partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un cursiv poate sintetiza, prin pana competentă a ziaristului, cele mai caracteristice verigi ale acestui act politic. Fără a fi un comentariu (păstrînd însă unele elemente din acesta), cursivul poate fi, în acest caz, filă de istorie, extractul peren al acestui eveniment, menit să dureze, dincolo de amănunt. A nu se înțelege prin aceasta pierderea caracterului de exactitate, de legătură directă cu o realitate concretă. Legătura se menține, și aici subzistă caracterul ziaristic al materialului. Actualitatea tin-

tește însă în viitor, este prima încercare de decupare a evenimentului din forma aburindă a zilei, ca timp istoric.

Într-o perioadă în care activitatea intelectuală și cognitivă depășește, prin puterea de abstractizare, resorturile de suprafață ale evenimentelor, presa are obligația de a se impune și prin capacitatea sa de detașare filozofică și reflecție. Nu, nu trebuie să ne speriem, cerându-i prea mult. Este salutul necesar de la **a constata fapte la a degaja idei**. Iar cursivul, ca gen publicistic, tocmai asta face: operează cu idei, idei care se înalță din particularul evenimentului către general.

Cursivul din „România literară” este o fidelă memorie a prezentului. De altfel, parcurgând numai câteva din titlurile apărute la această rubrică în ultimii ani, este evidentă dorința redacției de a insera aici numai acele probleme care se pot constitui în definiția unui timp. „Sub semnul istoriei”, „Memoria prezentului”, „Memento”, „Trăirea istoriei”, „Documente”, „Visul de aur”, „Finalitatea socială” sînt titlurile unor cursive care comprimă substanța evenimentelor politice de cea mai înaltă rezonanță istorică. Nici marile probleme cu care se confruntă scriitorul în epocă nu lipsesc, nici alte probleme de interes unanim.

Iată aceeași încercare de a trece de la tumultul evenimentului concret — aniversarea a 55 de ani de viață și 40 de ani de activitate revoluționară neîntreruptă a conducătorului partidului și statului nostru — la esența și valoarea istorică a momentului trăit, la cote febrile, de o întreagă națiune. „În tumultuoasa istorie a României nu puține au fost și momentele cînd stîm și afecțiunea pentru un conducător s-au manifestat amplu și intens. Căci există o memorie a unor secvențe în timp și a unor anume fapte gravîndu-se firesc în conștiințe, ele făurînd astfel acel lanț de gînd și de simțire care, sintetizate, se înscriu pe spirala devenirii, a destinului unei țări, a unei națiuni”. Semnatarul constată că „...armonia uriașei harfe de coarde ale cugutului și inimii întregului popor vibrînd atît de intens pentru acela care-i înfrunchează identitatea existențială, care-i potențează voința de a fi pe culmile civilizației și culturii contemporane, prin năzuința de progres pentru pace și prosperitate, prin umanismul cu rădăcini bimilenare în istoria europeană, prin conștiința de sine raportată la tot ceea ce e mai nobil în omenire. (...) Iar cînd Nicolae Ceaușescu — celui căruia unanimitatea românească îi urează mulți și buni ani — a îmbrățișat pe un pionier ce-i oferea buchetul lui de flori și candoarea lui omagială, am vibrat și noi, ca țara întregă, la acest sărut al Viitorului”. („România literară” nr. 4 din 2 ianuarie 1973).

În alt număr (nr. 5 din 1 februarie 1973) omagiind activitatea unui excelent ziarist, F. Brunea-Fox, revista relatează următoarele despre presa interbelică: „În acest vast și profund contact uman, presa — cea zilnică, în primul rînd, dar și cea periodică — devenea, trebuia să devină, o veritabilă „foaie de temperatură”, un grafic cu indici tot mai expresivi. Așa se și explică de ce în acești ani postbelici, în care revoluția, mișcarea proletarietului, impuneau un alt, cu totul alt puls realității sociale, presa scrisă capătă noi proporții în planul necesității de reflecție a opiniei publice. Un suflu nou, de angajare socială a talentului, caracterizează în primul rînd presa de

afirmare democratică, în bună parte impulsionată de partidul prin excelență revoluționar, cel comunist, de noul climat determinat de existența și acțiunile lui”.

Omagierea lui Brunea-Fox scurt-circuitează idei generale, observații de anvergură istorică asupra presei interbelice.

Și, în sfîrșit, un ultim exemplu, (nr. 37 din 3 septembrie 1973) înaintea începerii noului an școlar. Amănuntul este sacrificat și aici în favoarea trăsăturii de esență, a tușurilor mai apăsate care schițează un nou portret al învățămîntului românesc. „Noul an școlar începe în condițiile aplicării amplului program de dezvoltare și perfecționare a învățămîntului elaborat de către Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iulie 1973 (...). Nu se poate imagina o societate modernă fără un învățămînt modern. Învățămîntul este prima instanță de instruire a constructorului societății de mîine, de făurire a conștiinței lui. Reforma actuală a școlii românești are în vedere, de aceea, pe lîngă pregătirea tînarului pentru a face față exigențelor mereu mai mari ale activității economico-sociale, și un aspect moral și spiritual: umanismul socialist presupune un învățămînt umanist, pus în slujba ridicării nivelului de conștiință, formării gustului, a simțului pentru frumos”.

O tematică diversă, subiecte dintre cele mai diferite care stau însă, unite printr-o tratare publicistică scilicet, în același chenar de rubrică.

b) Tableta

„De pe urma viețuirii împreună cu literatura, ziaristica n-a pierdut niciodată. Intrarea scriitorului în ziaristică înseamnă pentru aceasta o ridicare a nivelului scrisului”. (Alexandru Philippide).

Între speciile publicistice, tableta a fost cea care, mai mult decît reportajul, și-a îmbogățit frumusețea scriiturii, partitura sensibilă a metaforei, prin cultivarea ei de către mari maeștri ai cuvîntului.

Prin verbul științelor al lui Tudor Arghezi, prin spiritul său pamfletar și grija de bijutier față de cuvîntul scris, tableta a făcut saltul din cotidian către cultural și universal. Nu fără îndreptățire am numi-o „punctul de vîiță nobilă a presei”, prin care curge singele cel mai curat al cuvîntului. Dar să ne servim chiar de argumentele poetului. Extragem dintr-un interviu publicat postum în suplimentul cultural al ziarului „Orizont”-Vilcea, de fiul poetului, o referință a lui Tudor Arghezi la scrisul „colegilor” ziaști pe care-i considera „tot scriitori”. „Ei scriu cu atîta economie de cuvinte și fac atîta abstracție de valorile limbii în care se exprimă, încît mă înspăimînt. Unii dintre ei au simplificat limba la un minimum care nu poate sluji intereselor artistice ale limbii și nici chiar culturii noastre. S-a inaugurat un stil telegrafic, fals telegrafic, fără vibrație, fără adîncimi, fără sonoritate... Cultura unui popor e cu atît mai vastă cu cît căile, formele lui de exprimare sînt mai mari, mai variate; e și cazul limbii. De ce să o restrîngem la un minimum care vădește o sărăcie de imaginație — o sărăcie care nu e proprie poporului nostru?”.

Remarca lui Tudor Arghezi e cu atît mai prețioasă cu cît implică un adevăr pentru o parte din scrisul ziaristic contemporan.

În publicistica sa bogată, dar în primul rînd în tabletele sale care înobilează peste timp presa română, poetul-publicist a dat cea mai vie și pil-duitoare replică sărăciei de limbaj, scrisului anost și devitalizat, lipsei de expresivitate și culoare, datorate toate flagrantei lipse de talent. O echilibristică amețitoare face verbul poetului pe puntea de lumină întinsă între rațiune și sensibilitate. Și totul într-o strălucitoare concizie pe care numai Eminescu o mai realiza, cu decenii în urmă, la „Timpul”.

Ne-am oprit, în primul rînd, la aceste observații stilistice și de tehnica scriiturii, pentru că și astăzi tableta se impune ca o specie aparte, material de elită, iradiînd prin frumusețea cuvîntului și noblețea ideii, exercitînd o magie parcă asupra cititorului.

Poate că s-ar cuveni, în lumina celor de mai sus, o revizuire a concepției noastre despre accesibilitate, înlocuind acea teorie a simplității cu o altă teorie, a profunzimii — antidot sigur al lenei lecturii. Servirea truismelor, a unor adevăruri bătătorite, căzute de mult în dizgrația interesului public, nu face nici pe departe faimă unei publicații. Un lucru care nu trebuie uitat este că gîndirea cititorului trebuie obligată la mișcare și primenire, trebuie scoasă din ploaia de informații oferite de-a gata, care la un moment dat nu-i mai spun nimic, îl imunizează la orice efort de gîndire.

De ce facem aceste considerații aici? Pentru că mai mult decît oricare specie publicistică, tableta, fie purtînd girul personalității marilor scriitori, fie aparținînd unor mai puțin celebri publiciști, oferă unele dintre cele mai interesante și originale modalități publicistice, salutate, fără excepție, de public.

Nici o definiție a tabletei n-am risca atîta vreme cît ea poate fi concepută în variante expresive nelimitate. Orice subiect și orice idee de preț pot servi la construcția acestei arhitecturii sensibile, amestec ingenios de purpură auriu și de ceramică a cuvîntului. Cu condiția însă, ca acela care pornește o asemenea întreprindere să fie purtătorul unei înalte simțiri culturale.

c) Nota

Nota poate fi un articol de reduse proporții, o informație dezvoltată, o precizare a unei observații, idei, într-o formă publicistică accesibilă. Foarte adesea o întilnim ca o inserare critică, un accent menit să atragă atenția și să determine o atitudine sau o soluție.

Nota nu are ambiția reflecției teoretice, ci subliniază înțelesul practic al evenimentelor. O notă critică la adresa I.T.B.-ului, în legătură cu circulația deficitară a mijloacelor de transport, trebuie să bată la ochi celor vizați.

După opinia noastră, „Faptul divers” este o grupare de note critice, a căror particularitate constă în ridiculizarea aspectului inserat prin forța ironiei și a poantei. Alteori, aspectul dramatic al unui accident, să zicem, asupra căruia trebuie atrasă atenția publicului, este accentuat printr-o asociație surprinzătoare, care sporește dimensiunile evenimentului și obligă la luare a mințe.

Caracterul concret, întotdeauna concret al conținutului faptului divers îl face convingător și căutat. Una e să faci morală pe o idee abstractă, greu de imaginat, care determină de obicei reacții de tipul „nu-mi vinde mie baltiverne” și alta e să convingi cu su-

biecte însuflețite, vii, concrete, cu oameni care poartă un nume, care au o ocupație, sînt dintr-un loc anume. Iată ce scrie un confrate ziarist — Petre Calapodescu — despre modalitățile de realizare a faptului divers pe care, spre deosebire de noi, îl consideră mai mult informație decît notă: „Alături de cantitatea de informație, trebuie să se vadă intenția autorului de a educa nu numai de a informa. Faptul divers nu se rezumă numai la relatarea faptelor, ci trasează, e drept sumar, un canal, o direcție pentru receptivitatea cititorului — cum ne spune de altfel și P. Calapodescu.

Dar nu „faptul divers“ este modelul general al notei, ci numai o formă a ei particulară, care tinde să se individualizeze, să-și cîștige o personalitate proprie în ansamblul genurilor și speciilor publicistice. L-am amintit pentru că oricum el derivă din notă și-și asumă caracterul general al acesteia. La informație se adaugă expres semnificație.

Caracterul rezumativ al notei este evident. Nota echivalează cu însemnarea, cu remarcă asupra unei chestiuni, asupra unui fapt. Ea urmează traiectoria unui gînd, fără a-și permite dezvoltarea lui amplă.

Prin minimum de cuvinte (4—8 fraze în medie) și minimum de spațiu (6—9 cadrăți) se încearcă în notă schițarea unui gînd, a unei idei, fără a face o cercetare exhaustivă a informației de temelie. Cititorul participă sub formă de coautor la elaborarea răspunsului posibil. Lipsa confirmării nu dăunează, ci întreține activ procesul gîndirii.

d) Însemnarea

Însemnarea se situează la polul opus al editorialului. Niciodată ea nu va reprezenta atitudinea unei gazete față de o problemă dată, ci atitudinea absolut individuală, de cele mai multe ori sentimentală a unui condeier, față de natura unui fapt, față de un loc sau un eveniment. Este un dialog sensibil între individual și general.

Forța ei de convingere rezidă în însăși calitatea ei de a aparține cuiva. Sigur, fiecare material de presă aparține cuiva. (N-am ajuns încă — și este bine că n-am ajuns — la articole scrise de computere). Dar în timp ce majoritatea materialelor ambiționează să se raporteze la un adevăr general, fără culoarea simțirii particulare, însemnarea se raportează tocmai la un adevăr individual care se circumscrie generalului. Natura ei particulară este manifestă. Tot ceea ce cuprinde este „văzut“ de o conștiință și depășit prin puterea individuală de a gîndi, de a dezvălui idei, sentimente.

Cu cît natura intelectuală, afectivă, profesională a celui care scrie este mai complexă, cu atît conținutul unei însemnări e mai bogat și mai convingă-

tor. Nicăieri raportul dintre idee și afectivitate nu înclină către aceasta din urmă ca aici. Asta nu înseamnă că lucrurile nu pot sta exact invers. Dar, de obicei, însemnarea este un material publicistic „de culoare“, ideea percută prin metaforă. Subiectul își anexează prin stil dimensiunile intelectuale și afective ale celui care scrie în mai mare măsură decît în oricare altă specie publicistică. Cu cît aceste dimensiuni sînt mai accentuate, cu atît tușul însemnării devine mai vizibil.

Însemnarea ne poate face să simțim altfel despre un lucru pe care, să zicem, l-am tocit privindu-l. Deci poate avea drept mobil cel mai domestic subiect. Cum se poate atunci realiza performanța resensibilizării față de ceva care pare că nu mai prezintă nici un interes?

Privindu-l altfel! Adică, dintr-un alt unghi decît cel din care înțelesul cotidian ne-a obișnuit să-l privim. Ca și în cinematografie, și aici raportul dintre lumină și umbră se va modifica, o latură ascunsă privirii poate căpăta acum investitura unei semnificații care scapă îndeobște. Așezînd lîngă o clădire mare un arbore mic — metodă folosită în arhitectura peisajeră — clădirea va părea mai grandioasă. Așezînd-o însă lîngă arbori mai înalți, ea se va ascunde privirii, va părea mai intimă.

Tot așa parfumul unei idei noi: al unei metafore proaspete poate schimba înțelesul unui loc comun, îi poate da strălucire.

Cineva se întreba cum de un mare publicist are norocul să trăiască întotdeauna numai întîmplări interesante, ieșite din comun. Adevărul era că publicistului respectiv nu i se întîmplau lucruri mai interesante decît ceilalți. Deosebirea era de talent. Unul avea calitate de a surprinde fața nevăzută a lucrurilor, dîndu-le prin creație și sensibilitate, un înțeles aparte, celălalt, care trăia poate aceleași întîmplări nu vedea decît suprafața lor comună, îndeobște văzută și deci, neinteresantă.

Henri Wald spunea că omul este singura ființă care primește mai puțin informație decît da. Pentru că el adaugă la natura cunoscută un plus de cultură necunoscută, care ține de propria-i creație.

Experiența cultivării însemnării ca specie publicistică distinctă mi se pare demnă de cunoscut din coloanele ziarului „Orizont“-Vilcea. Însemnarea a căpătat aici caracter de rubrică permanentă, cu un loc stabil, aproape întotdeauna același pe prima pagină. Rubricile de însemnări „Un fapt pe zi“ (Gheorghe Cîrstea), „Însemnări du-minicale“ și „Meditații la început de săptămîină“ (George Sbârcea), „Memoria inimii“ și-au cîștigat o largă audiență la public prin tratarea în manieră atrăgătoare a unora dintre cele mai diferite subiecte. Întreaga gamă a fost parcursă, de la evenimentul aniversar la faptul deosebit al zilei, de la legenda istorică și pitorescul locurilor, la problema acută care confruntă o colectivitate. Prin însemnare, nu de puține ori, au fost puse în discuție situații care obligă la o atitudine, care trezesc cel puțin o nedumerire critică. Iată un exemplu: „Niciodată, în istoria ei, societatea noastră n-a fost dominată ca astăzi de efortul creației (...).

Din păcate, întîlnim în viața de toate zilele și aspecte anacronice, cu oameni

dominați de închistare, inerție, comoditate și, ceea ce e mai trist, e că unii din acești oameni, prin natura muncii lor, țin în loc progresul, afirmarea noului. Iată un caz.

La atelierul mecanic al unei întreprinderi, muncitorul M.T. a realizat după zece luni de căutări, de satisfacții și deznădejdi un dispozitiv cu ajutorul căruia productivitatea crește de 4 ori, respectiv se realizează un număr de 2000 piese, în 8 ore, în loc de 500. Cînd s-a dus cu dispozitivul la conducerea secției, muncitorul era emoționat ca un copil. Dar, ciudat. Aici nici o tresărire, nici măcar o strîngere de mînă („Un fapt pe zi“, — „Orizont“, nr. 398/1970).

Forța de convingere a însemnării, spuneam mai înainte, rezidă în însăși calitatea ei de a aparține cuiva. Desfășurarea înțelegerii se sprijină pe un anumit stil individual din care transpar formele expresive ale cunoașterii. Ideea nu se decolorează, ci, dimpotrivă, capătă culoare în cîmpul afectiv-individual al aceluși stil, prin urmare totdeauna cu proprietăți particulare.

Însemnarea, de obicei, nu comunică date, știri stricte, evenimente la zi. Ci poate prelua, dincolo de eveniment, esența lui, raportînd-o la un adevăr individual, montînd-o pe structura simțirii celui care scrie. Acest lucru nu înseamnă ajustare, sărăcire, ci creșterea prin creație a conținutului de idei.

Alteori, însemnarea tratează un eveniment la zi, însă altfel, presupunînd că datele evenimentului sînt deja știute de cei cărora li se adresează. Și în acest caz, însemnarea se motivează prin calitatea ei de a propune un unghi de privire personal față de eveniment, de a aduce în mozaicul atitudinilor o culoare care să polarizeze atenția.

Însemnarea se debarasează de tonul oficial și de multe ori rece al relatării de presă. Ea capătă un caracter de intimitate, răspunzînd nevoii afective a omului. Materialul ei lingvistic se constituie după criteriile emoționale. Și, avînd în vedere caracterul propagandistic al presei, faptul că ea trebuie să realizeze un maximum de participare, să inflăcăreze cugetul, ne dăm seama că mijloacele însemnării nu-s de neglijat.

II. SPECII INTERMEDIARE

Așa cum afirmam, orice catalogare strictă a speciilor publicistice își are doza ei de risc. O stabilitate a granițelor nu există, iar o stabilizare este greu de presupus, atîta vreme cît comandamentele la care se raportează presa n-o cer. Deci caracterul oricărei clasificări rămîne pur teoretic, meritul ei fiind doar acela de a jalona niște repere care nu-s nici ele fixate pentru totdeauna.

Dintre speciile intermediare, cum le-am numit noi, dat fiind că nu pot aparține exclusiv genului scurt, le-am ales pe cele mai importante: microreportajul și microinterviul. Sigur, aproape fiecarei specii publicistice de anvergură îi corespunde un „micro“. Lucrarea noastră nu ambiționează însă la un studiu atît de amplu.

a) Microreportajul

Reportajul rămîne pentru presă cea mai prețioasă descoperire. Revendicat de literatură, el își păstrează miezul

prezent al publicisticii. Antenele sistemului său nervos sondează cea mai febrilă actualitate, iar în trupul său pompează singele cald al realității.

Microreportajul nu poate fi decît reportaj la scară redusă. Toate elementele sale sînt preluate simetric, trecute doar printr-o lentilă care nu mărește, ci micșorează obiectele situate în același cîmp de cuprindere.

Nu poate fi vorba în nici un caz în microreportaj, de o tratare telegrafică, ci de renunțarea la acoladele stilistice, la incursiunile paralele. E ca și cînd ai parcurge pe scurtătură un lung drum în serpentine.

Microreportajul este o subspecie operativă, de mare folos publicistic. Un microreportaj transmis prin cablu, la închiderea ediției și publicat în ziua următoare, despre un eveniment de primă mîna, poate fi avantpostul reportajului de amploare ce se va publica a doua sau a treia zi. Microreportajul nu va fi mai important decît reportajul dar va fi categoric mai aproape de eveniment, mai „pe fază“.

Reducînd microreportajul numai la scheletul știrii, am face o simplificare nepermisă, iar în plan teoretic o confuzie de termeni. De ce? Limbajul matematic al știrii devine aici limbaj emoțional, logico-afectiv, specific unei relatări vii, din miezul evenimentului. Diferența nu este numai cantitativă, ci și calitativă, ținînd de forța de convingere. Este adevărat că, prin scădere, microreportajul poate ajunge știre, așa cum prin adaus, știrea poate deveni microreportaj. Dar operația nu-i simplă ci ține de o algebră particulară. Pentru ca ecuația știre + ceva = microreportaj să fie exactă, acel „ceva“ adăugat trebuie să asimileze toți indicii calitativi ai reportajului.

Știrea e o relatare impersonală pe cînd microreportajul, ca și însemnarea, presupune existența unui om anume care se ia pe sine drept argument al veridicității, care va adăuga la informația obiectivă un plus de informație afectivă care ține de propria înțelegere și aderență la fapt, ca martor ocular. Nu înseamnă cituși de puțin deformarea realității, ci anexarea la ea a unei dimensiuni sensibile.

Microreportajul, ca și reportajul, de care nu-l separă decît dimensiunile, presupune creație, calități publicistice aparte. În țesătura realității nu se operează numai cu logica, ci și cu intuiția, cu acel simț al lucrurilor pe care trebuie să-l posede neapărat ziaristul.

În microreportaj, mai mult decît în reportaj, selecția între ceea ce este important și ceea ce nu este important sau e mai puțin important, între ceea ce este semnificativ și ceea ce nu este semnificativ sau este numai auxiliar semnificativ, se face cu maximum de exigență. Spațiul mic publicistic, spațiul mic de emisie, obligă la acest lucru.

Iată deci că și aici e mai greu să scrii scurt, să concentrezi, să densifici elemente care s-ar desfășura altfel în voie, pe pagini întregi.

Cînd primul hidroagregat al Lotrului a fost conectat la rețeaua electrică națională, era miezul nopții. Nu mai era timp pentru reportaje de amploare, dar evenimentul nu putea fi expedit nici într-o știre. De aceea, în majoritate, ziarele de a doua zi au publicat microreportaje transmise noaptea de trimișii speciali ai presei. Este un exemplu al operativității și interesului pe care-l poate prezenta microreportajul, subspecie publicistică pe care,

după opinia noastră, ziarele o pot cultiva în mai mare măsură.

Se spune că subiectul trebuie să dicteze modalitatea publicistică de abordare. Un adevăr aproape exact. Spunem „aproape“ intrucît despre orice se poate scrie în mai multe feluri. Dar există întotdeauna o specie publicistică ce se mulează cel mai bine pe un eveniment. Și ziaristul trebuie s-o intuiască pe aceasta.

În acest sens, ca și în cazul exemplului de mai sus, sînt situații care solicită în mod special microreportajul, sînt evenimente despre care nu se poate relata cu eficiență decît în acest fel (...).

b) Microinterviul

Așa cum microreportajul este reportaj la scară redusă, microinterviul nu poate fi decît interviu la scară redusă. Ce decurge de aici? O calitate: aceea de a percuta mai lesne prin parcurgerea în direct a drumului către ceea ce interesează. O lipsă: imposibilitatea de a smulge de la cel interviat maximum de idei, de informații, de a-i explora în întregime experiența și a comunica publicului.

Dar nimeni nu-și propune, cred, să obțină prin microinterviul o sondare exhaustivă. De aceea, primul lucru pe care mi se pare că trebuie să-l știm despre microinterviul este: „cînd avem dreptul să-l folosim?“.

N-o să luăm, firește, un microinterviul, unui șef de stat care ne vizitează țara. S-ar solda cu o interpretare pe care nimeni n-o dorește. Putem publica însă un microinterviul, realizat pe scara avionului, cu o personalitate străină care și-a petrecut concediul în România, despre impresiile cu care pleacă de la noi.

N-o să solicităm un microinterviul scriitorului căruia tocmai i s-a conferit premiul Nobel. Este un om de la care trebuie să „scoatem“ cît mai mult. Îi putem lua însă aceluiași scriitor, un microinterviul înaintea întîlnirii cu publicul, cu prilejul lansării uneia din cărțile sale.

În cabina unui actor care va juca peste cîteva minute Hamlet, o să realizăm tot un microinterviul. Nici n-ar fi momentul pentru un material de amploare. După spectacol îi putem solicita foarte bine un interviu.

Deci răspunsul la întrebarea „Cînd avem dreptul, să-l folosim?“ trebuie știut din capul locului.

Microinterviul nu poate trăi decît sub semnul operativității și aici trebuie recunoscută calitatea sa. El este ca și microreportajul, o subspecie operativă, practică, cu efecte directe în cîmpul informării. De aceea întrebările puse de reporter trebuie să se supună, ele în primul rînd, acestor rigori. În microinterviul trebuie să ne ferim de întrebările întortocheate, de întrebările-încuetoare, neapărat „deștepte“, care primesc de obicei răspunsuri pe măsură. Un limbaj simplu și operativ va sluji mai bine clarității ideii, iar cel interviat nu va fi pus în situația să răspundă întrebînd ce a vrut să întrebe reporterul.

Sigur, limbajul întrebării va fi diferențiat în funcție și de interlocutor. Altfel, vom cădea în păcatul acelei gazetărițe care a întrebât o cooperatoare despre „semnificația procesului ei de producție“, iar un academician va fi fost — posibil — abor-

dat la modul „ce mai trebuiați pe aici?“

Un microinterviul poate fi construit din una sau două întrebări scurte și răspunsurile de rigoare. Discuția poate fi însă punctată, de mai multe linii de dialog, căpătînd astfel mai multă vioiciune, mai mult interes din partea cititorului.

Microinterviul este una din subspeciile publicistice caracteristice secolului nostru. „Taifasul“ este sacralizat în favoarea dialogului precis, pentru că nici cel care pune întrebări și nici cel care răspunde n-au timp, nici cititorii. În microinterviul, gazetarului îi este interzis să bijbie. El e obligat să-și precizeze din capul locului ce-l interesează, știind aproape sigur ce-i trebuie publicului său.

În microinterviul gazetarul nu scormonește după niște adevăruri complicate, ci merge direct la țintă, pe drumul pe care i-l dictează informația prealabilă.

FORȚA DE PERCUȚIE A GENULUI SCURT

Este, oare, capabil genul scurt să spargă pojghița de comoditate a cititorului grăbit? Cît de mult poate servi el la regenerarea atenției și interesului?

Nici acum, după încercările de disociere întreprinse, nu ne asumăm riscul unor răspunsuri tranșante, absolute. De ce? Am văzut că și publicistica este un domeniu care presupune creație, deci un domeniu deloc rigid, în care inventivitatea are libertatea deplinei mișcări. Orice răspuns tranșant ar suna aici a dogmă și ar păcătuia de la început.

Ceea ce vom încerca însă, păstrînd și aici, firește, caracterul de relativitate, este să distingem unele calități dintre cele mai caracteristice ale genului scurt, calități care-i conferă ceea ce am numit noi drept forța sa de percuție.

1) **Vitalitatea** genului scurt este conferită de tensiunea sa de arc voltaic. El este asemeni unei mici cascade, unui vârtej de ape care se formează în albia largă a unui rîu. Genul scurt este, între genurile publicistice, spiridușul cu temperaturi, care are puterea să semnifice oricînd ceva. Vitalitatea genului scurt este rezultatul scurt-circuitării acoladelor greoaie în care se împotmolește adeseori — de ce n-am spune-o? — scrisul ziaristic. Această calitate poate rămîne însă formală dacă nu slujește în mod direct cunoașterea, dacă nu devine un instrument eficient de relevare a conținutului. Fiind o armă împotriva monotoniei și plictisului, servește, evident, comunicarea, întreține activă atenția cititorului, îi catalizează reacțiile de interes. Sporind temperatura unei idei, dîndu-i o incandescență iradiantă, vitalitatea sa devine o calitate politică pusă în slujba activizării conștiințelor.

2) **Originalitatea stilistică.** Stilul, spunea cineva, nu este haina cu care se acoperă o banalitate. El trebuie să releve ideea și s-o înobileze, s-o facă percutantă, convingătoare, să ridice faptul cotidian la puterea unei semnificații. Am văzut că tableta, cursivul, însemnarea au fiecare un stil particular, care le distanțează oarecum de ceea ce trece adesea drept stil al presei. Dar și acest stil este tot un stil al presei, relevînd cu mai multă preg-

nanță amprenta individuală a celui care semnează. Calitatea acestui stil este aceea de a aparține neapărat stilului. Această algebră particulară pulsează sevă proaspătă în arterele presei, colorează atrăgător o fereastră din fațada ziarului. Este o funcție a conținutului de cunoaștere dar și o funcție estetică. De ce să ne ferim să spunem că și un text de presă, nu numai unul literar, trebuie să placă la lectură. Nu numai scriitorul dar și ziaristul trebuie să aibă curajul de a spulbera praful de pe locurile comune și de a contribui la înnobilitarea limbii.

Această calitate, ținând de particularitatea stilistică, de prospețimea limbajului și care nu este, desigur, numai a genului scurt, dar apare mai adesea aici, este dintre cele mai importante.

3) **Interogativitatea.** Spuneam mai înainte că un lucru care nu se cade uitat e că gândirea cititorului trebuie obligată la mișcare și primenire, trebuie scoasă din ploaia de informații oferite de-a gata, care la un moment dat nu-i mai spun mare lucru. Materialele publicistice nu oferă doar soluții, ci ridică și semne de întrebare. La elaborarea răspunsului, cititorul este adesea coautor. Tableta, însemnarea, nota nu închid înțelegerea, ci o eliberează, o deschid spre mai multe înțelesuri la care cititorul însuși ajunge printr-un plus de gândire. Caracterul de exactitate al știrii nu trebuie să înalțe un zid împrejmuitor cunoașterii, ci să permită un adaos din partea destinatarului, prin imaginație și creație proprie.

4) **Scurtimea... genului scurt** (pleonasmul e dorit) servește nevoii de timp a cititorului. Trebuie să pornim de la premisa că cititorul contemporan al presei nu mai are timp de risipit cu o lectură diluată. Citirea ziarului este înlocuită adesea cu „răsfoirea ziarului” și aruncarea privirii asupra titlurilor. Un articol trebuie „să se lase citit” între două stații de tramvai. Sigur, sînt cititori care-și rezervă un timp special lecturării presei. Noi trebuie să pornim însă de la premisa, așa cum am mai spus, că omul contemporan este într-o permanentă criză de timp. Iată de ce speciile genului scurt, care pot fi citite dintr-o răsuflare, se pot insera eficient în bugetul de timp al cititorului.

5) **Economisirea spațiului publicistic** este o altă calitate care derivă din precedenta. Tableta, nota, însemnarea, micro-urile sînt materiale ușor manevrabile în pagină, nu înghit mult spațiu publicistic, nu reclamă aproape niciodată continuări. Se pretează la aranjamente grafice dintre cele mai variate, permit soluții interesante în arhitectura paginii. Servesc cit se poate de bine formatul noului ziar, ziar de dimensiuni reduse, practic, ușor de minuit, bogat și variat în conținut.

Atît de acuta criză mondială a hîrtiei va da, credem, mai multă pondere genului scurt.

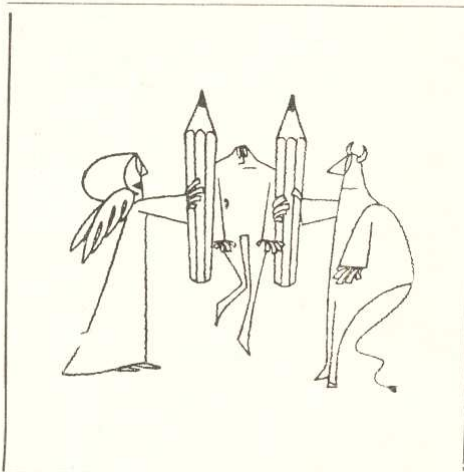
LIMITELE GENULUI SCURT

Am promis din primul capitol al acestei lucrări, să nu facem o pledoarie absolută în favoarea genului scurt. Convingerea noastră este că orice material de presă, indiferent de gen și dimensiuni, care este scris cu talent și simț publicistic, care servește la cel mai înalt nivel nobilele idealuri ale partidului nostru, este demn de toată atenția.

Genul scurt, așa cum am încercat să demonstrăm, are calități de netăgăduit, unele accente prin actualele repere conjuncturale. Asta nu înseamnă, însă, că în coloanele presei nu mai este loc decît pentru genul scurt, pentru cursive, tablete, note, însemnări, microreportaje, microinterviuri, informații etc.

Genul scurt are și limite pe care ne grăbim să le recunoaștem. Sînt probleme majore ale vieții noastre politice, sociale, culturale care nu pot fi expediate între hotarele prea strîmte ale genului scurt. Ar însemna să le dijmuim complexitatea, să le sărăcim printr-o concepție formală care nu ține de fond ci de formă. Este prima limită a genului scurt pe care în nici un caz n-o putem ignora. Scurtimea este, am văzut, o calitate, care propune ziaristului concentrare stilistică, concentrarea ideii, un examen sever al conciziei. Scurtimea este însă și un defect atunci cînd dijmuiește fondul de idei, informații etc.

Subiectul, evenimentul despre care scriem rămîne în continuare ghidul în alegerea formei și dimensiunilor publicistice. Procedînd altfel, am greși.

Celelalte calități pe care le-am găsit în primul rînd la genul scurt — vitalitatea, originalitatea stilistică, interogativitate — pot aureola, la fel de bine și alte materiale de presă, de mai cuprinzătoare dimensiuni, iar cîștigul de eficiență n-ar fi cîtusi puțin de ignorat. De altfel, o astfel de pledoarie am dori să facem, de astădată fără nici o rezervă: pentru un scris ziaristic de ținută, înnobilit de simțul politic și cultural al lucrătorului din presă, pentru un limbaj bogat așa cum îl are poporul nostru, care să dea ideii un plus înălțător, o vibrație afectivă, relevîndu-i esența iradiantă.

Limbajul presei ajunge mai devreme și mai des la public decît limbajul literar. Iată de ce trebuie să ne îngrijim de latura educativă care se degajă de aici. Ziaristul — activist de partid, om al cetății — nu poate rămîne indiferent la valențele educative, formative ale mesajului său scris, care poate repercuta în mii de conștiințe. Pentru aceste înțelesuri am vrut să pledăm, cu toată convingerea, pe parcursul acestei lucrări, pentru ridicarea întregii presei, nu numai a unei categorii de materiale, la înalta ținută politică, educativă, culturală pe care i-o cere partidul.

BIBLIOGRAFIE

NICOLAE CEAUȘESCU: Raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului — 6 august 1969 în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. IV, București, Editura Politică, paginile 248—358.

NICOLAE CEAUȘESCU: Cuvîntare la adunarea festivă consacrată împlinirii a 25 de ani de la apariția primului număr legal al ziarului „Scînteia”, organ al C.C. al P.C.R. — 25 septembrie 1969, în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. IV, paginile 430—446.

NICOLAE CEAUȘESCU: Propuneri de măsuri pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice, de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii — 6 iulie 1971, în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. VI, pag. 185—195.

NICOLAE CEAUȘESCU: Mesaj adresat ziarului „Scînteia” cu prilejul împlinirii a 40 de ani de la apariția primului număr — 17 august 1971 în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. VI, paginile 331—335.

NICOLAE CEAUȘESCU: Expunere cu privire la programul P.C.R. pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor în societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste — 3 noiembrie 1971, în „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. VI, pag. 620—686.

NESTOR IGNAT: „Înalta răspundere a ziaristului în slujirea cauzei partidului, a patriei socialiste” în revista „Presa noastră”, nr. 8/1968.

ALEXANDRU PHILIPPIDE: „Ziaristica și literatura” în „Presa noastră” nr. 10/1970.

GOMBO PAL: „Cu privire la genuri în presă” în „Presa noastră”, nr. 8/1968.

VICTOR BOTEZ: „Funcția recreativă a ziarului” în „Presa noastră” nr. 8/1968.

PETRU CALAPODESCU: „Faptul divers în presa scrisă” în „Presa noastră” nr. 10/1973.

LUIZA SECHE: „Metafora și pericolul metaforizării” în „Presa noastră” nr. 4/1973.

dr. **WALERY PISAREK:** „Retorica ziaristică”, articolul „Pentru a fi citiți”, „Presa noastră” nr. 1/1974.

DOUGLASS WOOD MILLER: „Stilul și structura informației” în „Presa noastră” nr. 5/1973.

MIHAIL EMINESCU: „Articole politice”, ediție veche, după articolele din „Timpul”.

TUDOR ARGHEZI: „Dialog în timp” Interviu publicat de Barutu T. Arghezi în suplimentul social-cultural al ziarului „Orizont” — Rm. Vilcea, decembrie 1973.

HENRI WALD: „Limbaj și valoare” Editura enciclopedică română, 1973.

„ROMÂNIA LITERARĂ”: Colecția 1973—1974.

„CONTEMPORANUL”: Colecția 1973—1974.

„ORIZONT” — Vilcea: Colecția 1968—1974.

ZIARELE „STEUA ROȘIE” ȘI VÖRÖS ZÁSZLÓ”

LA 25 DE ANI

În prezența tovarășului Iosif Banc, prim-secretar al Comitetului județean de partid, președintele Comitetului Executiv al Consiliului popular județean, a avut loc, la Tg. Mureș, adunarea festivă consacrată aniversării unui sfert de veac de la apariția primelor numere ale ziarelor „Steaua roșie” și „Vörös Zászló”, ca organe ale Comitetului județean de partid și Consiliului popular județean.

La adunare au participat membri ai birourilor comitetelor județean și municipal de partid și ai comitetelor executive ale consiliilor populare județean și municipale, activiști de partid și de stat, reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești, conducători de întreprinderi și instituții, redactori ai celor două ziare, și Studioului de radio și de la revistele „Vatra”, „Igaz Szo” și „Uj Elet”, corespondenți voluntari, colaboratori, precum și un mare număr de cititori.

Adunarea a fost deschisă de tovarășul Liviu Sebestyén, secretar al Comitetului județean de partid.

Primit cu aplauze, a luat cuvântul tovarășul Iosif Banc, aducând salutul Comitetului județean de partid și al Consiliului popular județean adresat ziarelor „Steaua roșie” și „Vörös Zászló” cu acest prilej.

Din partea colaboratorilor și corespondenților ziarelor au vorbit tovarășii Ioan Chireanu, cercetător științific la Centrul de științe sociale și politice, filiala din Tg. Mureș a Academiei de Științe Sociale și politice și Szöllösi Martin, operator de mișcare la Complexul C.F.R. Tg. Mureș.

În încheiere, într-o atmosferă vibrantă, de puternic entuziasm, de adeziune deplină la politica internă și externă a partidului și statului nostru, par-

ticipanții la adunarea festivă au adoptat textul unei telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului Nicolae Ceaușescu, în care se spune, între altele :

„Aniversînd un sfert de veac de la apariția primelor numere ale ziarelor „Steaua roșie” și „Vörös

Ziariști, colaboratori externi, corespondenți voluntari, cititori.

Zászló, organe de presă ale Comitetului județean Mureș al P.C.R. și ale Consiliului popular județean, acum, în preajma istoricului Congres al partidului, colectivele noastre redacționale, colaboratorii, corespondenții și participanții la adunarea festivă ne îndreptăm cu recunoștință gîndurile spre Comitetul Central al partidului, spre Dumneavoastră, mult iubite și prețuite conducători, exprimîndu-ne din adîncul ființei noastre sentimentele de dragoste și devotament, hotărîrea nestrămutată de a fi și în continuare militanți activi pentru slujirea cu credință a cauzei partidului, pentru înfăptuirea liniei sale politice profund umane.

În acest moment sărbătorec facem solemnul legămînt de a ne consacra întreaga capacitate intelectuală și profesională, entuziasmul și pasiunea de gazetari comuniști înfăptuirii minunatului Program al partidului, care deschide un viitor de aur României socialiste, făcînd din fiecare cuvînt tipărit un înflăcărat mesaj revoluționar, care să însuflească și să mobilizeze oamenii muncii din județul Mureș la noi fapte mărețe”.

Festivitatea s-a încheiat cu un program cultural-artistic, la care și-au dat concursul artiști ai Teatrului de Stat și ai Filarmonicii de Stat din Tg. Mureș.

Prezidiul adunării festive

REPORTAJUL

expresie a publicisticii noastre comuniste

de VICTOR BÎRLĂDEANU

I. CÎTEVA CONSIDERAȚII PRELIMINARE

S-a scris atît de mult în ultimii ani despre reportaj, s-a făcut atîta teorie în jurul înfloririi sau dispariției lui (au existat chiar voci critice care i-au intonat cu oarecare satisfacție prohodul!), încît o cercetare în plus pe această temă poate să pară superfluă și inutilă. Adevărul e însă că reportajul — și, laolaltă cu el, reporterii, autenticii reporteri! — puțin s-au sinchisit de această rumoare sepulcrală, iar la ora actuală putem afirma cu toată convingerea că genul în discuție e „bine, sănătos“, mai viguros ca oricînd, îmbogățit, firește, în substanță și arie de cuprindere, bucurîndu-se de o audiență crescîndă în rîndurile publicului.

Fără îndoială că anii din urmă — și discuțiile, adesea aprinse, ce s-au purtat în jurul său — l-au ajutat să se debaraseze de unele păcate ale trecutului (excesiva „beletristizare“ provenită din confuza înțelegere a noțiunii de „reportaj literar“, aerele uneori prea intelectualiste cu iz de filosofie măruntă, factologia stearpă și adesea tehnicistă etc.), după cum e de netăgăduit că ofensiva tot mai evidentă a mijloacelor de comunicare audiovizuale își pune o amprență tot mai pregnantă pe reportajul de gazetă sau revistă (reciproca fiind și ea, desigur, valabilă).

O realitate se impune cu forța adevărurilor fundamentale: ciștigul cel mai important al acestor ani este, neîndoielnic, sporirea puterii de influențare a reportajului, creșterea capacității lui de a educa și a modela — și aceasta în paralel cu lărgirea porțiunilor de realitate „prinse în vizor“, cu mărirea bagajului de informații pe care îl propune cititorului. Aici poate mai mult ca oriunde se relevă strînsa interdependență dialectică între funcțiile de cunoaștere și de transformare a realității — sau, cum obișnuim să le mai spunem, **informativă și formativă** — ale presei, ale publicisticii comuniste.

Dacă ne restrîngem la planul strict profesional, am îndrăzni să afirmăm că sporul cel mai substanțial al reportajului nostru din ultimii ani este unul de... candoare. Într-adevăr, pare paradoxal, dar așa e: cu cît dovedește mai multă ingenuitate în fața fenomenelor lumii, cu atît reporterul are mai multe șanse de a-l ajuta pe cititor să pătrundă în adîncul lor, să le priceapă dinamicismul lăuntric. „Uimirea genuină în fața lumii cheazășiuește descoperirea luminilor și umbrelor ei nevăzute“ — spunea Lucian Blaga, și ceea ce gînditorul considera valabil pentru poet nu e mai puțin adevărat pentru reporter. Cît de profund concordă peste timp reflecția blagiană cu îndemnul pe care îl da recent un redac-

tor șef al unei publicații londoneze reporterilor săi: „Lumea a început azi dimineață și nimeni dintre dumneavoastră nu trebuie să știe că Elisabeta este regina Angliei“. Firește, candoare și ingenuitate nu înseamnă poză naivă sau atitudine de continuă minunare față de aspecte obișnuite, banale ale realității: ele presupun un ochi proaspăt, receptiv, neumbrit de prejudecăți, apt să discearnă esențialul din multiplele și diversele fațete ale lucrurilor, capabil să descopere lumea nu numai pentru sine, dar și pentru acela căruia i se adresează. Iar realitatea noastră socialistă — paginile presei, emisiunile radio și televizate din perioada celei de-a XXX-a aniversări a Eliberării, a celui de-al XI-lea Congres al partidului au dovedit-o din plin! — conține, pentru ochiul ingenuu în cel mai bun înțeles al cuvîntului, atîtea elemente de inedit, un asemenea potențial de noutate, încît „aria de recoltare“ a reporterului este, practic, inepuizabilă.

Traducînd în faptă îndemnul însuflețitor al partidului, al secretarului său general, de a se afla neconținut în miezul vieții, de a fi mereu acolo unde se produc înfruntările decisive dintre nou și vechi, pentru a sprijini cu forța verbului lor înaripat victoria noului, reporterii noștri au izbutit să illustreze, prin cele mai bune creații ale lor din ultimii ani, încă un aparent paradox al reportajului modern: cu cît este mai actual, mai „datat“, mai impregnat de suflul fierbinte al **zilei și orei**, cu atît reportajul are mai multe șanse să transgreseze timpul, să dureze, să-și afirme **caracterul peren**. Nu plasarea în zonele rarefiate ale atemporalului, nu „fuga din timp“ asigură reportajului accesul la trînicie, ci tocmai intervenția activă în bătăliile prezentului, spiritul ofensiv, dinamic, **profund actual**.

Mărturiile cititorilor sînt, în această privință, elocvente și semnificative: memoria lor păstrează peste ani acele reportaje care, prin stringența captării și abordării problemelor celor mai acute ale contemporaneității, despică un făgaș nou în conștiința oamenilor. O recentă convorbire cu un bătrîn învățător de țară — pasionat cititor de reportaje încă „de cînd i-au răsărit tuleiele“, după propria-i afirmație — mi-a relevat că, din opera-etalon a lui Geo Bogza, ceea ce i-a rămas mai adînc înfipt în amintire nu e „Cartea Oltului“, cu marele ei suflu poematice, ci „Tăbăcarii“ și „Oameni și cărbuni în Valea Jiului“, adică tocmai reportajele cele mai îmbibate de prezența momentului istoric în

care au fost scrise, de tensiunea și efervescenta a ceea ce pare efemer.

E un adevăr valabil nu numai în perimetrul reportajului românesc. Ce poate fi mai „datat“, mai ancorat în clipă, decât faimosul „Shipping Exchange“ al lui Egon Erwin Kisch, reportajul ce înfățișează atmosfera bursei navale londoneze în 1925, în preajma marii crize economice ce a zguduit lumea capitalistă la sfârșitul deceniului al treilea al acestui secol?! Și, totuși, rar găsești pagini mai clotoțitoare, mai febrile, mai apte să provoace interesul cititorului, să-l ațîțe și să-l copleșescă, să-l plonjeze în climatul unei lumi cutreierate de neli-niștitoare presimțiri, ca acelea ale reportajului „datat“ al lui Kisch!

Năzuința din totdeauna a gazetarului pasionat de profesia sa (nu mă gîndesc, desigur, la „funcționarii întru presă“, la cei pentru care ziaristica nu reprezintă o vocație, ci o meserie oarecare) a fost și este ca, slujind clipa, să atingă, măcar cu o așchie de condei, eternitatea. Servind cu neprecuțită dăruire și devotament prezentul, ei au aspirat să întindă o cît de subțire punte către viitor. Reportajul de actualitate, cu antenele vibrînd intens la toate semnalele momentului, s-a dovedit tocmai o astfel de punte, în virtutea unei dialectici superioare, specifice jurnalisticii pătrunse de marile idei și idealuri ale epocii.

Perenitatea dovedită a reportajului de actualitate — firește, scris cu talent, cu capacitate de a-l prinde și surprinde pe cititor — i-a deschis, în chip normal, calea spre pagina de carte. „Îmbuteliat“ în volum, captat între coperti, reportajul dobîndește noi dimensiuni, se înscrie pe orbita unui nou destin. Ceea ce era, în coloana de ziar sau în emisiunea radiotelevizată, notație fugară, însemnare fatal fragmentară, capătă, prin plasarea în contextul de amploare al cărții, o anume coeziune definitivă. Tabloul realității își întregește contururile și semnificațiile.

La ora actuală putem afirma, păstrînd proporțiile, că, alături de celelalte explozii pe care le cunoaște lumea modernă și despre care se scrie adesea (explozia demografică, explozia informațională, explozia mass-mediei etc.), asistăm — pe întreg mapamondul și, sincron, de data asta și la noi — la un fel de explozie a cărții de reportaj. Referindu-ne la situația din cîmpul nostru editorial, trebuie să arătăm că, mai ales în ultimii ani, editurile au manifestat un interes crescînd pentru tipărirea acestui gen de lucrări: în afara unor culegeri și selecții de reportaje ale unora dintre cei mai talentați practicanți ai genului — publiciști și scriitori din toate generațiile — s-a trecut la realizarea unor colecții și serii întregi, cum sînt „Reporter“ și „Mărturii“ ale editurii Eminescu, „Mapamond“ a Editurii pentru turism, seria specializată a editurii „Cartea Românească“ etc. Se cuvine subliniat și faptul deosebit de semnificativ că tinere case editoriale din provincie și-au făcut un titlu de onoare din a publica volume de reportaje: astfel, editura timișoreană „Facla“ a inaugurat activitatea sa cu o culegere de reportaje a talentatei ziariste bănățene Valentina Dima, iar editura craioveană „Scrisul Românesc“ a tipărit asemenea interesante cărți de reportaje cum sînt „Miorița nu s-a născut lingă stele“ de Mihai Pelin și „Sugestii pentru Diogene“ de Petre Dragu. Ceea ce mi se pare mai vrednic de atenție este că aceste cărți nu numai că apar, dar și dispar la scurt timp după apariție: este un semn indubitabil că publicul cititor le vrea, le absoarbe, după cum e

un semn la fel de incontestabil al maturității reportajului românesc contemporan. Cartea de reportaj este, în clipa de față, chiar după mărturiile unor editori, o afacere rentabilă pentru edituri.

Drumul reportajului de la coloana de ziar sau coloana sonoră a radioteleviziunii la pagina de carte — iată tema reflecțiilor pe care mă voi strădui să le sistematizez aici (temă ce s-a aflat și în centrul dezbaterilor unei mese rotunde organizate cu participarea lui Ioan Grigorescu, Victor Vintu, Constantin Vișan și a subsemnatului la Uniunea ziariștilor, masă rotundă de ale cărei concluzii, în chip firesc, am ținut seama în elaborarea și redactarea prezentului studiu).

Marea însemnătate a acestei teme decurge și din faptul că volumul de reportaj — ca și întreaga literatură-document, atît de agreată de cititorul zilelor noastre — reprezintă o contribuție efectivă și directă în opera de **modelare revoluționară, socialistă a conștiințelor** la care partidul cheamă, prin documentele Congresului al XI-lea, întregul nostru front ideologic. De altminteri, **Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congres, Rezoluția Congresului, Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, Directivele Congresului** constituie o inepuizabilă sursă de orientări și inspirație pentru creatorii cărților de reportaj, ca și pentru toată publicistica noastră militantă. Ne-am referi mai ales la substanțialele îndrumări călăuzitoare cu privire la esența umanismului socialist, esență ce se cuvine să impregneze fiecare coloană reportericească de ziar, fiecare pagină reportericească de volum: „**Umanismul socialist — se spune în Program — concepe omul ca ființă socială, aflată în strînsă legătură și interdependență cu semenii săi, cu masele largi populare. El se întemeiază pe relații de colaborare și stimă reciprocă între toți membrii societății, pe interzicerea oricărei exploatare și asupririi, pe egalitate, pe libertatea omului de a acționa în mod conștient pentru afirmarea personalității sale, pentru făurirea propriului său viitor. Umanismul socialist presupune realizarea fericirii personale în contextul făuririi fericirii întregului popor. În mijlocul maselor largi populare personalitatea nu se pierde, ci se afirmă tot mai puternic, odată cu afirmarea întregii națiuni**“.

II. TRECEREA DIRECTĂ, CA MĂRTURIE ÎN TIMP

Există numeroase modalități de alcătuire a unei cărți de reportaje, de trecere a reportajului din pagina de ziar sau revistă ori din emisiunea radiotelevizată între copertile volumului. Nu intenționăm să fetișizăm nici una dintre aceste modalități, de aceea ne vom limita să descriem două dintre căile cele mai frecvent întîlnite, ilustrîndu-ne aserțiunile cu cîteva exemple grăitoare din producția editorială a anilor din urmă.

O cale aparent — numai aparent! — lesnicioasă constă în a aduna pur și simplu reportajele publicate într-o anume perioadă, eventual a selecționa dintre ele pe cele considerate mai reprezentative, și a le stabili o anume succesiune — cronologică sau pe capitole de perocupări — în paginile volumului. Am afirmat că e o cale numai aparent les-

nicioasă, deoarece nici un adevărat reporter, stăpînit de „morbil“ lucidității și conștiințozității profesionale, nu-și îngăduie să introducă în carte un reportaj exact în forma în care l-a publicat în ziar: totdeauna, includerea în volum implică revizuire și reorganizări ale materialului reportericesc solicitînd eforturi adesea nu mai puțin grele ca elaborarea unei cărți întru totul inedite. Mobilul alegerii unei astfel de căi justifică însă pe deplin efortul: e vorba, după opinia noastră, de voința de a pune la îndemîna cititorului o mărturie limpede, fără echivoc, plină de sinceritate despre timpul în care trăiești. Așa cum epoca aceasta de decătușare a marilor energii creatoare ale maselor n-a trișat cu oamenii, nici oamenii — în postura nu totdeauna comodă de reporteri — nu-și îngăduie să trișeze cu epoca.

Integrate în volum unei viziuni unitare, reportajele lui Geo Bogza despre Moldova și Dobrogea — unele publicate pentru întia oară în „Scinteia“ și adunate acum în cartea intitulată „Priveliști și sentimente“ — capătă o anume coeziune interioară ce le sporește subtilul farmec. Tot ceea ce constituie specificul ireductibil și, fără îndoială, inimitabil al verbului bogzian se regăsește în această carte despre două ținuturi atît de adînc înrădăcinate în conștiința de sine a poporului nostru. Plase într-un context cosmogonic, atît de propriu acestui neasemuit contemplator și evocator de zodii și ere, cele două cuprinsuri din vastul cuprins al patriei sînt privite ca niște simboluri definitorii ale întregului, ca niște efigii ale trecutului, prezentului și viitorului României socialiste.

Successiunea și interferența timpilor istorici — care, în acest comprimat numit „Priveliști și sentimente“, sînt mult mai izbitoare decît în pagina de ziar — capătă, la Bogza, aspectul unei autentice magii: o simplă imagine, dotată cu puterea hiperbolizantă a unui detonator ce își răsfrînge ecourile în toate ungherele imaginației, combină clipele și epocile după rețeta unei alchimii fără asemuire. Comparînd, bunăoară, morile de vînt din Dobrogea de odinioară cu moderna întreprindere de morărit apărută în anii noștri la o margine a Constanței, reporterul sugerează saltul realizat în timp printr-o metaforă de o percutantă acuitate: „În asemenea mori, bobul de grîu pătrunde cum ar trece secunda dintr-un ceas cu cuc într-un ceasornic electronic“. În general, se poate spune că nicăieri mai mult ca în această carte n-a apărut inegalabila măiestrie a lui Bogza de a sugera legătura intimă, de profunzime, între trecutul glorios al acestor meleaguri și prezentul lor de ample înfăptuiri socialiste. Un suflu larg, epopeic străbate, bunăoară, paginile ce evocă destinul Sucevei de-a lungul vremilor: într-o savant dozată alternanță de planuri, cetatea slavei lui Ștefan și cetatea slavei industriale a anilor noștri ridicată la poalele ei ne apar ca polii firești ai unei realități spirituale ce configurează pregnant însăși personalitatea poporului care le-a zămislit. După cum trecutul se topește firesc în prezent — ca un izvor nu numai de patetică mîndrie, dar și de energii constructive — în această superbă imagine din reportajul închinat scoaterii la lumină a bogățiilor minerale ale Bucovinei: „Cînd s-a turnat clopotul de la Putna se spune că Maria Voichița ar fi aruncat în aliaj bijuteriile ei de aur, pentru a-i da un sunet mai frumos. Bistrița, care va lua parte, cu argintul din undele ei, la viața aramei ce s-a găsit în Munții Moldovei, îi va da fără îndoială ceva din vibrația ei epică și legendară“.

Cartea aceasta — prin valoarea ei de mărturie a unei anumite perioade din creația marelui reporter — ridică o problemă cu forța unei substanțe dezvoltante. Există o incontestabilă putere de atracție a verbului bogzian asupra tuturor celor ce își încearcă stilul pe nu totdeauna fertilul teritoriu al reportajului. Întrebarea se pune însă acum în cu totul alți termeni: cum să valorificăm acest neprețuit și mereu îmbogățit tezaur de experiență și creație reportericescă fără acele epigonisme derizorii care îl supără în primul rînd pe maestru? Cum să ferim acest gen publicistic, prin excelență viu, fierbinte, iscoditor, de găunoasa platitudine a imitațiilor sterile?

Nu încapе îndoială că, astăzi, a scrie „à la Bogza“ nu e echivalent cu a culege din vasta și continuu improspătata panoplie a maestrului cîteva elemente de stil sau a-ți confecționa o poză care să mimeze, de pildă, apetitul grandiosului. Dimpotrivă, aceasta e tot ce poate fi mai opus spiritului creației bogziene, a cărei caracteristică fundamentală este neostenita căutare, febrila desțelenire de noi pămînturi. Adevărata și marea lecție pe care ne-o oferă ansamblul operei reportericesce a lui Geo Bogza — și pe care volumul „Priveliști și sentimente“ o consolidează cu pregnanța unei mărturii decisive — este una de mobilitate și dinamism, de mereu însetată receptivitate la nou, de profundă investigare a înfățișărilor și semnificațiilor actualității, totul sub semnul tutelar al unui sentiment ce scaldă priveliștile și oamenii acestor pămînturi binecuvîntate într-o lumină solară: patriotismul socialist.

Actul de selecție pe care îl presupune publicarea unui volum de reportaje este indisolubil legat de o înaltă responsabilitate pentru rezistența cuvîntului tipărit la nemiloasa coroziune a timpului. Însăși trecerea de la coloana de ziar la pagina de carte implică luciditate responsabilă, scrutațoare autoanaliză. De un asemenea echilibru retrospectiv a dat dovadă, bunăoară, Mihael Caranfil atunci cînd, din numeroasele reportaje publicate de-a lungul a peste un deceniu și jumătate de muncă în presă, a selecționat cu parcimonie materia succulentă a volumului său „8 aldin de noapte...“. Și acest volum permite, prin acumularea trăsăturilor semnificative, definirea cu mai multă exactitate a unei fizionomii reportericesce caracteristice.

Una din sus-amintitele trăsături constă în căutarea — de multe ori încununată de succes — a unor unghiuri noi de abordare a unor realități și probleme ce au constituit obiectul și altor viziuni reportericesce anterioare. Autorul volumului „8 aldin de noapte...“ nu aleargă atît după ineditul faptelor (deși nici nu s-ar putea afirma că îl ocolește), cît după o viziune inedită asupra aspectelor semnificative pe care i le oferă viața. Cine n-a citit, de pildă, prin anii 1951—55, reportaje în presă despre faimosul miner Kopetin Geza, unul dintre fruntașii de anvergură ai întrecerii socialiste din Valea Jiului? Deși personajul pare „bătătorit“, Caranfil are curajul să-l readucă în conștiința opiniei publice sub forma unui „interviu întîrziat“, la distanță de două decenii. Și — îndrăznim să afirmăm — abia acum Kopetin Geza ni se relevă în dimensiunile autentic umane ale fermecătoarei sale personalități, incluzînd aici și mica sa dramă de „penzionar“, căruia direcția actuală a minei îi interzice să intre în subteran, deoarece, chipurile, „nu poate fieșcare să intre în mină cînd îi vine lui“.

E vizibilă pasiunea statornică a lui Mihael Caranfil pentru fabulosul întreșut în aspectele cele

mai, aparent, banale ale realității. Fabulosul intervine în realitate firesc, fără ostentație, ca un dat indispensabil, într-un reportaj cum este cel intitulat „Amintiri dintr-un oraș dispărut“, dedicat Orșovei. Esențialele mutații din realitate, dar mai ales din psihologia oamenilor, sînt sugerate nu atît prin descrieri, cît prin fragmente inspirat alese din „extemporalele“ școlărilor orșoveni pe tema „Orașul nostru își schimbă locul“. Suava împletire de candoare și luciditate, ce conferă un farmec deosebit rîndurilor așternute pe hîrtie de elevi, se strecoară apoi, difuză, și în comentariul autorului, luminînd expresiv destinul acestei așezări. Același fabulos, cu un alt punct de pornire, caracterizează și un alt reportaj cu larg ecou al autorului: „Există viață pe planeta Gheboia?“ Luînd drept reper simbolic numele acesta cu rezonanțe — nejustificat — ilare, reporterul reconstituie viața de astăzi a unui sat românesc (căci satul Gheboia există cu adevărat, în județul Dimbovița), demonstrînd cu argumentele edificatoare ale faptelor de viață ce bogăție de elemente ale noului au adus înnoirile socialiste într-o așezare considerată cîndva însăși efigia locului pierdut și uitat de lume.

O posibilă cale de trecere de la reportajul de ziar sau revistă la cel selectat pentru volum este cel al antologării pe criterii tematice. Este calea pe care a ales-o, bunăoară, Traian Filip în realizarea volumului său „Orașe cu geometrie variabilă“. Geometria variabilă de care vorbește titlul cărții constituie o admirabilă metaforă — desprinsă din cuceririle aeronauticii ultimului deceniu — pentru impetuosul elan de urbanizare ce a cuprins întreaga țară în anii construcției socialiste. Pasionanta înălțare pe verticală, lărgirea continuă a ariei procesului de urbanizare, făurirea noilor pivoți industriali ce captează în cîmpul lor magnetic noi și noi torenți de energie omenească — toate acestea sînt evocate de Traian Filip nu de dragul unui anume pitoresc citadin în sine, ci pentru a dezvălui substratul lor uman, prefacerile de esență pe care le determină în soarta oamenilor. Cînd, de pildă, în reportajul care dă chiar titlul volumului, autorul își propune să sugereze înnoirile definitorii din ultimii ani în fizionomia bătrînului și întineritului port danubian Turnu Măgurele, reporterul realizează o măiestrită interferare între spectaculoasele transformări exterioare și nu mai puțin impresionantele prefaceri în psihologia oamenilor ce și-au legat soarta de noua industrie chimică apărută pe aceste meleaguri.

Fără îndoială că industria este acel element fundamental al noului peisaj citadin care exercită cea mai mare fascinație asupra imaginației lui Traian Filip. O fascinație ce se soldează nu cu sterile arabescuri stilistice, ci cu un fecund impuls spre cunoaștere aprofundată și meditație lucidă. Aș cita, printre altele, reportajul „Poarta Transilvaniei“, dedicat clocotitoarelor procese înnoitoare din industria brașoveană, și mai ales sugestivele pagini închinete cîtitorilor industriale din Țara de Sus, ținut de baștină al autorului, care se întoarce mereu și mereu, cu firească emoție, către acele locuri, comparînd treptele urcate, definind perspectivele, reflectînd îndelung asupra sinuozităților unui itinerar istoric ce s-a aureolat în anii noștri cu măreția unor înfăptuiri emblematice. Căci pentru Traian Filip industria reprezintă nu numai o realitate decisivă, ci și o cheie a înțelegerii fenomenelor sociale și psihologice ale vieții noastre.

Meritul prim și indiscutabil al acestei selecții constă în faptul că, deși de la întîia publicare a

unora dintre reportaje în presa cotidiană sau periodică a trecut destul timp, ele își păstrează un neștirbit interes pentru cititor, aducîndu-i chiar pe plan strict informativ o bogăție și o diversitate de noutăți care fac lectura nu numai agreabilă, dar și profund instructivă. De altminteri, una dintre trăsăturile caracteristice ale modalității reportericești practicate de Traian Filip, un semn distinctiv al contribuției sale la dezvoltarea reportajului contemporan este tocmai bogata substanță informativă. Refuzîndu-se literaturizării facile, exuberanțelor stilistice adesea fastidioase pe care le mai întîlnim încă, din păcate, în unele produse ce apar sub denumirea generică de „reportaj literar“, autorul „Orașelor cu geometrie variabilă“ își face o autentică profesie de credință din a împărtăși cititorului o cantitate cît mai mare de date exacte, desigur nu în stare pură, ci filtrate printr-o fecundă inteligență ordonatoare, printr-o acută sensibilitate.

Cu cele două volume de „Drumuri prin memorie“ ale lui Octavian Paler ajungem la validitatea adunării sub coperti de carte a unor reportaje transmise mai întîi prin intermediul undelor radiofonice. Că această operație se justifică — firește, în cazul unor personalități publicistice și scriitoricești cu un contur pregnant — ne-o dovedesc din plin cărțile lui Octavian Paler. Itinerarele sale reflexive și ușor nostalgice prin lume — itinerare ce nu sînt simple reportaje sau note de călătorie superficiale despre locurile vizitate, ci mai curînd niște profunde meditații despre om, cultură, civilizație, luînd ca repere peisajele și monumentele întîlnite în cale — apropie globul pămîntesc, cu trecutul și prezentul său, cu luminile și umbrele sale, de înțelegerea lucidă a fiecăruia dintre noi. Caracterul lor confesiv, nota lor de intimitate derivă, desigur, din însuși caracterul de reportaj radiofonic sau de comentariu de televiziune pe care le-au avut inițial. Și aceasta le sporește neîndoielnic farmecul, le conferă un aer pe alocuri bonom de dialog grațios, de „convorbire la gura sobei“. Aceasta fără a împieta asupra solidității lor de ansamblu, care izvorăște din capacitatea autorului de a descoperi pretutindeni elementele de lapidară definire, factorii coagulanți, în jurul cărora înalță edificiul reflecțiilor sale. Cu o concizie limpede și transparentă, prin excelență latină, el ne ajută să sesizăm ceea ce pare insesizabil, să adunăm laolaltă impresii disparate, să le dăm coerența organizată și organică a viziunilor definitive.

Nu mai puțin semnificative din punctul de vedere al legitimității apariției în volum a reportajului radiofonic sînt alte două cărți tipărite în ultimul an. E vorba, în primul rînd, de „Dorul zăpezii“ al lui Constantin Vișan, în care multe dintre atît de pregnantele notații cu privire la locurile vizitate și oamenii întîlniți poartă amprenta clară a „stilului vorbit“, specific oamenilor obișnuiți să folosească în mod curent microfonul și magnetofonul. Apoi e vorba de reportajul-anchetă socială al lui Mihai Stoian „Ironia supraviețuirii sau ororile războiului“ publicat de autor în recentul său volum „Eroare judiciară“. În acest caz avem de-a face cu o experiență interesantă — și, după opinia noastră, fertilă — de transcriere nudă a unor monologuri sau dialoguri de pe banda de magnetofon în paginile cărții, transcriere care prezintă avantajul evident al unei sugestive autenticități.

Oare de ce nu se face încercarea de a se opera asemenea „transcrieri“ și de pe pelicula de televiziune? Desigur, e un proces mult mai complicat, avînd în vedere caracterul esențialmente vizual al

reportajului televizat, dar nu imposibil. Sîntem convingi că cititorii ar aprecia — strinse în pagini de volum — unele dintre izbutitele reportaje ale maeștrilor teleobiectivului.

III. PRELUCRAREA — DE UNDE PÎNĂ UNDE ?

Sînt oare necesare prelucrările în drumul reportajului de la coloana de ziar la pagina de carte ? În ce măsură ?

Iată o întrebare, în aparență, superfluă, cu răspunsul prezent pe toate buzele : sigur, prelucrarea e necesară, mai poate oare încăpea îndoială ? Și, totuși, lucrurile nu se înfățișează, în realitatea activității reportericești, atît de simplu.

Am arătat mai sus că adeseori „mutarea“ neprelucrată a reportajului din gazetă în carte — deși selecția, la drept vorbind, este și ea o prelucrare — prezintă anumite avantaje indiscutabile, printre care nu cel din urmă este conservarea autenticității, a caracterului de mărturie directă și sinceră în instanța timpului pentru oamenii și faptele despre care ai scris.

Unii publiciști și scriitori preferă însă să considere reportajul publicat în ziar sau revistă, transmis la radio sau televiziune, doar ca pe un punct de pornire, ca o „trambulină“ ori o „rampă de lansare“ către pagina volumului. De la această „lansare“ urmează abia plasarea pe o orbită complicată, sinuoasă, în care inventivitatea și fantezia creatorului joacă un rol important, îndeosebi în ce privește organizarea materialului.

Extrem de interesantă și instructivă ni se pare, pe acest tărîm, experiența lui Victor Vântu în realizarea volumului său de reportaje „Ce lăsăm în urma noastră“. Aici autorul a procedat ca un romancier care, pornind la elaborarea unui mare ciclu, își propune să urmărească evoluția în timp a eroilor săi. Dar să-l lăsăm pe însuși Victor Vântu să se explice, așa cum a făcut-o recent în paginile „Lucefărului“ : „Oare ce mai fac vechile mele cunoștințe, eroii reali din paginile pe care le-am scris de-a lungul celor douăzeci de ani petrecuți pe drumurile țării ? De la această întrebare, în care se amestecau dorul și curiozitatea profesională, s-a născut ideea cărții „Ce lăsăm în urma noastră“. Practic era o imposibilitate de a-i reîntîlni din nou, acasă la ei sau la locurile lor de muncă, pe toți acești oameni risipiți în zeci și zeci de locuri din întreaga țară. Soluția ? O anchetă epistolară. Le-am adresat cite o scrisoare, cu rugămintea de a-mi povesti ce s-a mai întîmplat în viața lor de la data ultimei noastre întîlniri, care avusese loc în urmă cu trei, cu șapte, cu doisprezece sau cu douăzeci de ani. Cu alte cuvinte, le-am cerut să arunce o privire peste umăr : să se confrunte o clipă cu propria lor tinerețe ; să scrie ei înșiși replica maturității. Am primit 30 de răspunsuri : tot atîtea documente umane reale, autentice, multe adevărate fișe de roman. Autorii lor sînt mineri, petroliști și siderurgiști, constructori și profesori, geologi, ingineri, arhitecți, cercetători. Parcurgînd aceste mărturii directe și sincere despre împliniri și insatisfacții personale, despre greutățile învinse și despre proiectele de viitor, reconstitui un întreg peisaj social, întrevezi în destinele individuale însuși destinul înouit și înouitor al României de azi“.

Grăitorul rod al acestei originale și fecunde idei reportericești îl constituie în special „erata“, unul dintre cele mai sugestive și mai emoționante crîmpeie ale cărții. Regăsim aici întregirea unor traiectorii individuale care, la data cînd reporterul își publica reportajele în presă, erau numai embrio-

nare, incipiente, prefigurări sau numai simple semne premonitorii ale ascensiunilor viitoare. Nu, Victor Vântu nu se socotește un fel de Pythie dotată cu fulgerări de clarviziune, cu aptitudinea de a descifra în oamenii întîlniți în cale complicatele metamorfoze ulterioare. Lucrurile stau mult mai simplu și, totodată, mult mai complicat : în oameni reporterul caută tîlcul mai adînc al transformărilor colectivității umane în ansamblul ei, caută liniile de forță ale ascensiunii întregii noastre societăți sub semnul marilor cuceriri ale socialismului. Și cînd împlinirile biografice demonstrează grăitor — ca la majoritatea covârșitoare a celor ce au răspuns la ancheta epistolară întreprinsă de autor — valorificarea plenară a ceea ce sîntem deprinși să numim „personalitate comunistă“, satisfacția nu este aceea a premonițiunii confirmate, ci a certitudinii consolidate de betonul viu al faptelor. Este, la drept vorbind, modul cel mai direct, mai fără replică de a valida însuși sensul fundamental al muncii reporterului, de a o legitima prin confirmările supremei instanțe a adevărului — viața.

O altă cale de trecere a materialului reportericesc din existența sa efemeră în durabilitatea co-perților de carte este aceea utilizată cu succes de Ioan Grigorescu în majoritatea volumelor sale. Ne vom referi mai ales la „Spectacolul lumii“, deoarece aici găsim metoda ilustrată la modul cel mai elocvent. Folosind îndelungata sa experiență de cineast — atît ca scenarist și comentator de filme pentru marele ecran și pentru televiziune, cît și ca minutor abil al camerei de filmat — Ioan Grigorescu își retopește materialul, publicat în presă sau transmis „pe unde“, după regulile ingenioase ale montajului cinematografic (montaj succesiv, alternant, paralel, contrapunctic etc.). Se obțin astfel efecte cu o mare forță de șoc publicistic, cu o impresionantă capacitate de a emoționa. Făgașul cel mai fecund pe care Grigorescu își exercită în prezent arta montajului este cel al portretului cu largi reverberații sociale și etice. La drept vorbind, în „Spectacolul lumii“ găsim nu atît portretele unor personaje, cît ale unor mentalități, ale unor universuri interioare, ale unor „formule de viață“. Din multitudinea de exemple pe care ni le oferă cartea alegem unul revelator : expresivul profil „în apă tare“ al „miliardarului invizibil“ Howard Hughes. Montînd rapid și eficient amănuntele semnificative cu privire la biografia acestui pitoresc personaj, îmbinînd cu meșteșug tonalitățile realiste cu îngroșările grotești împrumutate din arta unor Georg Grosz și Käthe Kollwitz, reporterul reușește să alcătuiască din trăsături aparent dispartate o imagine vie, explozivă și apăsătoare nu numai a unui om, ci și a unei forțe. Plasat în contextul unor date elocvente referitoare la cei 66 de multimilionari și miliardari care stăpînesc și controlează, la ora actuală, finanțele, industria, transporturile și comerțul în Statele Unite, acest portret devine, prin alternarea sugestivă a planurilor, un fel de efigie simbolică a unei lumi dominate de goana după profituri fabuloase, dar și de sentimentul șubrezeniei și precarității.

La alt pol se situează metoda de atîția ani utilizată de un partizan fervent al reportajului monografic, ca Vasile Nicorovici, pentru a transpune consemnările reportericești din coloanele ziarului în pagina de carte. Pentru Nicorovici — cum rezultă și din vechile sale cărți, „400 de zile în Orașul flăcărilor“ sau „Marele arc petrolifer“, dar mai ales din ultimul său volum consacrat Porților de Fier : „Porți pentru eternitate sau sentimentul

capodoperei" — reportajul tipărit în ziar ori revistă este doar o ciornă pregătitoare, un simplu demers pentru viitorul volum. Documentându-se pentru reportajul de una sau două coloane, reporterul are totdeauna în vedere viitoarea carte de amplă respirație, pe care o prepară cu aplicată migală și minuțiozitate.

Înjghebându-și cu meșteșug arhitectonic eșafodajul cărții, Vasile Nicorovici îi conferă acea „unitate monografică“, spre care tinde, datorită filonului eseistic de bună calitate ce-i străbate paginile: în felul acesta, volumul devine, în ansamblu, o meditație asupra condiției umane de făuritor, de constructor. Aș aminti, bunăoară, pasajele definițiilor pe care autorul le consacră înțelesului noțiunii de „frumos“ la oamenii acestei profesii: ponderea pe care o deține în conturarea acestei noțiuni timpul, utilizarea lui cu maximă eficiență productivă, ni se pare nu numai o remarcă de mare finețe psihologică, dar și o nouă dimensionare a valorii pur estetice a noțiunii.

Reproducem un scurt crîmpei din capitolul intitulat atît de expresiv „Acești mari sufletiști care se ignoră“, crîmpei menit, după opinia mea, să illustreze densitatea de gîndire a cărții: „În astfel de oameni apare sentimentul **capodoperei**. Sentiment care este refractar la filosofia mediocrității, filosofie care caută să justifice, în fond, calculele mărunț interesate. Dimpotrivă, condiția obișnuită a constructorilor este neliniștea. Căci: „neliniștea noastră asigură liniștea celor care vor fi aici mai tîrziu“. Sau: „pentru liniștea ta interioară trebuie să fii un neliniștit“. Sînt cugetările unui tînar inginer, dar care relevă o tentație adîncă, în sens contrar, către un echilibru al sinelui. Neliniștea e doar un mijloc și nu un scop suprem. Unde e adevărul? Care e, în fond, natura intimă a constructorilor? Oricît ar părea de paradoxal, răspunsul e unul singur: stabilitatea“.

Firește, folosirea uneia sau alteia dintre căile transpunerii reportajului din ziar în carte nu-l cantonează, obligatoriu, pe un autor într-o singură formulă. În raport cu materialul de viață ce-și cere dreptul la existență autonomă pe hîrtia de scris, acelaș autor poate utiliza, în cărți diferite, metode felurite de transpunere. Însuși subsemnatul, cînd mi-am propus să ilustrez, în 1964, uriașele transformări înfăptuite în anii socialismului în Valea Troțușului, am pornit de la reportajele publicate în „Scînteia“ doar ca de pe o „rampă de lansare“, scriind integral, de la prima la ultima pagină, special pentru tipărirea în volum, monografia reportericească „Panoramic troțușan“; mai tîrziu, respectiv anul acesta, cînd mi s-a propus de o editură realizarea unui bilanț a 27 de ani de publicistică, am ales calea selecției și reproducerii tale quale a unor reportaje foarte „datate“ (am socotit că, în felul acesta, procedez mai cinstit, atît față de cititor, cît și față de mine însumi, și în felul acesta s-a născut volumul „Martor în timp“).

Esențialul nu constă în drumul pentru care optezi, în metoda pe care o alegi, ci în grija pentru marea probă de rezistență în fața timpului pe care trebuie s-o treacă, necondiționat, orice reportaj destinat paginii de carte. E, la urma urmei, o probă revelatoare pentru onestitatea și demnitatea profesională și civică a autorului.

IV. ȘI UNELE SUGESTII, ÎN LOC DE CONCLUZII

Neîndoielnic că pe acest tărîm sugestiile sînt mult mai greu de elaborat decît, să spunem, în domeniul organizării interne a redacțiilor. Mai ales că,

pină în prezent, problema editării volumelor de reportaj a constituit o treabă ce ținea aproape exclusiv de inițiativa autorilor sau, în cel mai bun caz, a unor edituri. În foarte puține ocazii s-a sesizat **însemnătatea socială** a problemei, decurgînd organic din rolul educativ al genului, din incontestabila seducție pe care o exercită asupra maselor largi de cititori.

Pe plan internațional există, în această privință, o experiență notabilă și care merită să fie studiată: e vorba de modul cum o revistă pariziană de talia lui „Paris Match“ scoate cu regularitate în volum amplele cicluri de reportaje pe care le publică pe felurite teme arzătoare ale vieții contemporane sau ale istoriei mai recente ori mai îndepărtate.

Oare de ce n-ar proceda în acelaș fel „Flacăra“, adunînd între copertile unei cărți toate reportajele cu privire la județele țării pe care le-a tipărit săptămîină de săptămîină în anul jubiliar? Ar fi o „monografie sentimentală“ unică, o nouă „România pitorească“ realizată cu mijloacele eficiente ale creației colective.

În aceeași ordine de idei, n-ar fi oare interesant și revelator pentru masele de cititori să găsească în rafturile librăriilor, la anumite perioade, culegeri din cele mai bune reportaje publicate, într-un anume răstimp, în „Scînteia“, „România, liberă“ „Scînteia tineretului“ etc.? Ar fi nu numai o chestiune de prestigiu — și o afecere hotărît rentabilă pe plan economic — ci și o modalitate de a accentua contribuția presei la modelarea personalității umane în spiritul înalțelor idealuri ale comunismului.

Toate aceste posibilități apar într-o lumină cu atît mai clară, cu cît ele se integrează perfect în înalta menire pe care o atribuie documentele Congresului al XI-lea al partidului presei, radioteleviziunii și altor mijloace de informare în masă, care „trebuie să promoveze neabătut, permanent, concepția înaintată a partidului despre lume și viață, să combată cu fermitate concepțiile străine, idealiste, retrograde, să răspîndească cunoștințele științifice despre natură și societate; ...să militeze consecvent pentru înfăptuirea politicii interne și externe a partidului și statului, să ajute la cunoașterea și înțelegerea ei, să contribuie la unirea eforturilor maselor largi populare în vederea înfăptuirii programului de dezvoltare multilaterală a patriei“.

Bibliografie

Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Rezoluția Congresului al XI-lea al partidului.

Nicolae Ceaușescu: Raport la Congresul al XI-lea al P.C.R.

Nicolae Ceaușescu: Raport la Conferința Națională a P.C.R.

Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României (iulie 1974).

Nicolae Ceaușescu: Cuvîntare la adunarea festivă consacrată împlinirii a 25 de ani de la apariția primului număr legal al ziarului „Scînteia“, organ al C.C. al P.C.R. (25 septembrie 1969).

Nicolae Ceaușescu: Mesaj adresat ziarului „Scînteia“ (17 august 1971).

Reportajul românesc contemporan (antologie recent apărută în colecția „Panorame“ a editurii „Eminescu“).

FOTOGRAFIA

artă și document

de VIRGILIU BULMEZA

Ca sector al artei sau ca parte componentă a familiei mijloacelor de comunicare în masă, fotografia are în societatea noastră socialistă un rol deosebit de important în activitatea de educare, de modelare a conștiinței noi socialiste, de formare a omului nou.

Importanța acestui rol crește cu atât mai mult, cu cât fotografia este, spre deosebire de alte arte, mai nemijlocit legată de realitate, de viață, iar căile de răspîndire a ei în mase sînt incomparabil mai multe decît cele de care dispun alte activități artistice.

Despre importanța acestei activități, a fotografiei, în activitatea cultural artistică și educativă mărturisește însăși grija deosebită manifestată față de ea, față de conținutul și calitatea ei. Existența în țara noastră a Asociației Artiștilor Fotografi, a unei edituri de artă între sarcinile căreia intră și publicarea cărților de fotografie, prezența în cîmpul publicisticii noastre a revistei ilustrate „Flacăra” sînt doar cîteva dovezi în favoarea celor afirmante mai sus.

Este de aceea cu atât mai de neînțeles de ce acest gen de artă nu se bucură de atenția criticii de specialitate, de ce nu se exprimă un punct de vedere autorizat în această privință. Să fie oare de vină o anumită neîncredere în capacitatea de exprimare artistică a fotografiei?

O cauză ar putea fi și absența unei „tribune”, avînd în vedere că Asociația Artiștilor Fotografi nu are o revistă de specialitate, iar publicațiile culturale, cel puțin pînă în prezent, nu au un spațiu rezervat discutării problemelor de artă fotografică. Oricum, necesitatea abordării teoretice a artei fotografice din țara noastră se impune cu stringență.

ARTA ȘI CONȘTIINȚA SOCIALISTĂ

„În uriașa activitate creatoare, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, literatura și arta trebuie să aducă o contribuție tot mai activă”.¹

NICOLAE CEAUȘESCU

Epoca noastră se caracterizează printr-o tumultuoasă succesiune de evenimente care antrenează tot mai activ și mai eficace pe toți membrii societății în procesul făuririi conștiinței a propriei istorii, a propriului viitor. Prin consecințele lor extraordinare,

decisive pentru progresul general al țării, unele momente capătă, în acest context, valoare de simbol. Am numit Congresele al IX-lea și al X-lea, ultimele două Conferințe Naționale ale partidului, Plenara Comitetului Central din noiembrie 1971, care își relevă semnificația deosebită prin abordarea simultană, dialectică a problematicii materiale și spirituale, raportînd la om tot ceea ce se cere înfăptuit. Se are astfel în vedere adevărul pe care marxism-leninismul, ca și propria experiență a partidului nostru, îl demonstrează, anume că dacă viața materială determină conștiința, la rîndul ei viața spirituală poate influența puternic mersul înainte al societății. De aceea, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „formarea unui om nou multilateral pregătit, cu o concepție avansată despre lume și societate, educat în spiritul patriotismului și internaționalismului proletar, cu o înaltă moralitate și o bogată viață spirituală, constituie o necesitate obiectivă, o cerință legitimă a progresului societății socialiste și, totodată, obiectivul fundamental al activității ideologice a partidului”².

Programul național pentru îmbunătățirea activității ideologice și de ridicare a nivelului general de cunoaștere al întregului popor, bazat pe aplicarea creatoare a tezelor marxism-leninismului, reprezintă un ansamblu teoretic coerent, servind ca îndrumar într-o societate în permanentă evoluție din punct de vedere economic, tehnic, social și politic. Ancorat profund în realitățile României socialiste — care le-au generat și pe care le slujește — programul cuprinde toate sferile vieții și vine să completeze și să susțină programul economic al partidului și statului, acordînd importanța ce se cuvine procesului de făurire a omului nou, care nu se mulțumește să contemple lumea în care trăiește, ci, înțelegînd-o, acționează pentru transformarea ei. Rezultă de aici caracterul național, necesar și permanent al acestui program de dezvoltare a conștiinței socialiste, proces complex care reclamă participarea activă și eficientă a tuturor factorilor educativi aflați la dispoziția societății noastre.

În acest sens, apare evident rolul deosebit ce revine artei ca formă ideologică specială, care are de-a face cu un domeniu cu totul aparte al psihicului uman. În aspirația ei de a ridica omul pe trepte cît mai înalte ale umanizării și spiritualizării, arta

1. Nicolae Ceaușescu — „Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român — 3—5 noiembrie 1971”, p. 66.

2. Nicolae Ceaușescu — „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, vol. 5, București, Editura politică 1971, p. 907.

își exercită deosebita ei funcție educativă adresându-se, în egală măsură, gândirii și sensibilității umane, acționând complex asupra întregii noastre ființe. Prin idealul ei de măsură și armonie, prin tendința ei spre echilibru și elevare morală, spirituală, arta își dezvăluie neconținut vocația modelatoare, funcția ei socială de neînlocuit. Într-o societate ca a noastră, în care dinamicitatea evoluției se unește cu antrenarea largă a tuturor forțelor esențiale umane, socialitatea artei nu face decât să oglindască pe un plan spiritual specific însăși natura unei lumi în care există o dialectică interdependentă a individului cu socialul. Arătând că dintotdeauna arta și literatura au reprezentat unul dintre elementele prin intermediul cărora societatea a determinat influențarea morală a omului, sădirea unor principii superioare de viață în conștiințe, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Această înaltă misiune socială a creației literar-artistice devine și mai pregnantă în condițiile socialismului — orânduie care acționează în mod conștient și organizat pentru elevarea spirituală a tuturor membrilor săi“³.

A-i face pe oameni mai buni, mai drepți, a-i face mai sensibili la valorile frumosului din natură și din viață, a le ascuți sensibilitatea la valorile morale și estetice ale existenței, iată nobila misiune a artei socialiste. În această epocă de mare efervescență constructivă, în care în mod firesc accentul se pune pe eficiență, pe randament, pe productivitate, arta este mai necesară ca oricând. Ea îl ajută pe om să aibă trează conștiința de sine, să înțeleagă că alături de ciocanul pneumatic și relee există flori, că alături de computere există prietenia și iubirea, că alături de precizia calculului matematic există frumosul, binele, demnitatea umană. Pentru că omul nu are numai nevoia de hrană, nevoia de aer, nevoia de confort. El are și funcțiuni mentale, spirituale, are trebuințe care exprimă ceea ce distinge și opune cultura naturii, are, de exemplu, nevoie de răspuns afectiv, de înnoire a experienței, de cunoaștere și autocunoaștere, de comunicare cu semenii, de valorificare a aptitudinilor sale creatoare, de însușire estetică a lumii. Vizavi de asemenea trebuințe umane, „arta apare în mod absolut esențială“. Prin urmare, ea nu trebuie privită doar ca un joc gratuit, ca un lux sau o înfrumusețare ornamentală a vieții; ea este înainte de toate un catalizator al potențelor umane, un stimulator al autocunoașterii și autodepășirii omului, un factor de socializare și progres.

Munca de educație cere mobilizarea tuturor factorilor într-o multitudine de forme și metode adecvate realităților concrete. Ea presupune, de asemenea, timp și răbdare, pasiune și perseverență, talent și pricepere, dăruire, inteligență. De aceea, această muncă nu poate fi lăsată la voia întâmplării și, în acest sens, rolul conducător al partidului are o determinare obiectivă. Partidul Comunist Român prezintă aspirațiile vitale ale poporului, fiind chemat, îndreptățit, să le dea expresie științifică prin politica sa, prin activitatea sa teoretică și practică. El este exponentul autorizat al clasei muncitoare, al națiunii socialiste, în fața cărora — ca parte componentă — răspunde de actele și deciziile sale. Elaborarea și înfăptuirea programului de educație comunistă a maselor apar ca un atribut esențial, inalienabil, al răspunderii de clasă, naționale și internaționale a Partidului Comunist Român. În aceeași calitate, el organizează, în formele pe care le gă-

sește de cuviință, combaterea teoriilor reacționare și a influențelor ideologice care impietează procesul de modelare a omului nou. Iar în legătură cu problemele ce privesc formarea acestui om nou, este deosebită constatarea secretarului general al partidului că ele trebuie abortate într-o viziune de ansamblu, procesul acesta întemeindu-se pe cunoașterea realităților românești și, în același timp, pe însușirea a ceea ce dă mai bun omenirea.

IMAGINEA ÎN CIVILIZAȚIA CONTEMPORANĂ

Imaginea vizuală în sine s-a născut odată cu primele desene din peșteri — poate cele mai vechi exemple ale încercării omului de a-și făuri reprezentări. Dar arta modernă a realizării imaginilor datează de mai puțin de un secol și jumătate, de la inventarea aparatului de fotografiat, capabil să procure o reprezentare fidelă a ceea ce vede (și, uneori, nu vede!) ochiul omenesc. Cu fiecare deceniu ce a urmat nașterii aparatului de fotografiat, fotografia s-a transformat într-un mod special de a vedea, a devenit o cale prin care omul își poate re-crea și extinde concepția sa asupra lumii înconjurătoare. „Această geneză mecanică a răscolit radical psihologia imaginii. Obiectivitatea fotografiei îi conferă o forță de credibilitate, absentă în orice operă picturală. Oricare ar fi obiectiile spiritului nostru critic, sîntem constrînși să credem în existența obiectului reprezentat, efectiv re-prezentat, adică făcut prezent în timp și în spațiu. Fotografia beneficiază de un transfer de realitate de la obiect asupra reproducerii lui“⁴. Ceea ce nu se poate spune despre desenul cel mai fidel, cuprinzînd chiar mai multe informații asupra modelului; acesta nu va avea niciodată forța fotografiei de a antena și credința privitorului. Această calitate a imaginii fotografice vine să explice semnificația înlocuirii în publicații — presă, mai ales — a desenului prin fotografie.

Cînd, cu 130 de ani în urmă, se descoperea fotografia, mijloacele de informare și comunicare, deși departe de a fi ca în zilele noastre, aveau totuși un trecut istoric considerabil. Literatura, muzica, pictura și celelalte arte plastice dăduseră omenirii opere nemuritoare, iar drumul spre poligrafia modernă devenea din ce în ce mai scurt. Ceea ce lipsea însă din cărți, ziare și reviste — în tiraje tot mai mari — era imaginea, care nu va întîrzia să-și ocupe locul, cu utilitate, în strînsă legătură cu dezvoltarea producției de tipărituri care, către sfîrșitul secolului al XIX-lea sînt pur și simplu asaltate de imagine. Dacă istoria literaturii publicată de Lanson în 1894 nu avea nici un fel de ilustrație, în 1918, tot o istorie a literaturii, ai cărei autori sînt Audic și Crouzet, abundă în imagini, lucrarea căpătînd un cu totul nou aspect „vizual“.

Imaginea fotografică și-a impus prezența, invadînd din ce în ce mai rapid și complet lumea noastră, fără ca vreo direcție sau vreo ordine anume să fi dirijat această prodigioasă expansiune, pe care noi mijloace de expresie (cinematograful, televiziunea) ar fi accelerat-o și mai mult. În scopul de a facilita o cunoaștere mai aprofundată a lumii, ea însăși s-a transformat în mijloc de expresie, fiind as-tăzi un excepțional procedeu de cunoaștere și comunicare. Cu toate acestea, ea nu ar fi fost în stare să-și atingă scopul dacă un număr suficient de reguli, cu o definiție precisă nu ar fi intervenit în

4. André Bazin — Ontologia imaginii fotografice. În: „A șaptea artă“, vol. I, București, Ed. Meridiane, 1966, p. 160.

folosirea ei. Rezultă de aici nu numai necesitatea unei clasificări ci, în primul rând, a unor indicații de valoare: fidelitate, interpretare și calitate. În legătură cu aceasta, celebrul artist-fotograf Henri Cartier-Bresson spunea că „utilizarea intensă a fotografiilor de către mijloacele de informare în masă (mass-media) deschid mereu alte perspective fotografului. Trebuie să avem mai multă grijă ca oricând să nu ne lăsăm despărțiți de lumea reală și de umanitate”⁵. Cu alte cuvinte, nu este suficientă înregistrarea mecanică a detaliilor vizuale evidente de către obiectivul fără rațiune al aparatului, esențial fiind ca artistul să spună adevărul, să spună ceea ce vede, să comunice ceea ce simte, știe și percepe cu întreaga lui ființă.

Integrată din ce în ce mai mult în viața și preocupările cotidiene, fotografia vine să satisfacă mult discutată — nu și discutabilă — „foame de imagini”, definită ca unul dintre apetiturile presante ale unui spirit eminent modern, martor al trecerii de la o civilizație marcată fundamental de verb la o civilizație marcată de imagine. Tradiționala cunoaștere prin viu grai, apoi livrescă este astăzi atacată violent de o nouă formă de cunoaștere, a cărei sursă este privirea, văzul.

Dacă posibilitățile tehnice au multiplicat posibilitățile urechii într-atît că putem auzi zgomote și mesaje de la milioane de kilometri, ce se mai poate spune de „ochiul” fotografic? Posibilitățile lui sînt, practic, nelimitate: sesizează și vede totul; chiar și invizibilul, grație razelor X, infraroșii și ultraviolete. Relevîndu-ne fața invizibilă a lunii, el poate în același timp să pătrundă sentimentele cele mai intime ale firii. Știe să interpreteze realitatea pentru a o glorifica, dar și pentru a o deforma.

Niciodată un asemenea instrument de descoperire și cunoaștere nu a fost pus la îndemîna unui număr atît de mare de oameni, dacă avem în vedere uriașa cantitate de „privitori” de filme și de reviste, de albume și ai televiziunii etc. Oamenii caută într-o măsură din ce în ce mai mare imaginea din care să-și extragă informațiile, în care să găsească o perspectivă a lumii lor. Vechea zicătoare, conform căreia „e mai bine să vezi o dată, decît să ți se spună de o mie de ori”, se potrivește parcă și mai bine epocii moderne.

Pasivitatea aparatului îi este străină celui care îl folosește. Fotograful, creator cu convingeri proprii, are la îndemîna un mijloc de comunicare a cărui mare calitate constă în faptul că mesajul său ni se dezvăluie în concepte vizuale, simple și directe, care dezvoltă un viguros simț al imediatului. Contemplarea lor, a imaginilor, înțelegerea lor poate presupune aceeași încordare, dar și același beneficiu spiritual ca citirea și înțelegerea sensului unui text, iar uneori imaginea poate furniza tot atîtea date interesante ca și un text literar.

Are imaginea niște secrete? Cum se explică puterea ei de penetrație și stabilirea în toate domeniile vieții? Receptate prin nervul optic, imaginile, producînd nemijlocit o senzație puternică, declanșează întregul proces emotiv al receptorului, cu aceasta începînd procesul cognitiv, intelectual, care amplifică și dă relief senzației inițiale. În acest proces, au o deosebită importanță caracteristicile imaginilor, șocul vizual, forța emotivă și puterea de atracție depinzînd de un întreg complex de factori: forma și direcția liniilor, tonalitățile, contrastele de forme, dimensiunea, culoarea etc. Prin

urmare, este cu totul firesc să se urmărească cu deosebire difuzarea acelor imagini cu forță de șoc vizual cît se poate de pronunțată, în stare să stimuleze toate însușirile psihice ale individului. Prin fotografie devenim martori „oculari”, participanți direcți la marile evenimente care au loc în lume. Nu de puține ori imaginile influențează evenimentele, contribuind la ralierea opiniei publice la ideea de a le stimula sau zădărnici. (Deși cunoscut, vom aminti că fotografia micuței Dêlphine, desfigurată de teroriștii O.A.S. la Paris, a determinat decisiv opinia publică franceză în favoarea eliberării Algeriei.)

Însușindu-și-o ca pe o reproducere a realității, publicul acordă imaginii tot creditul său. Dar imaginea apare nu ca o dublură sau ca un înlocuitor al unui concept. Ea comunică ceea ce nu s-ar putea comunica prin alte mijloace și s-ar pierde iremediabil. Forța imaginii vizuale îi este conferită de faptul că ea constituie un limbaj autonom; cel mai răspîdit, dar probabil încă cel mai puțin cunoscut.

Sub forma actuală, imaginea este încă greu controlabilă. Cantități însemnate de imagini sînt manipulate după niște reguli aproximative, puțin întîmplător, făcîndu-se uneori chiar abuz în folosirea lor. S-a apelat într-una la valoarea artistică, emoțională sau informativă a imaginii, dar nu și la valoarea ei narativă. Ea este infinit mai bine dotată decît textul pentru a comunica maximum de date în minimum de timp și de spațiu. Dar pentru a-i valorifica aceste posibilități, trebuie puse bazele unui veritabil limbaj al imaginii, trebuie găsite și aplicate reguli de construcție, care să permită alcătuirea de „frază”, apoi să se compună „povești”, mai simple sau mai complicate. Aceasta presupune, însă, integrarea mentală a unui „vocabular” al imaginilor.

Vorbînd despre limbajul imagistic, trebuie consemnată marea deosebire ce există între imaginile statice (pictură, desen, gravură, fotografie) și imaginile în mișcare (cinematograf, televiziune). Acestea din urmă, trecînd rapid prin fața ochilor, lasă privitorului doar o impresie globală. În cazul lor, regizorul și operatorul sînt cei care analizează, selectează și prezintă trăsăturile asupra cărora cred ei că trebuie îndreptată atenția receptorului. În cazul imaginilor statice, primei impresii generale îi urmează o contemplare activă a tuturor detaliilor, fapt care dă posibilitatea privitorului să-și formuleze concluzii proprii, să completeze intențiile artistului, intrînd astfel într-un fel de dialog creator cu acesta. Cu alte cuvinte, are posibilitatea să re-creeze ceea ce i se înfățișează de către artist.

IMAGINEA PUBLICITARĂ

Primii artizani ai limbajului în imagini au fost creatorii din domeniul publicitar și educatorii. În cele ce urmează ne vom ocupa pe scurt de imaginea publicitară pentru că aceasta, după părerea noastră, a influențat în dublu sens limbajul imagistic. Mai ales în ce privește fotografia.

Prezentă și înainte, fotografia publicitară se dezvoltă cu deosebire după ultimul război mondial, cercetările și testele demonstrînd rolul hotărîtor al fotografiei în publicitate. Revistele ilustrate de mare tiraj, care s-au înmulțit și și-au mărit considerabil numărul de pagini — cam în același timp cu boom-ul publicitar — oferă spațiul necesar și cele mai bune condiții poligrafice etalării fotografiei destinate reclamei. Gen cu legi particulare

5. „Arta fotografică în America”, revista-album editată de Ambasada americană, București.

foarte severe, cu o funcționalitate exigent delimitată, fotografia publicitară trebuie să fie deosebit de atractivă, să-și semnaleze frapant prezența alături de alte imagini de reclamă la fel de bune. Este motivul pentru care, în realizarea unor asemenea fotografii, se investește nebănuit de multă imaginație, fantezie și originalitate, alegându-se idei, compoziții, culori și forme dintre cele mai surprinzătoare. Deși gen aparte, fotografia publicitară face uz de aproape toate celelalte genuri de fotografie, de la portret la natură moartă și de la instantaneu la fotografie de compoziție. Cuprinzând această gamă foarte largă și nevoită să se supună unor exigențe maxime din toate punctele de vedere, fotografia publicitară a contribuit mult la ridicarea nivelului tehnic și artistic al fotografiei de azi în general. Aceasta pe de o parte.

Pe de altă parte, acest gen de imagine este iremediabil compromis de efectele nefaste pe care le are și care proliferază continuu datorită felului în care este ea folosită de publicitate (acolo unde aceasta se practică!). Este evident pericolul transformării omului într-un fel de „cibernatrop” cu comportament teleghidat de imagini, care recunoaște doar similitudini cu realitățile uzuale, se amuză cu reproducerile, dar nu se ostenește să descopere sensul și aprecierea valorilor. Tinzind pe față către o dictatură mentală, publicitatea îl asediază pe om cu imagini care „să-i frapeze și apoi să-i dirijeze atenția”.⁶ Iată de ce, pentru acest gen de imagini, acceptăm total termenul de „cancer social”, propus de profesorul american Daniel Boorstin pentru a califica obsesia imaginii.

Trăim în plină ofensivă a vizualului (cinematograf, televiziune, expoziții de pictură și grafică, sculptură, fotografii, afișe, reclame etc.), a cărui pondere a crescut pe coordonatele spiritului modern, din ce în ce mai sensibil la perceperea formelor. Proliferarea imaginilor presupune, este adevărat, datorită dispariției distanțării dintre semnificantul vizual și semnificat, riscul reducerii capacității omului de a selecta, de a reacționa activ și de a interpreta, grăbind tendința spre pasivitate. „Imaginea în artă — scrie René Huyghe în cartea care reprezintă o adevărată reabilitare a imaginii —, departe de a facilita acceptarea pasivă, biciuiește, exaltă în om conștiința propriei sale puteri”, căci „arta sporește dominația omului asupra naturii și asupra lui însuși”.⁷ Imaginea este, prin urmare, un fel de sabie cu două tășuri, care poate să adoarmă dar să și trezească marile disponibilități ale omului; puterile ei sînt nu numai distructive, ci și constructive. Oferind un univers de semne susceptibile de o lectură activă și semnificativă, artele plastice ridică, prin imagine, un baraj în calea standardizării și pasivității, într-o epocă de ofensivă a vizualului, plasindu-se pe același teren spre a-i contracara efectele distructive. Prin urmare, efectele nocive ale imaginii, așa cum este utilizată de publicitate sau de producțiile standardizate, pot fi contracarate tot prin imagini, dar neapărat artistice. Folosind, prin natura ei, limbajul imaginilor, arta își permite „să recurgă la șocul imprecis dar penetrant pe care îl produc ele asupra sensibilității noastre și să meargă astfel mai departe decît tot ceea ce concepem noi în luciditate”.⁸

După cum arătam mai înainte, în această epocă de ofensivă a vizualului, chiar pe terenul acestuia, imaginea artistică este chemată să ridice un baraj în calea standardizării și pasivității. Cu faptul că fotografia este și ea componentă a acestei ofensive e de acord toată lumea, dar foarte puțini sînt aceia care admit că ea poate contribui în același timp la ridicarea „barajului”, prin imagini artistice. Cu alte cuvinte, că fotografia poate fi și artă, că este capabilă de exprimare artistică. Este ceea ce ne propunem să dovedim, atît cît posibilitățile noastre ne vor permite acest lucru.

Blamată, contestată sau exagerat elogiată, mult controversată fotografie și-a văzut de drum, ocupîndu-și în civilizația modernă locul pe care-l are.

O întîlnim astăzi în cele mai neașteptate domenii. Absența ei a devenit de neconceput în presă și comerț, în știință și modă, în cinematografie și medicină, în industrie și televiziune, în topografie și învățămînt etc., etc.

Prin caracterul ei de „limbaj al actualității”, repede multiplicabil, fotografia are o mare capacitate de a pătrunde în rîndul celor mai largi și variate categorii de public. Difuzată prin tipărire, o fotografie bună (să nu-i spunem, deocamdată, artistică) poate ajunge la inimile a milioane de oameni și să aibă o influență imediată mult mai mare decît arta tradițională. Faptul vine să sublinieze, evident, importanța fotografiei în contextul a ceea ce ne-am obișnuit să denumim cu termenul de „mass-media”.

Ca mijloc de comunicare între oameni, ea continuă să se extindă mult dincolo de limitele rolului său deja extrem de amplu și viguros. Depășind barierele deosebirilor de limbă și alfabet, ea devine mijlocul firesc de comunicare într-o lume în care distanțele se reduc vertiginos, iar imaginile vizuale, grație sateliților de telecomunicații, aleargă cu viteza luminii, de la un capăt la altul al pămîntului.

Apoi, fotografia a devenit și un mijloc important de exprimare pentru amatori. Individul are acum la îndemînă un instrument capabil să înregistreze și să păstreze reacțiile lui față de lumea înconjurătoare, cu mare fidelitate și într-o emoționantă dimensiune vizuală. În acest caz, însă, avem de-a face cu un limbaj fotografic elementar, comparabil cu al scrisorilor de familie, folosit cu multă grijă pentru corectitudine și claritate. Nu se comunică nici noțiuni abstracte, nici nu se caută subtilități în rezolvarea formală.

Alături de cuvîntul tipărit, imaginea fotografică devine forma de comunicare cea mai răspîdită, fiind considerată, pe bună dreptate, cea mai însemnată invenție, după cea a tiparului. Întocmai ca și scrierea, imaginea — „scriere cu lumină” — este o manifestare a gîndirii. Dar despre arta fotografică nu se poate vorbi numai ca despre o artă a luminii și umbrei. Acestea sînt și rămîn, fără doar și poate, două din componentele sale ineluctabile, dincolo de care însă mai trebuie să contăm și pe un anumit conținut. Pentru că imaginea nu este un scop în sine. Ea este mijlocul care comunică, vehiculează un conținut destinat să informeze, să educe și să emoționeze, transmițînd un sentiment, o stare de spirit. Dar singur conținutul nu e suficient, dacă el nu este oferit într-o formă clară, inteligibilă. Astfel, pentru fotografie, forma sub care e prezentat subiectul este la fel de însemnată ca și conținutul.

6. René Huyghe: „Puterea imaginii”, București, Ed. Meridiane, 1971, p. 19.

7. Idem, p. 22.

8. Idem, p. 151.

Deci, ce este o fotografie? Operă de artă, sursă de informații? Dar fotograful? Un artist, un ziarist, un operator?

Un răspuns la întrebarea dacă fotografia este sau nu artă s-a căutat încă din momentul în care aceasta s-a „înfățișat” publicului, pe la jumătatea celui de-al XIX-lea veac. De bună seamă, nu se cerea demonstrat că fotografia este o artă *per se*, ci că este capabilă de exprimare artistică. În încercarea de a rezolva problema, greșesc și cei care îi neagă complet această capacitate, ca și cei care i-o recunosc nediferențiat, și unii și ceilalți ignorând faptul că fotografia nu trebuie judecată global, nu trebuie considerată ca un tot unitar. Că unele fotografii sînt de creație artistică este un lucru evident pentru inițiați. Totuși, această afirmație este adesea contestată, întrucît fotografia are în același timp un rol utilitar și unul artistic, ale căror granițe nu sînt încă bine precizate, ceea ce provoacă o oarecare confuzie. Cele mai multe fotografii nu sînt de domeniul artei, deși meșteșugit făcute, cu măiestrie chiar; spre deosebire de acestea, fotografiei de artă creatorul îi imprimă pecetea personalității sale, își exprimă prin ea concluziile, emoțiile, viața sa interioară. Prin urmare, numai o mică parte din imensa producție de fotografii intră în categoria celor de artă. Faptul nu este însă de natură să îndreptățescă negarea existenței unor posibilități reale de creație în fotografie. Fortînd puțin comparația, ne gîndim la abundența de eșecuri și produse subartistice care au însoțit crearea marilor opere în artele tradiționale.

După părerea noastră, fotografia artistică, în necunoașterea ei, mai suportă și „degradarea morală” la care este supusă de extraordinara răspîndire a fotografiei în general, de la „poza” pentru legitimație pînă la cele de pe lună sau ale planetei Marte.

Apariția fotografiei a venit în întîmpinarea aspirației milenare a omului de a reproduce lumea înconjurătoare, ca și propriu-i chip. Pînă la inventarea ei, pictura era aceea care satisfăcea această nevoie. (Ne vine în minte punctul de vedere al acelor școli europene de pictură care, începînd cu secolul al XV-lea, considerau că scopul artei este imitarea naturii.) „Capabil de a copia cu penelul înfățișarea ființelor sau a peisajelor, pictorul se simte un fel de „stăpîn și posesor al naturii”, după expresia lansată de Descartes și care pare să fi devenit maxima omului. Realismul pictural joacă atunci același rol exaltant ca și descoperirea lumii de către exploratori sau a mecanismelor și a tainelor ei de către savanți”⁹. Apărută în acest context, fotografia părea, în sensul aspirației umane de care am pomenit, idealul. Nimic mai absurd însă decît a judeca picturile după etaloanele adevărului fotografic și fotografiile după gradul în care reușesc să imite picturile, întrucît „fotografia e arta care... prin linii și tente, reproduce cît mai complet și fără vreo eroare posibilă conturul și formele obiectului pe care trebuie să-l imite...; uneori e practică cu gust, de către oameni inteligenți și cultivați; pînă la urmă, însă, nu-i trece prin cap să se compare cu pictura”¹⁰. Cu toate acestea, mult timp s-a considerat că menirea și gloria fotografiei este să se apropie cît mai mult de pictură. Timp de un secol, paralelismul aparent dintre „desenul cu lumină” și pictura în ulei a produs confuzie

atît printre artiști, cît și printre critici. La rîndul ei, nici pictura nu a refuzat „ajutorul” fotografiei. Unii pictori transpuneau, pe ascuns, în tablou fotografii proprii sau executate special de alții; școala impresionistă a triumfat luînd totul de la fotografie: cadrajul, mișcarea oprită, perspectiva, contrjurul. Și, apoi, pointilismul nu-și are originea în granulația prea mare a primelor fotografii color? Dar influența fotomontajului asupra picturii moderne?

Fotografia a ajuns destul de tîrziu la conștiința că poate și trebuie să devină o modalitate de comunicare independentă, deosebită de pictură, de desen sau gravură. Cîțiva mari artiști-fotografi, conștienți de forța mijlocului lor de expresie și încurajați de ecoul favorabil întîlnit în redacțiile revistelor ilustrate sau al unor edituri care publicau albume, au dovedit că în fotografie caracterle opere artistice se realizează prin mijloace proprii, care o situează ca o artă autonomă, diferită de celelalte arte plastice. Ea și-a cîștigat dreptul de-a exista ca artă independentă prin multiplele deosebiri pe care le are față de alte arte. Acestea sînt determinate de folosirea unor mijloace și materiale diferite, care obligă pe creator la o anumită tematică, la abordarea ei într-un mod propriu. În timp ce artele plastice reflectă din ce în ce mai mult zonele vieții interioare a artistului, pătrunzînd chiar în inconștient, fotografia rămîne ancorată cu precădere în zonele vieții exterioare artistului, **în realitate**. Aceasta nu înseamnă că fotografului nu-i rămîne altceva de făcut decît să copieze exact realitatea, să o reproducă întîmplător.

Fotografia nu este un simplu decal al realității pentru că ea, realitatea, reprezintă un material nepuizabil, care cere din partea fotografului efort de gîndire și observare, pentru a capta din realitate cele mai puternice senzații. Realizînd fotografia, el poate obține efecte vizuale deosebite prin apropierea de subiect, prin mărirea și redarea detaliilor, prin unghiul folosit ș.a.m.d. „Capacitatea de prefigurare mentală a imaginii înainte de a o fixa pe peliculă permite interpretarea artistică a realității. Înainte de-a fi o chestiune de ochi — continua Eugen Schileru —, fotografia este o chestiune de idei, o problemă mentală. Acest lucru redă fotografiei caracterul intelectual și nu pe cel mecanic”¹¹.

Apoi, o calchiere a realității nu este posibilă nici pentru că aparatul de fotografiat nu poate surprinde decît unul dintre aspectele multiple ale unui subiect, întrucît cîmpul vizual al omului este plin de obiecte tridimensionale, iar aparatul, ca și ochiul, percepe acest cîmp numai dintr-un unghi, într-un moment anumit. Dacă un om este mai caracteristic fotografiat din profil decît din față, sau dacă pe altul, dimpotrivă, îl dezavantajează, fiindu-i mai expresivă fața, sînt lucruri care nu se stabilesc pe cale matematică; este o problemă de sensibilitate.

Măiestria artistului-fotograf constă în capacitatea lui de a ajunge pînă la sufletul privitorului, trezindu-i interesul față de cele înfățișate, obligîndu-l să perceapă realitatea foarte atent, pregnant, în toată complexitatea ei. Va reuși să facă acest lucru numai o persoană artistică foarte puternică, sensibilă, care știe să vadă. „Căci — spune Georges Sadoul — pentru a vedea bine trebuie să știi să selecționezi ceea ce vezi, să surprinzi momentul precis sau să

9. Ibidem, p. 23.

10. Hippolyte Taine — „Filozofia artei”, București, Ed. Enciclopedică Română, 1973, p. 18.

11. Eugen Schileru — Conferință despre fotografia de artă. Vezi: Nicolae Tomescu, „Estetica imaginii fotografice”, București, Ed. tehnică, 1972, p. 14.

comanzi clipei care fuge: „Rămii, ești atât de frumoasă!“ Acest dar este rar, însă fără el nu pot exista cinești (fotografi-artiști — adăugăm noi)... Arta începe cu selecția...”¹²

Calitatea de fotograf-artist se exprimă prin capacitatea lui de a explora realitatea, de a descoperi și de a dezvălui, de a interpreta și de a informa. Priceperea de a vedea, de a observa însușirile esențiale de formă și compoziție, de a interpreta prin perspectiva unei viziuni artistice segmente de realitate și de a expune clar sensul în termeni vizuali — iată ce înseamnă artă pentru omul din spatele aparatului de fotografiat, iată de ce nu se poate spune că fotografia este o reproducere pur mecanică a naturii. În cazul unei asemenea reproduceri mecanice, nimic mai firesc ca rezultatul fotografierii aceluiași subiect de către (n) fotografi să fie tot atâtea (n) imagini identice. Or, nu este deloc așa.

Și ar mai fi ceva. S-a crezut și continuă să se mai creadă într-un presupus rol hotărîtor al calității aparatului și materialelor folosite. Fotografia artistică începe, însă, abia dincolo de stăpînirea tehnicii și este determinată nu atât de aparatură, cît de calitățile mai sus amintite ale aceluia care o folosește. „Nimănui nu i-ar trece prin minte să justifice virtuozitatea unui pianist prin calitățile excepționale ale pianului său și ar părea ridicol ca un pictor să recunoască aportul fabricantului de culori și pensule prin calitatea lucrării sale“¹³.

Nefiind, deci, o reproducere mecanică, nediferențiată a realității, — pe care o prezintă fără s-o transforme, fără să o violenteze —, fotografia este capabilă de creație artistică. Cum se întîmplă întotdeauna în artă, și fotografia antrenează, într-o osmoză imperceptibilă, trei elemente. Primul este **natura**, realitatea, care constituie domeniul de investigație artistică al fotografului, sursa lui de subiecte și emoții artistice. Este, altfel spus, materialul artei fotografice. Mijloacele de execuție sînt cel de al doilea partener. Aparatul și materialele foto sensibile sînt mijloacele **pasive** de care dispune fotograf. Gradația fină a tonurilor, jocul de texturi, subtilitatea unui gest și a mimicii, surprinderea celei mai rapide mișcări, explorarea unghiurilor și a perspectivelor celor mai insolite, compoziția reprezintă pentru fotograf elemente de creație, sînt mijloacele **active** de care dispune el. În sfîrșit, ultimul partener, — al treilea, deci —, dar cel mai important este **artistul**, artistul-fotograf în cazul nostru. El este acela care, observînd natura, realitatea, selecționînd din ea ceea ce este mai semnificativ, transmite, folosind elementele de creație specifice fotografiei, un mesaj de sensibilitate, afectivitate și gîndire, o reacție umană, propunînd astfel o valoare. Extrapolînd la domeniul de care ne ocupăm ceea ce spunea Chardin vorbind despre pictură, fotograf, chiar dacă se servește de mijloacele de execuție amintite mai sus, fotografiază cu sentimentul. „Ceea ce hrănește opera, de oriunde ar veni, trece prin artist ca lichidul care, filtrat printr-un strat de pămînt, abandonează o parte din ceea ce poartă și se impregnează, în conținut și savoare, cu ceea ce găsește acolo“¹⁴.

Comunicarea între oameni, prin intermediul artei, este de fapt comunicarea între spectator și

artist (aici, fotograf), care simte diferit, știe să vadă, să aleagă și să redea din lumea înconjurătoare, cu sensibilitate și pricepere, acel „ceva“ pe care cei mai mulți nu-l observă, iar „ochii n-ar fi știut cum să-l iubească“¹⁵. Zonele vieții interioare a fotografului, personalitatea lui, nu se revelează în mod direct în lucrările sale; ele determină capacitatea de selectare și felul în care sînt reprezentate subiectele. Solicitînd atenția semenilor asupra unor aspecte din realitate, ale frumosului, ale omului, artistul propune un mesaj, o mărturie a epocii sale. Înfățișînd realitatea, fotografia transcrie cu suplețe și precizie nu numai componente ale acesteia, dar și sentimente și idei. Avem, deci, de-a face nu cu o redare simplă, ci cu una care trece prin conștiința socială și artistică a creatorului.

Să ne întoarcem, pentru încă puțin, la primii doi „parteneri“ — natura și mijloacele de execuție — despre care am spus doar în treacăt cîte ceva.

A demonstra calitatea fotografiei de a fi o artă este egal cu a arăta că ea este o modalitate de exprimare și de transpunere în forme ideale a realității obiective, a caracterelor de adîncă umanitate ale momentelor ei. Ca în tot ceea ce este creație artistică, faptul de observație a vieții e prezent și în fotografie, dar aceasta este, mai mult ca oricare, aproape de realitate. Nici o reprezentare plastică nu poate înfățișa atât de veridic, atât de puternic și atât de caracteristic un fapt de viață, cum face acest lucru fotografia. Printr-o construcție armonioasă și o echivalentă ordonare a mijloacelor sale de expresie, ea reușește să exprime ceea ce fotograful vede, prin obiectiv, în mersul lui prin lume. În mai mare măsură dependent de realitate decît un pictor sau un poet, fotograful își manifestă arta lui creatoare pe calea preluării naturii și a pătrunderii ei. Este capacitatea artei fotografice de a reda mai bine decît oricare artă realitatea, de a releva astfel, în stilul specific al creatorului respectiv, poezia cotidianului și frumusețea umană.

Daguerrotipul, cu fidelitatea lui de oglindă, născîndu-se într-o perioadă în care reproducerea naturii părea să fie idealul artei, l-a făcut pe celebrul pictor francez al vremii, Paul Delaroche, să declare: „Procedul lui Daguerre satisface pe deplin toate cerințele artei, ducînd anumite principii esențiale ale artei la o perfecțiune atât de mare, încît trebuie să devină un obiect de observație și de studiu chiar și pentru cei mai desăvîrșiți pictori“. Mai interesantă însă pentru noi este continuarea declarației lui Delaroche: „Imaginile obținute prin această metodă sînt tot atât de remarcabile în ceea ce privește perfecțiunea detaliilor, ca și în ceea ce privește bogăția și armonia efectului general. **În ele, natura este produsă nu numai în mod veridic, dar și artistic...** (s.n.)“¹⁶. Cu toate acestea, este greu de presupus că pictorul francez realiza că daguerrotipia era actul de naștere al unei noi arte vizuale; că — lucru foarte important și constituind una dintre caracteristicile acestei arte — rezultatul creației, fotografia, este el însuși o realitate, un adevăr, o dovadă a realității reprezentate.

Natura, cu multitudinea ei de forme, constituie un nesecat izvor de subiecte pentru fotograful sensibil, cu spirit de observație și fantezie. Într-o foto-

12. Georges Sadoul — „Cine-ochiul și filmul-mărturie“. În: „A șaptea artă“, vol. I, București, Ed. Meridiane, 1966, p. 419.

13. Helmut Gernsheim — „Fotografia artistică — tendințe estetice 1839—1960“, București, Editura Meridiane, 1970, p. 17, (traducere din limba engleză).

14. René Huyghe — Op cit. p. 93.

15. André Bazin — Op. cit. în „A șaptea artă“, vol. I, București, Editura Meridiane, 1966, p. 162.

16. Vezi Helmut Gernsheim, op. cit. p. 23.

grafie artistică, subiectul este vehicolul care transportă ideea pe care fotograficul dorește să o exprime, devenind astfel un simbol. Orice poate constitui un subiect, chiar și obiectul sau faptul cel mai neînsemnat dacă, tratat cu artă, izbutește să emoționeze. Viața de fiecare zi poate oferi asemenea subiecte. Orice îl interesează pe fotograf în mod sincer merită să fie fotografiat; a alege subiectul înseamnă a vedea în mod creator, nu numai cu ochii, ci și cu mintea, un sens nou, o noțiune nouă, un punct de vedere nou. Prin subiect, artistul transmite semenilor mesajul său artistic, care are expresie și conținut. Ceea ce urmărește artistul să spună poate fi comunicat prin intermediul oricărui subiect care-l impresionează, fie printr-un instantaneu simplu și direct, fie printr-o fotografie de compoziție. Slujindu-se creator de mijloacele de execuție (pasive și active) specifice artei sale, fotograficul rafinează viziunea spectatorului și face din realitate artă.

Prin urmare, fotografia își poate reclama valabilitatea estetică numai dacă-și întemeiază construcția pe însușirile ei fundamentale, cu alte cuvinte, ea trebuie să aibă ca orizont de investigație realitatea fizică. Numai fotografia concentrată asupra acestei realități permite pătrunderea și satisfacția ce nu pot fi realizate pe altă cale. În numele acestui adevăr, reputatul artist-fotograf Paul Strand adresa confrăților săi, în 1913, următorul îndemn: „Privește lucrurile din jurul tău, lumea din imediata ta apropiere. Dacă ești sensibil, ele vor însemna ceva pentru tine și dacă ții destul de mult la fotografie și dacă știi cum s-o folosești, vei dori să fotografiezi ceea ce ai înțeles. Dacă vei lăsa viziunea altor oameni să se interpună între lume și viziunea ta, vei realiza un lucru extrem de banal și lipsit de valoare, o fotografie picturală“¹⁷.

Fotografia trebuie deci să rămână credincioasă căutării Adevărului și Frumosului în Natură. Este menirea ei, rațiunea ei de a exista ca artă. Dacă în pictura modernă „frumosului căutat în natură îi va urma frumosul născut din mijloacele de creație“¹⁸, pentru fotografia artistică fenomenul nu poate fi consemnat altfel decât ca un experiment fără valoare; o negare a tot ceea ce este cu adevărat fotografia.

Pentru ca această nouă formă de artă să se poată naște era nevoie și de un nou mijloc de expresie. Și epoca noastră l-a găsit. Ea „a sintetizat într-un elan divin multiplele experiențe ale omului. Noi am însumat toate realizările vieții practice și sentimentale. Am logodit Știința cu Arta, adică descoperirile și nu datele Științei, cu idealul Artei, conștopindu-le pentru a capta și fixa ritmurile luminii“¹⁹.

Aparatul de fotografiat — căci despre el e vorba —, acest mijloc pasiv de execuție propriu artei fotografice, a apărut și ființează ca o extensie a vederii artistului-fotograf și, prin a lui, a celei a spectatorului. El este total supus voinței omului care l-a inventat, preocupat dintotdeauna să-și făurească uneltele care să-i prelungească propriul corp, să-i completeze într-un fel mijloacele fizice de care dispune. Cu ajutorul obiectivului aparatului, omul descoperă în chipul și în mișcarea omenească trăsături noi pe care altfel nu ar fi știut sau nu ar fi putut să le vadă. Pri el, omul descoperă în lume perspective noi, pline de mari și nebănuite înțelesuri,

stabilește alte raporturi între componentele lumii înconjurătoare din care extrage esența ei adâncă și o redă în imagini încărcate de autenticitate, de realitate; o realitate vizuală mai perfectă; viața însăși se oferă privirilor. Prin obiectiv, omul percepe și pricepe mai bine lumea.

Cu toate acestea, cea mai frecventă obiecție adusă artei fotografice este aceea că ea folosește mijloace mecanice și, ca atare, nu poate produce niciodată artă, că fotografia, „simplă reproducere mecanică“, nu are nici o legătură cu arta. Raționamentul pleacă de la o analogie cu pictura, în care drumul de la realitate pînă la tablou (ochiul și sistemul nervos al pictorului, mâna lui și pensula care așterne culorile) nu este un proces mecanic ca în cazul fotografiei. „Dar — se întreabă Rudolf Arnheim — faptul acesta ne îndreptățește oare să refuzăm fotografiei și filmului un loc în templul muzelor?“²⁰. Răspunsul nu poate fi decât negativ, întrucît aparatul de fotografiat este un instrument subordonat totdeauna voinței creatoare a omului și nu o mașină automată care acționează independent, aservindu-și oamenii care o manevrează. Propunînd pentru aparat — ca mai potrivit — termenul de camera, Umberto Barbaro conchide: „Subordonată artei creatoare a omului, camera... este echivalentă așadar cu dalta sculptorului și cu penelul pictorului“²¹.

În același timp însă, referindu-se la un alt domeniu al artei, nu ignoră nimeni pe compozitorii care compun cu ajutorul calculatorului (la noi, Aurel Stroe și Ștefan Niculescu), ci dimpotrivă. Faptul evidențiază o influență hotărîtoare a pătrunderii mașinilor (mașini-instrument!) în domeniul considerat sacrosanct al artei. Aparatul de fotografiat n-a „greșit“ decât prin a fi primul!

Mijloacele active de execuție, ale căror multiple și variate posibilități au scos fotografia de sub imperiul procedurilor mecanice, au imprimat artei fotografice un caracter oarecum multilateral, ea îmbrățișînd toată gama cuprinsă între precizia științifică și viziunea poetică, lirică a artistului autentic. Alegerea și dozarea mijloacelor folosite în interpretarea realității sînt cele care fac, în fotografie, opera de artă. Apelăm, pentru a ne susține afirmația, la regretatul Tudor Vianu. „Organizarea acestor elemente în puternice efecte de contrast, ca de pildă pata difuză a unui far electric care străpunge opacitatea nopții, fac parte din încintările care nu se pot întîlni într-o altă artă. Natura capătă în aceste condiții un stil special. Bogăția variată a culorilor sale se rezolvă într-un ritm limpede de contraste simple. Soarele care țîșnește dintre nori, șovăirea zorilor și a amurgului, fulgerul unei nopți furtunoase, o siluetă neagră de munte desfăcîndu-se pe o zare limpede, două umbre omenești înaintînd într-un crepuscul lunar s.a.m.d., sînt în cinematograf satisfacții originale“²². Deși se referă la cinematograf, aprecierile savantului sînt pe deplin valabile și pentru fotografie.

În temeiul celor de pînă acum — prin care ne-am străduit să răspundem la întrebarea dacă fotogra-

20. Rudolf Arnheim — „Mijloacele formative“ In: „A șaptea artă“, vol. I, București, Editura Meridiane, 1966, p. 96.

21. Umberto Barbaro — „Problema estetică a filmului“ în „A șaptea Artă“, vol. I, București, Editura Meridiane, 1966, p. 139.

22. Tudor Vianu — „Estetica cinematografului“ In „A șaptea artă“, vol. I, București, Editura Meridiane, 1966, p. 86.

17. Idem, p. 78.

18. René Huyghe — Op. cit. p. 47.

19. Riccioto Canudo — „Manifestul celor șapte arte“ In: „A șaptea artă“, vol. I, București, Editura Meridiane, 1966, p. 22.

fia poate fi capabilă de creație artistică, și, dacă da, în ce condiții — se poate conchide că :

1. — Prin fotografie omul percepe și pricepe mai bine realitatea fizică, găsim în ea perspective noi, pline de nebănuite înțelesuri. Grație fotografiei, omul poate **descoperi** formele și mișcările fundamentale ale universului său, pe care le impulsionează atribuindu-le funcții noi. Fotografia redă, în viziune artistică, ceea ce artistul a **descoperit** în realitatea înconjurătoare.

2. — Fotografia **aprofundează** experiența de viață a omului. Operind în zonele afective ale acestuia, îi stimulează sensibilitatea și capacitatea de a reacționa ; provoacă și intensifică elanul afectiv și intelectual ; animă ființa umană în relațiile sale cu natura și cu semenii. De aici, rolul important al fotografiei în educație.

3. — Fotografia este pentru oameni un **mijloc de expresie**. Ea le oferă posibilitatea să se delecteze, adică să se exprime.

4. — Una dintre trăsăturile distinctive ale spiritului uman este nevoia pe care omul o resimte de a lăsa un semn al experienței personale sau colective. Și-o poate satisface prin fotografie. Ea permite fiecărui **o mărturie** a personalității sale, a semnificației proprii vieții. Fotografia este un **document** al epocii.

5. — Unul din darurile cele mai remarcabile ale omului este capacitatea lui de a comunica. Aceasta îi permite să intre în legătură cu alți oameni, apropiați sau îndepărtați în timp și în spațiu. Fotografia este un **mijloc de comunicare**. Privită ca atare, ea vizează în egală măsură viața și educația. În condițiile dezvoltării contemporane, capătă o deosebită importanță amploarea și calitatea mijloacelor de comunicare interculturale. Interacțiunea umană în planul valorilor estetice devine tot mai mult un element indispensabil în viața omului.

6. — Menirea artistului-fotograf nu este numai ca, redând realitatea, să-i amintească omului caracteristicile fizice ale existenței sale. Trecind-o prin filtrul conștiinței lui sociale și artistice, fotograful **interpretează**, traduce experiența umană.

7. — Opera artistului-fotograf nu este un scop în sine. Prin intermediul ei, el urmărește, ca om, influențarea semenilor în sensul **transformării** lor în mai buni ; și, mai departe, prin om, **transformarea**, în numele progresului, a societății, a vieții.

8. — Fotograful, putând să redea existența fizică sub aspectele ei cele mai felurite, caută și descoperire în ea frumosul, adevărul, pe care le redă într-un **innobilare** spirituală a omului.

9. — Fotografia satisface nevoia omului de a descoperi raporturile dintre lucrurile care-l înconjoară, de a găsi **echilibrul** pe care-l caută dintotdeauna, minat de simțul coerenței.

10. — Fiind ea însăși o realitate, fotografia stabilește relații între lumea imaginației, a gândirii și existența fizică, îl ajută pe omul setos de armonie să-și definească locul său în lume, să se **integreze**. Redând realitatea prin ceea ce are ea mai grandios și frumusețea omului prin ceea ce are ea mai adânc, fotografia este o sursă de planuri și modele pentru omul preocupat să dea sens vieții sale.

Deci : descoperire, aprofundare, mijloc de expresie, mărturie-document, mijloc de comunicare, interpretare, transformare, innobilare, echilibru-armonie, integrare.

Dar acestea sînt funcții ale ARTEI.

FOTOGRAFIA-DOCUMENT

Afirmam în capitolul precedent (și sperăm să fi reușit, cît de cît, să și dovedim) că numai o mică parte din noianul de fotografii care circulă sînt de creație artistică. Înseamnă atunci că cealaltă parte, cea mai mare, e constituită din fotografii documentare ? Așa s-ar crede, poate, de vreme ce noi am înțeles să ne ocupăm, în două capitole distincte, de fotografia ca artă, pe de o parte, și, separat, de fotografia ca document. Lucrurile nu stau însă așa.

Artistice sau nu, dacă sînt realizate după natură, deci dacă au corespondent în realitate, și nu „făcute“ în laborator, toate fotografiile au valoare de document — indiferent dacă, după destinația pe care le-o dăm, ele se numesc științifice sau publicistice, utilitare sau publicitare etc. —, adică servesc, după cum menționează dicționarul, la cunoașterea unui fapt actual sau istoric. Dacă fotografia artistică are întotdeauna valoare de document, fotografia documentară poate fi uneori și artistică în același timp.

În ultima vreme, sub influența nonfigurativului din pictură, sînt prezentate ca artistice — și, din păcate, acceptate adesea ca atare — unele fotografii „de laborator“. Dar admitînd că uneori ele pot fi artă, acestora li s-ar putea recunoaște valoarea ca document de artă, ca document în sine ; dar atît. (Asemenea fotografii au valoare documentară, eventual, pentru o arhivă de falsuri).

Ar mai trebui poate amintite aici fotografiile „vîntătorilor“ de indiscret, de senzațional cu orice preț, dar, bineînțeles, doar ca exemple de fotografii care nu au nici valoare artistică, nici valoare documentară.

Oamenii au putut reconstitui civilizații trecute pentru că alți oameni, din alte timpuri, în virtutea unei nevoi specific umane, au lăsat urmele experienței lor de viață. Astfel, obiectele găsite în vestigiile acestor civilizații au reprezentat dintotdeauna cele mai precise mărturii ale unei epocii date, dintr-un loc dat.

Prin urmare, primul document cu care avem de-a face este pentru noi arta însăși, grație virtuților ei de a exprima stări de spirit tipice, reacții umane complexe în fața problemelor epocii și legăturii intime dintre creator și universul social pe care-l exprimă. Valoarea de document, de oglindă a epocii o conferă artei faptul că ea „afirmă direct, la simpla privire, constantele mentale ce definesc o civilizație, fără ca prin aceasta să ascundă modalitatea lor de aplicare, după capriciul epocilor, al regiunilor, al evenimentelor care o fac să evolueze, al influențelor exterioare care îi perturbă cursul normal. Orice civilizație implică un „spirit“ diferit și distinct ; arta este materializarea lui vizibilă, epifania lui²³.

Mai nemijlocit legată de realitate, fotografia devine primul cronicar al timpurilor, datorită veridicității cu care redă lumea însăși. Devine astfel nu numai cel mai rapid mijloc de comunicare, dar și o inepuizabilă sursă de documente precise, din toate domeniile vieții, inclusiv din cele inaccesibile ochiu-

lui (și chiar omului). Fotografiile care sînt pentru noi, astăzi, instrumente de lucru, vor fi pentru generațiile, pentru epocile următoare documente capabile să dea imaginea exactă a epocii în care au fost făcute. Predecesorii ne-au lăsat, prin artă, documente care reflectă realitatea; fotografiile o redau, sînt o oglindă a ei.

Caracterul de document, de adevăr indiscutabil, îl conferă fotografiei situația aparte pe care aceasta o ocupă în familia artelor vizuale. În locul reproducerii realității printr-un desen sau o pictură, apare un nou tip de imagine, realizată prin procedee fizico-chimice, o reproducere exactă, fără stîngăcii de proporții și perspectivă, cuprinzînd tot ceea ce s-a aflat în fața obiectivului. Este o înregistrare științific riguroasă, obiectivă. Un document a cărui cantitate de informații a sporit odată cu apariția fotografiei în culori și sporește cu fiecare nouă descoperire în materie (de exemplu, halografia: imagine tridimensională obținută cu ajutorul laserului etc.).

Deși, timid, interesul pentru fotografia documentară s-a născut chiar în vremea daguerrotipiei. Paralel cu preocuparea generală de imitare a picturii, s-au făcut și încercări de înregistrare a unor evenimente și fapte de viață. De atunci, stimulată de încrederea totală în precizia imaginii fotografice, răspîndirea acestui document a cunoscut o amploare din ce în ce mai mare, astfel că în zilele noastre aproape că nu există domeniu de activitate în care să nu-și găsească utilizare.

Valoarea de document constituie una dintre laturile limbajului specific al fotografiei, cu rol tot mai mare azi în formarea concepției despre lume, în lărgirea orizontului de cunoaștere a milioane de oameni.

S-au încercat și chiar s-au făcut diferite clasificări ale fotografiei, pe care, respectînd structura lucrării de față, nu le vom comenta. Nu vom renunța însă la a ne formula un punct de vedere.

Două sînt motivele care pot determina realizarea unei fotografii: ori se urmărește un scop artistic, ori unul documentar. (Am exclus din discuție fotografiile „de vacanță”, pe care le comparăm la un moment dat cu scrisorile de familie). Prin urmare, avem de-a face fie cu fotografii artistice, care presupun obligatoriu și valoare de document, fie cu fotografii documentare, cărora nu li se refuză, dacă o au, valoarea artistică. În funcție de domeniul care folosește fotografia ca document, aceasta poate fi documentar-științifică, documentar-publicistică ș.a.m.d. (Dacă în lucrare am folosit sau vom folosi, de exemplu, doar „publicistică”, motivul este doar prescurtarea).

Ca instrument de cercetare sau control, ca element de comparație, document sau dovadă, ca bun cultural în sensul cel mai larg, ca mijloc de delectare, deci de exprimare, fotografia este omniprezentă în viața omului modern. Dar din fotografiile documentare nu ne propunem să ne ocupăm decît de cea documentar-științifică și de cea documentar-publicistică.

Aplicațiile fotografiei în știință au dus la rezultate de-a dreptul miraculoase. Oricît de abstractă ar fi știința, ea are nevoie, într-un fel sau altul, de fotografie. Încă în 1900, la al IV-lea Congres internațional de chimie aplicată ținut la Paris, profesorul dr. Ștefan Minovici recunoștea că fotografia „a devenit azi un ajutor indispensabil al oricărei ramuri științifice”²⁴. Într-adevăr, pentru că în afară de folosirea ei ca material documentar, ca posibi-

litate ieftină și rapidă de răspîndire a rezultatelor cercetării, fotografia este ea însăși în știință un instrument de cercetare: multe descoperiri de răsuneț nu s-ar fi putut face fără ea. Fotografia îl precede pe om în adîncuri și în înălțimile eterice ale cosmosului, îl ajută să pătrundă în lumea miraculoasă a microcosmosului. Prin ea se poate „îngheța” cea mai rapidă mișcare, se poate înregistra traseul capricios al oricărei deplasări în spațiu. Mii de vieți salvate, mii de accidente prevenite și nenumărate suferințe înlăturate datorită aplicării procedeelelor fotografice în medicină și industrie. Dacă cu ajutorul filmului radiologic au putut fi studiate mumii egiptene, „în cercetarea arheologică — spune academicianul C.C. Giurescu — fotografia aeriană s-a dovedit a fi de o mare utilitate”²⁵, gîndindu-se desigur la rolul ei deosebit de mare în descoperirea vetrelor arheologice.

În biologie, cristalografie, fizică, chimie sînt aproape de neconceput marile progrese din ultima vreme, fără folosirea procedeelelor fotografice, prezente, de asemenea, în studiile agricole, geologice, ecologice și hidrologice. De la precizarea hărților pămîntului și stabilirea hărților cerului, fotografia pătrunde chiar și în raționalizarea producției industriale, folosită pentru stabilirea celui mai corect flux tehnologic. Și încă multe alte exemple.

Activitatea în domeniul fotografiei documentar-științifice influențează nu numai dezvoltarea limbajului fotografic, ci chiar și artele plastice, prin decorativismul de o mare frumusețe al unora dintre aceste fotografii, prin configurația lor de abstract. Fotografia documentar-științifică în culori scoate la iveală neprevăzute combinații coloristice, uneori de-a dreptul stranii, altele de o mare originalitate; întotdeauna însă de un echilibru caracteristic tuturor fenomenelor din natură, naturii înseși. După părerea noastră, asemenea fotografii au drept de imagini artistice. Și au acest caracter pentru că domeniul lor de investigație este realitatea obiectivă și, prin compoziție, echilibru cromatic etc., produc satisfacții estetice. Dar — pentru că este și un dar — cu condiția ca titlul imaginii să fie cel autentic. („Secțiune prin...”, „Neuronul mărit de n ori” etc.) și nu unul inventat de... dragul artei abstracte... Dacă se găsește un titlu inspirat, în stare să genereze, împreună cu imaginea, o metaforă subtilă, evocatoare, și în acest caz legenda exactă a ceea ce reprezintă fotografia cu adevărat nu trebuie să lipsească; ea se va pune în paranteze, de exemplu.

Fotografia documentar-publicistică s-a născut și s-a dezvoltat, pînă la gradul tuturor cunoscut, din inventarea zincografiei, în ultimul sfert al veacului trecut, și mai apoi a celorlalte procedee de reproducere poligrafică, imaginea fotografică pătrunde, ca element inseparabil, în presă și publicații. La rîndul ei, presa, prin multiplele ei cerințe, a exercitat o puternică înrîurire asupra formării limbajului fotografic în general.

FOTOGRAFIA DE PRESĂ

Prin calitatea ei de document, de relatare indiscutabilă a adevărului, fotografia a însemnat pentru presă o adevărată revoluție, ea înlocuind ilustrația făcută de desenatori la locul evenimentului, sau, în redacție, pe baza relatărilor reporterului care fusese martor ocular. Fotografia, însă, surprinde viața în plină desfășurare, evenimentele ei caracteristice, fără vreo intervenție a fotografului, fără ca

24. Constantin Săvulescu „Din istoricul fotografiei”, În „Poligrafia” nr. 4, 1973.

25. Idem.

cei în cauză să știe că sînt fotografați. Evident, o diferență uriașă.

Acest fel de a reda viața prin imagini realizate „pe viu” are implicații mult mai mari decît pare la prima vedere, întrucît problema adevărului în fotografie — ca și în artă —, a rolului social al acestuia reprezintă însăși rațiunea de a exista a artei fotografice. Iar succesul fotografiilor realizate „pe viu”, la lumina „existentă” (deci, cît mai veridice!) se datorește nevoii și exigenței omului de a fi pus, cît mai nemijlocit, față în față cu adevărul, de a i se da senzația de „martor ocular” al celor înfățișate. Ar fi însă greșit să se conteze total pe obiectivitatea absolută a aparatului de fotografiat. El nu va înregistra **tot ce se vede** ci doar ceea ce **vrea** fotograf să se vadă, ceea ce **crede** el că trebuie arătat dintr-un eveniment, dintr-un fapt social ș.a.m.d. Prin urmare, adevărul în fotografie depinde de cel care minuieste aparatul, de pregătirea și probitatea lui profesională, de conștiința lui civică.

Cititorul contemporan este obișnuit să găsească în ziare și reviste — pentru a-și satisface acea „foame de imagini” de care am pomenit — o mare diversitate de ilustrații: fotografii documentare și de reportaj, fotografii de gen și fotografii-studiu, suite de fotografii pe una sau mai multe teme, fotografii-eseu (imagine și text), fotomontaje și fotografii-pamflet, reproduceri ale unor opere de artă, desene și caricaturi, modă, hărți, scheme, diagrame etc., etc. Cea mai frecventă însă este fotografia de presă cu valoare informativă imediată, care poate aborda o gamă infinită de subiecte. Ea trebuie să conțină un mesaj scurt, pe care să-l transmită într-un limbaj lapidar, faptic, clar. În legătură cu ceea ce informează, nu trebuie să lase fără răspuns nici una din eventualele întrebări: cine? ce? cînd? etc. Ca și o știre scrisă. Spre deosebire de aceasta însă, fotografia informativă spune mai mult și, ca orice imagine statică, permite privitorului concluzii și păreri proprii.

Fotografia de presă a devenit un auxiliar indispensabil reporterului. Și ne gîndim, în acest context, la Legea presei din țara noastră, conform căreia ziaristul trebuie să știe, printre altele, să minuiască aparatul de fotografiat. Dar a ști să-l minuiști, pur și simplu, nu este prea greu; dar nici suficient! Problema credem că trebuie înțeleasă în sensul ridicării ziaristului la nivelul cerințelor moderne ale profesiei. În condițiile dezvoltării vertiginose a limbajului în imagini, este firesc să se ceară unui gazetar să facă la fel, sau aproape la fel, de bine un fotoreportaj ca și un reportaj scris.

Unul dintre mijloacele cele mai active de răsîndire a celor mai diverse genuri de fotografie îl constituie revistele ilustrate. Valorificînd marile posibilități ale fotografiei ca mijloc de expresie, ele ameliorează considerabil limbajul fotografic.

FOTOREPORTERUL

Odată cu fotoreportajul apare și **fotoreporterul**, care este cu totul altceva decît se înțelege în mod obișnuit prin fotograf. Este un ziarist, un reporter care folosește, în locul tocului, aparatul de fotografiat; sau, mai bine spus, pe amîndouă deopotrivă de bine. Este în același timp, într-o mai mică sau mai mare măsură, și artist.

Pentru că el nu colaborează, ca fotograf, la „ilustrarea” unui articol scris de altcineva, ci își realizează singur fotoreportajul — pe o temă dată sau propusă de el —, și pentru că, din cîte cunoaștem, activitatea publicistică de la noi resimte lipsa fotoreporterilor facem o modestă încercare de a for-

mula cîteva condiții necesare exercitării meseriei de reporter fotograf. Acestea ar putea fi:

1. — Solidă pregătire politică și profesională;
2. — Cultură generală, inclusiv cunoașterea unei limbi străine;
3. — Dragoste și înțelegere pentru oameni și problemele lor (bun psiholog);
4. — Entuziasm (chiar simț al aventurii, în sensul cel mai bun al cuvîntului) atît în realizarea unui fotoreportaj de maximă importanță, cît și în a unuia de mai mică însemnătate;
5. — Operativitate și simț de orientare;
6. — La curent cu literatura privind fotografia (cărți și reviste de fotografie);
7. — Stăpînirea tehnicii fotografice;
8. — Capacitatea de a realiza un reportaj scris la fel de bine ca și un fotoreportaj;
9. — Cunoștințe de artă, compoziție etc.;
10. — Plăcerea de a călători, de a merge peste tot.

Aceste păreri ale noastre nu sînt rezultatul unei experiențe directe, ci ale observației și lecturii. Am fi de aceea mulțumiți dacă exprimîndu-le vom stîrni exprimarea și a altor puncte de vedere. Este, de altfel, și scopul pe care l-am urmărit comunicînd părerile de mai sus în legătură cu fotoreporterul, convingerea noastră fiind că realizarea fotografiei artistice, ca și a celor documentar-publicistice (fotoreportajul în mod special) presupune obligatoriu un studiu la fel de intens pentru cultivarea minții, ca și oricare altă activitate de creație. Pentru alte genuri de fotografie, s-ar putea să fie suficientă doar stăpînirea tehnicii fotografice.

Fotografia publicistică influențează considerabil activitatea fotografică în general, exigențele presei determinînd realizarea unor imagini cu accent deosebit pe calitatea mesajului, pe dinamism, pe forța de atracție. S-au realizat astfel fotografii de o mare frumusețe și deosebit de convingătoare, faptul fiind de natură să demonstreze că în arta fotografică mai există căi încă neexplorate, unele legate de poziția față de perfecțiunea finisajului tehnic. Așa s-au descoperit valoarea plastică a granulației mari, efectul dinamic al neclarității de mișcare, forța sugestivă a maselor amorfe produse de zona restrînsă de claritate a teleobiectivelor puternice ș.a.m.d. Aceste efecte specific fotografice, care pentru fotografia de presă reprezintă carențe tehnice fortuite — au devenit elemente constitutive ale limbajului artistic.

Artistică sau documentară, fotografia constituie unul dintre cele mai moderne și eficiente mijloace ale activității politice, cultural-educative, pentru că nici un alt sector de artă nu dispune de atîtea căi de a se adresa maselor celor mai largi, în scopul influențării conștiințelor, al formării omului nou. Fotografia își va putea ajunge scopul dacă va reuși să releve motivul ascuns al unui gest, dacă va izbuti să descopere la un om frumusețea lui interioară, dacă va reuși să pătrundă spiritul și ideile care animă societatea noastră socialistă. Va trebui s-o facă cu atîta forță, încît lumea în care ne mișcăm să ne apară, fără voia ei, în adevărata-i lumină.

BIBLIOGRAFIE

- KARL MARX-FRIDERICH ENGELS: Despre artă, vol. 2, București, Editura Politică, 1966.
VLADIMIR ILICI LENIN: Despre cultură și artă, București, Editura Politică, 1957.
DOCUMENTE ALE P.C.R. (Culegere sintetică): Literatura și arta în societatea noastră socialistă, București, Editura Politică, 1972.

GIULIO CARLO ARGAN : Căderea și salvarea artei moderne, București, Editura Meridiane, 1970.

MARCEL BRION : Arta abstractă, București, Editura Meridiane, 1972.

JEAN CASSOU : Panorama artelor plastice contemporane, 2 vol. București, Editura Meridiane, 1971.

MARIO DE MICHELI : Avangarda artistică a secolului XX, București, Editura Meridiane, 1968.

DENIS DIDEROT : Scrieri despre artă, București, Editura Meridiane, 1967.

ERNS FISCHER : Necesitatea artei, București, Editura Meridiane, 1968.

JEAN GRENIER : Arta și problemele ei, București, Editura Meridiane, 1974.

RENÉ HUYGHE : Puterea imaginii, București, Editura Meridiane, 1971.

A. V. LUNACEARSKI : Ob izobrazitelnom iskusstve, 2 tom, Moskva, 1967.

TITUS MOCANU : Morfologia artei moderne, București, Editura Meridiane, 1973.

HIPPOLYTE TAINE : Filozofia artei, București, Editura enciclopedică română, 1973.

L. S. VIGOTSKI : Psihologia artei, București Editura „Univers“, 1973.

A șaptea artă (scrieri despre arta filmului) 2 volume, București, Editura Meridiane, 1966.

Les arts et la vie. Place et rôle des arts dans la société. Volum publicat de UNESCO în 1969.

CHARLES BAUDELAIRE : Publicul modern și fotografia. In : „Curiozități estetice“, București, Editura Meridiane, 1971.

SYLVIU COMĂNESCU-ALEXANDRU CONSTANTINESCU : Fotografia în relief, București, Editura tehnică, 1973.

ANDREAS FEININGER : Fotografatorul creator, București, Editura Meridiane, 1967.

HELMUT GERNESHEIM : Fotografia artistică. Tendințe estetice, 1839—1960, București, Editura Meridiane, 1970.

HELMUT and ALISON GERNESHEIM : A Concise History of Photography, London, Thames and Hudson, 1965

EUGEN IAROVICI : Fotografia — limbaj specific, București, Editura Meridiane, 1971

MIRCEA NOVAC : Fotografia de la A la Z, București, Editura Tehnică, 1973

NICOLAE TOMESCU : Estetica imaginii fotografice, București, Editura tehnică, 1972

G. F. VOLCEK : Fotoilustrația v sovetskoj periodike, Moskva, 1962

I. ALBINI : Salonul național de artă fotografică, în „Tribuna“, 21.I.1971

SYLVIU COMĂNESCU : Cuvânt introductiv la albumul „Arta fotografică în România“, București, Secretariatul A.A.F., 1969

SPIRIU CONSTANTINESCU : Cuvânt introductiv la albumul „Arta fotografică în România, București, Editura Meridiane, 1964

ANDREI A. LILLIN : Expoziția mondială a fotografiei, Berlin '72, în „Orizont“, 10 august 1972

MARIETA NICOLAE : A 8-a Conferință internațională de fotografie nucleară și detectorii solizi de urme, în „Progresele științei“, 9 septembrie 1972

ARTA FOTOGRAFICĂ ÎN AMERICA. Revistă-album, publicată de Ambasada americană, București

„DRUMUL SOCIALISMULUI“

LA 25 DE ANI

În ziua de 7 noiembrie a.c. s-au împlinit 25 de ani de la apariția ziarului „Drumul socialismului“, organ al Comitetului județean Hunedoara al P.C.R. și al Consiliului popular județean.

Simbătă, 9 noiembrie, la sala „Arta“ din Deva a avut loc adunarea consacrată aniversării ziarului. Despre activitatea desfășurată de publicația sărbătorită de-a lungul sfertului de veac de existență a vorbit tovarășul Gheorghe Pavel, redactorul șef al ziarului.

Au luat apoi cuvântul ing. Ieronim Rusan, directorul Întreprinderii electrocentrale Deva, colaborator al ziarului, Petre Farcașiu, corespondent voluntar din orașul Hațeg, conducătorul subredacției voluntare din această localitate și Simion Pop, redactorul șef al ziarului „Steagul roșu“ din municipiul Petroșani,

În numele Biroului Uniunii ziaristilor, vicepreședintele Uniunii Mircea Rădulescu a adresat colectivului redacțional al ziarului un salut cu prilejul celei de-a 25-a aniversări.

A luat apoi cuvântul tovarășul Ioachim Moga, primul secretar al Comitetului județean de partid, președintele Comitetului executiv al Consiliului popular județean, care a adresat ziarului „Drumul socialismului“ felicitări pentru activitatea desfășurată, din partea Comitetului județean de partid și a Consiliului popular

Participanții la adunare au adoptat, în unanimitate, textul unei telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, telegramă în care, între altele se spune :

„În îndeplinirea nobilei misiuni încredințate de partid, vom avea permanent drept călăuză indicațiile și sarcinile pe care Dumneavoastră le-ați pus în fața presei și a lucrătorilor ei, angajându-ne ferm să ne perfecționăm continuu mijloacele publicistice, să fim activiști demni ai gloriosului nostru partid, militanți neobosiți în propagarea cuvântului partidului în rindurile maselor largi de oameni ai muncii“.

Colectivul redacțional al gazetei „Drumul socialismului“

MIHAIL GION,

CARICATURĂ

ȘI GRAFICĂ

MILITANTĂ

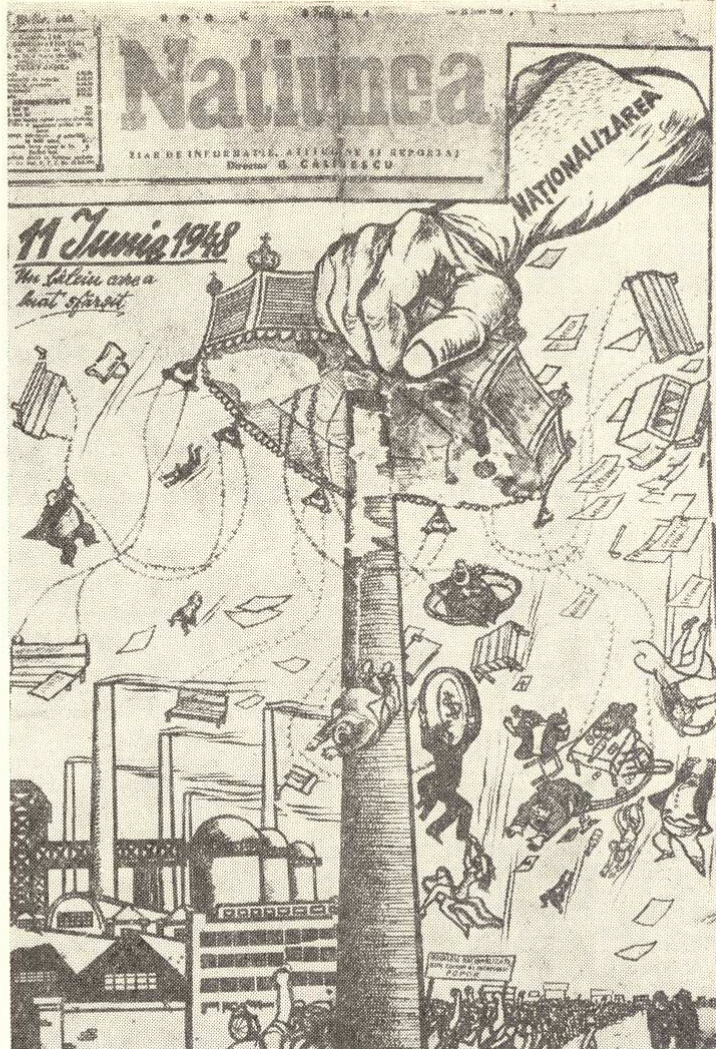
DIN

DECENIILE IV-VIII

de MIRCEA DEAC

Grafica noastră de presă se bucură de o bogată tradiție și de un număr însemnat de artiști valoroși. Începuturile le găsim în anii revoluției din 1848 sub forma litografiilor semnate de **Costache Petrescu** și de suita litografiilor portrete de revoluționari realizată de pictorul **Barbu Iscovescu**. Mai târziu, în ultimele decenii ale secolului XIX, revista „Lumea Nouă științifică și literară“, ca și alte reviste aveau

Desen înfățișând pe Goering ca...„Făuritor al păcii”, publicat în „Le Moment”, 1936

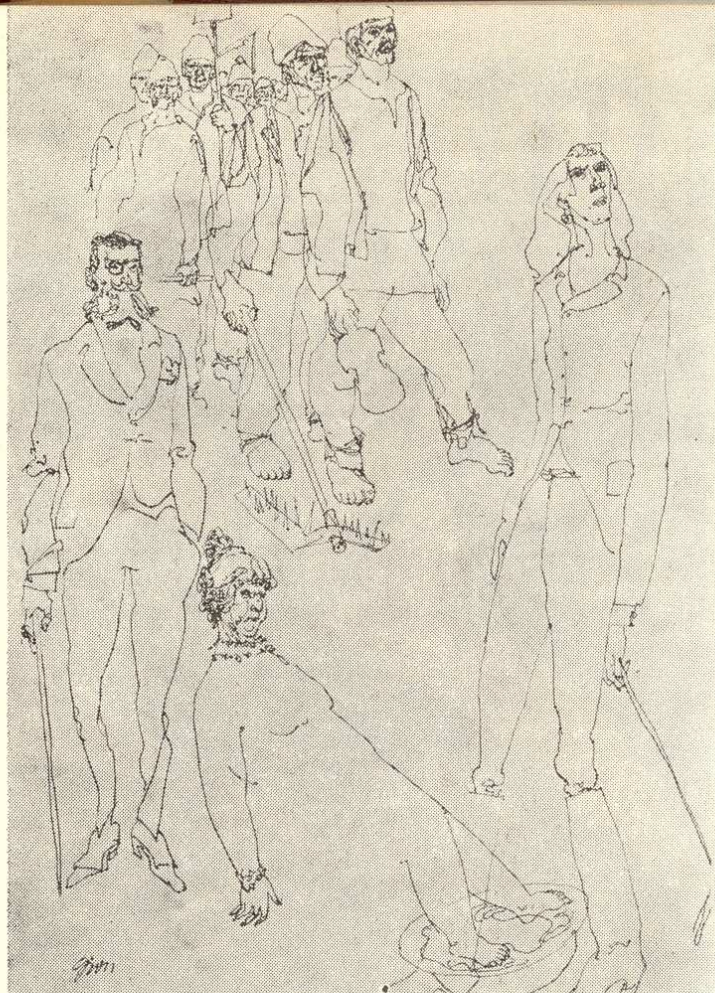

„11 iunie 1948”, desen publicat în „Națiunea”, 1948

să publice numeroase desene cu caracter progresist și marxist, perioadă în care se afirmă și **Constantin Jiquidi** al cărui creion incisiv este urmat de o pleiadă de graficieni, avînd ca trăsătură esențială a creației lor tocmai activitatea de desenatori în presă, cum sînt: **Ary Murnu, B'Arg, Aurel Jiquidi, Ion Anestin, Aurel Dragoș, Aurel Mărculescu, Ion Sava, Iosif Ross** ș.a., alăturîndu-li-se, din îndemnul de a

Alegerile de altădată, desen publicat în „Urzica”, 1954

Ilustrație la „1907” de T. Arghezi, 1969

„Sărbătoare”, tuș, 1962

lua o atitudine față de evenimentele sociale, pictorii **Camil Ressu, Iosif Iser, Nicolae Tonitza, Francisc Șirato** ș.a. Lucrările lor publicate în ziarele și revistele vremii reconstituie o cronică în imagini a momentelor cele mai semnificative din lupta poporului, a forțelor sociale progresiste, pentru înfăptuirea idealurilor de dreptate socială, de libertate și independență națională. Operele lor au exprimat o atitudine față de evenimente și adevărată lucidă și pasionată a artiștilor la ideile înaintate.

Astfel de tradiții, care au dat graficii o aureolă, un caracter larg de masă și un loc meritat între genurile artei plastice, răzbat cu mult patos în creația bogată a graficianului **Mihail Gion**.

Mihail Gion este de fapt vrednicul continuator al stilului lui Aurel Jiquidi (1896—1962) maestrul și un timp prietenul său, care în ziare și reviste ca : **Epoca, Cuvîntul Liber, Dimineața, Rampa, Adevărul** ș.a., acordase un loc însemnat desenului satiric ce reflecta, între cele două războaie mondiale, creșterea mișcării muncitorești. **Mihail Gion** împinge vehemența criticii sociale direct în arena vieții politice și ca formă artistică duce desenul satiric pînă la limitele sarcasmului caricaturii, pînă la exagerările grotești caracterizante.

Deși tânăr, în 1941, cînd avea doar 29 de ani, deschide prima expoziție de afișe, desene și caricaturi în sala teatrului de revistă „Cărăbuș”, răspunzînd cu claritate politică evenimentelor care au purces celui de al doilea război mondial, demascînd necruțător corupția, biciuind putreziciunea regimului politic burghez, analizînd de pe poziții ideologice progresiste, evenimentele politice la care asista, avertizînd masele asupra caracterului monstruos al fascismului

„În parc”, linogravură, 1959

și a dezlănțuirii celui de al doilea război mondial. Prin conținutul lucrărilor, prin atitudinea curajoasă a artistului, recunoaștem azi, că opera lui Gion se alătură fluxului graficii militante europene ocupînd un loc central și aducînd pe lingă cutezanță și calitatea artistică a desenului.

Demne de subliniat pentru calitatea artistică, pentru poziția, viziunea și intransigența politică în abordarea evenimentelor istorice, este activitatea pe care a avut-o, colaborînd între 1947—1949, la ziarul „Națiunea”. Aici Gion realizează pe pagini întregi, — prima pagină a ziarului — compoziții cu multe personaje și evenimente, un fel de **articol de fond în imagini**. Activitatea sa se amplifică apoi, imbinînd munca de desenator în presă cu aceea a artistului ce-și organizează expoziții personale sau participă la expozițiile colective mai însemnate pînă la recenta sa expoziție retrospectivă, din noiembrie-decembrie 1974, ce configurează o bogată și intensă creație de desenator, caricaturist, ilustrator, gravor, pictor de afișe.

Elementul esențial al creației sale este virulența satirei, pe care a cîștigat-o și a menținut-o datorită contactului permanent cu presa ce i-a dirijat claritatea desenului, incisivitatea, știința și precizia exagerării, puterea de relevare a conflictelor și psihologiei umane.

Față de înaintași, a căutat să-și modernizeze limbajul plastic, antrenînd în compoziție textul cu imaginea în egală măsură, sintetizînd detaliile, studiînd gestică precisă și expresivă. Doar în ilustrație

„Simfonia muncii”, linogravură, 1969

Afiș, 1954

păstrează caracterul narativ tradițional, fiind mai liric, căutînd poezia.

În tendința de generalizare a imaginii, de apropiere cît mai în profunzime de sensul și intenția ei social-politică, Mihail Gion păstrează în raport cu ceilalți caricaturiști, o trăsătură caracteristică, o anume amprentă și tipologie, o atmosferă care imprimă lucrărilor sale un specific românesc. Recunoști imediat că figurile reprezentate sînt români, că însuși comicul său are o legătură cu felul de a rîde și a se amuza al românilor, ce a căpătat o dominantă dată de umorul caragialesc sau de voia bună a lui Creangă. Aceasta contribuie și mai intens la a defini arta lui Gion ca fiind strîns legată de viață și de caracterele umane. O istorie umană, a unei jumătăți de secol se perindă scenic în lucrările sale. Lupta împotriva fascismului evidențiază de exemplu o activitate prodigioasă, desfășurată de artist în anii dinaintea războiului, în presă, dar de fapt Gion a consemnat în creația sa toate evenimentele istorice și politice pe care le-a trăit; a suferit și s-a bucurat odată cu poporul pe care l-a slujit, demonstrînd că grafica de presă este o armă, o vioară sensibilă în fața sentimentelor umane, un far în călăuzirea gîndirii și a disecției faptelor trăite, un comentator sincer, cutezător și apărător al adevărului. Opera sa este astfel o cronică vizuală, un film al unei epoci de luptă și de victorie a poporului român, este expresia măiestriei unui artist înzestrat cu talent și cu o extraordinară forță a observației și sesizării esențialului, a caracterului unui om sau a mersului evolutiv al societății umane.

VIITORUL

și expresia lui lingvistică

de dr. LUIZA SECHE

Onomasiologia (< germ. **Onomasiologia** < gr. **onomasia** „nume specific” și **logos** „cuvânt, vorbă; știință”) este ramura lingvisticii care se ocupă de mijloacele folosite de una sau de mai multe limbi pentru a exprima o anumită noțiune (de exemplu, denumirile părților corpului — craniu, ficat, mână, plămân —, a anotimpurilor, a lunilor, a gradelor de rudenie, a uneltelor etc.). În literatura de specialitate, românească și străină, există numeroase studii în care au fost urmărite modalitățile de denumire a unor obiecte, după epocă, loc, împrejurare sau după alți factori extralingvistici. Pentru cercetarea lexicului unei limbi, problema este deosebit de interesantă, atât din punctul de vedere al hainei pe care o îmbracă noțiunea, cât și al modificărilor semantice care intervin în conținutul ei, datorită influenței exercitate de poziția geografică, de frecvență, de necesitatea explicitării, de diferite asociații sau analogii, impresii subiective sau intenții afective. Pe măsură ce materialul lingvistic crește în bogăție și în complexitate, cercetările de acest gen reduc întinderea teritoriului explorat spre a câștiga în adâncime. În studiul efectuat asupra multilelor și variatelor procedee folosite pentru denumirea acestor unități lexicale, trebuie să fie luate în considerație, atât elementele obiective, logice, cât și cele subiective, afective, imaginare, legate de fantezia și de capacitatea de asociere a vorbitorilor. Scopul onomasiologiei este să cerceteze cuvintele ca expresie a unor grupe determinate de noțiuni în sînul unei comunități lingvistice, mai mari sau mai mici, pentru a alcătui un inventar al termenilor de care se folosește limba pentru a exprima o anumită noțiune sau un anumit concept.

În rîndurile ce urmează vom încerca să prezentăm unele aspecte pe care le relevă cercetarea onomasiologică efectuată asupra noțiunii de **viitor** în limba română, precum și diferitele nuanțe semantice rezultate din îngustarea și specializarea noțiunii sau a căilor de a ajunge la ea, în diverse domenii de activitate. De la început, dorim să precizăm că, în spațiul pe care îl avem la dispoziție, nu vom putea epuiza și nici măcar dezvolta prea mult problema terminologiei și proceselor care au concurat pentru a se ajunge la diversificarea semantică a conceptului pe care îl supunem analizei, mai cu seamă în condițiile în care — cum era și firesc — **viitorul** se pretează la o mulțime de interpretări, de delimitări și de specializări de ordin filozofic, politic, social, economic, etnografic, tehnico-științific, literar, artistic.

Alături de **trecut** și de **prezent**, **viitorul** constituie unul dintre cele trei aspecte pe care le îmbracă **timpul**, categoria filozofică ce generalizează succesiunea sau simultaneitatea diferitelor stadii ale proceselor materiale înseși în trecerea lor unele în altele. Avînd o singură dimensiune — durata —, timpul este ire-

versibil, scurgîndu-se într-o singură direcție: din trecut, prin prezent, spre viitor. Iată dar care este locul ocupat de viitor în traversarea timpului. Și pe plan lingvistic, în sens gramatical, **viitorul** aparține categoriei timpului, specifică — la fel cu diateza și modul — verbului: este timpul care exprimă o noțiune ce urmează să se petreacă într-un moment ulterior celui în care se vorbește.

În lexicografie, conceptul de **viitor** poate fi exprimat printr-o serie de termeni care denumesc diverse nuanțe semantice, în funcție de lărgimea sau de îngustimea sferei pe care o circumscrie domeniul în care este folosit.

I. Pornind de la cuvinte ca: **anticipare** (< fr. **anticiper**, lat. **anticipare**) „acțiunea de a anticipa, de a o lua înainte, de a depăși”; cf. și **anticipa**, **anticipat**, **anticipație**), deci de la o deschidere către viitor, și urmărind seriile de cuvinte care denumesc diverse ipostaze ale noțiunii, ne vom putea da seama de aspectele, de complexitatea și de varietatea problemei și de implicațiile semantice pe care le generează ea. În anumite practici superstițioase (astrologie, chiromantie, horoscopie etc.) este folosită **divinația** (< fr. **divination**, lat. **divinatio**) „pretinsă putere pe care o are cineva de a prezice viitorul”; cf. și **divinatoriu** (< fr. **divinatoire** „privitor la divinație, care ajută la ghicit viitorul”). În aceeași zonă a cuvintelor care denumesc etape premergătoare viitorului, am zice etape de anticipare (pe căi oculte) a viitorului, se înscriu și următoarele serii semantice: **prevestire** (< **pre-** + **vesti**) „anunțare a unor întîmplări sau evenimente viitoare, fie după anumite legi (o eclipsă, de exemplu), fie printr-o pretinsă divinație (soarta cuiva), fie prin coniectrare (un eveniment ce urmează să aibă loc)”; cf. și **prevesti**, **prevestit**, **prevestitor**; **prezicere** (< **pre-** + **zice**) „prevestire, anunțare dinainte a ceea ce se va întîmpla, ghicire a viitorului cuiva în cărți, în palmă, în bobi, în cafea etc.”; cf. și **prezice**, **prezis**, **prezicator**; **presimțire** (< **pre-** + **simți**, după fr. **pressentir**) „simțire vagă, instinctivă a ceva care va veni, care se va întîmpla”; cf. și **presimți**, **presimțit**; **presentiment** (< fr. **pressentiment**) „presimțire”; **profetie** (< fr. **prophétie**, lat. **prophetia**) „prezicere a viitorului pe baza unei presupuse inspirații divine”; cf. și **profet**, **profeti**, **profetiza**, **profetizare**; **prorocie** (< v. sl. **prorokŭ**) „prezicere a viitorului grație unui dar special sau prin inspirație divină; prevedere și anunțare a unor evenimente ulterioare”; cf. și **proroci**, **prorocit**, **proroc**, **prorocitor**.

II. Un alt grup de termeni în care se menține, ca factor esențial, orientarea spre **viitor**, dar nu mai avem a face cu un substrat superstițios, ocult, imaginar, mistic etc., ci, dimpotrivă, cu unul real, bazat pe o adîncă și riguroasă analiză științifică, pe o îndelungată și complexă studiere a trecutului și a prezentului, pe o suită de experiențe și de calcule atente, precise și lucide în vederea țelului propus este aceea în care am subordonat următoarele cuvinte: **prevedere** (< **pre-** + **vedea**, după fr. **prévoir**, it. **prevedere**, lat. **praevidere**) „deducere a mersului evenimentelor viitoare din unele fapte prezente sau trecute a căror legătură cauzală cu ele este evidentă; intuire a ceea ce s-ar putea întîmpla”; cf. și **prevedea**, **prevăzut**, **prevăzător**; **previziune** (< fr. **prévision**, it. **previsione**) „prevedere, anticipare întemeiată pe cunoașterea unor legi sau unor legități obiective, prin folosirea unor analize științifice ori judecînd în baza unei experiențe a vieții; pătrundere perspicace a evoluției ulterioare a unor stări de lucruri”; cf. și **previzibil**. În economie, termenul se folosește cu accepția de prezicere anticipată asupra

evoluției fenomenelor și proceselor economice, făcută pe baza analizei științifice a realității și ținând seama de legile obiective ale dezvoltării economice și sociale, de rezultatele estimate ale măsurilor preconizate prin politica economică; **prefigurare** (< fr. **préfigurer**) „prezentare, schițare în linii mari înainte de executare, înfățișarea cu anticipație“; cf. și **prefigura, prefigurat**; **prevenire** (< fr. **prévenir**, lat. **praevenire**) „avertizare făcută cuiva de ceea ce s-ar putea întâmpla în viitor, preîntâmpinare a unui rău, împiedicare a apariției sau a răspîndirii unei boli, a săvîrșirii unei fapte rele etc.“; cf. și **preveni, prevenit, prevenitor, preventiv**; **probabilitate** (< fr. **probabilité**, lat. **probabilitas**) „caracterul a ceea ce se poate întâmpla în viitor, fapt, împlinire probabilă, posibilă în viitor“; cf. și **probabil**. În matematică, **calculul probabilităților** este calculul care permite să se aprecieze dacă un eveniment complex se va întâmpla sau nu, în funcție de eventualitatea unor evenimente mai simple, presupus cunoscute. În meteorologie, sub sintagma **timpul probabil** sînt consemnate „condițiile meteorologice care se prevăd pentru zilele care urmează“; **posibilitate** (< fr. **possibilité**, lat. **possibilitas**) „faptul de a se putea întâmpla sau realiza; ceea ce poate fi făcut sau imaginat în viitor“; cf. și **posibil**.

III. O a treia categorie de termeni în care conținutul noțiunii se concentrează în jurul ideii de **viitor** și în care, nu numai că nu se apelează la elemente fals supranaturale, înzestrate cu însușiri miraculoase în stare, zice-se, a desluși și a înnări destinul oamenilor, ci, dimpotrivă, ne aflăm în fața unor factori determinanți obiectivi, puternici și adecvați ca: **inteligentă, pregătire științifică, muncă, experiență** etc. — toate conlucrînd în vederea realizării unui viitor mai bun și mai fericit.

În această serie am subordonat următoarele unități lexicale: **perspectivă** (< fr. **perspective**) „posibilitate a realizării sau a desfășurării, în viitor, a unui plan, a unei acțiuni, a unui fenomen etc.; (de obicei la plural) ceea ce poate ajunge cineva sau ceva în viitor; posibilități de viitor“; cf. și **perspectival**. **Partidul a deschis tuturor perspective de dezvoltare multilaterală a capacității**. ROMÂNIA LIBERĂ, 1965, nr. 4659; **proiectare** (< **proiect**) „ansamblu de planuri și de proiecte în vederea unei acțiuni viitoare; elaborare a unui proiect, intenție de a înfăptui ceva; plănuire, programare“; cf. și **proiect, proiectat, proiecta, proiector**; **planificare** (după rus. **планировати**, cf. fr. **planifier**) „organizare a dezvoltării economice a unui stat (socialist) pe bază de plan, potrivit cerințelor legii economice obiective a dezvoltării planice, proporționale; prevedere, includere în plan“; cf. și **planifica, planificat, planificator și plan (economic)** „instrument de conducere a producției sociale constînd dintr-un sistem complex și coerent de indicatori, prin care se fixează prioritățile și direcțiile principale ale structurii economice, într-o perioadă dată, repartitia resurselor și corelațiilor necesare între sectoarele și ramurile interdependente în vederea atingerii unor obiective determinate“; **prospectare** (< fr. **prospector**) „(în geologie) cercetare a unui teren pentru a descoperi depozite naturale de minerale sau de metale prețioase“; „(în comerț) cercetare a cererii și ofertei“; cf. și **prospect, prospecta, prospectiune, prospector**; **prospectivă** (< fr. **prospective**) „reflexie asupra viitorului constînd în analiza influenței conjugate exercitate de diferite cauze de ordin tehnic, științific, economic, social etc. asupra evoluției accelerate a lumii moderne și prin care se ur-

mărește crearea unei viziuni globale, de largă aproximație, asupra situațiilor generale în care individul se vor găsi plasați în viitor“. Inițiatorul acestei metode de investigare a viitorului a fost filozoful francez Gaston Berger; **pronostic** (< fr. **pronostic**, gr. **pronostikon** „indiciu“) „ipoteză privitoare la desfășurarea și la sfîrșitul unor evenimente, ale unor acțiuni viitoare etc.; previziune a evoluției ulterioare a unei stări“. Din aceeași familie de cuvinte face parte și **pronosticare** (< fr. **pronostiquer**) „faptul de a face un pronostic; prezicere“; **prognoză** (< fr. **prognose**, lat. **prognosis**, gr. **prognosis** < **pro** „înainte“ + **gnosis** „cunoaștere“) „previziune, prevedere bazată pe date științifice; estimare a valorilor pe care le vor lua în viitor anumite valori nesigure, inconstante“. În economie, s-a specializat sintagma **prognoză economică**, adică aprecierea sintetică, fundamentată științific, asupra tendințelor generale și modificărilor structurale probabile din economia națională și internațională, care pot fi recunoscute într-o perspectivă cît mai îndepărtată, pornind de la mutațiile anunțate de progresul științei și tehnicii, de la condițiile economice, sociale, politice, demografice, culturale etc. caracteristice viitorului previzibil.

În această categorie ar mai putea fi incluse și alte cuvinte ca **preliminari, programare, preludiu, pregătire, preparare, preîntîmpinare, destin, soartă** și altele, care au o oarecare tangență cu acțiunea de cunoaștere și de influențare a viitorului. Nu ne propunem însă să mergem mai departe, deoarece — forțînd nota — riscăm să pierdem din mînă materialul lexical (propriu-zis) axat pe ideea de exprimare a noțiunii de **viitor** și a celorlalte noțiuni care conduc spre acest important aspect al timpului.

IV. Ultima categorie, din această convențională împărțire semantică, ar forma-o cuvintele în care **viitorul** a devenit obiectul unei științe de sine stătătoare, știința viitorului. În cadrul acestei științe își vor confrunta metodele și rezultatele toate acțiunile și toate eforturile desfășurate în vederea cunoașterii, influențării și prevederii viitorului sub toate formele lui de manifestare. Această știință, denumită și **viitorologie** (< viitor are în vedere prospectarea și proiectarea viitorului. Cu o sferă mai mică, subordonată sferei viitorologiei, apare **futurologia** „știința care are ca obiect cercetarea viitorului, previziunea acestuia, pe baza unor ipoteze verificate, utilizînd metode statistico-matematice“. Vedem deci că, **futurologia**, devenită o știință autentică, prin creatorul ei Ossip K. Flechtheim, 1943, nu mai poate fi contestată. Cuvîntul provenit din fr. **futurologie**, engl. **futurology**, germ. **Futurologie**, are la bază pe lat. **futurus** „viitor“¹).

La capătul acestei analize onomasiologice, aplicate asupra unui termen abstract (cele mai multe studii onomasiologice s-au ocupat de noțiuni concrete), putem afirma că, în limba română, pentru noțiunea de **viitor** și pentru unele noțiuni legate, într-un fel sau altul, de acest concept, există numeroase și variate modalități de exprimare, condiționate de specializarea diacronică, de răspîndirea teritorială, de domeniul de activitate în care este folosit, de proveniența termenului, de gradul de cultură al vorbitorilor etc., și dictate de atitudinea, de puterea de cuprindere și de știința oamenilor de a-l aborda, de a-l prevedea și de a-l influența pentru binele și progresul omenirii.

1) Vezi și Theodor Hristea, „Imprumuturi și creații lexicale neologice în limba română contemporană“, în „Limba română“, anul XXI, nr. 3/1972, p. 191—192, și Luiza Seche, „Formații lexicale noi în presa noastră“, în „Presa noastră“, nr. 9/1970, p. 41—43.

DOUĂ INTERVIURI ÎN HAWAII

de NEAGU UDROIU

Cu prof. univ. ROBERT SCOTT

Robert Scott, profesor la Universitatea din Hawaii este directorul programului de ziaristică. Și-a făcut studiile la Universitatea Oregon, stat unde a și lucrat o vreme ca ziarist. După o escală de câțiva ani la „Honolulu Star Buletin“ trece în învățămîntul de instrucție gazetărească.

Are la activ o perioadă de activitate publicistică în China.

— Cum se pregătesc ziaristii, viitorii ziaristi, aici, la Universitatea din Hawaii ?

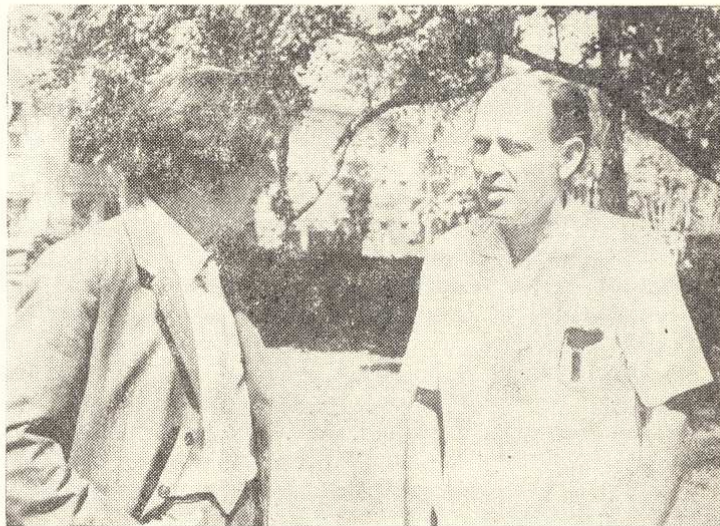
— Probabil, sistemul nostru de pregătire nu este tipic, instrucțiunea pentru meseria de ziarist în această universitate începînd destul de tîrziu. Noi n-am avut o asemenea facultate. Tradiția academică a fost de a nu ne ocupa de pregătirea ziaristilor. Am început foarte tîrziu și unul din primele lucruri care s-au produs a fost și introducerea pregătirii ziaristice. Eu am fost profesor la facultatea de engleză și în momentul în care am început să lucrez aici, în Honolulu, ziaristica era subsecțiune a facultății noastre. De altfel toți profesorii de la ziaristică erau profesorii Facultății de engleză. Acum avem cursuri de istorie, studii de presă americană, studii de presă pentru activitatea la periodice. Urmărim să formăm tehnica de redactare și editare a unui ziar sau reviste în condițiile generale ale presei americane. De aceea tratăm probleme de legislație, probleme politice naționale, tehnologii noi în presă, fără a merge însă prea departe în problemele filozofiei, istoriei și dezvoltării presei. Ne ocupăm de asemeni de formarea ziaristilor pentru ziaristica electronică — radio și televiziune.

— Unde își găsesc serviciu absolvenții dumneavoastră ?

— Mărturisesc că ne întîlnim în acest caz cu o situație neobișnuită. Cînd am început să oferim diplomele de absolvent al Facultății de ziaristică, ziarele locale ne-au cerut doar 5 ziaristi. Ceilalți trebuiau să-și caute de lucru în altă parte. Situația s-a mai îmbunătățit pe parcurs, posibilitățile de angajare fiind mai largi, astfel încît putem spune că la ora actuală unii dintre absolvenții noștri sînt în măsură să primească un bun plasament.

— La ziare ?

— La ziare, la stațiile de radio și televiziune, în birourile de relații cu publicul și birouri de informare. Dar cîndva aveam puțini absolvenți și se putea găsi un serviciu mai ușor.

— De unde sînt candidații care vin la facultatea dumneavoastră ?

— Cam 80 la sută vin din Hawaii și doar restul din alte părți. Cam jumătate sînt orientali — chinezi, japonezi.

— Ce program de instrucție gazetărească are facultatea ?

— În primul rînd noi nu primim studenți la cursurile de ziaristică dacă ei nu au o pregătire în domeniul istoriei mondiale, istoriei Americii, studii de limba engleză față de care avem exigențe foarte mari. După aceea noi insistăm pe cursurile de științe politice, sociologie. În cursurile noastre de specialitate avem trei etape progresive de pregătire. Parcurgerea lor înseamnă o dezvoltare a cunoștințelor și o întărire a experienței. Începem cu redactarea știrilor simple, cu stilul acestora ; după aceea trecem la tehnica reportajului, ceea ce presupune de acum vizite de documentare, observația directă, nemijlocită a evenimentelor, contactul cu autoritățile, prezența la conferințe de presă, observarea activității în administrație. Experiența de acest fel oferă posibilitatea identificării condițiilor concrete în care ziaristul va lucra mai tîrziu. Cursul final, al treilea — redactarea articolelor de mare întindere în ritmul normal de lucru al unui organ de presă. Fiecare student primește dimineața, devreme, o temă de lucru, se deplasează pe teren în căutarea evenimentelor, se întoarce înapoi, scrie și predă materialul.

— Este de rezolvat o temă didactică ?

— Nu, el are de tratat aceleași evenimente ca și ziaristii profesioniști de la ziarele din Honolulu. În semestrul de primăvară, de exemplu, ei lucrează

foarte strîns în cadrul organelor legislative. În timpul legislaturii studenții noștri lucrează pentru un număr de birouri de presă relatînd din activitatea legislativă pentru ziarele din celelalte insule.

— **De unde știți dacă acești candidați au sau nu aplicație pentru ziaristică ?**

— E o mare problemă pentru noi. Eu o numesc problema „Beverly Cremmer“. Am avut o fată cu acest nume care judecată după calificativele obținute în timpul facultății, la disciplinele de presă, mă făcea să fiu foarte pesimist în legătură cu viitorul ei profesional. Discutam cu un coleg și-i spuneam îngrijorarea mea în legătură cu această fată. El m-a contrazis. Și ea s-a dovedit a fi un excelent ziarist. Colegul meu spunea : nu, nu, ai răbdare, să vedem cum se va descurca. Și ea s-a descurcat în adevăr bine. Lucrînd cu studenții, mi-am dat seama că orele de facultate sînt în măsură să ofere condiții de formare pentru gazetărie. Preocupați de acest lucru noi căutăm să stimulăm pe studenți să lucreze ca și cînd ar fi într-o redacție. Unul din lucrurile de care ne-am convins este acela că ziaristica nu se poate învăța în clasă. E una din rațiunile pentru care noi trimitem pe studenți pe teren cît mai des posibil.

— **Din ce an ?**

— Începînd din anul doi. Înaintea încheierii celui de al doilea semestru, începe observarea profesională a activității și cerem să ni se aducă reportaje despre cele văzute.

— **Ați avut și situații inverse, cînd studenți buni nu au ajuns ziariști buni ?**

— Cunosco cazuri de studenți care au răspuns foarte bine la toate probele de examen, în sensul academic, dar care n-au reușit să se descurce ca ziariști.

— **Ce s-a întîmplat cu ei ?**

— Mulți au acceptat să se ocupe cu altceva. Unii dintre ei au început să lucreze pentru diferite case de afaceri ca funcționari necesari pentru redactarea diferitelor știri, acolo unde li se cerea în primul rînd calitate de altă natură — spirit înalt de disciplină, calitatea de a se descurca în diferite situații.

— **Ce vă propuneți să rezolvați ca școală de ziaristică ?**

— În principal, cel mai mult ne preocupă facilitarea acelei foarte neobișnuite combinații — neobișnuite pentru mine — în atitudinea față de instituții, neobișnuită combinație de suspiciune și abilitate. Vedeți, sînt la noi ziariști care intră într-o instituție spunînd de la început „aici totul e rău, totul trebuie schimbat“, iar în alte situații cînd se întîlnesc ou stări reale de birocrație și cînd nu sînt suficient de suspicioși, îndeajuns de critici, ei nu examinează îndeajuns de atent informațiile pe care le au. Acesta e lucrul cel mai important pe care noi vrem să-l dezvoltăm. Ziariștii trebuie să se bazeze mai mult pe realitate, trebuie să înțeleagă mai bine informațiile, contextul în care ele se plasează, să descrie acest context pentru cititorii lor. Părerea mea este că noi putem face foarte pu-

țin în timpul facultății. Glumesc desigur, dar este și o realitate în același timp, că noi dăm viitorului ziarist o sumă de cunoștințe, îl antrenăm în exercițiul scrisului, dar meseria de fapt o face cînd termină facultatea, atunci cînd ceea ce noi îi spunem, practică în aceleași condiții concrete, dar mult mai des. Noi trebuie să-i trimitem în afara clasei pentru că sînt lucruri pe care numai acolo le pot învăța.

— **Articolele pe care le scriu, le discutați individual sau în cadrul clasei ?**

— Cel mai ades în clasă, cu toți studenții.

— **Care e cel mai important test aplicat viitorului ziarist ?**

— Studenții noștri sînt împărțiți în mai multe grupe. Fiecare profesor are de regulă o clasă a lui. Discutăm cu studenții, observăm progresul lor, dificultățile lor, clasele sînt în general mici, avem deci posibilitatea să discutăm individual, să urmărim evoluția lor, dacă înregistrează creșteri, dacă stagnează. Aș putea spune că eu privesc cu deosebire asupra flexibilității studentului — capacitatea de a găsi soluții foarte repede la diverse situații, de a lua decizii rapide. Multe din regulile noastre de instrucție au în vedere stimularea capacității de a lua decizii și tocmai această pricepere de a lua decizii constituie criteriul de apreciere cel mai important. Este testul meu asupra activității progresive a studentului.

— **Ce le cereți studenților la sfîrșitul facultății ?**

— Nu avem un test final, un examen final. Este una din particularitățile noastre. Școala americană nu mai are în tradiție un asemenea gen de probă. Cînd eu am terminat facultatea, am avut. Acum, nu ! Diploma de absolvire se dobîndește pe seama calificativelor obținute în timpul facultății, pe seama acumularilor din anii de școală. Studenții trebuie să prezinte notele obținute la baremurile cerute la diferite discipline. Pe această bază vor fi și angajați. Într-o colectivitate mică cum e aceasta, noi avem un mare avantaj. În primul rînd cînd ziarele au nevoie de un om, sau stațiile de radio și televiziune, ei îmi telefonează mie pentru a mă consulta : „spune, ai ceva bun pentru noi dintre cei care urmează să termine ?“ Vă dați seama că totdeauna am cîte 2—3 propuneri pentru același loc din care urmează să fie selecționat cel mai bun. Eu am foarte bune relații, la ziare mai ales, și dacă fostul student are greutăți mă îngrijesc să-l ajut, lucrez cu el pentru un timp.

— **Cum se hotărîsc studenții pentru diferitele secții ale facultății : presă, radioteleviziune publicitate, reclamă ?**

— Cei mai mulți dintre studenții noștri nu vor să meargă la radio și televiziune. Acolo nu e o meserie în care e suficient să știi să scrii. Mai ai nevoie în plus de cameră de luat vederi, de microfon. Dacă vrei să apari în fața camerei trebuie să fii prezentabil, ca să vorbești la microfon trebuie să ai o voce frumoasă, și dacă nu ai aceste calități ce să faci ?

— **Ei bine, dar lumea își face cam așa calculele : am de ales între ziar și televiziune. Voi opta pentru televiziune, acolo voi putea apare pe micul**

ecran în persoană, pot deveni în foarte scurt timp bine cunoscut. Dar, așa cum spuneți, eu pot să nu am acele calități. Cine decide ?

— Cel care îl angajează.

— Și totuși, în timpul facultății, cum este îndrumat ?

— Pentru ca el să poată ajunge acolo, în fața camerei, trebuie să treacă niște examene de speech, de actorie, trebuie să probeze efectiv că poate face o asemenea muncă.

— Vă pun și dv. o întrebare pe care am mai adresat-o și altora : simțiți cumva în activitatea dv. influența faptului că Hawaii este un loc atât de izolat ?

— Noi sîntem izolați geografic, dar din această pricină sîntem dotați cu mijloace foarte bune de comunicație, de transport. Datorită acestui fapt lumea are posibilitatea să circule, să circule mai mult decît se întîmplă pe continent pentru că cei mai mulți oameni de aici, tineri în special, simt nevoia de a cunoaște mai mult decît alții lumea înconjurătoare, tocmai pentru că reușesc să o cunoască foarte repede pe cea din imediata apropiere. Aici, conducînd mașina pe 50 sau 100 mile vei ajunge să cunoști repede totul. Dorința de a fugi de izolare se manifestă în această dorință de a călători.

— Mă refeream și la alt fel de izolare, la limitele geografice ale locului. Un ziarist poate la un moment dat să spună, absolventul dv. în primul rînd, ce să fac aici în Hawaii, în două luni pot scrie despre tot ceea ce se poate scrie, bat toate locurile și apoi ar trebui să mă repet ? Decît așa, mai bine merg în altă parte.

— Înainte de a deveni profesor eu am fost 20 de ani ziarist în Oregon. Am lucrat în străinătate pentru Associated Press. Eu am plecat de la ziar la facultate pentru că aveam senzația că am scris de cel puțin trei ori despre orice subiect posibil. Nu mai era nimic nou pentru mine. Am venit în Hawaii unde am găsit un serviciu cu adevărat convenabil. Prin urmare problema se pune în adevăr, dar nu neapărat numai în Hawaii. Ai această senzație a repetării, oriunde. Înainte de a dăuna ea este utilă, dovadă că nu toți cei care ajung la experiențe respectabile de presă, procedează ca mine. Dacă ești ambițios, vei găsi totdeauna lucruri interesante de scris.

— Ce cale vedeți pentru aceasta ?

— Trebuie să cunoști modalitățile în care s-a scris în America, an după an. Această tradiție nu e foarte lungă, dar trebuie s-o cunoști. Sînt foarte multe inovații în ziaristica metropolitană. Sînt atît de numeroase subiectele despre care se scrie, diferite moduri de a scrie. Fiecare lucru e observat, relatat, urmărit în dimensiunile sale schimbabile. Avem din păcate și multe stereotipe în relatarea noastră asupra aceleiași situații. Sînt atîtea de făcut în relatarea temelor privind comunitatea. În această situație lucrul esențial rămîne să te documentezi foarte amplu și să relatezi corect, cuprinzător.

— Ca cititor, cum găsiți ziarele din Honolulu ?

— Ziarele noastre încearcă să împace nevoia-de informație, despre ce se întîmplă în lume și ce se întîmplă în plan local, în Hawaii, în Honolulu. Este foarte clar că din multe puncte de vedere ele sînt niște ziare provinciale. Ele se ocupă de informarea cu privire la desfășurarea vieții economice, politice, sociale, culturale în Hawaii.

— Cum ar putea să fie ziarul de astăzi din Honolulu, mai bun miine ?

— Financiar sau calitativ ?

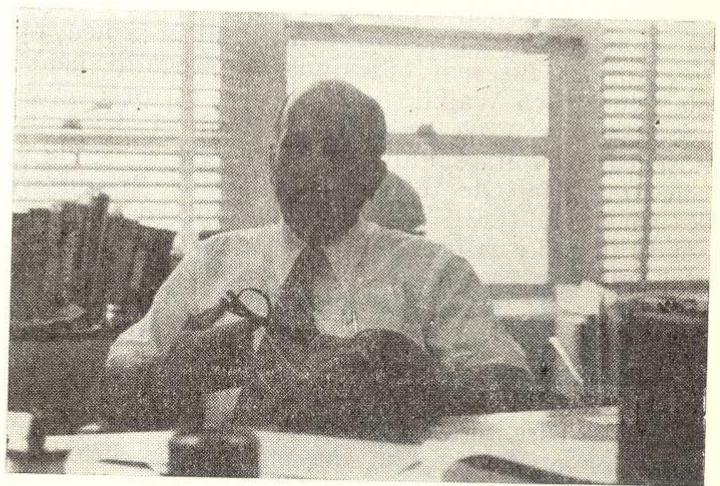
— Nu neglijez aspectul economic dar întrebarea mea se referă la succesul ziarului în fața cititorului.

— Ca să răspund la întrebare sînt obligat să mă gîndesc la cei care fac acest ziar. Mă gîndesc la acei oameni care să fie practici, să poată asigura succesul ziarului făcîndu-l mult mai bun. Mai mulți tineri în colectivele redacționale care în mod constant să se dovedească în stare să aducă în pagină lucrurile cele mai interesante, să demonstreze capacitatea de a face schimbări în bine, să inoveze, tineri plini de exuberanță, tineri care să creadă în posibilitatea de schimbare și s-o determine. Ziaristul se cuvine să fie totdeauna termometrul ultrasensibil în a lua temperatura cea mai exactă a locului. Cînd locuiești într-un loc anume multe din lucrurile din jurul tău caracteristice, devin comune, e posibil să nu mai sesizezi că ele sînt neobișnuite, remarcabile. Ziaristul trebuie să fugă de această situație.

— Este facultatea pe care o conduceți în stare să pregătească asemenea oameni ?

— Noi încercăm. Nu mă simt însă în stare să spun dacă reușim sau nu. Noi înșine ne punem această întrebare.

Cu ALBERT SMYSER

Albert Smyser, redactorul șef al cotidianului de amiază editat în Honolulu a absolvit în 1941 facultatea de ziaristică de la Pennsylvania State College. Legătura cu activitatea de presă este timpurie, încă din anii de liceu și mai tîrziu, de facultate. Colaborator la „York Dispatch“ și mai apoi la „Pittsburgh Press“ începe să lucreze, după război, la „Honolulu Star Bulletin“ unde îndeplinește pe rînd activitatea de reporter politic, șef al redacției orașenești, redactor șef adjunct.

Este membru al Societății Americane a redactorilor șefi. În 1970 a făcut parte din comisia de decernare a premiilor Pulitzer pentru ziariști.

— **Ce-și propune ziarul dv. „Honolulu Star Bulletin“?**

— Porniți, pentru a găsi răspunsul de la situația de fapt, de la existența noastră aici în mijlocul Pacificului. Ziarul a fost înființat în 1912 și în anii de început el s-a concentrat cu precădere asupra problemelor privind drepturile cetățenești ale locuitorilor în Hawaii, pe atunci doar cu statut de teritoriu în cadrul Statelor Unite. După cum știți, în 1959 Hawaii a devenit stat și a fost primit în Uniune. Ziarul s-a considerat tot timpul implantat în evenimente. Și ziarul și cei care l-au condus. Editorul ziarului a fost delegat pentru Congres iar după moartea acestuia soția l-a urmat pentru 2 ani și jumătate. Unul din redactorii șefi ai ziarului, care a îndeplinit această funcție timp de aproape 40 de ani a jucat un rol deosebit în viața politică a vremii.

În Hawaii, după declararea lui ca stat, s-au schimbat o mulțime de lucruri. Schimbări pe seama nevoilor firești de schimbare în interiorul statului, parte în directă legătură cu schimbările intervenite în lume. Sateliți, avioane cu reacție... Cîndva, aveai nevoie de patru zile și jumătate, pe vapor, pentru a ajunge de pe coasta de vest în Hawaii. Acum e de ajuns zborul cu avionul de 4 ore și jumătate. Noi avem de asemenea acum legături prin sateliți. Aceasta ne face să ne simțim cu adevărat mult mai aproape de restul lumii decît eram acum 15 ani de exemplu. Cel care merge astăzi în Waikiki, va descoperi acolo, în vecinătatea plajelor, blocuri cu zeci de etaje.

— **Într-adevăr. Neobișnuit, surprinzător și pentru mine să găsesc, într-un ținut pe care-l consideram patriarhal, străzi aglomerate de zgirie nori cu nimic mai prejos decît cele de pe continent.**

— Trebuie să rețineți totuși că nici unul din ele nu exista cu 15 ani în urmă. Este una din schimbările care au intervenit în această perioadă, schimbări despre care începusem să vă vorbesc. Probabil că unele schimbări au intervenit mult prea neașteptat, noi nu fusesem îndeajuns de pregătiți pentru ele. Nu zic că Waikiki este un oraș cu prea multe construcții sau cu prea mulți locuitori dar recunosc că dezvoltarea lui s-a făcut fără a corela în cele mai fericite condiții datele de urbanizare. Ne-am lăsat furati de nevoia asigurării rapide a condițiilor de cazare pentru oaspeții din ce în ce mai numeroși, veniți de pretutindeni. Numărul vizitatorilor în Hawaii se dublează la fiecare 4 ani.

Am avut în acest an 3 milioane de turiști și e de așteptat să avem 6 milioane în următorii 4 ani. Creșterea rapidă a numărului de oameni prezenți în Hawaii are multe implicații. Fără doar și poate că problemele cele mai deosebite, mai dificile le ridică anii viitori. Noi trebuie să păstăm controlul asupra mediului înconjurător. Cîte ceva s-a făcut și pînă acum dar e din ce în ce mai greu, și oricît de greu ar fi trebuie să ne mobilizăm pentru ca cel care sosește aici să găsească locurile la fel de frumoase cum și le-a închipuit. Va trebui cu orice preț să protejăm aerul, plajele, pămîntul pentru agricultură, să conservăm priveliștile luminoase ale munților și limpezimea valurilor. Vom avea nevoie în continuare de blocuri înalte dar amploarea lor va trebui să țină cont de așezarea, într-un cadru natural cît mai firesc, fără a estompa priveliștile naturale din insule. Actualmente, o serie de hoteluri au fost astfel plaste încît spațiile verzi, fie că

lipsesc cu desăvîrșire, fie că nu sînt suficiente. Acesta ar fi cadrul în care ziarul nostru apare, locul unde existăm noi și cititorii noștri.

— **Simțiți vreo deosebire între dv. ca ziarist, ca redactor șef de ziar aici în acest loc izolat și un coleg, oricare ar fi el, din America continentală?**

— Orice loc își are personalitatea lui, fără îndoială Hawaii este din multe puncte de vedere diferit de alte zone ale Statelor Unite atît prin situația geografică, prin structura populației, la noi trăind un număr de minorități naționale fără a avea de fapt o populație majoritară. Populația în această zonă este mai moderată, oameni sînt mai plini de respect unii față de alții. Eu personal mă consider un norocos că sînt redactor șef într-un loc ca acesta. Nu cred că problemele tehnice de realizare a gazetei sînt prea diferite la noi sau aiurea, cu excepția grijilor noastre suplimentare pentru distribuția ziarului în diferitele puncte ale arhipelagului. Practic, apelăm la avion pentru a ajunge la timp în celelalte insule.

— **În atari condiții, preluîndu-vă termenul de izolare, cum împărțiți spațiul ziarului pentru problemele locale, ale statului, și naționale, ale Statelor Unite?**

— Părerea mea este că ceea ce noi putem face mai bine decît reușește oricine altcineva este tratarea în ziar a tematicii privind arhipelagul Hawaii. În același timp însă noi sîntem obligați, firește, să acoperim noutățile despre evenimente petrecute dincolo de frontierele statului nostru — în S.U.A. și în lume. Oricît de importante ar fi celelalte, informațiile locale capătă în ochii noștri importanță primordială. Aceasta deoarece cititorii, avem convingerea, așteaptă să ieșim de sub tipar, în primul rînd pentru a afla ce se întîmplă în jurul lor, ce noutăți le oferim legate nemijlocit de problemele lor de viață de aici, de unde se află. Ceea ce nu însemnează că, repet, neglijăm asigurarea unei balanțe de știri din viața națională și internațională. N-o facem, prea mult dar operăm aici cu gîndul că amatorul de detalii în acest sens se adresează la rîndu-i cotidianului central sau magazinului de specialitate.

— **Vă referiți adesea la cititorii dv. Îi cunoașteți? Știți cine sînt ei?**

— Distribuim 130 mii de exemplare în insula Oahu, ceea ce înseamnă o destul de mare acoperire. Cititorii noștri sînt recrutați din cele mai diferite rase, religii, o medie de vîrstă mai tînă, mulți dintre ei n-au părăsit niciodată această insulă, în timp ce un anume procent dintre ei sînt obligați să călătorească foarte mult. Nu trebuie să uitați că noi avem aici un foarte mare număr de familii de militari și de oameni de afaceri care călătoresc peste tot.

— **Cum găsiți drumul adevărat spre cititor?**

— Aici nu poți fi decît subiectiv, firește. Editorul sau redactorul, dacă vrei, își are judecata sa privitor la ceea ce poate interesa cititorul. Noi sondăm la anumite intervale pe cititori, le cerem părerea cu privire la ziar, îi invităm să ne țină la curent cu opiniile lor. Prețul la care vindem ziarul nu este deloc de neglijat și a-l face căutat, interesant, este o condiție a existenței noastre.

— **Vorbeați de afluxul de turiști. Care sînt cele mai căutate perioade de-a lungul unui an ?**

— Sînt două momente de vîrf : februarie-martie și iulie-august.

— **Este vreo diferență în concepția de a face ziarul în aceste perioade față de restul anului ?**

— Nu. Influența prezenței turiștilor nu se manifestă în nici un fel. Noi facem ziarul pentru oamenii care locuiesc aici permanent. Atît știrile cît și reclamele comerciale pe care le publicăm îi vizează pe ei. În rest, ediția noastră ultimă care se distribuie cu deosebire în Waikiki cuprinde, e adevărat, o serie de povestiri alese special pentru turiști, de interes mai larg, dar aceasta se întîmplă în tot timpul anului fără a cunoaște o condiție specială în sezonul de vîrf.

— **Ca redactor șef vă considerați în vreun fel angajat într-o competiție profesională, firește, cu colegii de pe continent, din Los Angeles sau San Francisco, să zicem ?**

— Nu.

— Nu ?

— V--aș invita să revenim la ceea ce am spus mai de multe ori : sîntem și dorim să rămînem un ziar local. Noi sîntem în competiție cu ziarul de dimineață care apare în Honolulu, cu stațiile locale de radio și T.V., cu toate celelalte mijloace de comunicare aflate în Hawaii. Noi nu ne considerăm, repet, în competiție cu celelalte ziare din S.U.A.

— **Apropo de radio și TV : cum rezolvați această competiție ?**

— Eu cred că am învățat și unii și alții destul de repede ceea ce noi putem face foarte bine, ceea ce ei pot face foarte bine. Dacă ne vom referi la un meci de fotbal trebuie să acceptăm că atuurile sînt de partea lor. În ce privește însă comentariile pe marginea evenimentelor, noi sîntem avantajați. Radioteleviziunea este cea care poate aduce foarte repede o știre, dar noi putem echilibra acest avantaj al ei, printr-un volum mult mai mare de știri. Un radio sau un telejurnal poate cuprinde să zicem 20 de știri. Noi furnizăm 200 de știri într-o singură zi. Noi avem posibilități diferite și sîntem competitivi în atragerea atenției publicului țării noastre adresăm, fiecare pe terenul lui. Grijă ce ne frămîntă și pe unii și pe alții este să facem cel mai bun lucru în domeniul nostru.

— **Cît privește evenimentele politice ?**

— Și aici sîntem avantajați de faptul că noi putem aduce mult mai multe detalii avînd mult mai mult spațiu și timp la dispoziție. Avantajul lor este că pot oferi pe viu mai multe declarații, interviuri, imagini.

— **Într-un asemenea loc izolat, are ziarul un rol educativ mai amplu decît în alte părți ale lumii ? Vă propuneți mai mult în acest sens ?**

— Eu gîndesc că tirajul ziarului nostru nu se deosebește prea mult de al altor ziare. Faptul că sîntem izolați oferă o situație specială în sensul că cititorul este mult mai interesat se pare în lectura ziarului, impactul său cu ceea ce îi oferim fiind mult mai adînc decît în alte comunități. Aici, în

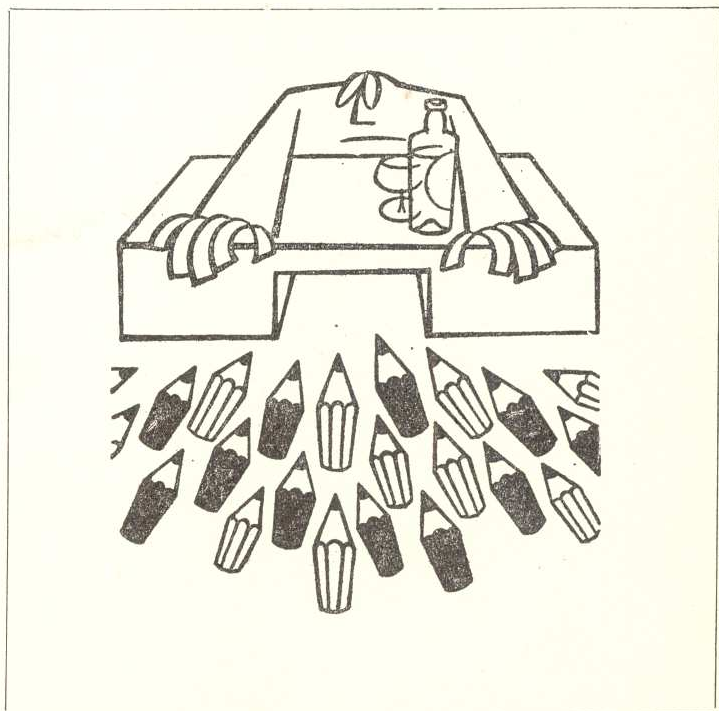
Oahu, locuiesc 650 mii de oameni și 800 000 în tot statul Hawaii ; sîntem după cum vă dați seama o comunitate mică, dar condițiile geografice în care trăim nu permit ca lumea să se întîlnească, de aceea ziarul trebuie să rezolve să precădere această nevoie de comunicare. Eu cred că ziarul este parte a sistemului educațional al oricărei comunități. Noi avem aici o diversitate de oameni, mulți vorbesc limbi diferite și nici nu se pot înțelege unii pe alții.

— **Cine vă sînt colaboratorii ?**

— Eu privesc personalul redacției ca pe o orchestră care trebuie să interpreteze o simfonie. Totdeauna ai nevoie de un echilibru al interpreților : viori, alămuri, percuție. Tu ai nevoie totdeauna de oameni inteligenți care să fie în stare să rezolve atribuțiile profesionale ce decurg din programul ziarului. Aducerea în redacție a unor oameni noi este determinată de nevoia menținerii acestui echilibru. Avem în redacție, după cum ați observat bărbați, dar și un număr mare de femei. Redacția e alcătuită din chinezi, japonezi, negri. Cei mai mulți dintre ei provin de pe băncile facultății din Hawaii, alții, asemeni mie, au fost pregătiți în locuri din afara insulei.

— **Date fiind limitele geografice și, de ce să n-o recunoaștem, tematice, ale acestor locuri și accepțînd situația, de fapt, că o bună parte din an viața arhipelagului se înfățișează oarecum liniar, m-ar interesa în ce măsură aceasta determină un sentiment de repetare și de ce nu, de șablon, în activitatea gazetarului.**

— Teoretic, despre o anume lipsă de tumult se poate vorbi. În esență nu avem însă o asemenea situație. Gazetarul nostru, ca peste tot, trebuie să alege, să cunoască realitatea, să sesizeze noutățile, să le prezinte într-un mod cît mai atractiv, cît mai interesant.

ITALIA: ZIARE ÎN PERICOL

Continuăm prezentarea situației presei vest-europene. Ne vom ocupa de presa italiană, care nu face excepție în privința crizei economice în care se zbate întreaga presă occidentală, dar care prezintă caracteristici interesante pentru cititorii noștri.

Ziariștii italieni sînt cei mai bine plătiți din occidentul Europei. Salariile lor sînt cu 30% și 50% mai mari decît retribuțiile de care se bucură confrății lor din Anglia și respectiv Franța. Ei sînt obligați să treacă un examen de competență gazetărească, de care n-a fost scutit nici cunoscutul scriitor Alberto Moravia. Toate cotidienele prezintă pagini culturale, ceea ce arată preocupările intelectuale ale presei din Italia.

Totuși criza presei italiene este o realitate tot atît de dureroasă ca și în alte țări occidentale. Ea se datorește crizei economice și politice pe care o traversează Italia de azi. Inflația în această țară are o rată anuală de creștere de 22% ; se reduce ziua de lucru cu scăderea corespunzătoare a salariului ; crește permanent șomajul iar grevele se țin lanț. Prețul hirtiei de ziar a crescut între septembrie 1973 și septembrie 1974 de la 128 lire kg la 279,5 lire kg. Costul imprimării a crescut și el, ca urmare a ridicării salariilor și tarifelor poștale și telefonice. Statul subvenționează ziarele, în special pe cele mai sărace. Dar ajutorul cel mai important pe care presa îl așteaptă de la stat este ca poșta să funcționeze bine, astfel încît ziarele să poată ajunge la abonați. Pentru a surmonta greutățile financiare, statul a permis redacțiilor ziarelor să ridice prețul de vînzare al publicațiilor. Astfel, la cotidiene, prețul a crescut de la 90 lire în decembrie 1973, la 100 lire în ianuarie 1974 și la 150 lire în luna iunie 1974. În ultimii ani ziarele au pierdut 15—22% din cititori.

Pentru motive de prestigiu, ziarele din Roma, Milano și Torino și-au păstrat imobile fastuoase, palate cu marmură, construite în secolul trecut, care sînt foarte costisitoare. Aceasta este de pildă, situația redacțiilor ziarelor „Corriere della Sera” (Milano), „Messagero” (Roma) și „Gazeta del Popolo” (Torino).“

Italianii sînt mari amatori de magazine și reviste. 37% din ei citesc cîte un săptămînal și, în special, reviste profilate pe teme de dragoste. În schimb ei nu sînt fideli cotidianelor. Dacă în Elveția se vînd 501 ziare la mia de locuitori, în Anglia 488 ziare, în R.F.G. 421 ziare și în Franța 245, în Italia abia 112 locuitori dintr-o mie sînt fideli cotidianelor.

O anchetă a ziarului „Il Giorno”, efectuată în iulie 1974 a constatat că 58% din italieni (ancheta s-a făcut pe un eșantion de 26.000 locuitori) citesc de obicei un ziar, fie cumpărat, fie împrumutat. Există 2,5 cititori la un ziar vîndut. Ancheta a constatat de asemenea că 26% din locuitorii Italiei nu deschid niciodată ziarul. În Lombardia acest procent este

de 15%, în timp ce în sudul nedezvoltat este de 42%.

În Piemont se vînd 17 ziare la 100 locuitori, în Lombardia 15 ziare, în Lazio 19 ziare, în Toscana 12 dar numai 8 în Abruzzi, 7 ziare în Sicilia iar în Calabria doar 5 ziare la o sută de locuitori.

Această situație se datorește subdezvoltării culturale a Sudului. La Pascara, în Abruzzi, la o populație de 264.244 locuitori se vînd în fiecare zi numai cca. 236 ziare dar există în schimb 50.000 televizoare. După date statistice UNESCO, în Italia exista în 1965 un procent ridicat de analfabeți — 8,4%. Între timp analfabetismul a fost lichidat în provinciile sudice, dar cu toate acestea adulții care au învățat recent carte, citesc cu greu ziarele și, în cazul cel mai bun, numai „Cronica nera”, adică „faptul divers”.

Presă provincială, în accepția obișnuită a cuvîntului, așa cum există în Franța, nu există în Italia, Milano, Torino, Florența, Bologna și Livorno găzduiesc ziare de același prestigiu ca al celor din Roma. „Corriere della Sera”, „La Stampa” și „Il Giorno” n-au, desigur, aspectul unor ziare provinciale iar difuzarea lor se întinde în întreaga Italie cu toate că ele apar în orașe de provincie.

Între cele două războaie numărul ziarelor s-a aflat în continuă scădere. Acest număr era în 1919 de 120, în 1926 — de 110, în 1931 doar 83 iar în 1938 a scăzut la 76. După al doilea război mondial numărul cotidienelelor a crescut la 106 (în 1955) dar apoi a început să scadă. În 1963 existau 94 ziare iar în 1969 doar 83. Astăzi, numărul cotidienelelor italiene este de 86, avînd un tiraj global de circa 7 milioane exemplare. Acest tiraj este mai mic decît al ziarelor franceze (12 milioane ex.), al ziarelor vest-germane (18 milioane exemplare) și al ziarelor engleze (25 milioane exemplare).

Repartiția ziarelor pe teritoriul peninsulei este legată de nivelul economic și cultural al populației. Astfel, în centrul Italiei sînt 26 cotidiene, din care 22 se află la Roma ; în Nordul dezvoltat există 46 ziare iar în Sud abia 9 cotidiene cu tiraje destul de reduse.

Din totalul de 86 ziare italiene, 23 cotidiene pot fi considerate publicații de opinie. Din totalul tirajului ziarelor italiene 69,5% (adică 4.747.000 exemplare) sînt editate de întreprinderi de presă ce țin de mari companii industriale, 23,7% (adică 1.620.000 exemplare tiraj) sînt editate de organizații politice, 4,3% (292 000 exemplare) aparțin unor întreprinderi familiale și 3,1% (213.000 exemplare tiraj) sînt ziare independente.

Mecenatul se practică și în presa italiană deși este mai puțin evident ca în alte țări occidentale. Sub aparențele unei libertăți mari a presei, se află aceeași dependență de interesele unor Mecena din lumea afacerilor sau politică, ceea ce se poate constata și din orientarea ziarelor.

COMBINATUL CHIMIC VICTORIA

Construcția marelui Combinat chimic — care pe drept și cu semnificație meritată este denumit **Victoria** — începe, în anul 1948, îndată după actul naționalizării, atunci când la apelul partidului, sute și mii de țărani din Arpașul de Sus sau din Drăguș, din Viștea de Sus, din Ucea sau din Corbi, au schimbat uneltele pământului, mai întâi cu cele ale constructorului, ca mai apoi să învețe să dezlege și să stăpânească cu desăvârșire complexul proces al transformărilor chimice. De atunci, fiecare an a marcat o treaptă temeinică spre ceea ce avea să devină în zilele noastre „**Victoria**“, care de o bună bucată de vreme figurează în nomenclatorul organismelor de specialitate ale O.N.U. ca unul din orașele industriale exportatoare de bunuri materiale.

Fără a păstra o strictă cronologie ne vom strădui să exemplificăm în parte cele afirmate mai sus.

Astfel, în anul 1949 este conceput **grupul azot** în cadrul căruia intră în funcțiune prima fabrică de oxigen.

Apoi Ucea Roșie — cum s-a numit simbolic îndată după naționalizare, cunoaște un ritm cu adevărat spectaculos.

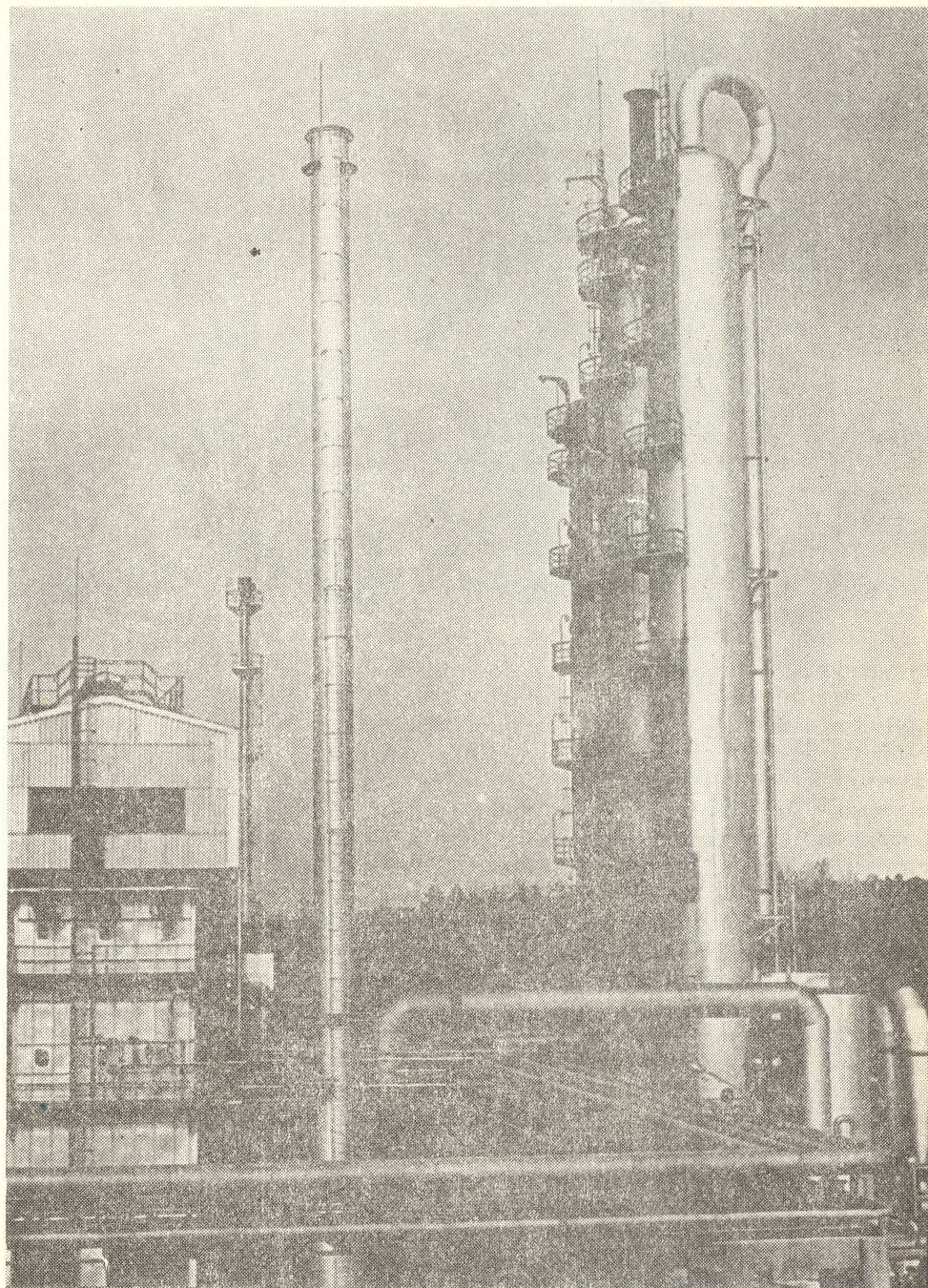
În 1956 este pusă în funcțiune fabrica de **clei sintetic** pe bază de rășini formaldehidice ;

1958 : se conectează fabrica de **bicarbonat de amoniu**.

1961 : intră în funcțiune fabricile de **sulfat de sodiu, hidrat de hidrazină și schimbători de ioni**.

Până în 1970 mai sînt construite 3 fabrici de **metanol** și 2 de **formaldehidă**, asigurîndu-se astfel materia primă de bază pentru fabricarea rășinilor **ureo-formaldehidice**.

Anul 1973 consemnează intrarea în producție a două noi instalații de formaldehidă, precum și dezvoltarea instalației de **rășini**

furanice ceea ce a dus la stoparea importului acestor rășini. În 1974, în cinstea celui de al XI-lea Congres al partidului, combinatul și-a sporit zestrea cu o instalație de **alcool furfurilic**, necesar producției de rășini furanice, cu o

capacitate anuală de 2000 de tone.

Combinatul chimic Victoria cuprinde azi un număr de 15 fabrici și se întinde pe o suprafață de circa 450 de hectare, ceea ce reprezintă cam jumătate din suprafața totală actuală a orașului

O MARE CETATE INDUSTRIALĂ

cu același nume. În proporție de două treimi din populația totală activă a orașului, oamenii sînt nu numai concetățeni, ci și tovarăși de muncă.

Orașul și combinatul fac un corp comun, se condiționează reciproc. Au crescut odată, s-au dezvoltat împreună. Aici au venit oameni nu numai din împrejurimi, ci și de la mari depărtări — ne spune tovarășul Murgu Dumitru locțiitor al secretarului comitetului de partid al combinatului, unul din veteranii orașului chimiștilor. Au venit — ne spune cu un zîmbet fugar — pentru scurtă vreme și au rămas aici pentru totdeauna. Unul dintre aceștia e chiar el, originar de pe meleagurile frumoasei Bucovine.

Saltul fascinant de la umbrele pădurii seculare ce acoperea aceste locuri acum mai puțin de 30 de ani, la cea mai autentică civilizație este marcat, aici la Victoria, nu numai de elementele fundamentale care exprimă progresul pe plan urbanistic, ci și prin dotările ultramoderne în domeniul industriei chimice prezente la tot pasul în combinat. Este un adevărat spectacol să urmărești marele și complicatul proces tehnologic, care se desfășoară într-un uriaș ansamblu de instalații, cu geometrii specifice chimiei industriale, dirijat fiind, ca

prin vraja unei baghete magice, de la tablourile de comandă ale dispecerilor și operatorilor. Imaginați-vă că Victoria este dotată cu un număr aproximativ de 15 000 aparate de măsură și control în funcțiune !

Activitatea productivă se împletește aici cu cercetarea științifică cea mai autentică.

Încadrat de specialiști de înaltă clasă, demni urmași ai unor Petru Poni, C. Istrati, Teclu, Obregia, Ștefan Minovici, Radu Cernătescu, Gh. Spacu sau C. D. Nenițescu, care au adus glorie chimiei românești, cercetătorii de la combinatul chimic Victoria se străduiesc cu succes să introducă noi metode tehnologice pentru îmbogățirea permanentă a nomenclaturii de produse și de ridicare la cele mai înalte exigențe a calității lor. Cifrele sînt grăitoare și în acest sens. De la un număr de 5 produse realizate la începuturile sale, combinatul produce astăzi nu mai puțin de 80, iar un procentaj de 60% din acestea au fost asimilate și introduse în producție datorită cercetării științifice a specialiștilor de aici în exclusivitate sau în colaborare cu alte laboratoare și institute similare din țară.

Modificarea tehnicii de fabricație, în 1974, la instalația de metanol 1, de către un colectiv de

ingineri — Anton Hipp, Gh. Bucurenciu și Eugen Moldovan — a avut drept urmare reducerea prețului de cost cu aproximativ 1 600 000 lei ; introducerea în procesul tehnologic a vantilelor anticorozive căptușite cu material plastic, realizată după concepția maestrului Viorel Bărbat, a determinat o economie de 600 000 lei și eliminarea importului la acest produs.

Exemplele de mai sus și multe altele demonstrează încă o dată, în chip elocvent, capacitatea creatoare a chimiștilor români.

PRODUSELE COMBINATULUI VICTORIA AU O LARGĂ UTILITATE

Rolul și ponderea pe care le deține combinatul chimic Victoria în economia națională este determinat și de gama largă de produse realizate aici, cu utilitate în cele mai variate domenii de activitate.

Astfel, rășinile ureo-formaldehidice sînt folosite în industria de prelucrare a lemnului ; metanolul (întreaga producție de metanol se realizează aici) în industria chimiei de bază ; nitroceluloza în industria lacurilor și vopselelor, schimbătorii de ioni în industria energetică și alimentară ; rășinile furanice în industria constructoare de mașini (pentru miezurile de turnătorie), hidratul de hidrazină în industria farmaceutică ; acidul azotic concentrat în industria extractivă ; azotatul de amoniu tehnic în construcțiile de drumuri ; acidul sulfuric în toate ramurile industriei ; bicarbonatul de amoniu în industria alimentară ; amoniacul comprimat în industria frigorifică. Se înțelege, mai sînt alte nenumărate produse care completează lista celor ce poartă emblema combinatului chimic „Victoria” și nu trebuie să le uităm pe cele realizate de fabrica de prelucrare a maseilor plastice, cum sînt : butoaiile de policlorură de vinil de 100 și 140 l capacitate, sacii industriali din policlorură de vinil, plasele pentru ambalarea produselor agro-alimentare etc.

Cele consemnate în rîndurile de mai sus sînt mărturii concludente deși incomplete despre sușul mereu continuu spre noile împliniri spre care ne conduce partidul și la care s-au angajat cu întregul lor devotament, oamenii acestei mari cetăți a chimiei românești care poartă numele de **COMBINATUL CHIMIC VICTORIA.**

MARCA VICTORIA

UN GIR AL CALITĂȚII ÎNALTE

Numele orașului Victoria poate fi găsit înscrise în numeroase cataloage și publicații internaționale de specialitate și lucrul ni se pare firesc ținând seama de faima pe care și-a cucerit-o pe piața mondială **Combinatul chimic „Victoria”**.

Am fost la Combinatul chimic Victoria în luna dinaintea Anului nou, fiind în mod nemijlocit, martor al voinței neclintite a vrednicului colectiv al chimiștilor, ca în anul care începe, să transpună în fapte istoricele hotărâri ale celui de al XI-lea Congres al partidului.

Planificatorii, economiștii trăgeau ultimele linii dedesubtul unor cifre care în total aveau să consemneze un bilanț pozitiv. Eforturile, entuziasmul, inventivitatea și spiritul creator al miilor de oameni dăruți cu pasiune chimiei erau astfel exprimate în graiul rece dar precis al cifrelor cuprinse în bilanțul anului 1974.

— Combinatul nostru pășește în ultimul an al cincinalului cu realizări importante, ceea ce, desigur, constituie un fapt de bun augur, care ne dă certitudinea că ne vom putea îndeplini cu cinste sarcinile sporite pe care ni le pune în față anul 1975 — ne-a declarat ing. dr. Mircea Constantinescu, directorul Combinatului chimic Victoria.

Transcriem din cifrele de bilanț ale anului 1974 :

17 milioane lei depășire la producția-marfă ;

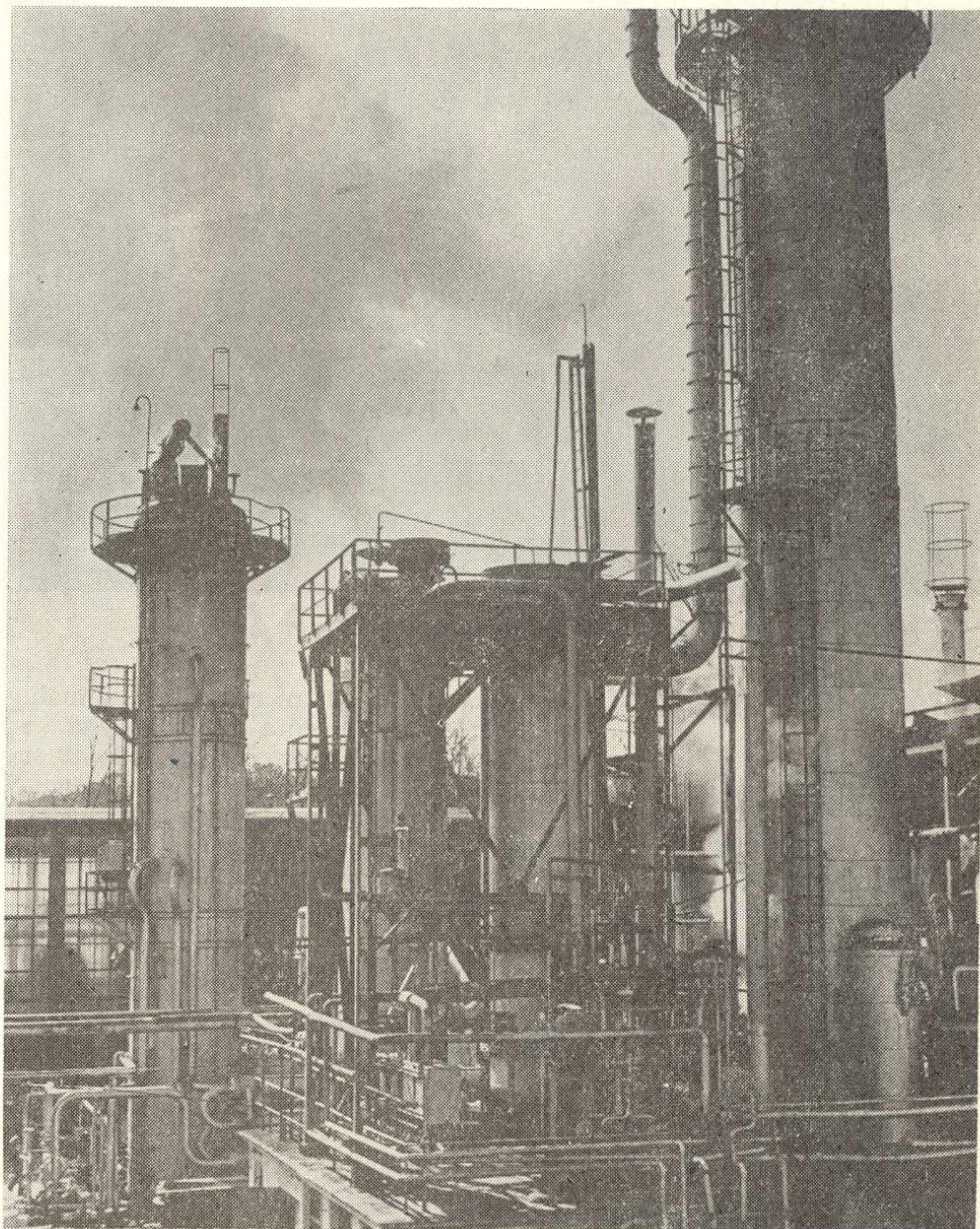
2 milioane lei depășire la producția globală ;

Depășiri substanțiale față de indicatorii de plan au fost înregistrate, după cum urmează, la următoarele produse :

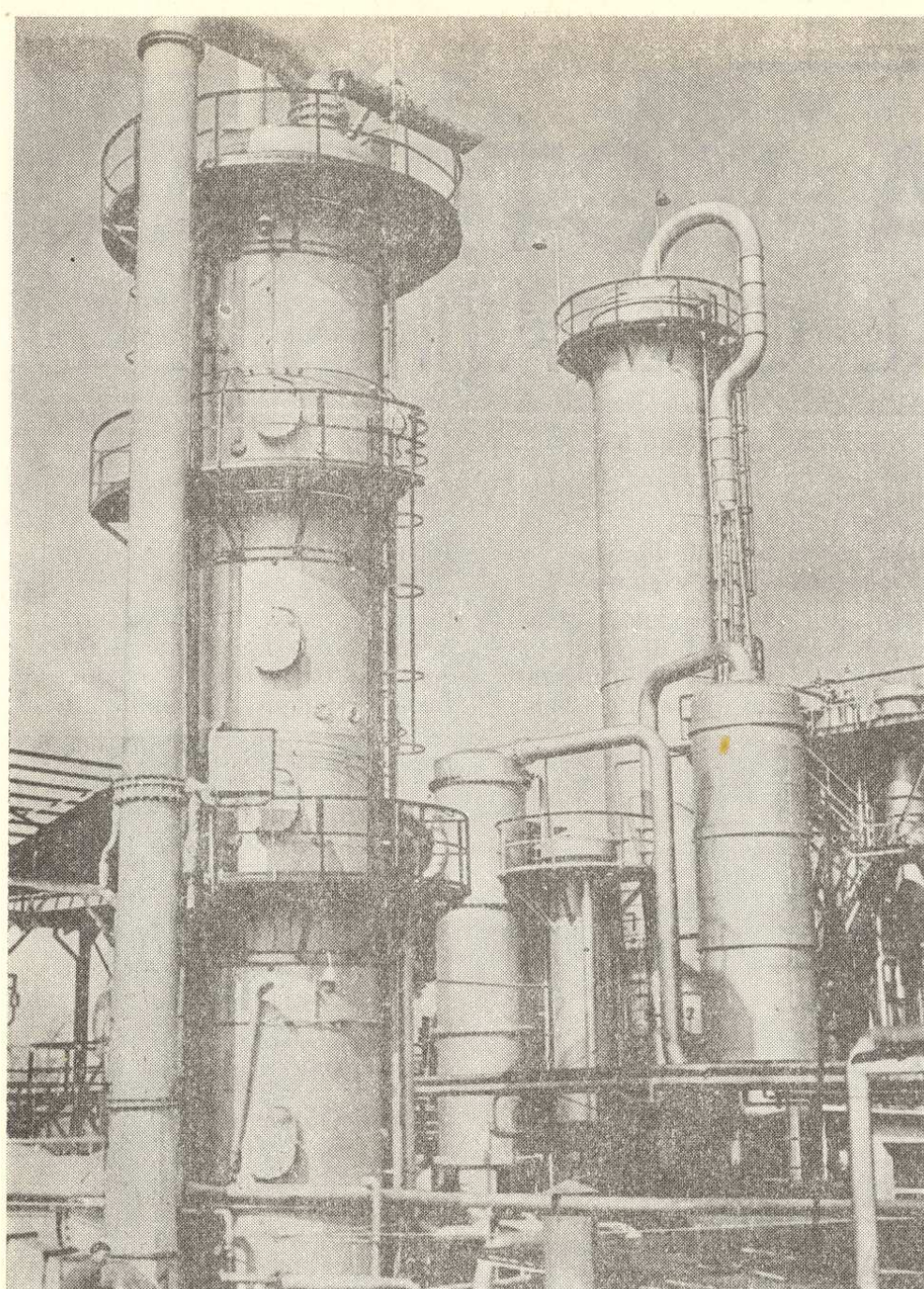
— azotat de amoniu tehnic	1400 tone
— hidrat de hidrazină	476 tone
— nitroceluloze	500 tone
— rășini furanice	670 tone
— schimbători de ioni	1500 m ³
— Hexametalitetromină	690 tone

În anul 1974 producția globală a fost sporită față de anul 1973 cu 24,3%, iar producția-marfă a înregistrat un spor de 24,8%.

Productivitatea muncii a crescut în anul 1974 față de anul precedent cu 6 000 lei, în medie, pe fiecare angajat al Combinatului.

PE MERIDIANELE LUMII

FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU ANUL 1975

Sarcini de mare responsabilitate îi așteaptă pe chimiștii de la „Victoria” în anul 1975. Producția se va tripla față de anul 1970 și va atinge un spor de peste 40% față de 1974. Acest spor spectacolar se va realiza în proporție de 99% pe seama creșterii productivității muncii.

În acest sens, un obiectiv principal este acela ca prin autoutilare, Combinatul să fie dotat cu noi utilaje moderne, astfel încât în scopul sporirii capacităților de producție să se dezvolte secțiunile de rășini melamino-formaldehidice, furanice, schimbători de ioni, rășini fenolformice, rășini alcool-furfurilice.

Trimestrul al III-lea al anului 1975 va consemna intrarea în funcțiune a noii instalații de me-

tanol 4 cu o capacitate anuală care va permite nu numai să se satisfacă necesarul intern la acest produs dar să se și creeze însemnate disponibilități pentru export.

Unul din țelurile centrale spre care se vor îndrepta în anul 1975 eforturile muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor de la Combinatul chimic „Victoria”, este și acela de a spori, pe toate coordonatele specifice, gradul de competitivitate al produselor ce vor lua drumul comerțului exterior. De altfel, este fapt unanim recunoscut că chimiștii de la „Victoria” și-au făcut un titlu de mândrie din onorarea exemplară a contractelor încheiate cu partenerii străini.

Mărturie a prestigiului de care se bucură peste hotare produsele ce poartă marca Combinatul chimic „Victoria”, sînt solicitările

în continuă creștere. Așa bunăoară, în anul 1975, volumul produselor destinate exportului se va dubla față de anul 1974. De menționat faptul că, grație unei permanente diversificări a producției, odată cu sporirea volumului acesteia se va îmbogăți și gama sortimentelor destinate exportului. O „premieră”, de exemplu, pe lista care va include produsele livrate în străinătate, o constituie schimbătorii de ioni macroporoși.

Fără îndoială, este o adevărată mândrie nu numai pentru oamenii muncii de la Victoria, ci pentru întreaga țară, ca în R. F. Germania sau Franța, în Cehoslovacia sau Brazilia, în China sau Canada, pretutindeni pe unde sînt prezente în lume, produsele girate de Combinatul chimic „Victoria” să fie cotate la limita superioară a exigențelor tehnico-economice impuse pe piața mondială.

„VICTORIA” PE MERIDIANELE LUMII

Datorită gradului înalt de prelucrare pe platformele chimice ale combinatului, calităților superioare confirmate în confruntări cu firme celebre din străinătate, produsele purtînd marca „Victoria” și-au dobîndit un prestigiu peste hotare, fiind tot mai prezente an de an pe piețele unor țări cu o bogată și recunoscută tradiție în industria chimică. Combinatul chimic „Victoria” și-a lărgit nomenclatorul de produse cuprinse pe lista de export cu mai mult de 3 ori în ultimii 3 ani.

Metanolul, hidratul de hidrazină, sulfitul de sodiu, carbonatul de amoniu, nitroceluloza, schimbătorii de ioni etc. realizate la Combinatul chimic „Victoria” sînt expediate pe cele mai diverse itinerare în aproape 20 de țări, printre care: Republica Federală Germania, Anglia, Franța, Brazilia, Canada, Cehoslovacia, Ungaria, China, Iran, Israel, Siria, Liban.

Faptul că de la beneficiarii străini nu s-a recepționat nici o reclamație, confirmă seriozitatea cu care chimiștii de la „Victoria” își onorează contractele. Absența totală a oricărei reclamații echivalează cu un prestigios certificat de garanție pentru superioritatea calitativă a produselor livrate de combinatul chimic „Victoria”.

ATENȚIE!

**V-AȚI REÎNNOIȚI ABONAMENTUL
PENTRU 1975
LA REVISTA**

PRESA NOASTRĂ?

NU AMÎNAȚI!

**TIRAJ ÎN LIMITA
ABONAMENTELOR**

Abonamentele se fac și direct, prin mandat poștal,
la administrația revistei „PRESA NOASTRĂ”, Bucu-
rești, Sectorul, 1 Calea Victoriei 163, cont B.N.R.
496214 Filiala Sectorului 1—UNIUNEA ZIARIȘTILOR.

COSTUL UNUI ABONAMENT ANUAL ESTE DE 60 LEI

